

Mottó:

„Kitörölhetetlen emlékeink sohase 'nagy' napok, vagy 'nagy' pillanatok lenyomatai. Sokkal inkább olyan úgy mond semmiségekéi, mint amikor egy idegen kéz elestünkben utánunk nyúlt. De mit keres itt az 'idegen' jelző?” (Ancsel Éva)

**Az
ESÉLY Kövessi Erzsébet
Szakképző Iskola és Gimnázium
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
ÉS HELYI TANTERVE
Érvényes: 2012/2013. tanévben visszavonásig**

Tartalomjegyzék

Intézményünk jellemző adatai	4
A/ AZ ISKOLA BEMUTATÁSA	5
1. Az Esély arculata	5
2. Az iskola környezete	9
3. Az iskola tanulói közössége	10
4. Az iskola meglévő kapcsolatrendszere	12
B/ A NEVELÉSI PROGRAM	14
1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai	14
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	17
3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	18
4. Az iskola egészségnevelési programja	20
5. A tanulók fizikai állapotának felmérése	27
6. Környezeti nevelési program	31
7. Fogyasztóvédelmi nevelési program	37
8. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	41
9. A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei	43
10. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység	43
11. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	44
12. A tanulási kudarcra ítélt tanulók felzárkóztatási programja	46
13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	47
14. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök, felszerelések rendszere	48
15. Az iskola beiskolázási terve 2012. szeptemberére	49
16. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	50
C/ Az iskola helyi tanterve	51
1. A tanulók felvételének rendje	51
2. Az iskolai beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya	51
3. Értékelés	52
4. Osztályozási normatívák az intézményben, (fél)év végi osztályzatok meghatározásának módja	52
5. A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és formája	53
6. Az értékelés módjai	55
7. A magasabb évfolyamba lépés feltételei	55
8. Moduláris oktatás esetén az egyes modulok értékelése, minősítése, valamint beszámítása az iskolai évfolyam sikeres befejezésébe	56
9. Átlépési lehetőségek biztosítása iskolán belül és más iskolákból érkezők részére is, képzéstípusok között	57
10. Az adminisztráció egyéb formái	57
11. A helyi tanterv ellenőrzése, értékelése, beválásának vizsgálata	57
12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának rendje	58
13. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása	61
I. A SZAKISKOLAI KÉPZÉS 9-10. ÉVFOLYAM	71
1. Szakiskola 9-10. évfolyamának tantárgyi rendszere és óraszámjai	71
2. Az általános műveltséget megalapozó 9.–10. évfolyam helyi tantervei a kerettanterv alapján	75

II. A SZAKKÖZÉPISKOLAI KÉPZÉS	258
1. Az egyes középiskolai évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai és követelményei	258
2. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	411
3. Az alábbi évfolyamok képzésénél használatos beszámíthatósági táblázat:	412
4. Négy évfolyamos 9-12 szakközépiskolai képzés	415
5. A középszintű érettségi vizsga témakörei	416
6. Tankönyvjegyzék a szakközépiskolai 9-12. évfolyam számára	439
7. 9.-12. középiskolai évfolyamon szakmacsoportos Alapozó Oktatás	442
III. A befogadó osztály programja	456
IV. Felzárkóztató évfolyam	458
V. Dobbantó program	466
VI. Felnőttoktatás	468
VII. TÁMOP-3.2.1/B-09/3-2010-0004 Második Esély Gimnázium „Az Esély új esélye”	516
D/ SZAKMAI PROGRAM	520
I. Kosárfonó (31 215 02 0010 31 07)	520
II. Festő, mázó és tapétázó (33 582 04 1000 00 00)	522
III. Bútorasztalos (33 543 01 1000 00 00)	526
IV. Pincér (33 811 02 1000 00 00)	528
V. Szakács (33 811 03 1000 00 00)	531
VI. Szőnyegszövő (31 215 02 0010 31 08)	533
VII. Bolti eladó-Élelmiszer- és vegyiáru-eladó (31 341 01 0010 31 02)	536
VIII. Virágkötő berendező (33 215 02 0000 00 00)	539
IX. Számítógép szerelő (33 523 01 1000 00 00)	541
X. Irodai asszisztens (33 346 01 1000 00 00)	543
XI. Vállalkozási ügyintéző (52 344 02 0000 00 00)	545
XII. Vendéglős (52 811 02 1000 00 00)	547
E/ ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	552

Kövessi Erzsébet Általános Iskola, Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@neteverest.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Intézményünk jellemző adatai

Az iskola hivatalos elnevezése:

ESÉLY Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

Az iskola Alapító Okiratának kelte:

1995. július 20.

Az engedély kiállítója:

Budapest Főváros Kormányhivatala Oktatási Főosztály

Az iskola székhelye:

Budapest

Az iskola címe:

1089 Budapest, Dugonics u. 17-21.

Telefonszámai:

06-1- 283-0951

06-1-284-2662

06-1-303-0317

E-mail:

esely@neteverest.hu

Honlapja:

www.esely-szakkepzo.hu

Az iskola fenntartója:

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy

Címe:

1111 Budapest, Budafoki út 34/b

Az iskola földrajzi működési területe:

Budapest és vonzáskörzete

Az iskola tényleges beiskolázási körzete:

Magyarország és a határon túli magyarnyelvű vidékek

Kövessi Erzsébet Általános Iskola, Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Bevezető

„Iskolánk PP-ja azért nem tekinthető lezártnak, mert célkitűzésünk a rugalmas illeszkedés napjaink oktatási rendszerének és társadalmának változó feladataihoz és körülményeihez.”

Ötvös Mária mb. igazgató

A/ AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

1. Az Esély arculata

Az ESÉLY Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium (továbbiakban Esély Iskola) a változó társadalom igényeire válaszokat kereső és adó, a felnőttek és a fiatalok együttműködésén alapuló nappali rendszerben működő, általános és szakmunkás bizonyítványt és szakközépiskolai érettségit adó szakképző iskola.

Célja az iskolarendszerű szakképzésen, és az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésen keresztül az elsősorban hátrányos helyzetű társadalmi csoportok elsődleges munkaerőpiacra történő segítése, az etnikai alapú megkülönböztetés megelőzése, illetve leküzdése, a munkaerőpiacon tapasztalható megkülönböztetés visszaszorítása.

Együttműködési kapcsolatait a mindenkori felhasználók igényei alakítják, amelyeknek érdekében a Szakképző Iskola készen áll a kapcsolatok kialakítására, működtetésére, és arra, hogy alapelveinek hangsúlyozásával hatást gyakoroljon a helyi és szélesebb társadalomra és intézményeire.

1.1. Képzési kínálat

Szakképző Iskolánk a Szakképzési törvény iránymutatásai szerint **az OKJ-ban** meghatározott képzési időben, **szakmai vizsgára készít fel az alábbi szakmákban:**

Szakiskolai alaptvékenység:

Munkaegészségügyileg alkalmas sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásával.

Az alábbiakban felsorolt, az Országos Képzési Jegyzék alapján meghatározott szakmákban a szakképesítés megszerzésére való felkészítés és szakmai vizsgáztatás folyhat intézményünkben:

OKJ szám	Szakma megnevezése	Szakma csoport	megjegyzés
31 215 02 0010 31 01	Csipkekészítő	4	Jelenleg nincs
31 215 02 0010 31 01	Faműves	4	Jelenleg nincs
31 215 02 0010 31 01	Fazekas	4	Jelenleg nincs
31 215 02 0010 31 01	Gyékény-, szalma- és csuhéjtárgykészítő	4	Jelenleg nincs
31 215 02 0010 31 01	Kézi és gépi hímző	4	Jelenleg nincs
31 215 02 0010 31 01	Kosárfonó és fonottbútor-készítő	4	Modul rendszerben
31 215 02 0100 21 01	Kosárfonó	4	Jelenleg nincs
31 215 02 0010 31 01	Szőnyegszövő	4	Modul rendszerben
33 542 01 1000 00 00	Bördízműves	10	Jelenleg nincs
33 542 01 0100 21 01	Táskajavitó	10	Jelenleg nincs
31 341 01 0010 31 02	Élelmiszer- és vegyiáru-eladó	17	Modul rendszerben
33 543 01 1000 00 00	Bútorasztalos	11	Modul rendszerben
33 543 01 0100 21 01	Asztalosipari szerelő	11	Jelenleg nincs
33 543 01 0100 31 01	Fa- és bútorigipari gépkezelő	11	Jelenleg nincs
33 543 01 0100 21 02	Faasztalgályos	11	Jelenleg nincs
33 543 01 0100 31 02	Fatermékgyártó	11	Jelenleg nincs

33 346 01 1000 00 00	Irodai asszisztens	16	Jelenleg nincs
33 346 01 1000 31 01	Gépíró	16	Jelenleg nincs
33 346 01 0100 31 02	Gépíró, szövegszerkesztő	16	Jelenleg nincs
31 525 03 1000 00 00	Karosszerialakatos	13	Jelenleg nincs
31 527 01 0000 00 00	Könyvkötő	12	Jelenleg nincs
33 542 05 0010 33 02	Férfi szabó	10	Jelenleg nincs
33 542 05 0010 33 03	Női szabó	10	Modul rendszerben
33 542 05 0100 21 01	Fehérnemű-készítő	10	Jelenleg nincs
33 542 05 0100 21 02	Lakástextil készítő	10	Jelenleg nincs
33 542 05 0100 21 03	Munkaruha- és védőruha készítő	10	Jelenleg nincs
33 542 05 0100 21 04	Textil termék összeállító	10	Jelenleg nincs
33 811 02 1000 00 00	Pincér	18	Modul rendszerben
33 811 03 1000 00 00	Szakács	18	Modul rendszerben
33 811 03 0100 31 01	Gyorséttermi- és ételleadó	18	Jelenleg nincs
33 811 03 0100 21 01	Konyhai kisegítő	18	Jelenleg nincs
31 542 02 1000 0000	Szűgyártó és nyerges	10	Jelenleg nincs
31 542 02 0100 31 01	Bőrtárgykészítő	10	Jelenleg nincs
31 542 02 0100 21 01	Szűgyártó	10	Jelenleg nincs
31 582 15 1000 00 00	Kőműves	9	Jelenleg nincs
31 582 15 0100 21 01	Beton- és vasbetonkészítő	9	Jelenleg nincs
31 582 15 0100 31 01	Építési kisgépezelő	9	Jelenleg nincs
31 582 15 0100 21 02	Építmény vakoló kőműves	9	Jelenleg nincs
31 582 15 0100 21 03	Épületfalazó kőműves	9	Jelenleg nincs
31 582 15 0100 31 02	Gépi vakoló	9	Jelenleg nincs
33 582 03 1000 00 00	Burkoló	9	Jelenleg nincs
33 582 04 1000 00 00	Festő, mázoló és tapétázó	9	Jelenleg nincs
31 582 09 0010 31 03	Központifűtés- és csőhálózat-szerelő	5	Jelenleg nincs
31 582 09 0010 31 04	Vízvezeték- és vízkészülék-szerelő	5	Jelenleg nincs
33 523 01 1000 00 00	Számítógép-szerelő, -karbantartó	7	Modul rendszerben
33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő	17	Modul rendszerben
33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó	17	Jelenleg nincs
33 215 02 0100 33 01	Virágdekoratőr	17	Jelenleg nincs
33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő	17	Jelenleg nincs
33 215 02 0100 31 02	Virágkötő	17	Jelenleg nincs

1.2. Az iskola képzési rendszere

Az Esély Szakképző Iskola működésének középpontjában a fiatal áll. Különböző életkorú és felkészültségű, valamint eltérő iskolai végzettséggel és szocializációs fokkal rendelkező tanulók képzését látjuk el. A korábban nem kiemelkedő előmenetelű, az iskolánkban oktatott valamilyen szakma iránt érdeklődő gyerekek képzését is felvállaljuk.

- A **9. és 10. évfolyamunkra** motivációs beszélgetés útján kerülhetnek be olyan diákok, akik érdeklődnek valamely szakmánk iránt.

- A **szolgáltató és a kézműves szakmák** közül választhatnak a 8. ill. a 10. évfolyamot elvégzett tanulók. A szakmai képzés moduláris rendszerben az Oktatási Minisztérium

megbízása alapján a Nemzeti Szakképzési Intézetben, és más országos szervek által kidogozott tantárgyi programok alapján folyik.

- Tanév közben felvesszük azokat a fiatalokat is, akik valamelyik középiskolában, szakképző iskolában sikertelennek érezték magukat, nem találták meg a helyüket, és úgy gondolják, hogy a nálunk oktatott szakmák valamelyike jobb érvényesülési lehetőséget kínál. Számukra **befogadó csoportokat** működtetünk, majd személyiségi állapotuknak megfelelő időben kerülnek osztályközösségbe (lásd a mellékletben).

- 2005. szeptemberétől vezettük be iskolánkban a **szakképzésre előkészítő évfolyamon** történő felzárkóztató képzést. A képzést azon diákok részére szervezzük, akik nem szereztek, vagy nem kívánnak alapfokú végzettséget szerezni, azaz nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel, vagy lemorzsolódtak a szakiskola 9. évfolyamáról, illetve elmúltak tizenöt évesek. Ezen képzésünk nem tartalmaz részletezett tanítási tartalmakat, eszközöket, ezt majd az ajánlott tantárgyi programok írják le. Sajátossága, hogy speciális szempontként a kompetencia-alapú fejlesztést, s ezen belül is a szakképzés megkezdéséhez szükséges bemeneti kompetenciák megszerzését teszi lehetővé. A tanulási utak sajátos, komplex támogatását tűztük ki feladatként, s ezzel túlléptünk az oktatás – nevelés - képzés hagyományos rendszerén. Az elsajátítandó kompetenciák megszerzésével szakmai képzésbe kapcsolódhatnak be a diákok (lásd a mellékletben).

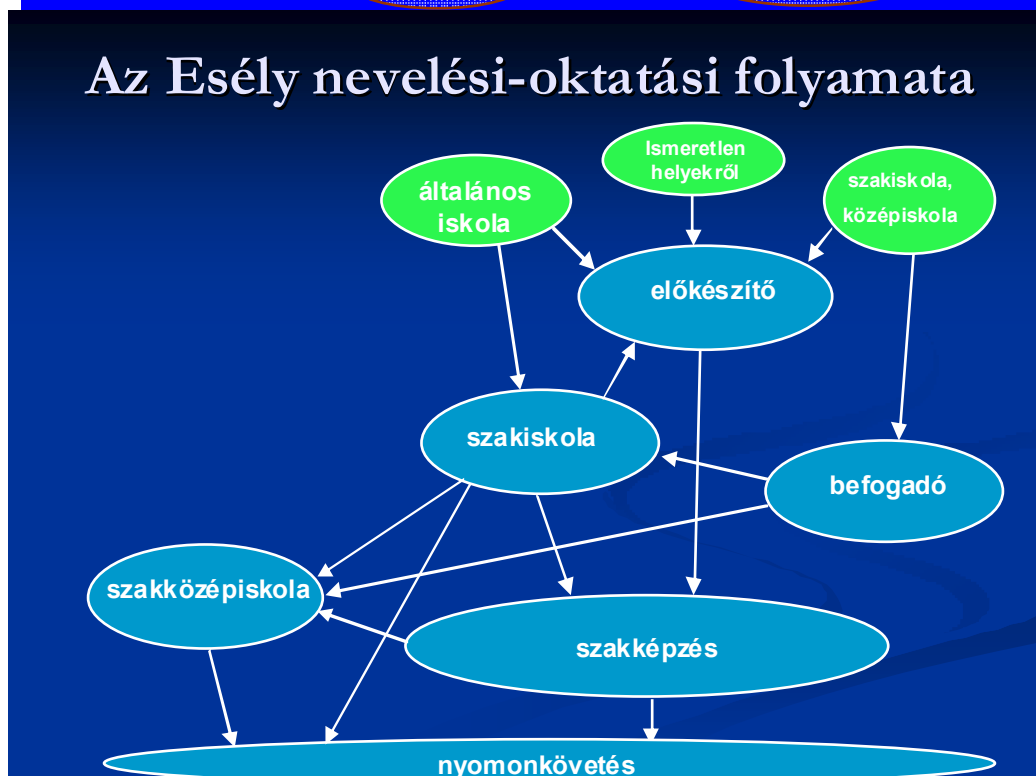
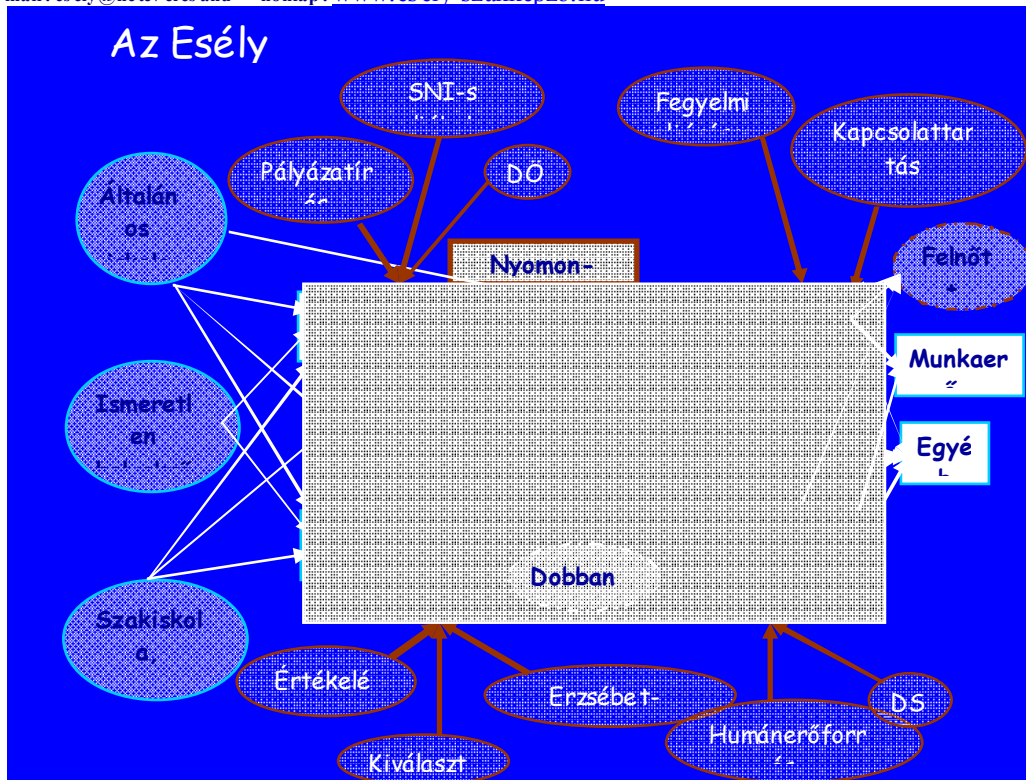
- **4 évfolyamos szakközépiskolai képzést** is biztosítunk, mely alapvetően vendéglátás-idegenforgalom szakirányra készíti fel a diákokat

- A szakmát, vagy érettségét szerezni vágyó felnőttek számára iskolarendszereű **felnőttoktatási** formában kínáljuk az áhított képesítés megszerzését. Az érettségét 4 éves esti gimnáziumi képzés formájában kínáljuk. Itt lehetőség van előzetes tanulmányok beszámítására, ezzel a képzési idő lerövidítésére. Az esti szakmai képzés 2éves, akár csak a nappali rendszerű.

- Az érettségizett vagy más középiskolában végzett pályakezdő fiatalok számára szakma megszerzésre irányuló szakképzést, illetve a már szakmával rendelkezőknek munka-erőpiaci képzéseket szervezünk.

Felvállaljuk a bázisiskolával járó feladatokat mind a **felzárkóztató oktatás, a szakképző évfolyamokra előkészítő oktatás bázis-iskolájaként**, mind az „altruista”, a bármilyen szempontból (nemzetisége, szociológiailag szegény besorolása, fogyatékoság miatt) **hátrányos helyzetű fiatalokat integráltan nevelő bázisiskolaként**.

1.3. Az Esély működése

2. Az iskola környezete

2.1. Az iskola földrajzi-társadalmi helyzete

Iskolánk Budapest VIII. kerületében a XX. század elején épült régi, valamint folyamatosan előbukkanó modern társasházakkal körülvett övezetében fekszik.

Annak ellenére, hogy már a 70-es, '80-as években tanulmányok sora foglalkozott a VIII. kerület leromlásával, a lakásállomány lepusztultságára, még ma is jócskán találunk riasztó jeleket a kerületekben sétálva. Már a '80-as években kirívóan magas volt a komfort nélküli és a felújításra szoruló lakások aránya – különösen a rossz lakásszerkezettel rendelkező VIII. kerületben.

A kerület társadalmi összetételére jellemző az előnytelenebb korszerkezet, az alacsony iskolázottságúak és a roma etnikum fővárosi átlaghoz képest magasabb aránya. A VIII. kerületről ma is élő sztereotípiák jól mutatják a kerület társadalmi problémáinak súlyosságát. (Tragikus-szomorú, ámde hű illusztrációt nyújt a 80-as évek végének Középső-Józsefvárosáról Szomjas György 1992-es alkotása, a Szigony utcában és környékén játszódó Roncsfilm.)

Iskolánk a Dugonics András utcában található. Közel van villamos és buszmegálló, illetve metró. Közvetlen környezetünkben található még két középiskola is. A kerület lakóinak iskolai végzettsége, foglalkozása, kulturális igénye igen változatos. Szakiskolánknak folyamatos beiskolázási utánpótlása van a környékről.

Bérelt épületünk átlagos állapotban lévő épület. A tető teljesen, a fűtés részbeni felújításra szorul, de a bérbeadó VIII. kerületi Önkormányzatnak nincs fedezete a rekonstrukciónak.

Szakmai kínálatunk alkalmazkodik a piac igényeihez. Minden szakmához tartozik tanműhely, illetve tankönyv. Műhelyeink pályázati támogatásokból, valamint szakképzési hozzájárulásokról jól felszereltek, 12-15 fő foglalkoztatására alkalmasak, a jelen kor színvonalának megfelelően vannak berendezve.

A közismereti osztályok bútorzatának megújítására nem régen került sor, pályázati pénz segítségével. Felszereltségünket folyamatosan bővítjük, hogy megfeleljünk a törvényi előírásoknak. Könyvtárunkat szintén folyamatosan bővítjük az eddigieknél kicsit nagyobb léptekben. Több tantermünkben működik digitális tábla, melyeknek a tanórákon való használata nagymértékben hozzájárul a tanulók kulcskompetenciáinak a fejlesztéséhez.

2.2. Az iskola szociológiai és szakmai környezete

Alapellátásként adjuk a pályaaorientációs foglalkozásokat, szakmai előkészítést és alapozást a felzárkóztatás, a tehetséggondozás, az ifjúságvédelemmel összefüggő szolgáltatásokat, az életvezetési problémák megoldásában nyújtott mentálhigiénés segítséget.

Működésünkkel fontos, hiánypótló feladatot látunk el Budapest és vonzáskörzete számára.

Arra helyezük a hangsúlyt, hogy a tanulmányi-nevelési feltételeket fejlesszük. Olyan reformpedagógiai modelleket adaptálunk, melyek segítséget nyújtanak feladataink megoldásához.

Szakképző iskolánkban, a közoktatásban tapasztalható általános jelenségek fokozottan jelennek meg: egyre nő a részképesség-zavarral vagy magatartászavarral küzdő diákjaink aránya, így folyamatosan nő diákjaink speciális szükségleteinek kezeléséhez szükséges eszköz-, idő- és energia ráfordítás is.

Ugyanakkor iskolánk alapfunkcióját, a szakképzést csak akkor tudjuk elkezdni, ha e hátrányos helyzetű fiatalok oktatását az alapkészségek megtanításával, megértésével és begyakoroltatásával kezdjük.

Szükségesnek tartjuk az elméleti tantárgyakban - különböző okok miatt - nem eredményes fiatalok megismertetését az inkább gyakorlati készségeket igénylő kézműves szakma elemeivel, melyek a sikeresség, az eredményes munka elvégzésének örömet adják a fiatalnak. Alapelvünk, hogy mindenki van érték, amely lehetővé teszi, hogy megtalálja méltó helyét a világban. Az iskola dolga, hogy ezt az értéket felfedezze, kiművelésében segítsen. Több éves tapasztalatunk, hogy a korábban tanulmányaik alatt kudarcra küzdő tanulók sikeresnek és tehetségesnek bizonyulnak az általuk érdekesnek ítélt szakmai ismeretek elsajátítása során. A „segítő felnőtt” szerepét nevelőink-mestereink tudatosan vállalják.

Kiemelten kezeljük a pályaaorientációs tantárgyakban lefektetett ismeretek átadását a tanulmányok teljes idejében, és a munkahelyi viselkedés erkölcsi-etikai normáinak személyes példamutatás általi átadását (pontosság, rend, tisztaság, állagmegőrzés stb.).

Pedagógiai programunkban a „második esély” fogalma azt is jelzi, hogy szeretnénk esélyt adni azoknak a fiataloknak, akik a közoktatás rendszerében valamilyen okból nem találtak helyüket, s akiknek az újrakezdés lehetőségét - véleményünk szerint - a társadalomnak valamilyen formában legalább még egyszer meg kell adnia.

2.3. Az iskola munkaerő piaci környezete

Hiába lesznek szakmák, amelyek elvben az alpműveltségi vizsga letétele és/vagy az általános iskola befejezése nélkül is megszerezhetőek, az e szakmákat megszerző fiatalok munkaerő-piaci hátránya csak fokozódik, ha a szakképesítés megszerzése előtt nem részesülnek megfelelő felzárkóztatásban, amely további életpályájuk során a permanens szakmai megfelelés alapfeltétele.

Az egész életen át megvalósuló tanulás épp úgy követelmény a hátrányos helyzetből indulók számára, mint más esetében, ha érvényesülni akar.

Mindebből az következik, hogy kell lennie olyan iskoláknak, amelyek a tankötelezettségtől függetlenül, legalább 16-20-25 éves korig a későn érő, peremre szorult fiatalok számára a felzárkóztatást biztosítják. Ezt a jogot biztosítja a Közoktatásról szóló törvény 52. § (1) bekezdésének a, b, c pontja, valamint a 114. § (2) bekezdése is.

3. Az iskola tanulói közössége

3.1. Az iskola diákképe

Az Esély Szakképző Iskolában a közismereti szakaszban elsősorban tanköteles korú tanulók vesznek részt. Szociális és egészségügyi szempontból integráltan neveljük velük együtt az iskolaköteles kort betöltött, és a hagyományos oktatásból – bármilyen oknál fogva – kiesett, sok esetben rendszeresen nem tanuló, egyes esetekben a munka világából az iskola világába visszatérő fiatal embereket. Az ő élettapasztalataik rendkívül differenciáltak, sokuk számára problémát jelent a beilleszkedés. Többségük rendezetlen családi viszonyok között él, a deviáns életút kezdetén. A társadalmi normáktól eltérő értékeket képviselnek és az általánosan elvárttól eltérő életformában élnek. Mindez nem zárja ki a Szakiskolába való felvételüket, de csak akkor lesznek képesek az iskolai rendszerünkben megfelelő módon működni, ha törekszenek életvezetési problémáik megoldására, és igénybe veszik az iskolai szaksegítségét.

Az iskolánkban tanuló diákok – tapasztalataink szerint – általában nem magát a tanulást, a tudást utasítják el, inkább csak személyesebb bánásmódot igényelnek társaiktól és a felnőttektől. A hagyományos rendszerben sikeresen működő kortársaikhoz hasonló céljaik, vágyaik és képességeik vannak, de a többségében megszokott iskolai tanítási keretektől más módon próbálják önmagukat és képességeiket megmutatni, kiteljesíteni.

Társadalmi hátrányaikat elsősorban a szegény és munkanélküli család, másodsorban a csonka család majd az állami gondozottság jelenti, és a tanulók többsége cigány családból származik. Velezületett hátrányt elsősorban a beilleszkedési zavar és a részképességek hiánya, a dyslexia, dysgráfia, dyscalculia jelent, de az évek során egyre több a neurotikus, depressziós, szorongó vagy enyhén értelmi fogyatékos tanulónk is.

A másodlagos, - következményes hátrányok közül a szocializálatlan viselkedésmódok, az önfegyelem-önkontroll hiányosságai, az alacsony önértékelés, a negatív én-kép, az agresszivitás, az elégtelen tanulási motiváció, illetve az elméleti tárgyak tanulmányának nehézsége a leginkább jellemzők.

Az érettségizett és másodszakmás tanulók hátrányai a szegény családból, s az általuk megélt sikertelen felvételikből, illetve munkanélküliségből fakadnak elsősorban, melynek következményei az alacsony önértékelés, vagy negatív én-kép, a zárkózottság, vagy éppen az agresszivitás.

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók alacsony koncentrációs tanulási szintjéhez alacsony neveltségi szint is párosul. Ők hiányoznak a legtöbbször, sokszor késnek, felszereltségük hiányos, rendetlen. A pedagógusok jelzéseire a szülők többször nem reagálnak, nem tudnak tevőlegesen hatni gyermekük iskolai előmenetelére. A fiatal társas viszonyai, külső kapcsolatai egyes esetekben segítségül hívhatók az életvezetési problémák rendezéséhez, más esetekben új kapcsolatok, modellek találhatók.

Módszereink (a tanulókkal való fokozottabb törődés, a mentálhigiénés csoporttal megtámogatott egyéni bánásmód, a megértés, a differenciálás, a türelem és a következetesség) legtöbbször mégis az intenzívebb tanulás felé irányítja, és eljutnak a szakmaszerzés lehetőségéig.

3.2. Diákönkormányzat

Minden közösség választ évente két önkormányzati vezetőt, akik az osztályt képviselik. Részt vesznek a szabadidős programok kijelölésében, kidolgozásában, megszervezésében, lebonyolításában, természetesen bevonnak mást is, olyat, aki nem választott vezető.

Munkájuk fontos része az iskola rendjének kialakítása, biztosítása. A „Házirend”-et, a „Műhelyrend”-et saját közösségükkel ők véleményezik, illetve újítják meg évente. Nagyon fontos, hogy a diákok maguk lássák be, tartásuk feladatuknak a megfelelő légkör kialakítását. Ne tanári feladat legyen a fegyelem biztosítása, hanem közös megegyezés, az egész iskola érdeke. A diákönkormányzat elve: olyat tégy másokkal, amit szeretnél, hogy veled cselekedjenek.

Természetesen vannak fegyelemsértések, és vannak fegyelmi tárgyalások. Az iskolai fegyelmi tárgyalásokon részt vesz a diákbizottság illetékes tagja, szavaz a döntés során, és szavazata egyenértékű a fegyelmi bizottság tagjaiéval.

3.3. A nem oktatási feladatokat ellátó munkatársak

A munkaköri leírásban szereplő tevékenységeken kívül a nevelésben is meghatározó szerepük van. Az iskola alaphangulatában, légkörében az iskolatitkár, valamint a takarító személyzet, a karbantartó, a gondnok magatartása meghatározó jelentőségű. Választható viselkedési modellt nyújtanak tanulóinknak a gazdasági munkatársak, a technikai munkakört betöltő kollégák is: nevelési feladatokat látnak el azzal, ahogyan munkájukat végzik, ahogyan a diákokkal kapcsolatot tartanak.

Az iskola orvosa és a védőnő egészségügyi tanácsadást végez, és segítséget ad a felmerülő problémák szakorvosi megoldásához. Munkájuk az iskolában folyó mentálhigiénés gondozás része, a mentálhigiénés csoport (szociálpedagógus, szociális munkás, pszichopedagógus, drogkoordinátor, pszichológus) feladataihoz kapcsolódva.

4. Az iskola meglévő kapcsolatrendszere

4.1. Kapcsolat a fenntartóval

Az Esély Szakképző Iskolát a Pályakezdő Fiatalok Esély Alapítványa alapította, jelenleg a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy működteti és tartja fenn. Az Alapítványt Kuratórium vezeti, rendszeresen tart kuratóriumi ülést. A Kuratórium ülésein az iskola vezetősége is részt vesz. A Kuratórium kinevezi az igazgatót, jóváhagyja az általa fenntartott oktatási-nevelési intézmény közép és hosszú távú fejlesztési terveit, költségvetését, pedagógiai programját.

4.2. Kapcsolat a szülőkkel

Az iskola a szülők és a gyerekek szolgálatában látja el feladatát. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők ismerjék az iskola nevelési programját.

Az iskola és a szülők között sokféle kapcsolat létezik, ezek spektruma a legszemélyesebbtől a hivatalosig terjed. E két szélső pólus között vannak bizalmas beszélgetések, a fogadóórák, a nyílt napokon való részvétel és a szülői értekezletek. Míg a szülői értekezletek témája elsősorban az iskolai eseményekre, témákra vonatkozik, addig a fogadóórák mindig az egyes tanulókról, a velük kapcsolatos gondolatok és álláspontok információcseréjét teszi lehetővé, valamint folyamatos visszajelzést biztosít az iskola működésének és értékelésének vonatkozásban.

Az iskola, mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulók családjának érdeklődésre is épít és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség aktív együttműködése.

Ezen együttműködés

- alapja a fiatal iránt érzett közös nevelési felelősség,
- megalósulási formái: kölcsönös támogatás és összehangolt pedagógiai tevékenység,
- feltétele: a kölcsönös bizalom, tájékoztatás és őszinteség
- eredménye: a családi és iskolai nevelés egysége, s ennek nyomán kedvezően fejlődő tanulói személyiség

Az együttműködés formáit az előzetesen már vázolt pedagógiai feladatokra építettük és az alábbi két témakör köré rendeztük:

Az iskola (pedagógus) kötelessége, hogy a gyermek neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- rendszeres és folyamatos tájékoztatást a tanuló előmeneteléről, magatartásáról
 - előre tervezett szülői értekezleteket
 - rendkívüli szülői értekezleteket
 - fogadó órákat

4.3. Kapcsolat a szakképzésben részt vevő gyakorlati helyekkel

A szakképzésben a külső gyakorlati helyek kiemelt szerepet kapnak. Folyamatos kapcsolattartással hangoljuk össze a szakmai követelményekkel a tanulók mindennapi külső oktatását. Ennek minőségét a rendszeres értekezés, felkeresés garantálja. Így a szakmák igényeit, napi irányzatait is fel tudjuk mérni, majd ezeket beépíteni az oktatásba. Végzett diákjaink ennek köszönhetően meg tudják állni a munkaerőpiacon.

4.4. Az együttműködés további szervezeti formája

A szülői munkaközösség

A tanév első szülői értekezletén választjuk meg az osztály-szülői munkaközösséget, majd ők, mint elektorok megválasztják az iskolai testület tagjait.

A szülői munkaközösség feladata a szülők és az iskola kapcsolatának rendszeres szervezése, egy-egy tanulócsoport szülői gárdájának rendszeres összetartása, iskolai rendezvények kezdeményezése annak érdekében, hogy minél rendszeresebb legyen az együttműködés az iskolával.

4.5. Kapcsolat más intézményekkel

Az iskola egyéb kapcsolatai

- Budapest Főváros Kormányhivatal Oktatási Főosztály
- önkormányzatok
- Emberi Erőforrás Minisztérium
- Szociális – és Munkaügyi Minisztérium
- kamarák
- környékbeli, magyarországi általános iskolák, szakiskolák, szakképző intézmények
- külföldi testvériskolák
- bázisiskolák
- nevelési tanácsadók
- családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok
- gyámhivatalok
- könyvtárak
- zeneiskola
- művelődési ház
- sportkörök
- Munkaügyi Központok
- Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóság
- helyi termelő egységek
- szülői munkahelyek
- kollégiumok
- Alapítványi és Magániskolák Egyesülete

- Független Pedagógiai Intézet
- Fővárosi Pedagógiai Intézet
- Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola
- „Megismerve Elfoadni” Alapítvány
- Oktatási és kisebbségi jogok biztosa
- Roma Parlament
- Romano Kher

4.6. A munkaközösségek együttműködése:

A közismeret és a szakképzés közötti akadálymentes átjárhatóság, munkacsoportok, munkaközösségek munkájának hatékonysága növelésének érdekében a szakmai és a közismereti munkaközösségek vezetői havi (illetve eseti) rendszerességgel egyeztetnek. Kiemelt szerepet kap a szakiskolai, illetve a szakképzési kapcsolatok rendszeressége, a pedagógusok munkájának folyamatos aktualizálása, az integráltan nevelt SNI-s, BTM-es tanulókkal kapcsolatos felmerülő problémák elemzése, esetmegbeszélése. A munkaközösségek vezetői ezután külön tudnak információkat, eredményeket közvetlenül az ebben érintett pedagógusoknak, osztályfőnököknek átadni, akik ennek megfelelően a mindennapi nevelő-oktató munkába integrálják.

B/ A NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai

1.1. Pedagógiai alapelvek

Az oktatás csak egy része azoknak a feladatoknak, melyekkel pedagógusainknak meg kell birkóznunk. Csak kreatív, dinamikus, empatikus készséggel rendelkező, érett személyiségű, pedagógiailag, illetve szakjában elméleti és gyakorlati tudásanyagában jól felkészült pedagógusokkal képzelhető el az iskola elveinek megvalósítása. Alapvető követelmény, hogy legyen a szakterületén jártas, és állandóan megújulni képes, higgyen a tudás fontosságában és azt a tanítványai számára differenciáltan át tudja adni. Szakmai munkáját következetesen, emberi viszonyait őszintén és pártatlanul alakítva, de személyes érzelmeit felvállalva, a diák érdekeit minden körülmények között szem előtt tartva működjön. Éljen a tanári szabadsággal, és törekedjen arra, hogy az iskola működése zökkenőmentes lehessen. A devianciák, a másság állapota iránt elfogadó, segítő attitűddel rendelkezzen, ismerje és értse a fiatalot körülvevő kultúrákat és szubkultúrákat, a serdülő- és fiatalokor pszichológiáját, alkalmazza a pedagógia alternatív segítő módszereit.

A tanár elfogadásának alapja nem a pozíciójából adódó tekintélye, hanem a személyiségéből fakadó hitelesség. Hitelesség a diákok, a tanárok, és a külvilág felé. Tehát alapvető elvárásunk, hogy az iskola elveivel és működési módjával egyetértően, azokat vállalja és az adott helyzetben a társadalom számára közvetíteni tudja.

Kiemelt figyelmet fordítunk a marginalizálódó réteg tartós foglalkoztatásának eléréséhez szükséges tanulmányi-nevelési feltételek biztosítására, integrált nevelésére.

Fontosnak tartjuk az „*sajátos nevelési igényű*” kategóriához sorolt tanulók integrált nevelését, kortársaik közötti fejlesztését, valamint az érzékszervi, mentális és, krónikus beteg

felzárkóztatását, oktatását – ha egyébként felkelhető a motivációjuk a tanulásra és az életvezetési problémák megoldására.

Az iskola figyelembe veszi a fiatal eddigi, a tanulásához és a tudáshoz fűződő kapcsolatát, de minden körülmények között a társadalomban elfogadott értékeket és azok fontosságát hangsúlyozza, segítve a fiatalot abban, hogy számára is értékke válnanak.

Az iskola belső viszonyainak - tanár-diák, diák-diák, tanár-tanár - az iskola életében és a csoportképzésben fontos szerepe van. A fiatalok kapcsolataik egy részét természetesen a kölcsönös szimpátia alapján alakítják, más kapcsolatok az iskola életében jelentős szerepet játszó értékek - tolerancia, a máság tisztelben tartása, együttérzés és segítőkészség - mentén kell, hogy szerveződjenek. Ezeknek az értékeknek a tudatos és következetes átadása révén válnak azok a fiatalok is részeivé az iskolaközösségnek, akiknek az átlagosnál nagyobb problémát jelent a beilleszkedés, a tudás megszerzése, a devianciáktól való megszabadulás, vagy éppen a szabályok, korlátozások tisztelben tartása.

Felvállaljuk a deviáns, kallódó, más oktatási intézményből kiesett fiatalok nevelését. Tudjuk és elfogadjuk, hogy a fiatal magánéleti és környezeti problémái, kulturális és gazdasági hátrányai és hiányosságai megjelennek az iskolai pályafutás során, és a tanulási, viselkedési és magatartási hátrányok iskolai kudarcokhoz vezetnek. E kudarcok enyhítésére, *a kulcskompetenciák kiművelésével* a hátrányok kiegyenlítésére és olyan értékek megmutatására helyezük a hangsúlyt, melyek elsajátításával a fiatal képessé válhat idővel az önálló életvitelre.

A tanórákon kívüli munkája is (konferencián való részvétel, tárgyalások, támogatásszerző tevékenység, kapcsolatok felvétele és ápolása, stb.) segíti a közösség fejlesztését. Ezzel a tevékenységgel közvetve vagy közvetlenül saját munkáját is megkönnyíti, hiszen erkölcsi és anyagi támogatást, nyilvánosságot szerez az iskolának, lehetőséget teremt a rászoruló fiataloknak a továbblépéshez. A pedagógus a tanóráin kívül lehetőségei, képességei szerint (az iskola és diákok igényeihez igazodva) részt vesz a gyakorlati teendők intézésében, a konfliktusok megoldásában, a fiatalok mentálhigiénés gondozásában. A nevelőtestület együttműködő, és alapértékekben megegyező, a közösség részére mintaadó csoport, melynek következetes, támogató attitűddel kell rendelkeznie.

1.2.A nevelő-oktató munka céljai

Az Esély Szakképző Iskola és Gimnázium működésének középpontjában a fiatal áll. Iskolánk felvállalja a különböző életkorú és felkészültségű, valamint eltérő iskolai végzettséggel és szocializációs fokkal rendelkező tanulók képzését.

A kötelező oktatás középfokú szakaszában (9-10. osztály) az érvényben levő tanterv követelményeinek megfelelő helyi pedagógiai program és kompetencia alapú tanterv alapján a tanulási nehézségek és egyéb hátrányok miatt beilleszkedési gondokkal küzdő iskolaköteles és túlkoros fiatalok számára különlegesen toleráns módszerekre épülő, gyakorlati szellemű olyan szakképző iskola, mely felkészíti tanulóit a közismereti képzés utáni szakmaválasztásra, vagy a szakközépiskolai érettségi megszerzésére.

Intézményünkben többféle szakmacsoporton belüli szakmák oktatása folyik nappali rendszerű és esti iskolarendszerű felnőttoktatás keretében, az OKJ-ben meghatározottak szerint. A szakmai képzés az Emberi Erőforrás Minisztérium megbízása alapján a szakmák képzéséért felelős Minisztériumok, a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, és a gazdasági kamarák által kidolgozott a tárgyévben érvényes központi programok és szakmai és vizsgakövetelmények alapján folyik.

Célunk, hogy minden szakterületen a lehetőségekhez képest a legfelkészültebb, megalapozott szakmai ismeretekkel rendelkező fiatalokat bocsássunk ki az iskolából.

Az érettségizett vagy más középiskolában végzett pályakezdő fiatalok számára szakma megszerzésre irányuló szakképzést, illetve a már szakmával rendelkezőknek munka-erőpiaci képzéseket szervez.

1.3.A nevelő-oktató munka feladatai

Az iskolánkban folyó nevelés-oktatás feladatait úgy próbáljuk meghatározni, hogy intézményünk minden rászoruló tanulója számára megfelelő ellátást biztosíthassunk.

A gondozási programunk részelemei:

- szocializációs program
- személyiség fejlődésének dokumentációs programja
- speciális beilleszkedési program a tanév közben érkezettek számára
- nyomon követési program

1.4. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

A szakképző iskolai közismereti szakasz funkciói a feltételezeten már elsajátított Az ESÉLY Szakképző Iskola és Gimnáziumban a szakképzési szakaszban az Országos Képzési Jegyzék szerinti tantervekkel dolgozunk. A közismereti szakaszban több lehetőséget ajánlunk fel a hozzánk érkező tanulóinknak. Minderre azért van szükség, mert a fiatalok eddigi életútja igen változatos, és eredményeik rendkívül széles sávban szórtak.

- alapkészségekre és alaptudományokra építő megerősítő közismereti tanítás
- a tanulás készségnek elsajátíttatása
- az élethosszig tartó tanulás készségének kialakítása (ha eddig nem történt meg)
- a munkára szocializálódást segítő kulcskompetenciák kialakítása
- a pályaaorientáció elősegítése

1.4.HEFOP 3.1.3 „A lexikontól a kompetenciáig”

Iskolánkban a HEFOP 3.1.3 pályázat keretében 2006 szeptemberétől egy kilencedik osztályban bevezettük a kompetenciaalapú oktatást, melyet a 2007/ 2008 tanévben folytattunk ebben a tizedik osztályban, ill. egy újonnan belépő kilencedik osztályban is elkezdtük.

Három kiemelt területen kezdtük meg a kompetenciaalapú oktatást: a szövegértési-szövegalkotási, a matematikai logikai, és az életpálya-építési kompetenciák területén. A tananyagot moduláris rendszerben dolgozzuk fel.

A 2008/2009 tanévtől a kompetenciaalapú oktatást az összes közismereti osztályra kiterjesztettük.

Iskolánk 17 éve segíti a hátrányos helyzetű fiatalok munkaerőpiacra kerülését.

Tevékenységet úgy szervezi, hogy minél szélesebb körben tudja nemcsak befogadni a sajátos nevelési igényű, a roma, a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekeket, hanem az egyénre szabott tanulás-szervezési technikák segítségével hatékony felkészítést is adjon számukra a szakképzés megszerzéséhez.

Az inkluzív szemlélet önmagában nem hatékony. Ki kell egészítenünk olyan pedagógiai gyakorlattal, mely a differenciálásra épül, és az élethosszig tartó tanulás készségére készíti fel a pedagógust is, és rajta keresztül a diákot is.

Hosszú távú célunk, hogy felkészült pedagógiai környezet és a szakszerű fejlesztés biztosítsa, hogy az inkluzív nevelési-oktatási környezetben szociálisan hátrányos helyzetű fiataljaink eredményesek legyenek a tanulásban, személyiségük harmonikusabban fejlődjön. Terveink szerint a kompetenciaalapú képzés megvalósulásával diákjaink jobban fejlett alapkompentenciákkal kezdik meg a szakképzést.

A hosszú távú célok megvalósulását a következő rövidtávú célok, elérése biztosítja:

-Az oktatásunkban részt vevő tanulók kulcskompetenciáinak: életviteli és művelődési ismereteink-készségeinek bővülése.

-A diákokban az élethosszig tartó tanulás igényeinek kialakulása, elfogadó attitűdjének kialakítása.

-A pedagógusok módszertani programcsomagokkal, sajátos tanulásszervezési ismeretekkel való ellátottsága, mely disszeminációs tevékenységük folytán szélesebb körű, az iskolai kereteken kilépő felhasználási lehetőséget is hordoz magában.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

2.1. Hagyományok

Az Esély Szakképző Iskola és Gimnázium közösségében a belső és külső programokon való részvétel a tanítás és nevelés integráns része. Az iskolában kialakult hagyomány- és szokásrendszer alapján minden évben közös ünnepeket tartunk (Farsang, Miklós nap, Mesterségek ünnepe, Erzsébet nap, Luca-napi vásár, karácsony, Valentin nap, takarítási napok, Pünkösddőlő Szentendrén, stb).

Ezek az alkalmak életszerű módon illesztik a mindennapokba a fiatalok és felnőttek közös szórakozásának és munkavégzésének lehetőségeit (alkotótáborok, alkotóház működtetése, környezetvédelmi táborok, erdei iskolák).

A fenti lehetőségek és alkalmak - azzal együtt, hogy más-más élethelyzetre, problémamegoldásra és feladatra koncentrálnak, - a fiatalok személyiségfejlődésének terepei: meg kell tanulniuk az együttélés és egymásra figyelés módszereit és szabályait, a közös munka során kötött megállapodásokat senkinek sem célszerű felrúgni, az együttes szabadidő szabályait gondosan ki kell munkálni. Távól az iskolától a személyes példaadás még nagyobb jelentőséggel bír- s mind a két fél számára nagy felelősséggel jár.

2.2. Szocializációs program

A hátrányos helyzetben lévő, dropout fiatalok befejezett iskolai végzettséghez és szakképzettséghez juttatása többlétféleképpen igényel mind anyagi mind pedagógiai értelemben. Ezek a ráfordítások társadalmi méretekben megtérülnek, hiszen az „utcáról” viszik be a fiatalokat a szervezett munka, ezzel együtt a társadalom világába. Alternatíva a bűnözés, amit nevezhetünk eufemisztikusan „megélhetési bűnözésnek” is. A hátrányos helyzetűek közé soroljuk a roma származású fiatalokat – etnikai nemzeti kisebbséghez való tartozásuk miatt is. Ezekben az esetekben számolni kell olyan szempontokkal is, amelyek saját közösségeik tradicionális értékeivel, normáival kapcsolódnak össze. Programunk úgy fordít figyelmet a hátrányos helyzetű tanulók képzésére, hogy egyúttal a családokat is bevonja a tevékenységbe. A diák számára egyértelművé tesszük, hogy a családot semmiképpen sem tudjuk és akarjuk helyettesíteni.

Nevelésünk-oktatásunkkal az addig elszenvedett iskolai kudarcokat kompenzáljuk úgy, hogy a diák magatartásának másságát nem csupán megállapítjuk, hanem az okait felkutatjuk, s a

beilleszkedés segítésének irányába visszük olyan normarendszer kialakításával és elvárásával, amely a fiatal életvezetését vélhetően hosszú időn át segíti. Az iskola a diák viselkedésében felmerülő tanulási és magatartási problémákat és az iskolával való konfliktusokat – a veszélyeztető helyzetek kivételével – a diákkal együtt, külső szervezetek bevonása nélkül próbálja megoldani. Ezeket az iskola csupán azokban az esetekben köteles bevonni munkájába, amelyekben kompetenciáját meghaladó döntésekre kényszerül (pl. az iskola biztonságos működését és a diák egészségét, testi, pszichés fejlődését súlyosan veszélyeztető helyzetekben).

A tanárok működésük során, mint különböző személyiségek, tudatosan sokféle értéket képviselnek, melyek követhető vagy elutasítható mintául szolgálhatnak a fiatalok számára. Általános elv, hogy a diák és a tanár az iskola mindennapi tevékenységeiben együttműködésre épít, az egyén és közösség jogait és kötelezettségeit figyelembe veszi, munkája során a megértés és bizalom kiépítésére törekszik.

2.3. A személyiség fejlődésének dokumentációs programja

Szükséges az iskolába került fiatalok magas színvonalú ellátása. Ennek alapja az, hogy a felvételt nyert fiatalok állapot-meghatározását elvégezzük. Talán közhelyszerű, de a segítő háttérterületek tevékenységének hatékonysága nagyban függ az ellátás megkezdésének idejétől. Minél inkább preventív a tevékenység, annál nagyobb eredmény várható az egyén életében, s társadalmi szinten egyaránt.

Vizsgálataink a kognitív képességek és lehetőségek, az egészségügyi állapot, a lelki egészség és a szociális helyzet meghatározását segítik. Hitünk szerint az adott tanuló állapotának megfelelő ellátás eredményezheti csupán azt, hogy a fiatal az iskolánkból kikerülve optimálisan használta ki az általunk nyújtott lehetőségeket, s fejlődött lehetőségeivel összhangban. Ugyanakkor nem várható el, hogy az ismeretátadás folyamatára szánt idő megterhelődjék azon problémák kezelésével, amelyek szakmailag sem oda tartozók. Amíg a hátránnyal küzdő fiatalok száma egy tanulócsoportban egy-két tanuló, még talán felveheti a küzdelmet a siker reményében a pedagógus. Iskolánkban a helyzet azonban más: a tanulók jelentős hányada küzd tanulási és életvezetési, s más problémákkal, ezért ezek megoldása csupán specializált ellátási rendszer – a 2002-es évtől működő mentálhigiénés teamünk - által lehetséges. Ebbe a munkacsoportba szociálpedagógus, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, szociális munkás, pszichopedagógus, fejlesztő pedagógusok, drog-koordinátor, pszichológus, szükség esetén védőnő és iskolaorvos tartozik. A kialakított koncepciót, változásait, a felmerülő aktuális feladatok elvégzését hetente beszéljük meg és ellenőrizzük.

3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Gondolkodásunkban, gyakorlati pedagógiai munkánkban a nevelés szorosan összekapcsolódik “jó”, az “ideális ember” az “érték” fogalmával. Tanulóink gondjainak elemzésével felvázoltuk az kiindulás pontjait.

A közösségé válás kulcsfigurája az osztályfőnök. Az osztályfőnök az osztályába tartozó diákok számára az iskola rendszerében a legfontosabb személyes kapcsolatot jelenti. A kapcsolat alapja az őszinteség, és a kölcsönösség: a tanár felől az a törekvés és igény, hogy a diák számára a rendelkezésre álló időszakban egyéni és iskolai problémáinak megoldásában segítséget nyújtson. A kapcsolat mélységét főként a diák igényei határozzák meg. A tanár ebben az esetben a segítő szakma alapkövetelményeit (empátia, türelem, szaktudás, elfogulatlanság, és az emberi szabadságjogok figyelembe vétele) betartva, megállapodásaikat

szem előtt tartva vesz részt a kapcsolatban. A kapcsolatot úgy alakítják, hogy azzal más, azonos súlyú és jelentőségű érdekeket (más tanárok, más diákok, és az iskola törvényes üzemmódja) ne sértsenek.

A diák személyiségi joga és az aktuális törvényi szabályozás határozza meg, hogy az osztályfőnök-diák kapcsolatban átadott információk közül mi kerülhet a szűkebb és szélesebb nyilvánosság (más tanárok, más diákok, mentálhigiénés csoport tantestület) elé. A diáknak tudomásul kell vennie, hogy az iskola nevelési munkáját segíti az osztályfőnöke tudomására hozott információknak a nevelőtestület felé történő nyilvánosságra hozatala. A nevelőtestület a kapott információt bizalmasan kezeli, és kizárólag a diák érdekében, segítségnyújtás céljából használhatja fel. A nevelőtestületnek abban az esetben van joga az osztályfőnököt bizalmas információk közlésére kötelezni, ha ezáltal súlyos krízishelyzetek, illetve veszélyek elhárítását lehet remélni. Ezekben az esetekben a diákot érintő döntést az osztályfőnök és a nevelőtestület közösen hozzák.

Az osztályközösség szerepe a közösségi szellem formálásában

A tanuló fejlődésének meghatározó tényezői a családban elsajátított szokásokon, morális tényezőkön túl a baráti körben kialakított emberi kapcsolatok és értékrendek. Az osztályközösség a szakiskolában mára sok alapismerettel, szokással, szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége, ahol a meglévő életszemléletet kell formálni és továbbfejleszteni. Ebben nagy a szerepe a közösségnek, a kortársak egymásra hatásának. Mivel a tanuló idejének nagyobbik részét tölti az osztályközösségben, nagyon meghatározó annak légköre, szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszer, viselkedési formái.

Az osztályközösség feladatai:

- Valamennyi tanuló pozitív irányú befolyásolása
- Az egyéni értékek felismerése
- Egymás tiszteletben tartása
- Egymás segítése a tanulásban és az egyéni vagy beilleszkedési problémákban
- A másság elfogadása, tolerancia
- Társaik segítése, támogatása gondjaik, problémáik megoldásában
- Mások gondjainak, nehézségeinek felismerése

A közösségfejlesztés koordinátora az osztályfőnök

A közösség irányításában, alakításában meghatározó a szerepe az osztályfőnöknek, aki indirekt és direkt irányítással a közösséget formálja. Különösen fontos a szerepe a problémák felismerésében és azok keresésében. Szervező, irányító a tanulók, az osztályban tanító nevelők és a családi ház között. Fontos a szerepe és tevékenysége abban, hogy a családot hogyan tudja bevonni, befolyásolni a tanuló támogatásába, mennyire azonos alapelvekkel irányít az iskola és a család. Az osztályfőnök ismerje fel a tanuló problémáit, érzékelje az esetleges deviáns eseteket, és találja meg a problémák megoldásához a helyes utat, vagy azokat a személyeket, akik a probléma megoldásában segítségére lehetnek.

A tanév folyamán a következő rendszeres alkalmak játszanak szerepet a közösség szellemének formálásában, feladatainak teljesítésében:

Tanterem és iskola díszítése

Közös osztályünnep

Osztálykirándulások

Iskolai ünnepek, rendezvények, melyeken az osztály egységként vesz részt

Az iskolai Diák Sportegyesület által szervezett programok (kirándulások, versenyek, edzések)

Iskolai Ki-Mit-Tud?

A Tolerancia Hete elnevezésű programunk, melyen az osztály közös részvétele és teljesítménye kerül értékelésre

4. Az iskola egészségnevelési programja

4.1. Alapelve

A teljességre törekvő ember életét a test-lélek-szellem egyége, harmóniája hatja át. Mindannyian öröklünk a szüleinktől testi-szellemi-lelki, neurofiziológiai tulajdonságokat, hajlamokat. Ugyanakkor rajtunk múlik, hogy ezekhez a pozitív és negatív értékű örökölt tulajdonságainkhoz, hajlamainkhoz miképpen viszonyulunk. Az egészség nem egyszerűen a betegség hiányát jelenti, hanem holisztikus jellegű, az egész emberre vonatkozik, és életünk egészét jellemzi.

Az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja a kedvezőtlen népegészségügyi helyzet javítására fogalmazta meg a következő évtized feladatait. A cselekvési terv négy fő társadalmi stratégiát körvonalaz.

- Egészségtámogató társadalmi környezet megteremtése
- Az egészséges életmódprogramja
- Az elkerülhető halálozások csökkentése
- Az intézményrendszer fejlesztése

Az egészség megőrzésének szintjei a következők

- Országok, népek feletti nemzetközi szervezetek különböző programokkal küzdenek az emberek egészségéért, e fontos értékért. Számtalan segélyprogram és a pusztító járványok elleni küzdelem is ezt jelzi
- Nemzeti-országos-társadalmi-állami szint. Így a védőoltások rendszere, egészséges munkahely, egészségügyi szolgáltatások (stb.). Az Alkotmányban rögzített jogok között szerepel
- Az oktatás, a nevelés szintje, amely az iskolában valósul meg
- A családi élet szintje
- Az egyén szintje
- Az iskola egészséges életmódra nevelési programja hidat képez a család és a társadalmi intézményrendszer között

4.2. Célja

Az egészségfejlesztés fő célja képessé tenni az embereket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek egészségükkel, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal, lehetőségekkel. Az egészséget, mint értéket tűzzék célként maguk elé.

Az iskolák legfontosabb tennivalóit az Egészséges Ifjúság alapprogram foglalja össze, megfogalmazva azt az igényt, hogy a család mellett az iskola váljék az egészségfejlesztés alapvető helyszínévé.

A legfontosabb célkitűzések

- A fiatalok egészségmegtartási ismereteinek elmélyítése
- Az iskola egészségbaráttá tétele
- Az egészségfejlesztés váljék az iskola mindennapos gyakorlatává
- A pedagógusok szemléletformálása, módszerek, ismeretek kibővítése
- Az egészségesebb életmód iránti igény kialakítása
- A magas kockázatú csoportok körében végzett megelőző tevékenység

Az egészségfejlesztő tevékenység magába foglalja

- az emberi szervezet működésével és a betegségek megelőzésével kapcsolatos ismeretek bővítését,
- az életvezetéssel kapcsolatos ismeretek bővítését és az életvezetéssel kapcsolatos tudás fejlesztését,
- az egészségügyi szolgáltatások igénybevitelével összefüggő kompetenciák fejlesztését.

Az iskola feladata, hogy minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

A megvalósításban az iskolaorvos, védőnő, a testnevelők, az ifjúságvédelemmel foglalkozó szakember, az osztályfőnök, az egészségneveléssel foglalkozó tanár összehangolt, egymást segítő és kiegészítő munkájára van szükség.

Az iskola valamennyi tevékenységi körébe be kell épülni az egészséges életmód szempontjából lényeges területeknek.

Az egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- A tanulási technikák, a tanulási környezet kialakítása
- Az idővel való gazdálkodás fontossága
- A személyes válsághelyzetek felismerése és megoldási stratégiák ismerete
- A betegség megelőzését (prevenció) és a gyógyulást segítő magatartás
- A személyi higiénia, testi-lelki egészség
- A környezeti ártalmak
- Az egészséges táplálkozás, ételmiszerbiztonság
- A testedzés, a mozgás, a helyes testtartás
- A szenvedélybetegségek okai és elkerülési lehetőségek
- A szexuális felvilágosítás, a családtervezés alapjai
- AIDS-prevenció

Rendszeres szűrővizsgálatokon való részvétel: gerinc, szem, fog, stb

4.3. Az egészségnevelés területe:

- tanórák (a tanulók aktivitását növelő, új pedagógiai módszerek megismerése és alkalmazása)
- osztályfőnöki órák (kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz)
- osztálykirándulások, táborok
- egészségügyi előadások, egészségfejlesztés szemléletének terjesztése (szülők, tanulók, pedagógusok)
- média, iskolaújság, faliújság (aktuális téma önálló feldolgozása, tablóképzítés, gyűjtőmunkák faliújságon történő megjelenítése)
- mindennapi/tömbösített testedzés programja

4.4. Az egészségnevelés szinterei

Az egészség megvédésére, edzésére, visszaszerzésére vonatkozó, közérthető, de tudományos ismeretek átadása, az egészségvédő lehetőségek sokoldalú bemutatása.

- Tanítsuk meg, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség. Ezek megővására ajánljunk magatartási alternatívákat az egészségvédő magatartás kialakítása érdekében
- Ösztönözzük a tanulókat az egészségvédő magatartás megtartására, támogató tanácsadással, példaadással
- Az iskola segítse mind az egészségeseket, mind a betegeket az egészségvédő öntevékenység kialakításában, a döntési alternatívák kidolgozásában, és a helyes döntések megvalósításában (szexuális kultúra, harmonikus életvitel)
- Az iskolai egészségvédő szolgálata (iskolaorvos, védőnő) rendszeres szűréssel és szakmai tanácsokkal lássa el a diákokat
- Az iskolai környezet mint élettér is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést
- Válgják tudatossá a tanulóknban, hogy az egészséges egyén dinamikus egyensúlyban él a környezetével

Az egészségfejlesztés hagyományos szintere a tanítási óra: az osztályfőnöki és a testnevelésórák számos témájához szervesen kapcsolódik az egészségvédelem.

4.5. A mindennapi testedzés megvalósítása

A mindennapi testedzés programja tagintézményenként eltérő lehetőséget biztosít a diákok számára, hogy a testnevelés órán kívül is sportoljanak.

A fizikai aktivitás segít a felesleges energiák levezetésében. Megelőzheti rossz szokások kialakulását, egészségkárosító anyagok használatát. A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy a testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében.

A felmérések szerint az egészség megőrzésében az életmódnak elsődleges szerepe van. Ezt követik az öröklött tulajdonságok, gének, majd a környezeti hatások és végezetül az egészségügyi rendszer. A mindennapos testnevelésnek és mozgásnak prioritást kell adni az iskola órakeretében, mert a fizikai aktivitás az egyik legfontosabb eleme az egészséges életmódra nevelésnek! Az élethosszig tartó tanulás mellett ma már az élethosszig történő sportolást, fizikai aktivitást is elengedhetetlennek tartják (Life learning, life sporting!).

4.6. Iskolai drogstratégia

Intézményünk profiljából adódóan nagy hangsúlyt fektetünk munkánkban a személyiségfejlesztésre, ennek szerves részeként törekszünk az iskolán belüli egészségfejlesztési és drog-prevenációs tevékenységek rendszerbe foglalására.

Iskolánk drogstratégiája azoknak a célirányos és konkrét egészségfejlesztési feladatoknak a tervezési, szervezési, megvalósítási folyamatát jelenti, amely az iskolai drogmegelőzési-programban megjelenik és az elsődleges drog-prevenció megvalósítását, valamint a másodlagos drog-prevenció előkészítését célozzák.

Irányelvünk, hogy az egészségfejlesztésnek a gyakorlatban felhasználható ismeretek átadásába és a döntést, viselkedést, valamint az életmódot befolyásoló módszerekbe kell beépülnie.

Fontos rendező elv, hogy a legális valamint az illegális drogok együtt és egymást kiegészítve kerüljenek feldolgozásra.

Helyzetfelmérés:

Iskolánk feladatvállalásában szerepel a hátrányos helyzetű fiatalok ellátása. Ennek megfelelően a tanulónépesség összetétele igen heterogén, diákjaink sok esetben veszélyeztető háttérrel rendelkeznek. A drogok (legális és illegális drogok) jelenléte bizonyított: egy korábbi felmérés szerint tanulóink közel 50%-a dohányzik, 27%-a rendszeresen fogyaszt alkoholt (havonta, hetente, vagy naponta), és mintegy 30%-ának megfordult a fejében, hogy kipróbáljon valamilyen illegális drogot. A legújabb vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy az elmúlt évek során a dohányzók aránya 14%-al, az illegális szerek kipróbálók aránya 10%-al emelkedett. Mivel drogstratégiánk jelenlegi módosításának kiindulópontja ez a felmérés, a későbbiekben részletesen kitérünk ismertetésére.

Az elmúlt évek során droprevencióss céllal a következő lépéseket tettük meg:

Intézményünkben 1999 óta **drogkoordinátor** szervezi a megelőzéssel kapcsolatos programokat, a mentálhigiénés team tagjaként. Munkáját a vezetőség minden téren támogatja. A hivatásos segítő szakemberek alkalmazásán kívül törekszünk **pedagógusaink** mentálhigiénés-droprevencióss felkészítésére is, mivel abban hiszünk, hogy eredményt csak együttes erővel tudunk elérni. Az elmúlt évek során több kollégánk is részt vett akkreditált továbbképzéseken, illetve belső és külső szakemberek közreműködésével rendszeresen szervezünk droprevencióss tantestületi rendezvényeket (rendhagyó értekezlet, nevelőtestületi továbbképzés). A nevelőtestület évek óta munkálkodik azon, hogy a tanulók szerfogyasztásával kapcsolatban közös álláspontot alakítson ki, amely megfelel az aktuális jogszabályoknak és a segítői-pedagógiai attitűdöknek egyaránt. Ezen a téren sokat haladtunk előre, viszont az időközben belépett új kollégáknak nem sikerült még teljes mértékben átadni szemléletünket.

Fegyelmi elvárásainkat egységesítettük, a Házirendet átdolgoztuk, törekvésünk az iskola minden tagja által ismert szabályok következetes betartása/betartatása.

Több **külső szakmai szervezettel** alakítottunk ki hatékony együttműködést. Legfontosabb szakmai együttműködő partnereink jelenleg:

- Kispesti Munkásotthon Művelődési Ház
- Iránytű Ifjúsági Iroda
- Vízöntő Pinceszakklub
- Drogbusz – Droprevencióss Alapítvány
- BRFK Bűnmelegelőzési Osztálya
- Megálló Csoport

Tanulóink részére évente droprevencióss foglalkozásokat tartunk, drogkoordinátorunk, témaorientált pedagógus-továbbképzésen végzett osztályfőnökök, illetve külső szakmai szervezetek bevonásával. Lehetőséget kínálunk diákjainknak, hogy talpra állt szenvedélybetegekkel beszélgessenek (osztályfőnöki órán, vagy szabadon választott programként). A „Drogbusz” munkatársai 2004-től évente 2-3 napon keresztül jelen vannak iskolánkban. A BRFK Bűnmelegelőzési Osztályának közreműködésével 2004-től a rendőrség Ellenszer-programja is eljut diákjainkhoz. A Megálló Csoport tagjaival kötetlen sportprogram (focimeccs) alkalmával, egyelőre évente egyszer találkoznak diákjaink. Több alkalommal szerveztünk kortárssegítő képzést, illetve néhány diákunk iskolán kívüli szervezésben szerzett már kortárssegítő végzettséget. Munkájukat jelenleg intézményünkben nem koordináljuk. Igyekszünk eljutni a nagyobb fővárosi rendezvényekre.

A **szülőket** érintő egyéb programjaink (szülői értekezletek, közös ünnepek) szomorú tapasztalata, hogy viszonylag kevesen jelennek meg intézményünkben. Ugyanígy a számukra eddig meghirdetett drogprevenciós programokon (demonstrációs játék, rendhagyó szülői értekezletek) is kis létszámban képviselték magukat. Terveink szerint a jövőben újabb utakat próbálunk ki a szülők elérésére.

Több célcsoportot érintő tevékenységek:

Délutáni-szabadidős programokat szervezünk a diákok és kollégák számára, melyek a káros szenvedélyektől mentes életmód alternatíváját kínálják. Több éve létrehoztunk egy folyamatosan bővülő drogprevenciós könyvtársarkot „SZERTár” néven, melyben diákok és tanárok számára elérhetővé tesszük a témával kapcsolatos szakirodalmat és szóróanyagokat.

Célmeghatározások:

- A tantestületen belül aktivizálás és egységes egészségfejlesztés szemléletmódjának formálása, nevelési módszerek bővítése.
- Ennek érdekében kerekasztal-beszélgetések szervezése külső szakmai szervezetek, bűnmegelőzési szakemberek és az érintett partnerek (tanulók, pedagógusok, szülők) bevonásával.
- A tantestület és az iskola egyéb dolgozói körében a drogprevencióval kapcsolatos ismeretek és készségek folyamatos bővítése (főképpen a vizsgálat eredményeinél megjelölt témákban).
- A diákok számára az iskola közegére igazított, a felmérések eredményeire támaszkodó drogprevenciós foglalkozások szervezése, szakmai segítő szervezetek bevonásával.
- A másodlagos prevenció kialakításának finomítása, intézmény-szintű megszervezése szakmai segítő helyek bevonásával.
- A tanulók egészségmegőrző szokásainak kialakítása és a káros szenvedélyektől mentes életmód értékeit tükröző életvitel kialakítása (pl. önismereti csoportok, egészségügyi felvilágosítás, szabadidős programok formájában).
- A szülők aktiválása, bevonás a programok lebonyolításába. Tudatosítani a szülőknél, hogy mennyire fontos szerepet tulajdonítanak nekik a tanulók a drogokkal kapcsolatos információkat, beszélgetéseket illetően.
- A dohányzással kapcsolatos szabályok átdolgozása (a nemdohányzók védelmében)
- A kortárssegítők és mentálhigiénés szakemberek szerepének fokozása a drogprevencióban. Utóbbiak szempontjából több találkozási lehetőség biztosítása a 9-10. évfolyamos diákokkal (a bizalom növelése érdekében).

A végrehajtás színterei, programformák

A drogprevenciós tevékenység összetett személyiségfejlesztő munka. Ennek megfelelően az iskolai élet minél több színterén kell, hogy jelentkezzen.

Iskolán belüli programok:

1. Tanórai foglalkozások:

- a tanórai foglalkozásokba épített készségfejlesztés
- célirányos drogprevenciós foglalkozások osztályfőnöki órák keretében, szakmai segítő szervezetek lebonyolításában
- szaktárgyi órák keretében a tantárgy egészségfejlesztéshez, drogprevencióhoz kötődő csatlakozási pontjainak feldolgozása (pl. biológia, kémia, irodalom, testnevelés, társadalomismeret)
- osztályfőnöki órák egészségfejlesztéshez, életvitelhez, drogprevencióhoz köthető témafeldolgozásai (ld. helyi tanterv, egészségfejlesztési program)

2. Tanórán kívüli foglalkozások:

- délutáni szabadidős tevékenységek: a „Mit tudsz csinálni 1 Gé árából?” klub szervezésében (filmvetítés, -készítés, kézműves programok, beszélgető körök, zenés- táncos programok, iskolán belüli és kívüli kulturális-és sportprogramok, szórakozási lehetőségek)
- iskolaújság: cikkek, interjúk, vélemények
- talpra állt drogosokkal találkozási alkalmak (Megálló csoporttal foci, egyéb közös programok a „Mit tudsz csinálni 1 Gé árából”- klub keretében, Tolerancia hetén belül foglalkozás, stb.)
- „SZERTár” könyvtársarok
- kortárssegítő diákok által szervezett programok

Iskolán kívüli programok:

- kortárssegítő képzés
- pályázatokon való részvétel
- a városban rendezett drogprevenciós programokon való részvétel (Szenvedélyek napja, stb.)
- a „Mit tudsz csinálni 1 Gé árából?” klub szervezésében túrák, kirándulások, táborok, kulturális-és sportprogramok, szórakozási lehetőségek

Módszerek:

Elsődleges megelőzés:

Készségfejlesztés
 Célzott beszélgetések
 Játékok
 Szituációs vezetés
 Drámafoglalkozások
 Tematikus előadás
 Klubfoglalkozások

Másodlagos megelőzés:

Segítő beszélgetés - az iskola mentálhigiénés szakemberei, külső szakmai szervezetek munkatársai részvételével
 Krízisintervenció - az iskola mentálhigiénés szakemberei, külső szakmai szervezetek munkatársai részvételével
 Terápia – az iskola mentálhigiénés szakemberei külső segítő helyekre irányítják a motiválható fiatalokat.

Feladatok:

	Feladat	Felelős	Teljesítés időpontja	Módszer
1.	A drogstratégia ismertetése a) az iskola dolgozóival b) a diákokkal c) a szülőkkel	a-b) mentálhigiénés team c) osztályfőnökök	a-b) 2012. szeptember 31. c) 2012. október 30.	a) dolgozói értekezlet b) DÖK-gyűlés c) szülői értekezlet
2.	Osztályonkénti drogprevenciós foglalkozások (a felmérés eredményeire támaszkodva év folyamánként a témákon belüli más hangsúllyal)	a) a tanulók igényeihez igazított drogprevenciós előadások osztályonként 2 órában	tanév során folyamatosan	Készség fejlesztés Célzott beszélgetések Játékok Szituációs vezetés Tematikus előadás
3.	Osztályonkénti bűnmegelőzési foglalkozások (különös tekintettel a drogkérdés törvényi	Tanulócsoportonként 2 órában – a BRFK Bűnmegelőzési Osztályának munkatársai tartják, a	tanév során folyamatosan	Készség fejlesztés Célzott beszélgetések Tematikus előadás

	háttérre)	drogkoordinátor szervezi		
4.	Talpra állt szenvedélybetegekkel találkozási lehetőségek szervezése Tolerancia hetén szabadon választható foglalkozás formájában b) Megálló csoport tagjaival közös programok (foci, klubtevékenységek) - új programok egyeztetése	Drogkoordinátor, érdeklődő pedagógusok	tanév során folyamatosan b) 2012. szeptember 31. (egyeztetés)	a) irányított beszélgetés b) sportprogramok, c) SZERTár
5.	Délutáni szabadidős programok szervezése	drogkoordinátor, érdeklődő pedagógusok és diákok	tanév során folyamatosan	vitadélutánok, társasjáték-délutánok, filmklub, táncklub, színházlátogatások, egyéb kulturális- és sportprogramokon való részvétel
6.	„SZERTár”: Drog-prevenációs könyvtársarok bővítése	könyvtáros pedagógus, drogkoordinátor	tanév során folyamatosan	szakirodalom, CD-romok, ismeretterjesztő és élettörténeti filmek vásárlása
8.	Drogprevenációs pályázatokon való részvétel	drogkoordinátor	tanév során folyamatosan	pályázatok keresése, kidolgozása és lebonyolítása
9.	A városban rendezett drogprevenációs programokon való részvétel	drogkoordinátor	tanév során folyamatosan	Programok keresése, programlátogatás meghirdetése, megszervezése: (Szenvedélyek napja)
10.	Kortárssegítő programok szervezése	Drogkoordinátor, kortárssegítők	tanév során folyamatosan (csapat szervezés határideje: 2012. október 31.)	Az iskolában a végzett kortárssegítők megkeresése, csapatkötés, munkájuk megszervezésének támogatása, működésük segítése
11.	Tolerancia hete rendezvénysorozat keretein belül drogprevenációs programok szervezése (Drogbusz, Ellenszer, talpraállt szenvedélybeteg megszólaltatása, stb.)	drogkoordinátor	Tolerancia hete időpontja	külső szakmai szervezetekkel való együttműködés, szervezés
12.	Egészségfejlesztéssel, drogprevenációs témákkal kapcsolatos internetes oldalról plakátok, ajánló listák készítése és elhelyezése informatika-teremben, iskolaújságban	Drogkoordinátor, érdeklődő diákok és informatika tanárok bevonásával	2012. október 31.	Adatgyűjtés, plakátszerkesztés, megjelenések szervezése
13.	Nevelőtestületi továbbképzés szervezése (témájában a felmérés eredményeihez illeszkedően)	drogkoordinátor szervezésében	Tanév első féléve	Készségfejlesztés Célzott beszélgetések Tematikus előadás
14.	Szaktárgyi csatlakozási pontok kidolgozása és „közkinccse	Drogkoordinátor, munkaközösség-vezetők bevonásával	Tanév első féléve	Szaktárgyi segédanyagok összeállítása

	tétele” a szaktanárok részére			
15.	Rendhagyó szülői értekezlet szervezése év folyamánként	drogkoordinátor szervezésében	tanév során folyamatosan	Célzott beszélgetések Tematikus előadás
16.	Szülői felmérés elvégzése	drogkoordinátor	tanév során folyamatosan	Kérdőíves felmérés
17.	Kerekasztal-beszélgetés szervezése szakmai szervezetek, bűnmegelőzési szakemberek, tanulók, szülők, pedagógusok részvételével. A másodlagos megelőzés rendjének finomítása.	Drogkoordinátor	Tanév első féléve	Vezetett viták, Célzott beszélgetések,
18.	Kapcsolat felvétel a kerület iskoláinak drogkoordinátoraiival	drogkoordinátor	Tanév első féléve	Tapasztalatcsere
19.	A dohányzással kapcsolatos szabályok átdolgozása (a nemdohányzók védelmében)	iskolavezetés	Tanév első féléve	Kijelölés, kihirdetés, szabályok meghatározása és betarttatása
20.	Szóróanyagok beszerzése és sokszorosítása	drogkoordinátor	Tanév első féléve	Szóróanyagok beszerzése és elhelyezése a SZERTárban és tanáriban.

Értékelés

Az iskola drogkoordinátora a vezetéssel együttműködve a drogstratégia célkitűzéseinek, feladatainak megvalósulását évenként ellenőrzi. Amennyiben szükséges, a módosításra javaslatokat tesz, melyet a nevelőtestület fogad el.

5. A tanulók fizikai állapotának felmérése

Iskolánkban a tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérése a az Oktatási Minisztérium által 2000-ben kiadott, dr. Fehérné dr. Mérey Ildikó által kidolgozott Hungarofitt motorikus teszttel történik. A próbarendszert nevelési eszköznek tekintjük, amelyek lehetővé teszik a tanulók fejlődése során az alapvető fizikai tulajdonságok mérését.

A „Hungarofitt” módszer

Különösebb előképzettséget, anyagi és időráfordítást nem igénylő motorikus próbarendszer megfelel a tudományosság kritériumainak, mérési és értékeli:

Az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket (alapvizsgálat) az aerob kapacitás, az állóképesség legjobb mérőszáma, azon izomcsoportok erejét, erő – állóképességét, amelyeket a mindennapi tevékenységünk során leggyakrabban használunk, és amelyek gyengesége például a tartási rendellenességek leggyakoribb okozói.

A fittség vizsgálatát az e célra elkészített mérési és értékelési útmutatók alapján végezzük.

A vizsgálatok megszervezése

- A teszt vizsgálat értéke és hatékonysága nagymértékben a szigorú gyakorlati végrehajtáson és a tanulóknak a testnevelő tanároktól kapott motiváltságán múlik.
- A vizsgálatot a testnevelő tanár végzi az osztályban, aki a tanulók testi nevelésével foglalkozik.
- A tesztek évenként kétszer, a tanév elején szeptember hónapban és végén május hónapban végezzük el.
- A tesztek a kézikönyvben szereplő sorrendben mérjük fel.
- A motiváció növelése miatt rendkívül fontos, hogy a teszt levezetője tisztában legyen, miért végeztetjük a tesztek és hogyan értelmezzük az eredményeket.

- Az összehasonlítás érdekében a tesztek végrehajtási körülményeinek hasonlóknak kell lenniük minden diáknál, minden részletben, (helyszín, eszközök stb.).

A mérések általános szempontjai

- A tanulók valamennyi tesztet testnevelési sportfelszerelésben hajtják végre.
- Valamennyi tesztet az iskola tornatermében illetve a szabadtéri vizsgálatokat az iskola sportudvarán mutatják be a tanulók.
- Minden tesztre vonatkozóan külön utasítások vannak, melyet minden tanulóval pontosan ismertetünk.
- A tesztek között a tanuló pihenhet.
- A tanulók nem próbálhatják ki a tesztek előre.
- A vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján végezzük.
- Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása táblázat alapján történik.
- Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előz meg.
- Az általános testi erő, erő-állóképesség mérésére alkalmazott próbák közül a dinamikus erő mérésére alkalmazott próbákra több kísérleti lehetőséget biztosítunk.

A vizsgálat elvégzéséhez szükséges eszközök

Az aerob kapacitás méréséhez

- Ismert hosszúságú síkterületen kimért futópálya;
- Stopperóra

Az általános testi erő, erő-állóképesség méréséhez:

- Mérőszalag
- Tornaszőnyeg
- Kréta
- Bordásfal

A vizsgálat gyakorlati végrehajtása

A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló végzi, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést. A motorikus próbák a természetes mozgásra épülnek, ezért olyan egyszerűek, hogy a végrehajtásukhoz szükséges technikai szintet rövid gyakorlási időszak után is bárki könnyedén el tudja sajátítani. A próbarendszert egy maximum két héten belül végezzük el. Az általános testi erő, erő-állóképesség mérésre alkalmazott motorikus próbákat a leírásnak megfelelően technikailag pontosan végeztetjük el! A motorikus próbák elvégzése után, az elért teljesítményt – „tanár-diák” – közös értékelése, a vizsgálati eredmények elemzése követi.

Az alsó végtag dinamikus erejének mérése - Helyből távolugrás

A gyakorlat végrehajtása:

Kiinduló helyzet: a tanuló az elugróvonal mögött áll úgy, hogy a cipő orrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás, majd páros lábú elrugaskodás és elugrás előre. A talajfogás páros lábbal történik.

Értékelés: az ugróvonalal merőlegesen az utolsó nyom és az elugró vonal közötti legrövidebb távolságot mérjük (cm pontossággal)

A bemelegítő ugrásokat követően a tanulóknak maximum három kísérletre van lehetőségük. A legnagyobb ugrás eredményét kell figyelembe venni a pontértékre történő átszámításakor.

A vállövi és a karizmok erő-állóképességének mérése - Fekvőtámaszban karhajlítás- és nyújtás folyamatosan, kifáradásig (db).

A gyakorlat végrehajtása

Maximális időtartam: lány: 1, 5 perc, fiú: 3 perc

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámaszban a tenyerek vállszélességben vannak egymástól. A kéztámasz előrenéző ujjakkal történik, a törzs egyenes, a fej a törzs meghosszabbításában van – a térd nyújtott, a láb zárt, a kar az alátámasztási felületre merőleges.

Feladat: a tanulók mellső fekvőtámaszból indulva karhajlítást-és, nyújtást végeznek. A karhajlítást addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a megadott időhatárokon belül szünet nélkül szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

A hátizom erő-állóképességének mérés - Hason-fekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan kifáradásig (db)

A gyakorlat végrehajtása:

Maximális időtartam: 4 perc

Kiinduló helyzet: a tanuló tornaszőnyegen, a hasán fekszik úgy, hogy a homlokával és behajlított karjaival megérinti a talajt, mindkét tenyere a tarkón van.

Feladat:

1. ütem törzs- és tarkóra tett karemelés;
2. ütem karleengedéssel könyök érintés az áll alatt;
3. ütem könyökben hajlított karok visszaemelése oldalsó középtartásig;
4. ütem törzs- és karok leengedésével kiinduló helyzet.

Értékelés: a megadott időhatáron belül a gyakorlat egyenletes és szabályos végrehajtásának ismétlésszáma.

A hasizmok erő-állóképességének mérése - Hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés, folyamatosan kifáradásig (db)

A gyakorlat végrehajtása:

Maximális időtartam: 4 perc

Kiinduló helyzet: a tanuló tornaszőnyegen, a hátán fekszik, mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja, a lábfejeket felteszi a bordásfalra. A tanuló mindkét könyöke előre néz, kezeinek ujjai a fülkagyló mögött támaszkodnak.

Feladat: a tanuló a nyaki gerinc indításával, a gerincszakaszokat fokozatosan felemelve üljön fel úgy, hogy a combokat könyökeivel érintse meg. Ezután a derék indításával a gerincszakaszokat fokozatosan leengedve feküdjön vissza hanyattfekvésbe.

Értékelés: a megadott időhatáron belül folyamatos és szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Az aerob állóképesség mérése - Cooper – tesztfutás (Időtartam: 12 perc (m))

A Cooper-teszt lényege, hogy 12 perc alatt a lehető leghosszabb távot teljesítsék futással a tanulók.

Felmérés menete:

Minden állomásnál táblázat által meghatározott pont értékeket adunk a végrehajtóknak az eredményeik függvényében, majd az 5 feladat végén összesítjük az általuk elért teljesítményüket. A kapott összeg által meghatározott csoportba sorolhatjuk a végrehajtot fizikai állóképessége szerint (életkor és nem figyelembevétel!)

A mérés célja

- Az iskola mérési tapasztalatainak, folyamatos megfigyeléseinek kiegészítése a tanulók fizikai képességeinek szintjéről, a külső méréssel és feldolgozással gyűjtött információk alapján.
- A pedagógusok munkájának segítése, az egyéni képességfejlesztés ösztönzése.
- A tanítási tanulási folyamat esetleges korrekciójához javaslatok megfogalmazása.

- A formatív mérés információkat adjon a fenntartónak a közoktatási fejlesztési terv felülvizsgálatához, ha szükséges korrekciójához, illetve pozitív megerősítéséhez. (Óraszámok meghatározása).
- A tanulók egyéni értékelése, a teljesítmények összehasonlítása segítse az egészséges életmódra nevelést, a mozgásos tevékenységek ösztönzését.
- A motorikus képességek szorosan épülnek az adottságokra, de lényeges, hogy egy adott életkorban a gyakorlás mennyire befolyásolja a színvonalat.
- A mérés céljai között megtalálható a minőség-ellenőrzés fogalma is, hiszen lényeges, hogy az általános teherbíró képesség egységes mérést, értékelést feladatunknak tekintsük.
- A célok között hangsúlyosan szerepelt az is, hogy a terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat felfedjük, ezáltal lehetővé tenni a tudatos, célorientált javítást.
- A méréssel szeretnénk volna a rendszeres, tudatos, összehasonlítható adatgyűjtés, és elemzés iskolai gyakorlatának elterjedését is szorgalmazni, ösztönözni.

A felmérés eredményeinek pontértéke

Itt is hangsúlyozni szeretnénk, hogy a fizikai állapot mérése nem cél, hanem diagnosztizáló eszköz, amely kiindulópontja a kondicionális képességek fokozatos fejlesztésének, az egyénre szabott képzési rendszer bevezetésének.

Dr. Fehérné dr. Mérey Ildikó által kifejlesztett tesztrendszer, a Hungarofit több mint 15 éves laboratóriumi terheléses vizsgálatokra épül. A tanulók által elért eredményeket egységes standardizált pontrendszer hozzárendelésével lehet összehasonlíthatóvá, és objektívvé tenni. Az általános teherbíró képesség akkor tekinthető kiegyensúlyozottnak, ha a próbázó a vizsgálat során elért összes pontszámának legalább felét az aerob állóképesség mérésére alkalmazott próbában szerzi meg. (Ennek a megállapításnak a szemléltetésére valamennyi tanuló egyéni teljesítménylapját is mellékeljük).

Elérhető pontszámok:

- Cooper teszt, illetve 2000 m-es futás: 77 pont
- Helyből távolugrás: 21 pont
- Hanyattfekvésből felülés: 14 pont
- Hason-fekvésből törzsemelés: 14 pont
- Fekvőtámaszban karhajlítás: 14 pont

Maximális pontszám: 140 pont

Az általános fizikai teherbíró képesség minősítése	
IGEN GYENGE 0-20.5 pont	Gyenge fizikai állapota miatt, a mindennapi tevékenységének maradéktalan elvégzése, legtöbb esetben olyan fizikai-szellemi megterhelést jelent, hogy rendszeresen fáradtnak, kimerültnek érzi magát. Figyelem terjedelmének, tartósságának növeléséhez, közérzetének – átmeneti – javításához igen gyakran különféle élénkítő szerek, esetenként gyógyszerek fogyasztására van szükség. Hajlamos a gyakori megbetegedésre. Immunrendszerét a kisebb fertőzések, könnyebb megbetegedések leküzdése is már igen gyakran komoly feladat elé állítják.
GYENGE 21-40.5 pont	Az egésznapos tevékenységtől még gyakran fárad el annyira, hogy nem tudja kipihenni magát egyik napról a másikra, ezért estére sokszor fáradtnak, levertnek, kimerültnek, rosszkedvűnek érzi magát.
KIFOGÁSOLHATÓ 41-60.5 pont	A rendszeres mindennapi tevékenységtől ugyan már ritkán fárad el, de a váratlan többletmunka még erősen igénybe veszi.

KÖZEPES 61-80.5 pont	Elérte azt a szintet, amely elegendő ahhoz, hogy az egészséges létezése stabil maradjon, azaz tartósan kiegyensúlyozottan, jó közérzettel élhessen. Rendszeres, heti 2-3 óra testedzéssel a továbbiakban, törekedjen arra, hogy a későbbi élete folyamán is egészsége megőrzése érdekében, legalább ezt a szintet megtartsa.
JÓ 81-100.5 pont	Ezt a szintet általában azoknak sikerül elérni, akik valamilyen sportágban alacsonyabb szintű szakosztályban, ill. amatőr szinten rendszeresen edzenek, versenyeznek. Ha valaki arra az elhatározásra jut, hogy élsportoló szeretne lenni legjobb, ha minél előbb hozzákezd az alapvető kondicionális képességeinek magasabb szintre fejlesztéséhez.
KIVÁLÓ 101-100.5 pont	Aki ezt a szintet eléri, már joggal reménykedhet abban, hogy speciálisan is olyan jól terhelhető fizikailag, hogy néhány sportágban már akár élsportoló is lehet.
EXTRA 121-140 pont	Ha valaki ezt a szintet eléri és megtartja, akkor az általános fizikai teherbíró képessége területén elérte azt a szintet, hogy fizikailag kiválóan terhelhető. Az eddigi vizsgálataink szerint, ez egyben azt is jelenti, hogy alkalmassá vált szinte valamennyi sportágban, olyan rendszeres, magas szintű sportági specifikus edzés elvégzésére, hogy – nagyobb formaingadozás nélkül – nemzetközi szinten is csúcsteljesítményt érjen el.

Értékelés: A mért mennyiségi mutatókat életkori pontértékelés alapján összesítjük. Szóbeli és írásbeli értékelés formájában történik. A tanulók érdemjegyet nem kapnak rá. Osztályonként és nemenkénti írásbeli összesítő készül. Az őszi adatok a fejlesztés irányát határozzák meg a testnevelők és a tanulók számára. Az év végi eredmények összevetésre készülnek az előző évivel.

6. Környezeti nevelési program

6.1. A környezeti nevelés fogalma

„A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan értékek meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. A környezeti nevelés hatást gyakorol a környezet minőségét érintő döntéshozatalra, személyiségformálásra és egy széles értelemben vett viselkedésmód kialakítására.” (IUCN, 1970.)

6.2. Az alapelveket szabályozó jogi háttér

Az Egyesült Nemzetek szervezetének 57. közgyűlése 2002-ben a 2005-2014 közötti évtizedet a Fenntarthatóságra nevelés évtizedének nyilvánította. A kezdeményezés magába foglalja annak a célnak az elérését, hogy az oktatás minden szintjét és formáját áthassák a fenntarthatóság, a környezet- és az egészségvédelem alapértékei.

A hazai jogszabályi háttér az Alkotmány (18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez, 70. § A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez). Az Alkotmányban megfogalmazott alapelvek megvalósulását az alábbi jogszabályok és intézkedések garantálják:

- A Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. törvény) 54. § I. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és

ismereteinek fejlesztésére”. Az ismeretek terjesztése és fejlesztése állami, illetve önkormányzati feladat.

- Nemzeti Fejlesztési Tervben a fenntarthatóságnak való megfelelés átfogó célként szerepel. A Nemzeti Alaptantervről kiadott 243/2003. sz. kormányrendelet kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést.
- „A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.” (NAT 243/2003)

6.3. Alapelve

Napjainkban a világ figyelme a fennmaradás és a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez tapasztalható szociális, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdni. A diákoknak a szakmai képzésen kívül olyan oktatást kell biztosítani, ahol hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Ehhez szükséges, hogy iskolánk tanári kara hasonló meggyőződéssel saját tantárgyának tartalmi sajátossága és saját személyiségjegyei segítségével közvetítse a környezeti nevelés céljait. Szemléletet csak úgy lehet alakítani, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon diákjaink nem elszigetelt ismereteket szereznek, hanem egységes egészként látják a természetet s benne az embert.

6.4. A környezeti nevelés célja

- Feltárni az egyetemes természetnek, mint létező értéknek a tiszteletét és megőrzését, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is annak környezetével, kultúrájával.
- Környezettudatossá nevelni a diákokat
- A környezet (természetes és mesterséges) értékei iránt tanúsítsanak lokálisan cselekvő, óvó magatartást és akarják megőrizni azokat
- Segíteni a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzését
- Megismerni a természet és társadalom törvényeit, tiszteletben tartani azokat mindennapi életvitelünk során. Cselekvéseinkben a természettel harmonizáló tevékenységek domináljanak
- Kialakítani a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást egyéni és közösségi szinten, és ez váljék az egyének életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé
- Érzékennyé tenni a diákokat a közvetlen környezetük állapota iránt
- Tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését
- Képesé tenni a tanulókat arra, hogy – személyes tapasztalataik alapján – együtt tudjanak működni a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén

Az iskola rövidtávú céljai

- A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg!
- Erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket!
- A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői!
- Legyen tisztább az iskola! (mellékhelyiségek, szelektív gyűjtés, stb.)
- Takarékoskodjunk a vízzel, villannyal, gázzal (fűtés)
- A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat!
- Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői!
- Fejlesszük a tanulók problémamegoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét, megalapozva az élethosszig tartó tanulást! **A szakképzés adta lehetőségek:** A korábban tanult általános ismeretekre építve a szakma speciális kérdésköreit megismertetve kell a környezetvédelemmel kapcsolatos gondolkodást és viselkedést kialakítani.

6.5. Környezeti nevelési feladatok

- Az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- Az ökológiai gondolkodás kialakítása
- Holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- Fenntarthatóságra nevelés
- Együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- Az állampolgári – és egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- Az életminőség fő gyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- Problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség, kreativitás
- Az egészség és a környezet összefüggései
- Kerüljék el az emberi szervezet egészségét veszélyeztető anyagokat (alkohol, nikotin, drog, gyógyszerek stb.)
- Figyeljenek az emberi kapcsolatok tisztaságára (mentálhigiéné)

6.6. Környezeti nevelés szinterei

- *Hagyományos tanórai foglalkozások:* tanórák, osztályfőnöki órák
- *Nem hagyományos szervezésű tanóra:* kiállítás, előadások, viták, témnapok, látogatások, órák különböző helyszíneken
- *Tanórán kívüli foglalkozások:* osztálykirándulások, iskolai programok, könyvek, filmek, képek, Internet, beszélgetés, meggyőzés, kézműves szakkör, virágos iskola (tanterem díszítése), szelektív hulladékgyűjtés

A fentiek segítségével az ismeretek összekapcsolásával mód nyílik sokoldalú megközelítésére egy adott tartalomnak.

6.7. A környezeti nevelés módszerei

Játékok, modellezés, riportmódszer, projekt módszer, terep gyakorlati módszer, aktív, kreatív munka, közösségépítés, művészi kifejezés.

Összefoglalva az iskola környezeti nevelési **szemlélete** a következő:

Növelni kell a környezeti tudatosságot és annak felismerését, hogy a gazdasági, a társadalmi, a politikai és az ökológiai jelenségek kölcsönös függőségben és kölcsönhatásban vannak mind a városi, mind a falusi környezetben. Biztosítani kell mindenki számára annak lehetőségét, hogy a környezet védelméhez és megőrzéséhez szükséges tudást, ismereteket, értékeket, attitűdöket és készségeket megszerezze. Meg kell teremteni az egyének, csoportok és az egész társadalom környezettel kapcsolatos, új típusú magatartási és életviteli mintáit.

A környezeti nevelési kutatások eredményeinek elemzése azt mutatja, hogy a környezeti ismeretek önmagukban nem elegendőek! Környezettudatos életvitelt azok a személyek tanúsítanak, akik azon túl, hogy ismerik a fontosabb környezeti fogalmakat, az aktuális környezetvédelmi gondokat és tennivalókat, az adott kérdés megoldásához hozzájárulnak. Hisznek tevékenységük jelentőségében, elkötelezettek és gyakorlatuk van az önálló cselekvésben.

6.8. A környezeti nevelés tanulásszervezési és tartalmi keretei

A környezeti nevelési program tartalma (a megvalósítást szolgáló tantárgy):

- Természeti környezet (földünk és környezetünk, szakmai alapozás)
- Épített környezet (történelem, rajz és vizuális kultúra, szakmai alapozás)
- Társas környezet (történelem és társadalomismeret, etika, magyar irodalom)
- Egészség és fejlesztése (biológia, testnevelés, osztályfőnöki)
- Mentálhigiéné (osztályfőnöki)
- Gazdasági környezet (gazdálkodási ismeretek, szakmai tantárgyak)
- Demokráciára nevelés

6.9. A környezeti nevelés erőforrásai

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákok számára.
Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti tartalmakat.	Minden tanár belátja, hogy szaktárgyában fontos a környezeti nevelés.
Természettudományi munkacsoport	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelő éves tervet, irányítja megvalósítását. Pályázatokat ír, kapcsolatokat teremt.	A munkaközösségek programjainak összehangolása (témahét, versenyek, iskolanapok, stb.)
Osztályfőnökök	Évfolyamonként foglalkozik a környezeti és az egészségnevelés feldolgozásával.	Az aktuális feladatok azonnali megbeszélése.
Diákönkormányzatot segítő tanár	Tagja a környezeti munkacsoportnak.	Napi kapcsolat a diákokkal.
Iskolaorvos, védőnő	Előadásokat, órákat tartanak.	Szakmai kompetencia.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával.	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtés megvalósításában, az energiatakarékosságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, karbantartás.	Szelektív hulladékgyűjtés.
Diákok	A tervezett programokban aktívan vesznek részt.	Valamennyi diák érintett. Helyi értékek megismerése.
Szülők	Külső erőforrások felkutatása.	Szemléletformálás.

KÖRNYEZETI NEVELÉS PROGRAMTERVE

HÓNAP	PROGRAM	MÓDSZER, TEVÉKENYSÉG	FELELŐS
Szeptember Szept.23.	Takarítási világnap Teremdekorálás	Osztálytermek, iskola környékének rendbetétele	Osztály főnökök
Október Okt.4.	Állatok Világnapja	Látogatás az állatmenhelyre Látogatás az Állatparkba	Osztály főnökök Szakkörvezetők
November	Teremtisztasági verseny beindítása	Verseny	Mentálhigiénés team
December	Természetjárás Karácsonyi műsor, kiállítás készítése	Kirándulás Hagyományok ápolása, díszítés, kiállítás	Természetjáró szakkör vezetői Rajz szakosok
Január	Természetjárás	Megfigyelés, túra	Szakkörvezetők
Február	Előadások/Állatmenhelyről szakemberek	Előadás, megfigyelés Hagyományok felelevenítése	Osztály főnökök DÖK
Március	Természetjárás	túrázás	Szakkörvezetők
Április Ápr.22.	Föld napja	Plakátverseny Kiállítás	Rajz szakosok, osztály főnökök
Május	Természetjárás	megfigyelés	Valamennyi pedagógus, Szülők, iskolai dolgozók
Június	Tanulmányi kirándulások, Diáknap	Túra, kikapcsolódás Kulturális műsor, sport, vidám versenyek	Osztály főnökök Színjátszó kör, DÖK

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

7. Fogyasztóvédelmi nevelési program

7.1. Törvényi háttér

Az Egyesült Nemzetek Szervezete 1985-ös Fogyasztóvédelmi Irányelveiben leszögezte, hogy minden állampolgár fogyasztóként a következő alapvető jogokkal rendelkezik:

- az alapvető szükségleteik kielégítéséhez való jog
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga
- a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való jog
- a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszólás joga
- a tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításához való jog

Az Országgyűlés 1997. december 15-én fogadta el a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvényt, melynek első része V. fejezet 17.§-a rendelkezik a fogyasztók oktatásáról.

E törvény írja elő a fogyasztók oktatásának szükségességét a fogyasztóvédelmi jogszabályok megismerése céljából. A törvény szerint a fogyasztók oktatása alapvetően állami feladat, amelyet az oktatási intézmények, a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség és az érdekvédelmi szervezetek együttműködve teljesítenek.

Az EU 2002-2006 közötti időszakra szóló V. fogyasztóvédelmi akcióterve alapján a Kormány kidolgozta a közép-távú fogyasztóvédelmi politikáját, melynek prioritásai az élelmiszerbiztonság, valamint az elektronikus kereskedelem és a lakossági szolgáltatások (pénzügyi és biztosítási) területe.

A fogyasztóvédelemről szóló törvénynek, valamint az EU jogharmonizációs követelményeknek is eleget téve a 2003. évi LXI. törvénnyel módosított Köznevelési törvényben (1993. évi LXXIX. törvény) is megjelenik a fogyasztóvédelem oktatása.

A Kormány 243/2003.(XII. 17.) számú rendeletével kiadott Nemzeti alaptanterv (Nat) értelmében a helyi tanterveknek biztosítani kell, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására. Kiemelt fejlesztési feladat a Nat-ban a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is jelentős szerepet kap.

7.2. A fogyasztóvédelmi oktatás célja

“A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknban.”(Nat)

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

7.3. A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

- A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiailag megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

- Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakításának elősegítése, a jogukat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése.(Nat)

- Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

- A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátítani, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamaszkorban már megjelenik a jogérzés, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

- A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélénkebbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatba.

- A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában. Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítását segítheti a korrekt sokoldalú tájékoztatás és információ áramlás.

Az **ESÉLY Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium** programjában a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására helyezük a hangsúlyt fektetni. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Az értékek formálásában lényeges például:

- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása,
- a természeti értékek védelme.
- Fontos továbbá a fogyasztás során:
- a tájékozódás képessége,

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- a döntési helyzet felismerése és
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy az általános és a középiskola befejezésekor a diákok értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitcélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

7.4. A fogyasztóvédelmi oktatás szinterei az oktatásban

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba építettük be a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmakat:

Pályaorientáció, szakmai alapozás: áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései

Matematika: banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások

Fizika: mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák)

Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások

Magyar: reklámyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái

Biológia: génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.lhu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Kémia: élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk

Informatika: elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszély források, telefónia

Történelem: EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb.

Médiaismeret: a reklám képi nyelve és hatásai

Tantárgyközi projektek

- A reklám
- A zsebpénz
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások

Tanórán kívüli tevékenységek

- vetélkedők
- versenyek
- rendezvények

Iskolán kívüli helyszínek

- piaci séták
- üzletek
- bankok látogatása
- Hazai és nemzetközi együttműködések más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel

Módszertani elemek

Nem a hagyományos módszertani elemekkel és merev tanórai keretek között folyó oktatást erősítjük, hanem bizonyos készségek, kompetenciák fejlesztésével a fenntarthatóság és a fenntartható fogyasztás területén.

Fejlesztendő kompetenciák:

- kritikus gondolkodás
- egyéni és csoportos döntéshozás
- problémamegoldás
- az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és végrehajtás módszerei.
- a hagyományostól eltérő tanulás-szervezési formák alkalmazása, projektprogramok indítása megfelelő kereteket teremtve a fogyasztóvédelem oktatásának, a kritikus, független gondolkodás fejlesztésének.
- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika
- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Szimulációs játék, esettanulmány
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

Külső partnerek

A fogyasztói szokásalakítás egyik fontos célja a szülők és a helyi közösségek együttműködésének megnyerése és bevonása az iskolai nevelési programokba. Így a családok és közösségek fenntartható fogyasztásra való törekvése is kialakulhat.

A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont. Amennyiben rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos házi feladatokat, bizonyos idő után segíthetünk abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjthetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.

8. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Speciális beilleszkedési program a tanév közben érkezettek számára:

Az oktatási törvény is lehetővé teszi, hogy a tanulócsoporthoz számának meghatározásánál figyelembe vegyük a mássággal bírók különleges érdekeit. Ezért az alacsony csoportlétszámok, s a nevelő-oktató munkát segítő háttérszolgálatok munkájának erősítését tartjuk követendő útnak, továbbá azt, hogy ún. krízis-intervenciós ellátást tudjunk adni.

Alapvetőnek fogadjuk el, hogy pedagógusaink a gyakorlatban ismerjék és alkalmazzák a reformpedagógiákban már elterjedt tanulásszervezési eljárásokat. A különböző, egyénre összeállított feladatlapok, a fejlesztő órák, a számítógép használata lehetővé teszi az átadandó anyag rendszerezését, összeállítását, s a tanulás egyéni üteme szerinti megjelenítést.

A fentiekkel összhangban a másság kezelésének megfelelő feltételrendszeréhez folyamatos team-munkában tanulunk egymástól és külsős szakemberek bevonásával. A hátrányos helyzetet megértő, a fiatalok elfogadására motivált pedagógusok, a fejlesztő és segítő munkát végző munkatársak tevékenységét külön megbeszéléseken koordináljuk, esetmegbeszélő csoportokat hoztunk létre a problémák leküzdésére.

A szakképzési követelményeken túl a munkára való felkészítés részének tartjuk a számítástechnikai, és a vállalkozói ismeretek oktatását.

Délutánonként diáklklubot működtetünk szociális munkás vezetésével, mely kiegészül a tehetséggondozás kézműves szakköri, énekkari, és sportfoglalkozásaival. E tehetséggondozási programunk sikerére építve vesszük fel képzési kínálatunkba a 11-12. közismereti évfolyamokon való oktatást és az érettségiztetés lehetőségét.

A kamaszkorú diákokat oktató iskolák mindegyikének szüksége van a nevelési problémák egyéni megközelítésére, szakszerűen vállalkozó gondozási programra és annak folyamatos

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

megvalósítására az oktatási-nevelési programmal párhuzamosan. Ezek a fiatalok a tankötelezettségi határon innen és túl elsősorban társadalmi beilleszkedési gondokkal küzdenek, mely életük nagy problémacsoportja és számos olyan elemet integrál, amelyek egymást erősítve tünetegyüttesként váltják ki antiszociális reakcióikat. A beilleszkedés optimális eredményességéhez szükséges, hogy a pedagógusoknak ismernie kell a reakciókat kiváltó okokat, elsősorban azért, hogy értelmes toleranciájuk következetes legyen, a gondozási feladatokat viszont szakembereknek kell tervezniük és az iskola egész közösségének összehangoltan megvalósítaniuk. A közösségbe illeszkedés súlyos, vagy kevésbé súlyos zavarait próbálja enyhíteni a heti egy osztályfőnöki óra. A beilleszkedést az iskolai mentálhigiénias csoport próbálja koordinálni, feladatai közé tartozik hosszabb-rövidebb tréningek szervezése, a csoport tagjainak értő kiválasztása és a személyes konfliktuskezelés, ill. kapcsolatfenntartás minden egyes esetben felnőtt és gyerek, diák és tanár, avagy a tantestület tagjai között. A tanulás eredményességét kamaszkorban alapvetően befolyásolják a kommunikációs nehézségek, amelyek ebben az iskolatípusban rendkívül gyakoriak. Ennek okai a családban tanult kommunikációs szokásoktól a neurotikus eredetű beszédgátlásokig nagyon sokfélék lehetnek. Szakszerű kezelésük csak összehangolt és sokoldalú munkával oldható meg. Ez az a feladat, aminek minden tevékenységet át kell hatnia. A közismereti, a szakmai tananyag épp úgy bázisa ennek a munkának, mint a gondozási terület vagy a könyvtár. Megint csak irányítói feladatok végzésére van szükség, és ez újból a mentálhigiénias vár. A szocializációs hiányosságok korrigálása közösségi ügy, és közösség erejével lehet megvalósítani. Nagyon aprólékos munka, mindenki feladata, és megoldatlanságától mindenki szenved. Ezúttal a gondozásért felelős szakember különleges feladata az iskola munkatársainak gondozása, konfliktus oldó esetmegbeszélések lebonyolítása.

A már korábban elemzett intellektuális, mentális hátrányok (az elvont gondolkodási készség, a műveleti készség kialakulatlansága, alsóbb szinten megrekedtsége, amelynek normális kialakulási ideje a 12-13. életév) szintén nem csak tanítási, tanórai feladat. Ezúttal is szükség van a tanárok gondozására, az esetmegbeszélő feladatok ellátására, szükség esetén a tanári módszerek e feladathoz igazítására.

A munkamotiváció és munkamorál hiánya - a tapasztalatok szerint - sajátos módon korrigálódik. A műhelyekben végzett munka önkifejező ereje, alkotó jellege nagyon gyors eredményeket hoz. Most új helyzetet teremt az, hogy a 9-10. osztályban a műhelygyakorlat sokkal rövidebb, a pályaaorientáció formájában találkoznak a tanulók a természetes anyagokkal, ezért sokkal nagyobb gondot kell fordítani az értelmes tanulás örömeinek kialakítására, az eredmények azonnali, széleskörű, szöveges értékelésére. A hátrányok halmozottságának jelensége, tünet együttese a belőle következő súlyos viselkedési zavarok főképp a tanév elején gyakoriak az iskolában. Kezelésük egyéni bánásmódot igényel. Ezeknek a fiataloknak a "megszelídítése", beillesztése az iskola rendjébe döntően gondozási feladat. Nagyon fontos annak elfogadtatása az iskola munkatársaival, hogy a gondot okozó tanuló kizárása nem lehet az első megoldás. A feladat: megmenteni, és újra megmenteni, és csak a legsúlyosabb esetben választjuk a kizárást.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

9. A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei

- **Tanórai differenciálás heterogén csoportban** Ez a terület - a sikeres integráció egyik feltételként - az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereit tartalmazza.
- **Kooperatív tanulás** A kooperatív tanulás alapelvei az együttnevelés szempontjából lehetőséget adnak a legfontosabb kompetenciák fejlesztésére.
- **Tevékenységek pontú pedagógiák** A cél olyan módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják
- **Multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés** Ez a fejlesztés a pedagógusok saját önismeretének, önreflexiók készségeinek megerősítésére, a társadalmi előítéletek tudatosítására, azok csökkentésének lehetséges stratégiáira vonatkozó ismeretek bővítésére, az iskolai kultúra és környezet átalakítására irányul – a tanulók egyenlő lehetőségeinek és aktív részvételének biztosítása érdekében.
- **Hatékony tanuló megismerési technikák és patronáló rendszerek** A cél a pedagógiai kompetencia erősítése a tanuló megismerési módszerek kreatív alkalmazásában - a pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák és kérdőíves eljárások területén. Ezáltal lehetővé válik, hogy a pedagógusok mélyebben, és egyúttal előítéletmentesen ismerjék meg a fiatalok viselkedését meghatározó tényezőket, valamint a tanulókra ható közvetlen környezeti jellemzőket.
- **Projektpedagógia** A cél a projektpedagógia elméletének és gyakorlatának felhasználása, a kulcskompetenciák és személyiségjellemzők fejlesztése, valamint a projekt munkáknak heterogén csoportban történő megszervezése és lebonyolítása érdekében.

10. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

A rosszul értelmezett tehetségfogalom kirekesztettjei talán a legjellemzőbb áldozatai korunk pedagógiai anomáliáinak: a legtöbb iskolában változatlanul az a vélemény, hogy csak az a tanuló tehetséges, aki a tantervi követelményekben kijelölt tananyagot tökéletesen, szabatosan tudja interpretálni és a gyakorlatban alkalmazni is képes. A teljesítményképes tudás verbális kritériumokra épül többnyire, illetve a legtöbbször szigorúan fogalmi, lexikális esetleg logikai követelmények alapján méretek meg. Az iskolai tananyag közismerten túlzottan elméleti, amely a magasabb praktikus intelligenciával rendelkező, gyakorlati érdeklődésű gyerekek számára nehéz, unalmas és a szemükben fölösleges. Ezekre a gondokra nem segíti át őket senki. A megmérettetés során könnyűnek találhatják a vizuális tehetségű épp úgy, mint a markánsan gyakorlati, műszaki érdeklődésű diák. A zenei tehetségnek - talán Kodály áldásos működése emlékeként - valamivel jobb a helyzete, legalábbis annyiban, hogy az ő érdeklődését elfogadják tehetségnek, és többnyire "felfedezik". Iskolánk szakít ezzel a „hagyományal”.

Iskolánk egyik legfőbb törekvései közé tartozik, hogy a túlzott elméleti tananyag tartalom helyett hasznos, gyakorlati ismeretanyagot nyújtson át tanulóinak, illetve a munka világában elsődlegesen fontos kulcskompetenciákat fejlessze.

A tehetséggondozás egyik formája a differenciált óravezetés, másik formája pedig a tanórán kívüli lehetőségek tárháza.

Kövesssi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: es_ely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- énekkar
- újságíró szakkör
- drámajáték
- kémia szakkör
- matematika szakkör
- informatika szakkör
- kézműves szakkörök
- kommunikáció szakkör
- sportkör

Nyomon követési program

Tanulóink iskolai pályafutását követjük az intézményen belül. A már végzett fiataljaink életútját longitudinális életpálya vizsgálattal, illetve az iskolánkban tanult ismeretek hasznosíthatóságát elemző beválás vizsgálattal követjük.

11. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gazdasági és társadalmi változások következtében tömegméretekben jelentkező, és a családok életében felhalmozódó problémák kihatnak a gyermek- és ifjúságvédelemre, gondozásra is. Egyre több a veszélyeztető tényező: az urbanizáció, a családok széthullása, a túlzott anyagiasság, a munkanélküliség, vagy csak a szegénység.

A fiatalok fejlődését veszélyeztető sérülések (biológiai-fiziológiai, szociális, pszichés) gyakran össze is függenek egymással.

Ifjúságvédelmünk feladata, hogy enyhítsük, ha lehet, kiküszöböljük a családi nevelésből, a környezetből fakadó intenzív ártalmakat, illetve a társadalmi viszonyok negatív hatásaitól úgy védjük a fiatalt, hogy felkészülhessenek az ártalmak kivédésére is.

Az ellátásban alapszinten minden pedagógus együttműködik, **kiemelt feladata** az osztályfőnöknek, a gyermekvédelmi felelősnek és a **mentálhigiénés csoportnak** van (tagjai: pszichológus, szociális munkás, szociálpedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichopedagógus):

- a tanulókkal kapcsolatos megelőző, óvó és védő tevékenység
- a veszélyeztetettség feltárása, csökkentése annak érdekében, hogy a fiatal fejlődését ne akadályozzák
- a rászoruló tanulók étkezési, ösztöndíj és egyéb támogatások megszerzésében segítése
- javaslatot tesz az iskolai segélyezésre
- kezdeményezi anyagi veszélyeztetettség esetén, hogy az igazgató indítson eljárást a fiatal állandó lakhelye szerinti települési önkormányzatnál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében
- együttműködik a tantestület tagjaival, az osztályfőnökkel a fiatal veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében
- kapcsolatot tart a pszichológussal, előadásokat szervez az osztályfőnöki órákra drog, alkohol, dohányzás stb. témakörökben

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.lhu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- az egészségvédelmi program kidolgozását és folyamatos karbantartását elősegíti, végrehajtását ellenőrzi
- segíti az osztályfőnökök felkészülését az egészséges családi életre nevelés témakörben
- gyermekbántalmazás védelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot,
- hetente meghatározott időpontban fogadóórát tart a szülőknek és a fiataloknak (nyilvánosságra az ellenőrzőben hozzuk).
- az egészségvédelmi program kidolgozását és folyamatos karbantartását elősegíti, végrehajtását ellenőrzi,

Iskolai ifjúságvédelmünk három területre terjed ki: a fiatal fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és megszüntetésére.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk:

- kapcsolatfelvétel a családdal, indokolt esetben
- felvilágosító munka szülői értekezleteken, fogadóórákon
- ismeretterjesztés (veszélytényezők, bűnözés, kábítószer stb.) – osztályfőnöki óra, mentálhigiénés csoport tagjai, meghívott külső előadók (védőnő, drogprevenciós szolgálatok, rendőrség szakemberei)
- pszichológiai segítség
- nevelési tanácsadó, családsegítő igénybevétele,
- délutáni klub, szakkörök működtetése,
- kedvezményes táborozások
- ösztöndíjak (Romano Kher, Útravaló-Macika)

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A diákok részére:

- Étkezési lehetőségek:

Az iskola tanulóinak étkezését intézményen belül tudjuk megoldani, a törvényi szabályozás keretein belül.

- Mentálhigiénés ellátás:

Gyermekvédelmi feladatokra képzett szakembereink tartják a kapcsolatot a gyermek-és ifjúságvédelemmel foglalkozó külső szervezetekkel, hívják fel a figyelmet a veszélyeztetett helyzetben levő fiatalokra, és kezdik el gondozásukat. Pszichológiai tanácsadás, szűrés lehetőségét kínáljuk.

- Egészségügyi ellátás:

Iskolánknak szerződése van iskolaorvossal, aki rendszeres szűrővizsgálatot végez, szakrendelésre szükség esetén beutal. Munkáját főállású védőnő segíti.

Az iskolaorvos és a védőnő egészségügyi tanácsadást végez, és segítséget adnak a felmerülő problémák szakorvosi megoldásához. Nagyon fontos hogy a diákok ha gondjuk van, bátran forduljanak hozzájuk. A védőnő és az iskolaorvos munkája az iskolában folyó mentálhigiénés gondozás része, a gyermekvédelmi felelős feladataihoz kapcsolódva.

- Tankönyv kiegészítő támogatást adunk a törvényi szabályozás keretein belül).

- Diákspport támogatása (a törvényi szabályozás keretein belül).

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- A nemzetiségi oktatás lehetőségét is a szociális szolgáltatások közé soroljuk, hiszen napjainkban a(z) elsősorban roma) nemzetiséghez tartozás eleve hátrányos megkülönböztetést hordoz magában, melynek kompenzálására külön programot állítottunk össze.

12. A tanulási kudarcra ítélt tanulók felzárkóztatási programja

Főleg azokat a tanulókat soroljuk ide, akiknek komoly problémájuk van a középiskola első évében, de rendszerint már az általános iskolában is a gyenge képességűek közé helyezték őket. Bár korántsem biztos, hogy minden esetben az alapképességek gyengesége a kevésbé jó teljesítés fő oka.

Ezeknek a tanulóknak alig, vagy talán soha nem adatott meg a tanulással, egy feladat megoldásával kapcsolatos sikerélmény. Az iskolához fűződő kapcsolataikat inkább kudarcok jellemezték. Nem csoda, ha nekik is igen korán kialakult kudarckerülő magatartásuk: házi feladataik elkészítésének hiánya, lógások, puskázások, stb. - ezzel is tovább növelve lemaradásukat.

Sok esetben előfordul, hogy ezek a gyerekek, miután az osztályok jól vagy közepesen jól teljesítő tanulóinak közösségéből kirekesztődnek, kialakítják saját csoportjaikat, melyekben gyakori a deviancia.

Ennek elkerülésére stratégiát dolgoztunk ki. A felsorolás talán nem teljes, de a mindennapi gyakorlat legfőbb elemeit tükrözi:

A jó közérzet feltételei:

- probléma érzékenységre hangolt tantestület
- csoporton belül egyéni bánásmód
- Identitáserősítő helyzetek (pl. az osztály saját házirendje, aktív diákönkormányzat)
- drámapedagógiai játékok, társadalmi modellek (pl. tárgyalás)
- konfliktuskezelő szimulációs játékok, kapcsolatépítési gyakorlatok
- önismereti gyakorlatok, játékok
- interaktív gyakorlatok a másság tűrésére

A tanulmányi felzárkóztatás feltételei:

- sikerpedagógia
- a fokozatosság nagyon pontos betartása, megtervezése
- a tanulási motiváció újraépítése önálló feladatok sikeres megoldásával
- egyéni felzárkóztatás a csoport egészéhez
- új típusú számonkérési rend: az órai munka rendszeres értékelése, osztályozása és kreatív írásbeli feladatok

A munkamotiváció visszaépítése:

- megismerés a cselekvésben
- rendszeres műhelygyakorlat
- az önbecsülés visszaállítása szakmai sikerek alapján
- az együttműködés élménye a munkában, egymás segítése
- hiteles emberi példa, a mintakövetés hitelének újraépítése

Kövesssi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- a fegyelem, a függőség, a szabadság, az önállóság újraértelmezése
- értékek értelmezése, tudatosítása, elfogadása gyakorlati cselekvés alapján
- az új feladatok iránti kreatív érdeklődés kialakítása

A kommunikáció fejlesztése:

- játékra épülő kommunikáció-fejlesztő módszerek alkalmazása
- felzárkóztatás az írásból, olvasásból, számolásból (szükség szerint terápia)
- a tanulástechnika tanítása
- a szóbeli kifejezés gyakorlása (drámapedagógiai játékok)
- a társadalmi jártasság kommunikációjának fejlesztése
- a könyvtár és a médiák használatának megtanítása
- az informatika alapjainak megtanítása, Internet-használat
- idegen nyelv tanítása (nem kötelező jelleggel)
- új tanulási módszerek alkalmazása, elsajátíttatása (kooperatív technikák, projekt módszer)

13. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskolánkba érkező diákok problémáik szerint jellemző csoportokba oszthatók, amely problémákkal már a nevelőmunka elején számolni kell, főképp azért, hogy időben segíteni tudjunk, hogy ne növeljük tovább esetleges gondjaikat, hogy el ne romoljon az alakuló kapcsolat. A diagnosztizálás természetesen nem oldható meg mindjárt az első napokban amolyan méréssel, kikérdezéssel, mert csak növelnénk sérelmeik sorát.

Az iskola minden nevelési feladatot végző munkatársának korábbi tapasztalatokból tudnia kell, hogy milyen típusú problémái lehetnek közvetlen neveltjének, de azok felismerése csak a csendes és észrevétlen segítségnyújtás szintjén jelenhet meg munkájában. Tanuló és nevelő között csak akkor válhat nyilvánvalóvá a megoldásra váró, és mást nem sértő gond, ha a tanuló kér segítséget, ha maga mondja meg. Az osztályközösség és az iskola nyilvánossága elé pedig még ritkábban vihető, csak akkor, ha azt a diák kéri, ha az elengedhetetlen a megoldáshoz. A diák személyes problémájának nyilvánosságra hozása semmiképp se lehet büntetés, se védelem eszköze. A személyiségi jogok védelme az iskola pedagógiai munkájának egyik legfontosabb alapelve.

A fentiek figyelembe vételével is nagyon fontos, hogy tudjuk általánosságban, milyen típusú problémák motiválják tanítványaink cselekedeteit, milyen gondokkal küzdenek, mihez kell számukra - néha észrevétlenül - segítséget adnunk.

A tanulók tipikusnak tekinthető személyes gondjai korábbi tapasztalatok alapján:

- szociális hátrányok, szegénység
- szeretethiány, az érzelmi kiszolgáltatottság
- a csonkacsalád szindrómák
- a mostoha szülő (élettárs) szindrómák
- alkohol szindrómák
- nevelőotthoni szindrómák
- családi zsarnokság, "túlzott szigorúság" következményei

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netev.eres.lhu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- korábbi iskolai élmények káros hatása
- kisebbségi, "roma" problémák
- egykori büntetettek, részben gyógyult narkósok
- egészségi vagy más objektív hátránnyal küzdők gondjai.

14. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök, felszerelések rendszere

Iskolánk eszköztára és felszerelése folyamatos bővítés, fejlesztés és átalakítás alatt áll, pl. iskolatűzoltó, iskolarádió, könyvtár-bővítés, oktatási felszerelések korszerűsítése, multimédiás eszközök beszerzése.

A taneszközök mennyisége a törvényi előírásoknak megfelel.

Az iskola megfelel a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 7. számú mellékletében közzétett kötelező eszközjegyzékben felsorolt követelményeknek.

A tanórai nevelő-oktató munkát segítő taneszközök listáját a helyi tanterv tantárgyi programjai tartalmazzák.

Az iskola épületében 40 tanteremben, mintegy 7000 m²-en, valamint 2 darab, összesen 100 m²-es tornateremben folyik a tanítás, így valamennyi osztályunk elhelyezése megoldott.

Kettő tantermünkhöz tartozik szertár, illetve a konyhánkhoz előkészítő helyiség, ezek szaktanteremként használhatók.

2 számítógép-termünkben 50 db számítógép üzemel Internetkapcsolattal, melyek folyamatos szinten tartást, korszerűsítést igényelnek.

Az iskolai könyvtár alapterülete 43 m². Egyidejűleg 20 fő használhatja a könyvtárt, esetenként nyelvi csoportbontásra is.

A szakképzést két asztalos, egy kosárfonó, egy szőnyegszövő, egy varró, egy számítógép szerelő egy virágkötő tanműhely, egy bolti eladó kabinet, két tankonyha, két tanterem, egy üzemelő konyha, egy üzemelő étterem biztosítja.

A felsoroltakon kívül berendezett orvosi szoba, karbantartó műhely, 2 tanári, gazdasági, igazgatói irodák, büfé található az épületben.

A tanítási órákon használatos hagyományos AV eszközökkel rendelkezünk, több teremben használható videó, valamint több projektor-szett és interaktív tábla is rendelkezésünkre áll.

Az iskolai adminisztráció és számvitel számítógépes feldolgozása megoldott, további fejlesztést nem igényel. A nem oktatási feladatok elvégzésére közel 40 számítógép (adminisztráció, ügyvitel, könyvtár, tanári) hálózatba kötve Internet hozzáférést biztosít.

Tankönyvválasztásunkban alapelv, hogy illeszkedjen az általunk alkalmazott tantárgyi programokhoz, ezért a tantárgyi programokban, illetve a szakképzés esetében a központi programokban ajánlott könyveket kívánjuk használni. Ezeket az (elsősorban nyomtatott) taneszközöket az oktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánította. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre van szükség (testnevelés felszerelés, rajzfelszerelés, stb.)

A fentiekben megjelölt területeken belül a tanári munkaközösségekre bízunk a tankönyvválasztást, azzal a megszorítással, hogy a tankönyvek tartalmassága (szerényebb

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.lhu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

külső megjelenés mellett is) elsőbbséget élvez a tetszetős kivitelű, ám emiatt magasabb árkategóriába tartozó kiadványokkal szemben.

Nem hanyagolhatjuk el tanulóink és azok szüleinek jelzéseit sem.

15. Az iskola beiskolázási terve 2012. szeptemberére

Terveink szerint a következő képzéseket indítjuk 2011 szeptemberében (a létszámok integrált képzésekre vonatkoznak, a számított létszámot mutatják):

Székhelyen: 1089 Dugonics u. 17-21.

85.31 Általános középfokú oktatás

Szakiskola

9.a	osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
9.b	osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
9.c	osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
9.d	osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
9.e	osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
9.f	osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
10.a	Osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
10.b	Osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
10.c	Osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
10.d	Osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
10.e	Osztály	általános műveltség megalapozása	25 fő
Σ			275 fő

Speciális szakasz

Előkészítő 1.	osztály	felzárkóztató oktatás	20 fő
Előkészítő 2.	osztály	felzárkóztató oktatás	20 fő
Előkészítő 3.	osztály	felzárkóztató oktatás	20 fő
Előkészítő 4.	osztály	felzárkóztató oktatás	20 fő
Dobbantó	osztály	felzárkóztató oktatás	20 fő
Σ			100 fő

Szakközépiskola

9	osztály	60 fő
10	osztály	30 fő
11	osztály	28 fő
12	osztály	28 fő
Σ		146 fő

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium
OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317
E-mail: esely@netevres.lhu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

85.32 Szakmai középfokú oktatás

A Nemzeti Szakképzési Intézet Központi Programja alapján készített helyi program szerint a következő szakképző osztályok indítását tervezzük nappali rendszerben.

Szakiskola

Elelmiszer- és vegyiáru eladó	OKJ 31 341 01 0010 31 02	40 fő
Elelmiszer- és vegyiáru eladó	OKJ 31 341 01 0010 31 02	20 fő
Pincér	OKJ 33 811 02 1000 00 00	40 fő
Szakács	OKJ 33 811 03 1000 00 00	20 fő
Szakács	OKJ 33 811 03 1000 00 00	20 fő
Szakács	OKJ 33 811 03 1000 00 00	20 fő
Kosárfonó és fonottbútor-készítő	OKJ 31 215 02 00 10 31 01	20 fő
Kosárfonó és fonottbútor-készítő	OKJ 31 215 02 00 10 31 01	20 fő
Bútorsztalos	OKJ 33 543 01 1000 00 00	15 fő
Bútorsztalos	OKJ 33 543 01 1000 00 00	15 fő
Szőnyegszövő	OKJ 31 215 02 0010 31 08	15 fő
Virágkötő berendező	OKJ 33 215 02 0000 00 00	15 fő
Számítógép szerelő	OKJ 33 523 01 1000 00 00	30 fő
Számítógép szerelő	OKJ 33 523 01 1000 00 00	30 fő
Festő, mázoló, tapétázó	OKJ 33582 04 1000 00 00	15 fő
Festő, mázoló, tapétázó	OKJ 33582 04 1000 00 00	15 fő
Σ		350 fő

Gimnázium – esti rendszerű - felnőttoktatás

Gimnáziumi oktatás 11-12. évfolyam	40 fő	
Σ		40 fő

85.32 Szakmai középfokú oktatás – felnőttoktatás

Szakiskola

Számítógép szerelő-és karbantartó	OKJ 33 523 01 1000 00 00	40 fő
Női szabó	OKJ 33 542 05 0010 33 03	30 fő
Elelmiszer- és vegyiáru eladó	OKJ 31 341 01 0010 31 02	80 fő
Pincér	OKJ 33 811 02 1000 00 00	20 fő
Szakács	OKJ 33 811 03 1000 00 00	40 fő
Bútorsztalos	OKJ 33 543 01 1000 00 00	20 fő
Virágkötő berendező	OKJ 33 215 02 0000 00 00	20 fő
Σ		250 fő

16. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata az iskolai vizsgaszabályzatban szerepel.

C/ Az iskola helyi tanterve

1. A tanulók felvételének rendje

A felvétel alapfeltétele:

- az OKM felvételi irányelvei – intézményünkben motivációs beszélgetés formájában
- az OKJ iskolai végzettségre vonatkozó előírása minden szakmánál
- egészségügyi alkalmasság
- tanulási képességvizsgálat (szülői hozzájáruló nyilatkozattal)
- az OKJ-ban előírt szakmai végzettség.
- Az OKJ szerinti a szakmai képzésre jelentkező tanulónak meghatározott egészségügyi feltételeknek kell megfelelnie az adott szakmára vonatkozóan, amelyek a képzésben résztvételt, valamint a szakképesítés megszerzését követően lehetővé teszi a folyamatos munkavégzést.
- A képzésre jelentkező tanulónak tehát részt kell vennie az előírt egészségügyi intézményben a munka-alkalmassági vizsgálaton, illetve az iskolaorvosi vizsgálaton.

A felnőttoktatási tagozaton a jelentkezés alapfeltétele, hogy a tanuló nem lehet tanköteles korú (nappali rendszer esetén a képzés végéig maximum betölthető 23 év, SNI besorolású diákok esetén 25 év).

A felvételre jelentkezés feltételei

- előzetes iskolai végzettség igazolása,
- az előírt munkaegészségügyi vizsgálat megléte, pályaalkalmasság
- kitöltött jelentkezési lap.

Az osztályba sorolás szempontjai

- az alapfokú végzettség eredménye
- az intézményünkkel létesített tanulói jogviszony megkezdéséig megszerzett szakképesítések
- az intézményünkkel létesített tanulói jogviszony megkezdéséig megszerzett iskolai végzettség

A csoportbontás lehetőségei

- Jogszabály alapján és szerint.
- Minden szakmai gyakorlat csoportbontásban történik.
- A szakmai elmélet csoportbontási kötelezettségét az adott szakmai OKJ képzés Központi Programjának előírásai tartalmazzák.
- A nyelvoktatás és a művészeti oktatás esetében szükség szerint alkalmazható csoportbontás.

2. Az iskolai beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

A tanulók iskolai munkájának ellenőrzése kiterjed

- a helyi tantervben előírt követelmények teljesítésének szintjére, az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményre
- alapkészségek és képességek
- követelményekhez viszonyított tényleges teljesítmény

- eredménye a korábbi teljesítményéhez képest
- tantárgy iránti érdeklődés, motiváltság, aktivitás
- Az iskolai és az osztályközösségben végzett tevékenységére
- A tanuló magatartására, viselkedésére, fegyelmezettségére

A beszámoltatás és számonkérés (feleltetés, felmérők írása) a jellemző ellenőrzési forma. Az ellenőrzés egyik lényeges eleme, hogy a helyes tanulási technikát és a szervezés önálló irányításának kialakítását, megerősítését, illetve korrekcióját az egyes tanulók elsajátíthassák a pedagógussal való ellenőrzési interakció során.

3. Értékelés

A tanuló tevékenységének értéke magában a tevékenységben rejlik, beleértve annak esetleg hibás produktumát is. A hibák segítségével a pedagógus bepillantást nyerhet a tanulási folyamatba, levonhat olyan következtetést, hogy túl magasra tette a mércét (lásd diagnosztikus értékelés).

A javítás, korrigálás akkor helyénvaló, ha ezzel felhívja a diák figyelmét, hogy másképp közelítsen a dologhoz (lásd: formatív értékelés). Mindezek legfontosabb következményének az önértékelő képesség kialakítását tekinthetjük, mely a személyiségfejlődés szerves részét képezi. A folyamatos ellenőrzés lehetőséget biztosít a diagnosztikus (feltáró) és a formatív (tanulási folyamatot fejlesztő) értékelés megvalósításához.

4. Osztályozási normatívák az intézményben, (fél)év végi osztályzatok meghatározásának módja

A félévi és a tanév végi osztályzatok kialakításához a kis óraszámú tantárgyaknál is félévente legalább három osztályzat és egyéb értékelő információ szükséges.

Magyar nyelv és irodalom és idegen nyelvekből évente legalább 3, matematikából 4, iskolai tudásszint felmérő írása történik. A többi tárgyból hasonlóképpen járunk el. A felmérők minimális számát a szaktanár döntheti el.

Témazáró dolgozat az, amelynek időtartama legalább 1 tanítási óra és egy vagy több téma, illetve negyedév, félév stb. anyagát öleli fel. Ilyen dolgozathoz egy nap háromnál több nem írható, a dolgozatokat legkésőbb kettő héten belül ki kell javítani. Eredményüket a tanulókkal ismertetni kell. A tanév vége előtt öt munkanappal dolgozatot íratni nem szabad. Az osztályozás a tantárgyi jellegnek megfelelően szóbeli, írásbeli és gyakorlati feladatok segítségével történik.

Szakképző iskolánk áttért a számjegyes értékelés mellett a szöveges értékelésre, mindkét értékelési formát párhuzamosan alkalmazzuk.

1-5-ig adott számjegyekkel, ahol a témazáró, átfogó felmérő értékelés a következő:

5 jeles	91 – 100%
4 jó	76 – 90%
3 közepes	60 – 75%
2 elégséges	36 – 59%
1 elégtelen	0 – 35%

Egyéb írásbeli számonkérések értékelése a fenti százalékoktól eltérhet.

Az osztályzatok és a szöveges értékelés lehetséges, ajánlott szinonimái:

JELES (5): ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz, ismeri, érti, tudja a tananyagot, alkalmazni is képes. Saját szavaival is ki tudja fejezni egy szabály, egy törvényszerűség lényegét. Tud szabadon, önállóan beszélni.

JÓ(4) : ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. A definíciókat szó szerinti megtanulja, apróbb bizonytalanságai vannak, kisebb előadási hibákat vét.

KÖZEPES (3) : ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget, többször szorul nevelői segítségére, kiegészítésére. Ismeretei felszínesek, kevésbé tud önállóan dolgozni, beszélni.

ELÉGSÉGES (2): ha a tantervi követelményeknek csak súlyos hiányosságokkal tesz eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártasságokkal rendelkezik. Képtelen önálló feladatvégzésre. Akar, de nem tud önállóan dolgozni.

ELÉGTLEN (1): ha a tantervi követelményeknek nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártasságokkal. Képtelen az önálló feladatvégzésre.

5. A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és formája

A tanulók magatartását és szorgalmát tantárgyban elért eredményeinek és ennek értékelésének alakulása, illetve késés, pluszfeladatok vállalása szerint értékeljük.

A magatartásról és szorgalomról kettestől ötösig adott számjegyekkel – az osztályfőnök dönt a tantestület véleményének a meghallgatása után, amely kiegészítendő szöveges értékeléssel is.

Magatartás:

példás (5)
jó (4)
változó (3)
rossz (2)

Szorgalom:

példás (5)
jó (4)
változó (3)
hanyag(2)

5.1. Magatartás

Fejeződjék ki a közösséghez és tagjaihoz való viszony (viselkedés, hangnem, tevékenység, felelősségérzet). Az együttélés szabályainak betartása (tolerancia, tisztelet mások iránt).

Példás (5): A házirend előírásait, a közlekedési szabályokat példamutatóan, következetesen betartja, másokat figyelmeztet annak betartására. Iskolai és iskolán kívüli magatartásával diáktársai előtt példát mutat, vitáit kulturáltan rendez. Modora, hangneme példás, tisztelettudó. Az iskolai közösségért vállalt munkáját példamutatóan ellátja. Igazolatlan mulasztása, késése nincs. Társainak készségesen segít. A felnőtteket tiszteli, becsüli. Külső megjelenésére, ápoltságára, környezete tisztaságára fokozott gondot fordít. Egyéni és társai felszerelésére, a közösség tulajdonára ügyel, védi azokat. Fegyelmi büntetésben az elbírált időszakban nem részesült.

Jó (4): Iskolai, iskolán kívüli viselkedése ellen kifogás nem merült fel. A házirend normái szerint cselekszik, kisebb hibát figyelmeztetésre kijavítja. Modora, hangneme nem sérti az emberi együttélés szabályait. A közösségben irányítás mellett aktívan tevékenykedik. Kötelezettségeit képességének megfelelően, jól teljesíti. Igazolatlan mulasztása nincs.

Változó (3): Iskolai, iskolán kívüli magatartási normák ellen több ízben vét. A házirend szabályait több ízben megszegi. Magatartását tanítói, tanárai több ízben kifogásolják. Több fegyelmi intézkedésben részesült, de igazgatói figyelmeztetése nincsen. Közösségi kötelezettségeit rendszertelenül látja el. Társaira, környezetére negatív hatást gyakorol. Modora, hangneme időnként kifogásolható, de a figyelmeztetéseket általában elfogadja, hibáit azonban nem javítja ki. Több ízben késik a tanítási órákról, vagy igazolatlanul mulaszt (10 óránál nem többet).

Rossz (2): Iskolai, iskolán kívüli viselkedési normákat durván megsérti, javulási szándékot figyelmeztetés ellenére sem mutat. A közösségért nem dolgozik, arra bomlasztó hatással van. Modora, hangneme erősen kifogásolható. Igazgatói figyelmeztetést, vagy komolyabb fegyelmi büntetést kapott. Igazolatlan mulasztásai miatt szabálysértési eljárást kellett indítani.

5.2. Szorgalom

Fejeződjék ki a munkához, a tanuláshoz való viszonyuk és kötelességtudatuk. Értékeljük aktivitásukat, tudatosságukat, cselekvőképességüket.

Példás (5): Egyéni adottságainak, képességeinek, környezetének megfelelő legjobb tanulmányi eredményre egyre jobban törekszik. Kötelességtudata, rendszeretete, pontossága példamutató. Öntevékeny, megbízható.

Jó (4): Megfelelő tanulmányi eredménye elérése érdekében a tanítási órákra rendszeresen készül. Képességeinek megfelelően aktív az órákon. Kötelességtudata, rendszeretete, pontossága megfelelő. Korrepetálást, segítséget igényel, vagy szívesen fogad el a jobb eredmény érdekében.

Változó (3): Tanulmányi fejlődése érdekében csak időnként teszi meg a tőle telhetőt. Időnként passzív, visszahúzó. Elért eredményei iránt közömbös. Munkájában többnyire pontatlan. Rendszeretete időnként kifogásolható, felszerelése gyakran hiányos. Feladatait rendszertelenül végzi. Nem képességei szerint tanul.

Hanyag (2): A tanórákra általában késületlenül érkezik. Házi feladatát, iskolai munkáját elhanyagolja, tanulmányi eredménye képességeihez mérten nagyon gyenge. Az előírt tanszerek, felszerelések nélkül jelenik meg. Kötelességét többször elmulasztja. Munkájában,

feladatvégzésében pontatlan, megbízhatatlan. Rendszeret gyakran kifogásolható. Hanyagságával, passzivitásával tanuló társaira demoralizáló hatással van.

6. Az értékelés módjai

Személyes, verbális értékelés

Kiemelkedő szerepe van a tanári, személyre szóló értékelésnek. Ennek jellege korrigáló, segítő, tanácsadó, orientáló. Többféle módon jelenhet meg:

- a közösen végzett tevékenységben megjelenő rendszeres, szóbeli visszajelzés
- a pedagógus hosszabb beszélgetése, helyzetfeltárása a tanulóval, szülővel

Írásbeli, szöveges értékelés

A felzárkóztató és előkészítő évfolyamokon félévenként a gyerekekkel foglalkozó összes pedagógus közösen készíti el a lezáró értékelést szöveges formában, amely a gyerekekhez szól egyes szám második személyben.

A többi évfolyamon a mellékletben csatolt szöveges értékelési rendszert alkalmazzuk.

A tanév során az értékelést jegyek formájában fejezzük ki.

Kiváló	(5)
Jó	(4)
Megfelelt	(3)
Gyenge	(2)
Nem felelt meg	(1)

Félévkor és év végén a számjegyes értékelés kiegészíthető szöveges értékeléssel is, egy erre a célra megszerkesztett formanyomtatvány segítségével.

7. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló minimális tárgyi tudásszintje megfeleljen a mindenkor érvényben levő tanterv rá vonatkozó alapkövetelményeinek. Arról, hogy a tanuló teljesítette-e a továbbhaladás feltételeit, és felsőbb évfolyamba léphet, a tárgyat tanító pedagógus, indokolt esetben pedig az osztályozó tantestület dönt. A továbbhaladást a pedagógusok a tanulók egész évi tanulmányi munkája alapján bírálják el. Az osztályozó- és javító vizsgákhoz az iskola konzultációs lehetőséget biztosít. Bukások esetén sikeres javítóvizsga letétele szükséges. A javítóvizsgán szerzett osztályzat végleges.

Másik iskolából átjött tanuló, amennyiben az előírt tananyag haladási ütemében különbség mutatkozik, különbözeti vizsga letételével léphet magasabb évfolyamra.

Magántanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei

Szülő kérésére a magántanuló képzésről a szülő gondoskodik, a vizsgáztatást szülői igény esetén évente egy alkalommal az iskola végzi (a képzés költsége a szülőt terheli).

A magántanulók képzését az iskola látja el, a tanulmányi munka eredményességét a tanulóval foglalkozó pedagógusok félévenkénti vizsgáztatással mérik (a képzést a költségvetés fedezi).

Különösen indokolt esetben a tanulók egyéni tanrend szerint folytathatják tanulmányaikat.

Az iskolai **jutalmazások** és **büntetések** formáit az iskolai Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint a Házirend tartalmazza.

8. Moduláris oktatás esetén az egyes modulok értékelése, minősítése, valamint beszámítása az iskolai évfolyam sikeres befejezésébe

Gyakorlati oktatás a szakiskolai 9. évfolyamon:

A modulokból nyújtott teljesítményt a tanulóknál külön-külön értékelni kell. Félévkor és tanév végén a tantárgy osztályzatát a modulokból kapott osztályzatok átlaga adja. Az osztályzatok átlagolásakor a magasabb óraszámú tantárgyi modul osztályzata a döntő. Abban az esetben, ha valamelyik modul osztályzata elégtelen, a tantárgy végső eredménye is elégtelen. A tanügyi dokumentumokban (törzslap, bizonyítvány) az elméleti és a gyakorlati modul érdemjegye is szerepel és a szakmai alapozás végső osztályzata is.

Szakmai alapozás a szakiskolai 10. évfolyamon:

Az elméleti és a gyakorlati modulokból nyújtott teljesítményt külön-külön értékelni kell. Félévkor és tanév végén a tantárgy osztályzatát a modulokból kapott osztályzatok átlaga adja. Az osztályzatok átlagolásakor a magasabb óraszámú tantárgyi modul osztályzata a döntő (gyakorlat).

Ha valamelyik tantárgyi modul félévi, illetve tanév végi osztályzata elégtelen, a tantárgy értékelésére elégtelen érdemjegyet kap a tanuló, s a tanév végén csak abból a tantárgyi modulból kell javítóvizsgát tennie, mely elégtelen volt.

A tanügyi dokumentumokban (törzslap, bizonyítvány) az elméleti és a gyakorlati modul érdemjegye is szerepel és a szakmai alapozás végső osztályzata is.

Szakmai orientáció és szakmacsoportos alapozás a szakközépiskola 9-12. évfolyamán:

A képzéseknél a szakmacsoportnak megfelelően készül el a modultárgyak beszámíthatósága, ill. a szakmai orientációs, szakmacsoportos alapozású tantárgy együttes érdemjegyeinek megállapítása.

A modultárgyak értékelési arányának meghatározása az óraszám és vizsgakövetelmények alapján történik.

Félévkor és tanév végén a tantárgy osztályzatát a modulokból kapott osztályzatok átlaga adja. Az osztályzatok átlagolásakor a nagyobb óraszámú tantárgyi modul osztályzata a döntő.

Ha valamelyik tantárgyi modul félévi, illetve tanév végi osztályzata elégtelen, a tantárgy értékelésére elégtelen érdemjegyet kap a tanuló, s a tanév végén csak abból a tantárgyi modulból kell javítóvizsgát tennie, mely elégtelen volt.

A tanügyi dokumentumokban a szakmai orientáció, szakmacsoportos alapozás résztárgyai egy összesített osztályzattal szerepelnek, de fel kell tüntetni a tantárgyi modulok osztályzatait is.

Szakképzés esetén:

Az adott szakképesítések tartalmazzák a szakmai követelménymodulokat és azok tananyagegységeit. Ha a tanuló az adott modulból sikeres szakmai vizsgát tett, egy újabb szakképesítés megkezdésénél a modul tananyagegységeinek tanulása alól felmenthető, szakmai vizsgát nem kell tennie, a modul teljesítése, eredménye beszámítható.

9. Átlépési lehetőségek biztosítása iskolán belül és más iskolákból érkezők részére is, képzéstípusok között

Lehetséges irányok:

- Szakiskola 9-10. → szakközépiskola vagy gimnázium 9-10. osztályába (akár felnőttoktatásba is)
- 9-10. Befogadó osztályból → a megfelelő kompetenciák elsajátítása után 9-10. szakiskolai évfolyamba léphet
- Előkészítő évfolyamokból → a szakmacsoportnak megfelelő kompetenciák elsajátítása után a törvényben meghatározott szakmacsoportos képzés szerint léphet tovább a szakképző évfolyamokra
- Szakközépiskolai évfolyamokból → amennyiben nem teljesíti az évfolyam követelményeit, illetve tanulmányi eredményei nem éri el az elvárható minimális szintet, szülői beleegyezéssel szakiskola megfelelő évfolyamába visszahelyezhető
- Dobbantó évfolyamról → a szakmacsoportnak megfelelő kompetenciák elsajátítása után a törvényben meghatározott szakmacsoportos képzés szerint léphet tovább a szakképző évfolyamokra
- Szakmai évfolyamról → szakközépiskolai évfolyamra (és fordítva) az utolsó lezárt érvényes évfolyamra áthelyezhető
- Szakmai évfolyamokra való bekerülés feltételei:
- Pályaorientációs modul eredményes teljesítése
- Adott szakmára való jelentkezés
- Osztályfőnöki és mesterei vélemény
- A törvény által szabályozott sikeresen lezárt évfolyam megléte
- Motivációs beszélgetés
- Szakmai alkalmassági vizsgálat (amennyiben szükséges)
- Egészségügyi kiskönyv megléte (amennyiben szükséges)

A kerettantervi követelmények és óraszámok összehasonlítása, majd tudásszint-felmérés után meg kell határozni, hogy felzárkóztató oktatást vagy különböző vizsga felkészítést és vizsgát kell szervezni a tanulónak.

10. Az adminisztráció egyéb formái

Az adminisztrációt részben központilag, részben osztályonként végzik a pedagógusok. A központi adminisztráció (törzslap, bizonyítvány) tartalmazza a tanulók adatait, érdemjegyeit. Az egészségügyi lapokat az iskolaorvos vezeti a tanulókról, melyek a testi fejlődésre vonatkozó adatokat tartalmazzák.

Az osztálynaplóban a tanuló napi fejlődését rögzítjük. Ezt, a diákokat tanító pedagógus tölti ki, célja, hogy bepillantást nyerjünk a fiatal fejlődésébe, és nyomon követhessük azt.

11. A helyi tanterv ellenőrzése, értékelése, beválásának vizsgálata

A pedagógiai program ellenőrzésére minden tanév zárásakor kerül sor, amikor az évközi munkát értékeljük, és az igazgató a fenntartó kuratórium felé beszámol a tanévről. Ebben a folyamatban óhatatlanul sor kerül a pedagógiai programban lefektetett alapelvek és a megvalósult munka eredményeinek összehasonlítására, a beválás vizsgálatra. A napi munka

tapasztalatai, illetve a módosult törvényi szabályozások miatt a pedagógiai programot szükség szerinti időszakokban írjuk át.

12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának rendje

Az otthoni felkészülés a tanulási folyamat elengedhetetlen része. Legfontosabb jellemzője a rendszeresség, az alaposág, a céltudatosság kell, hogy legyen. Az ezzel kapcsolatos nevelési feladat annak elérése, hogy diákjaink belássák ennek fontosságát, és törekedjenek minél teljesebb megvalósítására.

Az otthoni felkészülés szerepe

- a tanórákon tanult ismeretek bevétele, azok gyakorlatban való alkalmazása,
- a következő tananyagegység vagy tanóra előkészítése,
- az összefüggések felismerésének gyakorlása,
- a problémamegoldó készség fejlesztése,
- az önellenőrzés, valamint a saját teljesítmény- és tudásszint reális mérési igényének kialakítása,
- felkészülés a tanórai számonkérés, a tudásszintmérés különböző formáira,
- az önálló ismeretszerzés és –alkalmazás készségének kialakítása tanulóinknál,
- általában az adott műveltségterület, tantárgycsoport vagy tantárgy céljai között meghatározott készségek és képességek fejlesztése.

Az otthoni felkészülés formái

- az előző tanóra vagy több tanórából álló egység során feldolgozott elméleti anyag megtanulása az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített füzetbeli vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével.
- az elméleti tananyaghoz kapcsolódó, a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása (kötelező házi feladat).
- nagyobb, hosszabb felkészülést igénylő, pontos tanári szempontsorról, formai és tartalmi megkötésekkel ellátott írásos feladat (házi dolgozat).
- a szaktanár által ajánlott gyakorló feladatok részbeni vagy teljes írásbeli megoldása (ajánlott házi feladat).
- a diák által önállóan választott, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése, önálló, belső motivációjú ismeretszerzés (szorgalmi házi feladat).
- felkészülés tanórai önálló kiselőadásra szaktanári szempontok és szakirodalom alapján.
- átfogó komplex ismétlés az addig tanult elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával és kiegészítésével témazáró nagy dolgozat vagy vizsga előtt.

A felkészülési formák alkalmazása, azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.

Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének segítése

- tanulás-módszertani ismeretek nyújtása szakórákon és osztályfőnöki órákon.
- kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, információ-feldolgozó ismeretek átadása és képességfejlesztés - elsősorban magyar nyelvi órákon.
- speciális tanulási módszerbeli tájékoztató minden újonnan belépő tantárgy esetén. Ez a későbbiek során különösen tanárváltás, vagy a követelmények radikális változása,

valamint új felkészülési formák első alkalmazása esetén felelevenítendő, megismétlendő, kiegészítendő.

- az otthoni felkészülés formáinak gyakoroltatása a szakórákon és korrepetáló, felzárkóztató foglalkozásokon.
- a szaktanár minden tanóra végén pontosan meghatározza az otthoni tanulásra feladott tananyagot, az írásbeli feladatokat, tisztázza jellegüket (pl. kötelező vagy ajánlott), rögzíti azok elvégzésének határidejét, értékelésük, számonkérésük módját.
- a szaktanár minden otthoni felkészülési forma esetén feldolgozási szempontokat ad ki, formai, tartalmi követelményeket és javaslatokat tesz.

Az otthoni felkészülés ellenőrzése

- A számonkérés különböző formái, melyeket az ellenőrzés-értékelés fejezet tartalmaz.
- A kötelező házi feladat elvégzését osztályszinten az óra elején ellenőrizzük. Ennek funkciója az esetleges problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése. Ha a tanuló a kötelező házi feladatot nem készítette el, azt a szaktanár által meghatározott határidőre pótolnia kell, vagy a házi feladat anyagából tudásáról a tanórán kell számot adnia. Egyéb esetben ezt a tanulói teljesítményformát nem osztályozzuk, csak szóban értékeljük.
- A házi dolgozat értékelésének elvei megegyeznek az órai írásbeli számonkéréssel.
- Ajánlott házi feladatot, szorgalmi feladatot, kiselőadást csak abban az esetben osztályozunk, ha azt a tanuló külön kéri, illetve ha annak nehézségi foka megfelel a tantárgy követelményszintjének, szóbeli értékelést azonban minden esetben adunk.

Az otthoni felkészülés koordinációja

- A feladatok kijelölésénél törekedni kell arra, hogy az otthoni felkészülés időtartama átlagos képességű, rendszeresen tanuló diákok esetén összesen ne haladja meg a napi 2-3 órát. Az átlagosnál több időt igénylő feladatok kiadásakor azok elvégzésére hosszabb határidőt kell adni, a határidőn belül kiadott egyéb feladatok mennyiségét úgy szabva meg, hogy a napi felkészülési idő ne növekedjen.
- Az órarend összeállításánál - az objektív lehetőségek figyelembe vételével - a nagyobb és kisebb otthoni felkészülést igénylő tantárgyak tanítási napok közötti egyenletes elosztására törekszünk.
- Tanév elején az osztályfőnök órarendelemzés alapján javaslatot tesz a tanulóknak otthoni felkészülésük egyenletes heti elosztására. Javaslatát a szülőkkal is egyezteti.
- A napi összes maximális felkészülési idő figyelemmel kísérése az osztályban tanító szaktanárok, szülők és az osztály tanulmányi felelősének jelzései alapján az osztályfőnök feladata.
- Ha az osztályfőnök tudomására jut, hogy valamely tantárgynál olyan hirtelen, de elkerülhetetlen feladatmennyiség-növekedés következett be, amely a napi összes maximális felkészülési időt 3 óra fölé növelné, a feladatok átmeneti mérséklése érdekében konzultációt kezdeményez más, az osztályban tanító szaktanárokkal.
- A hétvége pihenésre fordíthatósága érdekében pénteken csak annyi feladatot adunk ki, amelynek mennyisége nem haladja meg egy átlagos hétköznap terhelését. Ugyanígy járunk el hosszabb tanítási szünet esetén is.

A házi feladat kiadásának módja

A. Házi Feladat humán szakon

Történelem tantárgyból adható maximum

Írásban:

Órai anyagról vázlat készítése, kijegyzetelése.

Kisebb, az anyaghoz kapcsolódó 1-2 kérdés felvetésére írásbeli válasz. Pl. Hol született Kossuth Lajos ...stb.

Évente pár alkalommal házi dolgozat készítése különböző történelmi témákból.

Szóban:

Aktuális tananyag elsajátítása, a benne szereplő fogalmak, évszámok és nevek megfelelő ismerete.

Magyar nyelv:

Szóbeli: adott tanóra tartalmának megtanulása

Írásbeli: 3 gyakorló feladat

Magyar irodalom:

Szóbeli: adott tananyag megtanulása (életrajzok, szemelvények), félévente két - két memoriter megtanulása

Írásbeli: órai anyaghoz kapcsolódó maximum három feladat megoldása, évente tíz fogalmazás, félévente egy házi dolgozat, évente két kötelező olvasmányhoz kapcsolódóan olvasó napló

Rajz:

Egyéni tanrendeseknek félévente három rajz bemutatása

Ének-zene:

Szóbeli: népdalok szövegének megtanulása, zenetörténeti és zeneelméleti alapfogalmak elsajátítása

Írásbeli: hanggye füzet megfelelő vezetése, pótlása (kottázás)

Házi Feladat reál szakon

Matematika tantárgyból adható maximum

Írásban:

10 példa

Szóban:

Az adott tananyaghoz kapcsolódó elméleti rész megtanulása

5 oldalig. Képletek, azonosságok, szabályok ismerete.

Kémia tantárgyból adható maximum

Írásban:

15 példa, egyenletrendezés, számolási példa

Szóban:

Az adott tananyaghoz kapcsolódó elméleti részek megtanulása, az elemek, vegyületek tulajdonságainak ismerete.

Fizika tantárgyból adható maximum

Írásban:

Aktuális tananyagnál 5 számolási példa a képletek begyakorlására.

Szóban:

Tananyag ismerete, elsősorban törvények, szabályszerűségek, képletek.

Környezetvédelem

Szóbeli: órai tananyag elméletének megtanulása

Írásbeli: félévente két házi dolgozat, évente három alkalommal gyűjtőmunka, munkafüzet megfelelő vezetése, kitöltése

Biológia

Szóbeli: órai anyag megtanulása, órai jegyzet hiánya miatt a tananyag önálló feldolgozása a tankönyvből

Írásbeli: két feladat, félévente egyszer házi dolgozat, a tankönyv fejezetinek végén található kérdések önálló megválaszolása.

13. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása

Intézményünk küldetésének tartja a hátrányos helyzetű fiatalok esélykiegyenlítő nevelését-oktatását. Ezért felvállalja különböző speciális nevelési igényű tanulók integrált ellátását is.

A sajátos nevelési igény biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének jellegzetes különbségeit fejezi ki. Kifejezi

a tanuló életkori sajátosságainak sérülés által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és alacsonyabb szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti az integrált - nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – nevelésük-oktatásuk. Ebből a szempontból legfontosabb sikerkritérium a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása. Ennek eredményes megvalósítása érdekében az intézmény:

Felkészíti pedagógusait a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken figyelembe veszi a speciális nevelési igény típusát, az elmaradás súlyosságát és a tanuló egyéni jellemzőit. Ennek érdekében biztosítja a speciális nevelési igény típusának megfelelő környezeti feltételeket (épület, osztályterem berendezése, speciális eszközök) és sérülés-specifikus módszertani eljárásokat alkalmaz.

A speciális nevelési igényű tanulók neveléséhez szükséges feltételek – a közoktatásról szóló törvény szerint –:

a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, konduktor foglalkoztatása,

speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve

a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása, fejlesztése team munkát igényel, melyben a pedagógusok együttműködnek az intézmény gyógypedagógusaival. Az együttműködés irányelvei a következők:

A pedagógus:

együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba;

a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait, melyeket a helyi tanterv tartalmaz; szükség esetén, a gyógypedagógussal való konzultáció segítségével egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja;

egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez.

A gyógypedagógiai tanár/terapeuta az együttműködés során:

segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;

javaslatot tesz a fogyatékos típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);

segítségnyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;

javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;

figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;

együttműködik a többségi pedagógusokkal, iránymutatásai során figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

egyéni és kiscsoportos terápiás fejlesztő tevékenységet végez – egyéni fejlesztési terv alapján –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;

programokat, programcsomagokat állít össze;

szükség esetén a gyógypedagógiai központok segítségét kéri a tanulók ellátásához

A speciális nevelési igényű tanulók ellátásának céljai és feladatai:

A speciális nevelési igényű tanulók beillesztése az intézmény közösségébe.

A speciális nevelési igényű tanulók együtt haladása a nem speciális igényű tanulókkal.

A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és egyéb sérülésekből fakadó hiányosságok, sérült funkciók kompenzálása.

A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.

A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Tágabb értelemben: a speciális nevelési igényű tanulók társadalmi integrációjának elősegítése.

A speciális nevelési igényű tanulók ellátását meghatározó tényezők:

A speciális nevelési igény típusa, súlyossága.

A speciális nevelési igény kialakulásának ideje.

A sajátos nevelési igényű tanuló

életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,

képességei, kialakult készségei,

kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

Az intézmény a Pedagógiai Program és a helyi tanterv speciális nevelési igényű tanulókra vonatkozó részeinek kidolgozása során figyelembe vette:

- A Nemzeti alaptanterv ide vonatkozó Irányelvét
- a közoktatási törvény és a NAT ide vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a fenntartók – Minőségirányítási Program dokumentumában megfogalmazott – iskolai neveléssel kapcsolatos elvárásait,
- a szülők elvárásait és
- az iskola által nevelt tanulók sajátosságait.

A fentieket figyelembe véve intézményünk az alábbi speciális nevelési igény típusok integrált ellátását vállalja:

- tanulásban akadályozott tanulók
- nagyothalló tanulók
- gyengénlátó tanulók
- mozgáskorlátozott tanulók közül azok a tanulók, akik nem igényelnek teljesen akadálymentes környezetet
- magatartási zavarral küzdő tanulók
- tanulási zavarral küzdő tanulók
- beszédzavar

13.1. Tanulásban akadályozott tanulók:

A tanulásban akadályozottság az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze, mely hatására a kognitív funkciók lassabban fejlődnek, valamint más, nem intellektuális területeken is jelentkezhetnek eltérések.

A tanulásban akadályozott tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemlátóképesség, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyébként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

Az iskolai fejlesztésük alapelvei: A tanulásban akadályozott tanulók középfokú nevelési, oktatási szakasza a 9. és 10. évfolyamon kezdődik. A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása. A sérülésből eredő

hátrányok csökkentését segítő programok tréning formájában, tantárgyi témaként, önálló fejlesztési programként jelennek meg, illetve beépülhetnek tanítási órán kívüli/szabadidős programokba és a következő területeket érintik: fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása; eszköztudás fejlesztése; felzárkóztatás; tanulási technikák elsajátítása; szociális készségek fejlesztése; önálló életvezetés.

13.2. Mozgássérült tanulók:

Mozgássérült az a tanuló, akinél a mozgás-szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A tanuló speciális nevelési szükségletét meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe

A mozgássérült tanuló esetében a mozgásos tanulás lehetősége módosul, ami hatással van tapasztalatszerzésére és személyiségfejlődésére egyaránt. Mindez meghatározza környezetéhez való alkalmazkodóképességét. Mások a környezetéről, a saját testéről szerzett tapasztalatai, mint az ép mozgású társainak. A mozgásállapot tartóssága, visszafordíthatatlansága is befolyásolja a fejlődés menetét. Ez nem ritkán az átlagostól eltérő pszichés, szociális és fizikai szükségleteket teremt.

A jelentősen eltérő kóreredet és károsodás miatt a mozgássérülés egyénileg is sok eltérést mutat. Ebből eredően a tanulók más-más személyiségfejlődési utat járnak be. Tanulási helyzetben a hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, a manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, illetve a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága megkívánja az egyénre szabott módszerek, eljárások, technikák és eszközök alkalmazását.

Iskolai nevelésük, oktatásuk alapelve, hogy a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni vagy ellensúlyozni. A képességek tervszerű fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságokhoz szabottan történjen meg annak érdekében, hogy a gyermekek mozgássérülteként is meg tudják állni a helyüket a környezetükben, a társadalomban. A mozgássérült tanulók egyedi, speciális megsegítést igényelnek. Ennek során figyelembe kell venni kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is. Kiemelt fontosságú a mozgássérült tanulók mentálhigiénés ellátása, személyiségfejlesztése (egészséges énkép és önbizalom kialakítása, kudarctűrő képesség növelése, önállóságra nevelés). Ugyancsak kiemelt feladat a mozgásnevelés, mely ötvözi a sérült tartási és mozgási funkció helyreállítását szolgáló gyógyító eljárásokat és a motoros képességek fejlesztését szolgáló pedagógiai módszereket, ezeket a feladatokat a tanítás-tanulás folyamatába is integrálja. A helyi tanterv minden pedagógus számára megfogalmazza a speciális feladatokat (eszköz, segédeszköz, segédletek, differenciálás, eltérés a követelményekben, stb.). Fontos az osztályfőnök szerepe, aki tájékoztatja az osztályban tanító pedagógusokat a tanuló sajátos nevelési igényeiről és segíti a tanulót az iskolai életbe való beilleszkedésben.

A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazásával és a technikai jellegű segédeszközök igénybevételel segíteni kell a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket.

Mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, az iskolában – a tanuló állapotának megfelelően – biztosítani kell az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és életteret, illetve az ehhez szükséges eszközöket (pl. lejtő, kapaszkodó). Biztosítani kell az önkiszolgálást, iskolai munkát segítő sérülésspecifikus egyedi eszközöket.

A számítógépet lehetőség szerint informatika órán kívüli tanítási órákon is használják (a kézírásra mozgásállapotuk miatt képtelen és a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló) mozgáskorlátozott tanulók írástechnikai segédeszközként. Bizonyos esetekben ajánlott a tanuló gépírás tanítása, ami akkor indokolt, ha nem tudja iskolai munkáját kézírással végezni. Az intézménynek rendelkeznie kell a mozgássérültek jogi lehetőségeire és érdekvédelmére vonatkozó ismeretekkel (szövetségek, egyesületek, klubok, alapítványok stb.).

13.3. Gyengénlátó tanulók:

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét. Nevelés, oktatás szempontjából azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (látásteljesítmény 0–33 %) közötti. Gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1–0,33). Intézményünk a gyengénlátó tanulók integrált nevelését-oktatását vállalja afel.

A gyengénlátó tanulókat a látó-halló (tapintó) életmód jellemzi. A látássérüléshez gyakran társulhat egyéb fogyatékoság is (pl. értelmi, hallás- és mozgásfogyatékoság, részképességkiesés, autizmus). A gyengénlátás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket a látó gyerekekhez képest, hanem a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) mind nehezítettek. Mindez pszichésen megterhelő, emiatt gyakran személyiség- és szocializációs zavar is kialakulhat (önállótlanosság, lassú reakciókészség, passzivitás, önbizalomhiány, elkülönülésre való hajlam vagy túlzott önérvényesítő magatartás, indulatosság, téves eszmék).

Az iskolai fejlesztés alapelvei: A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról is, valamint ismernie kell a szemészeti állapot, prognózis javuló vagy romló tendenciáját, a pedagógiai látásvizsgálat eredményét, a gyermek intelligenciáját, személyiségvonásait. A kialakult személyiség és szocializációs zavart a pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a gyermekközösség segítségével tudja korrigálni.

A fejlesztés feladatai: az önállóság további fejlesztése, illetve a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata iránti igény kialakítása; az érdeklődés irányítása a látóképeség szempontjából reális pályaválasztási területek felé; a céltudatos és kitartó akarati tulajdonságok kialakítása az önálló tanulás és a későbbi munkavégzés céljából; az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzés

terén és az egyéni tehetség kibontakoztatásában; az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása; az egészségvédő magatartás szokásainak továbbfejlesztése, az egészséges életmód iránti igény kialakítása; az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-, illetve kialakításának ismerete.

A gyengénlátó tanulók nevelése-oktatása során a tantervben meghatározott követelmények teljesítése nagyrészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni a tanuló egyéni adottságait. A minőségi és mennyiségi követelmények teljesítése a gyengénlátók egyéni sajátosságai szerint várható el, ennek érdekében több gyakorlási időre van szükségük.

A gyengénlátó tanulóknak a mindennapi fejlesztéshez szükséges különleges technikákat kell elsajátítaniuk: elektronikus olvasógép, különleges optikai segédeszközök, látássérültek számítástechnikai segédeszközeinek, programjainak használata, szükség szerint Braille írás-olvasás, tájékozódás hosszú fehér bottal, stb. Ajánlott optikai segédeszközök: szemüveg, távcsőszemüveg, lupe, teleszkópos nagyító, olvasó-televízió, stb. Fontos ezek használatának megtanítása és lehetőség biztosítása arra, hogy a tanulók önmaguknak teremtsék meg a láthatóság feltételeit. Mivel a látási kontroll hiánya miatt nehezített a metakommunikáció feldolgozása, lehetőséget kell biztosítani az ép érzékszervek kiművelésére. Ezt a célt szolgálják az elektronikus média eszközei (kiválasztásuknál elsődleges a láthatóság és a hallható információk használata).

13.4. A nagyothalló tanulók:

A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával. Attól pozitív és negatív irányban is eltérhet. A nagyothalló tanulónál (a beszéd tartományban mért hallásszintek átlaga enyhe nagyothallás esetén 30–45 dB, közepes nagyothallás esetén 46–65 dB, súlyos nagyothallásnál 66–90 dB) a hallás csökkenése akadályozottságot jelent a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.

A nagyothalló tanuló szövegértése, hangzó beszéd produkciójának fejlődése hasonlóságot mutat az ép hallók beszédfejlődésével. Egyéni fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének és felismerésének időpontja, kóroka, mértéke. A megfelelő audiológiai ellátással, a nagy teljesítményű hallókészülékek, hatékony hangátviteli technikák használatával és a legkorszerűbb műtéti technika alkalmazásával beépített cochleáris implantátumokkal történik. A felsoroltak együttesen határozzák meg a hallássérült tanuló eredményes nevelhetőségét, oktathatóságát.

Iskolai fejlesztésük alapelvei: A rendszeresen végzett mérési-, speciális pedagógiai vizsgálati-, megfigyelési-, tapasztalati eredmények figyelembe vétele, valamint az audiológus szakorvossal történő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen. A szakszerű pedagógiai munka végzéséhez mindezen ismeretek, valamint elemi technikai tudnivalók (hallókészülék stb. kezelésében tájékozottság) szükségesek a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő-oktató pedagógus számára. Az integrált nevelés-oktatás során külön gondot kell fordítani arra, hogy

a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkozásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő tanulási nehézségének leküzdéséhez. A helyi tanterv követelményei általában elsajátíthatóak a nagyothalló tanulókkal, előfordulhat azonban (amennyiben az adott tanuló állapota megkívánja), hogy egyes szakaszok időtartamát meg kell hosszabbítani. Célszerű a hosszabb szöveges feladatok („kötelező” olvasmányok) tartalmának vizuális megerősítése (video, diasorozat stb.), az arra történő felkészítés (szókincs, kifejezések), esetenként csak szemelvények, részletek feldolgozása. Ne legyen az értékelés része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (hosszú „memoriter”, hangsúlyos, ritmikus versmondás, tollbamondás utáni esetleges hibák stb.). Értékelésüknél figyelembe kell venni az egyéni fejlesztési terv követelményeit.

Figyelmet kell fordítani a nagyothalló tanulók egészségügyi rehabilitációjára: folyamatos otológiai és audiológiai ellátásukra és (mivel fokozottan támaszkodnak látásukra) látásuk védelmére. Szintén elengedhetetlen a mentálhigiénés gondozásuk, pszichológiai ellátásuk, valamint a tanulási zavarokat is mutató diákok esetén ez irányú fejlesztésük.

13.5. A beszédzavarral küzdő tanulók:

Beszédzavarral küzdő az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában.

A beszédzavarral küzdő tanulónál az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének, a beszédészlelés és -megértés zavarában, a beszédritmus sérülésében, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengességgel együttjáró részképesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékoság körébe sorolhatók. A tanulónál a fentiek – az egészen enyhe eltérésektől az érthetetlen beszédig – minden változatban előfordulhatnak. A súlyos beszédzavarral küzdő tanulónál a kommunikációs nehézségek miatt különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási zavart is kiválthatnak. Az iskolai szakaszban ennek olvasás-, írászavarok kihatása is megmutatkozik. A tünetek megjelenhetnek párhuzamosan, de előfordul a tünetváltás jól ismert jelensége is.

Iskolai fejlesztésük alapelvei: A beszédzavarral küzdő tanuló ép beszélő környezetben integráltan folyó oktatása lehetőséget biztosít számára hátrányai kiegyenlítésére. A helyi tanterv követelményeinek teljesítése folyamatos egyéni fejlesztéssel érhető el. Kiemelt fontosságú műveltségi területek: magyar nyelv és irodalom, Művészetek, Testnevelés, Élő idegen nyelv. A követelmények itt sem térnek el a helyi tantervtől, csupán hangsúlyeltolódások mutatkozhatnak az egyes témakörök között.

A fejlesztésben törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére. Meghatározó a sokoldalú percepciók fejlesztés. Ennek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítve fejlődnek. Kiemelt fontosságú a

kommunikáció fejlesztése (szociális kapcsolatrendszer kommunikációs bázisa, kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés), az informatikai eszközök tanulás során történő tudatos alkalmazása (különösen az írás-olvasásnehézséggel küzdő tanulóknál). Gondot kell fordítani a tanulók mentálhigiénés ellátására is: megtanítani miként viszonyuljon beszédzavarához, motiválni beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészíteni az esetleges kudarcélményekre.

13.6. A magatartás zavarral küzdő tanuló:

A beilleszkedési/magatartási zavar formái igen szerteágazóak: szorongás, agresszió, kommunikációs zavarok, kapcsolati zavarok, devianciák, hiperaktivitás, stb. Háttérükben a biológiai adottságok, a szocializációs problémák és a pszichés fejlődés zavarainak bonyolult kölcsönhatása húzódik meg.

A beilleszkedési/magatartási problémákkal küzdő tanulóknál nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiségzavarig terjedhetnek.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési meglassúbbodásának jelei a magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál a következők: általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra, fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre, fokozottabban igénylik az életet, tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, nyugtalanság, túlmozgások jellemzik.

Az iskolai életben gyakran okoz problémát a hiperaktivitás, melynek fő tünetei a figyelemzavar, a fokozott mozgásigény és az impulzivitás. Az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak. Iskolai fejlesztésükben nagyon fontosak a pontosan megfogalmazott, tanulókkal ismertetett, következetesen betartott szabályok.

Az iskolai fejlesztés alapelvei: A magatartási/beilleszkedési zavarokkal küzdő tanulók nevelése-oktatása során a helyi tantervben meghatározott fejlesztési feladatok megvalósítása, követelmények teljesítése általában lehetséges. Kiemelt hangsúlyt kap a Kommunikációs kultúra, az Énkép és önismeret valamint a Testi és lelki egészség, mivel ezen a területen koncentrálnak a beilleszkedési/magatartási zavarral küzdő tanulók sajátos nevelési igényei.

13.7. A tanulási zavarral küzdő tanuló:

A súlyos tanulási zavarok háttérében részképesség zavarok, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől az általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

A részképesség-zavarok körébe az iskolai teljesítmények - elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) – elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünet-együttese tartozik. Differenciál-diagnosztikai jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között. A részképesség-zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

Az iskolai fejlesztés alapelvei: A tanulási zavar tüneteit mutató tanulók speciális nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli, fejlesztésük egyéni terápiás terv alapján történik. Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét. A nevelés, oktatás során ki kell alakítani a tanulóknál az egészséges énképet és önbizalmat, növelni kell a kudarctűrő képességüket, az önállóságra kell nevelni őket.

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinccs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévésztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés. A súlyos olvasászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

A diszgráfia szintén a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független írásgyengeség. Az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata, valamint a későbbi írástempó. Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfias tanulók. A diszgráfia tünetei megjelennek az írás külalakjában és a helyesírási készség általános gyengeségében.

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkoros osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében. Középsiskolában fontos a tanuló egyéni képességeihez igazodó, jól használható tanulási módszerek és tanulási stratégiák kidolgozása és elsajátíttatása. A fejlesztés további feladatai: az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai

pályafutása alatt, a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során, az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel, az olvasásképtelenséget szövegek auditív tolmácsolásával, az írás segítségét gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával kell segíteni. A helyi tanterv műveltségi területei közül kiemelt fontosságú a Kommunikációs kultúra, az Énkép és önismeret, valamint a Testi és lelki egészség.

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más (pl. olvasás, írás, idegen nyelv tanulás) iskolai teljesítmények jó színvonala mellett. Háttérben általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem. A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A diszkalkuliás tanuló iskolai fejlesztésének feladatai: az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése, a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása, a szerialitás erősítése, segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése, a fogalmak, így a műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés. a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása

I. A SZAKISKOLAI KÉPZÉS 9-10. ÉVFOLYAM

(Kiadás: 2/2008. (II.29.) OKM rendelettel beépítve a 17/2004. OM rendelet 3. számú mellékletébe)

1. Szakiskola 9-10. évfolyamának tantárgyi rendszere és óraszámai 2012-2013.

1.1 Helyi tanterv 9. osztály 2012/2013		
Tantárgy neve	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv-és irodalom (Szövegértés, szövegalkotás)	3	111
Történelem és társadalmi ismeretek	2	74
Idegen nyelv	3	111
Matematika	3	111
Informatika	1	37
Fizika	1	37
Kémia	1	37
Biológia	2	74
Földünk és környezetünk	1	37
Alapvető munkavállalói és életpályaeépítés	2	74
Szakmai előkészítés		
- Szakmacsoportos gyakorlat	2f+2f	74
- Szakmacsoportok		37
- Szakmacsoportos gyakorlat	1f+ 1f	
Szakmai informatika		37
- Szakmacsoportos gyakorlat	1f+1f	
Környezetvédelem		37
- A munka világa	1	37
- Szakmai rajz	1	222
Osztályfőnöki	1	37
Testnevelés (Egészségtan)	5	185
Összesen	31	1147

1.1.Helyi tanterv 9. f (befogadó) osztály 2012/2013.

Tantárgy neve	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv-és irodalom (Szövegértés, szövegalkotás)	3	111
Történelem és társadalmi ismeretek	2	74
Idegen nyelv	3	111
Matematika	2	74
Informatika	1	37
Fizika	1	37
Kémia	1	37
Biológia	2	74
Földünk és környezetünk	1	37
Szakmai előkészítés		
Szakmai gyakorlat	2	74
Szakmai rajz	1	37
Szakmai informatika	2	74
Környezetvédelem	1	37
		222
Fejlesztő óra	2	74
Osztályfőnöki	1	37
Kommunikáció	1	37
Testnevelés (Egészségtan)	5	185
Összesen	31	1147

1.2. Helyi tanterv 10. osztály 2012/2013.		
Tantárgy neve	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv-és irodalom (Szövegértés, szövegalkotás)	3	111
Történelem és társadalmi ismeretek	2	74
Idegennyelv	2	74
Matematika	3	111
Informatika	1	37
Fizika	1	37
Kémia	1	37
Biológia	1	37
Földünk és környezetünk	1	37
Szakmai alapozás		
- Szakmacsoportos gyakorlat	3f + 3f	111
- Szakmai informatika + Szakmacsoportos gyakorlat	1f + 1f	37
- Szakmai számítás	1	37
- Környezetvédelem	1	37
- Egészségtan	1	37
- Kommunikáció	1	37
		<u>296</u>
Osztályfőnöki	1	37
Rajz	1	37
Testnevelés	2	74
Fejlesztő óra	1	37
Összesen	28	1036

1.6. Szakmai előkészítés és Szakmai alapozás

Az órákon szerzett osztályzatokat a szaktanár bejegyzzi az osztálynapló megfelelő rovatába.

A 3 hetes ciklusok végén (3 hét gyakorlat – 3 hét elmélet után) a tanulók ún. zárójegyet kapnak összesített teljesítményük függvényében.

- a 9. évfolyamon a 3 hetes ciklusok végén a szakmai foglalkozást vezető mester egyeztet a különböző osztályokban tanító ill. gyakorlatot vezető kollégákkal és az általuk megállapított érdemjegyet a fenti táblázatban és az osztálynaplóban is jelöli.

- a 10. évfolyamon a 3 hetes ciklusok végén a Szakmai alapozást vezető tanár egyeztet a különböző osztályokban tanító ill. gyakorlatot vezető kollégákkal és az általuk megállapított érdemjegyet a fenti táblázatban és az osztálynaplóban is jelöli.

Az év végi osztályzat ennek megfelelően a következő szempontok szerint kerül lezárásra:

a tanulók év végi osztályzatának megállapításánál az évközben szerzett osztályzatok átlaga alapján kerül sor az illető szaktanár, ill. a gyakorlatot vezető javaslatainak figyelembevételével

Amennyiben a tanuló a szakmai előkészítő blokkban (9. évfolyam) és a szakmai alapozó blokkban (10. évfolyam) bármely résztantárgyból elégtelen a teljesítmény az összesített eredmény tekintetében sem lehet jobb, mint elégtelen.

A tanuló azonban csak az elégtelen minősítéssel lezárt tantárgyból vizsgaköteles értékelhetetlen teljesítmény nincs, aki nem jelent meg a foglalkozásokon, ill. órákon záró jegyként elégtelen osztályzatot kap

Szakmai előkészítés (9. osztály) blokkban szereplő tantárgyak:

szakmacsoportos gyakorlat (elmélet – gyakorlat 3 hetes blokkok)

szakmai rajz

környezetvédelem

szakmai informatika

a munka világa

Szakmai alapozás (10. osztály) blokkban szereplő tantárgyak:

Szakmacsoportos gyakorlat

Szakmai informatika + szakmacsoportos gyakorlat

Szakmai számítás

Környezetvédelem

Egészségtan

Kommunikáció

1.7. Az életpály-építés, szakmai előkészítés és szakmai alapozás szerepe a szakmaválasztásban és a szakképzési oktatásban

A pályaorientációs foglalkozások alapozzák meg a későbbi szakmai alapozó foglalkozások hatékonyságát, sikerét. Lényegesnek tartjuk, hogy a diák a pályaválasztás során felkészült legyen a későbbi választott szakmához kapcsolódó szaktárgyak mibenlétével, jelentőségével. A pályaorientációs ismeretekre épülő szakmai alapozások során a tanuló előzetes ismeretei felhasználásával megismerkedhet a nálunk oktatott szakmákkal, s így felelősségteljesebben tud döntést hozni későbbi továbbtanulási lehetőségeiről. Kap egy átfogó képet a lehetséges szakmák mindennapi tevékenységéről, későbbi elhelyezkedési lehetőségeiről, anyagi vonzatáról. A szakiskolákban a 10. évfolyamon folyó szakmai alapozó oktatás keretében egy szakmacsoport közös szakmai (elméleti és gyakorlati)

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317

E-mail: esely@netev.eresz.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

ismereteinek nyújtása, a készségek, képességek fejlesztése folyik. A szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása mellett megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, s felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés kiválasztására.

1.8. Az életpály-építés, szakmai előkészítés és szakmai alapozás célja

- Az egyéni életpálya – elképzelések alapján a pályaválasztási döntés segítése, tudatosítása, a megalapozott szakmaválasztás elősegítése.
- A szakképzésbe való bekapcsoláshoz szükséges ismeretek, készségek, képességek, alap- és kulcskompetenciák fejlesztése.

A tanulók a szakképzésbe a 16. életévük betöltése a választott szakképesítés által megkövetelt bemeneti kompetenciák megszerzése és a szükséges orvosi pályaalakalmassági vizsgálat elvégzése után léphetnek be.

Bemeneti kompetenciák lehetnek:

- 8 általános elvégzése
- 10. osztály elvégzése
- Sikeres érettségi vizsga

2. Az általános műveltséget megalapozó 9.–10. évfolyam helyi tantervei a kerettanterv alapján

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 27 § (11) bekezdése szerint az „iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás is folyik, megszervezi

a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,
- iskolai sportkörben való sportolással,
- versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel váltható ki.”

Az 1/2006 (VI.29.) OKM kerettantervi rendelete szerint a kilencedik évfolyamon gyakorlati oktatást, a tizedik évfolyamon pedig szakmai elméleti és gyakorlati alapozó oktatást folytatunk.

A tizedik évfolyam megkezdése előtt a tanulók az alábbi szakmai alapozások közül választhatnak:

- vendéglátóipar és idegenforgalom
- kereskedelem, marketing és üzleti adminisztráció
- könnyűipar.

Irodalom - 9. évfolyam

Eves óraszám: 111

Célok és feladatok

A szakiskolában a magyartanítás elsődleges célja a tág értelem vett olvasás-, írás- és beszédtanítás s mindezekeken keresztül a gondolkodástanítás. Ez a feladat elválaszthatatlan az önbizalom-erősítéstől és a sikerélmény-nyújtástól. E célok elérése érdekében a diákok saját, mindennapi és jobbára az elektronikus tömegkultúrából táplálkozó kultúráját is méltányolni kell, illetve kiindulási alapként szükséges bevonni az anyanyelvi és az irodalmi nevelésbe. Lehetőségként figyelembe kell venni az audiovizuális-elektronikus tömegkultúrát is, s ezt a forrást fel kell használni a személyes kifejezőképesség fejlesztésében, illetve a szépirodalom s ezen belül a nemzeti irodalom befogadása iránti készség erősítésében.

Az irodalom, a művészet önismereti, önmegértési és önmeghatározást elősegítő lehetőségeit kell tudatosítani. Az olvasmányok kiválasztása az olvasási kedv erősítését és a kommunikációs nevelést szolgálja. Az aktív (s ezáltal is motivált) befogadás elősegítése érdekében nagy súlyt kell kapniuk a kreatív szövegértési-szövegalkotási gyakorlatoknak.

A leíró nyelvtan tanítása nem különülhet el a szövegértéstől és szövegalkotástól, annak funkcionális részeként kap helyet. A szakiskolai magyartanításnak különösen szorosan kell együttműködnie a társadalom- és emberismerettel, illetve az ezzel szervesen összekapcsolódó etikai neveléssel. Kapcsolatot kell keresnie a diákok valóságos életproblémáival és kielégítetlen társadalmi szükségleteivel.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy feladata, hogy az iskola mindennapjaiban hatékony és meggyőző legyen, egyrészt mint a tanulóhoz elengedhetetlenül szükséges önkifejezési, szövegértési, gondolkodási képességeket fejlesztő tartalmak és tevékenységek rendszere, másrészt mint az érzelmi élet gazdagítása, a személyiségfejlesztés, az értékátadás meghatározó terepe.

A magyar nyelv tantárgy feladata, hogy fejlessze a nyelvi megértés és kifejezés képességét, tudatosítsa és rendszerezze a korábban megszerzett tudást a nyelv társas, társadalmi szerepéről, a nyelv és gondolkodás viszonyáról, az anyanyelv jelenbeli és múltbeli változásairól. A szakiskolát végzettektől elvárt nyelvi kultúra magában foglalja a beszédértés, a beszéd, a szövegértés és a szövegalkotás képességét és mindezek minőségi alkalmazását a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások különféle élethelyzeteiben. Az igényes és a kellő mértékben tudatos anyanyelvhasználat előmozdítja más élő nyelvek tanulását.

Az irodalmi műveltség elsajátítása által a diákok mindenfajta szövegnek pontosabb értőivé válhatnak; megismerhetnek olyan élethelyzeteket, döntési szituációkat, erkölcsi dilemmákat, megoldási mintákat, magatartásformákat, értékeket, eszméket és gondolatokat, amelyek a saját életükben is érvényesíthetők. Együttérzővé válhatnak más magatartások, életformák, szociális helyzetek, meggyőződések iránt. Megismerhetik a nyelv kifejező lehetőségeit, ezáltal az anyanyelv szépségének átélt élményével gazdagodhatnak. Megszerkezhetik azt a műveltségi anyagot, amely a magyar és az európai kultúra hivatkozási alapja. Megismerhetnek más alternatívát a tömegkultúra mellett, modellt az igényes önművelésre. Igényesebbé válhatnak abban, hogyan tegyenek fel kérdéseket, mennyire mélyen és pontosan fogalmazzanak meg problémákat.

Tantárgyaink céljai és feladatai között - egy olyan világban, ahol a „szót értés” jelentősége ugrásszerűen megnőtt a személyes kapcsolatokban, a munkavállalásban, az

érvényesülésben - kiemelten szerepel, hogy az iskola esélyt nyújtson a diákoknak arra, hogy sikeressé váljanak további tanulmányaikban és a munka világában. A demokráciában a politikai, közéleti, helyi-önkormányzati és a civil szféra egyaránt felelős döntéseket hozó polgárokat kíván, akik artikulálni és érvényesíteni tudják érdekeiket és értékeiket, akik szellemileg-lelkileg felnőtt emberek. Tantárgyunk hatékonyan tud hozzájárulni ehhez. Célunk továbbá, hogy a diákok a 21. század információs társadalmában is megőrizzék az anyanyelv és a személyes érintkezés, a személyes gondolat semmivel sem pótolható értékét.

Fejlesztendő kompetenciák

Kulturált nyelvi magatartás

- A kommunikáció tényezőiről és funkcióiról tanult ismeretek felhasználása a tömegkommunikációs műfajok értő és kritikus befogadásában.
- A beszélő és a hallgató szerepének megfigyelése és gyakorlása.
- Tapasztalatok szerzése a manipulatív szándék felismerésében; kritikus magatartás a téves ítéletekkel szemben.
- A beszédhelyzet és a felhasznált nyelvi eszközök, megszólítási és kapcsolattartási formák viszonyának tanulmányozása, a helyzetnek megfelelő eszközök alkalmazásának gyakorlása.
- Kreatív gyakorlatok tömeg- kommunikációs műfajok alkotására szóban és írásban, audiovizuális formában a szöveg, a képanyag, a grafikai, tipográfiai eszközök megfelelő elrendezésével (diákújság vagy más szerkesztése).
- Az irodalmi művekben, illetve az órai megbeszélésben jelentkező kommunikációs zavaroknak, majd ezek okainak felismerése és feloldásukra törekvés.
- Az irodalmi művek szereplőinek magatartásában érzékelhető manipulációs szándékok felismerése.
- A szereplők testbeszédének (nem nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése a színpad és a film világában, a nem nyelvi kifejezőeszközök megfigyelése és tudatos alkalmazása.

Szövegértés

- A szó szerinti, az értelmező (interpretáló), a kritikai és kreatív olvasás fejlesztése.
- Szövegátalakítás hangnem és szempontváltással, tömörítés megadott terjedelemben, szövegfeldolgozás megadott kérdések, szempontok alapján.
- Szövegek, szövegrészletek globális témájának megállapítása.
- A szöveg makro- és mikroszerkezetének, az egész és rész viszonyának vizsgálata szakmai-tudományos, publicisztikai és szépirodalmi művekben.
- Szövegrészletek (bekezdések) időrendi és / vagy logikai kapcsolatának felismerése.
- Az olvasott szépirodalmi szövegek szó szerinti és a kommunikációs helyzetből, illetve a szöveg sajátos szervezettségéből adódó többletjelentéseinek tudatos megkülönböztetése.
- Legalább egy mű elemző bemutatása során különböző műértelmezések összevetése egymással és az értelmezett művel.
- Gyakorlatok a köznyelvitől elütő (például régies, elliptikus, bonyolult mondat szerkezetű) szövegek megértésére.
- Összegző általánosítások alátámasztó részletek, tételmondatok keresése, azonosítása.

Szövegalkotás

- Rendezett, tagolt, olvasható írásmód.

- Köznapi izgalmas történetek, ill. sikeres közönségfilmek, népszerű televíziós műfajok cselekményének elbeszélése.
- A kommunikációs helyzetnek (ki, kinek, milyen céllal, milyen formában) megfelelő szabatos szövegalkotás: felépítés, tagoltság, kifejtettség, tartalmasság, koherencia, kifejezőmód, műfaj figyelembevételével különféle témákban.
- Szövegkiegészítési, szövegömörítési és szövegbővítési gyakorlatok.
- A címzettnek, a témának, a beszédhelyzetnek megfelelő szóbeli megnyilatkozás a személyes érintettség kifejezésével.
- Különböző nézőpontú értékelések érveinek összevetése alapján önálló állásfoglalás különféle műfajokban, például glossza, recenzió, könyvajánlás, kiselőadás.
- Kreatív gyakorlatok az „alkotótárs” helyzetéből, művek szereplőinek jellemzése egy másik szereplő nézőpontjából, jelenetek előadása hangnemváltással, egy-egy versszak írása kötött formában, befejezés-változatok alkotása, új nézőpontból történetírás, hiányzó szövegrészek beírása, szakaszok, illetve sorok rendjének újraalkotása.
- Szereplők - drámai szituációhoz kötődő - feltételezhető gondolatainak megfogalmazása.
- Rendezői utasítás írása egy-egy jelenethez: színpadkép, színpadi mozgás, díszlet, jelmez.

Tanulási képesség

- Lényegkiemelés mintakövetés alapján ismeretterjesztő, ill. tankönyvi szövegekből.
- Gyakorlottság a jegyzet- és vázlatkészítésben írott szövegről, előadásról.
- Vázlat szöveggé bővítése.
- Tételmondat kiegészítése érvekkel, példákkal alátámasztó részletekkel.
- Szövegömörítés minta követésével, majd önállóan.
- Irodalmi és köznapi témákban ismeretterjesztő, értekező szövegek feldolgozása, az adatok rendszerezése önállóan vagy csoportmunkával.
- Az iskolában tanult anyag kibővítése önálló könyvtári kutatással, különböző típusú dokumentumok (könyv, folyóirat, videó, multimédia, CD) kiválasztása, értékelése és felhasználása megadott vagy választott témában.

A magyar nyelv életének, rendszerének ismerete

- Törekvés a szöveghű és kifejező felolvasásra, szövegmondásokra, versmondásra.
- A nyelvi szintek szabályairól és elemkészletéről eddig tanultak fogalmi szintű megnevezése, az ismeretek önálló felhasználása elemzési és fogalmazási feladatokban.
- Szövegek mikro- és makroszerkezetének feltárása: bekezdések, utalások, kapcsolatok, egyeztetések szerepének vizsgálata, értékelése.
- Különféle tartalmú, publicisztikai, szakmai-tudományos, közéleti, gyakorlati szövegek önálló elemzése szerkezetük, témahálózatuk, jelentésrétegeik és szövegegységeik logikai kapcsolatainak bemutatásával.
- A szórend, az aktuális tagolás és a jelentés összefüggésének figyelembevétele.
- A magyar helyesírás alapelveinek ismeretében készség az önálló hibajavításra, önkontrollra.
- A helyesírás értelemtükröző lehetőségeinek ismerete és felhasználása.
- A szövegfonetikai eszközök szerepének fölismerése és igényes alkalmazásuk különféle szövegek értelmezésében, felolvasásában, memoriterek előadásában.
- Mások beszédében a hangzó eszközök szerepének, jelentésének megfigyelése, értelmezése.
- Irodalmi és nem irodalmi szövegek feldolgozásában a szavak jelentéséről, szófajáról szerzett ismeretek felhasználása.

- Minden írásbeli feladatban a tanult szabályok ismeretében a helyesírási hibák javítása, a helyesírási szótár önálló, rendszeres használata az önellenőrzésben.

Az irodalom és az olvasó kapcsolata

- Az irodalmi mű mint valóságmodell és teremtett világ – a fogalmak értelmezése példákkal.
- Az irodalomolvasás motivációjának megerősítése a diákok aktuális életproblémáival rokon kérdéseket felvető irodalmi művek közös értelmezésével.
- Néhány példa ismerete a jelentés és a hatás történeti feltételezettségéről és változásairól, a befogadás és a jelentésadás történetiségéből.
- Tapasztalatszerzés az európai és a magyar irodalom két nagy forrásának, a görög-római antikvitásnak és a Bibliának utóéletéről, hatásáról, a közös hagyományban utalási rendszerként való továbbéléséről.
- Bizonyos toposzok, archetípusok, vándormotívumok fölismerése, a tanult művek motivikus kontextusban való elhelyezése (például évszakok, sziget, hegy, kert, tűz, utazás).
- Annak tudatosítása, hogy a művet mindig hárman alkotják: a szöveg, a szöveg létrehozója és az olvasója.

Irodalmi kifejezésformák

- Epikai művekben az idő- és eseményszerkezet fölismerése; a cselekményszálak szétválasztása több szálon futó cselekmény esetében; eseményszerkezet és szövegszerkezet (fabula és szüzsé) viszonyának vizsgálata.
- A tanult epikai műfajok megkülönböztetése és azonosítása.
- A szerző, az elbeszélő és a szereplők megkülönböztetése, a nézőpontok érzékelése, az elbeszélő nézőpont, a beszédhelyzet (látókör) azonosítása és funkciójának értelmezése az olvasott művekben.
- Az előreutalások és késleltetések fölismerése, szerepük megfogalmazása.
- A leírások funkciójának értelmezése, a jellemzés eszközeinek azonosítása.
- Lírai művekben a költő életrajzi alakjának és a versben megszólaló "én"-nek megkülönböztetése.
- A vers beszédhelyzetének, a megszólító és megszólított viszonyának bemutatása.
- A lírai kompozíció néhány meghatározó elemének (például beszédhelyzet, időszerkezet, logikai szerkezet, refrén) azonosítása.
- A lírai költemény hangnemének, műfajának, verstípusának megnevezése.
- A versritmus és a rímelés jellegének és hangulati hatásának, valamint néhány alapvető versformának ismerete; a szövegnyelvi szerepének fölismerése a tanult művekben.
- A dráma műnemének, sajátosságainak meghatározása; a cselekmény elemeinek és szerkezetének bemutatása; szövegtípusok azonosítása a drámában.
- Idő-, tér- és cselekménykezelés fölismerése a tanult drámákban; párhuzamos jelenetek, az epikai és drámai cselekményszervezés és az időkezelés összevetése.
- A tragédia, a tragikus hős meghatározása, jellemzése.
- A drámai konfliktus, az akció és dikció, az írott mű és az előadás viszonyának bemutatása.
- A dráma és a színház kapcsolatának, kölcsönhatásának jellemzése az európai színház- és színháztörténet néhány nagy korszakában.
- Irodalmi és művelődéstörténeti ismeretek alapján tájékozódás az irodalom kronológiájában és földrajzában.
- Az olvasott művek elhelyezése a korban, néhány fontos részlet fölidézése az alkotók

életrajzából.

- Korokhoz kötődő témák, problémák meglátása a tanult irodalmi művekben és értekező prózai alkotásokban.
- Egy-egy irodalmi mű fogadtatásának ismerete a saját korában, jelentősége az utókor szemében.
- Kapcsolatok fölismerése az európai irodalom kezdetei és későbbi magyar irodalmi alkotások között.
- Kortársi kapcsolatok, az irodalom és más művészeti ágak közti összefüggések fölfedezése a tárgyalt művekben.

Ítéloképesség, erkölcsi és esztétikai érzékenység kialakítása

- Az irodalom önmegértést, önértelmezést elősegítő funkciójáról való tapasztalat felhasználása.
- A művekben megjelenő emberi szerepek, csoportnormák és értékek fölismerése és azonosítása.
- Az eltérő és egymással szembesülő igazságok, egyazon kérdésre adott különböző magatartásválaszok jellemzése.
- „Szöveg a szöveg ellen” - állásfoglalás írása a mű egy szereplőjének vagy egészének értékrendjéről.
- Értelmezések tételmondatainak kiemelése, alátámasztása vagy cáfolata saját érvekkel

A továbbhaladás feltételei

Témakörök	Tartalmak	Kulcskompetenciák
Csináljunk újságot hozott anyagból	Szövegek témájának és műfajának azonosítása - szövegértési gyakorlatok. Kép és szöveg, illetve szövegrész tematikus összekapcsolása.	Az értelmi képességek és a személyiség (a tanulói adottságokkal, fejlődésükkel, tevékenységekkel, tapasztalatokkal összhangban lévő) fejlesztés/ fejlődés/kibontakozása, a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a problémamegoldás, az érzelmek kezelésének fejlesztése
Indítékok és következmények	Okok és okozatok ismeretterjesztő szövegekben, 19. és 20. századi novellákban, a diák által hozott történetekben, televíziós fikciókban.	Fogalmak, összefüggések, koncepciók megértése Az alapelvek és folyamatok alkalmazásának képessége az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában Az érvek láncolatát tudja követni és értékelni, legyen képes indokolni az eredményeket, értse meg a bizonyítás folyamatát A kritikus és kíváncsi attitűd fejlesztése, az etikai kérdések iránti érdeklődés
Sikerek, kudarcok, életutak - történetek a képernyőn, az életben és az irodalomban	A népszerű tévésorozatok, lektúrák és a valóságos élethelyzetek. Emberek és szereplőtípusok. Hétköznapi konfliktusok a tévéfilmekben és az irodalomban. Regény és teleregény. Mitől lesz érdekes a történetmondás?	Az információ megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása, a kritikus alkalmazás Előzetes tanulási és élettapasztalatokra építve tudását és képességeit használja Képes a közös munkára, tudásának másokkal való megosztására, saját munkájának értékelésére, szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére
Kedvencek, különök és kedvtelések	Kedvenc hírességek, állatkedvencek, sportok, hobbi, zene, film, színház, sztárok. Hősök és különök, régi és mai időtöltések a bulvársajtóban és az irodalomban.	Normatadat kialakítása, az általánosan elfogadott viselkedési és magatartási szabályok megértése Hatékony kommunikáció fejlesztése, a különböző nézőpontok megértése és figyelembe vétele, konfliktusmegoldás Személyes előítéletek leküzdése, kompromisszumra való törekvés, az elfogadó és segítőkész magatartás fejlesztése Az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerése A kulturális örökségnek, valamint az egyének és közösségeinek a világban elfoglalt helyének tudatosítása, művészeti alkotások értő és beleérző ismerete a népszerű és kortárs kultúra és kifejezésmódok vonatkozásában is A kulturális és nyelvi sokféleség megőrzésére való igény, a közízlés fejlesztése, az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének megértése
Beilleszkedés és kívülmaradás	Iskolai történetek novellában, filmben és regényben (regényrészletekben). Verselek a magányról.	A művészi önkifejezés tudatosítása, a műalkotások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével A művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság, az esztétikai érzék fejlesztése A kulturális életben való részvétel révén emberi viszonylataink, önismeretünk gazdagítása, a világban való eligazodás támogatása
Nevetés és irodalom Klasszikusok filmen	Humoros, szatirikus, ironikus prózai és verses szövegek, drámai jelenetek Rész és egész, film és irodalom - a történetmondás hasonló és eltérő elemei. Egy-egy részlet kinagyítása.	Legyenek képesek és hajlandók részeseivé válni az értékek megnevezésének, azonosításának, a következmények

	<p>Melyik miben ad többet?</p>	<p>megértésének, ismerjék meg az elsajátított tudás, készségek működését, felhasználhatóságát</p> <p>Népünk kulturális öröksége jellemző sajátosságainak, értékeinek ismerete, kiemelkedő magyar személyiségek tevékenységének, munkásságának tanulmányozása, a hazai „megismerése”</p> <p>Az egyéni és közösségi tevékenységekhez szükséges ismeretek elsajátítása, cselekvésformák gyakorlása, amely a szűkebb és tágabb közösségek megismeréséhez, megbecsüléséhez és az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek</p> <p>A különböző életformák, életmódok hagyományainak, jellegzetességeinek ismerete</p> <p>Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a mások iránt</p> <p>Növekedjék érzékenységük a problémák lényegére, okai, az összefüggésekre és a megoldási lehetőségek keresése, feltárása iránt</p> <p>A társadalom és az egyén fejlődésének feltételeként a civil társadalomban, a különböző közösségek életében való részvétel fontosságának belátása</p> <p>Az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása, a könyvtári és más információforrások használata révén az alapkészségek (értő olvasás, íráskészség) erősítése, az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása, a csoportos tanulási módszereinek és a kooperatív munka jellemzőinek megtapasztalása, az emlékezet erősítése, a célszerű rögzítési módszerek kialakítása, a gondolkodási kultúra fejlesztése</p> <p>Az önálló ismeretszerzés érdekében a könyvtári ismeretszerzés technikáinak, módszereinek, a különféle dokumentumok használatának elsajátítása</p> <p>A könyvtári keresés módjának, eszközeinek, a dokumentumfajtáknak ismerete, azok tanulásban betöltött szerepének, információértékének tudatosítása</p> <p>Az adatgyűjtés, a témafeldolgozás, a forrásfelhasználás, a neten való keresés technikáinak elsajátítása</p> <p>A gondolkodási képességek (a rendszerezés, a tapasztalás, a kombináció, következtetés, problémamegoldás) fejlesztése, az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítése</p> <p>Új helyzetekben is alkalmazható tudás kialakítása, a kreatív gondolkodás fejlesztése, és ezzel összhangban az értékelés, az érvelés, a kritikai gondolkodás megerősítése</p> <p>A harmonikus, önazonos élet értékékként való tisztelése</p> <p>A szexuális kultúra és magatartás kérdéseinek differenciált vizsgálata, a családi élet, a párkapcsolatok jellemzőinek tudatosítása</p> <p>Az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése, különböző pályák, foglalkozások, életutak lehetőségeinek és alternatíváinak tudatosítása, a</p>
--	--------------------------------	--

		<p>munka világáról való ismeretek bővítése</p> <p>A rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság kezelése képességének fejlesztése</p> <p>Szociális motívumrendszer kialakítása és erősítése, a segítséssel, együttműködéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása</p> <p>A tanulók önismeretének, együttműködési képességének fejlesztése, életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításának elősegítése</p>
--	--	--

Magyar nyelv – 9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Témakörök	Tartalmak	Kulcskompetenciák
Kétszemélyes és kisközösségi kommunikáció	<p>Kommunikációs helyzetek; a beszélő és a hallgató szerepe.</p> <p>A nyelvi és a nemnyelvi kifejezőeszközök (pl. testbeszéd).</p> <p>Nyelvi viselkedés: „Ki, mikor, mit, hol, miért, hogyan s mely eszközök által?” Mindennapi szövegek: a bemutatkozás és a bemutatás, a névjegy, a meghívó és a meghívás, a köszönés és a megszólítás a köszöntés.</p> <p>A beszélgetés illemtana.</p>	<p>Az értelmi képességek és a személyiség (a tanulói adottságokkal, fejlődésükkel, tevékenységekkel, tapasztalatokkal összhangban lévő) fejlesztése/fejlődése/kibontakozása, a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a problémamegoldás, az érzelmek kezelésének fejlesztése</p>
Beszéd és beszédértés	<p>A beszéd dallama, a hangsúlyozás, a beszédtempó, a hangerő, a beszédszünet.</p> <p>A kifejező beszéd és a felolvasás.</p> <p>A kiejtési hibák és a beszédhibák javítása.</p> <p>Beszédművek meghallgatása, beszámolás a hallottakról.</p>	<p>Fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése illetve szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot különböző kommunikációs helyzetekben és közegekben (és a kommunikáció figyelemmel kísérése, a helyzetnek megfelelő alakítása)</p> <p>Az egyén kognitív képességeinek fejlesztése az anyanyelv által, a megfelelő nagyságú szókincs kialakítása, a nyelvtan, a nyelvi funkciók ismerete</p>
Írás	<p>A beszéd és az írás.</p> <p>Érdekességek az írás történetéről és a különféle írásrendszerekről.</p> <p>A magyar írásrendszer főbb sajátosságai (hangjelölő és betűíró), kialakulása, a helyesírás szabályozása.</p> <p>Az íráskép mint nem verbális kommunikáció: a tagolt és rendezett íráskép.</p> <p>A helyesírás szabályzat (AkH.), a helyesírás szótárak.</p> <p>Az alapvető helyesírás szabályok megtartása (a mondatkezdés és -zárás, a szavak különírása, a szavakban a betűk pontos és helyes sorrendű leírása).</p> <p>A kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány és az egyszerűsítés elve szerinti írás alapesetei.</p> <p>A szótani ismeretek rendszerezése és bővítése.</p>	<p>A szóbeli kapcsolattartás fő típusainak, az irodalmi és nemirodalmi szövegeknek, a különféle nyelvi stílusok sajátosságainak, valamint a nyelv és a kommunikáció változásainak ismerete különböző helyzetekben</p> <p>Különféle típusú szövegek megkülönböztetése, felhasználása, információk megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása, különböző segédeszközök használata</p> <p>Saját szóbeli és írásbeli érveinek a helyzetnek megfelelő módon való és meggyőző megfogalmazása, kifejezése</p> <p>Törekvés a kritikus és építő jellegű párbeszédre, az esztétikai minőség tisztelgetésére, igény mások megismerésére</p>
Szövegelemzés és szövegalkotás	<p>A megbeszélés és a vita.</p> <p>Az elbeszélés, a leírás, a jellemzés és a magánlevél.</p>	

Szövegszerkesztési ismeretek: a téma megjelölése, anyaggyűjtés, az elrendezés, a kidolgozás, a címadás.

	A memorizálás és az előadás; a vázlatkészítés. A szövegértésben és a szövegelemzésben meghatározó jelentőségű szófaji, alaktani és mondattani ismeretek ismétlése, kibővítése.	
Olvasás	Olvasástechnikai gyakorlatok (a pontos és a szintagmákat egyben tartó olvasás kialakítása, szintre hozás). A szó szerinti, az értelmező (interpretáló), a kritikai és a kreatív olvasás fejlesztése.	

Irodalom - 10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Témakörök	Tartalmak	Kulcskompetenciák
A meggyőzés művésze	Meggyőzés, rábeszélés reklámokban, publicisztikában és szépirodalomban.	<p>Az értelmi képességek és a személyiség (a tanulói adottságokkal, fejlődésükkel, tevékenységekkel, tapasztalatokkal összhangban lévő) fejlesztése/ fejlődése/kibontakozása, a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a problémamegoldás, az érzelmek kezelésének fejlesztése</p> <p>Fogalmak, összefüggések, koncepciók megértése</p> <p>Az alapelvek és folyamatok alkalmazásának képessége az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában</p> <p>Az érvek láncolatát tudja követni és értékelni, legyen képes indokolni az eredményeket, értse meg a bizonyítás folyamatát</p> <p>A kritikus és kíváncsi attitűd fejlesztése, az etikai kérdések iránti érdeklődés</p> <p>Az információ megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása, a kritikus alkalmazás</p> <p>Előzetes tanulási és élettapasztalatokra építve tudását és képességeit használja</p> <p>Képes a közös munkára, tudásának másokkal való megosztására, saját munkájának értékelésére, szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére</p> <p>Normatudat kialakítása, az általánosan elfogadott viselkedési és magatartási szabályok megértése</p> <p>Hatékony kommunikáció fejlesztése, a különböző nézőpontok megértése és figyelembe vétele, konfliktusmegoldás</p> <p>Személyes előítéletek leküzdése, kompromisszumra való törekvés, az</p>
Szerel em	Szerelmes versek a klasszikus és a modern magyar költészetből. Vágy és valóság, harmónia és diszharmonia. A versben mondás többlete - avagy amit a főmák fejeznek ki.	
Konfliktusok	Köznapi és drámai konfliktusok megjelenítése és elemzése.	
Örökségünk	Nemzeti identitásunk, a magyar irodalom néhány alapszövege.	
Az emberek titkai	Versék és elbeszélő művek a személyiség összetettségéről, szerepek és személyiség, személyiség és élettörténet összefüggéseiről.	
Erősza k és kiszolgáltatottság	Bűnügyi történetek a médiában és a szépirodalomban (pl. egy bűnügyi hír, egy krimi és az Édes Anna összevetése).	
Mire jó az irodalom?	Értekező és szépirodalmi művek az irodalom hatásáról, „hasznáról”.	

	<p>el fogadó és segítőkész magatartás fejlesztése</p> <p>Az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerése A kulturális örökségnek, valamint az egyének és közösségeknek a világban elfoglalt helyének tudatosítása, művészeti alkotások értő és beleérző ismerete a népszerű és kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is A kulturális és nyelvi sokféleség megőrzésére való igény, a közízlés fejlesztése, az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének megértése A művészi önkifejezés tudatosítása, a műalkotások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével A művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság, az esztétikai érzék fejlesztése A kulturális életben való részvétel révén emberi viszonylataink, önismeretünk gazdagítása, a világban való eligazodás támogatása</p> <p>Legyenek képesek és hajlandók részeseivé válni az értékek megnevezésének, azonosításának, a következmények megértésének, ismerjék meg az elsajátított tudás, készségek működését, felhasználhatóságát</p> <p>Népünk kulturális öröksége jellemző sajátosságainak, értékeinek ismerete, kiemelkedő magyar személyiségek tevékenységének, munkásságának tanulmányozása, a haza „megismerése” Az egyéni és közösségi tevékenységekhez szükséges ismeretek elsajátítása, cselekvésformák gyakorlása, amely a szűkebb és tágabb közösségek megismeréséhez, megbecsüléséhez és az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek A különböző életformák, életmódok hagyományainak, jellegzetességeinek ismerete</p> <p>Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt Növekedjék érzékenységük a problémák lényege, okai, az összefüggések és a megoldási lehetőségek keresése, feltárása iránt</p>
--	---

	<p>A társadalom és az egyén fejlődésének feltételeként a civil társadalomban, a különböző közösségek életében való részvétel fontosságának belátása</p> <p>Az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása, a könyvtári és más információforrások használata révén az alapkészségek (értő olvasás, íráskészség) erősítése, az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása, a csoportos tanulás módszereinek és a kooperatív munka jellemzőinek megtapasztalása, az emlékezet erősítése, a célszerű rögzítési módszerek kialakítása, a gondolkodási kultúra fejlesztése</p> <p>Az önálló ismeretszerzés érdekében a könyvtári ismeretszerzés technikáinak, módszereinek, a különféle dokumentumok használatának elsajátítása</p> <p>A könyvtári keresés módjának, eszközeinek, a dokumentumfajtáknak ismerete, azok tanulásban betöltött szerepének, információértékének tudatosítása</p> <p>Az adatgyűjtés, a témafeldolgozás, a forrásfelhasználás, a neten való keresés technikáinak elsajátítása</p> <p>A gondolkodási képességek (a rendszerezés, a tapasztalás, a kombináció, következtetés, problémamegoldás) fejlesztése, az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítése</p> <p>Új helyzetekben is alkalmazható tudás kialakítása, a kreatív gondolkodás fejlesztése, és ezzel összhangban az értékelés, az érvelés, a kritikai gondolkodás megerősítése</p> <p>A harmonikus, önazonos élet értékékként való tisztelete</p> <p>A szexuális kultúra és magatartás kérdéseinek differenciált vizsgálata, a családi élet, a párkapcsolatok jellemzőinek tudatosítása</p> <p>Az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése, különböző pályák, foglalkozások, életutak lehetőségeinek és alternatíváinak tudatosítása, a munka világról való ismeretek bővítése</p> <p>A rugalmasság, az együttműködés és a</p>
--	--

		<p>bizonytalanság kezelése képességek fejlesztése</p> <p>Szociális motívumrendszer kialakítása és erősítése, a segítséssel, együttműködéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása</p> <p>A tanulók önismeretének, együttműködési képességének fejlesztése, életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításának elősegítése</p>
--	--	--

Magyar nyelv – 10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Témakörök	Tartalmak	Kulcskompetenciák
Közösségi és tömegkommunikáció	<p>Kommunikációs helyzetek (állandósult szövegek, szokványos kifejezések, társalgási fordulatok, körülírások, képes kifejezések, szakki kifejezések, szólások megfigyelése, gyűjtése és beépítése a szövegekbe).</p> <p>A tömegkommunikáció összetevői, folyamata és eszközei.</p> <p>A sajtó; a rádió és a televízió.</p> <p>Nyelvi, nem nyelvi és képi üzenethordozók és hatásuk.</p>	<p>Az értelmi képességek és a személyiség (a tanulói adottságokkal, fejlődésükkel, tevékenységekkel, tapasztalatokkal összhangban lévő) fejlesztése/ fejlődése/kibontakozása, a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a problémamegoldás, az érzelmek kezelésének fejlesztése</p> <p>Fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése illetve szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználat különböző kommunikációs helyzetekben és közegekben (és a kommunikáció figyelemmel kísérése, a helyzetnek megfelelő alakítása)</p>
Beszéd és beszédértés	<p>A nem nyelvi elemek a szóbeli közlésben: a tekintet, az arcki kifejezés, a mozdulat, a megjelenés, a testtartás, a hangjelek.</p> <p>Az írásos (saját és szépirodalmi) szöveg kifejező előadása.</p> <p>Hosszabb és igényesebb művek hallás utáni követése, beszámoló a hallottakról.</p>	<p>Az egyén kognitív képességeinek fejlesztése az anyanyelv által, a megfelelő nagyságú szókincs kialakítása, a nyelvtan, a nyelvi funkciók ismerete</p> <p>A szóbeli kapcsolattartás fő típusainak, az irodalmi és nem irodalmi szövegeknek, a különféle nyelvi stílusok sajátosságainak, valamint a nyelv és a kommunikáció változásainak ismerete különböző helyzetekben</p>
Írás	<p>Nem nyelvi jelek az írásbeli közlésben: a margók, a tagolás, a bekezdés, a sorok, a szavak és a betűk, a kiemelések, a javítások.</p> <p>Helyesírás: a tulajdonnevek és az összetett szavak fontosabb tanult esetei, gyakoribb rövidítések; a számok és a keltezés írása; a központosítás alapesetei; a párbeszéd és az idézés módja.</p>	<p>Különféle típusú szövegek megkülönböztetése, felhasználása, információk megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása, különböző segédeszközök használata</p> <p>Saját szóbeli és írásbeli érveinek a helyzetnek megfelelő módon való és</p>
Szövegelemzés és szövegalkotás	<p>Mindennapi szövegek.</p> <p>A vita, a megbeszélés, a felszólalás, a hozzászólás, az alkalmi beszéd (pl. köszöntő).</p> <p>Az elbeszélés, a leírás, a jellemzés és a magánlevél írásának finomítása, pl. a leírás és az elbeszélés kombinálása, a párbeszéd beépítése, az idézetek alkalmazása.</p> <p>Közéleti szövegek: hivatalos levél, önéletrajz, kérvény, hirdetés, válasz a hirdetésre, pályázat.</p>	

	<p>Tájékoztató műfajok: a hír, a tudósítás, a riport, az interjú, a reklám.</p> <p>Véleményt közlő műfajok: a cikk, a kommentár, a kritika, az olvasói levél.</p> <p>Szöveg, mondat, mondatfajták, szófaj, szóelem (tő és toldalék), mondat- és szöveg fonetikai eszközök.</p> <p>A szöveg nyelvtani és jelentésbeli kapcsolóelemeinek szerepe és a szöveg értelmezése.</p> <p>A beszédhelyzet hatása a szöveg jelentésére.</p>	<p>meggyőző megfogalmazása, kifejezése</p> <p>Törekvés a kritikus és építő jellegű párbeszédre, az esztétikai minőség tiszteltére, igény mások megismerésére</p>
Olvasás	<p>A mondatelemzés és a szövegértő olvasás összekapcsolása (a mondatrészek és a köztük lévő viszonyok felismerése, a főmondat megkeresése, a beékelte mondatok elemzése és felolvasása stb.).</p> <p>A szórend és a hangsúly összefüggése.</p> <p>Olvasás a sorok között, a manipuláció felismerése.</p>	

Sajátos nevelésű tanulók integrált nevelése, oktatása

1. Tanulásban akadályozott tanulók fejlesztése

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókinccsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése.

Feladata továbbá az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, ezen speciális készségek kialakítása, megerősítése.

Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában.

Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. Az irodalmi ismeretek hozzájárulnak a tanulók személyiségének, gondolkodásának, érzelmi világának, erkölcsi, esztétikai érzékének gazdagításához.

A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A magyar nyelv és irodalom nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai

Beszédképesség, szóbeli szövegalkotás és -megértés – kommunikáció

Olvasás, írott szöveg megértése – ismeretek az irodalomról

Írás, írásképek, íráshasználat, helyesírás

Ismeretek az anyanyelvről – nyelvi, nyelvtani tudás

Beszédképesség, szóbeli szövegalkotás és -megértés – kommunikáció

- Beszédészlelés, beszédérzékelés, szóbeli utasítások megértése, magyarázó, elemző szövegek, ábrák felfogása.
- Közlő, befogadó szerep különféle köznapi kommunikációs helyzetekben.
- Passzív és aktív szókinccsgazdagítás, szókinccsfejlesztés.
- A nem verbális kommunikáció elemeinek megismerése. A szóhasználat és a testbeszéd összhangjának megteremtése.
- A fejlettségnek megfelelő olvasmányok, szövegek felfogása, érthető, érzékletes elmondása, dramatizálása.

Fejlesztési feladatok

Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben.

A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.

A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása.

Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása.

A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása irányítással és fokozódó önállósággal.

Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés, a figyelem és az emlékezet fejlesztése.

Ismert szövegek dramatizálása, improvizáció, helyzetgyakorlatok.

b) Olvasás, írott szöveg megértése – ismeretek az irodalomról

- Az olvasás jelrendszerének elsajátítása – a sérülésspecifikumok figyelembevételével. Összeolvasás – szavak, szószerkezetek, mondatok olvasása.
- Hangos és néma olvasás. Ismert tartalmú szövegek elemző hangos olvasása. Az aktív és a passzív szókinccs gazdagítása.
- A fejlettségnek, életkornak megfelelő szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek jelentéseinek feldolgozása, önálló megértése. A szövegek műfaji különbségeinek felismerése, megadott szempont szerinti feldolgozása.

Fejlesztési feladatok

A fonematikus észlelés, az optikus differenciálóképesség fejlesztése, gyakorlatok hanganalízisre.

A tanulók által megismert aktív és passzív szókinccs gazdagítása, gyakorlatai.

Szövegértő és -elemző képesség fejlesztése különféle műfajokban.

A néma értő olvasást követő – szövegértést bizonyító – feladatok megoldása.

Információk gyűjtése a fejlettségnek megfelelő forrásanyagokból irányítottan, majd önállóan.

Irodalmi művek feldolgozása irányítottan, szempontsorról, algoritmussal.

A verbális emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.

c) Írás, íráskép, íráshasználat, helyesírás

- Az írás jelrendszerének elsajátítása a tanulók sérülésspecifikumaiknak figyelembevételével.
- Mondat- és egyszerű szövegalkotás a különféle tanult műfaji elemek szerint irányítással. Az eszközszintű íráshasználat elsajátítása egyéni adottságok szerint.
- A tanult helyesírási és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása egyszerű írásbeli szövegalkotás során. Önkifejezés, egyéni stílus, önellenőrzés, hibajavítás.
- Megismert tartalmakhoz, szövegekhez vázlatkészítés.

Fejlesztési feladatok

Az írás-előkészítés gyakorlatai, a kéz ügyesítése, az írásmozgás fejlesztése, a szem-kéz koordináció kialakítása.

A vizuális, az akusztikus figyelem és differenciálás képességének fejlesztése.

Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai.

Az írásmozgás tempójának, rendezettségének, a helyesírás biztonságának kialakítása.

Szövegek alkotása – elbeszélő, leíró műfajokban –, tréningek, gyakorlatok, szövegkorrigálások.

d) Ismeretek az anyanyelvről – nyelvi, nyelvtani tudás

● A tanuló spontán, hétköznapi nyelvhasználatának tudatosítása, a nyelvi elemkészlet gyarapítása.

● Természetes beszédhelyzetek, életszerű szövegek, mondatok vizsgálata – nyelvi elemek, szabályszerűségek felfedezése, kiemelése, mondatfajták, mondat szerkezetek.

● Szófajok, nyelvi szabályszerűségek kész nyelvi anyagokon, a szavak csoportosítása adott szempont szerint: szerkezet, jelentés, stílushatás.

● Alapvető helyesírási szabályok megismertetése, megerősítése, gyakorlása. Helyesírási kézikönyv megismerése, gyakorlatai.

● Kreatív gyakorlatok a különböző műfajú, hangnemű szövegekben a szavak jelentésére vonatkozóan.

Fejlesztési feladatok

A tanulók nyelvi tapasztalatainak megerősítése, a nyelvi elemkészlet gazdagítása, a spontán használt nyelvi szabályok kiemelése.

Szövegvizsgálatok, kommunikációs helyzetek a mondatfajták vizsgálatára.

A mondaton belüli szerkezetre irányuló tapasztalatszerzés gyakorlatai egyszerű beszédhelyzetekből kiindulva.

A nyelvtani ismeretek elsajátításával kapcsolatos gyakorlatok – analitikus, szintetikus – a köznap nyelvi tevékenységhez kötötten, nyelvtani szempontú mondat- és szövegalkotás gyakorlatai.

Helyesírási helyzet (szavak, mondatok) tudatos elemzése, tanult minta, analógia, szabály megerősítése, helyesírási teljesítmények fejlesztése, helyesírási szokások megerősítése.

Az önkorrekciónak képességének fejlesztése, hibakeresés, -javítás, helyesírási problémahelyzetek felismertetése.

Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:

● vizuális észlelés – jelfelismerés, alak-, forma-, háttérgyakorlat, szemmozgás fejlesztése, szemfixációs gyakorlatok;

● akusztikus észlelés – hangok differenciálása, hangfelismerő gyakorlatok, hallási diszkrimináció, fonémahallás fejlesztése, a beszéd ritmusának, időtartamának érzékelteése,

● a beszédmotoros észlelés fejlesztése – pontos és karakteres ejtés, a beszéd tartalmi és formai oldalának gyakorlatai.

A tér tájékozódás fejlesztése – a saját testen, a térben, a síkban, viszonyfogalmak pontos

használata.

Grafomotoros készségek fejlesztése – helyes ceruzafogás, írásnyomaték, a kéz csúsztatása a papíron, a lendületes írás gyakorlatok.

Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése a mondatolvasás során.

Szavak olvasásának begyakorlása – szóemlékezet, vizuális, akusztikus memória fejlesztés.

Szövegösszefüggések észrevetetése – céltudatos gyakorlatok a mondatelemzés során, versek, szépirodalmi művek értelmes olvasása.

A helyesírási szokások megerősítése.

2. Testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók fejlesztése

- Az olvasás- és írástanítás – a helyesírásra és a tartalomra koncentrálva – az egyénnek megfelelő tempó és segédeszköz kiválasztásával történjen.
- Szükség esetén a gépi írás elsajátítása történjen meg egyénre szabott fejlesztési terv alapján.
- Mivel a beszéd formája a sérülés függvénye, ezért annak a tartalmi részére kell a nagyobb hangsúlyt fektetni.

3. Látássérült (gyengén látó) tanulók fejlesztése

- A gyengénlátásból, aliglátásból fakadó sajátos nehézségek miatt az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon magasabb óraszámot kell biztosítani. A tananyag kiegészül a kommunikációs készség kialakításával, fejlesztésével.
- Az ismeretanyag elsajátításához rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása indokolt. Az olvasási tempó a látásteljesítménytől függően követelhető meg. Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít.

4. Hallássérült (nagyothalló) tanulók fejlesztése

- A tantárgyak oktatása folyamán komplex nyelvi fejlesztés történik, speciális feladatokkal, módszerekkel a nyelvi kommunikáció mind teljesebb értékű elsajátításának céljából.
- Tartalmába – az alsóbb évfolyamokon hangsúlyosabban – integrálódhat a közvetlen környezet társadalmi és természetismereteinek anyaga-
- A műveltségi terület speciális fejlesztési részterületei valamennyi évfolyamon.

5. Beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése

- Az *anyanyelvi fejlesztés* tartalmát, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa, az egyéni speciális szükséglet befolyásolja. Az anyanyelv műveltségi részterület egyes összetevői ennek megfelelően más-más hangsúlyt kapnak a fejlesztésben, néhány szempont azonban általánosítható:

az írás, olvasás előkészítésének átlagos időtartama lényegesen megnövekszik, ezért is – különösen a kezdő osztályfokon – érdemes élni a tanulmányi idő növelésének lehetőségével;

olvasás-, írástanítási módszerként beszéd fogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, illetve a dislexia-prevenációs olvasástanítási módszer ajánlott;

a súlyos beszéd fogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;

az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes

időtartama alatt központi szerepet játszik.

Történelem és társadalomismeret

9. évfolyam

Éves óraszám: 74

Célok, feladatok:

Alapvető cél az ember és társadalom műveltségterület oktatásában a történelem, emberismeret és a társadalomismeret eredményes integrált oktatása. Nélkülözhetetlen az együttműködés, közös gondolkodás és asszociáció a többi műveltségterülettel, mert csak így valósítható meg a nevelési és oktatási cél: Olyan képzés, melyben a tanuló nem csak passzív befogadója a rá irányuló tanítási folyamatnak, hanem cselekvő része, alakítója a tanulási tevékenységek különböző szintjeinek. Nem pusztán ismeretszerzés a cél a tanuló- tanár –iskola viszonylatában, hanem a személyiségfejlesztés, az emberi jogok tiszteletére nevelés, a természeti és társadalmi környezetért való felelősségérzet növelése, társadalmi jelenségek értelmezése, a társadalmi problémák iránti nyitottság, ezzel szerves egységben a más kultúrák iránti nyitottság. A tanulók nemzeti identitása párhuzamosan gazdagodik a társadalmi jelenségek értelmezésével és a demokratikus intézményrendszer működésének az életkoruk szerinti megismerésével.

A tanár elsősorban mentori-koordinálói szerepet lát el, hogy elősegítse a tanulók munkáját. Célunk továbbá a történelmi múlt és a modern világ jelenségeinek megismertetése, az alapfokú oktatásban tanultak új szempontú megközelítése az egyre önállóbbá váló tanulási folyamat során, ezzel előkészítjük, hogy a későbbiek során gondolkodás-és személyiségfejlődése alkalmassá teszi az életen át való tanulásra, helyt tud állni az egyre gyorsabban változó világ követelményeinek.

Fejlesztendő kompetenciák

Az ember és társadalom műveltségterület tanítása során az ismeretszerzés és a készségfejlesztés a tanórák keretében történik, különböző pedagógiai módszerek (frontális, kooperatív- és projekt módszer) alkalmazásával.

Ennek eredményességéhez szükséges a kulturált nyelvi magatartás kialakítása, ami a továbbiakban is megkönnyíti a társadalmi beilleszkedést és konfliktuskezelést.

Ismeretszerzési és feldolgozási képességek

Tudjon előbb tanári segítséggel, majd önállóan információkat gyűjteni, mind az iskolai könyvtárban, mind interneten, valamint egyéb kommunikációs csatornákból (televízió, rádió, sajtó). Legyen képes saját társadalmi tapasztalatait valamint a fent megjelölt forrásokból származó ismereteit önállóan értelmezni, és következtetéseket levonni.

Egyszerű statisztikai táblázatokat, grafikonokat, diagramokat, törvényrészleteket, egyéb közérthető forrásokat értelmezni és elemezni.

Ezek alapján értse meg társadalmi-történelmi-életmódbeli változások okait, jelentőségüket, tudjon róluk állást foglalni. Értse meg az értékek, a hagyományok őrzésének fontosságát, ugyanakkor a fenntarthatóság és változás dinamikus egyensúlyát a folyamatos fejlődés jegyében.

Különböztesse meg a tényeket és a hozzájuk kapcsolódó véleményeket, tegyen szert globális, kritikus szemléletmódra.

Alapismeretei bővüljenek a különböző vallások, történelmi kisebbségek, etnikai sokszínűség értékeiről.

Ismerje föl a történelmi múltban végbement ,az egész környezetet érintő természetet átalakító folyamatokat ,tudjon értékelni ezek következményeit.

Kifejezőképességek

A felhasznált források alapján legyen képes rövid kiselőadást tartani. Saját szavaival kulturáltan, szókincsében igényesen, összefüggően és logikusan elmagyarázni véleményét, önállóan érvelni. Ugyanezt valósítsa meg párbeszéd, vita keretein belül.

Szóban és írásban egyaránt képes legyen a lényegre összpontosítva, a megfelelő szakszókincs használatával kifejtetni véleményét.

Önálló vázlatkészítés forrás, tankönyv, vagy szóbeli kiselőadás alapján.

Tájékozódás az időben

Tudja a különbségeket és egybeeséseket a magyar és világtörténelmi korszakok között. Válassza szét a jelenkor, a közelmúlt és a régmúlt eseményeit konkrét történések, változások kapcsán. Értse és helyesen használja, a kronológiai alapfogalmakat (időszámítás, hónapok, jeles történelmi napok). Ismerje föl az időbeli koordináták jelentőségét személyes, kisközösségi, majd egyre nagyobb társadalmi szinteken, hogyan ad keretet mindennapi életünknek.

Tájékozódás térben

Ismerje és tudja használni a különböző térképek jelrendszerét. Tudjon ismereteket találni a térképeken, s ezek alapján önálló választ adni felmerülő kérdésekre. Legyen képes a különböző időszakok térképeit összehasonlítva szemlélni az egyes országok, népek történelmében bekövetkezett területi, etnikai stb. változásokat.

Belépő kompetenciák

A tanév elején a műveltségterületet tanító szaktanárok felméri a különböző alapfokú oktatási intézményekből érkezett tanulók alapképességeit, egyrészt feladatlap alapján, az írásban, másrészt a beilleszkedést követő első hetekben a szakórákon a tanulók feleletei, valamint az órai aktivitása, egyéni-, pár- és csoportmunkája figyelembevételével.

A továbbhaladás feltételei

Témakörök	Tartalmak	Kódok ¹
A nemzeti múlt kiemelkedő eseményei, sorsfordulói	Honfoglalás és letelepedés. Az államalapítás.	H;T
A honfoglalás és a	A keresztény királyság.	E;H

magyar államalapítás	Géza és Szent István.	
	<i>Fogalmak:</i> törzsszövetség, fejedelem, táltos, államszervezet, királyi vármegye, ispán, legenda, nádor, Szent Korona, székelyek.	
	<i>Személyek:</i> Árpád, Géza, Szent István, Szent László.	
	<i>Helynevek:</i> Vereckei-hágó, Erdély, Dunántúl.	
	<i>Évszámok:</i> 896, 1000	
A középkori magyar királyság virágkora	Védek ezés az oszmán-török terjeszkedés ellen. Hunyadi János. Hunyadi Mátyás uralkodása. Kultúra és művelődés.	H;Lk H;Kr I
	<i>Fogalmak:</i> főnemes, köznemes, város, végvár, Corvina.	
	<i>Személyek:</i> Hunyadi János, Hunyadi Mátyás.	
	<i>Helynevek:</i> Buda, Nándorfehérvár.	
	<i>Évszámok:</i> 1456	
Az önálló magyar királyság hanyatlása és bukása, a függetlenségi harcok	A mohácsi vész. Az ország három részre szakadása. Az Erdélyi Fejedelemség. A török kiűzése. II. Rákóczi Ferenc szabadságharc.	H;E;Kr E;P H;D
	<i>Fogalmak:</i> török hódoltság, végvári harcok, hajdúk, kuruc-labanc, trónfosztás Erdélyi Fejedelemség, Buda felszabadítása.	
	<i>Személyek:</i> Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc	
	<i>Helynevek:</i> Mohács, Eger.	
	<i>Évszámok:</i> 1526, 1541, 1703, 1711	
A polgári átalakulás kora	A mezőgazdasági és az ipari forradalom eredményei és következményei. A modern társadalmak születése. Városi és vidéki élet. A XIX. század uralkodó eszméi.	K;SZk E;ÉN;SZk K;k E;TE;É
Az imperializmus kora	Nagyhatalmi politika, nagyhatalmi szövetségek	T;i
	<i>Fogalmak:</i> kapitalizmus, gőzgép, szabadverseny, munkásmozgalom, nacionalizmus,	

	<p>liberalizmus, konzervatizmus, szocializmus, nemzeti államok, központi hatalmak, antant, gyarmatbirodalom, monopólium</p> <p><i>Személyek:</i></p> <p>Watt</p> <p><i>Helynevek:</i></p> <p>Anglia, Franciaország, USA</p>	
A modern Magyarország megszületése a XIX. század folyamán.	<p>A reформkor.</p> <p>Széchenyi István és Kossuth Lajos élete, munkássága.</p> <p>A reформkori magyar társadalom.</p>	H;Lk
A polgárosodás kezdetei Magyarországon	<p>A nemzeti kultúra születése.</p> <p><i>Fogalmak:</i></p> <p>reформok, örökváltság, közteherviselés, államnyelv, polgárosodás, Akadémia</p> <p><i>Személyek:</i></p> <p>Széchenyi István, Kossuth Lajos, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Liszt Ferenc</p> <p><i>Helynevek:</i></p> <p><i>Évszámok:</i></p>	ÉN;H;É
Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc	<p>Az 1848-as márciusi forradalom főbb eseményei és a szabadságharc eseményei.</p> <p><i>Fogalmak:</i></p> <p>12 pont, sajtószabadság, felélős kormány, jobbágy felszabadítás, választójog, állami függetlenség</p> <p><i>Személyek:</i></p> <p>Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Bem József, Görgey Artúr</p> <p><i>Helynevek:</i></p> <p>Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Arad</p> <p><i>Évszámok:</i></p> <p>1848. március 15., 1849. október 6.</p>	T;H;N
A polgárosodás kibontakozása Magyarországon	<p>Kiegyezés.</p> <p>Gazdasági felzárkózás.</p> <p>Népességi és nemzetiségi viszonyok.</p> <p><i>Fogalmak:</i></p> <p>kiegyezés, polgárosodás, nemzetiségi viszonyok, tőkés fejlődés, Osztrák-Magyar Monarchia, közös ügyek, dualizmus, nemzetiségi viszonyok</p> <p><i>Személyek:</i></p> <p>Deák Ferenc, I. Ferenc József</p> <p><i>Évszámok:</i></p> <p>1849. október 6., 1867</p> <p><i>Helynevek:</i></p> <p>Pest, Buda, Óbuda</p>	I;P F;Kr
Társadalmi, művelődési és kulturális viszonyok a századfordulón Európában és	<p>A gazdasági-társadalmi és kulturális modernizáció felgyorsulása.</p> <p>A „modern idők” az életforma változásai.</p> <p>A hazai kulturális és tudományos élet jelentős</p>	E;N E;i T;Egy

hazánkban.	képviselői.	
A „boldog békeidők”	Életviszonyok a század fordulón hazánkban.	F;D
	<i>Fogalmak:</i> Millennium, asszimiláció, kivándorlás szociáldemokrácia	
	<i>Személyek:</i> Ady Endre, Csonka János, Eötvös Loránd, Jedlik Ányos	
Állampolgári ismeretek	Az alapvető emberi jogok. Az alkotmány fogalma tartalmi elemei, országos és helyi döntési szintek	T;F;Lk T;F;SZk
	<i>Fogalmak:</i> Alkotmány, államforma, demokrácia, diktatúra, választójog, közvetett, közvetlen választás, jobboldal, baloldal, parlament, önkormányzat	

Történelem és társadalomismeret - 10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Tudjon önálló következtetéseket levonni tárgyi, szóbeli és írásos források alapján. Képes legyen különböző forrásokból gyűjtött információk összevetésére és feldolgozására tanári irányítással. Tudjon feladatokat megoldani több könyvtári forrás felhasználásával. Legyen képes a tanári magyarázat vagy egyéb előadás reprodukálására. Tudjon egy-egy témáról önálló kiselőadást tartani. Képes legyen önállóan vázlatot készíteni egy-egy megadott témából. Ismerje a megtanult történelmi korszakok legfontosabb időbeli és térbeli jellemzőit.

Témakör	Tartalom	Kompetenciák
Az első világháború. Demokráciák és diktatúrák a két világháború között.	Az első világháború okai, indítékai, hadműveletei. Az első világháború következményei, a Párizs környéki békerendszer. Az orosz forradalom és a bolsevik hatalomátvétel. Az Amerikai Egyesült Államok és a nyugati demokráciák. Diktatúrák a két világháború között.	Ok-okozati összefüggések felismerése. Tájékozódás térben és időben. Elemzőkészség fejlesztése grafikon, térkép és diagram alapján. Szókincsfejlesztés. Forráselemzés alapján ismeretszerzési és feldolgozási képesség fejlesztése.
A második világháború.	Szövetségi rendszerek a II. világháború előtt. A II. világháború kirobbanása. A hadműveletek. Az antifasiszta szövetséges hatalmak győzelme. A háború utáni világ.	Ok-okozati összefüggések felismerése. Kifejezőkészség és lényeglátás fejlesztése. Tér és időbeli tájékozódás. Szókincsfejlesztés. Nyitottság és elfogadó-képesség fejlesztése.

A jelenkor és a globális világ	Gazdaság és nemzetgazdaság, világgazdaság és globalizáció. Világproblémák a 21. század elején.	Ok-okozati összefüggések felismerése. Kifejezőkészség és lényeglátás fejlesztése.
A 20. századi magyar történelem főbb eseményei	Magyarország az I. világháborúban. Forradalom és kommunista diktatúra a háború után. Trianon. A Horthy-rendszer kialakulása és megszilárdulása. Gazdaság, tudomány, kultúra és sport a harmincas években. Magyarország a II. világháborúban. A német megszállás és a nyilas rémuralom.	Ok-okozati összefüggések felismerése. Kifejezőkészség és lényeglátás fejlesztése. Tér és időbeli tájékozódás. Szókincsfejlesztés. Ismeretek rendszerezése. Forráselemzés alapján ismeretszerzési és feldolgozási képesség.
Magyarország a II. világháború után.	A demokrácia reménye és esélye. Kommunista egyeduralom. A Rákosi-diktatúra válsága. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A Kádár-korszak. A demokratikus Magyarország megszületése.	Ok-okozati összefüggések felismerése. Elemző- és lényeglátó készség fejlesztése. Szókincsfejlesztés.
Társadalmi ismeretek	A család. Születés és halálozás. A családi háztartás. A helyi társadalom. Az iskolai diákönkormányzatok. A nemzeti és etnikai kisebbségek. A társadalom vallási tagozódása. A civil szervezetek. Társadalmi rétegződés Magyarországon. Társadalmi beilleszkedési zavarok. A pártok és érdekvédelmi	Ok-okozati összefüggések felismerése. Feldolgozási készség. Nyitottság és elfogadóképesség fejlesztése. Szókincsfejlesztés. Elemző- és lényeglátó készség fejlesztése.

	<p>szervezetek. A helyi társadalom és demokrácia. Az önkormányzatok. Az állampolgárság. A választási rendszer. Az állampolgári jogok és kötelességek. A demokratikus kormányzati rendszerek. A kormány. Az igazságszolgáltatás. A belső rend védelme. A honvédelem. A művelődés hazánkban. Társadalmi egyenlőtlenség és szociálpolitika. A társadalombiztosítás. Az egészségügyi ellátás. A munka világa. Hazánk és Európa. A Magyar Köztársaság külpolitikája és külkapcsolatai. Az ENSZ és szervezetei.</p>	
--	--	--

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

- Az időészlelés fejlesztése, az emberöltő, az évtizedek, az évszázadok, az évezredek megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések fölfedezése.
- Az emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelése.
- A tér és idő kapcsolatának bemutatása, ezek fejlesztése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen helyzetek megítéléséhez, a valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése.

Mozgássérült tanulók

Szükség van a társadalmi tapasztalat szerzés hiányainak a pótlására. Meg kell ismertetni a tanulókkal a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződéseket.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662, 303-0317

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Gyengén látó tanulók

A műveltségi terület speciális fejlesztési tartalmát képezi a tér-idő viszonylatok kialakítása, a tájékozódási képesség, a történésekből, folyamatokból a tendenciák felismerése. Szükséges, hogy a tanuló megismerje a látássérültekre vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződéseket.

Hallássérült tanulók

A műveltségi terület speciális fejlesztési tartalmát képezi a tér-idő viszonylatok kialakítása, a tájékozódási képesség, a történésekből, folyamatokból a tendenciák felismertetése. Nyújtson segítséget a hallássérült embernek sajátos problémái miatti akadályozott helyzetében a társadalmi környezetben való eligazodáshoz, szocializációjához. Fontos része legyen a siketek társadalmi beilleszkedését segítő szociális és jogi ismeretek oktatása.

ÉLŐ IDEGEN NYELV

9-10. évfolyam

Célok, feladatok:

Az idegennyelv-tanítás alapvető célkitűzése a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása. A kommunikatív nyelvi kompetencia fogalma azonos a használható nyelvtudással. Az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználati képességet jelenti, ami a nyelvhasználat során receptív és produktív nyelvi tevékenységekben nyilvánul meg szóban vagy írásban. A kommunikatív nyelvi kompetencia szintjeinek meghatározása a négy alapkészség:

- beszédértés
- olvasásértés
- beszédkészség
- írás-készség

valamint ezek kombinációi, a szóbeli és írásbeli interakció területén történhet.

Fontos, hogy ne csak a tanárok, hanem a tanulók is tisztában legyenek a nyelvtanulás céljaival, a várható eredményekkel. Ennek érdekében érdemes beszélgetéseket kezdeményezni velük, melyek során egyrészt megismerhetik a célkitűzéseket, másrészt kinyilváníthatják véleményüket, javaslatokat, kívánságokat fogalmazhatnak meg.

Feladatok

Az idegennyelv-oktatásnak az elsődleges feladata a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása, folyamatos és tervszerű fejlesztése. A tanulóknak lehetőséget kell kapni arra, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben ismerkedhessenek az idegen nyelvvel.

Fejleszteni kell

a tanulók nyelvi alapkészségeit, a beszédértés és a beszédkészség előtérbe helyezésével
rész-készségeit, a szókincs és a kiejtés előtérbe helyezésével

stratégiai kompetenciáját, erősen koncentrálva a nyelvi hiányosságokat kiegyenlítő kompenzatorikus stratégiákra

Fontos továbbá a tanulók célnyelvi közösségekre vonatkozó szociokulturális ismereteinek megalapozása és interkulturális tudatosságának fejlesztése.

más kultúrák képviselőivel való kapcsolatleremtés készsége és képessége
a másság elfogadására való készség és képesség

Fontos feladata a szakiskolai nyelvoktatásnak a tanulók szociális kompetenciájának fejlesztése, azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka készsége és képessége. A szociális kompetencia fejlesztése szoros összefüggésben történik az egyéb kompetenciák fejlesztésével, s az alkalmazott munkaformák révén ölt testet.

Fejlesztendő kompetenciák

Énkép, önismeret

A tanulóknak szorosabb és tágabb környezetükről szerzett ismeretei, tapasztalatai az életkor előrehaladtával egyre inkább lehetővé teszik, hogy árnyaltabban lássanak bizonyos összefüggéseket. Az idegen nyelv tanulása során nem csak az idegen világot fedezik fel, hanem fokozatosan megtanulják önmagukat is az idegen szemével látni, azaz relativizálódnak az önmagukról és az őket körülvevő világról alkotott képük, árnyaltabbá válik az önképük. Az ismerős és az idegen felületes összehasonlításán túl képessé válnak bizonyos jelenségek mélyre ható elemzésére. A hasonlóságok és a különbségek tematizálása során fejlődik képességük a kölcsönös megértésre, megtanulják elfogadni és tisztelni a másságot. Az felkészítő évfolyam egyik fontos feladata, hogy beindítsa és elősegítse ezen folyamatokat a tanulók gondolkodásában, elsősorban azáltal, hogy a tanuló felteszi magának a kérdést, ki ő, mit szeretne elérni az életben. Mik az erősségei, a gyengéi, hogyan bánjon ezekkel stb.

Hon- és népismeret – európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

Az idegen nyelvvel való foglalkozás hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók megismerjék és megtanulják megbecsülni a közös európai értékeket és eredményeket, valamint az egyetemes emberi kultúra értékeit és eredményeit. Egyúttal mind jobban megismerik és megértik saját kultúrájukat. Fokozatosan képessé válnak a magyar nemzeti és az európai azonosságtudat összhangjának megteremtésére.

Információs és kommunikációs kultúra

Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése során nagy valószínűséggel nem lehet építeni a tanulók meglévő anyanyelvi kommunikációs ismereteire. Elképzelhető azonban, hogy az idegen nyelvi kommunikáció terén szerzett tapasztalatok bizonyos mértékben hatnak az anyanyelvi kommunikációs kultúrára, annak fejlődésére, tudatos(abb) alakítására (pl. az érthető beszéd, a helyes artikuláció, a nonverbális eszközök fontosságának felismerése stb.).

A tanulók kommunikatív kompetenciájának kialakulásában és fejlődésében jelentős szerepet játszanak a különböző információhordozók, melyek ésszerű és mértékletes használatának megtanításában az idegen nyelv-oktatás a felkészítő évfolyamon is fontos szerepet játszik.

Tanulás, tanulási stratégiák

Rendkívül lényeges, hogy a tanulók elsajátítsák azokat a tanulási stratégiákat és technikákat, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyabbá váljon tanulási folyamatuk. Lehetőséget kell nekik adni arra, hogy megtapasztalják, mi az, ami segíti ill. gátolja őket a tanulásban, milyen tanulótípushoz tartoznak és kialakítsák azokat a tanulási szokásokat, azt a tanulási stílust, amelyek ill. ami hozzásegíti(k) őket a sikerhez.

Testi és lelki egészség

A harmonikus élet egyik alapfeltétele, hogy az ember szeresse feladatait, szívesen és ne feszültségben, szorongva végezze munkáját. Ha sikerül az idegen nyelvi órákon oldott, kellemes hangulatot teremteni, ahol tanár és diák, diák és diák kölcsönösen elfogadják egymást, ahol az egyén és a csoport együtt és egymásért dolgozik, ahol a nyelvvel való kreatív és örömteli foglalkozás áll a tevékenységek középpontjában, ahol szabad hibázni, hiszen a hiba a tanulási folyamat szerves része, ahol mindenkinek lehet sikerélménye és az egyén teljesítményét elsősorban önmagához viszonyítva mérik, ott nő az egyén önbizalma, és ez pozitívan hat vissza egyéniségére, eredményessé válik az idegen nyelv oktatása. Ezen túl az egészséges életmódról a nyelvórák keretében különböző összefüggésekben eshet szó: sport, napirend, helyes táplálkozás stb. Érdekes és tanulságos lehet az életvitel tanulmányozása más országokban, más kultúrákban, s az összehasonlítás saját valóságunkkal.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Az idegen nyelv tanítása során fontos számba venni, hogy a tanuló várhatóan milyen környezetben, milyen szerepekben fogja használni az idegen nyelvet. Ezekre a szerepekre kell őt ugyanis elsősorban felkészíteni. E munka során hasznosak lehetnek a szerepjátékok, amelyek kivitelezésére az felkészítő évfolyamon körültekintően, a tanulók személyiségének tiszteletben tartásával nevelni kell a tanulókat.

Másrészt lényeges, hogy a tanuló az idegen nyelv tanulása során foglalkozhasson olyan témákkal, melyek segítik a jövőről alkotott elképzelései megformálását, és felfedezze, milyen közvetlen és jövőbeni haszonnal jár számára egy idegen nyelv ismerete.

A továbbhaladás feltételei

a) Kommunikációs szándékok

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok		Kulcskompetenciák
Megszólítás	Excuse me.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség komp.
Köszönés, elköszönés	Good morning. Hello. Goodbye. Bye. How do you do. How do you do.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Bemutatkozás	My name is ... This is ...	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	How are you? Very well, thank you. Fine, thanks. And you?	Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k. Idegen nyelvi kommunikációk.
Engedélykérés és arra reagálás	May/Can I have a drink? Yes, please.	Idegen nyelvi kommunikáció Kezdeményezőképeség k. Szociális kompetencia
Köszönet és arra reagálás	Thanks. Thank you very much. Not at all. You are welcome.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Bocsánatkérés és arra reagálás	I am sorry. That's all right. No problem.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Happy Birthday! Happy New Year! Congratulations! Thank you.	Kezdeményezőképeség k. Szociális kompetencia Idegen nyelvi kommunikáció k.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Sajnálkozás	What a pity.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Öröm	Great! I am very happy.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Csodálkozás	Really?	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Bánat	I feel so sad.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Bosszúság	Oh, no!	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Véleménykérés és arra reagálás	Do you like ...? What about ...? Yes, I do. No, I don't. It's nice.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Egyetértés, egyet nem értés	That's right. I (don't) agree.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Tetszés, nem tetszés	I (don't) like it.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség	I'd like to ... I can ... I must ... I have to go.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

Dolgok, személyek, események megnevezése és leírása	It's ... My friend is ...	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k. Önálló tanulás kompetenciája Digitális kompetencia
Információkérés, információadás	Where can I find a ...? It is to the left.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Matematikai kompetencia Kezdeményezőképeség k. Digitális kompetencia
Igenlő vagy nemleges válasz	Yes, I can. No, I don't.	Idegen nyelvi kommunikációs k.
Tudás, nem tudás	I (don't) know. Who knows?	Idegen nyelvi kommunikációs k.

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

Kérés	Please, give me a coke. Can I have an ice cream, please?	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Kezdeményezőképeség k.
Tiltás, felszólítás	Sit down! Don't go!	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.
Javaslat és arra reagálás	Let's go for a walk. OK. Good idea.	Idegen nyelvi kommunikációs k. Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség k.

Meghívás és arra reagálás	Come and see us tomorrow. Fine.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia Kezdeményezőkéesség k..
Kínálás és arra reagálás	Have a coke! Would you like a hamburger? Yes, please. No, thank you.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia Kezdeményezőkéesség k.
Segítségkérés és arra reagálás	Help! Can you help me? Of course. I'm sorry, I can't.	Idegen nyelvi kommunikáció Szociális kompetencia Kezdeményezőkéesség k.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

Visszakérdés, ismétléskérés	Pardon?	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia
Nem értés	I don't understand.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia
Felkérés lassabb beszédre	Please, repeat it slowly.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Szociális kompetencia

b) Fogalomkörök

<i>Fogalomkörök</i>		<i>Fogalomkörök nyelvi kifejezései</i>		<i>Kulcskompetenciák</i>
Cselekvés, történet, létezés kifejezése				Idegen nyelvi kommunikáció k. Matematikai kompetencia Önálló tanulás kompetencia Digitális kompetencia
	Jelenidejűség	Present Simple	When do you get up? I don't drink milk.	Lásd fent
		Present Continuous	Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.	Lásd fent
	Múltidejűség	Past Simple	And then she kissed me. Why didn't you come yesterday?	Lásd fent
	Jövőidejűség	Going to	What are you going to do on Saturday?	Lásd fent
Birtoklás kifejezése		Past forms of have	I didn't have many friends at elementary school.	Idegen nyelvi kommunikáció k. Matematikai kompetencia Önálló tanulás kompetencia Digitális kompetencia
		Possessive adj.	My, your, his/her/its, our, their dog	Lásd fent
		Genitive 's Of Whose?	Kate's brother	Lásd fent
Térbeli viszonyok	Irányok, helymeghatározás	Prepositions Prepositional Phrases Adverbs	Here, there, on the left, on the right, in, on, under, between, in front of, behind, ...	Idegen nyelvi kommunikáció k. Matematikai kompetencia Önálló tanulás kompetencia Digitális kompetencia

Német nyelv - 9-10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

a) Kommunikációs szándékok

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok		Kulcskompetenciák	
Megszólítás	Entschuldigung, ...	Felkészülés a felnőtt lét szerepeire Énkép, önismeret Szociális Kezdeményezőképesség	
Köszönés, elköszönés	Guten Tag Auf Wiedersehen Hallo. Tschüs.		
Bemutatkozás	Ich heiße...		
Érdeklődés hogyan lett iránt és arra reagálás	Wie geht's? Danke, gut. Und?		
Engedélykérés és arra reagálás	Kann/Darf ich ...?		
Köszönet és arra reagálás	Danke schön. Bitte schön.		
Bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung. Kein Problem.		
Gratuláció, jókívánások és arra reagálás	Viel Glück! Alles Gute! Guten Appetit! Danke.		
Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok			Kulcskompetenciák
Sajnálkozás	Es tut mir leid.	Testi-lelki egészség Felkészülés a felnőtt lét szerepeire Énkép, önismeret Szociális	
Öröm	Toll! Super!		
Csodálkozás	Wirklich?		
Bánat	Ich bin sehr traurig.		
Bosszúság	Das ist aber schlimm!		
Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok		Kulcskompetenciák	
Véleménykérés és arra reagálás	Wie ist ...? Wie finden Sie ...? ... ist nett. Interessant. Wirklich schön. Ist dieser Pullover modisch? Ja.	Felkészülés a felnőtt lét szerepeire Énkép, önismeret Szociális Matematikai Környezettudatosság	
Egyetértés, egyet nem értés	Das stimmt (nicht). Das ist richtig/falsch.		
Tetszés, nem tetszés	Diese Musik gefällt mir (nicht).		
Kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség	Ich möchte, ich kann, ich muss		
Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok		Kulcskompetenciák	
Dolgok, személyek, események megnevezése és leírása	Das ist meine Freundin.	Felkészülés a felnőtt lét szerepeire Énkép, önismeret Szociális Természettudományos Digitális	
Információkérés, információadás	Wo ist die Post? Sie ist in der Schillerstraße. Was machen Sie morgen? Was kostet das Zimmer? 12 Mark. Das macht 34 Mark.		
Dolgok, személyek, események megnevezése és leírása	Das ist meine Freundin.		
Információkérés, információadás	Wo ist die Post? Sie ist in der Schillerstraße. Was machen Sie morgen? Was kostet das Zimmer? 12 Mark. Das macht 34 Mark.		
A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok			Kulcskompetenciák
Kérés	Eine Cola, bitte.		Felkészülés a felnőtt lét szerepeire Énkép, önismeret Szociális Kezdeményezőképesség
Tiltás, felszólítás	Warten Sie bitte! Man darf hier nicht rauchen.		
Javaslat és arra reagálás	Gehen wir schwimmen! Gute Idee! Warum nicht?		
Meghívás és arra reagálás	Kommst du mit? Ja, gerne. Nein, danke.		
Kínálás és arra reagálás	Möchtest du einen Kaffee? Ja.		

	bitte. Nein, danke.	
Segítségkérés és arra reagálás	Können Sie mir helfen Ja, ich kann. Ich kann leider nicht.	
Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok		Kulcskompetenciák
Visszakérdés, ismétléskérés	Wie bitte? Wiederholen Sie bitte!	Énkép, önismeret
Nem értés	Ich verstehe nicht.	Szociális
Felkérés lassabb beszédre	Sprechen Sie etwas langsamer!	Kezdeményezőképeség g Felkészülés a felnőttlét szerepeire

Fogalomkörök		Fogalomkörök nyelvi kifejezései		Kulcskompetenciák
Cselekvés, történet, létezés kifejezése		sein, es gibt	Ich bin heute zu Hause. Hier gibt es keinen Hamburger.	Matematikai Logikai Anyanyelvi
	jelenidejűség	Präsens Vokalwechsel, trennbare Verben	Die Sonne scheint. Der Zug fährt gleich ab.	
	múltidejűség,	Präteritum haben, sein)	Er hatte ein Fahrrad.	
	jövőidejűség	Perfekt Futur (mit Präsens)	Ich habe schon gegessen. Ich bleibe morgen zu Hause.	
	személytelenség	es	Es ist kalt. Es regnet.	
Birtoklás kifejezése		haben Wessen?	Ich habe einen Bruder	
		von, -s	das Buch von Peter, Peters Brief	
		Possessiv- pronomen	Das ist meine Familie.	
Térbeli viszonyok	irányok, helymeghatározás	Präpositionen mit A/D	hier, dort, links, rechts oben, unten, hinten...	
		Präpositionen mit dem Akkusativ Präpositionen mit dem Dativ	Die Vase steht auf dem Tisch. Sie legt die Zeitung auf den Tisch. Gehen Sie über die Straße, dann geradeaus. Die Bücher sind bei Karl. Die Post ist unserer Schule gegenüber.	

Időbeli viszonyok	gyakoriság időtartam időpont	Wie oft? selten, manchmal, immer, nie wie lange? wann? in, um, am	Ich gehe jeden Morgen in die Schule. eine Stunde, von ... bis, den ganzen Tag im Winter, um 8 Uhr, am Freitag, diese/letzte/ nächste Woche
Mennyiségi viszonyok	határozott mennyiség	Kardinalzahlen Ordinalzahlen	eins, zwei erste, zweite eine Portion Pommes 3 Mark
	határozatlan mennyiség	alles, viel, wenig, nichts alle, einige, keine	Ich habe nicht viel Zeit. Das ist alles.
Minőségi viszonyok		Wie?	Ich bin zufrieden. Das ist prima.
		Vergleiche	Ich esse lieber Wurst. Am besten warten Sie hier.
Modalitás	felszólítás	mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen (Präsens)	Er kann nicht schwimmen. Ich möchte ein Eis. Er will nach Hause. Nehmen Sie bitte Platz!
Esetviszonyok	névszók a mondatban	Nominativ, Akkusativ, Dativ	Bringen Sie mir eine Cola.
Logikai viszonyok	alárendelések	Kausalsatz	Denn
Függő beszéd		mit dem Präsens	Sie sagte, dass sie heute in die Schule geht.
Szövegösszetartó és közők	kötőszók, névmások		und/oder/aber/denn/sondern das, ich, mich, mir, mein, dieser man

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

Beszédértés:

képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik

képes önmagára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat

képes ismerős témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid, néhány egyszerű mondatból álló szövegek lényegét megérteni, ha képek, nonverbális eszközök segítik az értést, és van ideje feldolgozni a hallottakat

ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik

Olvasásértés

Képes egyszerű és jól strukturált, rövid szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni

Képes arra, hogy ismerős témakörökön belül képekkel illusztrált információ-közlő szövegek témáját beazonosítsa, és a lényegi információkat megértse

Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat és időpontokat valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket

Beszéd-készség

Képes ismerős, alapvető hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újra fogalmazza

Képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről

Képes arra, hogy az általa használt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat úgy kiejtse, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehessen érteni

Íráskészség

képes az írást, mint a tanulást segítő eszközt használni, pl. szavakat szótárfüzetbe lejegyezni, emlékeztető cédulákat írni stb.

Szóbeli interakció

képes egyszerű módon kommunikálni, ha beszédpartnere lassan és érthetően beszél hozzá, és hajlandó arra, hogy a legfontosabb információkat többször elismételje

képes arra, hogy egyszerű beszélgetés során értse és alkalmazza a köszönés és búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatait

képes néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal megoldani olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak

képes jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések segítségével megválaszolni közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy maga is feltegyen egyszerű kérdéseket

képes rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat

képes arra, hogy beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként értelmezze

kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgető partnere többnyire követni tudja, amit mond

Írásbeli interakció

képes a személyére és egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és nagyon egyszerűen írásban megfogalmazni

Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása

A sajátos nevelési igény egyes területeire vonatkozó tudnivalókat és a nevelésükre-oktatásukra vonatkozó általános irányelveket a helyi tanterv bevezetőjében megfogalmaztuk.

Ezekon túl, az Élő idegen nyelv műveltségi területre vonatkozó elveket itt fektetjük le. Legtöbbjük minden sérülési területre vonatkozik, ezért megfogalmazásuknál a „sajátos nevelési igényű tanuló” kifejezést alkalmaztuk. Amennyiben valamely sérülési területre külön szempontok érvényesek, ezt külön is feltüntettük.

Az élő idegen nyelv tanulása a sajátos nevelési igényű tanuló számára a társadalomba való beilleszkedést és az esélyegyenlőséget célozza. Ennek érdekében a tananyag egészüljön ki mindazon ismeretanyaggal, mely a mindennapokban előforduló nehezített élethelyzetek gyors megoldását teszi lehetővé (információkérés, tájékozódás, segítségkérés, fejlett kommunikációs készség kialakítása az idegen nyelv használatában).

A nyelvtanulás a továbbtanulás, a későbbi munkavállalás, az önbizalom növelésének fontos eszköze, ezért minden esetben a megszerzett nyelvtudás gyakorlati felhasználhatóságának egyénre szabott megfogalmazása szükséges.

Az idegen nyelv tanítása felelősségteljes döntést igényel. Figyelembe kell venni ugyanis, hogy a speciális nevelési igényű tanuló e műveltségi területtől való megfosztása a gyermeket gyakorlatilag kizárhatja a későbbi felsőoktatásból, bezűkítve ezzel életterét. A követelmények teljesítése alóli mentesítés helyett a módszerek változtatását (pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek elsőbbségét) szükséges biztosítani. Az osztályozás, értékelés alól felmentett tanulók számára szervezett foglalkozások elsődleges célja a képességfejlesztés, melynek egyik fő feladata a nyelvi készségek fejlesztése, az idegen nyelv elemi szintű tanulására történő felkészítés.

a. Célok

Felfedeztetni a tanulókkal, hogy a világon számos különböző nyelven kommunikálnak az emberek. Egy-egy ember több nyelven is képes lehet magát megértetni. A nemzetek, népek közti barátságot, békés együttélést legjobban azzal lehet biztosítani, ha értjük egymás nyelvét.

A képzési időszak végére képessé kell tenni a tanulókat arra, hogy az adott idegen nyelven megközelítőleg helyes hanghelyzettel és ritmusban tudjanak egyszerű információkat kérni és adni.

b. Feladatok

Segíteni a sérült ember személyiségfejlődését, sikeres társadalmi rehabilitációját azzal is, hogy elemi szinten képes lesz megérteni idegen nyelvű közléseket, iránymutatásokat, feliratokat.

Felkelteni a tanulók érdeklődését más népek élete és kultúrája, ezzel együtt a különböző idegen nyelvek iránt.

Igényt ébreszteni arra, hogy családtagjaihoz, ismerőseihez hasonlóan ő is próbálkozzon idegen nyelv tanulásával.

Kialakítani a gyermekekben annak szándékát, hogy idegen nyelven megszólaljanak, kommunikáljanak.

Sikerélmények nyújtásával folyamatos ösztönzést adni a rendszeres nyelvtanuláshoz.

Rávezetni a tanulókat arra, hogy nyelvtudásukat a szavak, kifejezések gyűjtésével, a gyakori ismétléssel sikeresen bővíthetik.

c. Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

Motivációs készség

Figyelem és emlékezet.

Analógia.

Gyakorlati nyelvi készségek: a beszédértési képesség és a beszédkészség.
A kommunikációs szándékok kifejezésre juttatásának képessége elemi szinten.
A memorizálás képessége.
Képesség az adott nyelven írott szöveg felismerésére.

Témakör

Tartalom

Beszédszándék	Az idegen nyelven való megszólalással kapcsolatos gátlások oldása. Jó ismerősöket, barátokat lehet szerezni, ha meg tudjuk értetni magunkat. A nyelvórák erősítsék meg: az a fontos, hogy a tanuló megszólaljon, és nem az, hogy hibátlan mondatokat alkosson. Ösztönzés idegen nyelvű zenei és egyéb, korban a tanulókhöz illő műsorok meghallgatására, megnézésére.
Beszédértés – beszédkészség	A tanár egyszerű utasításainak megértése. Biztatás, tiltás, kérés. Kapcsolatfelvétel: napszaknak megfelelő köszönés, bemutatkozás. Kérés, megköszönés társadalmilag elfogadott formái. Néhány alapvető információ önmagunkról: név, életkor, osztály, nem, lakcím. Hazánk, városunk neve. Ünnep: ünnepnapok neve. A család tagjai, foglalkozások.

Testrészek.

Az időjárás, az évszakok, hónapok, napok, napszakok.

Környezetünk növényei, állatai.

Információk kérése: útirány, járművek, jegyváltás.

A pontos idő utáni érdeklődés.

Betegség jelzése, segítség kérése: orvos, kórház, gyógyszerár, posta, rendőrség utáni érdeklődés.

Mindennapi tevékenységek.

Tisztálkodás, takarítás, öltözködés-ruhaneműk.

Főzés, terítés, ételek nevei.

Bevásárlás, üzlettípusok neve.

Mindennapi cselekvések nevei.

Számok, színek, formák.

Tanult témakörökben a szókincs folyamatos gyarapítása.

Tő- és egyszerű bővített mondatok alkotása.

Jelölések, gyakori feliratok felismerése, megértése: kijárat, bejárat, szabad-tilos, indulás-érkezés, pályaudvar, élelmiszerbolt, áruház, WC. Rendőrség, posta, megállóhely, parkolóhely.

Néhány mondóka, dal, vers.

d. Tevékenységek

Megfigyelés, utánzás, memorizálás.

Játékos szituációs gyakorlatok.

Páros és csoportos gyakorlás.

Dal és verstanulás.

Olyan kifejezések, beszédfordulatok, konvenciók megtanulása, amelyek viszonylag gyorsan eljuttatják a tanulókat az idegen nyelvi környezetben való elemi szintű tájékozódáshoz.

A mindennapi két- vagy többszereplős beszélgetések szervezése (jobb képességű tanulók esetében).

Idegen nyelvű feliratok, utasítások, információk felismertetése.

Képes gyermek- és ifjúsági folyóiratok nézegetése.

A beszédértés gyakorlása: idegen nyelvű televíziós csatorna műsorának nézése-hallgatása, a felismert, megértett szavak kiemelése.

e. Követelmény

Legyen kedve, szándéka az idegen kultúra, nyelv megismerésére.

Érdeklődjön az idegen nyelvi közlések, feliratok jelentése iránt.

Értse a tanár gyakran használt utasításait, kéréseit.

Tudjon udvarias formában köszönni, megköszönni, kérni.

A lehetséges mértékben bővüljön a tanuló önmagával és környezetével kapcsolatos szókincse.

Legyen képes a tanult témakörökben szavakkal, tömondatokkal információkat adni, segítséget kérni. Legyen képes információt és segítséget kérni szükség esetén egyszerű szavak, tömondatok alkalmazásával.

Ismerje fel a leggyakoribb idegen nyelvű feliratokat, jelzéseket.

Néhány mondóka, dal, vers ismerete és elmondása a tanult idegen nyelven.

Gyengénlátó és dyslexiás tanulók esetében az ismeretelsajátításban hangsúlyosabb szerepet kap a hallás útján történő nyelvtanulás, a nyelvtanítás auditív módszereinek előtérbe helyezése, szükség esetén szűkített tartalom a helyi tantervekben.

A nagyothalló tanulók nyelvi fejlettségi szintje alapján általában képes egy élő idegen nyelv megtanulására. A hallásállapot, a nyelvhasználat nehezítettsége miatt azonban esetenként szükséges a követelmények módosítása és az oktatás folyamatában az írásos forma hangsúlyos szerepe.

Tanulásban akadályozott tanuló esetében az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek értelmi szintjüknek, fejlettségüknek megfelelnek. A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének. A szemléltetéshez, a konkrét helyzetekhez, cselekvésekhez kötődő nyelvtanulás eredményesebb, a szavak könnyebben megjegyezhetők és felidézhetők (pl. köszönés, bemutatkozás, kérdés). Az egyszerű utasítások, a cselekvésre épülő játékos feladatok eredményesen fejleszthetik a hallott szöveg megértését. Természetes része a tanuló tanórai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás,

cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll. Az idegen nyelv olvasásának, írásának tanítása csak fejlettség szerint, a tanulóban erősödő igény alapján kívánatos. Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben az elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából. A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra.

Fejlesztési feladatok tanulásban akadályozott tanulók idegen nyelv oktatásában

a) Beszédszándék

Az idegen nyelven történő megszólaltatás gátlásainak oldása.

Szükségletek, motívumok felébresztése az idegen nyelv tanulása iránt.

Idegen nyelvű információhordozók iránti kíváncsiság felkeltése.

Erősíteni az Európában való eligazodás, kommunikálás igényét.

b) Beszédértés

Az idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése.

Egyszerű – a témához kapcsolódó – kérdések felfogása, megválaszolása.

Kapcsolatfelvétel a tanult témakörökben.

Kérdések, igények egyszerű kifejezése.

c) Beszédkészség

Képesség – a tanult témákban – egyszerű kérdések megfogalmazására és azok megválaszolása.

Matematika - 9. évfolyam

Éves óraszám: 111

Célok, feladatok:

A matematikatanítás célja és ennek kapcsán feladata, hogy megalapozza a tanulók korszerű, alkalmazásra képes matematikai műveltségét, biztosítsa a többi tantárgy tanulásához szükséges matematikai ismereteket és eszközöket, amelyekkel alkalmassá válhatnak a szakképzésre. A szakiskolákban ezt a pozitív motiváció biztosításával, az ismeretek konkrét a mindennapi gyakorlatban előforduló feladatok alkalmazásával segítjük.

A kerettantervünkben figyelembe vettük a szakiskolába kerülő tanulók sajátos igényeit és lehetőségeit. Feladatunk az ő felzárkóztatásuk, az ismeretek, készségek stabilizálása és alapkészségeik fejlesztése.

Fontos, hogy a tanulók képessé váljanak a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára, törekedjenek önellenőrzésre, legyenek képesek a kapott eredmények reális voltának megítélésére.

A matematikával való foglalkozás fejlessze a tanulók térbeli tájékozódását, esztétikai érzékét, alakítsa ki a problémahelyzetek megfelelő önbizalommal történő megközelítését, ismertesse meg a problémamegoldás örömeit, és mutassa meg az emberi kultúrában betöltött szerepét. Tanítson meg logikusan végiggondolni problémákat, gondolkodjon el a feladaton, logikusan elemezze azt, tudja kiválasztani a megoldáshoz vezető legjobb módszert, és biztonságosan alkalmazza azt.

Célunk a megértésen alapuló gondolkodás kialakítása és fejlesztése, a valóságos szituációk és a matematikai modellek közötti kétirányú út megismertetése.

A szakképző iskolai matematikatanítás tegye képessé a tanulókat további tanulmányok folytatására, valamint az alapvizsga sikeres letételére.

Problémaközpontú, kompetencia alapú, a tanulók irányított felfedező munkájára alapozott tanítási módszert alkalmazunk. Minden tanulónak biztosítani kell az őt leginkább fejlesztő, minél inkább személyre szabott eljárásokat.

Fejlesztendő kompetenciák

A hozott ismeretanyag, az attitűd felmérése, a kívánt irányba fejlesztése.

- Tanulási motiváció megalapozása, megerősítése - tantárgy megszerettetése - különböző tanulási technikák elsajátítása.

- Matematikai gondolkodásmód fejlesztése (emelni a gondolkodás kultúráját, alkotó gondolkodásmód), az elsajátított matematikai fogalmak megerősítése, alkalmazása.

- Jártasság a matematikai problémák megoldásában, alapműveletek és tevékenységek automatizált végzése.

- Biztos eszközhasználat megszerzése, fejlesztése — függvénytáblázat, számológép, vonalzó, körző, szögmérő, tantárgyhoz kapcsolódó média eszközök megismertetése, alkalmazása

Az elsajátított matematikai fogalmak alkalmazása

- Matematikai ismeretek mindennapi életben való alkalmazásának fejlesztése, elsősorban szakma specifikus feladatok megoldásán keresztül.

- Szövegértési kompetencia fejlesztése, megerősítése, szövegértő és szövegelemző képesség fejlesztése (szövegértés, probléma felismerése, megoldási terv készítése).

- Önellenzés igényének kialakítása, módszereinek megismerése, fejlesztése.

A matematikai szemlélet fejlesztése

A szakképző iskolában elsősorban a tárgyhoz való sokszor elutasító attitűd megváltoztatására van szükség. A számoság, a számolás, számítás mindennapi szükségessége folytán, sikerélményhez juttatni a tanulót, s el kell sajátítani a matematikai szó és fogalomhasználatot, a szemléletesen kialakított fogalomrendszer megerősítése szükséges.

Az alapműveletek körében a biztos műveletfogalom és a számolási készség fejlesztését a zsebszámológépek alkalmazása is segíti. A tananyag különböző fejezeteiben előforduló számításoknál is fontos a zsebszámológép biztos használata és egyéb modern technikai eszközök megismerése.

A mindennapi élet, más tantárgyak és a szakma is megköveteli, hogy a matematika elemi fogalmait alkalmazzuk a feladatokban.

A változó mennyiségek közötti kapcsolatok vizsgálatával fejlesztjük a függvény szemléletet.

A grafikonok elemzése más tárgyak megértéséhez is nélkülözhetetlen. A geometriában modellek segítségével fejlesztjük a sík- és térgeometriai szemléletet, a szögfüggvények alkalmazása a gyakorlat szempontjából fontos. A tanításban tudatosan használjuk a matematikai logika elemeit. A “ha...akkor...” típusú következtetések helyes használata az élet számos területén hasznos.

Gyakorlottság a matematikai problémák megoldásában, jártasság a logikus gondolkodásban

A mindennapi életben, más tárgyakban, a szakmában felmerülő problémák megoldásához elengedhetetlen a szövegértő és szövegelemző képesség fejlesztése. A többféle megoldás keresése, megtalálása a logikus gondolkodást is fejleszti. A kerület, terület, felszín, térfogat szemléletes fogalmának, számítási módjának alkalmazása más tárgyakban is nélkülözhetetlen. Egyszerű feladatok segítségével értjük meg a biztos, a lehetetlen és a lehetséges események, továbbá a valószínűség szemléletes fogalmát.

Az elsajátított megismerési módszerek és gondolkodási műveletek alkalmazása

Fontos, hogy a mindennapi életből is szerepeltessünk állításokat, amelyek igaz vagy hamis voltát döntenek el a tanulók. Ezek segítségével juttatjuk el őket sejtések és szabályszerűségek megfogalmazásához a matematikában.

A különböző témakörökben végzett csoportosítás, sorba rendezés, a bizonyos feltételeknek eleget tévő elemek kiválasztása fejleszti a halmazszemléletet. A feladatokhoz készített ábrák és modellek, egyszerű gráfok segítik a feladatok megértését és megoldását. Ezek felhasználásával vezetjük rá tanulóinkat a modellek alkalmazásának fontosságára.

Helyes tanulási szokások fejlesztése

A gyakorlati számításokat zsebszámológéppel (számítógéppel) végzik a tanulók. El kell érniük, hogy a becslés, kerekítés alkalmazásával reális eredményeket fogadjanak el, a feladatmegoldások helyességét más módokon is ellenőrizzék.

Hozzászoktatjuk a tanulókat, hogy megoldási tervet készítsenek, és a megoldást meg is tudják fogalmazni szóban és írásban egyaránt. A lényeg kiemelésére az anyanyelv és a szaknyelv pontos használatára nagy súlyt fektetünk. Az érvelés, cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció állandó fejlesztése fontos feladatunk. A tankönyvek, feladatgyűjtemények, képletgyűjtemények, statisztikai zsebkönyv használatára meg kell tanítanunk diákjainkat.

A matematikai érdekességek, a máig meg nem oldott sejtések, a nagy matematikusok életéről szóló történetek komoly motivációt jelentenek tanításunkban.

Témakörök	Tartalmak	Továbbhaladás feltételei	Kulcskompetenciák ⁱⁱ
Kombinatorikus gondolkodás fejlesztése.	Egyszerű kombinatorikai feladatok		AK, MK
A szám fogalom mélyítése, a szaknyelv használata.	A természetes szám, az egész szám és a racionális szám fogalma, ellentett, abszolút érték, reciprok, tört, tizedes tört. Ábrázolás a számegyenesen.	A tízes számrendszer biztos ismerete, a számok írása, olvasása, ábrázolása, összehasonlítása.	IK, AK, MK
Művelet fogalom mélyítése, kiterjesztése, a szaknyelv megértése. A négy alpművelet a zsebszámológépen.	Alpműveletek egész számokkal és tizedes törtekkel.	A négy alpművelet és a műveleti sorrend ismerete és alkalmazása véges tizedes törtekkel.	IK, MK
A szöveg értelmezése, megértése, a következtetési képesség fejlesztése. A gyakorlati életben felmerülő és a matematikát felhasználó tantárgyakban felmerülő feladatok. Az eredmények realitásának vizsgálata.	Arány, aránypár, arányos osztás. Az egyenes és a fordított arányosság fogalma. Arányossági feladatok. Százalékszámítás.	A szakmában, a mindennapi életben előforduló, konkrét arányossági és százalékszámítási feladatok megoldása.	AK, TK, MK

Az alapvető műveletek a zsebszámológépen.	Hatványozás pozitív egész kitevőre. Azonosságok. Négyzetgyökvonás zsebszámológép vagy táblázat segítségével.	Azonosságok alkalmazása a 10 pozitív egész kitevős hatványaira.	DK
A mérlegelv tudatos alkalmazása. Értő, elemző olvasás, az össze függések felismerése, modellezése.	Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, képletek rendezése. Egyszerű szöveges feladatok egyenlettel vagy következtetéssel	Néhány lépésben megoldható egyszerű elsőfokú egyenletek, a megoldás ellenőrzése. Elsősorban a szakmához kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.	AK, MK
Tájékozottság a koordináta-rendszerben.	A derékszögű koordináta-rendszer ismerete, pontok ábrázolása, grafikonok készítése, jellemzése.	A pont ábrázolása és a koordináták leolvasása készségszinten.	MK
Táblázat és grafikon készítése konkrét függvényekhez.	A függvény szemléletes fogalma, megadási módjai. Képlettel megadott függvény ábrázolása, jellemzése a grafikon alapján.		MK, DK
Változó mennyiségek közötti kapcsolatok, szabályok felismerése, megfogalmazása képlettel.	Az egyenes és a fordított arányosság grafikonja.	a $x \mid ax, x \mid$ $-$ x ábrázolása konkrét pozitív „a” esetén.	MK
A gyakorlati élethez, a természettudományi és szakmai tárgyakhoz kapcsolódó mérések végzése, mértékegységek átváltása.	A hosszúság, terület, térfogat, tömeg, idő mértékegységei, átváltásuk. Szögmérés (ívmérték is), szögfajták.	A szabványos mértékegységek ismerete, átváltásuk.	TK, MK
A rendszerező képesség és a kommunikációs képesség fejlesztése. Geometriai alakzatok felismerése, tulajdonságaik vizsgálata.	A háromszögek, négyszögek belső szögeinek összege. A háromszög külső szögének fogalma, a külső szögek összege.	A szögösszegek alkalmazása egyszerű feladatokban.	AK, MK
Képesség a tanult kerület-, terület-, felszín- és térfogat számítási képletek alkalmazására.	Speciális háromszögek, a háromszögek osztályozása szögek szerint, kerületük, területük.	A háromszögek kerülete, területe.	MK
	Pitagorasz tételének alkalmazása a hiányzó adat kiszámítására.	Pitagorasz tételének ismerete.	MK
Az eredmények reális voltának és pontosságának	A speciális négyszögek tulajdonságai, kerületük, területük. A kör kerülete	Speciális négyszögek tulajdonságai, kerületük, területük.	MK

vizsgálata.	és területe.		
	A kocka, a téglatest, egyenes hasáb és a forgáshenger hálójá, felszíne és térfogata.	A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb és az egyenes körhenger felszíne és térfogata egyszerű gyakorlati feladatokban.	DK, MK
Adatok elemzése, értelmezése.	Adatok gyűjtése, rendszerezése. Táblázatok és grafikonok olvasása, értelmezése és készítése.	Grafikonok olvasása, készítése.	TK, DK, MK
Tapasztalatszerzés események megfigyelésében, a relatív gyakoriság meghatározásában.	Az átlag kiszámítása néhány elem esetén. Valószínűségi kísérletek, gyakoriság, relatív gyakoriság.	Az átlag kiszámítása néhány elem esetén.	TK, MK

Matematika - 10. évfolyam

Éves óraszám: 111

Témakörök	Tartalmak	Továbbhaladás feltételei	Kulcskompetenciák ⁱⁱ
Konkrét halmazok és halmazműveletek segítségével a halmazszemlélet fejlesztése.	A megismert számhalmazok. Véges és végtelen halmazok. Ponthalmazok. Halmazműveletek: unió, metszet, részhalmaz.	Szemléltetés halmazábrán, számegyenesen, koordináta-rendszerben.	MK
Gyakorlottság az összes eset rendszerezett felsorolásában, áttekintésében.	Kombinatorikai feladatok: az összes eset áttekintése, sorbarendezése és kiválasztása néhány elem esetén.	Néhány elem összes lehetséges sorrendjének előállítása.	MK
A hatványozás fogalmának célszerű kiterjesztése, permanencia elv.	A nulla és a negatív egész kitevős hatvány fogalma. A számok normálalakja.	A számok normálalakjának biztos ismerete.	MK
A zárójelek szerepe, felbontása, a szaknyelv értő használata.	Algebrai egész kifejezések azonos átalakításai. Nevezetes azonosságok, két tag négyzet, két tag négyzetének különbsége, szorzattá alakítások. Egyszerű gyakorlati feladatok.		IK, MK
Függvényszemlélet az algebrában, a számolási készség fejlesztése.	Egyszerűbb esetekben a helyettesítési érték kiszámítása.	Helyettesítési értékek kiszámítása.	MK
Az egyenletek ellenőrzésével az	Elsőfokú egyenletek, elsőfokú kétismeretlenes	Elsőfokú egyenletek biztos megoldása.	MK

önellenőrző képesség fejlesztése.	egyenletrendszerek.		
Értő, elemző szövegolvasás és gyakorlottság a szöveges feladatok megoldásában.	A mindennapi gyakorlatban előforduló szöveges feladatok megoldása.		AK, MK, TK
A gyakorlati életben fellépő kamatszámítási feladatok.	Kamatos kamat számítása.		TK, MK
A függvények jellemzőinek felismerése a grafikonon.	Lineáris függvény, a pozitív egészen értelmezett lineáris függvény. Az $y = ax + b$ egyenletű egyenes ábrázolása, konkrét a és b esetén. Két egyenes metszéspontja. Az x^2 függvény ábrázolása és jellemzése a grafikon alapján. Az abszolútérték függvény.	Lineáris függvények ábrázolása konkrét esetekben.	MK, DK
A feladatok különböző megoldási lehetőségeinek felismerése.	Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása grafikusán.		MK
Össze függések felismerésével a függvényszemlélet fejlesztése.	A szögfüggvények fogalma (hegyesszög esetén).	A hegyesszögek szög függvényeinek felismerése.	MK
Tájékozottság a megismert síkidomok tulajdonságaiban.	A háromszögekkel, négyszögekkel, sokszögekkel, körrel kapcsolatos fogalmak rendszerezése és kiegészítése, egyszerű szerkesztések.	Gyakorlottság a körző és vonalzó használatában.	MK
Középpontosan hasonló síkidomok, a tulajdonságok alkalmazása.	A hasonlósági transzformáció, a háromszögek hasonlóságainak alapesetei. A hasonlóság alkalmazása gyakorlati számítási és szerkesztési feladatokban.	A hasonlóság gyakorlati alkalmazásai.	MK
A szabályszerűségek felismerése, megfogalmazása, a kommunikációs készség fejlesztése.	Körív hossza, körcikk területe.		AK, MK
Gyakorlati jellegű feladatok, felszín- és térfogatszámításra.	A gúla, a forgáskúp és a gömb felszíne és térfogata.	A felszín és térfogat kiszámítási módjának biztos ismerete.	TK, DK, MK

Síkbeli és térbeli tájékozódás, az eredmények helyes kerekítése.	A szögfüggvények alkalmazása kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítási feladatokban.		MK
A valószínűség becslése és kiszámítása konkrét, egyszerű esetekben (számítógéppel is).	A valószínűség szemléletes fogalma. Statisztikai adatok és ábrázolásuk (kördiagram, oszlopdiagram).		DK, MK
	Adathalmazok elemzése (átlag, módusz, medián).	Az átlag kiszámítása kisméretű adathalmazok esetén.	MK

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

A matematika műveltségi terület/tantárgy lehetőséget ad a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, megismerésére. Képesé teszi a tanulókat a világ valóságghú észlelésére, információk befogadására, megőrzésére és feldolgozására. A gyakorlás folyamán, a kognitív képesség alapműveleteit szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását. A matematikai fejlesztés során olyan képességek fejlesztése történik, amely képesé teszi tanulóinkat más tantárgyakban, illetve a mindennapi életben jelentkező problémák megoldására is. Segítve ezzel a személyiségük fejlődését, valamint a társadalomban elfoglalt helyük, szerepük objektív megítélését, növelve ez által cselekvési képességük hatékonyságát.

A matematika nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai

a) Számтан, algebra

Számfogalom, számköri ismeretek

Számfogalom kialakításának előkészítése.

A számfogalom kialakítása a különböző számkörökben.

A halmazok számosságának megállapítása, számok viszonyítása, sorba rendezése, helye a számegyenesen, rendszerezése a helyiérték-táblázatban.

Számok írása számjegyekkel és betűvel.

Természetes számokon túli számhalmazok, racionális számok (negatív számok, törtek, tizedes törtek...) bővítése, csoportosítása, rendezése.

Fejlesztési feladatok

A számok világának leképezése tárgyakkal, rajzokkal, s végül a számok szimbolikus szintjén. Tájékozódás a halmazok körében.

A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.

A halmazok számosságának megállapítása.

Számok rendezése, tízes számrendszerben történő rendszerezése, a számkör bővítése.

Számok bontása valamennyi számkörben.

Természetes számokon túli számhalmazok bővítése.

Műveletek

Szóbeli majd írásbeli műveletek megoldása az egyre bővülő számkörökben eszközökkel (tárgyak, pénz), rajzban, számjegyekkel.

Összeadás, kivonás, szorzás, osztás, bennfoglalás értelmezése.
Műveleti jelek bevezetése, alkalmazása.
Műveleti tulajdonságok, műveletek közötti kapcsolatok ismerete.
Műveletek a természetes számokon túli számhalmazokkal.
Százalékszámítás.
Gyakorlati mérésekkel kapcsolatos számítások.
Élethelyzetek megjelenítése.
Mennyiségi változások megfigyelése, megértése és megfogalmazása.
A feladatok gyakorlása a manipuláció szintjén tárgyakkal, majd képekkel.
A feladatok megadott logikai szabályok szerinti végzése.
A számolási készség fejlesztése változatos és értelmes feladatok segítségével.
Az ismeretek alkalmazása, a feladat adta problémák megoldása, tudástartalmak bővítése, az alkotó képzelet fejlesztése a becslés (eredményjóslás) vagy az új műveleti fogalmak bevezetésekor.
Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra) való emlékezés.
Becslés, önellenőrzés, elvonatkoztatás műveletvégzés közben.
Szöveges feladatok.
Egyszerűbb, később összetett szöveges feladatok megjelenítése, lejegyzése, megoldása, ellenőrzése.
A szöveges feladatokban lévő mennyiségi változások megjelenítése rajzban, eredmények becslése.
Nyitott mondatok alkotása a szöveges feladat megoldásához, feladatvégzés önállóan, az eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a valósággal, válaszadás.
Több megoldás keresése, illetve több megoldási út keresése ennek tudatosítása; szöveges feladatok alkotása.
Fordított szövegezésű szöveges feladatok megoldása, szöveges feladatok racionális számokkal.
Fejlesztési feladatok
Történetek elemzése, a mennyiségváltozás felfedezése a történetekben.
Szövegértés, lényegkiemelés; adatok csoportosítása, műveletek sorrendjének megállapítása elvonatkoztatása a nyitott mondatokban.
Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, később alternatív gondolkodás mentén.
A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény "jóságának" megítélésében.
A segítségkérés és -elfogadás képességének fejlesztése, kialakítása.

b) Összefüggések, függvények, sorozatok

Összefüggések felismerése, kifejezése rajzzal, jelekkel, személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai kapcsolatok, a halmazok számossága között.
Relációk megfogalmazása, párosítás.
Ciklikus sorok, növekvő-csökkenő számsorok folytatása.
Jelölések használata, elemek egymáshoz rendelése.
Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal, alkalmazása számolási műveletekkel.
Állandó különbségű sorok folytatása egy-két, majd változó különbséggel.

Egy- és két-bemenetelű táblázatok kiegészítése a felismert szabály szerint.

Hiányos sorozatok kiegészítése.

Szabályok leolvasása nyílt diagramról.

Relációk a racionális számok körében.

Hányadossorozatok megadott szabály szerint, majd a szabályok felismerésével, a sorozat folytatása.

Kapcsolatok megfogalmazása szöveggel, nyitott mondattal, táblázattal, grafikonnal.

Adatkiegészítés, adatpárok, egyenes arányosság ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.

Függvények jellemzése grafikonok segítségével.

Fejlesztési feladatok

A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése.

Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között.

A gondolati cél, szándék megismerése, feltárása, következtetés az ok-okozati összefüggésekre, cselekvéssorok folytatása.

Az azonos típusú feladatok végzése, a gondolatmenet ismétlése, az általános törvényszerűségek levonása.

Szabályok megfogalmazása, feladatmegoldás egy-, majd többféle módon.

Összefüggés feltárása, megoldási alternatívák felismerése.

Több elem bevonásával történő összefüggés-keresés, az ismeretek rendszerezése, a függvényyszerű gondolkodás kialakítása.

c) Geometriai mérések

Geometriai alakzatok, tulajdonságaik

Geometria alakzatok létrehozása.

Geometriai alakzatok tulajdonságainak megfigyelése, a tulajdonságok szerinti csoportosítása.

Geometriai alakzatok megnevezése, rendszerezése megadott szempontok alapján.

Síkbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása, létrehozása.

Síkido-mok rajzolása szabadkézzel.

Síkido-mok transzformációjának megfigyelése négyzethálón, az eredmény megfigyelése.

A geometriai alakzatok elemzése az alkotó elemek szerint.

A terület és a térfogat fogalmának előkészítése lefedéssel, a felszín fogalmának előkészítése, testek építése a testháló segítségével.

Fejlesztési feladatok

A geometriai eszközök megfelelő használata

A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése.

A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése.

Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások

Folytonos, majd diszkrét mennyiségek összehasonlítása, összemérése.

mérés választott mértékekkel (arasz, lépés, marok, pohár...) később mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, irtartalom...).

Tájékozódás térben és időben.

A lemért mennyiségek felbontása kisebb egységekre.

Adatleolvasás, adatrögzítés.

A távolság, a mennyiség és az időtartam változásának érzékelése, következtetések levonása.

A mérés kiterjesztése a síkok meghatározására lefedéssel, rajzzal, majd számolással.

Kisebb mértékek beváltása nagyobb mértékekre, következtetések levonása.

A mérés kiterjesztése a terek mérésére egységkockákból, majd számítással.

A mértékegységek összehasonlítása, összefüggések megállapítása.

Szakmaorientált feladatok végzése.

Fejlesztési feladatok

A mennyiségek összehasonlítása, folytonos majd diszkrét mennyiségek összemérése.

A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva.

“Láthatatlan” mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással.

A mértékegységek analízise és szintézise, a mérés rendszerének megértése, a mértékegységek közötti “átjárás”.

Az ismeretek alkalmazása sok eszközzel való megsegítéssel a legegyszerűbb, konkrét feladatokkal, majd az eszközök fokozatos elhagyásával.

A feladatok tudatos végzése.

Szerkesztések

Derékszögű vonalzó és körző használata különböző helyzetű szakaszok, négyzet, téglalap, illetve különböző sugarú körök rajzolásához.

Tükrözés eszközökkel, kicsinyítés, nagyítás négyzethálón.

Tételek rajzolás, másolása, tükrözése négyzethálón.

Tételek, síkidomok szerkesztése, transzformálása.

Kerület mérése körzővel, majd számítással.

Terület mérése szabványegységekkel, majd számítással.

Testek hálózatának rajzolása négyzethálós papíron, majd szerkesztéssel.

Testek vetületének rajzolása.

Fejlesztési feladatok

A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztését igénylő gyakorlatok, a szerkesztéssel kapcsolatos tételek helyzetének érzékelése, fogalmi ismeretének alapozása.

A szerkesztéshez szükséges eszközök készség szintű használata.

Leképezés analógiák segítségével, majd az alkotás, a problémamegoldás szintjén.

Fegyelmezett munkavégzés, figyelemkoncentráció, pontos végrehajtás a gyakorlás folyamán.

Az ismeretek alkalmazása, algoritmusok pontos betartása, önszabályozás, önirányítás.

d) Valószínűség, kombinatorika, statisztika

Események megfigyelése, adatok gyűjtése rendszerezése a közvetlen környezetből.

A biztos, a lehet és a lehetetlen megkülönböztetése, értelmezése.

Statisztikai adatok értelmezése oszlopos diagramról való leolvasással, a koordinátarendszer értelmezése hely meghatározással.

Események gyakoriságának megfigyelése, összehasonlítása, következtetések levonása a valószínűség megállapítására.

Gyakorlati feladatok, átlagszámítás.

Fejlesztési feladatok

A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása.

Az ítélőképesség fejlesztése.

Több valószínűségi elemet tartalmazó statisztikai adatok gyűjtése, következtetések.

A biztos, lehet és a lehetetlen megtapasztalása, szabályjátékok.

Hagyományos és új logikai játékok, a kombinatorikus gondolkodás fejlesztése.

A statisztikai adatok gyűjtése, értékelése, a valóság objektíve megismerése

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

A tanulás eszközeinek célszerű használata.

Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.

Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.

Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.

Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek összehasonlítása, becslése.

A matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése.

A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.

A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.

Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

Mozgássérült tanulóknál kiemelten figyelembe kell venni, hogy a tanítás során a sokoldalú érzéketi megerősítésre kell törekedni. A geometriai anyag gyakorlati részének tanítása a mozgásállapottól függően egyéni elbírálás alapján történjen, a sérültségének megfelelő, egyénre adaptált eszközök használatával, mert ezek át tudják segíteni a tanulót a technikai nehézségeken.

Gyengénlátó tanulók esetén kiemelni figyelmet kell fordítani arra, hogy a szemléltetéshez és a tanulói munkához speciális eszközöket kell használni (speciális vonalzó, körző stb.); a mérés, szerkesztés jelentősen függ a látássérülés mértékétől, ezért a pontosság szempontjából engedelményeket kell tenni.

Nagyothalló tanulóknál a nyelvi kommunikációs szint, a fogalmi gondolkodás, valamint a matematikai problémák felismeréséhez és megoldásához szükséges absztrakciós képesség szoros összefüggést mutat. Fentiekből következően a matematika eredményes oktatásának feltétele a fogalmi, gondolkodásbeli megalapozottság. Ennek további feltétele, hogy a nyelvi kommunikációs szint megfelelő alapokat biztosítson a gondolkodási műveletek elsajátításához.

Diszkalkuliás tanulóknál a fejlesztés feladatai: az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése, a testséma fejlesztése, a téri relációk biztonsága, a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása, a szerialitás erősítése, számfogalmak kialakítása és bővítése, segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése, a fogalmak, így a műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés.

A fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

Informatika - 9. évfolyam

Éves óraszám: 37

Célok, feladatok:

Bevezetés

Az informatika kerettanterv a NAT 2003. által megfogalmazott elveket, kompetenciákat követve figyelembe veszi a szakiskolai képzés helyi jellegzetességeit. A tananyag feldolgozása tartalmában igazodik a különböző szakmai képzési területeken felmerülő információs technológiai igényekhez, azokat kiszolgálja és alapozza. Alapvetően tevékenységorientált, a valóságban is felmerülő problémák megoldásán keresztül ismerteti meg a diákokat az informatika világával.

Célok:

A tantárgy oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a számítógép alapvető használatát, az információhordozó, tároló, közvetítő és feldolgozó eszközök kezelését. Alakuljon ki a tanulóknál korszerű információ-szemlélet. A tanulók motiváló gyakorlati problémák, feladatok megoldásán keresztül ismerkedjenek a felhasználói programokkal, dokumentumokkal, logikai játékokkal, oktatóprogramokkal. E program fő jellemzője, hogy a továbbhaladáshoz szükséges alapismeretek, képességek elsajátítására helyezi a hangsúlyt.

Ismerje meg az informatika társadalmi jelentőségét, szerepét, a programok használatának jogi és etikai alapjait. Értékelje a magyar tudósok szerepét, tevékenységét a világ informatikai kultúrájának fejlődésében.

Tájékozódjon a különféle munkaterületeken, milyen szerepe van az informatikai eszközöknek.

Ismerje meg és tartsa be a számítógépes munka szabályait, különös tekintettel a balesetek megelőzésére. A berendezésekkel fegyelmezetten, a használati utasításokat pontosan követve dolgozzon. Legyen tisztában a számítógépes környezet alapvető ergonómiai kérdéseivel, az egészségvédelem lehetőségeivel számítógépes munkakörnyezetben.

Legyen tudatában az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának.

Sajátítsa el az önálló számítógép-kezelés alapjait, felhasználói szinten kezelni tudja a számítógépet és perifériáit. Szerezzen tapasztalatokat az informatikai eszközök és információhordozók használatában.

Legyen képes a számítógéppel való interaktív kapcsolat tartására, tudja alkalmazni az operációs rendszer és a segédprogramok legfontosabb szolgáltatásait. Tartsa be a program- és adatvédelem szabályait.

Ismerje a legalapvetőbb dokumentumformákat, ezeket minta alapján legyen képes megvalósítani, legyen igénye a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására, különböző formában való megjelenítésére.

Legyen képes az adott probléma megoldásához kiválasztani az általa ismert módszerek, eszközök és alkalmazások közül a megfelelőt.

Tanulmányaihoz és érdeklődése szerint tudja szelektálni, és alkotó módon felhasználni a különböző információs forrásokat.

Legyen képes a megszerzett tudásszint erejéig feladatához a probléma és az ismeretkör jellegének megfelelő könyvtártípust, tájékoztató eszközt, dokumentumtípust kiválasztani.

Tudjon feladata megoldásáról beszámolni a különböző forrásokból szerzett információk elemzése és rendszerezése alapján önállóan megválasztott közlésformában. Munkája közben tegyen eleget a forrásfelhasználással kapcsolatos etikai követelményeknek.

Feladatok:

Szintfelmérés után a tantárgyhoz kapcsolódó szabályok megismerése és betartása

Alapvető számítógép-használati és helyi lehetőségek megismerése

Egyszerűbb irányított forrás- és információkeresés direkt eszközökben és a helyi adatbázisban

A számítógép és legfontosabb perifériáinak kezelése felhasználói szinten

Az operációs rendszer és segédprogramjai alapszolgáltatásainak megismerése

Mappa és állományműveletek megismerése

Az informatikai eszközök működésének fizikai alapjairól való ismeretek megszerzése.

Szerzői jogi alapfogalmak, a szabad felhasználás körébe tartozó adatok, dokumentumok példákön történő bemutatása és alkalmazási lehetőségei.

Adatvédelmi alapfogalmak megismertetése, az információhitelesség megőrzésének technikáival való megismerkedés.

Az informatika gazdaságra, környezetre, kultúrára, egészségre gyakorolt hatásának bemutatása példákkal.

Az infokommunikációs világban kialakult alapvető viselkedési, publikálási szabályok bemutatása példákön.

Az informatikai eszközök és az élethosszig tartó tanulás kapcsolatának beláttatása.

Elektronikus eszközök használatának bemutatása a hétköznapokban (vásárlás, bank, tőzsde, önkormányzat...).

Az informatikai környezet tudatos alakítása.

A számítógéphez csatolt új, korábban ismeretlen perifériák megismertetése.

Az operációs rendszer és a fontos segédprogramok szolgáltatásainak bemutatása és használata.

Problémamegoldáshoz a megismert lehetőségek közül tudatos hardver- és szoftvereszköz választása. Az összetett munka szükséges eszközkészletének kiválasztása.

A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és összeépítése.

Az információ szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök, illetve alapvető módszerek megismerése.

A megismert lehetőségek közül választott, a problémák megoldásához szükséges informatikai eszközök és módszerek, komplex alkalmazása.

A problémamegoldás során szükséges adatok és eredmények megtervezése, értelmezése.

A számítógép használata során előforduló kiegészítő szoftverek megismerése

Rendszerezés igényének felkeltése

Tervszerű munkavégzésre nevelés

Az internetről történő hatékony és céltudatos információszerzés technikájának megismerése

Az informatikai eszközök egyre szélesebb körben való hétköznapi felhasználásának megismerése

A gyakorlati életben használt legfontosabb dokumentumok létrehozása

Fejlesztendő kompetenciák

Az érzékszervi megismerések, vizuális és auditív felfogóképesség további fejlesztése. Térbeli és időbeli tájékozódás további fejlesztése. A figyelem az emlékezet fejlesztése. Motiváció az alkotó képzelet fejlesztésére.

Pozitív beállítódás a korszerű információhordozókkal szemben.

Belső igény felkeltése az önállóságra és kreativitásra.

Belső igény felkeltése az önálló ismeretszerzésre, önművelésre.

Az összehasonlítás, csoportosítás, osztályozás, megkülönböztetés képességének fejlesztése.

A gondolkodási képességek: analízis, szintézis fejlesztése problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Fogalmazási és kifejezőkészség alakítása.

Az információs környezet megismerése és tudatos alkalmazása a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során.

Kommunikációs képesség fejlesztése az infokommunikációs eszközök és a hatékony, céltudatos információszerzési technikák alkalmazásával.

A továbbhaladás feltételei

Alapvető állományműveleteket tudjon elvégezni a számítógépen. Használja a helyi és a távhálózati kommunikációs lehetőségeket. Önállóan tudjon dokumentumot tervezni és megszerkeszteni. Tudjon műveleteket táblázatban végezni és összefüggéseket diagramban megjeleníteni. Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból. Tudjon forrásokat keresni a könyvtár katalógusaiban. Ismerje a könyvtártípusokat.

Témakörök	Tartalmak	Kulcskompetenciák
Az informatika alapjai	Hardvereszközök fajtái és jellemzőik. Neumann-elvű számítógépek.	Digitális kompetencia; természettudományi kompetencia; matematikai kompetencia
Az operációs rendszer használata	Állományműveletek: keresés, mozgatás, másolás, létrehozás, nyomtatás, törlés, átnevezés. Biztonsági másolat készítése. Tömörített állomány létrehozása, és kicsomagolása. Az operációs rendszer néhány jellemzője.	Digitális kompetencia; matematikai kompetencia; önálló tanulási kompetencia
Kommunikáció hálózaton	Az iskolai hálózat vázlatos felépítése. Iskolai szolgáltatások és számítógépek használati rendje. Az iskolai azonosító használata. Saját e-mail cím. Elektronikus levelezés haladó funkcióinak használata: levelek csoportosítása, szűrése. Részletes keresés kulcsszavas keresőkkel.	Digitális kompetencia; anyanyelvi kommunikációs kompetencia; matematikai kompetencia; interperszonális és szociális kompetencia
Dokumentumkészítés számítógéppel	A szöveg-, illetve képszerkesztő programok fejlett szolgáltatásai. Digitális képek alkalmazása. Objektum, táblázat beillesztése. A szöveg formázásának lehetőségei: a fejléc, lábléc, az oldalszámzás, a lábjegyzet, felsorolás. Tabulátorok és felsorolás használata. A szöveg átrendezése, keresés, csere, helyesírás-ellenőrzés. Dokumentumok készítése minta és feladatleírás alapján. Típusdokumentumok.	Digitális kompetencia; esztétikai-művészeti kompetencia; anyanyelvi kommunikációs kompetencia
Táblázatkezelés	A táblázatkezelés alapfunkciói és fogalmai. Függvények, képletek. Adattípusok, adatmegjelenítési formák, formázási lehetőségek. Adatmódosítás. A diagram fogalma. Diagram fajták.	Digitális kompetencia, matematikai kompetencia, természettudományi kompetencia
A könyvtárhasználat	<i>Könyvtárismeret:</i> a középiskolai könyvtár raktári rendje, szolgáltatásai.	Digitális kompetencia; anyanyelvi kommunikációs

	<i>Dokumentumismeret:</i> kézikönyvek, szakkönyvek és szakmai folyóiratok. Dokumentumértékelés <i>Tájékoztató eszközök:</i> kézikönyvtár, információkereső nyelvek, katalógusok, számítógépes adatbázisok.	kompetencia; önálló tanulási kompetencia
--	---	--

A továbbhaladás feltételei

Alapvető állományműveleteket tudjon elvégezni a számítógépen. Használja a helyi és a távhálózati kommunikációs lehetőségeket. Önállóan tudjon dokumentumot tervezni és megszerkeszteni. Tudjon műveleteket táblázatban végezni és összefüggéseket diagramban megjeleníteni. Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból. Tudjon forrásokat keresni a könyvtár katalógusaiban. Ismerje a könyvtártípusokat.

Informatika - 10. évfolyam

Témakörök	Tartalmak	Kulcskompetenciák
Az informatika alapjai	Analóg és digitális jelek. Logikai műveletek. A számítógépes irányítás formái.	Digitális kompetencia; matematikai kompetencia; természettudományi kompetencia
Az operációs rendszer használata	Alkalmazás telepítése installációs anyagról. A regisztrálás folyamata. Segédprogramok használata.	Digitális kompetencia; matematikai kompetencia; önálló tanulási kompetencia
Dokumentumkészítés számítógéppel	A prezentáció készítésének menete. Multimédia-prezentáció. Weblap készítése. Szöveg, kép, ugrópont beville. Formázási lehetőségek. A hálózati dokumentumok szerkezete.	Digitális kompetencia; esztétikai-művészeti kompetencia; anyanyelvi kommunikációs kompetencia
Adatbázis-kezelés	Keresési és lekérdezési feladatok. Az adatbázis karbantartása.	Digitális kompetencia, matematikai kompetencia, természettudományi kompetencia
Könyvtárhasználat	Könyvtári és egyéb információs rendszerek. A közhasznú tájékoztató forrásai, eszközei (internet, pályaválasztási tanácsadó, telefonkönyv, menetrend, katalógusok stb.). Bibliográfia: rejtett, illetve ajánlott bibliográfia.	Digitális kompetencia; anyanyelvi kommunikációs kompetencia; önálló tanulási kompetencia

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák :

Ismerje a számítógép felépítését és működését, a leggyakoribb perifériákat, azok legfontosabb tulajdonságait.

Tudja használni a perifériákat a gyakorlatban és a tanulás során előforduló feladatok megoldása érdekében (monitor, billentyűzet, egér, nyomtató, háttértárak: floppy, merevlemez).

Ismerje a számítógépes szoftverek legfontosabb csoportjait, és az informatika néhány alapfogalmát (szoftver, hardver, program, adat, adatmennyiség, állomány, könyvtár, mappa). Ismerje az operációsrendszerek felépítését, feladatait, és biztonságosan használja lehetőségeit. Tudjon az általa ismert témákban könnyen kezelhető programot indítani, kezelni, az adatokat elmenteni ill. felhasználni, valamint a programból kilépni.

Ismerje a munka gyorsítására elterjedt programok működési elveit, ismerje veszélyeit.

Tudjon képszerkesztő programot használni.

Tudjon egyszerű és szabadkézi rajzokat készíteni.

Tudjon szöveges dokumentumot készíteni, elmenteni, nyomtatni.

Ismerjen szövegformázási lehetőségeket.

Ismerje a vágólap fogalmát és tudja annak gyors és egyszerű használatát.

Internet címeket elérni, az ott lévő információkat elolvasni, megtekinteni.

Sajátos nevelésű tanulók informatikája:

Tanulásban akadályozott tanulók informatikája

A műveltségi terület/ tantárgy – igazodva az informális társadalmi elvárásokhoz – középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és készségfejlesztést állítja.

A mindennapi élet szerves részeként jelenlévő informatikai ismeretek, illetve az informatikai ismerethordozók használatának készsége, az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel céljából is kiemelkedő jelentőségű. Tanulóinknak képessé kell válniuk az informatika eszközszerének alapvető használatára. Ez ad lehetőséget számukra gyors, korszerű ismeretszerzésre, ügyintézésre.

Mozgáskorlátozott tanulók informatikája

Ha erre az előző osztályfokok valamelyikén nem került sor, a műveltségi terület tartalma bővül a gépi írás megtanításával, amely nem csak az olvasható íráskép megjelenését segíti, hanem előkészíti az informatika tanítását is.

Az informatika tanításában szükség esetén meg kell találni az egyénre szabott, adaptált eszközöket (pl. speciális egér, klaviatúravédő stb.).

Az információs-kommunikációs technológiák megismertetése és azok tanulóhoz igazított egyéni használatának megtanítása az információszerzés, az önálló tanulás, de a tanulók életminőségének javulása érdekében is történik.

Gyengénlátó tanulók informatikája

Az informatikai műveltségi terület bővül a gépírás alapjainak tanításával, amelynek oktatásához javasolt a számítógép billentyűzetének használata.

A gépírás-tanítás célja, hogy a gyengénlátó, alig látó tanuló a mindennapi életben adódó írásbeli feladatait (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakban készíthesse el. A gépírás alapjainak tanítása egyben előkészíti a számítástechnika tanítását is.

A számítástechnika tanítása során az alig látók számára speciális hangjelzős és tapintásos információt adó készülékek alkalmazása szükséges.

A könyvtárhasználat az iskolai könyvtár használatára korlátozódik azzal a kiegészítéssel, hogy a gyermek tanuljon meg ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni. Lehetőség szerint ismerje a hangos könyvtárat és igénybevetelét.

Hallássérült tanulók informatikája

A hallássérült tanulóknak az információszerzésben és kommunikációban meglévő akadályozottságuk következtében alapvető szükségük van a vizuális információszerzés, -feldolgozás és -átadás legkorszerűbb technikáinak ismeretére és ezek alkalmazására. Ezeknek az ismereteknek a jelentős részét a számítástechnika fogja át. Megkülönböztetett a jelentősége az írásos kommunikációban.

Ezért a lehető legkorábbi életkortól javasolt, hogy megismerkedjenek az információcsere technikai lehetőségeivel. A fentiek indokolják, hogy a hallássérült tanulók elsajátítsák a gépírást és a számítógép kezelését is.

Beszédzavarral küzdő tanulók informatikája

Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a tanulók ne csak az *Informatika* műveltségi területen belül használják a számítógépet, hanem – ha szükséges – a tanítási órákon is. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára

Fizika - 9. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok, feladatok:

A szakiskolai természetismeret tantárgy biológiai, kémiai, fizikai és földrajzi, ismeretanyagot fog össze. A tantárgy a tanulók mindennapi környezeti, technikai, életviteli problémáinak megoldásában igazít el. Olyan jelenségeket, folyamatokat vizsgál, melyek tudásuk gyakorlatias alkalmazását teszi lehetővé. Ebben épít a korábban tanultakra, elsősorban ismeretstabilizáló, rendszerező, motiváló és rehabilitáló funkciókat lát el. Mindez megfigyelő, vizsgáló, elemző és összehasonlító módszerekkel, valamint az e tevékenységekhez szükséges képességek folyamatos fejlesztésével érhető el. Az ismeretek karbantartása, alkalmazása, valamint a feltétlenül szükséges mértékig történő bővítése révén a fizikai, kémiai, biológiai, földrajzi, környezeti és társadalmi összefüggések felismerésére, értékelésére és alkalmazására nevel.

Célok:

A mindennapi környezetben megfigyelhető természeti jelenségek, példák megfigyelésével, és elemzésével a tanulóknak keltsük fel és tartsuk fenn a valóság megismerése iránti igényt, mutassuk be a természet és az ember létezésének sokszínűségét, szépségét, a ható tényezők összefüggésének rendszerét, a világ egészlegességét.

A szakiskolában a fizikatanítás célja kettős: egyrészt lehetőséget adunk a tanulóknak arra, hogy elsajátítsák azokat az ismereteket, amelyek egy továbbfejleszhető természettudományos műveltség alapjait képezhetik, másrészt biztosítanunk kell a később elsajátítandó szakmai ismeretek megalapozását.

Törekszünk arra, hogy a tanulók megismerjék a természeti és technikai környezetet, érezzék felelősséget a környezet megóvásáért, és vállalják a cselekvést is ennek érdekében. A rendelkezésre álló órakeret - szem előtt tartva az iskolatípus sajátosságait is - csak annyit tesz lehetővé, hogy a tanulók korábbi ismereteit felelevenítsük, megszilárdítsuk, és a fenti célok figyelembevételével bővítsük, kiegészítsük azokat. Ennek során mutassuk meg a tanulóknak a fizika egyes témakörei, illetve a fizika és más természettudományok közötti összefüggéseket, kapcsolatokat.

Feladatok:

A lehetőségekhez képest kísérletekre alapozva, a jelenségek bemutatásával, a tanulók mindennapi tapasztalataira hivatkozva juttassuk el őket az összefüggések felismeréséhez, a technikai eszközök működésének megértéséhez.

A tantárgy feladata olyan pozitív attitűd kialakítása, mely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönöz

Továbbá a testi-, lelki-, szociális egészség, az egészséges és harmonikus életvezetés igényének kialakítása. Arra törekszünk, hogy a tanulók személyiségének része legyen a saját belső és külső környezetük iránti figyelem és igényesség. A tanulóknak érteniük kell, hogy az ember felelős saját és társai élete minőségéért, s azt is, hogy az emberi élet minősége és az ember környezete nem függetlenek egymástól, hanem szoros kölcsönhatásban állnak.

A tanulók értsék meg a természeti környezet társadalomra gyakorolt hatásait, és mindennapi életükben is számoljanak ezek időbeli változásaival. Lássák, hogy a társadalom hatása visszahat a természeti környezetre, és annak kedvező, illetve kedvezőtlen változásait idézi elő. Ez tudatos környezeti magatartásra, az erőforrások ésszerű felhasználására ösztönöz. Világossá kell tenni a diákok számára, hogy a társadalmi-gazdasági problémák megoldását az egyéneknek kell elkezdeniük, de a termelési folyamatok, a tudomány, a technika, a gazdasági és politikai tényezők összehangolása közösségi, sőt nemzetközi összefogást is igényel.

Belépő kompetenciák

Tudjon következtetést levonni közvetlen észlelés (kísérletek, terepi bejárás, kirándulás) és közvetett tapasztalás (diakép, videofilm, ábraelemzés, képelemzés, modell) alapján.

Tudjon információkat gyűjteni ismeretterjesztő kiadványok, elektronikus ismeretközlők segítségével.

Tudjon elvégezni egyszerűbb méréseket és kísérleteket,

Alkalmazzon egyszerűbb fizikai számításokat.

Használja előírászerűen, illetve szakszerűen, balesetmentesen a kísérleti eszközöket.

Az általános iskolában megszerzett szakszókincset használja.

A tanult alaplémértékegységeket helyesen, pontosan használja.

A tanult fizikai jelenségeket, törvényszerűségeket ismerje fel a mindennapi életben (közlekedés, sport, háztartás, technikai eszközök).

Végezzen el egyszerű számításokat a tanult fizikai összefüggések alapján (egyenes és fordított arányosság).

Tájékozódjon az iskolai könyvtár fizikai vonatkozású ismerethordozóival, szaklexikonok, kép- és táblázatgyűjtemények felhasználása konkrét adatok, ismeretek megállapítására.

Fejlesztendő kompetenciák

A tanuló igényelje az önálló ismeretszerzést

Legyen képes a fizikai jelenségek, folyamatok, változások és kölcsönhatások tudatos megfigyelésére.

Legyen képes adatsorok és mutatószámok alapján egyszerűbb jelenségek, törvényszerűségek felismerésére, tendenciák megfogalmazására.

Vegye figyelembe, hogy a természet egységes egész, és csak a megismerés során tagoljuk részekre.

Tudjon a tanuló természettudományi vizsgálatokat, egyszerű kísérleteket elvégezni.

Önállóan használjon különböző szaklexikonokat, szakirodalmat, atlaszokat.

Tudjon tájékozódni különböző természettudományos ismeretterjesztő cikkek, műsorok információi között,

Legyen képes a különböző információhordozók használatára.

Ismerje a legfontosabb természettudományos felfedezéseket és kutatókat.

Tudja a megfigyelések, mérések, kísérletek során nyert adatokat áttekinthetően rendszerezni, osztályozni, az eredményeket értelmezni, azokból következtetéseket levonni és általánosítani. Ismerje a legfontosabb szakkifejezéseket. Ismereteit tudja pontosan megfogalmazni, és írásban rögzíteni.

Szerezzen ismereteket a hétköznapi életben előforduló természeti jelenségek megértéséhez, alkalmazásához.

Legyen képes a másokkal együtt végzendő közös munkára, együttműködésre.

Rendelkezzen a tanuló korának megfelelő, általános fizikai tájékozottsággal, amely lehetővé teszi a természetről alkotott képe továbbfejlődését.

Tudja alkalmazni fizikai ismereteit a jövőbeni szakmájához kapcsolódó technikai, technológiai ismeretek megértésében, a problémák megoldásában.

Rendelkezzen a tanuló elemi szintű jártassággal a természettudományos megismerés alapvető módszereiben (megfigyelés, kísérletezés, következtetés, a tapasztalatok megfogalmazása, néhány egyszerű esetben matematikai összefüggés felismerése, általánosítás).

Legyen képes a megismert jelenségek leírására, a tanult fizikai alapfogalmak megfogalmazására, ismerje és tudja használni - különösen a mindennapi életben is gyakran előforduló - mértékegységeket.

Témakörök	Tartalmak	Kompetenciák
Mozgások		
Az egyenes vonalú egyenletes mozgás	Az egyenes vonalú egyenletes mozgás jellemzése. Út-idő grafikon készítése és elemzése, a sebesség kiszámítása.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia
Az egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás, szabadesés	A egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás kísérleti vizsgálata. A sebesség változásának értelmezése, átlag- és pillanatnyi sebesség. A gyorsulás fogalma. A szabadesés, a nehézségi gyorsulás.	Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuláskompetenciája Digitális kompetencia
Körmozgás	Az anyagi pont egyenletes körmozgásának kísérleti vizsgálata. A körmozgás kinematikai leírása, periódusidő.	
A dinamika alapjai		
Mozgásállapot-változás és erő	A tehetetlenség törvénye. Az erő fogalma, mértékegysége. Newton II. törvénye. Hatás-ellenhatás törvénye.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia
Erőfajták	Nehézségi erő. Súrlódás, közegeellenállás. Rugóerő. Kényszererők.	Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuláskompetenciája Digitális kompetencia
Erők együttes hatása	Az erők vektoriális összegzése, erők egyensúlya.	
A lendületmegmaradás	A lendületmegmaradás törvénye és alkalmazása (kísérleti példák, mindennapi jelenségek).	
A körmozgás dinamikai vizsgálata	Newton II. törvényének alkalmazása a körmozgásra. A centripetális gyorsulást okozó erő felismerése mindennapi jelenségekben.	
Munka, energia		
A munka értelmezése és kiszámítása	A munka fogalmának általánosítása.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia
Mechanikai energia-fajták	Mozgási energia, magassági energia, rugalmas energia.	Természettudományos kompetencia
Teljesítmény és hatásfok	A teljesítmény és a hatásfok fogalma, kiszámítása egyszerű esetekben.	Hatékony, önálló tanuláskompetenciája
Rezgések, hullámok		
Rezgések	A rugóra akasztott test periodikus mozgásának jellemzése. Rezgésidő, frekvencia, amplitúdó, a kitérés, a sebesség és a gyorsulás időbeli változásának kvalitatív vizsgálata. Newton II törvényének alkalmazása a rugón lévő rezgő testre. A rezgés energiaviszonyainak kvalitatív vizsgálata. A rezgést befolyásoló külső hatások következményei (csillapodás, rezonancia).	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája
Hullámok	A hullám, mint a közegben terjedő rezgésállapot, hullámhossz, periódusidő, terjedési sebesség. Hullámjelenségek kísérleti vizsgálata gumikötél és hullámkádban. Hullámok visszaverődése és	

	törése, elhajlás, interferencia. Állóhullámok kialakulása kötélben.	
Elektrosztatika		
Elektromos alapjelenségek	A elektromos állapot, a töltés fogalma, töltött testek, megosztás, vezetők, szigetelők. Töltések közti kölcsönhatás, Coulomb-törvény.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia
Az elektromos tér	A télerősség fogalma. A feszültség fogalma. Vezetők elektromos térben.	Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuláskompetenciája
Egyenáramok		
Az egyenáram	Az egyenáram fogalma, jellemzése. Az áramerősséget befolyásoló tényezők, Ohm-törvény. Vezetők ellenállása, fájlagos ellenállás. Ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia
Elektromos teljesítmény	Az elektromos teljesítmény fogalma. Fogyasztók teljesítménye.	Hatékony, önálló tanuláskompetenciája

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

Legyen képes fizikai jelenségek megfigyelésére, az ennek során szerzett tapasztalatok elmondására. Ennek során legyen képes használni a legfontosabb tanult fogalmakat (tehetetlenség, tömeg, erő, súly, sebesség, gyorsulás, sebesség, energia, munka, teljesítmény, hatásfok)

Tudjon egyszerű méréseket végrehajtani, a mért adatokat a mérőeszköztől leolvasni.

A tanuló tudja, hogy a fizika alapvető megismerési módszere a megfigyelés, kísérletezés, mérés, és ezeket mindig valamilyen szempont szerint végezzük.

Tudja a tanult mértékegységeket a mindennapi életben is használt mennyiségek esetében használni.

Legyen képes a tanult összefüggéseket, fizikai állandókat a képlet- és táblázatgyűjteményből megállapítani.

Tudják a sebesség fogalmát, az út, idő és a sebesség kapcsolatát, a gyorsulás és a sebességváltozás, valamint az idő összefüggéseit közlekedési példákon át levezetni.

Ismerjék a súrlódás és a közegellenállás fogalmait.

Tudjon példákat mondani a tanult jelenségekre, a tanult legfontosabb törvényszerűségek érvényesülésére a természetben, a mindennapi életben, a technikai eszközök esetében.

Egyszerű számításokban tudja alkalmazni az út -idő-sebesség közötti összefüggést, a munka kiszámítására és a teljesítményre vonatkozó összefüggést.

Fizika - 10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

A fizika kerettanterv és a Nemzeti Alaptanterv kapcsolata

A fizika kerettanterv összhangban van a NAT által megfogalmazott értékekkel, kiemelt kompetenciákkal. Ezáltal olyan oktatás alakítható ki, mely tevékenységközpontú, elősegíti más terület kompetenciáinak fejlődését is. Tudatosan épít a tanulás folyamatában a tanulók együttműködésére, legyen az önálló, vagy csoportos munka. A fizika kerettanterv érinti az emberiség globális problémáit, veszélyeit, felhívja a figyelmet a környezettudatos magatartás jelentőségére.

A fizika kerettanterv és a kulcskompetenciák fejlesztése

Alapvető cél a szakiskolai fizika kerettantervben a sikeres élet szemszögéből kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés, a tanulóközpontúságra való törekvés, a különböző tanulási eljárások és módszerek felhasználásával.

Központi eleme a természettudományos kompetencia fejlesztése, amelynek révén fejlődik a tanuló absztrakt gondolkodása, probléma megoldó képessége. Ezen képességek birtokában a tanuló védettebbé válik az áltudományokkal szemben, alkalmassá válik a demokratikus intézményrendszer használatára. A megszerzett ismeretek, képességek sikerrel kamatoztathatók a tanuló számára a mindennapi élet folyamán. A szakiskolában kiemelten fontos, hogy a tananyagtartalom és a tevékenységformák a hétköznapi gyakorlathoz, a mindennapi élethez, a diák érdeklődéséhez szorosan kötődjen. Lehetőséget teremt a környezettudatos élet megismerésére, megértésére.

Kiemelt rész az anyanyelvi kompetencia fejlesztése, hiszen megfelelő szakmai intelligencia nem létezik magas anyanyelvi kompetencia nélkül. E kompetencia fejlesztésére kiválóan alkalmas az önálló munkán alapuló anyaggyűjtés, vizsgálatok végzése, és a prezentációk készítése.

A matematikai kompetencia fejlesztésére a fizika tantárgy a számításos feladatok által ad módot, mint egyszerű arányosságok, szöveges feladatmegoldás, probléma megoldás, logikai kapcsolatok felismerése.

A digitális kompetencia fejlesztése elsősorban az internetes keresésből, adatbázis kezelésből, a szövegszerkesztő használatából áll, hisz ebben a korban a tanulók már sokoldalúan használják a számítógépet.

Összefoglalva megállapítható, hogy a fizika tantárgy által fejleszthető kompetenciák túlnyúlnak a tantárgyi kereteken. Ezek összehangolt fejlesztése megfelelően megválasztott pedagógiai koncepció és az ehhez rendelt oktatási struktúra révén valósítható meg.

Fejlesztendő kompetenciák

A tanuló igényelje az önálló ismeretszerzést	Természettudományos kompetencia
Legyen képes a fizikai jelenségek, folyamatok, változások és kölcsönhatások tudatos megfigyelésére.	Természettudományos kompetencia
Legyen képes adatsorok és mutatószámok alapján egyszerűbb jelenségek, törvényszerűségek felismerésére.	Matematikai és természettudományos kompetencia
Vegye figyelembe, hogy a természet egységes egész, és csak a megismerés során tagoljuk részekre.	Természettudományos kompetencia
Tudjon a tanuló természettudományi vizsgálatokat, egyszerű kísérleteket elvégezni.	Természettudományos kompetencia
Önállóan használjon különböző szaklexikonokat, szakirodalmat, atlaszokat	Digitális, anyanyelvi, és természettudományos kompetencia
Tudjon tájékozódni különböző természettudományos ismeretterjesztő cikkek, műsorok információi között	Digitális, anyanyelvi, és természettudományos kompetencia
Legyen képes a különböző információhordozók használatára	Digitális és anyanyelvi kompetencia
Ismerje a legfontosabb természettudományos felfedezéseket és	Természettudományos

kutatókat	kompetencia
Tudja a megfigyelések, mérések, kísérletek során nyert adatokat áttekinthetően rendszerezni, osztályozni, az eredményeket értelmezni, azokból következtetéseket levonni és általánosítani.	Matematikai és természettudományos kompetencia
Ismerje a legfontosabb szakkifejezéseket. Ismereteit tudja pontosan megfogalmazni, és írásban rögzíteni	Anyanyelvi és természettudományos kompetencia
Szerezzen ismereteket a hétköznapi életben előforduló természeti jelenségek megértéséhez, alkalmazásához	Természettudományos kompetencia
Legyen képes a másokkal együtt végzendő közös munkára, együttműködésre	Természettudományos kompetencia
Rendelkezzen a tanuló korának megfelelő, általános fizikai tájékozottsággal, amely lehetővé teszi a természetről alkotott képe továbbfejlődését	Természettudományos kompetencia
Tudja alkalmazni fizikai ismereteit a jövő szakmájához kapcsolódó technikai, technológiai ismeretek megértésében, a problémák megoldásában	Természettudományos kompetencia
Rendelkezzen a tanuló elemi szintű jártassággal a természettudományos megismerés módszereiben	Matematikai és természettudományos kompetencia
Legyen képes a megismert jelenségek leírására, a tanult fizikai alapfogalmak megfogalmazására, ismerje és tudja használni a mértékegységeket	Matematikai, anyanyelvi, és természettudományos kompetencia

10. évfolyam

Belépő kompetenciák

Tudjon információt gyűjteni ismeretterjesztő kiadványok, cikkek, videofilmek és az elektronikus média révén, ezekről tudjon következtetéseket levonni	Természettudományos, digitális és anyanyelvi kompetencia
Kísérletek, és mérések segítségével szerezzen tapasztalatokat a környezetünkben lejátszódó kölcsönhatásokról, halmazállapot-változásokról, fizikai változásokról	Természettudományos kompetencia
Legyen képes a fizikai tapasztalatok, kísérleti tények értelmezésére modellek segítségével, a modell és a valóság kapcsolatának megértésére	Természettudományos kompetencia
A fizikai ismeretek felhasználása a napi sajtóban felvetődő problémák megítélésében	Természettudományos és anyanyelvi kompetencia
A tudomány és az áltudomány megkülönböztetésének lehetősége a napi gyakorlatban	Természettudományos kompetencia
Tudja a tanult fizikai alapismereteket és a gyakorlati alkalmazásaikat feldolgozni kiselőadások formájában	Természettudományos és anyanyelvi kompetencia
Tudja alkalmazni az előző évben tanult logikai összefüggéseket más témakörben is	Természettudományos kompetencia
Legyen képes a mechanikai hullámok közvetlenül megtapasztalható tulajdonságainak általánosítására és kiterjesztésére az elektromágneses hullámok jellemzésekor	Természettudományos kompetencia
Értse meg a természeti jelenségek különböző fizikai megközelítését a fény tulajdonságainak értelmezése során	Természettudományos kompetencia

Lássa a kapcsolatot a kémia, biológia és környezetvédelem tantárggyal az anyag szerkezetére vonatkozó fizikai kísérletek során	Természettudományos kompetencia
--	---------------------------------

Témakörök	Tartalmak	Kompetenciák
Elektromágneses indukció, elektromágneses hullámok		
A mágneses tér	A mágneses tér kísérleti vizsgálata. A mágneses tér jellemzése. A mágneses indukció, vektor fogalma, erővonalak. Áramok mágneses tere.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuló kompetenciája Digitális kompetencia Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája
Lorentz-erő	Árammal átjárt vezetők mágneses térben. Az egyenáramú motor működésének elve. Mozdgó töltések mágneses térben, a Lorentz-erő fogalma.	
Mozgási indukció	A mozgási indukció kísérleti vizsgálata, a jelenség magyarázata, az indukált feszültség, Lenz-törvénye. Váltakozó feszültség kísérleti előállítása, váltófeszültség, váltóáram fogalma és jellemzése – effektív teljesítmény, effektív feszültség, effektív áramerősség fogalma.	
Nyugalmi indukció	A nyugalmi indukció kísérleti vizsgálata, Lenz-törvénye.	
Elektromágneses hullámok	Az elektromágneses jelenségek rendszerezése. Az elektromágneses hullám fogalma. Az elektromágneses hullámok spektruma, elektromágneses hullámok a mindennapi életben. A fény, mint elektromágneses hullám.	
Fénytan		
Geometriai optika	Geometriai-fénytani alapfogalmak. A tükrös fényvisszaverődés törvényei. Sík- és gömbtükrök képzőképtétele. A törés jelensége, a törési törvény. Fénytörés lencséken, lencsék képzőképtétele. Optikai eszközök.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuló kompetenciája Digitális kompetencia
Hullámoptika	A fény hullámtulajdonságainak kísérleti vizsgálata: elhajlás, interferencia, fénypolarizáció. A fehér fény színekre bontása.	
Termodinamika		
Gázok állapotváltozásai	Állapotjelzők (hőmérséklet, térfogat, nyomás, anyagmennyiség). Kelvin-féle hőmérsékleti skála. Az egyesített gáztörvény. Izoterm, izobár, izochor állapotváltozások	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuló kompetenciája

	értelmezése p-V diagramon.	Digitális kompetencia
A hőtán I. főtétele	A belső energia, munka, hő fogalma és kölcsönös viszonya. Termikus kölcsönhatások vizsgálata, szilárd anyagok, folyadékok fűthője.	
A hőtán II. főtétele	A spontán folyamatok iránya. A második főtétel kvalitatív megfogalmazása, alkalmazási példák.	
Halmazállapot-változások	Olvasás-fagyás, forrás/párolgás – lecsapódás jellemzése. Halmazállapot-változások energetikai vizsgálata.	
A hőterjedés	Hősugárzás, hővezetés, hőáramlás. Gyakorlati jelentősége.	
Atomfizika		
Az anyag atomos szerkezete	Az anyag atomos szerkezetének bizonyítékai, az atomok mérete.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuló tanuláskompetenciája Digitális kompetencia
Az elektron mint részecske	Az elektromosság atomos szerkezete – az elemi töltés.	
A fény kettős természete	A fény hullámtulajdonságainak összefoglalása. A fényelektromos jelenség – a fény részecske természete.	
Az elektronok hullámtermeze	Elektroninterferencia.	
Atommodellek	A modellek kísérleti alapjai, előremutató sajátosságai és hibái. Vonalas szinkép, fény kisugárzása és elnyelése. Kvantummechanikai atommodell.	
Magfizika		
Az atommag szerkezete	A nukleonok (proton, neutron), a nukleáris kölcsönhatás jellemzése.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia Hatékony, önálló tanuló tanuláskompetenciája Digitális kompetencia Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája
A radioaktivitás	Alfa-, béta- és gammabomlás jellemzése. Radioaktív sugárzás környezetünkben, a sugárvédelem alapjai. A természetes és mesterséges radioaktivitás gyakorlati alkalmazásai.	
Maghasadás	A maghasadás jelensége, atombomba, atomerőmű, az atomenergia felhasználásának előnyei és kockázata.	
Magfúzió	A magfúzió jelensége, a csillagok energiatermelése, a hidrogénbomba.	
Csillagászat		
Egyetemes tömegvonzás	A Newton-féle gravitációs törvény; a gravitációs állandó. A heliocentrikus világkép. Bolygómozgás: Kepler-törvények.	Anyanyelvi kommunikáció kompetenciája Matematikai kompetencia Természettudományos kompetencia

	A mesterséges égitestek mozgása	Hatékony, önálló tanuló kompetenciája Digitális kompetencia
--	---------------------------------	--

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák:

Ismerje és tudja példákkal illusztrálni a fizika és más természettudományok közti szoros kapcsolatot.

Lássa a fizikában tanult elméleti ismeretek alkalmazását a technikában.

Tudja, milyen törvények felismerése fűződik különböző tudósok nevéhez.

Ismerjék a nyomás jellemzőit folyadékokban és gázban.

Tudják a halmazállapot-változásokat, a hőcsere jelentőségét.

Tudjon konkrét példákat mondani a tanult hőtani jelenségekre.

Ismerje a hőtani folyamatok energetikai viszonyait.

Ismerjék a megújuló energiaforrásokat (víz, szél, geotermikus energia), és a nem megújuló energiaforrásokat (szén, kőolaj, földgáz) és környezeti hatásukat.

Ismerjék az elektromos energiaellátás rendszerét, az energiatakarékosság módjait, a hálózati elektromos energia felhasználását a háztartásban, a baleset-megelőzés alapjait.

Ismerjék az áramforrások, egyszerű elektromos áramkörök jellemzőit, az elektromos áramhatásait, továbbá az elektromágneses indukciót.

Tudjon példát mondani az elektromágneses hullámok egyes fajtáira, ismerjen egy-egy gyakorlati alkalmazást.

Tudják a belsőégésű motorok működésének elvét, ismerjék környezetkárosító hatásait.

Ismerje a fénytani alapjelenségeket, az egyszerű optikai eszközök működését.

Ismerje az anyag atomos szerkezetére utaló kísérleti tényeket, az atom és az atommag alkotórészeit.

Tudják az atom, és az atommag felépítését, az atomenergia felhasználását békés célokra, ismerjék pusztító hatásait is.

Ismerje az atomerőmű működésének alapelveit, az atomenergia felhasználásának előnyeit és kockázatait.

Ismerjék a Nap (csillagok) energiatermelését, s ennek jelentőségét a földi élet szempontjából.

Tudják a radioaktivitás lényegét, veszélyeit és felhasználási területeit.

Ismerje a radioaktív sugárzás fajtáit, legfontosabb jellemzőiket, tudjon egy-egy gyakorlati alkalmazást.

A sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó tantervi követelmények

A sajátos nevelési igény egyes területeire vonatkozó tudnivalókat és a nevelésükre- oktatásukra vonatkozó általános irányelveket a helyi tanterv bevezetőjében megfogalmaztuk. Ezeken túl, a fizika tantárgyra vonatkozó elveket itt fektetjük le. Legtöbbjük minden sérülési területre vonatkozik, ezért megfogalmazásuknál a „sajátos nevelési igényű tanuló” kifejezést alkalmaztuk. Amennyiben valamely sérülési területre külön szempontok érvényesek, ezt külön is feltüntettük.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésében az ember a természetben műveltségi területen folyó nevelés-oktatás során lehetőségük van a tanulóknak tapasztalatokat, korszerű – a gyakorlatban is felhasználható – ismereteket szerezni az anyagokról, a természeti környezet kölcsönhatásairól, folyamatairól. A fizika tantárgy formálja gondolkodásmódjukat. A műveltségi terület természettudományos nevelést alapoz. Tanulóink ismeretsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetőségét tudjuk célul tűzni. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

Gyengénlátó tanulóknál a teljes látást igénylő jelenségeket az ismeret szintjén kell biztosítani. A gyengénlátó és mozgássérült tanulók számára is lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre. A követelmények tekintetében az ismeretek szintjén elsajátított tananyag, illetve – a balesetek elkerülése érdekében – a tanulói kísérletek terén jelentős engedményeket kell adni.

Nagyothalló tanulóknál sok vizuálisan érzékelhető ismeret gyűjtését kell lehetővé tenni. A tanulásban akadályozott tanulókat fontos felkészíteni arra, hogy a megszerzett ismereteket miként alkalmazzák az önálló életvezetésben, a szakmatanulásban.

Sajátos nevelési igényű tanulók mind pedagógiai (odafigyelés), mind szakmai és környezeti szempontból speciálisabb feltételeket igényelnek. A **dyslexiás, dysgráfiás tanulóknál** a szóbeli számonkérést, és a gyakorlati munka értékelését kell figyelembe venni. A **dyscalculiás** tanulók esetében a számolásnál több figyelmet kell összpontosítani, a sikerélmény miatt nagyon egyszerű feladatokat kell gyakoroltatni, és az értékelés során a jegy és az elsajátítás sikerességének függvényében szabad csak figyelembe venni. A **hiperaktív tanulók** figyelmét több, érdekes, életszerű, sok esetben gondolkodtató feladatokkal kell lekötni. A tanulásban akadályozott tanulók alapkompenciáit kell fejleszteni, és az év elején elkészített egyéni fejlesztési terv alapján szükséges értékelni.

Mozgásukban akadályozott tanulók, a nagyothalló tanulók és a látásban akadályozott tanulóknál nagyon fontos a számukra optimális hely megtalálása a tanteremben (előre, jól megközelíthető helyre kell ültetni) és gyakorlatok alatt munkájukat különös tekintettel kell segíteni, bizonyos kísérletek alól pedig felmentést kell adni. A nagyothalló tanulóknak tananyaghoz illeszkedő írásos anyagot (tankönyv, óravázlat) kell kiadni.

Fejlesztési feladatok

Tapasztalatok a fizikai folyamatokról

Tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról.

A gondolkodási képesség, a gondolkodási műveletvégzés fejlesztése.

A megfigyelő, kísérletező, problémafelismerő, összehasonlító, cselekvési, döntési és önálló tanulási képesség alakítása.

Az iskolai kísérletekben tapasztalt összekapcsolása a mindennapok történéseivel.

A fizika társadalmi hasznosságának felismertetése.

A fizikában tanultak széleskörű kiterjesztése az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.

A modern fizikatudomány eredményeinek, de veszélyeinek is ismerete.

Kémia

9.évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok, feladatok

A szakiskolák tanulói a szakma elsajátításához anyagismeretet tanulnak minden szakmán. Ezt készíti elő a kémia, mint alapozó tantárgy. A tantárgy a tanulók mindennapi környezeti, technikai, életviteli problémáinak megoldásában igazít el. Olyan jelenségeket, folyamatokat vizsgál, melyek tudásuk gyakorlatias alkalmazását teszi lehetővé. Mindez megfigyelő, vizsgáló, elemző és összehasonlító módszerekkel, valamint az e tevékenységekhez szükséges képességek folyamatos fejlesztésével érhető el. A tantárgy tanítása során érzékeltenünk kell, hogy a természet egységes egész, csak a megismerés során tagoljuk részekre a könnyebb

érthetőség miatt. A kémia tanításánál is fel kell hívni diákjaink figyelmét, hogy a természettudományok összefüggnek, és szerves egységet alkotnak, csak egy-egy jelenséget, problémát máshogyan közelítenek meg, azaz a kémia is integrál a többi természettudománnyal.

Célok:

A tanulók elsajátítsanak egy természettudományos látásmódot, gondolkodást és problémamegoldó, valamint rendszerező képességet, amelyet későbbi életük folyamán is használnak majd. Fontos az önbizalom fejlesztése, ami segíti a problémamegoldó képesség kialakulását. Fontos feladat annak beláttatása is, hogy a műveltséghez a természettudományos ismeretek is hozzátartoznak. A jelölések szerepének megértetése a tudományos megismerésben.

Feladatok:

A mindennapi környezetben megfigyelhető természeti jelenségek, példák megfigyelésével és elemzésével a tanulóknak keltsük fel és tartsuk fenn a valóság megismerése iránti igényt, mutassuk be a természet és az anyag sokszínűségét, szépségét, a ható tényezők összefüggésének rendszerét. A tantárgy célja olyan pozitív attitűd kialakítása, mely nyitottá tesz környezetünk értékeire. A diákoknak meg kell tanulniuk az anyagokkal való takarékos, fegyelmezett, gondos, precíz bánásmódot és a veszélyhelyzetek elkerülését.

Tudatosítanunk kell diákjainkban önmaguk és embertársaik egészsége iránti felelősséget. További feladat kommunikációs készség fejlesztése is, és a mindennapi tapasztalatok és az órán tapasztaltak közötti párhuzam felismertetése.

Lássák a tanulók, hogy a társadalom hatása visszahat a természeti környezetre, és annak kedvező, illetve kedvezőtlen változásait idézi elő. Ismertessük meg a tanulókkal a növekvő társadalmi igényeket kielégíteni szándékozó termelő tevékenység és a természeti erőforrások korlátozottsága között feszülő ellentmondásokat, a növekedés korlátjait, ennek a fogyasztásban jelentkező következményeit, a fenntartható fejlődés fogalmát.

Fejlesztendő kompetenciák:

Legyenek képesek a tanulók az önálló és irányított ismeretszerzésre, kémiai jelenségek, folyamatok, változások és kölcsönhatások tudatos megfigyelésére. Legyenek képesek adatsorok és mutatószámok alapján egyszerűbb jelenségek, törvényszerűségek felismerésére, tendenciák megfogalmazására. A tanulók ismerjenek meg alapvető megfigyelési, laboratóriumi műveletek, eszközöket, méréseket, tudják azokat pontosan és balesetmentesen alkalmazni, illetve ezekből következtetéseket levonni és tapasztalataikat írásban rögzíteni. Önállóan használjanak különböző tankönyveket, kémiai eszközöket. Legyen képes a kémiai szakkifejezések, jelrendszer használatára. Értse a kémián belüli és a többi természettudományok közötti összefüggéseket. Értse a kapcsolatot az anyagok tulajdonsága, szerkezete és felhasználása között. A tanuló lássa be, hogy az anyagok viselkedése a körülményektől is függ. Tudjanak tájékozódni különböző természettudományos ismeretterjesztő cikkek, műsorok információi között. Ismerjék meg a legfontosabb természettudományos felfedezéseket és kutatókat.

Tudják a megfigyeléseket, tanultakat áttekinthetően rendszerezni, osztályozni. Ismerjék meg a tanulók a környezetükben előforduló, legfontosabb anyagok tulajdonságait.

Legyenek képesek a másokkal együtt végzendő közös munkára, együttműködésre.

Témakör	Tartalom	Kompetenciák
----------------	-----------------	---------------------

Balesetvédelem	Munka-, tűz- és balesetvédelmi szabályok	Biztonságos, fegyelmezett munka képességének fejlesztése, stressz helyzetben a probléma kezelési képesség fejlesztése, az elhangzottak leírása – vázlatkészítés képességének fejlesztése
Atomok, elemek, vegyületek	Az anyag tulajdonságai	Pozitív érzelmi viszony kialakítása a tantárgyhoz, az élettelen világot felépítő anyagok tulajdonságainak, változásainak tapasztalatok útján történő megismertetése, egyéni kísérletek tanári irányítással, az anyagok csoportjainak ismertetésével a rendszerezés szükségességének belátása, rendszerező képesség fejlesztése, a tapasztalatok írásbeli rögzítése (stilisztika, helyesírás, külalak), az elhangzottak leírása – vázlatkészítés képességének fejlesztése
	Atomok és elemek	Rendszerezés, a rész-egész viszony felismerése, a részek összerakása gondolatban egészé, egyszerűbb jelenségek, törvényszerűségek felismerése, tendenciák megfogalmazása, fontosabb tudósok megismerése, fogalmak pontosítása, szókincs fejlesztése, az elhangzottak leírása – vázlatkészítés képességének fejlesztése
	A periódusos rendszer	A kémia sajátos jelrendszerének elsajátítása, a periódusos rendszer adatainak megismerése, alkalmazása a gyakorlatban, tendenciák felismerése, legalább 15 vegyjel ismerete
	Vegyületek	A korábban megismert kémiai jelrendszer kibővítése (20) és alkalmazása, a természet egységes egész, csak a megismerés során tagoljuk részekre, ionok és molekulák (korábbi ismeretek felelevenítése), sokszínű világunk létrejöttének okai a hajtóerők megismerése, a fogalomalkotás módszerének bemutatása, fogalmak pontosítása, szókincs fejlesztése
	Kémiai mennyiségek	Integráció a fizikával, legfontosabb kémiai mennyiségek, alapvető számítási feladatok elvégzése, a számolási képesség fejlesztése, arányosságok felismerése és alkalmazása, a név alapján a minőségi és mennyiségi összetétel megállapítása, mérés – mértékegységek megfelelő használata, átváltások, pontosság, precizitás fejlesztése

Keverékek, elegyek, oldatok	Keverékek	Önálló kísérleti tapasztalatokból egyszerű jelenségek felismerése és megfogalmazása, általánosítás, hétköznapi kolloid jelenségek és állapotok felismerése, példák, keverékek szétválasztása összetevőkre (lehetőségek kitalálása – gondolkodás fejlesztése, tanulói és demonstrációs kísérletek), a korábban megszerzett ismeretek alkalmazása a gyakorlatban, a tapasztalatok írásbeli rögzítése (stiliztika, helyesírás, külalak), fogalmak pontosítása, szókincs fejlesztése
	Oldatok és oldhatóság	A mindennapi tapasztalatok és az órán tapasztaltak közötti párhuzam felismertetése, régebben szerzett ismereteinek ismétlése, a fogalmak pontosítása, szókincs fejlesztése, példák keresése és rendszerezése a mindennapi életből, a tapasztalatok írásbeli rögzítése (stiliztika, helyesírás, külalak)
	Az oldatok összetétele	Összefüggések, tendenciák felismerésének és az általánosítás képességének fejlesztése, egyszerűbb számolási feladatok (számolási képesség fejlesztése hétköznapi példákon keresztül), pontosság, precizitás fejlesztése, mértékegységek használata
Fémek és vegyületeik	Az elemek csoportosítása, a fémek jellemzése	Rendszerező képesség fejlesztése, a szerkezet és tulajdonság közötti összefüggés felismerése, a fémek megismerésének eszközei, önálló kísérletek alapján, a tapasztalatok írásbeli rögzítése (stiliztika, helyesírás, külalak), anyagok és tulajdonságainak megismerése
	Az alumínium és gyártása	A szerkezet és tulajdonság közötti összefüggés felismerése, az elmélet, gyakorlatban való alkalmazásának képessége, a laboratóriumi és az ipari műveletek közti hasonlóságok és különbségek, anyagok és tulajdonságainak megismerése
	A vas és gyártása	a szerkezet és tulajdonság közötti összefüggés felismerése, az elmélet, gyakorlatban való alkalmazásának képessége, a laboratóriumi és az ipari műveletek közti hasonlóságok és különbségek, anyagok és tulajdonságainak megismerése
	Réz, ezüst és arany	a szerkezet és tulajdonság közötti összefüggés felismerése, az elmélet, gyakorlatban való alkalmazásának képessége, anyagok és tulajdonságainak megismerése
Nemfémek és vegyületeik	A nemfémek jellemzése, a hidrogén	Rendszerező képesség fejlesztése, a fémek megismerésének eszközei, önálló kísérletek alapján a tapasztalatok írásbeli rögzítése (stiliztika, helyesírás, külalak), a szerkezet és tulajdonság közötti összefüggés felismerése
	Az oxigén és az égés	A folyamat megfordíthatatlansága, megfelelő veszélyérzet kialakítása, oxigén és az élet, az élet fogalma, szépsége és fontossága, az élet nem játék – kialakítása, az égés és feltételei, biztonságos energiatermelés és környezetünk védelmi, környezettudatos magatartás fejlesztése

A víz	A víz mint vegyület, szerkeze és a tulajdonságai közötti összefüggése, a víz tulajdonságai és az élet összefüggései, a csapvíz és a desztillált víz összehasonlítása, kísérletek alapján hasonlóságok és különbségek észrevétele, az összehasonlítás képességének fejlesztése
Vizes oldatok kémhatása	Egyéni kísérlet (hétköznapi vegyszerek és élelmiszerek kémhatása), egyéni és csoportos következtetések levonása (kooperatív munka), csoportban történő munka kialakítása, fejlesztése (egyéni felelősség, érvelések, kompromisszumkötés fejlesztése), fogalmak pontosítása, új fogalmak megismerése, szókincs fejlesztése, az anyag tulajdonságainak ismerete és biztonságos kezelésének és felhasználásnak képessége
A klór és a sósav	Anyag tulajdonságainak megismerése, összefüggések felismerése, tulajdonság és szerkezet közti összefüggés belátása, hétköznapi felhasználás, veszélyek, környezettudatos magatartás fejlesztése, az anyag tulajdonságainak ismerete és biztonságos kezelésének és felhasználásnak képessége
A kén és vegyületei	Anyag tulajdonságainak megismerése, összefüggések felismerése, tulajdonság és szerkezet közti összefüggés belátása, hétköznapi felhasználás, veszélyek, az anyag tulajdonságainak ismerete és biztonságos kezelésének és felhasználásnak képessége
A nitrogén és vegyületei	Anyag tulajdonságainak megismerése, összefüggések felismerése, tulajdonság és szerkezet közti összefüggés belátása, hétköznapi felhasználás, veszélyek, környezettudatos magatartás fejlesztése, az anyag tulajdonságainak ismerete és biztonságos kezelésének és felhasználásnak képessége
A szén és vegyületei	Anyag tulajdonságainak megismerése, összefüggések felismerése, tulajdonság és szerkezet közti összefüggés belátása, hétköznapi felhasználás, veszélyek, környezettudatos magatartás fejlesztése, az anyag tulajdonságainak ismerete és biztonságos kezelésének és felhasználásnak képessége

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák:

Ismerje a szerves anyagok fontosabb tulajdonságait, szerepét és felhasználását. Értse az anyagok szerkezetét, tulajdonsága és felhasználása közötti kapcsolatokat és összefüggéseket. Képes legyen az anyagok összetétel szerinti csoportosítására. Ismerje az atomot, mint kémiai egységet. Ismerje az elsőrendű kémiai kötések. Tudja, hogy a molekula atomokból felépülő, míg a vegyület ionokból felépülő kémiai egység. Tudjon minimum 15 vegyjelet. Ismerje a desztillált víz a csapvíz és a természetes vizek összetétele közti különbségeket. Értelmezze az összeg- és a szerkezeti képlet közti különbséget. Egyszerű kísérleteket, egyszerű számolásokat (hétköznapi életből vett példákkal) tudjon önállóan elvégezni, észrevételeit legyen képes írásban rögzíteni. A kísérleti eszközöket tudja balesetmentesen használni. Ismerje fel az egészség- és környezetkárosító anyagokat. A vegyületek neve és képlete alapján legyen képes megállapítani a minőségi és mennyiségi összetételt. Ismerje a savak – bázisok tulajdonságait, néhány képviselőjét és veszélyeiket, valamint hasznukat. Tudja a pH fogalmát

és ismerje a fémek fontosabb reakcióit. Ismerje és tudja alkalmazni a tűzoltás legfontosabb szabályait.

Sajátos nevelési igényű tanulók:

A sajátos nevelési igényű tanulók mind pedagógiai (odafigyelés), mind szakmai és környezeti szempontból speciálisabb feltételeket igényelnek. A **dyslexiás**, **dysgráfiás** tanulóknál a szóbeli számonkérést és a gyakorlati munka értékelését kell figyelembe venni. A **dyscalculiás** tanulók esetében a számolásnál több figyelmet kell összpontosítani és a sikerélmény miatt nagyon egyszerű feladatokat kell gyakoroltatni, és az értékelés során a jegy és az elsajátítás sikerességének függvényében szabad csak figyelembe venni. A **hiperaktív** tanulók figyelmét több, érdekes, életszerű sok esetben gondolkodtató feladatokkal kell lekötni. A **tanulásban akadályozott** tanulók alapkompenciáit kell fejleszteni és az év elején elkészített egyéni fejlesztési terv alapján kell értékelni. **Mozgásukban akadályozott** tanulók, a **nagyothalló** tanulók és a **látásban akadályozott** tanulóknál nagyon fontos a számukra optimális hely megtalálása a tanteremben (előre, jól megközelíthető helyre kell ültetni) és gyakorlatok alatt munkájukat különös tekintettel kell segíteni, bizonyos kísérletek alól pedig felmentést kell adni. A nagyothalló tanulóknak tananyaghoz illeszkedő írásos anyagot (tankönyv, óravázlat) kell kiadni.

Ajánlott óraszám felosztás:

Balesetvédelem: 1 óra

Új ismeret feldolgozása (a kísérletek beépítésével): 24 óra

Ismétlés, összegzés: 5 óra

Számonkérés: 6 óra

Szabadsáv: 1 óra

Kémia

10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok, feladatok

Célok:

A tanulók a tanév végére sajátítsák el a természettudományos látásmódot és a tudásanyag azon pilléreit, melyek a továbbtanulásukhoz - értve ez alatt a szakmai, esetlegesen szakközépiskolai előremenetelüket -, feltétlen szükségesek. Ismerjék a logikus gondolkodás módját, tudjanak megoldani a természettudományok témakörébe tartozó problémákat, feladatokat. Fontos feladat annak beláttatása is, hogy az általános műveltségünkhöz ezek az ismeretek is szervesen hozzátartoznak.

Feladatok:

A környezetünkben tapasztalható alapvető természeti jelenségek megfigyeltetése és elemzése a tanulókkal, esetleg szabályszerűségek megállapítása annak fényében, hogy a diákok felfigyeljenek az élet sokszínűségére, szépségére. A tantárgy célja olyan pozitív attitűd kialakítása, mely nyitottá tesz környezetünk és a saját értékeire. A tanulóknak meg kell tanulniuk az anyagokkal való takarékos, pontos, fegyelmezett munkát.

Fejlesztendő kompetenciák:

Fontos, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető anyagszerkezeti vonatkozásokkal (kémiai részecskék, elemi részecskék tekintetében). Ismerje a szeretlen anyagok fontosabb tulajdonságait, szerepét és felhasználását. Tudjon különbséget tenni szerkezet- és összegképlet között, ezen továbblépve logikusan használjon képleteket, reakcióegyenleteket, melyek segítségével számolási feladatok megoldása se jelentsen problémát. Lássák be, hogy a környezetünkben létrejövő reakciók, az anyagok viselkedése külső körülményektől is függ. Ismerjék meg a legfontosabb természettudományos felfedezéseket, kutatókat.

Tudják a megfigyeléseket, tanultakat áttekinthetően rendszerezni, osztályozni. Ismerjék meg a környezetükben előforduló legfontosabb anyagok, jelenségek tulajdonságait. Legyenek képesek biztonsággal együtt dolgozni társaikkal.

Témakör	Tartalom	Kompetenciák
Balesetvédelem	Munka-, tűz-, és balesetvédelmi szabályok	Biztonságos, fegyelmezett munka képességének fejlesztése, problémamegoldó képességfejlesztése, vázlatkészítés képességének fejlesztése.
Anyagok és energiaforrások	Az építkezés anyagai: Mész, szilícium, homok, üveg, kerámia. Energiaforrások: Kőszén, kőolaj, földgáz, egyéb energiaforrások.	A mindennapi tapasztalatok és az órán tanultak közötti összefüggések felismertetése, Fogalmak pontosítása, szóincs fejlesztése, képlet- és egyenletíró képességek fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése egyszerű számolási feladatok segítségével.
Szénvegyületek	Szénhidrogének, azok típusai, műanyagok, oxigént tartalmazó szerves vegyületek.	Pozitív érzelmi viszony kialakítása a szerves kémiához, szerves vegyületek csoportosítása, nevezéktani alapok megtanítása, az összegképlet és a szerkezeti képlet között felismerhető összefüggések megvilágítása, logikus gondolkodás fejlesztése egyszerű számolási feladatok segítségével.
Az élő szervezet anyagai	Tápanyagok: zsírok, olajok, szénhidrátok, fehérjék, vitaminok. Egészségre káros anyagok.	Rendszerezés, egészséges életmódra nevelés, szerkezet és tulajdonság közötti összefüggések megismertetése, anyagok és tulajdonságainak megismertetése, vázlatkészítés (stiliztika, helyesírás külalak).

A környezetre ható anyagok	Levegőszennyezés, talaj-, vizek szennyezése. Műtrágyák, növényvédő szerek	Rendszerezés, környezettudatos életmódra nevelés, egészséges életmódra nevelés, szerkezet és tulajdonság közötti összefüggések megismertetése, anyagok és tulajdonságainak megismertetése, vázlatkészítés (stiliztika, helyesírás külalak).
----------------------------	--	---

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák:

A tanuló ismerje a hétköznapjainkban használatos építkezési anyagokat, azok viselkedésének, alkalmasságának magyarázatát. Legyen tisztában az energiaforrások csoportjaival, melyeket környezettudatosan vizsgáljon, tudja kiválogatni a jövőnk szempontjából fejlesztendő területeket. Ismerje a szerves vegyületek csoportjait, a meghatározó funkciós csoportokat és képes legyen nevezéktani feladatok megoldására. Tudja a főbb tápanyagcsoportokat, képes legyen a szervezetének fontos tápanyagok, élelmiszerek helyes arányának megállapítására, egészséges életmód kialakítására. Ismerje környezetünk védelmének időszerű problémáit, tervezzen megoldási lehetőségeket a környezetszennyezés mérséklésére.

Legyen képes egyszerű számítás- és problémamegoldó feladatokat elvégezni.

Sajátos nevelési igényű tanulók:

A sajátos nevelési igényű tanulók mind pedagógiai, mind szakmai és környezeti szempontból speciálisabb feltételeket igényelnek. A dyslexiás, dysgráfiás tanulóknál a szóbeli számonkérést és a gyakorlati munka értékelését kell figyelembe venni. A dyscalculiás tanulók esetében a számolásnál több figyelmet kell összpontosítani, és a sikerélmény miatt nagyon egyszerű feladatokat kell gyakoroltatni, az értékelés során a jegy és az elsajátítás sikerességének függvényében szabad csak figyelembe venni. A hiperaktív tanulók figyelmét több, érdekes, életszerű, sok esetben gondolkodtató feladatokkal kell lekötni. A tanulásban akadályozott tanulók alapkompenciáit kell fejleszteni, és az év elején elkészített egyéni fejlesztési terv alapján kell értékelni. Mozgásukban akadályozott tanulók, a nagyothalló tanulók és a látásban akadályozott tanulók esetében nagyon fontos a számukra optimális hely biztosítása mind az iskolában, mind a tanteremben. Munkájukat különös tekintettel kell segíteni, tanulmányi előmenetelüket írásos vázlatokkal segíteni.

Ajánlott óraszám felosztás:

Balesetvédelem: 1 óra

Új ismeret feldolgozása (kísérletek beépítésével): 24 óra

Ismétlés, összegzés: 5 óra

Számonkérés: 6 óra

Szabad sáv: 1 óra

Biológia 9. évfolyam Éves óraszám: 74

Célok, feladatok

A szakiskolai biológiatechnika az általános iskolai tudásra alapozva megismerteti a tanulókkal az élő természet legfontosabb törvényszerűségeit. Bemutatja a Föld élővilágának sokféleségét, nyilvánvalóvá teszi, hogy Földünk globális problémáinak megoldása csak a biológiai ismeretek által megalapozott válaszok által lehetséges, s ennek megvalósítása minden ember közös feladata.

Célok:

Az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolat tudatosításával növelje az élővilág fennmaradásának és az emberek egészséges életének esélyeit. Cél továbbá az is, hogy a diákok ismerjék saját testük felépítésének és működésének alapjait, az egészséges életmód szabályait.

A szakiskola működésének egészébe integrálódva a biológia tantárgy célja, hogy megkönnyítse a szocializációt, a beilleszkedését a társadalmi környezetbe.

Feladatok:

Olyan természetszemlélet és biológiai tájékozottság kialakítása, amely érzékelteti az élővilág változatosságát, és beláttatja a biológiai sokféleség fontosságát, rámutat az életközösségek szerveződésében felismerhető alapvető összefüggésekre. Alátámasztja az élővilág egységét és az ember helyét ebben az élővilágban, és biztosítja az életmóddal kapcsolatos helyes alternatívák kiválasztásához szükséges tájékozottságot. Segíti az emberek egymás közötti, valamint emberek és környezetük közötti együttélési szabályok megértését. Továbbá a környezetvédelem jelentőségének, fontosságának feltárása és ennek az igénynek a kialakítása.

Belépő kompetenciák

Egyéni képességeikhez mérten ismerik testüket, észreveszik szervezetük betegségekre utaló jelzéseit, tudják, hogy mi a teendőjük betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget. Ismerik a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalóikat. Ismerik az egészségügyi intézményrendszerét.

Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben ismerik a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, ismereteik vannak a szexuális életről.

Ismerje a természet erőit, az ember és környezetének viszonyát, rendelkezzen a környezetvédelemmel kapcsolatos alapvető ismeretekkel. Konkrét tudásuk van arról, hogy ők mire képesek környezetének és annak tisztaságának megóvása érdekében.

Tudják a Föld élőlényei közötti hasonlóságot és különbséget észrevenni.

Tudjon információkat gyűjteni, ismeretterjesztő kiadványok, elektronikus ismeretközlők segítségével.

Fejlesztendő kompetenciák

Keltjük fel a tanuló érdeklődését a biológiai jelenségek, folyamatok iránt. Tegyük képessé a tanulót biológiai jelenségek, folyamatok önálló megfigyelésére, tudjon egyszerűbb vizsgálatokat, kísérleteket segítséggel vagy önállóan elvégezni. Tegyük képessé a tanulót, hogy ismeretszerzési tevékenységében tudja használni a nyomtatott információhordozókat, és értse a szellemi fejlettségének megfelelő szintű ismeretterjesztő kiadványok biológiával kapcsolatos információit. A különböző forrásokból szerzett ismereteit tudja összevetni. Közben szóbeli és írásbeli felmérésekkel, félévkor és év végén érdemjeggyel.

Ismertessük meg, vétessük észre a természet szépségeit, és tegyünk kísérletet a természeti szépségek beillesztésére értékrendjükbe.

Kapjanak célzott és hasznos alapismereteket és segítséget az egyes szakmák elméletének és gyakorlati ismereteinek az elsajátításához.

Témakör	Tartalmak	Fejleszhető kompetenciák
<i>Az élőlények teste és életműködései</i>		
Vírusok és sejtmagnélküliek	A vírusok életciklusa és jelentősége, a vírusfertőzések és megelőzésük. A baktériumok által okozott emberi megbetegedések.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Az állatok teste és életműködései	Az állatok kültakarójának típusai és szerepe. A különböző szerveződésű állatok mozgása. A környezet, a mozgás és a táplálékszerzés közötti kapcsolat. A különböző szerveződésű állatok táplálkozása. A különböző szerveződésű állatok légzése. A különböző szerveződésű állatok anyagszállítása. A kiválasztás jelentősége. A különböző szerveződésű állatok szaporodása. Az embrionális és posztembrionális fejlődés fogalma, az ivadék gondozás. Az állatok életműködései szabályozásának alapjai. Az állatok érzékelésének főbb módjai. Az állatok kommunikációja.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A növények teste és életműködései	A növényi szövetek típusai, funkciói. A növények tápanyagfelvétele, a tápanyagok szállítása és átalakítása. A fotoszintézis lényege. A növények és környezetük közötti anyagforgalom. A növények szaporodása. Az ivaros és ivartalan szaporodási módok. A zárvatermők szaporodása.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A gombák teste és életműködései	A gombák testfelépítésének és életműködésének sajátosságai. A legfontosabb ehető és mérgező gombák felismerése.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
<i>Az életközösségek általános jellemzői</i>		
Az élettelen környezeti tényezők és ezek változásai	A fény, a víz, a levegő és a talaj legfontosabb jellemzői. Víz-, levegő- és talajvédelem. Az élőlények tűrőképessége.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája Digitális kompetencia Matematikai kompetencia
Az élő környezeti tényezők	Populációk közötti kölcsönhatások. Táplálkozási hálózatok.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája Digitális kompetencia Matematikai kompetencia

Az életközösségek anyag- és energiaforgalma	Termelők, fogyasztók, lebontók. Létfontosságú anyagok körforgása a természetben. Az anyagforgalom és az energiaáramlás összefüggése. Az emberi tevékenység következményei az anyagforgalomban.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája Digitális kompetencia Matematikai kompetencia
A természetes és mesterséges életközösségek	Az élővilág sokféleségének fontossága. Az ember hatása a természetes életközösségekre. Környezetrombolás és környezetvédelem.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája Digitális kompetencia
<i>Az élővilág törzsfjlődése és a jelenkori bioszféra</i>		
Az evolúció alapjai és bizonyítékai	Az evolúció fogalma. A fajok kialakulása, az evolúció bizonyítékai.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Az evolúció folyamata	A növény- és állatvilág őseinek kialakulása. A szárazföldi növények megjelenése. Az állatok alkalmazkodása a szárazföldre.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Az ember evolúciója	A mai ember kialakulásához vezető evolúciós útvázlata. A nagyasszok kialakulása.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A jelenkori bioszféra	A Föld globális problémái. Az emberi társadalmak hatása a környezetre. A fejlődés alternatív lehetőségei. A bioszféra jövője.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

A tanulók legyenek képesek a különféle élőlények életműködéseinek lényegét kiemelni, és röviden megfogalmazni. Ismerjék fel, hogy hasonló életműködést többféle testfelépítés is biztosíthat.

Legyenek képesek az élőlények testének szerveződési szintjeit felsorolni és megkülönböztetni. Tudjanak példát mondani az állatok és növények életműködéseire.

Tudják felsorolni az élőlényekre ható legfontosabb környezeti tényezőket.

A testszerveződés és az anyagcsere típus alapján tudják, hogy a növények, a gombák és az állatok miért alkotnak külön rendszertani egységet az élőlények természetes rendszerében.

Tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen.

Legyenek képesek táplálkozási hálózatok, életközösségek mennyiségi jellemzőit vázlatosan ábrázolni, az ilyen ábrákat értelmezni.

Igényeljék, hogy a biológiai környezetet minél több oldalról megismerjék, használjanak ehhez ismeretterjesztő kiadványokat.

A tanulók legyenek birtokában a szakmák elsajátításához szükséges biológiai alapismereteknek.

Biológia - 10. évfolyam **Éves óraszám:37**

Bevezetés

A szakiskola a tizedik évfolyamán az általános műveltséget megalapozó és pályaeorientációs nevelés-oktatás folyik. A szakiskolában folyó nevelés, a képességek fejlesztése, a közismereti oktatás és a szakmai képzés szerves egységet alkot. A biológia tanítás teret ad az általános műveltséget megalapozó az elméleti ismeretek mellett a gyakorlati készségek mind nagyobb arányú kibontakoztatására, növelve ezzel a tanulók motivációját, lehetővé téve sikerélményhez jutásukat.

Célok:

A biológia oktatása a képzés igényeinek megfelelően hasznosítható tudást közvetítsen. Cél, hogy biztosítsa a mindenki számára szükséges biológiai műveltség alapvető elemeit, és tegye lehetővé az ehhez kapcsolható szakmák elméleti megalapozását. További cél, hogy kialakuljon az új ismeretek önálló megszerzésének és alkalmazásának képessége. A szakiskola működésének egészébe integrálódva a biológia tantárgy célja, hogy megkönnyítse a szocializációt, a beilleszkedést a társadalmi környezetbe.

Feladatok:

Bemutatni az emberi szervezet felépítésének és működésének lényeges sajátosságait, és biztosítani az életmóddal kapcsolatos helyes alternatívák kiválasztásához szükséges tájékozottságot.

Csoportos tevékenységekkel elősegíteni az együttműködésre vonatkozó készségek kialakulását, amelyek a legtöbb szakma gyakorlásában is lényegesek.

Belépő kompetenciák

Egyéni képességeikhez mérten ismerik testüket, észreveszik szervezetük betegségekre utaló jelzéseit. Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben ismerik a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, ismereteik vannak a szexuális életről. A modern biológia tanítás nem nélkülözheti a digitális kompetencia meglétét sem. Az oktatás épít a szövegszerkesztés információátvitel – kezelés, az internet használatára

Fejlesztendő kompetenciák

Érjük el, hogy ismeretszerzési tevékenységében tudja használni a nyomtatott és elektronikus információhordozókat, és értse a szellemi fejlettségének megfelelő szintű ismeretterjesztő kiadványok biológiával kapcsolatos információit. A különböző forrásokból szerzett ismereteit tudja összevetni. Az egészséges életmód, a tudatos táplálkozás közötti összefüggés fontosságának megértése. Az egészséget elősegítő magatartás elsajátítása, az egészséget veszélyeztető tényezők felismerése.

Témakör	Tartalmak	Fejleszthető kompetenciák
<i>A sejtek felépítése, működése és az öröklődés alapjai</i>		

A sejtek felépítése	Szervetlen vegyületek és jelentőségük. Szerves vegyületek és jelentőségük. A legfontosabb sejtalkotók és funkcióik.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája Matematikai kompetenciák Digitális kompetenciák
A sejtek anyagcsere folyamatai	A felépítő és lebontó anyagcsere lényege.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Az öröklődés sejtani alapjai	Örökletes információ a sejtben. A kromoszóma és a gén fogalma. A sejtosztódás és biológiai jelentősége.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Egy gén által meghatározott tulajdonság öröklődése	A fenotípus és a genotípus, a homozigóta és a heterozigóta fogalma. A domináns-recesszív öröklődés. Néhány emberi tulajdonság, betegség öröklődése.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája Matematikai kompetenciák
Ivari kromoszómák részvétel a öröklődésben	Az emberi ivar kialakulása.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája Matematikai kompetenciák
A genetikai ismeretek gyakorlati vonatkozásai	A mutáció fogalma, a mutagén hatások és ezek következményei. A genetikai kutatások jelentősége.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
<i>Az ember életműködései</i>		
A szervezet általános jellemzői	Az emberi szövetek típusai. Egyes életműködések szerepe az élet fenntartásában.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Az idegrendszer	Az idegi szabályozás legfőbb alapelvei. Az idegsejtek felépítése és funkciója. A reflexív elve. Az idegrendszer tagolódása: a környéki és a központi idegrendszer. A központi idegrendszer részei. Az idegrendszer működésével kapcsolatos fontosabb egészségügyi ismeretek.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A keringési rendszer	A vér alkotói. A szív működése. A szív- és érrendszeri betegségek veszélyeztető tényezői és megelőzése.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A táplálkozás	Az emésztés lényege. Az emésztőnedvek szerepe.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia

	A bélcsatorna szakaszai és működésük. A táplálkozással kapcsolatos egészségügyi ismeretek.	Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A légzés	A légzőkészülék részei és működése. A légzőszervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A bőr és a mozgás	A bőr felépítése és egészsége. A csontok szerkezete és kapcsolódása, a csontváz fontosabb részei. Az izmok funkciója. A mozgásszervi betegségek és sérülések, a mindennapos testmozgás jelentősége.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A kiválasztás	A vese működésének elve, a húgyutak szerepe. A kiválasztó szervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Az immunitás	Az immunrendszer funkciója. A védőoltások. A vércsoportok. Az immunrendszerrel kapcsolatos alapvető egészségügyi ismeretek.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
A hormonális szabályozás	A hormonális szabályozás fogalma, az idegrendszer és a hormonrendszer együttműködésének elve. A legfontosabb belsőelválasztású mirigyek és hormonjaik. A cukorbetegség.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája
Az érzékelés	A szem felépítése és működése. A hallószerv felépítése és működése. Az érzékszervek védelme és betegségei.	Anyanyelvi kommunikáció Természettudományos kompetencia Önálló tanulás kompetenciája Szociális kompetencia Kezdeményezőképeség kompetenciája

A továbbhaladás feltételei

A biológiai környezete megismeréséhez használni tudjon néhány ismeretterjesztő folyóiratot, népszerű ismeretterjesztő könyveket, egyszerű növény- és állathatározókat és egyéb információhordozókat.

Alakuljon ki az egészséges életmód, a tudatos táplálkozás igénye. Lássa be az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányait.

Tudatosan tartsa távol magát a testi és mentális egészségre káros anyagoktól.

Értse meg, hogy a rendszeres testmozgás az ún. civilizált emberek is alapvető szükséglete.

Lássa be, hogy a védőoltások az egyéni és a közösségi-társadalmi érdekeket is szolgálják.

Értse meg és fogadja el, hogy az ember szexualitása nem pusztán biológiai folyamat. Lássa be, hogy a nem kívánt terhességet meg kell előzni.

Legyen képes az egészséget erősítő értékek felismerésére és az egészséget elősegítő magatartás elsajátítására.

Jusson el annak az elfogadásához, hogy az élőlények és az élővilág állandóan változnak, lássa világosan, hogy az örökítő anyag változatosságának csökkenése a földi élet számára veszélyes, ez legyen természetvédő tevékenységének egyik mozgatója.

Lássa be, hogy egyes emberi tevékenységek a földi környezetet szélsőséges mértékben változtatják, illetve a változásokat olyan mértékben felgyorsítják, amit az evolúció nem képes követni. Minderre csak az egyének és a közösségek tudatos környezetkímélő magatartása hozhat megoldást.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs /rehabilitációs feladatai

A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.

A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.

A rész-egész viszony a valóságban.

Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.

Kommunikációs képességek- kérdezni tudás, szakkifejezések használata.

Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

A sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó tantervi követelmények

Tanulásban akadályozott tanulók biológiai ismeretei

A tanulóknak önállóan fel kell ismerniük a látott ábrák alapján az ember szervrendszereit, szerveit tudják működésük alapjait. Legyenek tisztában az egészségmegőrzés fontosságával.

Mozgáskorlátozott tanulók biológiai ismeretei:

Amennyiben a tanuló mozgásos ismeretszerzése gátolt, segédeszközök igénybevétele, a tanulási környezet megfelelő alakításával kell megteremteni a tapasztalás lehetőségét.

Gyengén látó tanulók biológiai ismeretei:

A tananyagba be kell építeni a gyengén látással kapcsolatos biológiai ismereteket.

Lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre.

Földrajz - 9. évfolyam

Éves óraszám: 37

Célok, feladatok:

A földrajz tantárgy alapvető **célja megismertetni a tanulókkal az ember életterületét szolgáló Földet**, szintetizáló módon megértetni a természet és a társadalom főbb sajátosságait, kölcsönhatásait.

Célunk, hogy a tanulóknak a földrajzi ismereteket különféle **kompetenciák** egyidejű fejlesztésével együtt adjuk át, melyeket tartalmanként táblázatba is foglaltunk. A kompetencia ebben a felfogásban az ismeretek, és ezek alkalmazási képessége, valamint az alkalmazáshoz szükséges megfelelő motivációt biztosító attitűdök összessége. Kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazni képes tudás középpontba helyezését értjük, mely lehetővé teszi, hogy a külön-külön fejlesztett kompetenciák beépüljenek a gyerekek személyiségébe, és alkalmazásuk életszerű keretet, értelmet nyerjen a gyerekek számára. Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúra megújítása, melynek lehetséges eszköze a problémaközpontú tanítás, vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezett tanítás-tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.

Tananyaga komplex és **szemléletformáló**, mivel a földrajzi-környezeti jelenségeket és folyamatokat a természettudományok, a társadalomtudományok, illetve egyéb környezettudományok szempontjai szerint vizsgálja. Az általános természeti és társadalmi-gazdasági folyamatok térbeli és időbeli változásainak vizsgálatával, a különféle méretarányú és tartalmú térképek alkalmazásával, a kölcsönhatások feltárásával és a tanultak alkalmazásával valósítja meg szemléletformáló szerepét.

Cél, a földtörténet fő eseményeinek időbeli követésével, az állandó változás érzékeltetésével a tér- és időszemlélet, **a rendszerező-képesség, az evolúciós szemlélet alakítása.**

A tantárgy oktatásának célja, hogy a **tanulók megértsék a természeti környezet társadalomra gyakorolt hatásait**, és azok időbeli változásait. **Lássák, hogy a társadalom működése visszahat a természeti környezetre**, és annak kedvező, illetve kedvezőtlen változásait idézi elő. Ez tudatos környezeti magatartást, az erőforrások ésszerű felhasználását kívánja.

Cél, a tanulók természettudományos világgképének formálása a Föld kialakulásának, a Világegyetemben elfoglalt helyének bemutatásával, a mozgásaiból adódó következmények elemzésével.

Módot nyújtani a tanulóknak megfigyelések és egyszerű vizsgálatok végzésével **elméleti és gyakorlati ismereteik összekapcsolására.**

Annak tudatosítása, hogy a **menyiségi változások minőségi változást eredményeznek** a légkörben is (pl. üvegházhatás).

Cél, a Föld mint egységes rendszer működésének bizonyítása a hidroszféra jelenségeinek, főbb folyamatainak, a víz körforgásának megismertetésével, a többi szférára gyakorolt hatásainak bemutatásával. A víz a gazdaság és a mindennapi élet kapcsolata a **vízszennyezés következményeinek elemzésével**, a víztisztítás hangsúlyozásával. A **komplex vízgazdálkodás jelentőségének kiemelése** azzal a céllal, hogy a tanulók felismerjék nemzetközi összefogás szükségességét a hidroszféra védelmében.

Megértetni a tanulókkal a termelés és a fogyasztás viszonyát, növekedésük korlátait, következményeit, **a Föld globális problémáit.**

Fejlesztendő kompetenciák:

A képességfejlesztés fókuszai:

- Információkezelés
- Szövegalkotás – kommunikáció
- Kooperáció
- Tervezés
- A terveknek megfelelő haladás
- Elemzés, értékelés
- tudjanak csoportban dolgozni (team-munkában való részvétel gyakorlása kooperatív tanulási technikák elsajátítása folyamán)- legyenek képesek a lényegyet kiemelni és lejegyzetelni
- legyenek képesek a világban való térbeni és időbeni eligazodáshoz
- legyenek képesek a speciális információhordozók (térképek, szak- és ismeretterjesztő irodalom, folyóiratok, szemléltető anyagok, multimédiás anyagok) kiválasztására és használatára
- alakuljon ki környezettudatos magatartásuk
- legyenek képesek arra, hogy földrajzi ismereteiket felhasználják a mindennapi élet szempontjából fontos döntések meghozatalában;
- alakuljon ki az igényük arra, hogy a megszerzett földrajzi ismereteiket önállóan szempontjából fontos döntések meghozatalában;

Fejlesztendő ismeretek:

- legyenek képesek a térképi alapismeretekre építve a készségszintű szemléleti és logikai térképolvasásra, tematikus térképek összehasonlító elemzésére, úrfelvételek értelmezésére,
- legyenek képesek földrajzi gyakorlatok végzésére (északi irány meghatározása, a térkép tájolása, távolságmérés),
 - lássák a térkép és a valóság kapcsolatát;
- ismerjék a Föld alakjának, és mozgásának következményeit;
- tudják bemutatni a földi szférák szerkezetét, felépítését, legfontosabb folyamatait ábrák és modellek segítségével;
- tudják bemutatni az egyes szférák jellemző folyamatainak hatását a mindennapi életre;
- ismerjék a földi szférát veszélyeztető, környezetkárosító folyamatokat, tudjanak azokra

- példákat mondani;
- rendelkezzenek a tanulók szilárd ismeretekkel a levegőburokról, használják a témakör alapvető folyamatait biztonságosan írásbeli és szóbeli megnyilvánulásaikban egyaránt
 - értsek meg és magyarázzák a természetben megfigyelt, képeken-rajzokon ábrázolt folyamatokat: a levegő felmelegedését és lehülését, a felhő és csapadékképződést, a ciklon – és anticiklon keletkezését, a nagy földi légkörcsét, a levegő szennyeződését;
 - lássák be és bizonyítsák példákkal az összefüggéseket: a Föld mozgástípusai-, a hőmérséklet napi és évi járása, a hőmérséklet – magasság - légnyomás, a napsugarak hajlásszöge – földrajzi szélesség – domborzat – felszín minősége – felmelegedés, ózon – káros sugárzás – ózonlyuk, között;
 - tudják biztonságosan elvégezni, megoldani a következő gyakorlatokat: középhőmérséklet és hőingás kiszámítása, adatok grafikus ábrázolása;

Belépő kompetenciák:

Legyenek képesek csoportban dolgozni

Legyenek képesek érzelmeiket kordában tartani

Eszközhasználat

Térképhasználat, tájékozódási képesség a térképen,

Topográfiai fogalmak térképen való felismerése

Tudják a földi képződményeket, folyamatokat, jelenségeket tanári segítséggel vizsgálni

Égtájak ismerete

Kontinensek elhelyezkedése a Földön, hazánk elhelyezkedése Európában

Témakörök	Tartalmak	Fejlesztendő kompetenciák
Tájékozódás a térképen és a világegyetemben	<p><i>A térkép</i> A térképi ábrázolás módszerei, a tematikus térképek. A térképi információk felhasználása a mindennapi életben.</p> <p><i>A Föld, mint égitest</i> A Föld helye a Naprendszerben. A Föld mozgásai és azok következményei. A napi és az évi időszámítás.</p>	<p>Anyanyelvi kommunikáció</p> <p>Természettudományos kompetencia</p> <p>Önálló tanulás kompetenciája</p> <p>Szociális kompetencia</p>
A Föld gömbhéjai	<p><i>A kőzetburok földrajza</i> A Föld gömbhéjas szerkezete. A lemeztectonikai folyamatok következményei. Az ásványi nyersanyagok keletkezési feltételei, tulajdonságaik, hasznosításuk. A belső és külső erők szerepe a felszín fejlődésében. Jellegzetes felszínformák.</p> <p><i>A légkör földrajza</i> A légkör összetétele, szerkezete. A légkör alapfolyamatai: felmelegedés, csapadékképződés, légmozgások. Az időjárás-változások hatása a mindennapi életre.</p> <p><i>A vízburok földrajza</i> Az óceánok és a tengerek földrajzi jellemzői, jelentőségük. A szárazföld vizeinek típusai és gazdasági jelentőségük. A vízgazdálkodás.</p>	<p>Anyanyelvi kommunikáció</p> <p>Természettudományos kompetencia</p> <p>Önálló tanulás kompetenciája</p> <p>Szociális kompetencia</p>

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

A tanuló tudjon csoportban dolgozni

Alakuljon ki szabálykövető magatartása

Érzelmait tudja megfelelő módon kimutatni

Képes legyen az tanult ismeretek megfelelő szóbeli közlésére

Egyszerűbb ábrákat képes legyen elemezni, értékelni

A tanuló tudjon egyszerű tájékozódási és mérési feladatokat elvégezni a térképen és a térkép segítségével.

Ismerje a Naprendszer felépítését, annak földi következményeit.

Ismerje a földi szférák szerkezetét, felépítését, legfontosabb folyamatait ábrák és modellek segítségével.

Legyen képes egyszerű időszámítási feladatokat megoldani.

Mutassa be az egyes szférák főbb folyamatainak hatását a mindennapi életre.

Ismerje a légkör, a vízburok, a talaj szennyezettségének globális következményeit

Földrajz

10. évfolyam

Éves óraszám: 37

Témakör	Tartalom	Kompetencia
A földrajzi övezetesség	A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség. Az övezetek, övek kialakulása, az éghajlatok jellemzői. A vízszintes és a függőleges övezetesség rendszere. A természetföldrajzi övezetesség hatása a gazdasági életre.	Új információk megállapítása, kezelése. Tudja értelmezni a különböző övezetekben lejátszódó folyamatokat, azokra a többivel való összehasonlításban következtetéseket legyen képes levonni. Képes legyen az ok-okozati viszonyrendszer megértésére, átlátására.
Népesség- és településföldrajz	A Föld népessége. A népességszám változása. A népesség összetétele, eloszlása. A népesség térbeli mozgásai. A települések fajtái. A településtípusok és jellemzőik.	Problémafelvető és –megoldó gondolkodás fejlesztése. Képes legyen a jelenségeket értelmezni. Empatikus készségük, és toleranciaszintjük fejlesztése. A figyelem és a képzet fejlesztése. Legyenek képesek érzéseiket meghatározni, azokat megfelelő formában kifejezni.
A gazdasági élet jellemzői	A gazdaság ágazatai. A gazdasági szektorok	Tudjanak értelmezni összetett, strukturálisan

	<p>jellemzői, szerepük változásai.</p> <p>A gazdasági ágazatok fő telepítő tényezői és azok jelentősége.</p>	<p>bonyolult rendszereket. Lássák át a folyamatokat, és legyenek képesek megnevezni az azokat mozgató, meghatározó jelenségeket.</p> <p>Értsék a természeti és az épített környezet közötti viszonyrendszert, a kettő kapcsolatát.</p>
A világgazdaság	<p>Gazdasági fejlettség.</p> <p>A gazdasági fejlettség földrajzi különbségei: a fejlett és a fejlődő országok jellemzői.</p> <p>A gazdasági növekedés, a gazdasági fejlettség mutatói.</p> <p>A világgazdaság jellemző folyamatai.</p> <p>A globalizáció pozitív és negatív következményei.</p> <p>A nemzetközi szervezetek szerepe a világ társadalmi-gazdasági életének alakításában.</p> <p>A pénz szerepe napjaink gazdasági folyamataiban: banki, tőzsdai folyamatok, vállalkozások.</p> <p>Hazánk helye és szerepe a nemzetközi, kiemelten az európai társadalmi-gazdasági folyamatokban. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás hatása a társadalmi-gazdasági fejlődésre.</p>	<p>Tolerálják más nemzetek sajátos történelméből fakadó, mienktől eltérő kultúráját.</p> <p>Értsék meg a statisztikák és a való élet közötti kapcsolatot.</p> <p>Tudjanak vitázni, érvelni a gazdaság, a világ alakításában szerepet játszó folyamatok mellett, ellen.</p> <p>Ismerjék az életünk irányításában részt vevő közintézmények feladatát, működésük alapelveit.</p> <p>Lényeg kiemelési képesség fejlesztés.</p> <p>Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Az információ önálló kezelésének fejlesztése.</p> <p>Kooperatív munka gyakorlása.</p> <p>Képzelet fejlesztése.</p> <p>Tudjanak önállóan prezentálni az adatokból saját maguk által leszűrt következtetéseket.</p>
Globális problémák	<p>A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei. A környezeti válság kialakulása, a válság leküzdésének lehetőségei. Az egyén felelőssége és szerepe a környezeti problémák kialakulásában, illetve mérséklésében.</p>	<p>Tudják értelmezni a természeti és társadalmi folyamatok egymásra ható elemeit, rendszereit.</p> <p>Logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Legyenek képesek a jelen tendenciáiból jövőre vonatkoztatott prognózisokat adni.</p> <p>Természettudatos gondolkodás kialakítása, fejlesztése.</p>

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák:

Képes legyen az övezetek elkülönítésére.

Tudja alapszinten felismerni az övezetesség és a gazdasági élet egymásrataltságát.

Ismerje az alapvető rasszokat, vallási irányzatokat.

Felsorolni legyen képes a településtípusok legsajátságosabb tulajdonságait.

Tudja felsorolni a gazdasági ágazatokat, ismerje ezek térképi megjelenését.

Legyen tisztában a gazdasági ágazatok telepítő tényezőinek jelentőségével.

Értse a fejlett és fejlődő országok jellemző helyzetét, társadalmi, gazdasági eltéréseit.

Tudjon alapvető következtetéseket levonni a gazdasági mutatókból.

Értse a globalizáció főbb pozitív és negatív aspektusait.

Lássa át a pénzforgalom jelentősebb motívumait.

Ismerje hazánk Európai Unió tagjának jelentőségét, az együttműködés karakteres formáit.

Tanúsítson környezettudatos szemléletmódot.

A sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó tantervi követelmények

A műveltségi terület kiemelt habilitációs /rehabilitációs feladatai:

A terem berendezésénél és az ülésrend kialakításánál tekintettel kell lenni az esetleges speciális igényekre. A környezet kialakításánál fő szempont az önállóságra nevelés. Fontos kialakítandó kompetencia az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-és kialakításának ismerete. Gyengén látó tanulóknál fontos a környezetben való tájékozódás fejlesztése (iskolaépület, osztályterem, közlekedés) és az életvezetéshez szükséges rend szeretetének és fenntartásának kialakítása.

A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma- felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.

A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.

A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térképösszefüggéseinek felismerése.

Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.

Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.

Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.

Kommunikációs képességek - kérdezni tudás, szakkifejezések használata.

Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

Alapvető munkavállalói és életpálya- építés

9. évfolyam

Éves óraszám: 74 óra

Célok:

A szociális kompetenciákon belül, mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával asszertív módon legyen képes a tanuló kommunikálni, másokat meghallgatni, kezdeményezni és együttműködni a feladatmegoldás során.

Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési kompetenciákon belül ismerje fel a munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák jelentőségét.

Feladatok:

Legyenek képesek erősségeik és fejlesztendő területeik, érdeklődési köreik valamint kedvelt, számukra motiváló tevékenységeik azonosítására, s ezek alapján pozitív énkép és önértékelés kialakítására és fenntartására.

Legyenek képesek az egymás iránti bizalom kialakítására.

Fejlesztendő kompetenciák:

Kommunikációs képességek fejlesztése.

Írás, olvasási képességek fejlesztése.

Önismeret fejlesztése.

Csapatmunkában történő gondolkodás, csapat munka fejlesztése.

Témakörök	Tartalom	Fejlesztendő kompetenciák
Átlépek egy küszöbön	Ez a modul a tanév indítását szolgálja. Célja az együttes tevékenységekre és a tanév modulépítkezésére történő ráhangolás.	Másokra és saját magára való odafigyelés fejlesztése. Szociális kompetenciák fejlesztése.
Keresem a célokat	Az életpálya-építés fogalmának tudatosítása. Az életút jellemző állomásainak azonosítása. Az egész életen át tartó tanulás szerepének tudatosítása.	Meghallgatási készségek. Saját és mások érzelmeinek azonosítása. Kezdeményező készség. Alkalmazkodás. Célok felismerése. Csoportmunka készségek
Hogyan tájékozódjam	Tervezés, átalakítás-életpálya építés.	Meghallgatás. Saját érzelmek, gondolatok azonosítása. Mások érzelmeinek, gondolatainak azonosítása.
Segítőtárs kereső	A részmodulban a tanulók megismerkedhetnek a munkaügyi központok regionális kirendeltségeinek feladataival, valamint a regionális munkaügyi központok által nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatásokkal.	Kezdeményezés. Együttműködés. Információkeresés. Asszertív kommunikáció. Mások szándékainak észlelése.
Emelem a tétet	A modul két nagyobb témakört ölel fel. Az alapvető munkavállalói kompetenciákhoz tartozó ismeretek jelenségvilágából a vállalkozással kapcsolatos alapfogalmakat tárgyalja, az életpálya-építés köréhez tartozó szociális kompetenciák területén pedig az asszertivitás, a konfliktuskezelés és a problémamegoldás kompetenciáit állítja a figyelem középpontjába.	Konfliktuskezelés. Probléma megoldás. Asszertivitás.
Megnézem Mit írok alá	Ebben a modulban a diákok azokat az ismereteket szerezhetik meg, amelyek segítségével eligazodhatnak a munkába állással, a munkaviszony fenntartásával és annak megszűnésével, a munkaviszonnyal együtt járó társadalmi kötelezettségek	Célok megfogalmazása. Célok típusainak azonosítása. Asszertív kommunikáció. Saját érdekek képviselése.

	teljesítésével kapcsolatos alapvető szabályokban, tennivalókban.	
Most elindulok...	A diákok áttekintsék az életpálya-építés során meghozott és még meghozandó döntések sorát, az erre az időpontra már körvonalazódott célokat egyértelműen megfogalmazzák maguknak, és teret biztosítson a célokhoz illeszkedő, konkrét cselekvési tervek kidolgozásához.	Döntési folyamat algoritmus. Önismeret. Lényegkiemelés. Változáshoz való alkalmazkodás. Cselekvési tervkészítés.

SZAKMAI ELŐKÉSZÍTÉS

9. évfolyam

2010/2011		
	Heti óraszám	Éves óraszám
Szaktananyagok gyakorlata szaktananyagok	2f + 2f	74
Szaktananyagok gyakorlata Szaktananyagok	1f+1f	37
Szaktananyagok gyakorlata Környezetvédelem	1f+1f	37
A munka világa	1	37
Szaktananyagok	1	37
Összesen:	6	222

Szaktananyagok gyakorlata (csoportbontásban)

A szaktananyagok gyakorlata kiemelten fontos területe a szakiskolai munkának, amely összekapcsolja a különböző tárgyak közös elemeit, elősegíti a pályaválasztás folyamatát, és hozzájárul a tanulók eredményes szocializációjához.

Célok és feladatok:

A szaktananyagok gyakorlata célja, hogy a tanulók saját életpályájuk megalapozásához ismereteket kapjanak mind önmagukról, mind munkaerő-piaci környezetükről, és kellően megalapozzák a pályaválasztási döntésüket.

A tanulók határozzák meg saját helyzetüket és céljaikat, alakuljon ki bennük a szakmai szocializáció, a szakmatanulás igénye, fogadják el a távlatos életpálya – építés szükségességét.

A tantárgy járuljon hozzá a tanulók egyénre szabott életvezetési stratégiájának kialakításához, különös tekintettel a munkához való viszonyra.

Tárják fel érdeklődésüket, készségeiket.

Személyes tapasztalataik alapján alakítsanak ki pozitív viszonyt a munka világához.

A tantárgy járuljon hozzá ahhoz, hogy a tanulók pozitív magatartással, a képességük kreatív felhasználásával és az emberi kapcsolatok fontosságának felismerésével válasszák ki a számukra megfelelő pályaterületet. Segítse a tanulókat individuális céljaik megfogalmazásában, tudjanak szervezni és dönteni életpályájukkal kapcsolatban.

Mindezek együttesen hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a szakiskolai évek a társadalomba való indulás megalapozását szolgálják. Ehhez szükséges, hogy a munka és a pálya világról megfelelő, igényeik szerinti ismeretekkel rendelkezzenek, jól ismerjék a pálya, a munka és a szakma emberekkel szemben támasztott követelményeit. Ismerjék meg a megszerzhető képesítések rendszerét, ezen belül el tudják magukat helyezni, és ehhez kapcsolódóan szakmai perspektívákat is lássanak maguk előtt.

A munka és a technika szükségessége, jelentősége és szerepe az emberi életben, haszna és veszélyei: a fenntartható fejlődés

Dokumentumismeret (tárgy, könyv, hálózati dokumentum)

Az alkotás folyamata, a gyakorlati problémafelismerési és problémamegoldó folyamat részei
Problémafelismerés

Tervezés

Konstruálás, kivitelezés (tárgyak, modellek, szerkezetek és agrotechnikai eljárások, háztartás- és egészségügyi megoldások)

A tevékenység és eredményének értékelése

Munkavégzési és tanulási szokások

Fejlesztendő kompetenciák:

Ismerjék meg egyre jobban azt a társadalmi, kulturális közeget, amelyben élnek, képesek legyenek felmérni és felismerni lehetőségeiket. Életkorukhoz igazodva alakítsák ki életcéljaikat, a pályaorientációs foglalkozás keretein belül tegyenek szert olyan ismeretekre, készségekre, amelyek a karrierépítéshez szükségesek.

Erősítsék azon képességeiket, amelyek segítségével összevethetik egyéni szabadság képüket a tágabb és szűkebb társadalmi elvárásokkal. A pályaorientációs témák feldolgozása során szerezzenek jártasságot a pályaválasztást befolyásoló és alakító tényezők (családi és kulturális háttér, hagyományok, karriertervek készítése, tanulási lehetőségek és azok költségei, munka világa, elvárások, munkaerő-piaci helyzet) kapcsolatairól.

Legyenek képesek önmagukat a jövőben látni, ismerjék fel a különböző szakmák kitanulása által kapott lehetőségeket.

Témakörök	Tartalmak	Kompetenciák
Közösségformálás	Tanár szerepe; a segítő szakemberek szerepe és elérhetőségük módja az intézményen belül; bemutatkozás, ismerkedés; <u>közösség</u> : fogalma, működése, fontossága, beilleszkedés; iskolai szabályok; szabályalkotás, közös cél; környezet formálás	<ul style="list-style-type: none"> - meghatározza a tanár és a segítő szakemberek szerepét - képes önmagát bemutatni - részt vesz a szabályok alkotásában - elismeri a szabályok fontosságát - meghatározza a fogalmakat - figyel a másokra - a környezet kialakításában részt vesz
Önismeret Énkép	Fogalmak; fontosságuk; ahogy én látom magam; ahogy mások látnak engem; én ideál; személyiség fogalma és kialakulása; személyiség típusok; a harmonikus személyiség; a boldog ember	<ul style="list-style-type: none"> - értékeli saját magát - meghatározza én-ideálját - ismeri a személyiség típusokat - az önismeret és a mások ismeretének komponenseit ismeri

	Kommunikációs helyzetgyakorlatok	
Pályaszocializáció	Szocializáció fogalma; önbizalom; alapvető személyiségjegyek és szakmacsoportok kapcsolata; szabálykövetés; kötelezettség; felelősség; kötelesség; kitartás; hierarchia;	<ul style="list-style-type: none"> - bízik önmagában - képes szabályok betartására - kötelességeit teljesíti - alkalmas közösségekben való munkavégzésre - munkaidejét megtervezi - képes a munkavégzés által követelt kitartásra - a hierarchiákat átlátja -
Tantárgyi érdeklődés	Érdeklődési területek; érdeklődés erőssége; érdeklődés és gyakorlat kapcsolata; életfilozófia; tantárgyak csoportosítása;	<ul style="list-style-type: none"> - érzelmi megnyilvánulásait ki tudja fejezni érdeklődésével kapcsolatban - elméleti tudását a gyakorlatban hasznosítani tudja - szelektál - képes rendszerben látni
Pályaérdeklődés	Szűkebb és tágabb környezet hatásai; környezet és információ kapcsolata; öröklődés és nevelés; családi hagyományok; szakmai családfa; a tapasztalat szerepe;	<ul style="list-style-type: none"> - az emberi kapcsolatok formáit átlátja - a környezeti hatásokat szelektálja - ismeri az öröklődés és nevelés fogalmát és hatásait - családját be tudja mutatni - a család szakmai hagyományait és azokra gyakorolt hatásait ismeri - eddigi tapasztalatainak érdeklődésére gyakorolt hatásait meg tudja fogalmazni
Képesség, készség	Adottság és képesség definíciója és kapcsolata; különböző képességeink; a képesség és érdeklődés összefüggése; képességek és szakmák kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a témakörhöz szükséges fogalmakat - tisztában saját társas, szellemi és fizikai készségeivel - meg tudja fogalmazni a különböző szakmákhoz szükséges készségeket
Hivatalos iratok	Alapdokumentumok; szükségességük, fontosságuk; beszerezhetőségük; szükséges adatok	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri az alapdokumentumokat - a hivatalos iratok kitöltésére képes - olvashatóan ír - ismeri az iratok beszerzésének módját és helyét
Álláskeresés, álláshirdetés	Álláshirdetések Álláskeresési technikák Önéletrajz készítésének lépései Az önéletrajz mellékletét képező dokumentumok Motivációs levél Állásinterjú (a kommunikáció szerepe és jelentősége az	<ul style="list-style-type: none"> - tervezi életpályáját - eligazodik a hivatalos iratok világában - képes a hivatalos iratok szaknyelvezetének elsajátítására - megvalósítható célokat határoz meg

	<p>állásinterjú során) Situációs játékok Munkavállalás itthon – munkavállalás külföldön</p>	<ul style="list-style-type: none"> - döntéshelyzetekben mérlegel - reálisan értékeli saját helyzetét és lehetőségeit
Pályák világa	<p>A tudás szerepe a társadalmi előrelépésben, jelentősége; értékmegevalósító hatása a munkaerőpiacon; munkatevékenységekre irányuló motívumok; munkakörülményekre irányuló motívumok; élethelyzetekre irányuló motívumok; általános érvű értékek; a magyar gazdaság és ipar főbb ágazatai; szakterületek bemutatása; kapcsolódó szakmai képzések bemutatása; szakmai képzések megszerzésének időigénye; az OKJ jegyzékben szereplő szakmák szakmacsoportonként való bemutatása; az OKJ-s szakmák iskolarendszerű képzésének sajátosságai, szakmai háttere</p> <p>Az iskolánkban oktatott szakmák részletes elemzése, megismertetése a tanulókkal. Elhelyezkedési lehetőségek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - elismeri a tudás fontosságát - a továbbtanulási lehetőségeket ismeri - a továbbtanulás anyagi vonzatával tisztában van - tudatában van a szakképesítést igazoló okmányok értékének - tisztában van az OKJ fogalmával és tartalmát át tudja tekinteni
A munkába állás jogi háttere	<p>Az Fővárosi Munkaügyi Központ -Ifjúsági Iroda;</p> <p>Munkajogi alapismeretek: munkaviszony – munkáltató – munkavállaló kötelezései és jogai; munkaszerződés; munkaidő; szabadságolás; munkanélküliség.</p> <p>A Társadalom Biztosítás alapjai</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a munkavállalói oldal kötelezései és jogait - különbséget tud tenni munkaviszonyok között - tisztában van a jövedelem fogalmával - megfelelő információkkal rendelkezik a munkanélküliségről és az álláskeresésről
Pályaismeret, munkaerőpiac	<p>A társadalom és a gazdaság kapcsolata; a gazdaság korszerű szektorok; gazdasági változások Magyarországon; a négy fő szakterület jellemzése; a 21 szakmacsoportba tartozó pályák megismerése; pályaleírások; a szakterületek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - érti az alapvető gazdasági folyamatokat - ismeri a négy fő szakterület jellemzőit - meg tudja különböztetni a 21 szakmacsoportot - képes összekapcsolni az elméleti és gyakorlati információkat

	bemutatása a szakmai képzést végző szakoktató pedagógusok szakmai szemléletével a szakterületek, gyakorló helyek bemutatása; a munkaerőpiac fogalmának bevezetése; a megismert szakmák munkaerőpiaci elemzése, kereslet-kínálat	<ul style="list-style-type: none"> - rendszerben tud gondolkodni - átlátja a munkaerőpiac mozgását, törvényszerűségeit - átlátja a kereslet-kínálat összefüggéseit
Döntéshozatal	A döntést befolyásoló tényezők áttekintése a tanév során felmerült témák tükrében: rátermettség, képességek, családi hagyományok, érdeklődés, pályáérdeklődés, pályaismeret, munkaerőpiac elvárásai; Célok realizálása, felelősségvállalás és lehetőségek; a döntéshozatal folyamata; pályaterv készítés	<ul style="list-style-type: none"> - érdeklődik a szakmák iránt - énképe reális - meg tudja fogalmazni a döntéshozatalát befolyásoló tényezőket - mérlegelni tudja céljai realitását - képes felelősséget vállalni - alkalmazkodik a lehetőségekhez - ismeri a döntéshozás folyamatát - képes döntést hozni - pályatervét önállóan elkészíti

Szakmacsoportok

9. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok:

A szakmacsoportokba tartozó szakmákkal történő ismerkedés. A diákok a foglalkozások alkalmával ismerjék meg a szakmacsoportba tartozó szakmák jellemzőit, a lehetséges munkahelyeket, a foglalkoztatás feltételeit! Alakuljon ki bennük egy elképzelés arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt!

Feladatok:

Ismerjék meg a tanulók munka világához kapcsolódó specifikus kompetenciákon belül a különböző szakmacsoportok területén szerezhető szakmai végzettségeket, térképezzék fel a jellegzetes munkafolyamatokat.

Az adott munka végzéséhez kapcsolódó kompetenciákon belül a szakmacsoport jellegzetes elvárásait ismerjék meg.

A munka megfigyelése során a tervezés, előrelátás és szabályok betartásához fűződő kompetenciák kerüljenek előtérbe. A tapasztalati tanulás révén szerzett saját élmények révén a gyakorlatban éljék át a tervezés és szervezés, a felelősségteljes tevékenység szerepét. A csoportmunka során a feladatmegosztásból adódó eltérő szerepekben történő együttműködés fontosságának megtapasztalása járul hozzá az eredményesebb életpálya-építéshez.

Fejlesztendő kompetenciák:

Kommunikációs képességek fejlesztése.

Munkavédelemmel kapcsolatos felelősségvállalás fejlesztése.

Csapatmunkában történő gondolkodás, csapat munka fejlesztése.

Kéz ügyesség fejlesztése.

Témakörök	Tartalom	Fejlesztendő kompetenciák
Vendéglátás idegenforgalom elvárások	Ismerkedés a szakterületen szereshető szakmai végzettségekről, az ehhez szükséges képességek feltárása.	Önismeret. Előírások szabályok betartása.
Vendéglátás idegenforgalom munkahelyi megfigyelés	Külső munkahelyen történő munkaköri megfigyelés.	Interjúkészítés. Kommunikációs készség fejlesztése. Íráskészség fejlesztése.
Vendéglátás idegenforgalom Terítve	A felszolgáló szakma megismerése. Ismerkedés a felszolgáló szakma fontos kellékeivel.	Higiénia. Önuralom, türelem, segítőkészség. Szociális kompetenciák. Non verbális kommunikáció.
Vendéglátás idegenforgalom Édes élet	A cukrász szakma megismerése.	Receptek értelmezése. Mértékátváltás, Díszítés- kézügyesség fejlesztése.
Faipar	Ismerkedés a szakterületen szereshető szakmai végzettségekről, az ehhez szükséges képességek feltárása.	Önismeret. Előírások szabályok betartása.
Műhelylátogatás	Faipari gépek, szerszámok, alapanyagok megismerése.	Interjúkészítés. Kommunikációs készség fejlesztése. Íráskészség fejlesztése- jegyzetelés.
Kézművesség	Poháralátét, kulcstartó, szalvétatartó dobozkészítés.	Alapvető faipari munkafolyamatok megismerése gyakorlása.
Kereskedelem és marketing	A szakmacsoportozhoz tartozó alapszakképesítésekre, valamint az azokhoz kapcsolódó részszakképesítésekre, kapnak rálátást a tanulók.	Kommunikációs készségek fejlesztése. Táblázat kezelés értelmezés.
Kereskedelem és Marketing Bolti eladó	A kereskedői munkakör betöltéséhez szükséges képességek megismerése.	Higiénia. Önuralom, türelem, segítőkészség. Szociális kompetenciák. Non verbális kommunikáció
Kreatív órák	Díszcsomagolás.	Kézügyesség, esztétikum fejlesztése.
Könnyűipar	Ismerkedés a szakterületen szereshető	Önértékelés saját

	szakmai végzettségekről, az ehhez szükséges képességek feltárása.	képességek feltérképezése.
Kreatív órák	Varrás, szövés textilkép készítés.	Kézügyesség, esztétikum fejlesztése.

Továbbhaladási kompetenciák:

A pályaeorientáció során a tanulók, olyan kompetenciákat sajátítanak el, amelyek segítik a pályaválasztásukat és a munka világába való bekapcsolódásukat.

Ahhoz, hogy a tanulók a 10. évfolyamon folytatni tudják tanulmányaikat a szakmai alapozó tantárgy keretében, a következő kompetenciákat kell elsajátítaniuk:

- a szakmacsoportok és a szakterületek különbségeit meg tudja fogalmazni
- ismeri a pályaeorientációval, a pálya világával, a munkavállalással kapcsolatos fogalmak többségét
- a pályaeorientációt befolyásoló tényezőket és azok hatásait meg tudja fogalmazni
- pályatervét önállóan elkészíti

Speciális nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása

A helyi tanterv itt megfogalmazott nevelési irányelveinek legtöbbje minden sérülési területre vonatkozik, ezért megfogalmazásuknál a „speciális nevelési igényű tanuló” kifejezést alkalmaztuk.

A pályaeorientáció kiemelt feladata speciális nevelési igényű tanulók esetén a diákok vágyainak és a realitásoknak az összeegyeztetése. Fontos hogy a tanulók érdeklődése összhangba kerüljön mozgás-érzékszervi- értelmi- vagy egyéb sérüléseikből adódó korlátaikkal. Különös figyelmet kell ezért fordítani egyrészt saját képességeik reális megítélésére (hátrányaikra és erősségeikre ezen a téren), másrészt a számukra is elérhető pályák, munkahelyek megismertetésére, valamint az ezek iránti érdeklődés felkeltésére. Az év végén elkészülő pályatervnek igazodni kell egyéni képességeikhez.

A tanév folyamán látogatott szakmák:

- Női ruha készítő
- Asztalos
- Virágkötő
- Szakács
- Pincér

Könnyűipari szakmacsoport¹

A szakiskolákban a 9–10. évfolyamon a szakmai alapozó oktatás keretében a könnyűipari szakmacsoport közös, valamint a szakirányoknak megfelelő szakmai-elméleti ismereteinek nyújtása, a készségek, képességek fejlesztése folyik. A szakismeretet kívánó szakrajzok elsajátításával és beépítésével a kreatív tevékenységek körébe, a formák és a tér alkalmazását ismerik meg a tanulók. A szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai ismeretek elsajátítása mellett megismerkednek a könnyűipari szakmák jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, ezek környezetvédelmi vonatkozásaival,

¹

Az oktatási miniszter 10/2003. (IV.28.) OM rendelete a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX.21.) OM rendelet módosításáról 2.sz. melléklet

megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, s felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés kiválasztására.

A Könnyűipari szakmai alapozó ismeretek oktatásának célja, hogy megismertesse a tanulókkal a szakmacsoportban leggyakrabban felhasznált nyersanyagok fajtáit, tulajdonságaikat, valamint a belőlük készült alapanyagok, félkész és késztermékek feldolgozhatóságát, viselési tulajdonságait és környezeti jellemzőit. Mutassa be a textíliák, bőrök, szőrmék gyártásának menetét, az előállító gépek működési elvét. Ismertesse meg a könnyűipari áruismereten belül a textíliák, bőrök, szőrmék, kellékanyagok legjellemzőbb fajtáit, feldolgozási és használati tulajdonságaikat. Tájékoztasson az öltözködés és a divattörténet főbb állomásairól.

Segítsen felkelteni a szakmai, szakirányú érdeklődést a vizuális kultúra nyelvének, a látás eszközszerének gyarapításával a szakiskola speciális körülményei között.

Készítse fel a tanulókat a gyártási műveletek kézi és gépi kivitelezésénél alkalmazott rajzos ábrák értelmezésére, a jelölések ismeretére, az egyszerűbb műveleti ábrák rajzolására, a műszaki dokumentáció értelmezésére és alkalmazására. Tájékoztasson a könnyűipari szakmák kialakulásáról. Adjon áttekintést a könnyűiparban jellemző alapvető konfekcionálási műveletekről, az alkalmazott gépek működési elvéről. Ismertesse meg a tanulókkal a gyártási műveletekre vonatkozó minőségi előírásokat. Keltse fel a tanuló érdeklődését a mindenkori divatirányzatok követésére és az újabb technológiák megismerésére egyaránt.

Fejlesztési követelmények

A tananyag tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, az algoritmikus gondolkodás, az önálló ismeretszerzés képessége, a kreativitás, az ismeretek alkalmazási képessége.

Fejlessze a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességeket.

Erősödjék a tanulóknak a mások munkájának, eredményeinek, teljesítményeinek tisztelete. Keltse fel a tanuló érdeklődését az egyes könnyűipari szakmák iránt.

Fejlessze kép-, valamint ábraolvasási, -értelmezési készségüket.

Legyenek képesek a tanulókat egyszerűbb szakmai ábrázolásokat értelmezni, készíteni.

Legyenek képesek a tanulókat a gyártási műveletek legfontosabb alapfogalmainak meghatározására, a szakkifejezések szakszerű használatára.

Fejlődjön a tanulóknak a kézügyessége, arányérzéke, térlátása, ízlése, műszaki műveltsége.

A tantárgyak tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, az algoritmikus gondolkodás, az önálló ismeretszerzés képessége, a kreativitás, az ismeretek alkalmazási képessége.

9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzés tanári útmutatás alapján egyénileg és csoportosan, írott szövegekből, különféle képi ábrázolásokból, elektronikus adatbázisokból, megfigyelésekből.

Könnyűipari anyagismeret

A könnyűiparban (textil-, bőr/szőrme-, cipő-, ruhaipar) felhasznált legfontosabb nyersanyagok, alapanyagok és jellemzőinek bemutatása.

Gyártási alapismeretek

A könnyűipar ágainak és azok kapcsolatának bemutatása.

A könnyűipari szakmák kialakulásának, fejlődésének megismerése a történeti korok tükrében. A választott szakmacsoportra jellemző gyártási folyamatok legfontosabb alapfogalmainak megismertetése a szakkifejezések szakszerű használatával.

Könnyűipari anyagismeret

Témakörök	Tartalmak
A könnyűipar nyersanyagai, alapanyagai	A textil-, a bőr/szőrme- és a cipőipar nyersanyagai, a ruhaipar alapanyagai és környezeti jellemzőik.
Rajz és vizuális kultúra	
Témakörök	Tartalmak
Öltözködéskultúra	Öltözködé- és divattörténet. A különböző korok öltözködésének, divatjának a jellegzetességei.
Ábrázolási módok	Szabadkézi ábrázolások. Műszaki ábrázolás.

Gyártási alapismeretek

Témakörök	Tartalmak
Gyártási alapismeretek	A könnyűipar ágai és azok kapcsolata. A könnyűipari szakmák kialakulása, fejlődésük a történeti korok tükrében. A gyártás alapfogalmai: előkészítő műveletek, összeállító műveletek. Kisalkatrészek és apróárúk készítése a választott szakiránynak megfelelően.

A továbbhaladás feltételei

Könnyűipari anyagismeret

A tanulók tudják ismertetni a könnyűiparban felhasznált nyersanyagokat, azok jellemzőit, különös tekintettel a feldolgozhatóságra és a viselési tulajdonságokra.

Gyártási alapismeretek

Legyen áttekintésük a könnyűipari szakmák kialakulásáról, fejlődéséről. Legyenek képesek meghatározni saját szakképesítésük helyét a könnyűiparban.

A tanulók tudják ismertetni a választott szakmacsoportra jellemző gyártási folyamatok legfontosabb alapfogalmait a szakkifejezések szakszerű használatával. Készítsenek és alkalmazzanak önállóan egyszerűbb szakmai ábrázolásokat.

Faipari szakmacsoport²

Célok és feladatok

A Faipari szakmai alapozó ismeretek tananyag oktatásának célja a szakmacsoport jellemző területeinek bemutatása során a szakmacsoportban közös elméleti és gyakorlati alapismeretek átadása, a jellemző technológiák, munkaműveletek, felhasznált anyagok megismertetése. A tananyag célja, hogy fejlessze, formálja a tanulók műszaki szemléletét, alapozza meg a szakmai műveltséget, a készségek, képességek fejlesztésével készítsen fel a faipari szakképzés eredményes elvégzésére.

² Az oktatási miniszter 10/2003. (IV.28.) OM rendelete a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet módosításáról 2.sz. melléklet

A faipar sokszínű, tartalmas, aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is eredményező bemutatásával hívja fel a figyelmet a faipari szakmák sajátos voltára, keltse fel a tanulók érdeklődését a szakmacsoport iránt, bizonyítsa be számukra az iparág gazdasági jelentőségét, hosszú távú fejlődőképességét.

Mutassa be a faipari pályák szépségeit, termékeit, veszélyeit, a faipar hasznosságát, környezeti hatásait, fejlődésének irányát, a szakmacsoportban dolgozók tevékenységét, a faipari pályák sokszínűségét, távlatait. Segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában, egyéni életpályájuk reális megtervezésében. Teremtse feladathelyzeteket a tanulóknak képességeik, szakmai tehetségük kibontakoztatására, keltse fel az érdeklődést a szakmai tevékenységek mélyebb elméleti alapjai iránt.

Biztosítson lehetőséget a szakmacsoport munkaköreiben szükséges megfelelő magatartás kialakulásához, a tanulási és szakmai motiváció fejlesztéséhez, megerősítéséhez.

Neveljen a szakmai tevékenységekkel kapcsolatban tudatos, felelősségteljes magatartásra, alakítsa ki a tanulóknál a pontos és minőségi munkavégzés igényét, a környezettel szembeni felelősségérzetet, tudatosítsa a faipari termelés környezeti hatásait.

A Mérések tananyag oktatásának célja, hogy kialakítsa a tanulóknál a pontos és minőségi feladatvégzés igényét, a környezetért való felelősségét, a lényegmegragadó képességet. Ismertesse meg a legfontosabb méréseszközi alapelveket és alapvető mérési módszereket, a faipari gyakorlatban előforduló ellenőrző és mérőeszközöket és a legalapvetőbb műszaki méréseszközi szakkifejezések használatát.

Fejlessze a logikus gondolkodást, a célirányos műszaki feladatmegoldó képességet.

A Faipari anyagismeret tananyag oktatásának célja, hogy rendszerbe foglalja és csoportosítsa az eddig megszerzett, a szakmacsoport szempontjából fontos ismereteket.

Ismertesse meg a tanult témakörök alapfogalmait, hogy a tanulók képesek legyenek a majdani szakmájukban azokat megérteni és használni. Ismertesse meg a tanulókkal a faanyagok szerkezeti és vegyi felépítését, jellemző tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit, környezeti összefüggéseit, mutasson rá az anyag belső szerkezete és tulajdonságai közötti kapcsolatra.

Bővítse a tanulók ismereteit környezetükről, alakítsa ki az önálló ismeretszerzés igényét. Neveljen a természetes fa szeretetére és értékelésére, az ésszerű és takarékos anyagfelhasználás fontosságának felismerésére.

A Faipari szakmai alapismeretek tananyag oktatásának célja, hogy a tanulók felismerjék környezetükben a faipar termékeit, össze tudják kapcsolni az egyes szakmák munkaterületeivel.

Ismerjék fel az elméleti ismeretek gyakorlatban való alkalmazásának szükségességét, tudjanak választani a lehetséges megmunkálási módok közül. Készítse fel a tanulókat a műszaki dokumentáció értelmezésére, ismertesse meg a fa megmunkálásának alapvető módjait, a kéziszerszámokkal való megmunkálás műveleteit.

A Faipari szakrajz oktatásának célja, hogy fejlessze a tanulók rajzképességét, esztétikai érzékét, segítse térlátásuk kialakítását, megismertesse a faipari rajzok fajtáit, jellemző jelöléseit, szakmai sajátosságait.

Fejlesztési követelmények

A tananyag oktatása során fejlődjenek a tanuláshoz szükséges képességek, így különösen az ismeretelemző-értékelő, szintetizáló, fogalomalkotó, általánosító gondolkodás, az önálló tapasztalatszerzés és ismeretalkalmazás képessége, a kreativitás, a logikus gondolkodás. Fejlődjön a tanulók célirányos műszaki feladatmegoldó képessége, rajzképességük.

A szóbeli és írásos szakmai kommunikációban használják helyesen a szakmai kifejezéseket, értsék a szakmai alapfogalmakat, folyamatosan bővítsék szakmai szókincsüket, használják a gondolatközlés rajzi formáit. Alakuljon ki és fejlődjön a tanulók szépérzéke, erősödjön meg a saját munkájukkal kapcsolatos igényességük, tanulásuk legyen átgondolt, célszerű és eredményes, írásos munkáikban, rajzfeladataikban törekedjenek az igényes külalakra, számítási eredményeikben a pontosságra.

A tananyag elsajátítása során a tanulók váljanak képessé szakmai leírások, táblázatok, grafikonok használatára, faipari szakrajzok, ábrák helyes értelmezésére, a mértékrendszerek szakszerű, biztos alkalmazására.

A tanulók ismerjék a szakmacsoportban alkalmazott alapméréseket és az ahhoz szükséges eszközöket. Tudják megbecsülni a mérési adatokat, tudjanak kiválasztani mérőeszközt egyszerű mérési feladathoz.

A tantárgyi tevékenység során szokjanak hozzá a tanulók a tanuláshoz, az önálló és produktív feladatmegoldáshoz, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

Erősödjék a tanulóknál a kötelességtudat, a felelősségérzet, a mások munkája, eredményei, teljesítményei iránti tisztelet. Folyamatosan erősödjék a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás. Ismerjék meg, fogadják el és tudatosan alkalmazzák a szakmai tevékenységek végzéséhez szükséges magatartási szabályokat, magatartásformákat.

A szakmai tanulmányi tevékenység által alakuljon ki a munkához, életpályához való kötődésük.

A tanulók lássák meg a faipari termékek, a technika, a szakma mögött az embert és a természetet, tiszteljék annak értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természet- és egészségkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást.

A tanulók tudják alkalmazni a faipari technológiákról, eljárásokról, anyagokról, eszközökről szerzett ismereteiket, valamint a faipari szakrajzi képességeiket a későbbi tanulmányaik és gyakorlati tevékenységük során.

9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Feladattal vezetett elemzés írásos, képi és elektronikus ismeretforrások felhasználásával.

A biológiában, kémiában, matematikában tanult ismeretek rendszerezése, ismétlése.

A tanult fizikai jelenségek felismerése, egyszerűbb mérések és kísérletek elvégzése, az eredmények értelmezése.

Információk gyűjtése a tanulók szakirányú tapasztalatainak felhasználásával és kiadványok, szakmai folyóiratok, szakkönyvek segítségével.

Megfigyelési szempontok alapján történő ismeretszerzés. (A tanult ismeretek, törvényszerűségek felismerése a hétköznapi életben. A különböző szakmák közötti hasonlóságok és különbségek felfedezése.)

Önálló tapasztalatszerzéssel egyszerű összefüggések, törvényszerűségek felismerése.

Rajzolás, szerkesztés, vázlatkészítés.

Rajzi alapismeretek

Témakörök	Tartalmak
Rajzeszközök	Rajzeszközök fajtái, használatuk.
Rajzolás szabadkézzel	Vonalvezetési gyakorlatok, ismétlődő minták rajzolása. Kicsinyítés, nagyítás négyzetrács segítségével (méretarány). Rajzolás természet után (organikus formák).

Szabályos mértani testek és testcsoportok rajzolása	Rajzolás modellek után (méretetek, arányok, téri viszonyok).
A perspektíva	Egy- és kétiránypontos perspektíva.
Vetületi ábrázolás	Nézetek származtatása, képsíkrendszer felépítése. Vetítés módszerei, a vetületi ábrázolás szabályai. Egyszerű testek vetületei. Hálózatrész, makettkészítés.
Axonometrikus ábrázolások	Egyszerű és összetett testek ábrázolása. Csonkított testek ábrázolása.
Tárgyak rekonstruálása vetületek alapján	Axonometrikus rajzok készítése szabadkézzel.

Mérések

Témakörök	Tartalmak
Mérési alapismeretek	A mérés fogalma, a szabványosítás jelentősége, az SI mértérendszer.
Hosszúságmérés	A hosszúság SI alapegysége, annak törtrészei és többszörösei. A hosszúságmérés eszközei, azok mérési pontossága. Mérőeszköz kiválasztása adott mérési feladathoz.
Tömegmérés	A tömeg SI alapegysége, törtrészei és többszörösei, azok egymásba átváltása. Mérőeszköz kiválasztása adott mérési feladathoz.
Területmérés	A terület SI alapegysége, annak törtrészei és többszörösei, azok egymásba átváltása. Hosszúságadatokról egyszerű idomok, felületek felszínének meghatározása.
Térfogatmérés	A térfogat SI alapegysége, annak törtrészei és többszörösei, azok egymásba átváltása. Hosszúságadatokról egyszerű idomok térfogatának meghatározása.
Hőmérsékletmérés	A hőmérséklet fogalma, egyszerű hőmérők mérési elve.
Időmérés	Időmérő eszközök használata.

Faipari anyagismeret

Témakörök

Tartalmak

Az erdő	Az erdő mint biológiai életközösség. A Föld erdői. Erdőgazdálkodás, fakitermelés. Erdei választékok. Környezetvédelmi jelentősége.
A fa szövetszerkezeti felépítése	A növényi sejt, növényi szövetek, osztódó és állandósult szövetek.
A fa vegyi összetétele	A fát felépítő kémiai elemek és vegyületek.
A fa nedvességtartalma	Az egyensúlyi fánedvesség. A fa nedvességtartalmának meghatározása. A nedvességváltozás hatása a fa méreteire.

A továbbhaladás feltételei

Rajzi alapismeretek

A tanulók ismerjék a különböző ábrázolási módokat, képesek legyenek a rajzeszközöket biztonsággal használni, rendelkezzenek az ábrázoláshoz szükséges térszemléleti alapokkal.

Legyenek képesek egyszerűbb tárgyak vetületi és axonometrikus ábrái közötti összefüggések felismerésére.

Mérések

A tanulók ismerjék a mérés fogalmát, a szabványosítás jelentőségét, az SI mértérendszer, a mérési pontosság és a mérési hibák fogalmát, a hosszúság-, a tömeg-, a terület-, a hőmérséklet- és az időmérés mérőeszközzeit, azok felhasználását, a mértékegységeket és azok átváltásait, a mért értékek értelmezését, az alapvető mérések elvét, a mérőeszközök, beállítását, kezelését.

Tudják megbecsülni a mérési adatokat.

Faipari anyagismeret

Tudják ismertetni a fa élettani tulajdonságait, szövetszerkezeti felépítését, tudják megnevezni a fát felépítő vegyületeket, a faanyag nedvességváltozásának okait és következményeit, a termék használhatóságára gyakorolt hatását.

9. évfolyam

Vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoport³

Célok és feladatok

A Vendéglátás-idegenforgalom szakmai alapozó ismeretek oktatásának alapvető célja a vendéglátás általános ismereteinek elsajátítása, a készségek, képességek fejlesztése, valamint olyan ismeretrendszer, tudás és gyakorlati ismeretek kialakítása, amely megalapozza és formálja a vendéglátás szakmacsoport szakmáihoz szükséges szemléletet. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő tevékenységre és ezen keresztül megfelelő tapasztalatszerzésre. Segítse a megalapozott pályaválasztási döntés megerősítését. A szakmacsoport aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is eredményező bemutatásával hívja fel a tanulók figyelmét a vendéglátás szakmacsoport szakképesítéseinek sajátosságaira, keltse fel az érdeklődésüket azok iránt, mutassa be a pályák szépségeit, nehézségeit, hasznosságát, fejlődésének irányát, a területen dolgozók tevékenységét, annak távlatait. Segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában,

³ Az oktatási miniszter 10/2003. (IV.28.) OM rendelete a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet módosításáról 2.sz. melléklet

az egyéni életpályájuk reális megtervezésében. Teremtsen feladathelyzeteket a tanulók képességei, szakmai tehetségük kibontakoztatására, keltse fel az érdeklődést a szakmai tevékenységek mélyebb elméleti alapjai iránt. Biztosítson lehetőséget a szakmacsoport munkaköreiben szükséges magatartás kialakulásához, a tanulási és szakmai motiváció fejlesztéséhez, megerősítéséhez. Neveljen a szakmai tevékenységekkel kapcsolatban tudatos, felelősségteljes magatartásra, alakítsa ki a tanulóknál a pontos és minőségi munkavégzés igényét, a környezettel szembeni felelősségérzetet. Az „A2” változatú kerettanterv célja alapvetően azoknak a funkcionális készségeknek, képességeknek a fejlesztése, amelyek a szakképzésbe való belépéshez feltétlenül szükségesek. A tanulók elméleti hiányosságainak pótlása ezt a célt szolgálja.

A Gazdasági környezetünk oktatásának célja, hogy készítse elő a speciális gazdasági ismereteket. A gazdaság működésének bemutatásával, a gazdaságban végbemenő alapfolyamatok megértésével formálja a tanulók gazdasági szemléletét. Az alapfogalmak megtanításával tegye lehetővé a gazdasági alapösszefüggések felismerését és alkalmazását a gyakorlatban. Alakítsa ki a tanulóknál a logikus gondolkodás képességét, az ok-okozati összefüggések felismerését. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő munkavégzésre is.

A Kommunikációs és viselkedéskultúra oktatásának célja az eltérő ismeretekkel és gyakorlattal rendelkező tanulók általános ismereteinek kiegészítése, szintre hozása. Segítse elő, hogy a tanulók a magánéletben és a közösségekben (osztály, munkahely) be tudjanak illeszkedni. Feladata azon személyi attitűdök kialakítása, amelyek a társadalmi együttélés folyamán, de a szolgáltató szektorban is kiemelten fontosak. Hozza felszínre és fejlessze a tanulók beleélő képességét, amely így fokozatosan elősegíti szocializációjukat a magánéletben, valamint a munkahelyen.

A Vendéglátás általános ismeretei oktatásának a célja, hogy az otthoni vendéglátásból kiindulva, részben összehasonlító módszerrel megismertesse a tanulókkal a vendéglátás lényegét. A vendéglátás üzlettípusai és az egyes vendéglátós munkakörök bemutatásán keresztül elősegítheti a személyre szabottabb szakmaválasztást.

Fejlesztési követelmények

A tanulás során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, az önálló ismeretszerzés, az ismeretek alkalmazási képessége. Fejlessze a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességeket, a rajzi képességeket. Alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön meg a tanulók munkájukkal kapcsolatos igényessége, munkájuk legyen átgondolt, célszerű, eredményes, a szóbeli kommunikációban törekedjenek a nyelv, a szakkifejezések szabatos használatára, munkáikban az igényes külalakra. A tantárgyi tevékenység során szokjanak hozzá a tanulók a számítástechnikai eszközök használatához. Alakuljon ki a tanulóknál az önálló szakmai tanulás, feladatmegoldás igénye, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet. A tantárgyi tevékenység során folyamatosan erősödjék a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás.

Gazdasági környezetünk

A tanulók tudják megmagyarázni a család szerepét, a gazdasági egységek formáit, szerepét, működését, felépítését.

Kommunikációs és viselkedéskultúra

A tanulók legyenek tisztában a társadalmi együttélés szabályaival, fontosságával. Fogalmazzák meg a munkájukhoz kapcsolódó életcélokat. Legyenek képesek alkalmazkodni az eltérő szerepkörben jelentkező feladatok megoldásához.

Vendéglátás általános ismeretei

A tanulók ismerjék meg a vendéglátás lényegét a társadalmi munkamegosztáson belül. Legyenek képesek megfogalmazni a szakmaválasztásuk motivációit. Érezzék át a csapatmunka szükségességét.

Szakmai informatika (csoportbontásban)

9. évfolyam

Óraszám: 37

Cél

Orientációs év.

Bemutatni a szakmai informatika alapfogalmait, terminológiáját, megjelenését, alkalmazásait.

Követelmény

A tanuló tudja használni a számítógépet és perifériáit, ismerje a bennük leggyakrabban előforduló anyagokat és alkatrészeket.

Ismerje az informatikában használt :

- szakkifejezéseket, fogalmakat,
- segédprogramok alapfunkcióit (tömörítő, konvertáló, víruskereső, lemezkezelő funkciókat),
- operációs rendszerek grafikus felületinek szolgáltatása,
- a hagyományos és korszerű műszaki kommunikációt,
- a berendezésekben leggyakrabban alkalmazott alkatrész elemeket és azok funkcióját.

Tartalom

Bevezetés az információs elméletbe	14 óra
Gép-ember kommunikáció	12 óra
Segédprogramok	10 óra
<hr/>	
Összesen:	37 óra

Bevezetés az információs elméletbe

Óraszám

Iskolai: 14 óra

Cél

Megismertetni az informatikai alapfogalmait.

Bemutatni az információ megjelenését, hatásait a mindennapi életünkben.

Követelmény

Ismerje az informatika alapfogalmait.

Legyen tájékozott a számrendszerekben és kódrendszerekben.

Ismerje a logikai alapműveleteket.

Ismerje az információ feldolgozásának folyamatát.

Tartalom

1. Az információ fogalma.
 - Információ vizsgálatának szempontjai.
 - Az informatika kialakulása, fejlődése.
 - Hír, információ, adat.
 - Információ mérése, egységei.
2. Számrendszerek. Kettes számrendszer.

- Algebrai műveletek a kettes számrendszerben.
- Logikai műveletek kettes számrendszerben.
- 3. Kód, kódolás, dekódolás.
 - Az információtovábbítás modellje.
 - Az információ átvitel és tárolása.
 - Elsődleges és másodlagos adathordozók.
 - Numerikus és alfanumerikus kódok.
 - Hibajelzés és hibajavítás.
- 4. Számábrázolás számítógépen.
 - Nagyságrend ábrázolás.
 - Előjel ábrázolás.

Értékelés

A tanári gyakorlatnak megfelelően, témazáró dolgozat.

Feltételek

tanulói segédlet

Információs elméleti oktató programcsomag

Számítógép labor

Ember-gép kommunikáció

Óraszám

Iskolai: 12 óra

Cél

Bemutatni a számítógép erőforrásait (hardver, szoftver, emberi erőforrások).
Biztonsággal tudja üzemeltetni a számítógépet az alap feladatok megoldására.
Legyen képes megfogalmazni a használt HV és SV eszközökkel szembeni követelményeket.

Követelmény

A tanuló ismerje a választott számítógép felépítését, működési elvét.
Rendelkezzen operációs rendszer működtetéséhez szükséges ismeretekkel. tudja használni a számítógépet iskolai feladatainak megoldásában

Tartalom

1. Számítógép felépítése
 - Számítógép osztályozása.
 - Számítógép emberi erőforrásai.
 - Perifériák tulajdonságai.
2. Operációs rendszer
 - Részei, indítása, használatba vétele, telepítése.
 - Legfontosabb parancsok.
3. Rendszer konfigurálás
 - pl. AUTOEXEC.BAT, CONFIG.SYS fájl.
 - HV eszközök konfigurálása
4. HV és SV követelmények
 - A számítógép legfontosabb technikai adatainak értelmezése.
 - A programokkal szembeni követelmények megfogalmazása.
 - Biztonságos program, lapkezelés, menütechnika, értéktartomány, fontos adatok kiemelése, értéktartomány megadása, következetes beolvasás és hibajelzés.

Értékelés

Adott számítógépes feladat megoldása.

Feltételek

Számítógép labor

Számítógép labor HV eszközeinek dokumentációi

Operációs rendszerek (és dokumentációk)
Segédprogramok

Óraszám

Iskolai: 10 óra

Cél

Ismerje a segédprogramok jelentőségét.

Követelmény

Tudjon adattömörítést, vírusmentesítést végezni.

Operációs rendszerben alkalmazott műveleteket tudjon elvégezni segédprogramokkal.

Tartalom

1. Operációs rendszert kiegészítő programcsomagok.
A számítógép alkalmazása során felmerülő olyan igények áttekintése, amelyek kielégítését az operációs rendszer nem, vagy nehézkesen biztosítja.
A parancskiadást egyszerűbbé tevő programok (shell-ek).
Ismertetés, gyakorlás.
2. A lemezekkel kapcsolatos speciális lehetőségek
(lemez tartalmának, szerkezetének megtekintése, megváltoztatása, átszervezése...)
Ismétlés, gyakorlás.
3. A számítógépet mérő, ellenőrző programok
Ismétlés, gyakorlás.
4. Tömörítők és konvertálók
(bekapcsolás, kibontás önkicsomagoló csomagok készítése, használata, az EXE és COM file-ok tömörítése).
Gyakorlati feladatok.
Adatálományok "tömörítése", Archivkezelő utility-csomag.
5. Filekereső segédprogramok
6. Számítógépes programok szoftver védelme. Óvintézkedések.

Értékelés

Adott számítógépes feladat megoldása.

Feltételek

tanulói segédlet

Számítógép labor

Korszerű segédprogramok

Környezetvédelem- csoportbontásban

9. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok és feladatok

A tanulók környezettudatos gondolkodásának kialakítása. Ismerjék meg a fontosabb környezetvédelmi problémákat és az ellenük történő védekezés lehetséges módját. Cél, hogy a tanulók megismerkedjenek a környezet- és természetvédelmi alapfogalmakkal. A gyakorlati életben jól használható információhoz jussanak a tanulók és ezeket az információkat jól tudják alkalmazni.

Fontos, hogy a tantárgy integrálja a többi természettudományos tárgyak tanulása során szerzett ismereteket. A tanulók motiválása egy környezettudatos élet megtervezéséhez.

Célja a természeti környezet rendszerszemléletű elemzésével feltárni az ember, az emberi tevékenység és a természeti környezet kapcsolatát. A természeti környezetváltozásainak bemutatásával annak tudatosítása, hogy az ember a környezetével folyamatosan

kölcsönhatásban van, és a felelőtlen emberi tevékenységnek visszafordíthatatlan következményei lehetnek.

Belépő kompetenciák

Rendelkezzenek alapvető fizikai, kémiai, biológiai és földrajzi ismeretekkel.

Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben ismerik a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, ismereteik vannak a szexuális életről.

Ismerik a természet erőit, az ember és környezetének viszonyát, rendelkeznek a környezetvédelemmel kapcsolatos alapvető ismeretekkel. Konkrét tudásuk van arról, hogy ők mire képesek környezetüknek és annak tisztaságának megóvása érdekében.

Ismerjék hazánk tájegységeit, növény-és állatvilágát. Tudjanak tájékozódni a térképen.

Értékelés

Szóbeli és írásbeli számonkérés alapján, félév végén és év végén osztályzattal.

Fejlesztendő kompetenciák Kapjanak célzott és hasznos alapismereteket és segítséget az környezetvédelmi laboráns szakma elméletének és gyakorlati ismereteinek az elsajátításához. Alakuljon ki a tanulóknál az önálló tanulás, feladatmegoldás képessége, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A tanulók szeressék a természetet, tiszteljék annak értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természetkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást.

A tananyag tanulása során fejlődjön a tanulók ismeretelemző-értékelő gondolkodása, önálló ismeretszerzés képessége, a kreativitás, az ismeretek alkalmazási képességek.

<i>Témakörök</i>	<i>Tartalmak</i>	<i>Fejlesztendő kompetencia</i>
Tudománytörténet	Környezetvédelem természetvédelem kialakulása, környezetvédelem, természetvédelem kapcsolata	Tájékozottság, memória fejlesztése
Ökológiai alapfogalmak; biológiai ciklus; elem és vegyület körforgalmak	Biológiai emlékeztető: faj fogalma, rendszerezés; populációk tulajdonságai, populációk kölcsönhatásai; társulások fogalma, társ. térbeli és időbeli változásai: mintázat, színtettség, aszpektus, szukcesszió, diverzitás; ökológiai tűrőképesség és ökológiai környezet, anyag- és energiaforgalom, életközösségek táplálkozási szerkezete: termelők, fogyasztók, lebontók a víz, nitrogén, foszfor körforgása	Rendszerező képesség Környezettudatos szemlélet ki- alakítása, megfigyelő és elemzőképesség

Természetvédelmi területek, nemzeti parkok	Természetvédelem fogalma, céljai: óvás, fenntartás, helyreállítás, bemutatás; A természetvédelem feladata, tárgyai; Hazánk nemzeti parkjainak jellemzése, legjelentősebb védett növények és állatok bemutatása	Rendszerező és elemzőképesség Környezettudatos szemlélet ki- Alakítása
Környezet-egészségtan	Az alkohol, dohányzás veszélyei; A kábítószer; Nemi élet, nemi betegségek; Allergia, pollen; DDT	Tájékozottság a betegségek megelőzésében
Élettelen környezeti tényezők: a talaj	Környezetvédelmi alapfogalmak, A talaj fogalma, kialakulása, szerkezete, a talaj fontosabb tulajdonságai: kémiai és fizikai tulajdonságok, a talajok osztályozása: a fő talajtípusok és jellemzői, hazánk talajai, a talaj pusztulása és védelme	Környezettudatos szemlélet ki- Alakítása, Megfigyelő és elemző képesség

Kilépési kompetenciák

A tanulók legyenek képesek a környezet- és természetkárosító tevékenység és magatartás felismerésére, tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen.

Legyenek képesek táplálkozási hálózatok, életközösségek mennyiségi jellemzőit vázlatosan ábrázolni, az ilyen ábrákat értelmezni.

A tanulók tudják használni a környezet- és természetvédelem alapvető fogalomrendszerét.

Ismerjék hazánk tíz nemzeti parkját, és az ott megtalálható védett fajokat.

A sajátos nevelési igényű tanulóakra vonatkozó tantervi követelmények

A műveltségi terület kiemelt habilitációs /rehabilitációs feladatai

A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.

A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.

A rész–egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térképösszefüggéseinek felismerése.

Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.

Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.

Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.

Kommunikációs képességek – kérdezni tudás, szakkifejezések használata.

Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

A munka világa
9. évfolyam
Éves óraszám: 37 óra

Célok:

A tanulók játékos formában szerezzenek ismereteket a mai lehetséges munkaszerepek széles skálájáról, azok előnyeiről és hátrányairól, valamint a család és a munkahelyi feladatok közötti összhang megteremtéséről.

A játékban megismert módszerek, tapasztalatok reális segítséget adjanak az életben, hogy sikeresebben helytálljanak a tanulók a munka világában.

Feladatok:

A tanulók tanulják meg azt, hogyha nem terveznek előre és nem hozzák ki a legjobbat magukból iskolai éveik alatt, akkor azzal a lehetőséggel kell szembenéznük, hogy nem lelik majd örömeiket munkájukban és életvitelükben.

A játék segítségével váljon világossá a tanulók számára, hogy miért áll érdekükben az iskolában maradni, értsék meg, hogy milyen hatással lesz felnőtt életükben a tanulással kapcsolatos döntésük, illetve az, hogy maguk választanak foglalkozást vagy véletlenszerűen alakul pályájuk.

Fejlesztendő kompetenciák:

A játék olyan képességek, kompetenciák fontosságát emeli, ki mint:

- Döntéshozatal
- Kommunikáció
- Csoportmunka
- Elemzés
- Csapatépítés
- Tudatosság
- Kritikus gondolkodás

Témakörök	Tartalom	Fejlesztendő kompetenciák
Életút megismerése	Életút kialakításának alapelvei. Felnőtt Élet/ Munka interjú készítése. Szereptörténetek.	Kommunikáció. Szövegértés. Elvonatkoztatás.
Álláskeresés	Önéletrajz, motivációs levél, munkahelyi jelentkezési lap kitöltése. Állásinterjúra való felkészülés. Állásinterjú.	Képességek, szaktudás, személyes tulajdonságok, döntő fontosságú tapasztalatok beépítése a különböző típusú önéletrajzokba. Kommunikáció. Megjelenés.
Költségvetés	Helyes költségvetés elkészítése.	Céltudatosság. Tervszerűség. Matematikai számítások.
Közösségi önkéntes munka	Közösségi terv készítése a vészhelyzet megoldására.	Tervezés. Önkéntesség. Lemondás.
Munkahely	A munkahely elvesztése után új	Pozitív gondolkodás.

elvesztés után, munkavállalás előtt	önéletrajz és motivációs levél készítése. Álláskeresés.	Céltudatosság fejlesztése.
-------------------------------------	---	----------------------------

Szakmai rajz

9. évfolyam

Éves óraszám:37

Célok, feladatok

Olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása és gyakoroltatása, amelyek lehetővé teszik a tanulók vizuális kultúráltságának kiteljesedését. Képesé téve a tanulót rajzi és szintani ismeretek elsajátítására, így felkészítve a további szakmai tanulmányai könnyebb befogadására. A más meglévő alapismereteit bővítve, elmélyítve, könnyebben teljesítheti későbbi (szakmai) követelményeket.

A tanuló ismerje meg a vizuális nyelv kifejezési lehetőségeit:

Kifejezőeszközök:

A legfontosabb a síkbeli (és térbeli) kifejezőeszközök (színek, formák, valamint az ábrázolási konvenciók) kompozíciós és képszerkesztési eljárások ismerete és alkalmazásához szükséges képességek fejlesztése.

Befogadás:

A megfigyelés, leírás, elemzés, értelmezés képességeit megszerezze a tárgyak, képek, műalkotások elemzésével.

Törvényszerűségek:

A tanuló ismerje meg és tudja alkalmazni a sík, tér, a forma, a szín alakításának törvényszerűségeit.

Fejlesztendő kompetenciák

Diákjaink vizuális kultúráltságát magasabb szintre fejlesszük, hogy nyitottabbá váljanak a mai egyre gyorsuló információhalmaz befogadására, értelmezésére.

Kommunikációs jelrendszereink befogadásához, egy biztos, erős alapokon nyugvó ismeretanyagra van szükség, mely a kívánt irányba fejleszthető.

A tanuló elmélyítse ismereteit a térlátás és ábrázolás terén, a geometriai ismeretei fejlesztésével, a térlátás gyors erősítésével, hasznosításával. Új rendszerek kialakításához képes legyen kreatív megközelítésre, előzetes megfigyelései alapján. Ezt segítse nyitott hozzáállása, megfigyelőképessége bővüljön. Változtasson helytelen környezetszemléletén, a környezethez való viszonyuk javítása a méret-arányok pontos átgondolásával. Erősítsük természeti környezetünk tiszteletét, szeretetét.

Begyakorolhatják az emberi arányokat a tanulmányrajzokon.

Folyamatosan motiváltak legyenek saját, egyéni véleményük kifejezésére. Kreatív hozzáállás fejlesztése érdekében saját ötleteik alapján, különböző színeket alkossanak. A színek érzékelésében és felismerésében jelentős fejlődést érjenek el. Az alpműveltség bővítése érdekében ismert festmények szubjektív elemzésével segítjük elő az önálló véleményük kialakulását, valamint annak kifejezésének képességét.

A tanuló alkalmas legyen (fizikai értelemben) a rajzi (vizuális alkotás) ismeretek elsajátítására, befogadására. Térlátásra képes legyen. Rendelkezzen minimális alapismeretekkel a vizuális kultúrában: rajzeszközök alapszintű használata, rendelkezzen

érdeklődő nyitott hozzáállással, legyen igénye az önállósodásra, feladatait lelkesedéssel hajtsa végre, törekedjen az egyre pontosabb és tiszta munkavégzésre, színelismerésben megfelelő szintet teljesítsen.

Témakör	Tartalom	Kompetenciák	Milyen szakmákhoz ajánlható?
Kompozíció	Kompozíciós formákat felismerni, kreatívan létrehozni	Felismerés	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Bördízműves Faipari szakcsoport Szakács Vendéglátó-eladó
Arány, méret	Arányok méretek fontosságát ismerni, felhasználni	Ábrázoló geometriai ismeretek, Tervezési feladatok	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Bördízműves Faipari szakcsoport Szakács Vendéglátó-eladó
Szerkezet	A szerkezet felismerése, tanulmányozása, ábrázolása	Megfigyelőképesség (új rendszerek kialakításához)	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Bördízműves Faipari szakcsoport
Rész-egész viszonya	Rész-egész viszonyát vizsgáló tapasztalati tanulmányok	Megfigyelőképesség	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Bördízműves Faipari szakcsoport Szakács Vendéglátó-eladó
Kiemelés és elhagyás	Kiemelés és elhagyás lehetőségeit megtapasztalni	lényegkiemelés	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Bördízműves Faipari szakcsoport
Tér	A tér érzékelését és ábrázolásmódjának tanulmányozása (takarás, méretkülönbségek, Monge-rendszer,	Környezetszemlélet változtatása	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Bördízműves Faipari szakcsoport

	Perspektíva Axonometria		Szakács Vendéglátó-eladó
Témakör	Tartalom	Kompetenciák	Milyen szakmákhoz ajánlható?
Fény-árnyék	Fény-árnyék összefüggéseinek tanulmányozása, ábrázolásmód megismerése, domború-homorú érzékeltetése	Megfigyelőképesség, Technikai tudás	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Bőrdíszműves Faipari szakcsoport
Szabadkézi rajz			
Csendélet	Tárgycsoport (rendezett, vagy véletlenszerű csoportosításban) fény-árnyékkal, többféle technikával	Megfigyelőképesség, Technikai tudás, térletés, térletés	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas
Épületábrázolás	Épület külső és belső tereit ábrázoló tanulmányrajzok Perspektivikus ábrázolásmód Axonometrikus ábr. mód	A környezethez való viszony, méretarányok átélése Térábrázolás	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Természeti formák, alakzatok	Gyümölcsök, termések, levelek, virágok, kagylók, csigák, kristályok tanulmányrajza Különböző technikákkal	Megfigyelés, arányok, szerkezet ismeret, természeti környezetünk szerete, ismerete	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Állatfigurák	Állatfigurák vázlatai, nem mozgó: álló-, ülő-, fekvő állat egyszerű rajzai	Megfigyelőképesség, arányérzék	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Emberábrázolás	Ember tanulmányrajza vázlatosan (ülő-, álló-, fekvő, vagy egyszerű mozdulatban krocki	Emberi arányok megfigyelése, figurális ábrázolás	Virágkötő-berendező Tűzzománczott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport

	gyakorlása, többféle technikával		Női ruhakészítő
Portré	Emberi fej arányainak megfigyelése, egyéniség karakterábrázolással, különböző technikákkal (ceruza, pasztell, szén, festék)	Egyéniség kihasználása, saját vélemény kialakításakor	Virágkötő-berendező Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Ruhás emberi alak a térben	Ember a térben, tanulmányrajzok, arányok tanulmányozása, térélmény összefüggéseinek vizsgálata	Környezetkultúránk kialakítása	Virágkötő-berendező Női ruhakészítő Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Színtani ismeretek:			
Színkeverés	A színkeverés különböző eljárásai, alapszínekből kiindulva Tisztaszínek Derített színek Tompított színek Színsorokba foglalva Festési feladatok	Saját tervezésű alapján új színek alkotása, kreatív hozzáállás Önállóság igénye	Virágkötő-berendező Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Helyi-, és távlati színek	A már ismert híres festmények tanulmányozása során, elemzéssel felismert lokál és valór színek alkalmazása	Képelemzés képessége Önálló vélemény alkotás igénye	Virágkötő-berendező Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Színek hatása	A színek tér, hő, hangulati, érzelmi dekoratív kölcsönhatása, megfigyelések ismert festők művei alapján	Alapműveltség, festményelemzés,	Virágkötő-berendező Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport Vendéglátó-eladó
Színmegfigyelés	Gyakorlatok, környezet és forma színe és viszonya egymáshoz képest	Megfigyelőképesség	Virágkötő-berendező Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport
Fény hatása	Fények hatása a színekre. Mesterséges, természetes, irányított fény sugár, színes	Megfigyelőképesség, megszerzett tudás alkalmazása	Virágkötő-berendező Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas

	fények hatása		
Színkeverési elméletek	Összeadó (additív), kivonó (szubsztraktív) színkeverés alapjai és alkalmazásuk, festési feladatok (tempera)	Alapműveltség	Virágkötő-berendező Tűzzománcozott-dísz tárgy készítő Fazekas Faipari szakcsoport Női ruhakészítő

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

A tanuló ismerje:

a vizuális nyelv kifejező lehetőségeit,
a sík, a tér, a forma és a színábrázolás törvényszerűségeit,
a vonal, folt, a ritmus, a szín kifejező szerepét,
a tér-forma összefüggéseit,
a megvilágítás, a fény-árnyék összefüggéseit,
a színek törvényszerűségeit,
a kiemelés, és az elhagyás, a komponálás módjait,
a rajzolás, festés műfajait, technikáit,
a térábrázolás módszereit,
a rajzi tervezés lehetőségeit, szabályait,
a tanulmányrajz készítésének módozatait (természeti formákról, állatokról, emberekről),
a különböző ábrázolási módok közös jellemzőit, alkalmazásuk lehetőségeit.

Legyen képes:

a közismert festmények elemzésén alapuló saját vélemény kialakítására,
egyszerű témájú rajzot, festményt, illusztrációt készíteni,
a természet, valamint a tárgyi világ formáit és jelenségeit ábrázolni,
elméleti vizuális ismereteit alkalmazni,
a vizuális élményeit, gondolatait megfogalmazni,
önálló ismeret és tapasztalatszerzésre,
a már tanultak önálló alkalmazására, felhasználására.

Tudjon:

megadott formátumban komponálni,
megválasztani a legalkalmasabb ábrázolási módot és technikát,
elvonatkoztatni,
absztrahálni.

Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása

A vizuális kultúra tanulása hozzásegíti a sajátos nevelési igényű tanulókat is a képi közlések, vizuális művészeti alkotások értelmezéséhez, befogadásához. Fejleszti azon képességeiket, amelyek a látható világ használatához, alakításához, a kreativitásuk fejlesztéséhez szükséges, lehetőséget adva az egyéni adottságok kibontakoztatására, sokrétű megvalósítására. A műveltségi terület hozzájárul a cselekvési, a kommunikációs és az én-kompetencia alakításához. Kiemelt fejlesztési területei, főbb témakörei a tanulók korlátozottságaira szerveződjenek.

A vizuális kultúra tantárgy feladatai:

Az érzéki tapasztalás fejlesztése,
a környezettel való kapcsolat erősítése,

az anyagokkal való érintkezés tudatosítása,

Az érzékszervi kultúra gazdagítása, a látás, hallás, tapintás, célszerű működtetésének a manuális készségek életkorral, képességeknek megfelelő fejlesztése.

Vizuális közlések felfogása, értelmezése.

Tartós figyelem és emlékezet fejlesztése, a vizuális nyelv alapelemeinek – pont, vonal, folt, forma, szín, tónus tudatos alkalmazása a közlésben, az alkotásban.

Téri helyzetek megfogalmazása, megjelenítése.

Örömteli élményt nyújtó személyes alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése - lehetőségek szerint.

Művészeti alkotások elemzése, a megértés, a feldolgozás segítése (játékos formában is).

Alkotó kifejezés – a fejlettségnek megfelelő mód és technika alkalmazásával.

Az átélt élmény megjelenítése - reflektálás irodalmi, zenei, filmes élményekre – gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezése, a képi, plasztikai műfajokból tanult módszerek, eszközök alkalmazásával, szabadon választott technikával, egyéni stílusú kifejezőmódot kialakítani.

Fejlesztési feladatok:

Fokozott önállóság a feladatok megoldásában – rutinok, készségek, jártasságok kialakítása, fejlesztése,

változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban.

tapasztalatok gyűjtése, a természetes és a mesterséges környezetről,

egyszerű tárgyak készítésének készségei, kifejezőeszközök megismertetése, az anyag – funkció, forma egysége.

a tárgyhasználó magatartás alakítása

az egyéni ízlés, stílus érvényesítése a saját tárgy készítésében,

a tervező, az alkotó, a konstruáló képességek fejlesztése,

az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása és fejlesztése,

tanuló saját képességeinek, fejlődési lehetőségeinek felismertetése,

tolerancia, empátia fejlesztése.

Sajátos nevelési igényű tanulók esetén a szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni

A sajátos nevelési igényű tanulók felmentése (mozgássérült tanulók esetén is) a tantárgy teljesítése alól bármely formában indokolatlan – minden esetben meg kell keresni azokat az eljárásokat, módszereket, testhelyzeteket, eszközöket, amelyeknek segítségével a tanuló alkotni képes.

Gyengénlátó - elsősorban az aliglátó - tanulóknál a hangsúly szükség szerint a síkábrázolás helyett a plasztikus megjelenítésre (mintázásra) kerülhet..

A műveltségi terület hozzájárul a cselekvési, a kommunikációs és az énkompetencia alakításához.

Kiemelt fejlesztési területei, főbb témakörei a tanulók sérülésspecifikumaira figyelve szerveződtek.

Ellenőrzés, értékelés módszerei

Egy kooperációra épülő pedagógiai program az ötfokú skálán értékelt dolgozatok és feleletek rendszerénél tágabb értékelési lehetőséget nyújt. Fontos szerepet kap a szöveges értékelés, a csoport tanár általi és önértékelése. A feladatlapok feldolgozása során végzett munka értékelésén túl lehetőség van a megszerzett készségek és képességek értékelésére. Mindehhez megfelelő méréseket kell kidolgozni (pl. önálló kísérlet, projekt bemutatása, témához csatlakozó újságcikk értelmezése, önálló kutatómunka eredményének bemutatása, az együttműködés egyszerű közös feladatban, önálló munkavégzés, eszközkészítés). Az értékelés

során olyan általános kompetenciák jelennek meg, mint előadókészség, lényeglátás, lényegkiemelés, szövegértés, forráshasználat, prezentáció készítése, együttműködési készség stb.)

A tantárgystruktúrában a teljes tananyagmennyiség egyetlen egységet jelent. Egyetlen tantárgyi érdemjegy írható a dokumentumokba.

Az elméleti tudás vagy a megértés ellenőrzése történhet szóban vagy írásban.

A gyakorlati tevékenységek megítélése komplex feladat, melyben szerepet kap a munka eredményessége, munkaszervezés, időbeosztás, dokumentálás. Mivel a gyakorlati modul elméletigényes, ezért nem elegendő csak a gyakorlat manuális részének értékelése, hanem feladatlapokkal, tesztekkel, számítási feladatokkal az elméleti ismeretek elsajátítását is ellenőrizni szükséges.

A produktum, a gyakorlati munkadarab értékelésekor érdemes figyelembe venni az eszközök kezelésének szakszerűségét, a balesetmentes munkavégzést és az igényességet is.

Az előre közölt ellenőrzési és értékelési szempontok motiválhatják a tanulókat. A humánus és igazságos értékrend következetes alkalmazása és a fejlődés elismerése a tanulók számára szintén motiváló tényező lehet.

Az osztályzatok mellett mindig fontos a szöveges értékelés, mely felhívja a figyelmet a hibákra, hiányosságokra, kiemeli a pozitívumokat, megmutatja a további fejlődési lehetőségeket. Az értékelés igazodjon a tanulók eltérő adottságaihoz és egyéni fejlődési üteméhez. Az értékelésbe vonjuk be a tanulókat, saját és mások munkájának elemzésére.

Ne feledkezzünk meg arról, hogy a gyakorlati oktatás elsődleges feladata, felkészíteni diákjainkat a megfelelő szakmaválasztásra, segíteni az egyéni életpályájuk reális megtervezésében.

A taneszköz-kiválasztás elvei:

A taneszköz-lista egy szűkített tárgyi feltételrendszer meghatározó része. A javaslat törekszik az oktatás széles körű és rugalmas támogatására.

A program tevékenység centrikus, gyakorlat orientált, interaktív (tanulói közreműködés vagy foglalkoztatás), mérés jellegű és gyakoroltató célú (tanműhely, taniroda) szervezési kereteket feltételez.

Az óraszám és a tananyag komplexitása ebben az oktatási formában szoros tantárgyi koncentrációt igényel, amely speciális hangsúlyt kap a hátrányos helyzetű és/vagy tanulási nehézségekkel küzdő tanulók esetében.

Mindezek figyelembevételével minimálisan egy speciálisan felszerelt szaktanterem és egy a munkavédelmi előírásoknak is eleget tevő műhely/labor szükséges.

A tanítás-tanulás infrastruktúrájának két eleméhez kapcsolódóan fogalmazzuk meg elveinket.

1. A tanterem, gyakorlóhelyek, tanirodák kérdése a tanulásszervezésnek meghatározó eleme. Az új módszerekhez nehezen illeszkedik a normál tanterem padsora. A hagyományos berendezés esetén, még az alapvető kommunikáció is lehetetlen, hiszen a tanulók egymásnak háttal ülnek. Csoportmunkára, differenciálásra, projektekre ez a tantermi forma alkalmatlan. Ezért ajánlott a normál tanterem átrendezését és kistanterem bekapcsolását, ha erre lehetőség van.

Az audiovizuális technika kiegészítheti, illetve pótolhatja ennek egy részét. A könyvek és az egyéb eszközök alkalmasak kell, hogy legyenek a csoportos, az egyéni és az önálló tanulás segítésére, tehát a tanterem berendezése döntő jelentőségű a tanulásszervezés szempontjából. Gondolnunk kell arra is, hogy a szakiskolai tanulók jelentős része csak az iskola által teremtett keretek között tud tanulni.

2. A taneszközök fajtáinak többféle rendszerezése ismeretes: nyomtatott, grafikai, auditív eszközök, vizuális információhordozók, audiovizuális eszközök, tanulókísérleti, tanári demonstrációs eszközök, oktatócsomagok, szerszámok, kiségek, oktatástechnikai eszközök.

A taneszközök egy része a tanári képességek kiterjesztésére irányul, vannak olyanok is, amelyek az önálló ismeretszerzést célozzák. Minden esetben szükséges a tanári irányítás, tehát a tanárt egyetlen eszköz sem pótolja.

Fokozottan ajánlott az audiovizuális hordozók bekapcsolása a tanítás - tanulási folyamatba. A képi látásmód segíti az élmények iránti fogékonyság kialakulását.

A szakiskolák tanulói számára a konkrét cselekvésen alapuló gondolkodásfejlesztés az alaplehetőség, amely felébresztheti még a tanulás iránti igényt, megalapozhatja az élethossziglan tartó tanulást.

A tankönyvválasztás szempontjai közül a külső formai jegyek (színesség, jó tördelés, egyszerű áttekinthetőség, rövid mondatok, megfelelő betűméret, sok vizuális élmény: ábra, rajz, fénykép, és elfogadható oldalszám), s a minimálisan szükséges tananyagtartalomra épülő változatos és fokozatos nehézségű gyakorlati feladatok sokasága segítheti céljainkat. Az a legtermészetesebb alapkövetelmény, hogy a szükséges minimális tananyagtartalom didaktikai szempontból kifogástalan legyen. A tankönyvnek segíteni és pozitívan motiválni kell az önálló tanulást is, hiszen később, az élet problémáinak megoldásánál nem lesz mindig mellettünk egy tanár.

A szemléltetést és a felfedeztető cselekvést támogató eszközök egy részét a tanulók is elő tudják állítani, de szükséges beszerezni a gyakorlati oktatáshoz elengedhetetlen eszközöket is a tanműhely számára.

Neveljük a tanulókat az eszközök megbecsülésére azzal is, hogy vigyázunk rájuk, rendben tarjuk azokat, s helyükre rakva mások számára is elérhetővé, élvezhetővé tesszük a velük való foglalkozást.

A taneszközök kiválasztásának másik alapelve, hogy vegyük figyelembe a tantervből választott modulok jellegét, szerkezetét, a követelményeket.

Módszertani ajánlások

Javaslatok a tanterv adaptálására, felhasználására a helyi tantervekben

A tanév során a modulok sorrendje felcserélhető, több modul párhuzamosan és integráltan is feldolgozható, de a modulok zárásaként fontos az összegzés, a rendszerezés. A modulokon belüli témák mennyiségének meghatározása, ütemezése szaktanári feladat.

Javaslatok az egyes tananyagrészek fejlesztő- és alkalmazásközpontú feldolgozására

- Élményszerű, változatos, felfedező-felismerő, tapasztalatszerző, aktív tanulási folyamat.
- Tanár és tanuló együttes tevékenysége.
- Kooperatív módszerek alkalmazása.
- Projektmódszer alkalmazása (technikai projektek).
- Differenciált csoportmunka alkalmazása a felzárkóztatás elősegítésére.
- A tanórai munka kérdés-feleletes feldolgozása, irányítottan megfigyelő, elemző, ötletrohammal való feldolgozása.
- A módszerek szükség szerinti keverése, amelyek igazodnak a tanulók igényeihez.
- Önálló otthoni kreatív feladatokra való ösztönzés, vagy feladatok otthoni befejezése.
- A szakmacsoport tevékenységéhez kapcsolódó múzeumok és kézműves műhelyek látogatása.
- Beszélgetések, interjúk készítése a szakmacsoport neves képviselőivel.
- A szakmacsoport tevékenységeihez kapcsolódó filmek megtekintése.
- A szakmacsoport tevékenységeihez kapcsolódó anyagok gyűjtése internetről, könyvekből.
- Anyaggyűjtemények, portfóliók, dokumentációk összeállítása.
- Az elkészített termékek kiállítása a teremben, az iskolában, iskolán kívüli rendezvényeken.

- Videofelvételek készítése és a tevékenységek elemzése.
- Motorikai mozgásfejlesztő gyakorlatok játékos alkalmazása.
- Folyamatos, változatos mérés, fejlesztő értékelés.

A gyakorlati oktatás kompetenciaalapú, tevékenységközpontú feldolgozása indokolja valamennyi modulja esetén a csoportbontás alkalmazását a tanítási folyamat megszervezésekor.

Osztályfőnöki

9. évfolyam

Éves óraszám: 37

Célok és feladatok:

A tantárgy segítse a gyermeket a felnőtté válás izgalmas buktatókkal teli útvesztőjében.

Érdeklődésüket felkeltse a világ dolgaira, történéseire és a tanulás iránt.

Olyan új ismeretek átadása a cél, melyek segítségével a tanulók véleményüket formálják, megtanulják a pozitív gondolkodást, a helyes önbecsülést és értékelik az élet örömeit.

Segítséget kapnak a társas kapcsolataik irányításában, és megfelelő felvilágosításban részesülnek párkapcsolataik területén.

Fontos, hogy felhívjuk a figyelmüket az egészséges életmód fontosságára, a test és a lélek harmonikus kapcsolatára. Konfliktuskezelési technikákat sajátítsanak el, illetve tudják, hogy problémáik esetén, hová és kihez fordulhatnak.

Az ember társas lény, az együttélés könnyebbé tételéhez szükségük van szabályokra, társadalmi normák követésére, embertársaihoz való alkalmazkodásra.

Továbbá:

- ki kell alakítani a fiatalokban a stabil, autonóm személyiséget
 - kommunikációs készséget
 - a kreatív vállalkozói képességet
 - a mobilizálható és a konvertálható tudást
- és azt, hogy
- alkalmasak legyenek önmaguk menedzselésére, érdekeik érvényesítésére

Fejlesztendő kompetenciák

Az osztályfőnöki órák munkája elsősorban a tanulók szociális, életvitelhez kapcsolódó kompetenciáit kívánja fejleszteni.

- aktívan vegyen részt a közösség formálásában
- szabálytudata alakuljon ki
- önismerete fejlődjön
- ismerje a társas érintkezés alapszabályait
- törekedjen konfliktusai feltárására és megoldására
- elfogadja társait és elismeri a tolerancia fontosságát
- kapcsolataiban az őszinteségre és a nyitottságra törekszik
- törekedjen az egészséges életmódra
- ismerje az egészségtelen életmód főbb tényezőit
- törekedjen szabadideje hasznos eltöltésére

- meg tudja fogalmazni jövőjével kapcsolatos elképzeléseit

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK	KOMPETENCIÁK
KÖZÖSSÉG FORMÁLÁS	<p>Tanár szerepe; a segítő szakemberek szerepe és elérhetőségük módja az intézményen belül; bemutatkozás, ismerkedés;</p> <p>közösség: fogalma, működése, fontossága, beilleszkedés; iskolai szabályok; szabályalkotás, közös cél; környezet formálás</p>	<ul style="list-style-type: none"> - meghatározza a tanár és a segítő szakemberek szerepét - képes önmagát bemutatni - részt vesz a szabályok alkotásában - elismeri a szabályok fontosságát - betartja és betartatja a szabályokat - meghatározza a fogalmakat - figyel a másokra - a környezet kialakításában aktívan részt vesz - képes csoportban, közösségben dolgozni - meghallgatja társai, tanárai véleményét - saját véleményét képes kultúrált formában megfogalmazni
ÖNISMERET, ÉNKÉP	<p>Fogalmak; fontosságuk; ahogy én látom magam; ahogy mások látnak engem; én ideál; személyiség fogalma és kialakulása; személyiség típusok; a harmonikus személyiség; a boldog ember</p>	<ul style="list-style-type: none"> - értékeli saját magát - meghatározza én-ideálját - ismeri a személyiség típusokat - az önismeret és a mások ismeretének komponenseit ismeri - figyel a másokra - képes önmagát bemutatni - reálisan értékeli saját és társai külső és belső tulajdonságait - felismeri hibáit, azon (azokon) igyekszik javítani
VISELKEDÉS MAGATARTÁS	<p>A viselkedés fogalma, illemszabályok ismerete, a társas érintkezés szabályai, Hogyan viselkedünk különböző helyeken, és helyzetekben? Alkalmazkodás fogalma Miért fontos az önuralom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - betartja és betartatja a társas érintkezés szabályait. - alkalmazkodik a különböző élethelyzetekhez - ismeri a fontosabb illemszabályokat - a helyzetnek megfelelően viselkedik - képes önmagán uralkodni - elismeri a szabályok fontosságát - betartja és betartatja a szabályokat - figyel a másokra
KONFLIKTUS	<p>A konfliktus fogalma, fajtái, és részvevői, konfliktusok kezelése Indulat fogalma</p>	<ul style="list-style-type: none"> - betartja és betartatja a társas érintkezés szabályait. - alkalmazkodik a különböző élethelyzetekhez - ismeri a fontosabb illemszabályokat - a helyzetnek megfelelően viselkedik

		<ul style="list-style-type: none"> - képes önmagán uralkodni - konfliktusai megoldására törekszik. - ismeri a konfliktus fogalmát, - konfliktus megoldó technikákat ismer - konfliktus megoldó technikákat alkalmaz - indulatait uralja
TOLERANCIA	<p>A tolerancia fogalma, fontossága, kifejezése, mit tolerálunk, mit toleráljunk</p> <p>Hol van a tolerancia határa?</p> <p>Azonosság-másság</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a tolerancia fogalmát, - elismeri a tolerancia fontosságát - toleráns magatartást tanúsít - képes önmagán és másokon segíteni - társaitól és tanáraitól tud segítséget kérni, és el is tudja fogadni azt - társainak képes segítséget nyújtani - betartja és betartatja a társas érintkezés szabályait. - alkalmazkodik a különböző élethelyzetekhez - ismeri a fontosabb illemszabályokat - a helyzetnek megfelelően viselkedik - képes önmagán uralkodni
MÁSSÁG	<p>Mit jelent a másság, mihez, kihez viszonyítjuk, negatív pozitív értelme, a másság megítélése,</p> <p>Mit jelent: idegenkedés, ellenszenv, előítélet, fajgyűlölet, gyűlölet, antiszemitizmus, kiközösítés.</p> <p>Az előítélet: fogalma, hogyan teszünk szert rá</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tisztában van a fogalmakkal - elfogadó magatartást tanúsít - a másságot elfogadja - mások véleményét tiszteli, meghallgatja - igyekszik a másikat megérteni - betartja és betartatja a társas érintkezés szabályait. - alkalmazkodik a különböző élethelyzetekhez - ismeri a fontosabb illemszabályokat - a helyzetnek megfelelően viselkedik - képes önmagán uralkodni
KAPCSOLATOK	<p>Család; barátok; kortárs csoportok; szubkultúrák; szerelem; nők és férfiak; szexualitás; intimitás; fogamzásgátlás; abortusz; családtervezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - jellemezni tudja az emberi kapcsolatok típusait - saját kapcsolatait besorolja a különböző típusokba - ismeri a nők és férfiak közti alapvető különbségeket - ismeri a fogamzásgátlás módjait - törekszik az intimitásra - érzelmeit igyekszik kifejezni - mások véleményét tiszteli, meghallgatja - igyekszik a másikat megérteni - betartja és betartatja a társas érintkezés

		szabályait. - alkalmazkodik a különböző élethelyzetekhez - ismeri a fontosabb illemszabályokat - a helyzetnek megfelelően viselkedik - képes önmagán uralkodni
ÉLETMÓD	Egészség fogalma; testi, lelki egészség; egészség védelem ; betegségek; gyógyszerek; megelőzés ; táplálkozás; testmozgás; szenvedély; függőségek ; alkohol; dohányzás; legális, illegális drogok; gyógyszerek; az ember és a természet harmóniája; az élet értelme; hit szerepe az életünkben; hazaszeretet ; ünnepeink fontossága; jövőkép ; rövid és hosszú távú célok; szabadidő	- a szükséges fogalmakat ismeri - átlátja az összefüggéseket az életmód és az egészség, illetve betegség között - meg tudja fogalmazni az egészséges, illetve az egészségtelen életmód tényezőit - meghatározza a számára fontos értékeket - meg tudja fogalmazni a jövőjével kapcsolatos elképzeléseit - fel tudja sorolni a szabadidő hasznos eltöltésének módjait - ismeri az időbeosztás főbb szempontjait - megismeri és elfogadja a kultúrák közötti különbségeket – akár csoporton belül, akár tágabb körben - megismeri hazánk történelmét, megérti a történelmi összefüggéseket - képes meghatározni és reálisan értékelni jövőképét
ZÁRÁS	Önértékelés ; közösség fejlődése; kapcsolatok alakulása	- az önértékelő munkában aktívan részt vesz - megfogalmazza véleményét a közösség fejlődéséről

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

A továbbhaladáshoz elengedhetetlen feltétel az iskolai és a közösségi élet szabályrendszerének ismerete, elfogadása és betartása, valamint a fentebb felsorolt kompetenciák birtoklása.

Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása

A helyi tanterv itt megfogalmazott nevelési irányelveinek legfőbbje minden sérülési területre vonatkozik, ezért megfogalmazásuknál a „speciális nevelési igényű tanuló” kifejezést alkalmaztuk. Amennyiben valamely sérülési területre külön szempontok érvényesek, ezt külön is feltüntettük.

A speciális nevelési igényű tanulók integrált nevelésében az osztályfőnöki munkának különösen fontos szerep jut az iskola életébe és a közösségbe való beilleszkedésük megsegítése szempontjából.

A **közösségformálás** szakaszában különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az osztály tanulói ismeretekhez jussanak az adott sérültség típus jellemzőiről, a közösség empátiájának és toleranciájának növelése érdekében különböző játékos, saját élményű feladatokat lehet alkalmazni (pl. orral gépelés, szájjal festés, bekötött szemmel végig az épületen, lekötött ujjakkal tevékenykedés, jelnyelv tanulása, stb.). Teret kell biztosítani a speciális nevelési igényű tanulónak, hogy az osztálytársaival kommunikáljon állapotáról. Tudatosítani kell az osztálytársakban a speciális igényű tanulók értékeit, a hozzájuk való viszonyulás és segítségnyújtás nem megfelelő és megfelelő formáit (Ne sajnálkozzunk! Természetes, egyenrangú partnerként kezeljük őket!, Kerüljük a bántó szóhasználatot – pl. süket, tolószék, stb.!, Segítésnél legyünk körültekintőek!).

A **terem berendezésénél** és az **ülésrend kialakításánál** tekintettel kell lenni az esetleges speciális igényekre. A szükséges **speciális segédeszközök** használatát a tanulóval meg kell ismertetni. A környezet kialakításánál fő szempont az önállóságra nevelés. Fontos kialakítandó kompetencia az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-és kialakításának ismerete. Gyengén látó tanulóknál fontos a környezetben való tájékozódás fejlesztése (iskolaépület, osztályterem, közlekedés) és az életvezetéshez szükséges rend szerzetetének és fenntartásának kialakítása.

Önismeret szempontjából jelentős, hogy a tanulók ismerjék speciális nevelési igényük kialakulásának okát és következményeit, megtanuljanak megfelelően viszonyulni állapotukhoz és különösen fontos, hogy megismerjék saját értékeiket. A lelki egyensúlyuk miatt lényeges elsajátítandó kompetencia a bizonytalanság kezelése.

A közösségformálás, **viselkedés és konfliktus témakör** ideje alatt különös tekintettel kell lenni arra, hogy a speciális nevelési igényű tanulók többsége hajlamos az elkülönülésre vagy a túlzott önérvényesítésre, ezért elengedhetetlen a szociális készségek tudatosítása és gyakoroltatása.

A **tolerancia és másság témakörnél** fel kell készíteni a speciális nevelési igényű tanulókat a társadalomban előforduló előítéletek kezelésére.

Az **egészség, életmód téma** feldolgozása során ki kell térni a sérülésből adódó speciális higiénés szempontokra. Mozgáskorlátozott tanulók esetén a tanulóknak el kell sajátítaniuk a mozgáskorlátozottságukkal kapcsolatos higiénés szabályokat. Gyengén látó tanulók esetén szót kell ejteni a szembetegségek megelőzéséről, az emiatt javasolt mozgáskorlátozásokról, valamint fel kell készíteni a tanulókat a fokozott baleseti lehetőségekre és azok megelőzésére (finommozgás és tájékozódás fejlesztése).

Testnevelés

9. évfolyam

Éves óraszám: 74 óra

Célok és feladatok

A Testnevelés és sport ismereteivel, értékeivel és funkciójával sajátosan összetett

műveltségi terület, egyenrangú más műveltségi és kultúraterületekkel. A testkultúrára vonatkozó képességek és készségek fejlesztése a hagyományokon is alapuló, globálisan értelmezett általános és speciális mozgáskultúra megismerésén és elsajátításán keresztül valósul meg. A tananyag kiválasztása és átadásának pedagógiaiilag javasolt módja a tanulói személyiség egészének fejlesztését célozza.

A szakiskolai testnevelés célja, hogy az iskola egységes nevelő-oktató munkájának szerves részeként a testkultúra eszközeinek (testgyakorlatok, mozgásos játékok, sportági tevékenységek és az ezekhez kapcsolódó intellektuális ismeretek), valamint a természet egészségfejlesztő tényezőinek együttes hatásával járuljon hozzá, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. A szakiskolás fiatalok ismerjék mozgásképeségeik szintjét, fejlesztésének és fenntartásának módját, a mozgásos játék, a versengés örömét, és igényeljék azt. Becsüljék meg társaik teljesítményét, ismerjék fel a testnevelés és sport egészségügyi és prevenciók értékeit. A rendszeres fizikai aktivitás, a szabadban végzett testedzés váljon életük részévé.

A mozgáskultúra fejlesztésének célja

Az alapvető (generikus) mozgáskészségek megfelelő szintű kialakítása, fejlesztése, az úszás elsajátítása, a kondicionálás és a koordinációs képességeknek az életkorhoz és az egyéni adottságokhoz igazított fejlesztése, a sokoldalú mozgástapasztalat és a jól alkalmazható mozgáskészségkészlet megszerzettetése elengedhetetlen célterület. A képességfejlesztéshez és a játék-, sporttevékenységhez, azok károsodás nélküli végzéséhez kapcsolódó ismeretek, szabályok, történeti vonatkozások, mechanikai-biomechanikai törvényszerűségek, feladatmegoldó sémák, egészségügyi megfontolások elsajátítása, a mozgáskommunikáció megértése; önálló mozgás gyakorlatok végzése alapvető célok.

Játék- és sportélmények nyújtása

Sportágak elsajátítása, a teljesítmény, a kollektív siker és a tevékenység öröme.

Személyiségfejlesztés

A játék- és sportkultúrában való tájékozódás, taxálható tudás kialakítása a játék- és sporttevékenység jellegzetes területein, az önálló testedzésre, sportolásra, mozgásos önkifejezésre való készség alakítása. Az iskolai testnevelés és sport aktívabb szerepvállalásra nevel, sajátos eszközein keresztül önkifejezésre, önmegvalósításra ad lehetőséget. A félelem leküzdése, a szabályok betartása, az összpontosítás, a céltartás, a nehézségek leküzdése, az empátia növelése, a kudarc tűrése, valamint a természetszerető és környezetkímélő magatartás kialakítása tartozik ide. Nélkülözhetetlen a fizikai munkához elvárt állóképesség és mozgásos monotoniatűrés.

Személyiségfejlesztés állapothoz és egyéni terhelhetőséghez mérten.

Feladatok:

A testi fejlődés-érés támogatása, a higiéniai szokások kialakítása, erősítése, az ellenálló képesség és az edzettség fejlesztése, az ortopédiai elváltozások megelőzése, ellensúlyozása, felkészítés a keringési és légzőrendszeri megbetegedések megelőzésére, a károsodások csökkentésére. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag alkalmazása, a hatékonyság érdekében pontos végrehajtással, a pontos végrehajtás megőrzése mellett a korosztálynak és a tanórán alkalmazott egyéb mozgásanyagoknak megfelelően kiegészítve, változatossá téve. Légzőtorna alkalmazása. A gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása a testnevelés-tananyag egészében. Az egész életen át tartó tanulás fizikai és szellemi megalapozása, a munkaerő képesség összetevőinek megfelelő szintű kialakítása az oktatás-nevelés folyamatában. Az általánosan meghatározott kulcskompetenciák és a műveltségi területen jellemző sajátos kompetenciák testnevelésen és sporton keresztül történő fejlesztése. Értsék és ismerjék a prevenció lényegét, ismerjenek relaxációs eljárásokat.

Az általános feladatokon túl a szakiskolákban a különböző szakmák elsajátításában, a speciális munkakörülmények között végzett munkavégzésben különösen fontos szerepet kapnak a munkaártalmakat megelőző és ellensúlyozó gyakorlatok is. Ennek érdekében a tanulók ismerjék fel a gyakorlati oktatás, illetve a szakmájuk szerinti munkaártalmak veszélyeit, az esetleges egyoldalú terhelés káros hatásait. E hatások ellensúlyozására készítjük fel a tanulókat, sajátíttassuk el velük a prevenció általános és speciális (a munkakörülményekhez való) gyakorlatait.

Az oktatási környezetben jelentkező egyenlőtlenségek mérséklése a testnevelésben és a sporttevékenységekben jelen lévő szocializációs folyamatok és tényezők alkalmazásával. Az életmódba beépülő testkulturális tevékenységprofil, kreativitásnak teret biztosító pszichomotoros cselekvőképes tudás megalapozása. Erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása a testnevelés és a sport eszközrendszerével. A tanuló felelősségének kialakítása saját testi fejlődése érdekében. A verbális és nem verbális kommunikációs képzés biztosítása a testkultúra sajátos színterén. Az egész iskolai tanítási-tanulási és nevelési folyamathoz motivációs bázis biztosítása a műveltségi területhez kötődő oktatás és nevelés révén.

Általános fizikai kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. A testnevelés és sportfoglalkozásokkal érzékelhetően növelhetjük teljesítőképességüket, és tűrőképességüket. A rendszeres testedzés váljon igénnyé számukra. Feladat az egészségtani szabályok megismertetése, az egészséges életmód részeként a munka és pihenés helyes arányának kialakítása, a lazítás, a relaxáció elsajátítása. Mozgás, kirándulás, játékok, sport a természetben.

Fejlesztendő kompetenciák

- A tanulók az alkalmazás szintjén ismerjék a mozgástevékenységnek és a sportolásnak az egészséges fejlődésben és az életmódban betöltött szerepét.
- Igényeljék a testnevelést, a mozgásos játékokat.
- Vegyenek részt a sportkörüli foglalkozásokon a mindennapos testnevelés megvalósítása érdekében.
- Igyekezzenek felszámolni esetleges szervi, szervrendszeri fejlődési lemaradásaikat.
- Tudatos testmozgással előzzék meg, vagy korrigálják tartási rendellenességeiket, kerüljék a gerincoszlopot károsító testhelyzeteket, terheléseket.
- Automatizálódjon a testtartásért felelős izmok izomegyensúlya és a medence középpállása.
- Legyenek edzettek, váljanak ellenállóbbá a terhelésekkel, megbetegedésekkel szemben.
- Szeressenek a szabadban tartózkodni az év minden szakaszában.
- Védjék a természetet.

- Legyenek tisztában saját fejlődő szervezetük legfontosabb jegyeivel, ismerjék a szervezet edzésének legáltalánosabb módjait, amelyek egészségük megtartásához szükségesek.
- A teljesítményképes tudás szintjén birtokolják az atlétikában tanult alaptechnikákat.
- Talajtornában 3-4 elemből álló gyakorlatot, támasz- és függőszerkeken néhány elemből álló gyakorlatot tudjanak bemutatni segítségadás mellett.
- Legalább két sportjátékban gyakorolják a legfontosabb támadási és védekezési megoldásokat. Ismerjék a játékok versenyszabályait, és tudjanak alkalmazkodni azokhoz.
- Legalább két úszásnemben tudjanak úszni.
- Tudatosan alkalmazzák a preventív, illetve a relaxáló gyakorlatokat.
- Legyen sikerélményük mind az új feladatok tanulása, mind a játékok, versengések során, igényeljék a sportolás nyújtotta élményeket.
- Sokoldalú előkészítő, alapozó, prevenciós feladatokat, erősítő, nyújtó hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatokat együttesen, illetve önállóan hajtsanak végre.
- Fejlesszék a motorikus (kondicionális és koordinációs) képességeket, a cselekvésbiztonságot. Gyakorolják a fizikai munkához elengedhetetlen állóképességet és mozgásos monotóniatúrét.
- Fejlesszék az iskola által választott sportági képességeket, ezen belül: a kreativitást, a koncentráció képességet, a cselekvésbiztonságot, az improvizációs, valamint az önszabályozó képességeket.
- Fejlesszék a munkavégzéshez szükséges képességeket és a teherbíró képességet.
- Sajátítsák el az önelfogadás képességét.
- Törekedjenek önállóságra az egészség fenntartásának folyamatában.
- Fejlesszék a morális és akarati képességeket: együttműködés, önfegyelem, akaratereő, küzdeni tudás, a másik elfogadása, egymás segítése.
- Fejlesszék a reakcióképességet, a térben való tájékozódást.
- Évente két alkalommal teljesítsék a törvényben előírt fizikai állapot-mérő próbákat.
- A könnyített- és gyógytestnevelésben résztvevő tanulók terhelhetősége is fokozatosan fejlődjön.
- Fejlesszék továbbá a munkavégzéshez szükséges képességeket, tartsák szinten a fizikai állapotukat.

Belépő tevékenységformák

Évente két alkalommal a tanulók fizikai fittségének megállapítása a törvényben előírt motoros próbák által.

Témakör	Tartalom	Kompetenciák
Rendgyakorlatok	Menet megindítása és megállítása. Menetsebesség és lépéshossz változtatása járás közben. Alakzatok kialakítása. Sorakozó különböző alakzatokban. Testfordulatok helyben.	Ismerje és alkalmazza a különböző alakzatokat az óra előkészítő részében.

<p>Előkészítés, alapozás, prevenció</p>	<p>Az általános iskolában tanult alaki formák gyakorlása, lehetőség szerinti továbbfejlesztése.</p> <p>Függeszkedés nehezített feltételekkel (fiúk), függeszkedési kísérletek, mászások (lányok).</p> <p>Természetes gyakorlatok: Járások és futások; ugrások: talajon, szerre fel, mélybe és át; dobások egyénileg és párosan, a kéziszer nagyságának változtatásával, a távolság növelésével, esetenként a céltárgy helyzetének változtatásával</p> <p>Emelések, hordások; küzdőgyakorlatok; kúszás, mászás, függeszkedés; egyensúly- és támaszgyakorlatok.</p> <p>Általánosan és sokoldalúan fejlesztő erősítő, nyújtó hatású 4-8 ütemű szabad, illetve szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok.</p> <p>Kéziszer-, pad-, zsámoly- és bordásfalgyakorlatok.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartást biztosító gyakorlatok pontos, tudatos végrehajtással.</p> <p>Önálló bemelegítés 8-10 gimnasztikai gyakorlattal. A nagy izomcsoportok célirányos bemelegítése.</p> <p>Előkészítő szabad-, társas és szergyakorlatok állásban, járásban, elemkombinációkkal.</p>	<p>Tudatos testmozgással előzzék meg, vagy korrigálják tartási rendellenességeiket, kerüljék a gerincoszlopot károsító testhelyzeteket, terheléseket.</p> <p>Sokoldalú előkészítő, alapozó, prevenciós feladatokat, erősítő, nyújtó hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatokat együttesen, illetve önállóan hajtsanak végre.</p> <p>Felszerelésüket rendben tartják</p> <p>Törekednek saját saját testi épységük és egészségük megőrzésére</p> <p>Kialakul náluk a rendszeres testmozgás iránti igény</p> <p>Helyes testtartást elősegítő gyakorlatok pontos végrehajtására képes</p> <p>Betartják a tanári utasításokat</p> <p>Pontos feladatvégrehajtásra képesek</p>
--	--	--

	<p>Abszolút és relatív erő fejlesztése (biológiai érettségtől függően) a gerincoszlop-fejlettség és törzserő szint függvényében.</p> <p>Mindenféle izomcsoport terhelése erő-, állóképesség-fejlesztő jelleggel.</p> <p>Zenére végzett bemelegítő és szabadgyakorlatok.</p> <p>Ügyességi- és sorváltó versenyek.</p>	<p>Izomzatának fejlesztése érdekében követi a tanári utasításokat, segítséget, tanácsot kér a tanárától ill. elfogadja és betartja azokat.</p> <p>Alakuljon ki a tanulóknál a ritmusérzék a zenés gimnasztikai gyakorlatok végrehajtása során</p>
<p>Nyújtás, stretching</p>	<p>Stretching gyakorlatok végzésének elsajátíttatása és alkalmazása a testnevelés órákon kívüli időszakokban is</p> <p>Stretching gyakorlatok végzése önállóan és párokban. Nyújtás párokban. Relaxáció.</p> <p>Abszolút és relatív erő fejlesztésének kezdete (biológiai érettségtől függően) a gerincoszlop-fejlettség és törzserőszint függvényében.</p> <p>Gimnasztika szabadgyakorlati alapformákkal, kéziszerekkel, nehezebb variációkban, nagyobb ütemszámokban.</p>	<p>A mozgás iránti igény felkeltése.</p> <p>Váljon a mozgás a mindennapi élete részévé.</p> <p>Tudja alkalmazni a tanítási órákon kívüli időszakokban is, ezzel felkeltve a mozgás iránti igényét és az edzett, fitt életforma kialakítása iránti igényességét.</p> <p>Alkalmazkodási képesség. Mozgásharmónia iránti igény kialakítása.</p> <p>Tudjon a páros gyakorlatok végzése közben társával összhangban mozogni.</p>

	<p>Has-, hátizomerő-fejlesztés szabadon és kiegészítő sporteszközökkel, általános testtartást javító gyakorlatok, törzs erősítés változatos formában.</p> <p>Mindenféle izomsoport terhelése erő-, állóképesség-fejlesztő jelleggel.</p>	
Aerobic	<p>Mindenfajta koreográfia, egyre nagyobb ütemszámú és bonyolultsági szintű, esztétikai igényű megjelenítése.</p> <p>A mozgásműveltséget, edzettséget fejlesztő képzés elméleti hátterének az oktatási folyamatot kísérő átadása, történetiséget és globális összefüggéseket, felhasználhatóságot feltáró módon.</p> <p>Alakformáló aerobic</p> <p>Fitness</p> <p>Sztepp aerobic</p> <p>Kick - box aerobic</p> <p>Speciális aerobic</p> <p>A különböző mozgásformák zenére és a zenével összhangban történő végrehajtása</p>	<p>Alakuljon kapcsolatban bennük a ritmus érzék, összhang a zene és a mozgás</p> <p>Multimédiás anyag befogadása iránti igény felkeltése a testnevelési órák keretében is</p> <p>Ismerjék meg a különböző sportágakat és saját igényüknek megfelelően válasszanak maguknak sportágat</p> <p>Rendszeres edzés és testmozgás iránti igény felkeltése</p> <p>Ütemtartás</p>
Küzdőjátékok párban és	Az általános iskolában tanult	

<p>szabadban</p>	<p>küzdősportok tudásszintjének elmélyítése</p> <p>Különböző sportjátékok párokban, csoportban és csapatban (kötélhúzás, kakasviadal...)</p> <p>A birkózás alapjai</p> <p>Erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség, lazaság, akaraterő, teherbíró képesség fejlesztésére irányuló főképp játékos feladatok s ezek végrehajtása versenyhelyzetben is</p>	<p>A végzett gyakorlatok pontos végrehajtására ügyel</p> <p>Saját indulatait uralja</p> <p>Önfegyelmet gyakorol</p> <p>Munkája és a gyakorlatok pontos végrehajtására ügyel</p> <p>A verseny szellem kialakítása Versenyhelyzetek</p>
<p>Röplabda (lehetőség szerint a szabadban)</p>	<p>Az iskola helyi adottságainak figyelembevételével előkészítő gyakorlatok helyszíne: a tornaterem A játék helyzet gyakorlására kinti környezet biztosítása.</p> <p>Alapérintések</p> <p>A játék technikai és taktikai elemeinek elsajátítása és ezek alkalmazása versenyhelyzetben is. A szabadban végzett játék során az időjárási viszonyok figyelembevételével</p>	<p>Figyel társaira</p> <p>Segítséget nyújt</p> <p>Segítséget elfogad</p> <p>Képes csapatban dolgozni</p> <p>Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek</p> <p>Képes feldolgozni a kudarcot, a vereséget</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>
<p>Tájékozódás ismeretlen terepen (természetben üzhető sportok)</p>	<p>Verseny keretében</p> <p>Térkép és az iránytű használatának elsajátítása, a legrövidebb út kiválasztása. Tájékozódási pontok. Időjárási és terep viszonyok leküzdése</p> <p>Téli sporttevékenységek.</p> <p>Kerékpározás</p>	<p>Szeressenek a szabadban tartózkodni az év minden szakaszában. Védjék a természetet.</p>
<p>Atlétika</p>	<p>Hajítások, dobások, vetések távolságra törekedve,</p>	<p>A teljesítményképes tudás szintjén birtokolják az</p>

	<p>technikát javítva, vertikális és horizontális ugrások (főleg fiúk).</p> <p>Aerob jellegű tartós futások, távolság- és sebességnövelő cézzattal.</p> <p>Vágtafutások (fiúk-lányok) versenyszerű körülmények között is.</p> <p>Vegyes jellegű, de főleg aerob futások (fiúk-lányok).</p> <p>Futások, ugrások, dobások, speciális előkészítő- és célgyakorlatai.</p> <p>Rajtversenyek 20-30 méteres távon.</p> <p>Fokozófutás, iramfutás.</p> <p>Futóversenyek. Aerob jellegű kitartó futás. Pontosan kivitelezett álló- és térdelőrajt. Gyorsfutás, futósebesség fokozásával, tartásával.</p> <p><u>Futóiskola:</u> Futás térd- és sarokemeléssel. Dzsoggolás, szkipelés helyben, haladással, kifutással. Keresztezőfutás, futás hátrafelé.</p> <p><u>Szökdelőiskola.</u> <i>ugróiskola:</i> Galoppszökdelés váltott lábbal, indiánszökdelés váltott és pároskarú lendítéssel. Szökdelések egy lábon, váltott lábon, ezek kombinációi. Futó-ugrólépések. Sorozatugrások helyből indulva és 3-4 lépés után.</p> <p>Fel- és leugrások zsámolyra, 3-4-5 részes szekrényre, átugrások az</p>	<p>atlétikában tanult alatechnikákat.</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>
--	--	--

előbbi szereken egy, illetve páros lábon súlyterheléssel is. Ugrókötel-gyakorlatok.

Dobóiskola: Hajítások, lökések, vetések különböző állásokból, helyzetekből medicinlabdával, súlygolyóval, egyéb szerekekkel. Forгатás ívképzés helyből dobásokkal. A láb emelő- forгатómozgását kihangsúlyozó dobások. Célbadobások.

Ugrások:

Ugrások helyből, nekifutásból.

Magasugrás: 3-5 lépés nekifutással ugrások lécc felett, különböző irányból történő indulással és ugrásfeladattal. Az egyes ugrástechnikák (lépő, guruló, hasmánt, flop) megismertetése. A választott ugrástechnikában a megfelelő felugrás (karlábrendítés, elrugaszkodás) légmunka, talajérés kialakítása. Magasugróversenyek.

Távolugrás: Guggoló és homorító technikával ugrás.

Az elugrás biztosítása erőteljes elrugaszkodással, a kar- és lábrendítés fokozásával. Távolugróversenyek.

Dobások: Távolba helyből és nekifutással.

Kislabdahajítás: ívképzésre törekvéssel, 3 lépéses dobóritmus kialakításával.

Dobóversenyek, célbadobás.

Súlylökés: Fiúk 4-5 kg-os, lányok 3-4 kg-os súlygolyóval. A lökö

mozdulat kialakítása, lökések

	<p>helyből, járásból, elfordulással.</p> <p>Oldalfelállásból súlylökés.</p> <p>Súlylökőversenyek.</p> <p>Súlylökés 2 kg-os tömött labdával, oldalállásból, tökéletesedő technikával.</p>	
Torna	<p><u>Támaszugrások:</u> ismert elemek gyakorlása, lendületes nekifutás, erőteljes elrugaszkodás, magas repülési ív, biztos talajfogás.</p> <p><u>Függésgyakorlatok:</u> gyűrűn, bordásfalán, kiegészítő tornakészleten helyes fogásmóddal, a függés időtartamának növelésével, elemkapcsolások.</p> <p><u>Talaj:</u> Gurulóátfordulás sorozatban előre, hátra különböző kiindulópályákból, különböző befejező helyzetekbe.</p> <p>Emelés fejállásba, gurulás előre állásba. Fellendülés kézállásba. Kézenátfordulás oldalt mindkét irányba. (cíngánykerék). Mérlegállás. Összefüggő gyakorlatok.</p> <p><u>Szekerényugrás:</u> Fiúknak függőleges repülés, szélteben (4-5 rész) guggoló átugrás. Lányoknak függőleges repülés, hosszában (3-4 rész) guruló átfordulás.</p> <p><u>Korlát:</u> Fiúknak támasz. Támaszban: haladás előre-hátra, karhajlítás, -nyújtás. Alaplendület támaszban. Ugrás felkarfüggésbe és lendület előre terpeszülésbe. Kanyarlati leugrás. Terpeszpedzés, alaplendület. Összefüggő gyakorlat.</p> <p><i>Gerenda (lányok) Járás</i> előre, oldalt, hátra.</p>	<p>Talajtornában 3-4 elemből álló gyakorlatot, támasz- és függőszerkeken néhány elemből álló gyakorlatot tudjanak bemutatni segítségadás mellett.</p>

	<p>Különböző testhelyzetek: állások, térdelés, guggolás, fekvőtámasz, fekvések stb. Átmenetek egyik testhelyzetből a másikba. Leugrás: függőleges repülés.</p>	
Testnevelési és sportjátékok	<p>Futással együtt járó sportjátékok tartós iramra törekvő üzése.</p> <p>Labdaügyességet fejlesztő feladatok.</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, védekező játékosok között. Kapura lövés és rúgás, kosárra dobás, védőkkel szemben. Egy-egy elleni támadási, védekezési megoldások.</p> <p>Labdás sportjátékok alapelemeinek tudatos alkalmazása, gyakorlása, csapatjátékban, egyszerűsített szabályokkal (kosárlabda, röplabda, labdarúgás és kézilabda).</p>	<p>Legalább két sportjátékban gyakorolják a legfontosabb támadási és védekezési megoldásokat.</p> <p>Ismerjék a játékok versenyszabályait, és tudjanak alkalmazkodni azokhoz.</p>
Labdajátékok	<p>Mindenfajta testkultúrális mozgás, sportág technikájának, taktikájának csiszolása, fejlesztése, versenyszituációba ágyazott gyakorlása a versenyszabályok alkalmazásával.</p>	<p>Ügyességi feladatok végrehajtásával a labdával való harmonikus mozgás elsajátítása</p>
Kézilabda	<p>A védőjátékos mozgása. Védekezés egy és két zavaró játékosal, védők helyezkedése a kijelölt területeken.</p> <p>A védelem fellazítása, betörés, kapura lövés. Kapura lövés legfeljebb egy labdaleütéssel.</p> <p>Egykezes átadás mozgás közben.</p> <p>Különböző magasságokból érkező labda elfogása. Játékhelyzetekben</p>	<p>Figyel társaira</p> <p>Segítséget nyújt</p> <p>Segítséget elfogad</p> <p>Képes csapatban dolgozni</p> <p>Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek</p> <p>Képes feldolgozni a kudarcot, a vereséget</p>

	emberfölény kihasználása 2:1, 3:2, 4:3 elleni helyzetek esetében.	Versenyszabályok megismerése és alkalmazása
Kosárlabda	Emberfogásos védekezés alapelvei: védővonal, védőtávolság, hátrahelyezkedés. Védőtől való elszakadás cselezéssel, gyors indulással, iram- és irányváltoztatással. Alapmozgások labda nélkül és labdával: megindulás, megállás, sarkazás, irányváltoztatás. Egy- és kétkezes átadások. Kosárra dobások állóhelyből, labdavezetésből fektetett dobás. Játékhelyzetek: 1:1; 2:1 elleni támadás és védekezés. Ötletjáték két kosárra.	Figyel társaira Segítséget nyújt Segítséget elfogad Képes csapatban dolgozni Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek Versenyszabályok megismerése és alkalmazása
Labdarúgás	Laza emberfogás posztok szerint. A védőjátékos helyezkedése. Szabadulás a védőtől gyors elfutással. Álló és mozgó labda rúgásának technikai formái. Labdavezetés belsővel. Fejelés. Játékhelyzetek 2:1; 3:2 elleni játék.	Figyel társaira Segítséget nyújt Segítséget elfogad Képes csapatban dolgozni Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek Versenyszabályok megismerése és alkalmazása
Úszás	Úszás, aerob-anaerob sprint jelleggel, edzettségtől függő ismétlésszámban, versenyzések. Választás szerint egy úszásnem. Szárazföldi gyakorlatok. Célgimnasztika. Vízbiztonsági gyakorlatok. Vízi játékok. A vízből mentés elemi szabályai.	Legalább két úszásnemben tudjanak úszni. A megismert úszásnemek gyakorlása. Versenyszabályok megismerése és alkalmazása
Könnyített testnevelés,	Az egyénre előírt	A könnyített- és

gyógytestnevelés	gyakorlatok pontos, tudatos végrehajtása, valamint a testnevelés tantervben a nem ellenjavallt tananyagok	gyógytestnevelésben résztvevő tanulók terhelhetősége fokozatosan, önmagukhoz képest mérhetően fejlődjön.
-------------------------	---	--

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

- Ismerje és alkalmazza a legfontosabb testtartás-javító gyakorlatokat tanórán és tanórán kívül is.
- Tudjon önállóan bemelegíteni.
- Önállóan végezzen előkészítő gyakorlatokat, ismerje azok hatását.
- Javuljon futó-, ugró-, dobóteljesítménye.
- 3-4 talajtornaelem bemutatása. Tegyen kísérletet támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására (segítségadás mellett).
- Ismerje és alkalmazza a röplabda, a labdarúgás, a kosárlabda és a kézilabda alapvető játékelemeit és szabályait.
- Legalább egy sportjátékot tudjon szabályos körülmények között játszani.
- Rendszeresen végezzen sporttevékenységet a szabadban.
- Legyen képes a többiekkel együtt szükség szerint tanári segítséggel a gyakorlatok végrehajtására.
- Legyen képes a mozgás és a zene összehangolására.
- Tudja korrigálni testhelyzetét labilis egyensúlyi helyzetben is.
- Tanúsítson megfelelő önfegyelmet, önuralmat, sportszerű magatartást játék közben.
- Ismerje, és önállóan tudja végrehajtani a könnyített testnevelésben számára előírt mozgáskorrekciós és önkarbantartó gyakorlatokat.
- Legyen képes a megismert úszásnemekben kitartóan úszni.
- Tudjon a kéziszerekkel, sporteszközökkel balesetmentesen feladatokat végrehajtani.

A sajátos nevelési igényű tanulók

A mozgásában korlátozott tanulók iskolai fejlesztése

A műveltségi terület elemei és feladatai az alábbiak szerint módosulnak.

Elemek

- A testnevelés mozgásanyagának (gimnasztika, torna, atlétika, testnevelési és sportjátékok) sérülésspecifikusan adaptált formái.
- Adaptált sportfoglalkozások.
- A mindennapos tevékenységek végzésére való mozgásos felkészítés és adaptív eszköz használatának megtanítása.

Feladatok:

- A károsodott mozgási és tartási funkciók helyreállítása, korrekciója, kompenzációja.
- A mozgás-szervrendszer optimális működőképességének biztosítása.
- Az állapotromlás, másodlagos károsodások megelőzése.
- A motoros képességek fejlesztése, fizikai kondíció növelése, egészséges életre nevelés, mozgási igény, mozgástudat kialakítása.
- A reális mozgásos én-tudat kialakítása, önálló életvitelre elő- és felkészítés.
- Tehetséggondozás különböző adaptált sportfoglalkozásokon keresztül.

A gyengénlátó tanulók iskolai fejlesztése

A gyengénlátók az állapotuknak megfelelő speciális mozgásnevelésben vesznek részt. A tananyag tartalmazza a nem ellenjavallt testnevelés anyagot, a diagnózis ismeretében

ajánlott speciális tananyagot, beépítve a gyógytestnevelési eljárásokat.

Feladatok:

A speciális tananyag kialakításánál figyelemmel kell lenni:

- a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére,
- a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.

A követelmények teljesítése mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség és a társuló mozgásszervi betegség figyelemvételével.

Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengénlátó tanulót a látássérültek sportolási lehetőségeivel, és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

A tanulásban akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

A tanulásban akadályozott tanulók igen eltérő képességekkel és fejlettségi szinttel kerülnek az iskolába. Mind az értelmi, mind a fizikai képességek területén nagy különbségeket mutatnak. Gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, a rosszul koordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet.

A tananyag tartalmazza a nem ellenjavallt testnevelés anyagot, a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tananyagot, beépítve a gyógytestnevelési eljárásokat.

Feladatok:

A mozgásszervek általános képzése, előkészítése, életfontosságú készségek fejlesztése, mozgáskoordináció alapjainak kialakítása.

A szervezet sokoldalú előkészítése, foglalkoztatása, általános kondicionálása, erőnlét megszerzése, fenntartása, állandó fokozása.

A törzs és a végtagok mozgatórendszerének kiterjedt fejlesztése, a mozgásérzékelési képesség csiszolása.

A test valamennyi izomcsoportjának, valamint az egész szervezetnek általános fejlesztése.

Helyzet- és helyváltoztatások társakkal, tárgyakkal is.

Egyensúlyozó gyakorlatok nehezedő feltételekkel.

Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése.

Jellemtulajdonságok: akarat, bátorság fejlesztése.

A megfelelő futótechnika kialakítása, a lábizomzat-fejlesztő, a csípőízület-lazító gyakorlatok.

Nyugalmi helyzetből gyors indulások.

A nehézségi erőt legyőző képesség-együttesek megalapozása, gazdaságos erő kifejtés tökéletesítése, a testi képességek harmonikus fejlesztése.

Robbanékonyt növelő gyakorlatok végzése.

A helyes ugró- és dobótechnikát fejlesztő gyakorlatok, fizikai erőt fokozó feladatok.

Mozgáskészségek megszilárdítása, a motoros képességek fejlesztése, ízületi mozgékonyaság növelése, célirányos kondicionálás, koordinációs képességek tökéletesítése.

Jó izomérzékelés, az egyensúly- és ritmusérzékelés képességének optimalizálása.

- Az alapvető fizikai képességek komplex módon, valamint külön-külön történő fejlesztése, a labdázás alapjeleinek gyakorlása közben.
- Labdavezetési technikák (kézzel – lábbal) elsajátításán keresztül a mozgásműveltség fejlesztése.
- A személyiség formálása labdás csoport-, illetve csapatjátékokon keresztül.

- A labdával való bánni tudás képességének fejlesztése.
- Az adott sportág technikai, taktikai elemeinek bevésése.
- A támadás és védekezés képesség-együttesének csiszolása.
- Mozgékonyság, rugalmasság fokozott trenírozása.
- A megosztott figyelem képességének automatizálása.
- Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.
- Hydrogimnasztikai elemek, vízbiztonsági gyakorlatok, úszásnemhez tartozó technikai elemek, ciklikus mozgássorok automatizálása.

Fejlesztő óra

9. évfolyam

Cél: A tanulók szövegértésének, logikai gondolkodásának a fejlesztése

Témák	Szövegértéses feladatok
	Grafikonok és ábrák elemzése
	Mértékegységek váltása
	Tesztek
	Geometriai ábrák értelmezése
	Szöveges feladatok
	Térszemlélet ábrákkal
	Logikai feladatok
	Földrajzi távolságok mérése
	Területi ábrák értelmezése

Szakmai alapozás

10. osztály

2012/2013		
	Heti óraszám	Éves óraszám
Szakmacsoportos gyakorlat	3f + 3f	111
Szakmai informatika	1f+1f	37
Szakmai számítás	1	37
Környezetvédelem	1	37
Egészségtan	1	37
Kommunikáció	1	37
Összesen:	8	296

Vendéglátás-idegenforgalom, kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció, faipari szakmacsoport, építészet szakmacsoport - 10. évfolyam

A szakiskola 9. évfolyamán folyó képzés elsődleges célja az általános műveltség megszilárdítása, az alapismeretek hiánypótlása, alap- és kulcskompetenciák, valamint a szakképzésbe történő bekapcsolódáshoz szükséges ismeretek, készségek, képességek fejlesztése és az élethosszig tartó tanulás igényének, képességének kialakítása. A 10. évfolyamon folyó szakmai alapozó képzés célja a megalapozott szakmaválasztás elősegítése.

A 10. évfolyamon a modulok feldolgozása során törekedni kell az integrált elmélet-gyakorlat megvalósítására.

A szakmai alapozás kompetenciaalapú, tevékenységközpontú feldolgozása indokolja egyes modulok esetén a csoportbontás alkalmazását a tanítási folyamat megszervezésekor.

A vendéglátás-idegenforgalom szakmai alapozás tanításának célja

A szakiskolában a 10. évfolyamokon a szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás keretében a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban a szakmai alapozó ismeretek elsajátítása, az alapkészségek fejlesztése folyik.

A szakmai alapozás motiválhatja a tanulókat a választandó szakmák megismerésére; képességeik, készségeik kipróbálására, elősegítve a megalapozott pályaválasztási döntésüket.

A szakmai alapozás:

- biztosítson lehetőséget a szakmacsoport fontosabb munkaköreiben szükséges magatartási formák megismeréséhez,
- segítse elő a tanulási és a szakmai motiváció fejlesztését, megerősítését,
- biztosítson olyan feltételeket, tevékenységeket, amelyek elősegíthetik azt, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, és elmélyedhessenek a szakmai érdeklődésüknek megfelelő vendéglátási területeken,
- adjon lehetőséget a tanulóknak a képzés során megszerzett tapasztalataik rendszerezésére, értékelésére, elemzésére,
- segítse a logikai gondolkodás képességének, az ok-okozati alapösszefüggések felismerésének a kialakulását,
- készítse fel a tanulókat az önálló és a csoportban történő munkavégzésre,
- segítse a tanulókat a leendő szakmájuk kiválasztásában,
- adjon lehetőségét a tanulóknak arra, hogy a szakmai tevékenységekkel kapcsolatban tudatos, felelősségteljes magatartás alakuljon ki,
- alakítsa ki a tanulóknak a pontos, minőségi munkavégzés igényét, a környezettel szembeni felelősségérzetet,
- hozza felszínre és fejlessze a tanulók beleélő képességét,
- fejlessze ki a tanulói problémakezelő képességet és a kreativitását,
- segítse a tanulóknak az új osztály (iskola) közösségbe történő beilleszkedését, valamint azon személyi attitűdök kialakítását, amelyek a társadalmi együttélés folyamán, illetve a vendéglátási területen kiemelten fontosak,
- járuljon hozzá ahhoz, hogy a tanulók pozitív élményeken alapuló és eredményes munkát végezzenek majd a választott vendéglátási életpályájukon,
- segítse elő a személyre szabottabb szakmaválasztást, fokozódjon a szakma iránti elkötelezettségük, valamint a tanulók tágabb képet kapjanak az egyes vendéglátási szakmák munkaterületeiről, tevékenységi köreiről.

1. Kompetencia-szintek

Alapmodulok kompetenciái	A tanulók legyenek képesek
alaposság	a feladat igényelte részletességig lebontani és felépíteni a tevékenységeket
állóképesség	átlagos fizikai kondícióra és teljesítőképességre
döntési képesség	a lehetőségek közti választásra
együttműködési készség	a feladataik megoldása, céljaik elérése során a hozzá közel állókkal való közös tevékenységre
figyelem	a figyelmet rövidtávon fenntartani
gyakorlatias feladatértelmezés	egyszerű célok elérése érdekében meghatározni teendőiket
idegen nyelvismeret	az elvárt ismereti szinten alapvető és érthető kommunikációra
írásos kommunikáció képessége	a kapott írásos közlések alapján dolgozni
kezdeményező készség	önálló cselekvés kezdeményezésére
kitartás	a cél vagy a feladat által igényelt energia-befektetés fenntartásáért
kompromisszumra való képesség	mások véleményét figyelembe venni
konfliktuskezelő készség	az élethelyzetek, a munkaszituációk során, vitás, nehéz helyzetek, érdekütközések kezelésére

megbízhatóság	elvégzi a rábízott feladatokat
munkához való hozzáállás	a feladatokat kellő hozzáállással elvégezni
munkaszervezés	saját tevékenységét meg felelő módon szervezi
önismeret	ismerni saját erősségeit és gyengeségeit
pontosság	a rábízott feladatot az elvárt módon elvégezni
precizitás	a munkája pontosságára ügyelni
rendszerző képesség	saját rendszer felállítására
segítőkészség	mások felé támogató magatartást tanúsítani
szakmai ismeret	a tevékenység igényelte ismereteket és készségeket a szakmai alapozáshoz megszerezni
szóbeli kommunikációs készség	meg felelő, érthető beszédkészséggel rendelkezeni
tanulási képesség	új ismereteket befogadni
utasítások megértésének képessége	rendelkezni a tudatos odafigyelési szándékkal

2. A Vendéglátás-i degenforgalom szakmai alapozás kiemelt fejlesztési feladatai

A modulok tanulása során:

- a tanulók készüljenek fel a felnőtt lét szerepeire,
- fejlődjön az ismeret-elemző és az alkalmazási képességük,
- munkájuk, tevékenységük legyen átgondolt, célszerű, eredményes,
- fejlődjön az írásos és a szóbeli szakmai kommunikációs képességük,
- alakuljon ki, erősödjön a tanulók saját munkájukkal kapcsolatos igényessége,
- törekedjenek a szóbeli kommunikációban a nyelv, a szakkifejezések szabatos használatára,
- alakuljon ki a tanulóknak az önálló szakmai tanulás, a feladatmegoldás igénye,
- érezzék meg az eredményeik, tevékenységük értékét, örömet,
- váljanak képessé különböző ismeretforrások használatára, az információk helyes értelmezésére, az ismeretek alkalmazására,
- tevékenységeikben az embertársainak és a vendég tisztelete váljék meghatározóvá,
- fejlődjenek a tanulók ismeretalkotó, önálló tapasztalatszerző, valamint a gyakorlati feladatmegoldó képességei,
- használják fel a mindennapi életükben, az iskolai tevékenységükben az iskolai éveik során elsajátított szakmai alapozó ismereteket,
- alakuljon ki a személyi-, a munkahelyi-, a technológiai higiénia betartásának az igénye,
- erősödjék a szakmai motivációjuk, váljon tudatossá a szakmaválasztásuk,
- ismerjék meg a szakmai tevékenységekhez szükséges információk kiválasztásának, rendszerezésének a módjait,
- alakuljon ki az alapvető vendéglátási eszközhasználati ismeretük.

3. A 10. évfolyam kerettantervi tartalma

Gasztronómiai alagyakorlatok

Fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Ajánlott tevékenységek	Elérhető eredmények
Fejlődjön az ismeret-elemző, az alkalmazási, a csoportosítási képességük.	Ételkészítési-cukrászati alapok: - szinterei, - ételkészítési, cukrászati tevékenységek, - a termékek értékesítése, stb.	Egyéni és/vagy csoportmunka keretében fogalomalkotások, kategóriák kialakítása.	A tanulók legyenek képesek: - elsajátítani az ételkészítési, cukrászati alap fogalmakat.
Közös munka feladatok elvégzése, az együttműködés fejlesztése. Rajzkészség, kreativitás fejlesztése.	Tankonyha-tancukrászdák: - kialakítása, helyiségek (raktárak, előkészítők, termelőhely, kiegészítő helyiségek, szociális helyiségek), - helyiségkapcsolatok (az áru útja), - kiképzése, - főbb ételkészítési, cukrászati berendezések, gépek, eszközök, felszerelési tárgyak.	Projektek készítése. Egyéni, csoportos gyakorlati feladatok adása. Berendezési tárgyak alaprajzon való elhelyezése.	A tanulók legyenek képesek: - értelmezni az egyes helyiségek kapcsolatát, - a beérkező áruk útját követni, - megismerni az alapvető ételkészítési, cukrászati berendezéseket, felszerelési eszközöket, gépeket.
A balesetmentes, biztonságos munkavégzés (elsősegély-nyújtási alapok, munka-, tűzvédelem) kialakítása.	Biztonságos munkavégzés: a tankonyha, tancukrászati baleseti lehetőségei és megelőzésük, elsősegélynyújtás, munka-, tűzvédelmi utasítások, környezetvédelmi előírások.	Projektek készítése. Elsősegély-nyújtási táblázatok tanulmányozása. Esettanulmányok megbeszélése.	A tanulók legyenek képesek: - megnevezni, alkalmazni a tankonyha, tancukrászati baleseti lehetőségeket, munka-, tűzvédelmi utasításokat, - elsajátítani az elsősegély-nyújtási alapokat, - környezettudatos magatartást kialakítani.
A gyakorlatok végzéséhez szükséges alapképességek, kialakítása. Munkájuk, tevékenységük legyen átgondolt, eredményes.	Ételkészítési, cukrászati alpműveletek, tevékenységek: - előkészítő műveletek, - alpműveletek, - befejező műveletek.	Projektek készítése. Egyéni, csoportos gyakorlati feladatok adása. Ételkészítési, cukrászati gyakorlatok (néhány alapvető munkafolyamat elvégzése, alapvető ételek, cukrászati termékek elkészítése).	A tanulók legyenek képesek: - megkülönböztetni a különböző ételkészítési, cukrászati eljárásokat, műveleteket, - egyénileg és/vagy csoportban a legalapvetőbb ételkészítési, cukrászati technológiai alpműveleteket elvégezni.
Fejlődjön az ismeret-elemző, az alkalmazási, a csoportosítási képességük.	Értékesítés: - szerepe, - szinterei, - folyamatai, - munkakörök, stb.	Projektek készítése. Egyéni és/vagy csoportmunka keretében fogalomalkotások, kategóriák kialakítása.	A tanulók legyenek képesek: - elsajátítani az értékesítési alap fogalmakat.
Közös munka feladatok elvégzése, az	Tanítterem: - kialakítása,	Projektek készítése. Egyéni, csoportos	A tanulók legyenek képesek:

együtműködés fejlesztése. Rajzkészség, kreativitás fejlesztése.	<ul style="list-style-type: none"> - a helyiségkapcsolatok, főbb éttermi berendezési, felszerelési tárgyak, eszközök, rendje. 	gyakorlati feladatok adása. Berendezési tárgyak alaprajzon való elhelyezése.	<ul style="list-style-type: none"> - az étel útját követni, megismerni a felszolgálás alapvető felszerelési, berendezési tárgyait, eszközeit.
A balesetmentes, biztonságos munkavégzés (munka-, tűzvédelem) kialakítása.	Biztonságos munkavégzés: a tanterem baleseti lehetőségei és megelőzésük, elsősegélynyújtás, munka-, tűzvédelmi utasítások.	Projektek készítése. Esettanulmányok megbeszélése.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - megnevezni, alkalmazni a tanterem baleseti lehetőségeit, munka-, és tűzvédelmi utasításokat.
A gyakorlatok végzéséhez szükséges alapképességek, kialakítása. Munkájuk, tevékenységük legyen átgondolt, eredményes.	Felszolgálási alpműveletek: <ul style="list-style-type: none"> - a felszolgálás általános szabályai, - az éttermi felszolgálás munkafolyamatai: - előkészületek, a vendég fogadása, az ételek, italok felszolgálása, a vendég távozás utáni feladatok. 	Projektek készítése. Egyéni, csoportos felszolgálási gyakorlati alapfeladatok adása, végzése.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - megkülönböztetni a különböző felszolgálási eljárásokat, műveleteket, - egyénileg és/vagy csoportban a legalapvetőbb felszolgálási alpműveleteket elvégezni.

Ismerkedés a vendéglátó üzletekkel

Fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Ajánlott tevékenységek	Elérhető eredmények
Fogalom megértés, problémamegoldó gondolkodás, ismeretalkalmazási képesség fejlesztése, az összefüggések rendszerezése. Alakuljon ki az önálló tanulás, és a feladatmegoldás igénye.	Vendéglátási alapfogalmak: a vendéglátás fogalma, feladatai, formái, jelentősége, kapcsolata az idegenforgalommal, vállalkozási formák, a vendéglátás hazai története, kialakulása a vendéglátás tevékenységi körei, vendéglátás tevékenységének tárgyi, személyi feltételei.	Vezetett, irányított beszélgetések osztálykeretben. Egyéni és/vagy csoportmunka keretében fogalomkötések, kategóriák kialakítása. Gyűjtőmunka.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - felsorolni a vendéglátás feladatait, tevékenységi köreit, - megmagyarázni a vendéglátás és az idegenforgalom kapcsolatát, - megismerni vendéglátásunk rövid történetét, - értelmezni a vendéglátás tevékenységi köreit, - felsorolni a vendéglátás tárgyi és személyi feltételeit.
A problémamegoldó gondolkodás, az ismeretalkalmazási képesség fejlesztése. Rajzkészség, kreativitás fejlesztése.	A vendéglátó üzletek: fajtái, tevékenységei, főbb helyiségei, helyiségkapcsolatok, főbb berendezési tárgyai, gépei, eszközei.	Projektek készítése. Vendéglátó üzletek látogatása, megadott szempontok alapján megfigyelése. Berendezési tárgyak alaprajzon való elhelyezése.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - rendszerezni a vendéglátó üzletek fajtáit, - megismerni az egyes vendéglátó egységek főbb tevékenységeit, - csoportosítani a vendéglátó üzletek helyiségeit, berendezési tárgyait, gépeit, eszközeit, - meghatározni az egyes tárgyak, gépek,

			eszközök szerepét.
A megfigyelések rendszerezése. Az áru útjának nyomon követése. Rajzkészség, kreativitás fejlesztése.	Látogatások különböző vendéglátó egységekben.	Projektek készítése. Berendezési tárgyak alaprajzon való elhelyezése. Irányított megfigyelések. Videók, fotók készítése.	A tanulók legyenek képesek: - a meglátogatott vendéglátó egységről megadott szempontsor alapján írásban és/vagy szóban megfigyeléseket végezni, beszámolni, illetve különböző megadott projekttevékenységeket végezni.

Vendéglátás dolgozói, vendégek

Fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Ajánlott tevékenységek	Elérhető eredmények
Fogalommegértés, problémamegoldó gondolkodás, ismeretalkalmazási képesség fejlesztése, az összefüggések rendszerezése. A jó vendéglátós ismérveinek megismerése.	A vendéglátás dolgozói: - a vendéglátási szakmák, munkakörök, - a szakmai szépségek, nehézségek, - a vendéglátóssal szemben támasztott követelmények (pl. általános, szakmai, erkölcsi, stb.).	Projektek készítése. Találkozás neves vendéglátós szakemberekkel. Interjúkészítés.	A tanulók legyenek képesek: - felsorolni a vendéglátási szakmákat, munkaköröket, - megismerni az egyes szakmák szerepét, feladatait, - felsorolni a vendéglátásban a dolgozókkal kapcsolatos alapvető követelményeket.
A vendégtípusok, a vendégigények rendszerezése, megismerése. Alakuljon ki az önálló szakmai tanulás, és feladatmegoldás igénye.	A vendég: fogalma, igényei, jogai. Fogyasztói érdekvédelem. Vendégtípusok.	Projektek készítése. A kapcsolatteremtés (pl. vendég-pincér) szabályai. Situációs gyakorlatok. A konfliktuskezelési technikák, a konfliktusok megoldására szolgáló gyakorlatok végzése.	A tanulók legyenek képesek: - megismerni a vendég szerepét, jogait, - rendszerezni a vendégigények fajtáit, - megérteni a fogyasztói érdekvédelem szerepét, - csoportosítani, jellemezni a főbb vendégtípusokat.
A jövőkép kialakítása. A szakmaválasztás elősegítése. Az érdeklődés felkeltése a szakács szakma iránt.	A szakácsokkal szemben támasztott követelmények: - képességek, készségek, - személyiségjegyek, - szakmai követelmények, - egészségügyi alkalmassági feltételek.	Projektek készítése. Szakácsok meghívása. Irányított, vezetett beszélgetések osztálykeretben. Interjúkészítés.	A tanulók legyenek képesek: - felismerni a szakácsokkal szemben támasztott alapvető képességeket, készségeket, személyiségjegyeket, szakmai követelményeket, - megismerni az egészségügyi alkalmassági feltételeket.
A jövőkép kialakítása. A szakmaválasztás	A cukrászokkal szemben támasztott követelmények:	Projektek készítése. Cukrászok meghívása.	A tanulók legyenek képesek:

elősegítése. Az érdeklődés felkeltése a cukrász szakma iránt.	<ul style="list-style-type: none"> - képességek, készségek, személyiségjegyek, - szakmai követelmények, - egészségügyi alkalmassági feltételek. 	Irányított, vezetett beszélgetések osztálykeretben. Interjúkészítés.	<ul style="list-style-type: none"> - felismerni a cukrászokkal szemben támasztott alapvető képességeket, készségeket, személyiségjegyeket, szakmai követelményeket, - megismerni az egészségügyi alkalmassági feltételeket.
A jövőkép kialakítása. A szakmaválasztás elősegítése. Az érdeklődés felkeltése a pincér szakma iránt.	A pincérekkel szemben támasztott követelmények: <ul style="list-style-type: none"> - képességek, készségek, - személyiségjegyek, - szakmai követelmények, - egészségügyi alkalmassági feltételek. 	Projekttek készítése. Pincérek meghívása. Irányított, vezetett beszélgetések osztálykeretben. Interjúkészítés.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - felismerni a pincérekkel szemben támasztott alapvető képességeket, készségeket, személyiségjegyeket, szakmai követelményeket, - megismerni az egészségügyi alkalmassági feltételeket.

Kommunikáció és viselkedéskultúra

Fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Ajánlott tevékenységek	Elérhető eredmények
Fogalom megértés, problémamegoldó gondolkodás, ismeretalkalmazási képesség, az összefüggések rendszerezése.	A kommunikáció: fogalma, elemei, folyamata, formái.	Vezetett beszélgetések osztálykeretben. Egyéni és/vagy csoportmunka keretében fogalomalkotások, kategóriák kialakítása.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - elsajátítani a kommunikáció alapfogalmait, - megismerni, alkalmazni a kommunikáció folyamatát, formáit.
Az önjellemzés, a saját imázs kialakítás eszközeinek tudatos alkalmazása. Az önértékelés szerepének megismerése. Személyiségfejlesztés.	Önmegismerés: veleszületett adottságaink és a tanult viselkedés. Ki vagyok én? a serdülőkor. A kívánt saját imázs kialakítása: mozgás, hanghordozás, öltözködés.	Projekttek készítése. Szituációs szerepjátékok. Kommunikációs gyakorlatok. Vezetett beszélgetések osztálykeretben. Serdülőkori önismereti gyakorlatok.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - mások figyelmét felkelteni, - a másokban keltett benyomást tudatosan irányítani, - kialakítani a saját imázsukat, - felismerni önmagunk képességeit.
A csoportmunka fontosságának felismerése. Etikai, erkölcsi (jog) szabályok tudatos alkalmazása, szabálykövető magatartás kialakítása.	Csoportmunka szabályai, tevékenységének vizsgálata: mások meghallgatása, előítélet legyőzése, figyelem mások iránt, empátia, etikai, erkölcsi (jog)szabályok	Projekttek készítése. Vezetett beszélgetések osztálykeretben. Szituációs szerepjátékok. Kommunikációs gyakorlatok.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - alkalmazni a csoportmunka szabályait, - különböző élethelyzetekben kapcsolatot létesíteni csoporttársaikkal.

	alkalmazása.		<ul style="list-style-type: none"> - felismerni a kudarc és a siker összetevőit, - felismerni az etikai, erkölcsi (jog)szabályok jelentőségét, - alkalmazni ezeket a szabályokat.
Kapcsolatteremtés szabályainak tudatos alkalmazása.	Kapcsolatteremtés szabályai, tevékenységei: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, társalgás.	Projektek készítése. Szituációs szerepjátékok. Kommunikációs gyakorlatok.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - felismerni a kapcsolatteremtés fontosságát, - tudatosan alkalmazni a helyes bemutatkozási, megszólítási, köszönési, társalgási formákat.
A kommunikációs eszközök szakszerű kiválasztása és alkalmazása. Személyiség fejlesztés.	Kommunikációs eszközök: beszéd, írás, jelek, képek. Metakommunikáció (testbeszéd).	Projektek készítése. Kommunikációs eszközök helyes kiválasztása, használata.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - kommunikációs eszközök et kiválasztani és alkalmazni.
Konfliktuskezelési technikák alkalmazása.	Konfliktusok a gyakorlatban. Konfliktusok megoldási lehetőségei.	Projektek készítése. Szituációs szerepjátékok. Konfliktus megoldására szolgáló gyakorlatok elvégzése.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - szituációs gyakorlatokban alkalmazni a konfliktus megoldási módokat.
Az öltözködés és a személyi higiénia fontosságának felismerése.	Öltözködés, higiénia: testi higiénia, személyi higiénia, az öltözködés fontossága.	Projektek készítése. Szituációs szerepjátékok. Kommunikációs gyakorlatok.	A tanulók legyenek képesek: <ul style="list-style-type: none"> - felismerni a személyi higiénia, az öltözködés fontosságának szerepét, - alkalmazni az alapvető testi ápoltság jellemzőit, - megismerni, alkalmazni az alkalomnak megfelelő öltözködési módokat.

A kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmai alapozás tanításának célja:

A kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmai alapozó ismeretek és gyakorlatok oktatásának célja olyan ismeretrendszer és alkalmazható tudás kialakítása, amely megalapozza és formálja a szakmacsoportba tartozó szakképesítésekhez szükséges szemléletet.

A szakmacsoport aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is eredményező bemutatásával:

- felhívja a tanulók figyelmét a szakmacsoportba tartozó szakképesítések sajátosságaira,
- felkelti a tanulók érdeklődését az egyes szakképesítések iránt,
- bemutatja a pálya szépségét, nehézségeit, fejlődésének irányát, a munkaterületen dolgozók tevékenységét,
- elősegíti a tanulók szakmaválasztását, egyéni életpályájuk reális megtervezését,

- lehetőséget biztosít a szakmacsoport munkaköreire is szükséges magatartás, képesség kialakításához, a tanulási és szakmai motiváció fejlesztéséhez, megerősítéséhez,
- kialakítja a tanulóknál a pontos és minőségi munkavégzés igényét, a környezettel szembeni felelősségérzetet,
- fejleszti a logikus gondolkodást,
- bővíti a tanulók ismereteit környezetükről, kialakítja a tanulók önálló ismeretszerzésének igényét.

A szakmai alapozás feldolgozása modulrendszerben történik.

E kerettanterv a szakiskola 10. osztályok számára a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoportban ad ajánlást az iskolák számára a szakmai alapozó képzés tartalmára, időbeli tagolására, időkereteinek és arányainak a meghatározására.

A tevékenységközpontú oktatás, a projektjellegű feldolgozási módszer alkalmazása elősegítheti a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását, motiválását, a szakmaválasztásra történő felkészítését.

A kerettanterv rugalmas, moduláris struktúrájú, lehetőséget ad a helyi pedagógiai programban megfogalmazottak megvalósítására is.

Kompetencia-szintek

A kerettanterv lehetőséget ad a szakmai alapozó oktatás keretében a kompetenciák fejlesztésére is.

Alapmodulok kompetenciái	A tanulók legyenek képesek
alaposság	a feladat igényelte részletességig lebontani és felépíteni a tevékenységeket
állóképesség	átlagos fizikai kondícióra és teljesítőképességre
döntési képesség	a lehetőségek közti választásra
együttműködési készség	a feladataik megoldása, céljaik elérése során a közös tevékenységre
figyelem	a figyelmüket fenntartani
gyakorlatias feladatértelmezés	a célok elérése érdekében meghatározni teendőiket
idegen nyelvismeret	az elvárt ismereti szinten érthető kommunikációra
írásos kommunikáció képessége	a kapott írásos közlések alapján dolgozni
kezdemenyezőkészség	önálló cselekvés kezdeményezésére
kitartás	a cél vagy a feladat által igényelt energia-befektetés fenntartására
kompromisszumra való képesség	mások véleményét figyelembe venni
konfliktuskezelő készség	az élethelyzetek, a munkaszituációk során, vitás, nehéz helyzetek, érdekütközések kezelésére
megbízhatóság	elvégzi a rábízott feladatokat
munkához való hozzáállás	a feladatokat kellő hozzáállással elvégezni
munkaszervezés	saját tevékenységét megfelelő módon szervezi
önismeret	ismerni saját erősségeit és gyengeségeit
pontosság	a rábízott feladatot az elvárt módon elvégezni
precizitás	a munkája pontosságára ügyelni
rendszerző képesség	saját rendszer felállítására
segítőkészség	mások felé támogató magatartást tanúsítani
szakmai ismeret	a tevékenység igényelte ismereteket és készségeket a szakmai alapozáshoz megszerezni
szóbeli kommunikációs készség	megfelelő, érthető beszédkészséggel rendelkezni
tanulási képesség	új ismereteket befogadni
utasítások megértésének képessége	rendelkezni a tudatos odafigyelési szándékkal

A kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmai alapozás kiemelt fejlesztési feladatai

A modulok teljesítése során:

- a tanulók készüljenek fel a felnőtt lét szerepeire,
- fejlődjön a tanulók ismeret-elemző és az alkalmazási képessége,
- a tanulók munkája, tevékenysége legyen átgondolt, célszerű, eredményes,
- fejlődjön a tanulók írásos és a szóbeli szakmai kommunikációs képessége,
- alakuljon ki, erősödjön a tanulók saját munkájukkal kapcsolatos igényessége,

- a tanulók törekedjenek a szóbeli kommunikációban a nyelv, a szakkifejezések szabatos használatára,
- alakuljon ki a tanulóknál az önálló szakmai tanulás, a feladatmegoldás igénye,
- a tanulók érezzék meg az eredményeik, tevékenységük értékét, örömét,
- a tanulók váljanak képessé különböző ismeretforrások használatára, az információk helyes értelmezésére, az ismeretek alkalmazására,
- a tanulók tevékenységeiben az embertársainak a tisztelete váljék meghatározóvá,
- fejlődjenek a tanulók ismeretalkotó, önálló tapasztalatszerző, valamint a gyakorlati feladatmegoldó képességei,
- a tanulók használják fel a mindennapi életükben, az iskolai tevékenységükben az iskolai éveik során elsajátított szakmai alapozó ismereteket,
- alakuljon ki a személyi-, a munkahelyi-, a technológiai higiénia betartásának az igénye,
- erősödjön a szakmai motiváció, váljon tudatossá a szakmaválasztás,
- a tanulók ismerjék meg a szakmai tevékenységekhez szükséges információk kiválasztásának, rendszerezésének a módjait,
- alakuljon ki a tanulók alapvető eszközhasználati ismerete.

10. évfolyam szakmacsoportos alapozó oktatás-szobafestő, mázoló

A szakmacsoportos alapozó oktatás lehetőséget nyújt a kiválasztott szakmacsoport közös szakmai elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, az érettségire való felkészülésre, a pályaválasztási döntés, illetve a szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

Az Szobafestő-mázoló *szakmacsoportos alapozó ismeretek* tanításának célja, hogy a természettudományi tantárgyak tananyagára építve fejlessze, formálja a tanulók műszaki szemléletét. Fejlessze a tanulók kreativitását, logikus gondolkodását, célirányos műszaki feladatmegoldó képességét. Tegye képessé a tanulókat az ok-okozati összefüggések feltárására.

Alakítsa ki a tanulóknál a pontos és minőségi munkavégzés igényét, a környezet iránti felelősségérzetet, a lényegmegragadó képességet és a berendezések, eszközök szakszerű, gondos használatának, kezelésének igényét.

Biztosítson lehetőséget a tanulóknak képességeik szélesebb körű kibontakoztatására, a tanárnak a tanuló érdeklődés felkeltésére és a tehetség felkutatására.

Alapozza meg a szakmai műveltséget, készítse fel a szakmacsoport alapozó gyakorlataira.

Az építészet sokszínű, tartalmas, aktív tanuló magatartást és tanulási élményeket is kiváltó bemutatásával hívja fel a figyelmet az építészettel kapcsolatban álló szakmák sajátos helyzetére, keltse fel a tanulók érdeklődését a szakmacsoport iránt, bizonyítsa be számukra az építészet gazdasági és környezeti jelentőségét, fejlődőképességét.

Mutassa be az építészeti pályák szépségeit, a környezet alakításában játszott döntő szerepét, fejlődési lehetőségeit. Segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában, egyéni életpályájuk reális megtervezésében.

Teremtse alkalmakat, feladathelyzeteket a tanulóknak képességeik, szakmai tehetségük kibontakoztatására, a tanulási és szakmai motiváció fejlesztésére, megerősítésére, keltse fel az érdeklődést a szakmai tevékenységek mélyebb elméleti alapjai iránt.

Neveljen a szakmacsoport munkaköreiben szükséges tudatos, felelősségteljes magatartásra, alakítsa ki a tanulóknál a pontos és minőségi munkavégzés igényét, a környezettel szembeni felelősségérzetet, tudatosítsa az építészet környezetre gyakorolt hatásának jelentőségét.

Mutassa be a tanulóknak az építőiparban leggyakrabban használt anyagok tulajdonságait, azok felhasználási területeit és módszereit.

Fejlesztési követelmények

A tananyag tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, különösen az ismeretszerző-értékelő, szintetizáló, fogalomalkotó, általánosító gondolkodás, az önálló tapasztalatszerzés és ismeretalkalmazás képessége, a kreativitás, logikus gondolkodás.

Fejlessze a szóbeli és írásos műszaki kommunikációs képességeket, a rajzi készségeket. A tanulók a szóbeli kommunikációban törekedjenek a feldolgozott témákhoz kapcsolódó szakkifejezések szabatos és helyes használatára, írásos munkáikban, rajzfeladataikban az igényes külalakra. A tevékenység során szokjanak hozzá a számítástechnikai eszközök használatához.

Alakuljon ki a tanulóknak az önálló tanulás, feladatmegoldás igénye, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

Fejlődjön a tanulók célirányos műszaki feladatmegoldó képessége, számítási és rajzi, illetve számítástechnikai alkalmazási készsége.

A szóbeli és írásbeli szakmai kommunikációban használják helyesen a szakmai kifejezéseket, értsék az alapfogalmakat, folyamatosan bővítsék szakmai szókincsüket.

Alakuljon ki, fejlődjön szépérzékük, erősödjön meg a saját munkájukkal kapcsolatos igényességük, tanulásuk legyen átgondolt, célszerű és eredményes, írásos, illetve rajzi munkáikban törekedjenek az igényes külalakra, a pontosságra.

Váljanak képessé a szakirodalom önálló használatára, a szakrajzok értelmezésére, helyesen alkalmazzák a rajzi jelöléseket, szokjanak hozzá az önálló tanuláshoz, az önálló és produktív feladatmegoldáshoz, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A szakmai tanulmányi tevékenység által alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön a szakmacsoporthoz való kötődés.

A tanulók szeressék a természetet, tiszteljék annak értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természetkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást. Alakuljon ki a felelősségérzetük egymás iránt, a társakkal való együttműködési képesség, a közösség és az egyén érdekei összeegyeztetésének képessége.

Erősödjék a tanulóknak a kötelességtudat, a felelősségérzet, a mások munkájának tisztelete, a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás. Ismerjék meg, fogadják el és tudatosan alkalmazzák a szakmai tevékenységek végzéséhez szükséges magatartásformákat, magatartási szabályokat.

A szakmai tanulmányi tevékenység által alakuljon ki, fejlődjön és erősödjön a szakmához, a választott munkához, életpályához való kötődésük.

Belépő tevékenységformák

Műszaki ábrázolás

A műszaki ábrázolás legfontosabb területeinek megismerése, vetületi, axonometrikus és metszeti ábrák szerkesztése, készítése. Tárgyak és különböző ábrázolásaik összevetése, elemzése. A műszaki rajzokon alkalmazott jelölések ismerete, összevetése jelentésükkel.

Rajzolás, szerkesztés, vázlatkészítés, rajzkiegészítés.

Építőanyagok I.

Leírások, képek, minták, tárgyak alapján építési anyagok felismerése, használhatóságuk és eredetük, tulajdonságaik elemzése, jellemzése. Szabványok használata.

Az anyagok alapvető fizikai, kémiai, mechanikai és technológiai tulajdonságainak megismerése és számítása.

Gyártmányismertető, katalógusok, használati utasítások elemzése, értelmezése, összevetése a használati célokkal, feladatokkal, véleményalkotás.

Műszaki ábrázolás

Témakörök	Tartalmak
Axonometrikus ábrázolás	Az axonometrikus ábrázolás tengelyei. Különböző axonometriák (izometrikus, frontális, dimetrikus).
Rekonstrukció	Vetületi ábráról síklapú és forgástestek rekonstrukciója. Hiányos vetületi ábrák pótlása és vetület-összeválogatás utáni rekonstrukció.
Síkmetszések	Metszési alapfeladatok vetítésikkel, síklapú testek metszése. A metszetidom valódi nagysága. Forgástestek metszése. Általános helyzetű egyenes és testek dőléspontjainak szerkesztése. Általános helyzetű síkkal való metszés szerkesztése. Síklapokkal és görbelapokkal határolt testek síkmetszése.
Perspektíva	Kétirányponthoz perspektíva. Háromirányponthoz perspektív kép szerkesztése.
Árnyékszerkesztés	Pont és egyenes árnyéka, síkfelületek árnyéka, síklapú testek árnyéka, forgástestek árnyéka. Önárnyék és vetett árnyék.

Építőanyagok I.

Témakörök	Tartalmak
A műszaki gyakorlatban felhasznált anyagok csoportosítása	Fémes, nemfémes anyagok. A nyersanyagok, alapanyagok, segédanyagok fogalma. A hulladékok és melléktermékek fogalma, hasznosításuk gazdasági jelentősége. Az alapanyagok alapvető fizikai, kémiai, mechanikai és technológiai tulajdonságai.
Nemfémes anyagok	A kerámia, fa, textil, papír, bőr, műanyagok, gumi, hő-, hang- és villamos szigetelő anyagok, kenőanyagok jellemző tulajdonságai, felhasználási területei.
Fémes anyagok	Vas és jellegzetes vasötvözetek, könnyű- és színesfémek, gyakoribb ötvözetek.

A továbbhaladás feltételei

Műszaki ábrázolás

A tanulók ábrázoljanak egyszerű testeket különféle axonometriákban, használják helyesen a tengelyrendszereket.

Készítsenek szabadkézi vázlatokat vetületi ábrákról.

Helyesen egészítsék ki a hiányos vetületi nézetrajzokat és rajzolják meg a helyes rekonstrukciós képet.

Ismerjék a szerkesztés menetét, helyesen szerkesszék meg a valódi nagyságot, különböző forgástestek metszeteit.

Vessenek össze terveket, helyszínrajzokat a látottakkal, tapasztaltakkal, ismereteik alapján megfelelő következtetéseket vonjanak le.

Építőanyagok I.

A tanulók tudják csoportosítani a műszaki gyakorlatban alkalmazott fontosabb anyagokat.

Ismerjék az alapvető fém és nem fém anyagok tulajdonságait és jellemző felhasználási területeit.

FAIPARI SZAKMACSOPORTOS ALAPOZÓ ISMERETEK

Célok és feladatok

A szakmacsoportos alapozó oktatás lehetőséget nyújt a kiválasztott szakmacsoport közös szakmai elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, az érettségire való felkészülésre, a pályaválasztási döntés, illetve a szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A *Faipari szakmacsoportos alapozó ismeretek* tanításának célja a szakközépiskolákban, hogy fejlessze és erősítse a tanulóknak a közoktatás 1–9. évfolyamain szerzett képességeit, készségeit.

Bővítse, rendszerezze és mélyítse el a természettudományi tantárgyak keretében tanult általános ismereteket. A természettudományi tárgyak tananyagára építve fejlessze, formálja a tanulók műszaki szemléletét.

Alakítsa ki a faipari szakmacsoportot megalapozó természettudományi szemléletet, készítsen fel a faipari szakmacsoportos alapozó gyakorlatokra.

Fejlessze a tanulók kreativitását, logikus gondolkodását, célirányos műszaki feladatmegoldó képességét.

Alakítsa ki a tanulóknak a pontos és minőségi munkavégzés igényét, a környezet iránti felelősségérzetet, a lényegmegragadó képességet és a berendezések, eszközök szakszerű, gondos használatának, kezelésének igényét.

Alapozza meg a tanulók térlátásának fejlesztését, térszemléletük kialakítását, fejlessze vizuális kultúráját.

Biztosítson lehetőséget a tanulóknak képességeik szélesebb körű kibontakoztatására, a tanárnak a tanuló érdeklődés felkeltésére és a tehetség felkutatására.

Segítse elő a tanulók megalapozott pályaválasztását.

Tegye képessé a tanulókat az ok-okozati összefüggések feltárására.

Ismertesse meg a tanulókkal a fa és a faiparban leggyakrabban használt anyagok tulajdonságait, felhasználhatóságukat. Adjon ismereteket a megmunkálási eljárásokról.

Készítse elő a tanulókat a szakmai tantárgyak tanulásához szükséges szakmaspecifikus ábrázolási ismeretek elsajátítására.

Mutassa meg a faipari pályák szépségeit, hasznosságát, veszélyeit, a faipar hasznosságát, környezeti hatásait, fejlődésének irányát, az európai normák érvényesülését.

Keltse fel a tanulók érdeklődését a faipari pályák iránt a „zsákutca” kényszere nélkül.

Fejlesztési követelmények

A tananyag tanulása során alakuljon ki a tanulóknak a megszerzett tudás megújításának, a rendszeres és folyamatos önképzés iránti igény, a természettudományi

szemlélet, a logikai, számítási és grafikus analizáló és szintetizáló képesség, a felelősségérzet egymás, valamint a környezet és a természet megóvása iránt, a társakkal való együttműködési képesség, a közösség és az egyén érdekei összeegyeztetésének képessége, az önismeret és erre alapozva a reális pályaválasztás.

Váljanak képessé a tanulók munkájuk során a szakirodalom, szakmai táblázatok, grafikonok használatára; a faipari szakrajzok, ábrák értelmezésére; a szakma alapszókincsének használatára; az SI szakszerű, biztos használatára; a faiparban felhasználásra kerülő faanyagok, fűrész-lemezipari választékok, azok tulajdonságainak és felhasználási területeinek megismerésére.

A tananyag tanulása során fejlődjön a tanulók szakmai kifejezőképessége, szakmai szókincse; műszaki szemlélete, műszaki műveltsége; általános szemlélete a faipari termelés és a környezet kölcsönhatásainak vonatkozásában; kreativitása, absztraháló képessége.

10. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Faanyagismeret

Anyagminták, mintadarabok vizsgálata, összehasonlítása, elemzése a hazai iparban használatos leggyakoribb fafajok megismerése céljából.

Gépészeti alapismeretek

Anyagminták, tárgyak, leírások, ábrák, szemléltető anyagok elemzésével a tanulók megismerik a fémes szerkezetű anyagokat, azok alkalmazási és felhasználási területeit a faipari gépészet területén.

Faanyagismeret

Témakörök

A fa mint ipari nyersanyag, a nyersanyagok között elfoglalt helye, jövője

Az élő fa

Tartalmak

Magyarország fagazdálkodása. Az ország fa-alapanyag helyzete. Javítási lehetőségei (a nyersanyagkészlet gazdaságos felhasználása, hulladékhasznosítás).

A fa mint növény, a növények rendszerezése, csoportosítása, nyitva- és zárvatermők közötti különbségek. A növényi sejt felépítése (fa mikroszkópiája), alkotórészei, szövetek, szövetrendszerek, a fa makroszkópiája általánosságban. A sejtfall szerepe, jelentősége a faanyagban. A fa kémiai összetétele.

Gépészeti alapismeretek

Témakörök

Fémes szerkezetű anyagok

Az anyagok vizsgálata

Tartalmak

A fémes anyagok csoportosítása, szerkezete. Különböző fémötvözetek, azok felhasználási területe.

Az anyagokkal szemben támasztott követelmények, igénybevételek. Mechanikai és technológiai anyagvizsgálati eljárások. Roncsolásmentes anyagvizsgálatok.

Az anyagok megmunkálása

Forgácsoló- és forgácsolás nélküli alakítások.
Folyékony alakítások.

A továbbhaladás feltételei

Faanyagismeret

A tanulók ismerjék a bél, geszt (álgeszt), szíjács, kambium, háncs, kéreg fogalmát, a faanyag különféle sejtjeinek megnevezését (edény, áledény, parenchima stb.).

Gépészeti alapismeretek

A tanulók ismerjék a fémes szerkezetű anyagok szerkezetét, tulajdonságait, felhasználási területeit.

Ellenőrzés, értékelés módszerei

Egy kooperációra épülő pedagógiai program az ötfokú skálán értékelt dolgozatok és feleletek rendszerénél tágabb értékelési lehetőséget nyújt. Fontos szerepet kap a szöveges értékelés, a csoport tanár általi és önértékelése. A feladatlapok feldolgozása során végzett munka értékelésén túl lehetőség van a megszerzett készségek és képességek értékelésére. Mindehhez megfelelő méréseket kell kidolgozni (pl. önálló kísérlet, projekt bemutatása, témához csatlakozó újságcikk értelmezése, önálló kutatómunka eredményének bemutatása, az együttműködés egyszerű közös feladatban, önálló munkavégzés, eszközkészítés). Az értékelés során olyan általános kompetenciák jelennek meg, mint előadókészség, lényeglátás, lényegkiemelés, szövegértés, forráshasználat, prezentáció készítése, együttműködési készség stb.)

A tantárgystruktúrában a teljes tananyagmennyiség egyetlen egységet jelent. Egyetlen tantárgyi érdemjegy írható a dokumentumokba.

Az elméleti tudás vagy a megértés ellenőrzése történhet szóban vagy írásban.

A gyakorlati tevékenységek megítélése komplex feladat, melyben szerepet kap a munka eredményessége, munkaszervezés, időbeosztás, dokumentálás. Mivel a gyakorlati modul elméletigényes, ezért nem elegendő csak a gyakorlat manuális részének értékelése, hanem feladatlapokkal, tesztekkel, számítási feladatokkal az elméleti ismeretek elsajátítását is ellenőrizni szükséges.

A produktum, a gyakorlati munkadarab értékelésekor érdemes figyelembe venni az eszközök kezelésének szakszerűségét, a balesetmentes munkavégzést és az igényességet is.

Az előre közölt ellenőrzési és értékelési szempontok motiválhatják a tanulókat. A humánus és igazságos értékrend következetes alkalmazása és a fejlődés elismerése a tanulók számára szintén motiváló tényező lehet.

Az osztályzatok mellett mindig fontos a szöveges értékelés, mely felhívja a figyelmet a hibákra, hiányosságokra, kiemeli a pozitívumokat, megmutatja a további fejlődési lehetőségeket. Az értékelés igazodjon a tanulók eltérő adottságaihoz és egyéni fejlődési üteméhez. Az értékelésbe vonjuk be a tanulókat, saját és mások munkájának elemzésére.

A taneszköz-kihasználás elvei:

A program tevékenység centrikus, gyakorlat orientált, interaktív (tanulói közreműködés vagy foglalkoztatás), mérés jellegű és gyakoroltató célú (tanműhely) szervezési kereteket feltételez.

Az óraszám és a tananyag komplexitása ebben az oktatási formában szoros tantárgyi koncentrációt igényel, amely speciális hangsúlyt kap a hátrányos helyzetű és/vagy tanulási nehézségekkel küzdő tanulók esetében.

Míndezek figyelembevételével minimálisan egy speciálisan felszerelt szaktanterem és egy a munkavédelmi előírásoknak is eleget tevő műhely/labor szükséges.

A tanítás-tanulás infrastruktúrájának két eleme:

1. A tanterem, műhelyek kérdése a tanulásszervezésnek meghatározó eleme. Az új módszerekhez nehezen illeszkedik a normál tanterem padsora. A hagyományos berendezés esetén, még az alapvető kommunikáció is lehetetlen, hiszen a tanulók egymásnak háttal ülnek. Csoportmunkára,

differenciálásra, projektekre ez a tantermi forma alkalmatlan. Ezért ajánlott a normál tantermek átrendezése és kistantermek bekapcsolása, ha erre lehetőség van.

Az audiovizuális technika kiegészítheti, illetve pótolhatja ennek egy részét. A könyvek és az egyéb eszközök alkalmasak kell, hogy legyenek a csoportos, az egyéni és az önálló tanulás segítésére, tehát a tantermek berendezése döntő jelentőségű a tanulásszervezés szempontjából. Gondolnunk kell arra is, hogy a szakiskolai tanulók jelentős része csak az iskola által teremtett keretek között tud tanulni.

2. A taneszközök fajtáinak többféle rendszerezése ismeretes: nyomtatott, grafikai, auditív eszközök, vizuális információhordozók, audiovizuális eszközök, tanulókísérleti, tanári demonstrációs eszközök, oktatócsomagok, szerszámok, kisgépek, oktatástechnikai eszközök.

A taneszközök egy része a tanári képességek kiterjesztésére irányul, vannak olyanok is, amelyek az önálló ismeretszerzést célozzák. Minden esetben szükséges a tanári irányítás, tehát a tanárt egyetlen eszköz sem pótolja.

Fokozottan ajánlott az audiovizuális hordozók bekapcsolása a tanítás - tanulási folyamatba. A képi látásmód segíti az élmények iránti fogékonyság kialakulását.

A szakiskolák tanulói számára a konkrét cselekvésen alapuló gondolkodásfejlesztés az alaplehetőség, amely felébresztheti még a tanulás iránti igényt, megalapozhatja az élethossziglan tartó tanulást.

A tankönyvválasztás szempontjai közül a külső formai jegyek (színesség, jó tördelés, egyszerű áttekinthetőség, rövid mondatok, megfelelő betűméret, sok vizuális élmény: ábra, rajz, fénykép, és elfogadható oldalszám), s a minimálisan szükséges tananyagtartalomra épülő változatos és fokozatos nehézségű gyakorlati feladatok sokasága segítheti céljainkat. Az a legtermészetesebb alapkövetelmény, hogy a szükséges minimális tananyagtartalom didaktikai szempontból kifogástalan legyen. A tankönyvnek segíteni és pozitívan motiválni kell az önálló tanulást is, hiszen később, az élet problémáinak megoldásánál nem lesz mindig mellettünk egy tanár.

A szemléltetést és a felfedezettő cselekvést támogató eszközök egy részét a tanulók is elő tudják állítani, de szükséges beszerezni a szakmai alapozáshoz elengedhetetlen eszközöket is a tanműhely számára.

Neveljük a tanulókat az eszközök megbecsülésére azzal is, hogy vigyázunk rájuk, rendben tarjuk azokat, s helyükre rakva mások számára is elérhetővé, élvezhetővé tesszük a velük való foglalkozást.

A taneszközök kiválasztásának másik alapelve, hogy vegyük figyelembe a tananyag jellegét, szerkezetét, a követelményeket.

Módszertan

A tanév során a modulok sorrendje felcserélhető, több modul párhuzamosan és integráltan is feldolgozható, de a modulok zárásaként fontos az összegzés, a rendszerezés. A modulokon belüli témák mennyiségének meghatározása, ütemezése szaktanári feladat.

Az egyes tananyagrészek fejlesztő- és alkalmazásközpon tú feldolgozása:

- Élményszerű, változatos, felfedező-felismerő, tapasztalatszerző, aktív tanulási folyamat.
- Tanár és tanuló együttes tevékenysége.
- Kooperatív módszerek alkalmazása.
- Projektmódszer alkalmazása (technikai projektek).
- Differenciált csoportmunka alkalmazása a felzárkóztatás elősegítésére.
- A tanórai munka kérdés-feleletes feldolgozása, irányítottan megfigyelő, elemző, ötletrohammal való feldolgozása.
- A módszerek szükség szerinti keverése, amelyek igazodnak a tanulók igényeihez.
- Önálló otthoni kreatív feladatokra való ösztönzés, vagy feladatok otthoni befejezése.
- A szakmacsoport tevékenységéhez kapcsolódó múzeumok és műhelyek látogatása.
- Beszélgetések, interjúk készítése a szakmacsoport neves képviselőivel.
- A szakmacsoport tevékenységeihez kapcsolódó filmek megtekintése.
- A szakmacsoport tevékenységeihez kapcsolódó anyagok gyűjtése internetről, könyvekből.
- Anyaggyűjtemények, portfoliók, dokumentációk összeállítása.
- Az elkészített termékek kiállítása a teremben, az iskolában, iskolán kívüli rendezvényeken.
- Videofelvétel készítése és a tevékenységek elemzése.
- Motorikai mozgásfejlesztő gyakorlatok játékos alkalmazása.
- Folyamatos, változatos mérés, fejlesztő értékelés.

A gyakorlatokon a tanulói alkotóvágy tudatos kihasználásával a művelettanítás jól szolgálhatja a fegyelemre, figyelemre és pontosságra nevelés lehetőségeit.

Szakmai in form atika

10. évfolyam

Éves óraszám: 37

A tantárgy oktatása csoportbontásban történik

Óraszám: 18

Cél: A diák legyen jártas a számítógépes hálózatok működésében, legyen tisztában az alapvető hálózati alapfogalmakkal. Tudjon önállóan megtervezni, létrehozni adatbázisokat.

Követelmény: A tanuló ismerje a számítógépek felépítését, legyen tisztában az operációs rendszerek működésével.

Tartalom

Lokális hálózatok	5óra
Adatbáziskezelés	7óra
Integrált számítógép alkalmazói ismeretek	6óra
<hr/> Összesen:	<hr/> 18 óra

Lokális hálózatok

Cél

Hálózati alapismeretek megismerése.

Követelmény

Ismerje a hálózatok topológiáját, alkalmazási területeit, szolgáltatásait.

Tartalom

1. Hálózati alapfogalmak
 - Hálózatok kiterjedtsége
 - Hálózati hierarchiák (Hozzáférés és vezérlési módszerek)
 - Átvivő közeg pl.: mágneses hordozó, sodrott érpár, koaxiális kábel, száloptika, vezeték nélküli átvitel
 - Analóg és digitális átvitel, ISDN alapfogalmak pl. : Modemek, RS 232, X21 digitális interfész, ISDN szolgáltatások
 - Hálózati architektúrák OSI modell
2. Hálózati operációs rendszerek, működésük.
 - Bejelentkezés a hálózatba és kilépés.
 - Hálózati információk lekérdezése.
 - Jogok megállapítása.
 - Műveletek állományokkal.
 - Kommunikáció a hálózaton.
3. Kapcsolat a külvilággal
 - Az elektronikus levelezés
 - Világhálózatok, alapfogalmi és szolgáltatásuk pl. INTERNET, pl. WWW, FTP, Gopher, Telnet, stb.

Értékelés

A tanári gyakorlatnak megfelelően.

Feltételek

tanulói segédlet

Számítógép labor

Lokális hálózat (HW,SW)

Adatbáziskezelés

Cél

Ismerje az adatbázis alap fogalmakat, felhasználásának területeit és egy adatbáziskezelő alap funkcióit.

Követelmény

Alkalmazási szinten tudjon adatbázisokat létrehozni, karbantartani, formátumbeállításokat, adatbázis szervezési műveleteket elvégezni, kimeneti listákat szerkeszteni, nyomtatni. Ismerje az SQL lekérdező nyelv fogalmait.

Tartalom

1. Adatbázis alap fogalmak (ismétlés, összefoglalás)
Műveletek relációs adattáblával.
2. Adatbázis tervezés lépései
3. Adatbáziskezelő programrendszer
Menürendszer használata.
Adatállomány létrehozása, használata.
Adatbevitel, beviteli képernyő tervezés.
Adatbázis karbantartás (rekordok javítása, törlése).
Pozicionálás, rendezés, indexelés és használata.
Listázások, nyomtatási formátumok megadása.
Szűrőállományok és használatuk.
Kapcsolat más adatállományokkal.
4. Egy adatbáziskezelő nyelv használata (SQL)
5. Adatbáziskezelés hálózati környezetben

Értékelés

Tesztek, egyszerű feladat megoldása adatbáziskezelővel.

Feltételek

tanulói segédlet

Számítógép labor

Adatbázis kezelő programcsomag

Integrált számítógép alkalmazói ismeretek

Cél

Ismerje az MS Office programcsomag és az operációs rendszer egyszerűbb segédprogramjait. Képes legyen komplex irodai vállalati típusproblémákat megoldani.

Követelmény

Alkalmazási szinten tudjon komplex problémákat megoldani. Lássza az egyes folyamatok közötti különbségeket, ismerje a problémák megoldásához használatos programokat.

Illetve célzottan tudjon információt keresni az Internet használatával.

Tartalom

A diák a képzésének és a választott témájának megfelelően választhatja ki azt az alkalmazói programot, amelynek komplex használatával, önállóan valósítja meg a feladatot. Például a hétköznapi életben, irodai gyakorlatban, vagy kisvállalkozásban előforduló egyszerű típusprobléma: személyes bemutatkozás; termékajánlat, pályázatkészítés, ajánlatkérés, álláskeresés, stb. Fontos, hogy a megvalósításhoz több alkalmazói programot integráltan kelljen használni.

Értékelés

Tesztek, egyszerű feladat megoldása adatbáziskezelővel.

Feltételek

tanulói segédlet

Számítógép labor

Szakmai számítások
Éves óraszám: 37 óra
10. évfolyam

Célok, feladatok:

A szakmai számítások tanórák célja és ennek kapcsán feladata, hogy biztosítsa a tanulásához szükséges matematikai ismereteket és eszközöket, amelyekkel alkalmassá válhatnak a szakképzésre. A szakiskolákban ezt a pozitív motiváció biztosításával, az ismeretek konkrét a mindennapi gyakorlatban előforduló feladatok alkalmazásával segítjük.

Figyelembe vettük a szakiskolába kerülő tanulók sajátos igényeit és lehetőségeit. Feladatunk az ő felzárkóztatásuk, az ismeretek, készségek stabilizálása és alapkészségeik fejlesztése és a szakmai továbbtanulás előkészítése.

Fontos, hogy a tanulók képessé váljanak a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára, törekedjenek önellenőrzésre, legyenek képesek a kapott eredmények reális voltának megítélésére.

A szakképzőiskolai matematikatanítás tegye képessé a tanulókat további tanulmányok folytatására, valamint az alapvizsga sikeres letételére.

.

Fejlesztendő kompetenciák

A hozott ismeretanyag, az attitűd felmérése, a kívánt irányba fejlesztése.

- Tanulási motiváció megalapozása, megerősítése
- Matematikai gondolkodásmód fejlesztése , az elsajátított matematikai fogalmak megerősítése, alkalmazása.
- Jártasság a matematikai problémák megoldásában, alpműveletek és tevékenységek automatizált végzése.
- Biztos eszközhasználat megszerzése, fejlesztése — függvénytáblázat, számológép, vonalzó, körző, szögmérő, tantárgyhoz kapcsolódó média eszközök megismertetése, alkalmazása

Az elsajátított matematikai fogalmak alkalmazása

- Matematikai ismeretek mindennapi életben való alkalmazásának fejlesztése, elsősorban szakma specifikus feladatok megoldásán keresztül.
- Szövegértési kompetencia fejlesztése, megerősítése, szövegértő és szövegelemző képesség fejlesztése (szövegértés, probléma felismerése, megoldási terv készítése).
- Önellőrzés igényének kialakítása, módszereinek megismerése, fejlesztése.

A matematikai szemlélet fejlesztése

A szakképző iskolában elsősorban a tárgyhoz való sokszor elutasító attitűd megváltoztatására van szükség. A számosság, a számolás, számítás mindennapi szükségessége folytán, sikerélményhez juttatni a tanulót, s el kell sajátítani a matematikai szó és fogalomhasználatot, a szemléletesen kialakított fogalomrendszer megerősítése szükséges.

Az alpműveletek körében a biztos műveletfogalom és a számolási készség fejlesztését a zsebszámológépek alkalmazása is segíti.

A változó mennyiségek közötti kapcsolatok vizsgálatával fejlesztjük a függvényszemléletet. A grafikonok elemzése más tárgyak megértéséhez is nélkülözhetetlen. A geometriában modellek segítségével fejlesztjük a sík- és térgeometriai szemléletet.

Gyakorlottság a matematikai problémák megoldásában, jártasság a logikus gondolkodásban
A mindennapi életben, más tárgyakban, a szakmában felmerülő problémák megoldásához elengedhetetlen a szövegértő és szövegelemző képesség fejlesztése. A többféle megoldás keresése, megtalálása a logikus gondolkodást is fejleszti. A kerület, terület, felszín, térfogat szemléletes fogalmának, számítási módjának alkalmazása más tárgyakban is nélkülözhetetlen.

Helyes tanulási szokások fejlesztése

A gyakorlati számításokat zsebszámológéppel (számítógéppel) végzik a tanulók. El kell érniük, hogy a becslés, kerekítés alkalmazásával reális eredményeket fogadjanak el, a feladatmegoldások helyességét más módokon is ellenőrizzék.

Hozzászoktatjuk a tanulókat, hogy megoldási tervet készítsenek, és a megoldást meg is tudják fogalmazni szóban és írásban egyaránt. A lényeg kiemelésére az anyanyelv és a szaknyelv pontos használatára nagy súlyt fektetünk. Az érvelés, cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció állandó fejlesztése fontos feladatunk. A tankönyvek, feladatgyűjtemények, képletgyűjtemények, statisztikai zsebkönyv használatára meg kell tanítanunk diákjainkat.

Téma megnevezése	Kompetenciák
Műveletek valós számok körében	műveleti sorrend
Számábrázolás, nagysági viszonyok	
Számok normálalakja- természettudományi alkalmazása	hatványozás ismerete és alkalmazása
Arány, aránypár	arány fogalmának ismerete
Arányosság- egyenes és fordított arányosság	viszony számok számításának előkészítése
Szöveges feladatok százalékszámításra	százalékszámítás biztos ismerete
Hitel a vállalkozásban	kamatos kamat számítás használata
Elsőfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok	szövegértés erősítése, adatok értelmezése, egyenlet felírása
Törtés egyenlettel megoldható szöveges feladatok	szövegértés, egyenlet felírása
Egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok	szövegértés, egyenlet felírása
Gazdasági mutatók számítása és ábrázolása	függvényszemlélet fejlesztése
Iskolai adatok grafikus ábrázolása	
Szöveges feladatok grafikus megoldása	szövegértés erősítése, függvényszemlélet
Egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok	szövegértés erősítése
Szögfüggvények a mindennapi életben	előkészítés a szakmai feladatokra
Szögfüggvények alkalmazása- Pitagorasz tétel	a tétel biztos használata
Mértékváltás	mértékegységek biztos használata
Kerület-és területszámítás	mérések, becslés, számolás
Testek csoportosítása, jellemző adataik	szemléltetés-testek készítése
Felszín-, térfogatszámítás	testek hálójának készítése
Gondolkodtató és szemléletfejlesztő feladatok-térgeometriai feladatok	gondolkodtatás
Arány, mértékarány a térképen, távolságok számolása szögfv.-ekkel	arányok felismerése, számolása
Szögmérés	szögmérő helyes használata
Gazdaság és pálya	különböző gazd.-i adatok vizsgálata
Statisztikai alap fogalmak, számítási módok	
Statisztikai adatok és ábrázolásuk	Kördiagram és oszlopdiagram adatainak értelmezése
Átlagok számítása	tanulmányi átlag, stb.

Környezetvédelem

10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok és feladatok

A tanulók környezettudatos gondolkodásának kialakítása.

Ismerjék meg a fontosabb környezetvédelmi problémákat és az ellenük történő védekezés lehetséges módját. Cél, hogy a tanulók megismerkedjenek a környezet- és természetvédelmi alapfogalmakkal. Fontos, hogy a tantárgy integrálja a többi természettudományos tárgyak tanulása során szerzett ismereteket. A gyakorlati életben jól használható információhoz jussanak a tanulók és ezeket az információkat jól tudják alkalmazni.

A tanulók motiválása egy környezettudatos élet megtervezéséhez.

Célja a természeti környezet rendszerelméletű elemzésével feltárni az ember, az emberi tevékenység és a természeti környezet kapcsolatát. A természeti környezet változásainak bemutatásával annak tudatosítása, hogy az ember a környezetével folyamatosan kölcsönhatásban van, és a felelőtlen emberi tevékenységeknek visszafordíthatatlan következményei lehetnek.

Fejlessze a tanulók személyiségét azáltal, hogy a környezetvédelmi problémák megoldási lehetőségeinek megismerésével fejlődik problémakezelő és megoldó készségük, kreativitásuk. Az Esély Kövessi Erzsébet Szakképző Iskolában a környezetvédelem tantárgyat a szakmai gyakorlati órák keretén belül oktatjuk.

Belépő kompetenciák

A tanulók legyenek képesek a környezet- és természetkárosító tevékenység és magatartás felismerése, tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen.

Legyenek képesek táplálkozási hálózatok, életközösségek mennyiségi jellemzőit vázlatosan ábrázolni, az ilyen ábrákat értelmezni.

A tanulók tudják használni a környezet- és természetvédelem alapvető fogalomrendszerét. Ismerjék hazánk tíz nemzeti parkját, és az ott megtalálható védett fajokat.

Ismerjék meg a talajt és az emberi tevékenység talajra gyakorolt hatását.

Értékelés

Szóbeli és írásbeli számonkérés alapján, félév végén és év végén osztályzattal.

Fejlesztendő kompetenciák

Alakuljon ki a tanulóban az önálló tanulás, feladatmegoldás képessége, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A tanulók szeressék a természetet, tiszteljék annak értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást. Legyenek képesek és hajlandók aktív környezet- és természetvédő magatartásra.

A tananyag tanulása során fejlődjön a tanulók ismeretelemző-értékelő gondoskodása, önálló ismeretszerzés képessége, kreativitása, az ismeretek alkalmazási képessége.

A tanulók lássák rendszerben az ember és a természet kapcsolatát.

Az emberiséget foglalkoztató globális környezeti problémák mellett ismerjék fel szűkebb környezetük környezetvédelmi problémáit is.

Előző ismereteikre építve ismerjék meg a környezeti elemek (víz, talaj, levegő) további jellemzőit és az emberi tevékenység környezeti elemekre gyakorolt hatásait.

A tanulók ismerjék a hulladék fogalmát, fajtáit. Értsék a hulladékok összetétele, tulajdonságaik, gyűjtésük és lerakásuk közötti összefüggéseket.

A tanulók ismerjék a sugárvédelmi alapfogalmakat, az atomerőművek környezeti hatásait. Szokják meg a csoportban végzett munkát, fejlődjön együttműködési, alkalmazkodási képességük.

Tartalmak

Témakörök	Tartalmak	Fejlesztendő kompetencia
Élettelen környezeti tényezők: a levegő	A lékör szerkezete, a levegő összetétele; Szennyező anyagok és források; Környezeti problémák: ózonlyuk kialakulása-freonok, üvegházhatás, globális felmelegedés, szmog: London-i, Los angeles-i, a pollen hatásai	Környezettudatos szemlélet kialakítása, megfigyelő és elemző képesség, az emberek és a környezetük kapcsolatának összefüggései
Élettelen környezeti tényezők: a víz	A víz fizikai, kémiai tulajdonságai; Felszíni és felszín alatti vizek; Savasesők kialakulása; Vízkeménység; Vízi ökoszisztémák; Víz az életünkben; Vizek szennyezése; Nemzetközi egyezmények; Vízminták vizsgálata	Környezettudatos szemlélet kialakítása, megfigyelő és elemző képesség, Együttműködő és alkalmazkodó képesség, Az emberek és a környezetük kapcsolatának összefüggései
Hulladékgazdálkodás	A hulladék fogalma, típusai; Hulladékkezelés; Szelektív hulladékgyűjtés; A hulladék hasznosítása	Környezettudatos szemlélet kialakítása, megfigyelő és elemző képesség, Az emberek és lakóhelyük kapcsolatának összefüggései
Atomenergia	Megújuló és nem megújuló energiaforrások; Az atomok felépítése; Atomenergia, radioaktív sugárzás; A radioaktív sugárzás élettani hatásai; Reaktor balesetek, katasztrófák	Környezettudatos szemlélet kialakítása, megfigyelő és elemző képesség, Az emberi tevékenység és Föld kapcsolatának összefüggései

Kilépési kompetenciák

A tanulók legyenek képesek a környezet- és természetkárosító tevékenység és magatartás felismerésére, tudjanak érvelni a környezetszennyező és környezetpusztító magatartás ellen. Ismerjék fel a környezetszennyező tevékenységeket, magatartásokat, utasítsák el ezeket, tanult ismereteik felhasználásával indokolják véleményüket.

A tanulók ismerjék az emberi tevékenység levegőre és a vízre gyakorolt hatását.

Ismerjék fel az ember és a környezete folyamatos egymásra hatásának következményeit.

Alkossanak véleményt környezetük hulladékgazdálkodásáról, fogalmazzanak meg szándékokat, a hulladékgyűjtésre, lerakásra, újrafelhasználásra vonatkozó lehetőségeket.

A sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó tantervi követelmények

A műveltségi terület kiemelt habilitációs / rehabilitációs feladatai:

A gondolkozási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.

A rövid és hosszútávú figyelem és emlékezet fejlesztése.

Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.

Kommunikációs képességek-kérdezni tudás, szakkifejezések használata.

A tanulási szokások megerősítése: önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

Egészségtan

10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

A szakmaválasztás előtt álló diákokkal megismertetjük azokat a kritériumokat, amire szükségük van egy-egy szakma elsajátításához.

Megismerik a műhelyeket, munkaeszközöket.

Balesetek elkerülése érdekében tájékoztatást kapnak a leggyakrabban előforduló sérülésekről.

Célok: Gyakorlatok közben képesek legyenek ellátni kisebb sebeket, égési sérüléseket.

Megtanuljuk az áramütés, mechanikus sérülések esetén szükséges feladatokat. Fontosnak, hogy a diákok tudják, hogyan, és kitől kell kérni orvosi segítséget, milyen adatokat kell esetleges segítségkérésnél ismerni. Megtanuljuk a stabil oldalfekvés helyzetét, szívmasszázs, befúvásos lélegeztetés technikáját, indukcióját.

A tanulók vegyék észre testük jelzéseit, ne gyógyszerrel akarjanak mindent megoldani.

Legyenek képesek életmód, étrendi változásokkal javítani közérzetükön, teherbírásukon.

Bővebb információt kapnak a nemi úton terjedő fertőzésekről, azok elkerülésének lehetőségeiről.

Fontosnak tartjuk a felelősség kialakulását, a fogamzásgátlás fontosságának ismeretét. Lényeges, hogy veradásra jelentkezzenek, akik már nagykorúak, így vércsoportjukról, egészségi állapotukról információt szerezzenek.

Feladatok:

Pulzus, vérnyomás értékeinek ismeretével figyelni tudják testük működését. Megtanulják az idegi és hormonális irányítás testen belüli rendszerét. Szexuális kultúra, higiénia, a fogamzásgátlás iránti felelősség felkeltése.

Belépő kompetenciák: A tanulók képesek legyenek az előírt balesetvédelmi szabályok elsajátítására, betartására.

Baleset esetén ismerjék a legfontosabb teendőket.

Képesek legyenek megóvni magukat a szexuális úton terjedő fertőzésektől, a nem kívánt terhességtől.

Ismerjék a területi gyógyító megelőző hálózatot.

Témák: Az emberi szervezet paraméterei, azok változásai.

Kommunikáció

10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok és feladatok

A nevelési célok egy részét a tanulók személyiségének fejlesztése határozza meg. A konfliktusok megoldására való törekvés, együttműködési (kooperatív) képesség fejlesztése,

igazságkeresés, a kommunikatív aktivitás, a kritikusság és önkritikusság, az önérzet, önbecsülés, az empátia, a személyesség, az önkifejezési igény tudatosítása. A fenti fejlesztési területek alapfeltétele a megfelelő háttér megteremtése. A cél elérése érdekében az ismeretközlő, elméleti képzés helyére a nyelv eszközzellegéből adódó, főleg gyakorlatias tudást kell helyezni, ahol a tevékenységben kifejeződő készség fejlesztésén van a hangsúly.

Az írásbeli kommunikációs képesség fejlesztése szükséges, hiszen az alapvető tanulási képességek, az íráskészség fejlettségétől is függenek.

A szóbeli kommunikációs képességek alkalmazása során a tantárgy fejlesztően hat a szélesebb hatókörű szerephelyzetek, konfliktusok megoldására, azok feloldására, a problémamegoldó képességre, valamint ez által növeli az önbizalmat.

A kompetencia alapú tanítási-tanulási folyamat során nő a tanulóknak a szakmához kötődő ismeretek önálló megszerzésének igénye, valamint alkalmasságuk egyéb ismeretek befogadására, értelmezésére, hasznosítására, az összefüggések felismerésére. A tanulók munkatapasztalataik és munkakultúrájuk révén képesek lesznek beilleszkedni a környezetbe, fejlődik bennük az igényesség munkájuk eredményessége, minősége iránt, és kialakul a munkájukkal kapcsolatos felelősségérzet.

A tantárgy céljai és feladatai között - egy olyan világban, ahol a „szót értés” jelentősége ugrásszerűen megnőtt a személyes kapcsolatokban, a munkavállalásban, az érvényesülésben - kiemelten szerepel, hogy az iskola esélyt nyújtson a diákoknak arra, hogy sikeressé váljanak további tanulmányaikban és a munka világában. A demokráciában a politikai, közéleti, helyi-önkormányzati és a civil szféra egyaránt felelős döntéseket hozó polgárokat kíván, akik artikulálni és érvényesíteni tudják érdekeiket és értékeiket, akik szellemileg-lelkileg felnőtt emberek. Tantárgyunk hatékonyan tud hozzájárulni ehhez. Célunk továbbá, hogy a diákok a 21. század információs társadalmában is megőrizték az anyanyelv és a személyes érintkezés, a személyes gondolat semmivel sem pótolható értékét.

Feladatok:

Alapvető feladat az újabb és újabb életközösségekbe való beilleszkedés elősegítése, társakkal való kapcsolat megteremtése, a kultúrált magatartás elsajátíttatása beszédben és viselkedésben egyaránt. A korosztályi különbségekre való megfelelő reakcióképeség kialakítása, generációs konfliktuskezelés megkönnyítése. A társadalmi hierarchia megismerése, saját helyzetének reális felismerése, és a beilleszkedés megkönnyítése.

A médiaismeret, mint tantárgy a mozgóképi szövegértés képességének fejlesztését, és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázását szolgálja. A média rendkívüli hatással van korunk emberének tájékozottságára, személyiségére. A film, a televízió és az internet átformálja az értékrendet, ízlésalkotást és befogadást egyaránt, így a médianevelés a személyiségnevelés alapvető eszköze. A gyermekek nézőként tudják megkülönböztetni a hírt a kommentártól, a közszolgálati és kereskedelmi adókat egymástól, ismerjék fel az ezek közötti különbségeket és a különböző műsorszíntípusokat.

Az egészségvédelemmel kapcsolatos feladatok:

A tanuló médiafogyasztása során részesítse előnyben a természet- és ismeretterjesztő műsorokat, ismerje fel ezek értékeit.

A környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok:

A megszerzett ismeretek birtokában alakítsa úgy kommunikációját és viselkedését, hogy hozzájáruljon Földünk és környezetünk megóvásához. Használja fel ehhez az elektronikus médiumok által nyújtott lehetőségeket.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok:

A tanuló könyvtárat rendszeresen látogasson, legyen tisztában a könyvtár szerkezetével, tartsa be a könyvtárhasználat alapvető szabályait. Kezelje evidenciaként a

könyvből beszerezhető ismeretek lehetőségét. Tanulja meg a reklámokból származó információk szelektálását, értékelő fogását.

Fejlesztendő kompetenciák

A kommunikáció fogalmának elméleti szinten való megfogalmazása, értelmezése. Tudjon példákat említeni az emberi és állati kommunikáció megjelenésére. A verbális és nem verbális kommunikációról fejtse ki saját élményei alapján szerzett tapasztalatait. Ismerje fel a kommunikáció zavarait, különös tekintettel a fogyatékkal élők nehézségeire. Képes legyen érzelmeinek kultúrált kifejezésére, és a kultúrált viselkedésre.

A tanuló legyen tisztában a mozgóképi közlés mód formanyelvi alapjaival. Tudjon különbséget tenni a műsортípusok között, életkorának megfelelő szinten legyen képes a médiumokból és médiumokról szóló ismeretek összegyűjtésére, azok rendszerezésére, önálló megfigyelésre. Tudjon érvelni olyan vitában, amely a médiaszövegek (pl.: reklám, hírműsor) valóság tartalmáról folyik. A mozgóképi szövegekkel, a média működésével kapcsolatos ismereteit a műsorválasztás során is alkalmazni tudja.

Tartalmak

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK	KOMPETENCIA
1. Bevezetés a kommunikáció elméletbe	a kommunikáció fogalma, szereplői, célja, típusai az emberi és az állati kommunikáció, és ezek összehasonlítása a jel és a jelentés	<ul style="list-style-type: none"> • Képes önállóan vagy társai segítségével információkat gyűjteni • A gyűjtött információkat rendszerezi • Képes ezen technikák elsajátítására és a gyakorlatban való alkalmazására • Képes önálló jegyzet- és vázlatkészítésre • Munkája pontosságára ügyel
2. A verbális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • nyelvművelés, beszédművelés • verbális jelek • zsargon • beszédgyakorlat, szituációs játékok, helyzetgyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Képes gondolatait érthető módon megfogalmazni • Megérti mások kommunikációját • Saját álláspont gazdagítása • Kérdéseket tesz fel, választ megfogalmazza • A kommunikáció típusának, stílusának helyes megválasztása és alkalmazása
3. A nem verbális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • gesztusok, mimika, tekintet, vokális kommunikáció, mozgásos kommunikáció, térközszabályozás 	<p>Az adott helyzetnek megfelelően használja a mimika eszközeit</p> <p>A kommunikáció típusának, stílusának helyes megválasztása és</p>

	<p>(testbeszéd)</p> <ul style="list-style-type: none"> • szituációk • drámajátékok • öltözködés • illat • színek 	<p>alkalmazása</p> <p>Tudatosan alkalmazza a metakommunikációs eszközöket</p>
<p>4. A kommunikáció zavarai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zavarok, és hatásuk a kommunikációs modellben • külső tényezők, artikulációs problémák, lelki tényezők, egyéb rendellenességek • a tanulási és közlési zavarral élők kommunikációja 	<ul style="list-style-type: none"> • A magatartás mögötti érzelmeket próbálja felismerni, és ezekre megfelelő módon reagálni • Saját vélemény érthető megfogalmazása, mások véleményének türelmes meghallgatása • Véleménykülönbségek tisztázása • Döntéshelyzetben mérlegel • Megérti mások kommunikációját
<p>5. Érzelmek kifejezése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nevetés, sírás, érintés, harag, düh • empátia, tolerancia • Módszerek: drámapedagógia, drámajátékok 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja indulatait osztályozni, vitás helyzeteket kezelni • A kommunikáció típusának, stílusának helyes megválasztása és alkalmazása
<p>6. Illemtan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A kulturális viselkedés: nemzetek kultúrájának sajátosságai <ul style="list-style-type: none"> • A mindennapi etikett (szituációk, szerepcserék) • A beszéd illemtana, a kultúrált vita technikája • étkezés • közlekedés • társas együttlét • család • telefon 	<ul style="list-style-type: none"> • Betartja a társas viselkedés minimális elvárásait, képes alkalmazkodni • Viselkedési formák • Saját vélemény érthető megfogalmazása, mások véleményének türelmes meghallgatása • Véleménykülönbségek tisztázása • Saját álláspont gazdagítása • Döntéshelyzetben való mérlegelés • Információt gyűjt önállóan vagy társai, tanárai, szülei segítségével • A gyűjtött információt

		rendszerzi önállóan vagy társai, tanárai, szülei segítségével
7. Tömegkommunikáció, az írott sajtó	<ul style="list-style-type: none"> • A tömegkommunikáció fogalma, megjelenési formái • Az írásos kommunikáció • levél, sms, napló • Nyomtatott sajtó • Hírlapok • Napilapok • Magazinok • bulvár sajtó • Ismerkedés az alapvető sajtótermékekkel és sajtóműfajokkal: vezércikk, tárcsa, glossza, nyílt levél, kommentár, jegyzet • Iskola újság 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon eligazodni a különböző szaklapok, sajtótermékek között • Ismerje ezek főbb típusait • Legyen képes szelektálni, ismerje a tájékozódás lehetőségeit (nyomtatott és elektronikus sajtó) • Információt gyűjt önállóan vagy társai, tanárai, szülei segítségével • A gyűjtött információt rendszerzi önállóan vagy társai, tanárai, szülei segítségével • Képes önálló jegyzet- és vázlatkészítésre
8. Az elektronikus sajtó: A rádió	<ul style="list-style-type: none"> • Rádiós alapismeretek • Az adók: közszolgálati, kereskedelmi rádió típusok jellemzése, összehasonlítása • Alapvető műsortípusok • A hírek <ul style="list-style-type: none"> - felépítése - hírolvasás - hírszerkesztés • Élő és „konzerv” adások (riport készítése, szerkesztési eljárások) • A feladatok elvégzése során, a gyakorlati résznél: <ul style="list-style-type: none"> – Iskola rádió: szerkesztések aktualitások zene hírek iskolánkból 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje meg és tudjon tájékozódni a rádió világában • Tudjon eligazodni a különböző adók, műsortípusok között • Ismerje meg a technikai eszközök alapfunkcióit és alkalmazza azokat • Az érték felismerésének képessége, válogatás igényének kialakulása
9. A televízió	<ul style="list-style-type: none"> • A televízió, mint tömegtájékoztatási eszköz • Televíziós műsortípusok: 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje meg és tudjon tájékozódni a televízió világában • Tudjon eligazodni a különböző adók,

	<p>hírműsorok, kommentárok teleregények show-műsorok (valóság show, talk show) sztárok (a mai sztár fogalom, (a média szerepe a „sztár csinálásban”)</p> <ul style="list-style-type: none"> • A reklám szerepe, „hatásmechanizmus”, reklám-elemzések, „klippek” • Gyakorlat: -TV felvétel alapján riport készítése 	<p>műsортípusok között</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerje meg a technikai eszközök alapfunkcióit és alkalmazza azokat • Az érték felismerésének képessége, változás igényének kialakulása
<p>9. Az internet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az internet jelensége, és szerepe mindennapjainkban • Az internet véleményformálásnak jelentősége • Megjelent tartalmak megjelenési formái (hivatalos weboldalak, hírportálok, blog oldalak...) • Gyakorlat: - az iskola weboldalára hírek, cikkek szerkesztése • A sajtó, a rádió, a televízió és az internet hatásának összehasonlítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje meg és tudjon tájékozódni az internet világában • Tudjon eligazodni a különböző oldalak között • Az érték felismerésének képessége, változás igényének kialakulása • Tudjon információt gyűjteni önállóan vagy társai, tanárai, szülei segítségével • A gyűjtött információt rendszerezni tudja önállóan vagy társai, tanárai, szülei segítségével

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

- Jel és jelentés, az információ és az üzenet fogalmak ismerete
- A kommunikációs helyzet elemeinek (térbeli időbeli és a partnerek közötti viszonyok, szerepek) felismerése és tudatos alkalmazása
- A verbális és nem verbális kommunikációs eszközök (tekintet, arckifejezés, mozdulat; megjelenés, a testtartás, tér és időszabályozás, hangjelek) készségszintű alkalmazása
- A mindennapi kommunikáció színtereiben előforduló beszédhelyzeteknek megfelelő szövegek alkotása
- Tudja indulatait osztályozni, vitás helyzeteket kezelni
- A kultúrált vitatechnikák alkalmazása
- A társalgás elemi formáinak ismerete, nyelvi illetan betartása
- A tömegkommunikációban megjelenő műfajok ismerete
- A sajtótermékek sajátosságainak ismerete
- A sajtóban megjelenő szövegműfajok felismerése, elemzése és alkotása

- Rádióban megjelenő műsortípusok ismerete, felismerése, elemzése és alkotása
- A televízióban megjelenő műsortípusok ismerete, felismerése, elemzése és alkotása
- Reklámok hatásmechanizmusának ismerete, tudatos szelektálás
- Az internet hatásmechanizmusának ismerete, tudatos szelektálás
- A rádió, a sajtó, a televízió és az internet hatásának összehasonlítása, tudatos szelektálás

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása

A sajátos nevelési igény egyes területeire vonatkozó tudnivalókat és a nevelésükre-oktatásukra vonatkozó általános irányelveket a helyi tanterv bevezetőjében megfogalmaztuk. Ezeket túl, a kommunikáció és médiaismeret tantárgyra vonatkozó elveket itt fektetjük le. Legtöbbjük minden sérülési területre vonatkozik, ezért megfogalmazásuknál a „sajátos nevelési igényű tanuló” kifejezést alkalmaztuk. Amennyiben valamely sérülési területre külön szempontok érvényesek, ezt külön is feltüntettük.

A sajátos nevelési igényű tanulók legtöbbjének problémát okoz a kommunikáció, ezért életvezetésük, esélyegyenlőségük, munkába állásuk lehetőségei és társadalmi beilleszkedésük szempontjából elengedhetetlen kommunikációs készségeik fejlesztése, figyelembe véve sérülésük típusát és egyéni adottságaikat.

A **mozgásukban korlátozott** tanulók iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében kialakult kommunikációs zavarok és a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezése jelentik. Mindkettő befolyásolja az olvasás, írás, beszéd készségeket is, ezért kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni.

A **mozgásában korlátozott tanuló** egyedi, speciális megsegítést igényel. Ennek során figyelembe kell venni kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is. Gondot okozhat számukra a kommunikáció, a szóbeli információk feldolgozása, érzékelése, megértése és alkalmazása. Hátrányaikat az információszerzésben és adásban pótolhatja az elektronikus eszközök, a média használata. Az információs társadalom fejlődése azt is lehetővé teszi, hogy a mozgásában korlátozott tanuló nem az alkalmatlanságot, a képességek hiányát érzi, hanem olyan eszközöket használhat, amelyek alkalmazásával az életminősége javulhat. Ugyanez vonatkozik a gyengénlátó és beszédzavarral küzdő tanulóakra.

A **gyengénlátó gyermekek** ismeretelsajátításában a verbális kommunikációnak elsődleges szerepe van. Törekedni kell arra, hogy a jellemzően bő szókincs (verbalizmus) mögött tényleges tartalom legyen. Azokon a területeken, amelyek vizuálisan érzékelhetők (pl. színek, fények, fényképek, festmények), a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt sokoldalú megközelítéssel, érzékeltetéssel lehet kialakítani.

A metakommunikáció (fej- és testtartás, a beszélő felé fordulás, távolságtartás, gesztus, mimika stb.) következetes nevelői ráhatással, különféle helyzetekben történő sok gyakorlattal sajátítható el. Az elektronikus média használatában elsődleges az információk hallhatósága („beszélő egységek”).

A **hallássérült tanulónál** – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával. Attól pozitív és negatív irányban is eltérhet. Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő tanulási nehézségeinek leküzdéséhez. Célszerű a hosszabb szöveges feladatok tartalmának vizuális megerősítése (video, diasorozat stb.), az arra történő felkészítés (szókincs, kifejezések), esetenként csak szemelvények, részletek megelőző feldolgozása. Az ismeretszerzésben fontos szerepe van a vizuális csatornának. Törekedni kell arra, hogy ezen az úton szerzett

ismereteknek valóságghú tartalma legyen, az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze.

A tanulásban akadályozott tanulók kommunikációjának fejlesztésében legfontosabb célok a következők:

- Az érzéki tapasztalás, a környezettel való kapcsolat erősítése, az anyagokkal való érintkezés tudatosítása.
- A látás, hallás, a tapintás, a mozgás – a kéz célszerű működtetésének, a manuális készségek életkornak, fejlettségnek megfelelő fejlesztése.
- A vizuális közlések felfogása, értelmezése.
- A vizuális nyelv alapelemeinek – pont, vonal, folt, forma, szín, tónus tudatos alkalmazása a közlésben, az alkotásban.
- Téri helyzetek, időbeli folyamatok értelmezése, megfogalmazása, megjelenítése az oktatásban.
- Beszédészlelés, beszédérzékelés, szóbeli utasítások megértése, magyarázó, elemző szövegek, ábrák felfogása.
- Közlő, befogadó szerep különféle köznap i kommunikációs helyzetekben.
- Passzív és aktív szókinccsgazdagítás, szókinccsfejlesztés.
- A nem verbális kommunikáció elemeinek megismerése. A szóhasználat és a testbeszéd összhangjának megteremtése.
- A fejlettségnek megfelelő olvasmányok, szövegek, képanyagok felfogása, érthető, érzékletes elmondása, dramatizálása.

A tanulásban akadályozott tanulókkal kapcsolatos fejlesztési feladatok

- Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben.
- A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.
- A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása.
- Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása.
- A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása irányítással és fokozódó önállósággal.
- Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés, a figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- Ismert szövegek dramatizálása, improvizáció, helyzetgyakorlatok.

Osztályfőnöki

10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Célok és feladatok:

A tantárgy segítse a gyermeket a felnőtté válás izgalmas buktatókkal teli útvesztőjében. Érdeklődésüket felkeltse a világ dolgaira, történéseire és a tanulás iránt.

Olyan új ismeretek átadása a cél, melyek segítségével a tanulók véleményüket formálják, megtanulják a pozitív gondolkodást, a helyes önbecsülést és értékelik az élet örömeit. Segítséget kapnak a társas kapcsolataik irányításában, és megfelelő felvilágosításban részesülnek párkapcsolataik területén.

Fontos, hogy felhívjuk a figyelmüket az egészséges életmód fontosságára, a test és a lélek harmonikus kapcsolatára. Konfliktuskezelési technikákat sajátítsanak el, illetve tudják, hogy problémáik esetén, hová és kihez fordulhatnak.

Az ember társas lény, az együttélés könnyebbé tételéhez szükségük van szabályokra, társadalmi normák követésére, embertársaikhoz való alkalmazkodásra.

Továbbá:

- ki kell alakítani a fiatalokban a stabil, autonóm személyiséget
- kommunikációs készséget
- a kreatív vállalkozói képességet
- a mobilizálható és a konvertálható tudást, és azt, hogy
- alkalmasak legyenek önmaguk menedzselésére, érdekeik érvényesítésére

Fejlesztendő kompetenciák

Az osztályfőnöki órák munkája elsősorban a tanulók szociális, életvitelhez kapcsolódó kompetenciáit kívánja fejleszteni.

aktívan vegyen részt a közösség formálásában

szabálytudata alakuljon ki

önismerete fejlődjön

ismerje a társas érintkezés alapszabályait

törekedjen konfliktusai feltárására és megoldására

elfogadja társait és elismeri a tolerancia fontosságát

kapcsolataiban az őszinteségre és a nyitottságra törekszik

törekedjen az egészséges életmódra

ismerje az egészségtelen életmód főbb tényezőit

törekedjen szabadideje hasznos eltöltésére

meg tudja fogalmazni jövőjével kapcsolatos elképzeléseit

Belépő kompetenciák

- rendelkezik megfelelő énképpel
- ismeri önmaga pozitív és negatív tulajdonságait
- tisztában van a társas kapcsolatok, érintkezés szabályaival
- meg tudja fogalmazni gondolatait
- tolerálja, elfogadja osztálytársait, iskolatársait

Témakör:

Témakör	Tartalom	Szükséges kompetencia
Közösségformálás	Tanár szerepe; a segítő szakemberek szerepe és elérhetőségük módja az intézményen belül; bemutatkozás, ismerkedés <u>közösség</u> : fogalma, működése, fontossága, beilleszkedés; iskolai szabályok; szabályalkotás, közös cél; környezet formálás	meghatározza a tanár és a segítő szakemberek szerepét képes önmagát bemutatni rész vesz a szabályok alkotásában elismeri a szabályok fontosságát meghatározza a fogalmakat figyel a másokra a környezet kialakításában részt vesz
Önismeret, jövőkép	Fogalmak; fontosságuk; ahogy én látom magam; ahogy mások látnak engem; jövő ideál; személyiség fogalma és ki alakulása; személyiség típusok; a harmonikus személyiség; a boldog ember	értékeli saját magát meghatározza jövő-ideálját ismeri a személyiség típusokat az önismeret és a mások ismeretének komponenseit ismeri
Konfliktus	A konfliktus fogalma, fajtái, és	konfliktusai megoldására törekszik,

	részvevői, konfliktusok kezelése Indulat fogalma	ismeri a konfliktus fogalmát, konfliktus megoldó technikákat ismer, konfliktus megoldó technikákat alkalmaz, indulatait uralja
Tolerancia	A tolerancia fogalma, fontossága, kifejezése, mit tolerálunk, mit toleráljunk Hol van a tolerancia határa? Azonosság-másság	ismeri a tolerancia fogalmát, elismeri a tolerancia fontosságát toleráns magatartást tanúsít segít másoknak
Nemzeti ünnepek	Milyen ünnepek vannak? Miért kell ünnepelni? Nemzeti tudat fejlesztése.	Ismeri a magyar nép ünnepeit, kultúráját.
Pályaválasztás	A jövőjének alakulásának fontossága Mi leszel, ha nagy leszel? Önéletrajz, motivációs levél tartalma	ismeri jövőjének fontosságát érdeklődik a továbbtanulás után ismeri a továbblépéshez szükséges feladatait, és kötelességeit
Felvételi	Mi szükséges a kívánt jövő eléréséhez Felkészülés a kijelölt célok elérésére Felvételi beszélgetés gyakorlása Állás interjúra való felkészülés	törekszik céljai eléréséhez tud segítséget kérni
Élet	Az életben való kötelességeink A munkahelyen lévő kötelességeink Családunkkal szembeni kötelességeink Önmagunkkal szembeni kötelességeink	tisztában van az élet értékeivel
Zárás	Önértékelés; közösség fejlődése; kapcsolatok alakulása	az önértékelő munkában aktívan részt vesz, megfogalmazza véleményét a közösség és önmaga fejlődéséről

Továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák:

A továbbhaladáshoz elengedhetetlen feltétel az iskolai és a közösségi élet szabályrendszerének ismerete, elfogadása és betartása.

A sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó tantervi követelmények
Speciális nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása

A helyi tanterv itt megfogalmazott nevelési irányelveinek legtöbbje minden sérülési területre vonatkozik, ezért megfogalmazásuknál a „speciális nevelési igényű tanuló” kifejezést

alkalmaztuk. Amennyiben valamely sérülési területre külön szempontok érvényesek, ezt külön is feltüntettük.

A speciális nevelési igényű tanulók integrált nevelésében az osztályfőnöki munkának különösen fontos szerep jut az iskola életébe és a közösségbe való beilleszkedésük megsegítése szempontjából.

A közösségformálás szakaszában különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az osztály tanulói ismeretekhez jussanak az adott sérültség típus jellemzőiről, a közösség empátiájának és toleranciájának növelése érdekében különböző játékos, saját élményű feladatokat lehet alkalmazni (pl. orral gépelés, szájjal festés, bekötött szemmel végig az épületen, lekötött ujjakkal tevékenykedés, jelnyelv tanulása, stb.). Teret kell biztosítani a speciális nevelési igényű tanulónak, hogy az osztálytársaival kommunikáljon állapotáról. Tudatosítani kell az osztálytársakban a speciális igényű tanulók értékeit, a hozzájuk való viszonyulás és segítségnyújtás nem megfelelő és megfelelő formáit (Ne sajnálkozzunk!, Természetes, egyenrangú partnerként kezeljük őket!, Kerüljük a bántó szóhasználatot – pl. süket, tolószék, stb.!, Segítésnél legyünk körültekintőek!).

A terem berendezésénél és az ülésrend kialakításánál tekintettel kell lenni az esetleges speciális igényekre. A szükséges speciális segédeszközök használatát a tanulóval meg kell ismertetni. A környezet kialakításánál fő szempont az önállóságra nevelés. Fontos kialakítandó kompetencia az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-és kialakításának ismerete. Gyengénlátó tanulóknál fontos a környezetben való tájékozódás fejlesztése (iskolaépület, osztályterem, közlekedés) és az életvezetéshez szükséges rend szeretetének és fenntartásának kialakítása.

Jövőismeret szempontjából jelentős, hogy a tanulók ismerjék speciális nevelési igényük kialakulásának okát és következményeit, megtanuljanak megfelelően viszonyulni állapotukhoz és különösen fontos, hogy megismerjék saját értékeiket. A lelki egyensúlyuk miatt lényeges elsajátítandó kompetencia a bizonytalanság kezelése.

A közösségformálás, viselkedés és konfliktus témakör ideje alatt különös tekintettel kell lenni arra, hogy a speciális nevelési igényű tanulók többsége hajlamos az elkülönülésre vagy a túlzott önérvényesítésre, ezért elengedhetetlen a szociális készségek tudatosítása és gyakoroltatása.

A felvételi és az élet tananyagánál fontos a tanulókkal való egyéni foglalkozás, hisz minden tanulónak más az elképzelése, más feladatok várnak rá a jövőben.

Rajz

10. évfolyam

Éves óraszám:37

Célok, feladatok

Olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása és gyakoroltatása, amelyek lehetővé teszik a tanulók vizuális kultúráltságának kiteljesedését. Képesé téve a tanulót rajzi és szintani ismeretek elsajátítására, így felkészítve a további szakmai tanulmányai könnyebb befogadására. A más meglévő alapismereteit bővítve, elmélyítve, könnyebben teljesítheti későbbi (szakmai) követelményeket

A tanuló ismerje meg a vizuális nyelv kifejezési lehetőségeit:

Kifejezőeszközök:

A legfontosabb a síkbeli (és térbeli) kifejezőeszközök (színek, formák, valamint az ábrázolási konvenciók) kompozíciós és képszerkesztési eljárások ismerete és alkalmazásához szükséges képességek fejlesztése.

Befogadás:

A megfigyelés, leírás, elemzés, értelmezés képességeit megszerezze a tárgyak, képek, műalkotások elemzésével.

Törvényszerűségek:

A tanuló ismerje meg és tudja alkalmazni a sík, tér, a forma, a szín alakításának törvényszerűségeit.

A képzés időtartama: 1 év, heti 1 óra

Fejlesztendő kompetenciák

Diákjaink vizuális kultúráltságát magasabb szintre fejlesszük, hogy nyitottabbá váljanak a mai egyre gyorsuló információhalmaz befogadására, értelmezésére.

Kommunikációs jelrendszereink befogadásához, egy biztos, erős alapokon nyugvó ismeretanyagra van szükség, mely a kívánt irányba fejleszhető.

A tanuló elmélyítse ismereteit a térlátás és ábrázolás terén, a geometriai ismeretei fejlesztésével, a térlátás gyors erősítésével, hasznosításával. Új rendszerek kialakításához képes legyen kreatív megközelítésre, előzetes megfigyelései alapján. Ezt segítse nyitott hozzáállása, megfigyelőképessége bővüljön. Változtasson helytelen környezetszemléletén, a környezethez való viszonyuk javítása a méret-arányok pontos átgondolásával. Erősítsük természeti környezetünk tiszteletét, szeretetét.

Begyakorolhatják az emberi arányokat a tanulmányrajzokon.

Folyamatosan motiváltak legyenek saját, egyéni véleményük kifejezésére. Kreatív hozzáállás fejlesztése érdekében saját ötleteik alapján, különböző színeket alkossanak. A színek érzékelésében és felismerésében jelentős fejlődést érjenek el. Az alpműveltség bővítése érdekében ismert festmények szubjektív elemzésével segítjük elő az önálló véleményük kialakulását, valamint annak kifejezésének képességét.

A tanuló alkalmas legyen (fizikai értelemben) a rajzi (vizuális alkotás) ismeretek elsajátítására, befogadására. Térlátásra képes legyen. Rendelkezzen minimális alapismeretekkel a vizuális kultúrában: rajzeszközök alapszintű használata, rendelkezzen érdeklődő nyitott hozzáállással, legyen igénye az önállósodásra, feladatait lelkesedéssel hajtsa végre, törekedjen az egyre pontosabb és tiszta munkavégzésre, színfelismerésben megfelelő szintet teljesítsen. A művészeti alkotás alapfogalmainak (kompozíció, képépítés, plasztikai ismeretek) helyes értelmezése, alkalmazása alkotó és elemző munkánál.

Az ifjúsági és szubkultúra elemeinek alkalmazása a mindennapi élet különböző területein. A művészettörténet 19-20. századi irányzatai közül öt stílus ismerete, valamint öt jelentős magyar és külföldi mester ismerete, néhány művének felismerése.

A tervezés és kivitelezés folyamatának bemutatása egy portfólió elkészítésével.

Témakör	Tartalom	Bejövő kompetenciák	Kimenő kompetenciák
Mozgásábrázolás	Ábrák, folyamatok ábrázolása a mozgással	Felismerés	Alkalmazás, mozgásrajzok, a fotó felhasználása,

	kapcsolatosan		kollázsok és montázsok készítése
Másolat és transzformálás	Műalkotások, fotók másolata, megváltoztatása (méretnövelés, színátírás)	Felismerés	Kreatív feladatértelmezés, művek létrehozása a témához kapcsolódva
Személyes hangulat	Rajz, festmény készítése	Felismerés	Önportré a belső karakter kifejezésével, fotó, tükör segítségével
Művészettörténet	A 19-20 század művészeti irányzatainak megismerése, stíluskorszakok bemutatása, öt mű felismerése	Megfigyelőképesség, emlékezet	Az előírtak önálló, kreatív megtanulása, alkalmazása
Szintani ismétlés	A festészet alapelemeinek áttekintése, színkeverés, színekör, szíkontrasztok, színharmóniák	Megfigyelőképesség, emlékezet, kreativitás	A tanultak alkalmazása a gyakorlatban
A kompozíció	A kép alapvető kompozíciós törvényei	Emlékezés, megfigyelőképesség	A tanultak alkalmazása a gyakorlatban
Témakör	Tartalom	Bejövő kompetenciák	Kimenő kompetenciák
Fény -árnyék	Fény -árnyék összefüggéseinek tanulmányozása, ábrázolásmód megismerése, domború-homorú érzékeltetése	Megfigyelőképesség, Technikai tudás	Kreatív alkalmazás a gyakorlatban
Témakör	Tartalom	Bejövő kompetenciák	Kimenő kompetenciák
A portfólió	A tanuló saját alkotásainak megadott szempontok szerint rendezett összeállítása,	Alapvető szépérzék, a tanórákon létrehozott munkák	Önálló összeállítás, bemutatás

	bemutatása		
Abrázolási rendszerek	Épület külső és belső tereit ábrázoló tanulmányrajzok Perspektivikus ábrázolásmód Axonometrikus ábr. mód	A környezethez való viszony, méretarányok átélése Térábrázolás	A tanultak önálló, kreatív alkalmazása a gyakorlatban
Természeti formák, alakzatok	Gyümölcsök, termések, levelek, virágok, kagylók, csigák, kristályok tanulmányrajza Különböző technikákkal	Megfigyelés, arányok, szerkezet ismeret, természeti környezetünk szeretete, ismerete	Önálló tanulmányok készítése az alapvető grafikus és festőtechnikákkal
Állatfigurák	Állatfigurák vázlatai, nem mozgó: álló-, ülő-, fekvő állat egyszerű rajzai	Megfigyelőképesség, arányérzék	Tanulmánykészítés
Emberábrázolás	Ember tanulmányrajza vázlatosan (ülő-, álló-, fekvő, vagy egyszerű mozdulatban krocki gyakorlása, többféle technikával	Emberi arányok megfigyelése, figurális ábrázolás	Tanulmánykészítés
Portré	Emberi fej arányainak megfigyelése, egyéniség karakterábrázolással	Egyéniség kihasználása, saját vélemény kialakításakor	Tanulmánykészítés
Témakörök	Tartalmak	Bejövő kompetenciák	Kimenő kompetenciák
Jelrendszerek	Saját iskolai és otthoni jelzések kidolgozása	Kereskedelmi márkajelek, egyéb vizuális jelek gyűjtése	Önálló piktogramok tervezése
A nyelv és a jelek	Tetoválások, testfestések megismerése (különböző kultúrák területéről)	Anyaggyűjtés	Tervezés
Zene és kép	A zene és a kép összefüggései	Gyűjtőmunka	CD-borító tervezése
Tárgytervezés	Tárgytervezés a szakmai munka megkönnyítését célzó szerszámok, készletek kialakításához	Gyűjtőmunka, megfigyelés	Szaktárhoz kapcsolódó, jellegzetes tárgyak, munkaeszközök rajzolása, szerkezeti értelmezése, újak

			tervezése
Személyes tér	A saját, személyes tér tárgyainak, berendezéseinek megtervezése és fotókkal, kollázssal való ábrázolása	Gyűjtőmunka, megfigyelés	Adott anyagokkal való kreatív tervezés
A monogram	A monogram mint tárgyi kellék, táska, irattartó és monogramjának tervezése	Gyűjtőmunka és megfigyelés	Adott anyagokkal való kreatív tervezés

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

A tanuló ismerje:

a vizuális nyelv kifejező lehetőségeit,
a sík, a tér, a forma és a színábrázolás törvényszerűségeit,
a vonal, folt, a ritmus, a szín kifejező szerepét,
a tér-forma összefüggéseit,
a megvilágítás, a fény-árnyék összefüggéseit,
a színek törvényszerűségeit,
a kiemelés, és az elhagyás, a komponálás módjait,
a rajzolás, festés műfajait, technikáit,
a térábrázolás módszereit,
a rajzi tervezés lehetőségeit, szabályait,
a tanulmányrajz készítésének módozatait (természeti formákról, állatokról, emberekről),
a különböző ábrázolási módok közös jellemzőit, alkalmazásuk lehetőségeit.

Legyen képes:

a közismert festmények elemzésén alapuló saját vélemény kialakítására,
egyszerű témájú rajzot, festményt, illusztrációt készíteni,
a természet, valamint a tárgyi világ formáit és jelenségeit ábrázolni,
elméleti vizuális ismereteit alkalmazni,
a vizuális élményeit, gondolatait megfogalmazni,
önálló ismeret és tapasztalatszerzésre,
a már tanultak önálló alkalmazására, felhasználására.

Tudjon:

megadott formátumban komponálni,
megválasztani a legalkalmasabb ábrázolási módot és technikát,
elvonatkoztatni,
absztrahálni.

Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása

A vizuális kultúra tanulása hozzásegíti a sajátos nevelési igényű tanulókat is a képi közlések, vizuális művészeti alkotások értelmezéséhez, befogadásához. Fejleszti azon képességeiket,

amelyek a látható világ használatához, alakításához, a kreativitásuk fejlesztéséhez szükséges, lehetőséget adva az egyéni adottságok kibontakoztatására, sokrétű megvalósítására.

A műveltségi terület hozzájárul a cselekvési, a kommunikációs és az én-kompetencia alakításához. Kiemelt fejlesztési területei, főbb témakörei a tanulók korlátozottságaira szerveződjenek.

A vizuális kultúra tantárgy feladatai:

- Az érzéki tapasztalás fejlesztése,
- a környezettel való kapcsolat erősítése,
- az anyagokkal való érintkezés tudatosítása,
- Az érzékszervi kultúra gazdagítása, a látás, hallás, tapintás, célszerű működtetésének a manuális készségek életkorral, képességeknek megfelelő fejlesztése.
- Vizuális közlések felfogása, értelmezése.
- Tartós figyelem és emlékezet fejlesztése, a vizuális nyelv alapelemeinek – pont, vonal, folt, forma, szín, tónus tudatos alkalmazása a közlésben, az alkotásban.
- Téri helyzetek megfogalmazása, megjelenítése.
- Örömteli élményt nyújtó személyes alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése - lehetőségek szerint.
- Művészeti alkotások elemzése, a megértés, a feldolgozás segítése (játékos formában is).
- Alkotó kifejezés – a fejlettségnek megfelelő mód és technika alkalmazásával.
- Az átélt élmény megjelenítése - reflektálás irodalmi, zenei, filmes élményekre – gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezése, a képi, plasztikai műfajokból tanult módszerek, eszközök alkalmazásával, szabadon választott technikával, egyéni stílusú kifejezőmódot kialakítani.

Fejlesztési feladatok:

Fokozott önállóság a feladatok megoldásában – rutinok, készségek, jártasságok kialakítása, fejlesztése,

változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban.

tapasztalatok gyűjtése, a természetes és a mesterséges környezetről,

egyszerű tárgyak készítésének készségei, kifejezőeszközök megismertetése, az anyag – funkció, forma egysége.

a tárgyhasználó magatartás alakítása

az egyéni ízlés, stílus érvényesítése a saját tárgy készítésében,

a tervező, az alkotó, a konstruáló képességek fejlesztése,

az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása és fejlesztése,

tanuló saját képességeinek, fejlődési lehetőségeinek felismertetése,

tolerancia, empátia fejlesztése.

Sajátos nevelési igényű tanulók esetén a szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni

A sajátos nevelési igényű tanulók felmentése (mozgássérült tanulók esetén is) a tantárgy teljesítése alól bármely formában indokolatlan– minden esetben meg kell keresni azokat az eljárásokat, módszereket, testhelyzeteket, eszközöket, amelyeknek segítségével a tanuló alkotni képes.

Gyengénlátó - elsősorban az aliglátó - tanulóknál a hangsúly szükség szerint a síkábrázolás helyett a plasztikus megjelenítésre (mintázásra) kerülhet..

A műveltségi terület hozzájárul a cselekvési, a kommunikációs és az énkompetencia alakításához.

Testnevelés

10. évfolyam

Célok és feladatok

Célok:

A Testnevelés és sport ismereteivel, értékeivel és funkciójával sajátosan összetett műveltségi terület, egyenrangú más műveltségi és kultúraterületekkel. A testkultúrára vonatkozó képességek és készségek fejlesztése a hagyományokon is alapuló, globálisan értelmezett általános és speciális mozgáskultúra megismerésén és elsajátításán keresztül valósul meg. A tananyag kiválasztása és átadásának pedagógiaiailag javasolt módja a tanulói személyiség egészségének fejlesztését célozza.

A szakiskolai testnevelés célja, hogy az iskola egységes nevelő-oktató munkájának szerves részeként a testkultúra eszközeinek (testgyakorlatok, mozgásos játékok, sportági tevékenységek és az ezekhez kapcsolódó intellektuális ismeretek), valamint a természet egészségfejlesztő tényezőinek együttes hatásával járuljon hozzá, hogy a tanulók életigenlő, egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. A szakiskolás fiatalok ismerjék mozgásképességeik szintjét, fejlesztésének és fenntartásának módját, a mozgásos játék, a versengés örömét, és igényeljék azt. Becsüeljék meg társaik teljesítményét, ismerjék fel a testnevelés és sport egészségügyi és prevenciós értékeit. A rendszeres fizikai aktivitás, a szabadban végzett testedzés váljon életük részévé.

A mozgáskultúra fejlesztésének célja

Az alapvető (generikus) mozgáskészségek megfelelő szintű kialakítása, fejlesztése, az úszás elsajátítása, a kondicionálás és a koordinációs képességeknek az életkorhoz és az egyéni adottságokhoz igazított fejlesztése, a sokoldalú mozgástapasztalat és a jól alkalmazható mozgáskészségkészlet megszerettetése. A képességfejlesztéshez és a játék-, sporttevékenységhez, azok károsodás nélküli végzéséhez kapcsolódó ismeretek, szabályok, történeti vonatkozások, mechanikai-biomechanikai törvényszerűségek, feladatmegoldó sémák, egészségügyi megfontolások elsajátítása, a mozgáskommunikáció megértése. Önálló mozgásgyakorlatok végzése.

Játék- és sportélmények nyújtása

Sportágak elsajátítása, a teljesítmény, a kollektív siker és a tevékenység öröme.

Személyiségfejlesztés

A játék- és sportkultúrában való tájékozódás, taxálható tudás kialakítása a játék- és sporttevékenység jellegzetes területein, az önálló testedzésre, sportolásra, mozgásos önkifejezésre való készség alakítása. Az iskolai testnevelés és sport aktívabb szerepvállalásra nevel, sajátos eszközein keresztül önkifejezésre, önmegvalósításra ad lehetőséget. A félelem leküzdése, a szabályok betartása, az összpontosítás, a céltartás, a nehézségek leküzdése, az empátia növelése, a kudarc tűrése, valamint a természetszerető és környezetkímélő magatartás kialakítása. A fizikai munkához elvárt állóképesség és mozgásos monotóniatűrés.

A személyiség fejlesztése állapotához és egyéni terhelhetőséghez mérten.

Feladatok:

A testi fejlődés-érés támogatása, a higiéniai szokások kialakítása, erősítése, az ellenálló képesség és az edzettség fejlesztése, az ortopédiai elváltozások megelőzése, ellensúlyozása, felkészítés a keringési és légzőrendszeri megbetegedések megelőzésére, a károsodások csökkentésére. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag alkalmazása, a hatékonyság érdekében pontos végrehajtással, a pontos végrehajtás megőrzése mellett a korosztálynak és a tanórán alkalmazott egyéb mozgásanyagnak megfelelően kiegészítve, változatossá téve. Légzőtorna alkalmazása. A gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása a testnevelés-tananyag egészében. Az egész életen át tartó tanulás fizikai és szellemi megalapozása, a munkaerő képesség összetevőinek megfelelő szintű kialakítása az oktatás-nevelés folyamatban. Az általánosan meghatározott kulcskompetenciák és a műveltségi területen jellemző sajátos kompetenciák testnevelésen és

sporton keresztül történő fejlesztése. Értsék és ismerjék a prevenció lényegét, ismerjenek relaxációs eljárásokat.

Az általános feladatokon túl a szakiskolákban a különböző szakmák elsajátításában, a speciális munkakörülmények között végzett munkavégzésben különösen fontos szerepet kapnak a munkaártalmakat megelőző és ellensúlyozó gyakorlatok is. Ennek érdekében a tanulók ismerjék fel a gyakorlati oktatás, illetve a szakmájuk szerinti munkaártalmak veszélyeit, az esetleges egyoldalú terhelés káros hatásait. E hatások ellensúlyozására készítjük fel a tanulókat, sajátítsuk el velük a prevenció általános és speciális (a munkakörülményekhez való) gyakorlatait.

Az oktatási környezetben jelentkező egyenlőtlenségek mérséklése a testnevelésben és a sporttevékenységekben jelen lévő szocializációs folyamatok és tényezők alkalmazásával. Az életmódba beépülő testkulturális tevékenységprofil, kreativitásnak teret biztosító pszichomotoros cselekvőképes tudás megalapozása. Erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása a testnevelés és a sport eszközrendszerével. A tanuló felelősségének kialakítása saját testi fejlődése érdekében. A verbális és nem verbális kommunikációs képzés biztosítása a testkultúra sajátos színterén. Az egész iskolai tanítási-tanulási és nevelési folyamathoz motivációs bázis biztosítása a műveltségi területhez kötődő oktatás és nevelés révén.

Általános fizikai kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. A testnevelés és sportfoglalkozásokkal érzékelhetően növelhetjük teljesítőképességüket, és tűrőképességüket. A rendszeres testedzés váljon igénnyé számukra. Feladat az egészségtani szabályok megismertetése, az egészséges életmód részeként a munka és pihenés helyes arányának kialakítása, a lazítás, a relaxáció elsajátítása. Mozgás, kirándulás, játékok, sport a természetben.

Fejlesztendő kompetenciák

- Υ A tanulók az alkalmazás szintjén ismerjék a mozgástevékenységnek és a sportolásnak az egészséges fejlődésben és az életmódban betöltött szerepét.
- Υ Igényeljék a testnevelést, a mozgásos játékokat.
- Υ Vegyenek részt a sportkörüli foglalkozásokon.
- Υ Igyekezzenek felszámolni esetleges szervi, szervrendszeri fejlődési lemaradásaikat.
- Υ Tudatos testmozgással előzzék meg, vagy korrigálják tartási rendellenességüket, kerüljék a gerincoszlopot károsító testhelyzeteket, terheléseket.
- Υ Automatizálódjon a testtartásért felelős izmok izomegyensúlya és a medence középállása.
- Υ Legyenek edzettek, váljanak ellenállóbbá a terhelésekkel, megbetegedésekkel szemben.
- Υ Szeressenek a szabadban tartózkodni az év minden szakaszában.
- Υ Védjék a természetet.
- Υ Legyenek tisztában saját fejlődő szervezetük legfontosabb jegyeivel, ismerjék a szervezet edzésének legáltalánosabb módjait, amelyek egészségük megtartásához szükségesek.
- Υ A teljesítményképes tudás szintjén birtokolják az atlétikában tanult alaptechnikákat.
- Υ Talajtornában 3-4 elemből álló gyakorlatot, támasz- és függőszerkeken néhány elemből álló gyakorlatot tudjanak bemutatni segítségadás mellett.
- Υ Legalább két sportjátékban gyakorolják a legfontosabb támadási és védekezési megoldásokat. Ismerjék a játékok versenyszabályait, és tudjanak alkalmazkodni azokhoz.
- Υ Legalább két úszásnemben tudjanak úszni.
- Υ Tudatosan alkalmazzák a preventív, relaxáló gyakorlatokat.
- Υ Legyen sikerélményük mind az új feladatok tanulása, mind a játékok, versengések

- során, igényeljék a sportolás nyújtotta élményeket.
- Υ Sokoldalú előkészítő, alapozó, preventív feladatokat, erősítő, nyújtó hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatokat együttesen, illetve önállóan hajtsanak végre.
 - Υ Fejlesszék a motorikus (kondicionális és koordinációs) képességeket, a cselekvésbiztonságot. Gyakorolják a fizikai munkához elengedhetetlen állóképességet és mozgásos monotóniatűrést.
 - Υ Az iskola által választott sportági képességek, ezen belül: a kreativitás, a koncentráció képesség, a cselekvésbiztonság, az improvizációs, valamint az önszabályozó képességek fejlesztése.
 - Υ A munkavégzéshez szükséges képességek és a teherbíró képesség.
 - Υ Az önefogadás képessége.
 - Υ Önállóság az egészség fenntartásának folyamatában.
 - Υ Morális és akarati képességek: együttműködés, önfegyelem, akaraterő, küzdeni tudás, a másik elfogadása, egymás segítése.
 - Υ Reakcióképesség, a térben való tájékozódás fejlesztése.
 - Υ Évente két alkalommal teljesítsék a törvényben előírt fizikai állapot-mérő próbákat.
 - Υ A könnyített- és gyógytestnevelésben résztvevő tanulók terhelhetősége is fokozatosan fejlődjön.
 - Υ A munkavégzéshez szükséges képességek, fizikai állapotok szinten tartása, fejlesztése.

Belépő kompetenciák

- Υ Ismerje és alkalmazza a legfontosabb testtartás-javító gyakorlatokat tanórán és tanórán kívül is.
- Υ Tudjon önállóan bemelegíteni.
- Υ Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete.
- Υ Futó-, ugró-, dobóteljesítményének javulása.
- Υ 3-4 talajtornaelem bemutatása. Kísérletek támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására (segítségadás mellett).
- Υ Ismerje és alkalmazza a röplabda, a labdarúgás, a kosárlabda és a kézilabda alapvető játékelemeit és szabályait.
- Υ Legalább egy sportjáték játszása szabályos körülmények között.
- Υ Rendszeres sporttevékenység a szabadban.
- Υ Legyen képes a többiekkel együtt szükség szerint tanári segítséggel a gyakorlatok végrehajtására.
- Υ Legyen képes a mozgás és a zene összehangolására.
- Υ Tudja korrigálni testhelyzetét labilis egyensúlyi helyzetben is.
- Υ Tanúsítson megfelelő önfegyelmet, önuralmat, sportszerű magatartást játék közben.
- Υ Ismerje, és önállóan tudja végrehajtani a könnyített testnevelésben számára előírt mozgáskorrekciós és önkarbantartó gyakorlatokat.
- Υ Legyen képes a megismert úszásnemekben kitartóan úszni.
- Υ Tudjon a kéziszerekkel, sporteszközökkel balesetmentesen feladatokat végrehaj

Témakör	Tartalom	Kompetenciák
Rendgyakorlatok	Menet megindítása és megállítása. Menetsebesség és lépéshossz változtatása járás közben. Alakzatok kialakítása.	Ismerje és alkalmazza a különböző alakzatokat az óra előkészítő részében.

	Sorakozó különböző alakzatokban. Testfordulatok helyben.	
Előkészítés, alapozás, prevenció	<p>Az általános iskolában tanult alaki formák gyakorlása, lehetőség szerinti továbbfejlesztése.</p> <p>Függeszkedés nehezített feltételekkel (fiúk), függeszkedési kísérletek, mászások (lányok).</p> <p>Természetes gyakorlatok: Járások és futások; ugrások: talajon, szerre fel, mélybe és át; dobások egyénileg és párosan, a kéziszer nagyságának változtatásával, a távolság növelésével, esetenként a céltárgy helyzetének változtatásával</p> <p>Emelések, hordások; küzdőgyakorlatok; kúszás, mászás, függeszkedés; egyensúly- és támaszgyakorlatok.</p> <p>Általánosan és sokoldalúan fejlesztő erősítő, nyújtó hatású 4-8 ütemű szabad, illetve szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok.</p> <p>Kéziszer-, pad-, zsámoly- és bordásfalgyakorlatok.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartást biztosító gyakorlatok pontos, tudatos végrehajtással.</p> <p>Önálló bemelegítés 8-10 gimnasztikai gyakorlattal. A nagy izomcsoportok célirányos bemelegítése.</p> <p>Előkészítő szabad-, társas</p>	<p>Tudatos testmozgással előzzék meg, vagy korrigálják tartási rendellenességüket, kerüljék a gerincoszlopot károsító testhelyzeteket, terheléseket.</p> <p>Sokoldalú előkészítő, alapozó, prevenciós feladatokat, erősítő, nyújtó hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatokat együttesen, illetve önállóan hajtsanak végre.</p> <p>Felszerelésüket rendben tartják</p> <p>Törekednek saját saját testi épységük és egészségük megőrzésére</p> <p>Kialakul náluk a rendszeres testmozgás iránti igény</p> <p>Helyes testtartást elősegítő gyakorlatok pontos végrehajtására képes</p> <p>Betartják a tanári utasításokat</p> <p>Pontos feladatvégrehajtásra</p>

	<p>és szergyakorlatok állásban, járásban, elemkombinációkkal.</p> <p>Abszolút és relatív erő fejlesztése (biológiai érettségtől függően) a gerincoszlop-fejlettség és törzserő szint függvényében.</p> <p>Mindenféle izomcsoport terhelése erő-, állóképesség- fejlesztő jelleggel.</p> <p>Zenére végzett bemelegítő és szabadgyakorlatok.</p> <p>Ügyességi- és sorváltó versenyek.</p>	<p>képesek</p> <p>Izomzatának fejlesztése érdekében követi a tanári utasításokat, segítséget, tanácsot kér a tanárától ill. elfogadja és betartja azokat.</p> <p>Alakuljon ki a tanulóknak a ritmusérzék a zenés gimnasztikai gyakorlatok végrehajtása során</p>
<p>Nyújtás, stretching</p>	<p>Stretching gyakorlatok végzésének elsajátíttatása és alkalmazása a testnevelés órákon kívüli időszakokban is</p> <p>Stretching gyakorlatok végzése önállóan és párokban. Nyújtás párokban. Relaxáció.</p> <p>Abszolút és relatív erő fejlesztésének kezdete (biológiai érettségtől függően) a gerincoszlop-fejlettség és törzserőszint függvényében.</p> <p>Gimnasztika szabadgyakorlati</p>	<p>A mozgás iránti igény felkeltése.</p> <p>Váljon a mozgás a mindennapi élete részévé.</p> <p>Tudja alkalmazni a tanítási órákon kívüli időszakokban is, ezzel felkeltve a mozgás iránti igényét és az edzett, fitt életforma kialakítása iránti igényességét.</p> <p>Alkalmazkodási képesség. Mozgásharmónia iránti igény kialakítása.</p> <p>Tudjon a páros gyakorlatok végzése közben társával összhangban mozogni.</p>

	<p>alap formákkal, kéziszerekkel, nehezített variációkban, nagyobb ütemszámokban.</p> <p>Has-, hátizomerő-fejlesztés szabadon és kiegészítő sporteszközökkel, általános testtartást javító gyakorlatok, törzserősítés változatos formában.</p> <p>Mindenféle izomsoport terhelése erő-, állóképesség-fejlesztő jelleggel.</p>	
Aerobic	<p>Mindenfajta koreográfia, egyre nagyobb ütemszámú és bonyolultsági szintű, esztétikai igényű megjelenítése.</p> <p>A mozgásműveltséget, edzettséget fejlesztő képzés elméleti háttérének az oktatási folyamatot kísérő átadása, történetiséget és globális összefüggéseket, felhasználhatóságot feltáró módon.</p> <p>Alakformáló aerobic</p> <p>Fitness</p> <p>Sztepp aerobic</p> <p>Kick - box aerobic</p> <p>Speciális aerobic</p> <p>A különböző mozgásformák zenére és a zenével összhangban történő végrehajtása</p>	<p>Alakuljon kapcsolatabani bennük a ritmus érzék, összhang a zene és a mozgás</p> <p>Multimédiás anyag befogadása iránti igény felkeltése a testnevelési órák keretében is</p> <p>Ismerjék meg a különböző sportágakat és saját igényüknek megfelelően válasszanak maguknak sportágot</p> <p>Rendszeres edzés és testmozgás iránti igény felkeltése</p>

		Ütemtartás
Küzdőjátékok párban és szabadban	<p>Az általános iskolában tanult küzdősportok tudásszintjének elmélyítése</p> <p>Különböző sportjátékok párokban, csoportban és csapatban (kötélhúzás, kakasviadal...)</p> <p>A birkózás alapjai</p> <p>Erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség, lazaság, akaraterő, teherbíró képesség fejlesztésére irányuló főképp játékos feladatok s ezek végrehajtása versenyhelyzetben is</p>	<p>A végzett gyakorlatok pontos végrehajtására ügyel</p> <p>Saját indulatait uralja</p> <p>Önfegyelmet gyakorol</p> <p>Munkája és a gyakorlatok pontos végrehajtására ügyel</p> <p>A versenyszellem kialakítása Versenyhelyzetek</p>
Röplabda (lehetőség szerint a szabadban)	<p>Az iskola helyi adottságainak figyelembevételével előkészítő gyakorlatok helyszíne: a tornaterem A játék helyzet gyakorlására kinti környezet biztosítása.</p> <p>Alapérintések</p> <p>A játék technikai és taktikai elemeinek elsajátítása és ezek alkalmazása versenyhelyzetben is. A szabadban végzett játék során az időjárási viszonyok figyelembevételével</p>	<p>Figyel társaira</p> <p>Segítséget nyújt</p> <p>Segítséget elfogad</p> <p>Képes csapatban dolgozni</p> <p>Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek</p> <p>Képes feldolgozni a kudarcot, a vereséget</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>
Tájékozódás ismeretlen terepen	Verseny keretében	Szeressenek a szabadban tartózkodni az év minden

<p>(természetben űzhető sportok)</p>	<p>Térkép és az iránytű használatának elsajátítása, a legrövidebb út kiválasztása. Tájékozódási pontok. Időjárási és terepviszonyok leküzdése</p> <p>Téli sporttevékenységek.</p> <p>Kerékpározás</p>	<p>szakaszában. Védjék a természetet.</p>
<p>Atlétika</p>	<p>Hajítások, dobások, vetések távolságra törekedve, technikát javítva, vertikális és horizontális ugrások (főleg fiúk).</p> <p>Aerob jellegű tartós futások, távolság- és sebességnövelő célzattal.</p> <p>Vágtafutások (fiúk-lányok) versenyszerű körülmények között is.</p> <p>Vegyes jellegű, de főleg aerob futások (fiúk-lányok).</p> <p>Futások, ugrások, dobások, speciális előkészítő- és célgyakorlatai. Rajtversenyek 20-30 méteres távon. Fokozófutás, iramfutás. Futóversenyek. Aerob jellegű kitartó futás. Pontosan kivitelezett álló- és térdelőrajt. Gyorsfutás, futósebesség fokozásával, tartásával.</p> <p>Futóiskola: Futás térd- és sarokemeléssel. Dzsogolás, szkipelés helyben, haladással, kifutással. Keresztezőfutás, futás hátrafelé.</p> <p>Szökdelőiskola, <i>ugróiskola:</i> Galoppszökdelés</p>	<p>A teljesítményképes tudás szintjén birtokolják az atlétikában tanult alaptechnikákat.</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>

	<p>váltott lábbal, indiánszökdelés váltott és pároskarú lendítéssel. Szökdelések egy lábon, váltott lábon, ezek kombinációi. Futó-ugrólépések. Sorozatugrások helyből indulva és 3-4 lépés után.</p> <p>Fel- és leugrások zsámolyra, 3-4-5 részes szekrényre, átugrások az előbbi szereken egy, illetve páros lábon súlyterheléssel is. Ugrókötel-gyakorlatok.</p> <p><u>Dobóiskola:</u> Hajítások, lökések, vetések különböző állásokból, helyzetekből medicinlabdával, súlygolyóval, egyéb szerekekkel. Forgatás ívképzés helyből dobásokkal. A láb emelő- forгатómozgását kihangsúlyozó dobások. Célbadozások.</p> <p><u>Ugrások:</u></p> <p>Ugrások helyből, nekifutásból.</p> <p>Magasugrás: 3-5 lépés nekifutással ugrások lécc felett, különböző irányból történő indulással és ugrásfeladattal. Az egyes ugrástechnikák (lépő, guruló, hasmánt, flop) megismertetése. A választott ugrástechnikában a megfelelő felugrás (karláblendítés, elrugaszzkodás) légmunka, talajérés kialakítása. Magasugróversenyek.</p> <p>Távolugrás: Guggoló és homorító technikával ugrás. Az elugrás biztosítása erőteljes elrugaszkodással, a kar- és láblendítés fokozásával. Távolugró-</p>	
--	---	--

	<p>versenyek.</p> <p>Dobások: Távolba helyből és nekifutással.</p> <p>Kislabdahajítás: ívképzésre törekvéssel, 3 lépéses dobóritmus kialakításával.</p> <p>Dobóversenyek, célbadobás.</p> <p>Súlylökés: Fiúk 4-5 kg-os, lányok 3-4 kg-os súlygolyóval. A lökőmozdulat kialakítása, lökések helyből, járásból, elfordulással.</p> <p>Oldalfelállásból súlylökés. Súlylökőversenyek.</p> <p>Súlylökés 2 kg-os tömött labdával, oldalállásból, tökéletesedő technikával.</p>	
Torna	<p>Támaszugrások: ismert elemek gyakorlása, lendületes nekifutás, erőteljes elrugaszkodás, magas repülési ív, biztos talajfogás.</p> <p>Függőgyakorlatok: gyűrűn, bordásfalán, kiegészítő tornakészleten helyes fogásmóddal, a függés időtartamának növelésével, elemkapcsolások.</p> <p>Talaj:</p> <p>Gurulóátfordulás sorozatban előre, hátra különböző kiindulópályákból, különböző befejező helyzetekbe.</p> <p>Emelés fejállásba, gurulás előre állásba. Fellendülés kézállásba. Kézenátfordulás oldalt mindkét irányba. (cigánykerék). Mérlegállás. Összefüggő gyakorlatok.</p> <p>Szekrényugrás: Fiúknak függőleges repülés, szélteben (4-5 rész) guggoló átugrás. Lányoknak függőleges repülés, hosszában (3-4 rész) guruló átfordulás.</p>	<p>Talajtornában 3-4 elemből álló gyakorlatot, támasz- és függőszerkezen néhány elemből álló gyakorlatot tudjanak bemutatni segítségadás mellett.</p>

	<p>Korlát: Fiúknak támasz. Támaszban: haladás előre-hátra, karhajlítás, -nyújtás. Alaplendület támaszban. Ugrás felkarfüggésbe és lendület előre terpeszülésbe. Kanyarlati leugrás. Terpeszpedzés, alaplendület. Összefüggő gyakorlat.</p> <p><i>Gerenda (lányok) Járás</i> előre, oldalt, hátra.</p> <p>Különböző testhelyzetek: állások, térdelés, guggolás, fekvőtámasz, fekvések stb.</p> <p>Átmenetek egyik testhelyzetből a másikba.</p> <p>Leugrás: függőleges repülés.</p>	
Testnevelési és sportjátékok	<p>Futással együtt járó sportjátékok tartós iramra törekvő üzése.</p> <p>Labdaügyességet fejlesztő feladatok.</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, védekező játékosok között. Kapura lövés és rúgás, kosárra dobás, védőkkel szemben. Egy-egy elleni támadási, védekezési megoldások.</p> <p>Labdás sportjátékok alapelemeinek tudatos alkalmazása, gyakorlása, csapatjátékban, egyszerűsített szabályokkal (kosárlabda, röplabda, labdarúgás és kézilabda).</p>	<p>Legalább két sportjátékban gyakorolják a legfontosabb támadási és védekezési megoldásokat.</p> <p>Ismerjék a játékok versenyszabályait, és tudjanak alkalmazkodni azokhoz.</p>
Labdajátékok	<p>Mindenfajta testkultúrális mozgás, sportág technikájának, taktikájának csiszolása, fejlesztése, versenyszituációba ágyazott gyakorlása a versenyszabályok alkalmazásával.</p>	<p>Ügyességi feladatok végrehajtásával a labdával való harmonikus mozgás elsajátítása</p>
Kézilabda	<p>A védőjátékos mozgása. Védekezés egy és két zavaró</p>	<p>Figyel társaira</p>

	<p>játékossal, védők helyezkedése a kijelölt területeken.</p> <p>A védelem fellazítása, betörés, kapura lövés.</p> <p>Kapura lövés legfeljebb egy labdaleütéssel.</p> <p>Egykezes átadás mozgás közben.</p> <p>Különböző magasságokból érkező labda elfogása.</p> <p>Játékhelyzetekben emberfölény kihasználása 2:1, 3:2, 4:3 elleni helyzetek esetében.</p>	<p>Segítséget nyújt</p> <p>Segítséget elfogad</p> <p>Képes csapatban dolgozni</p> <p>Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek</p> <p>Képes feldolgozni a kudarcot, a vereséget</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>
Kosárlabda	<p>Emberfogásos védekezés alapelvei: védővonal, védőtávolság, hátrahelyezkedés. Védőtől való elszakadás cselezéssel, gyors indulással, iram- és irányváltoztatással.</p> <p>Alapmozgások labda nélkül és labdával: megindulás, megállás, sarkazás, irányváltoztatás. Egy- és kétkezes átadások. Kosárra dobások állóhelyből, labdavezetésből fektetett dobás. Játékhelyzetek: 1:1; 2:1 elleni támadás és védekezés. Ötletjáték két kosárra.</p>	<p>Figyel társaira</p> <p>Segítséget nyújt</p> <p>Segítséget elfogad</p> <p>Képes csapatban dolgozni</p> <p>Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>
Labdarúgás	<p>Laza emberfogás posztok szerint. A védőjátékos helyezkedése. Szabadulás a védőtől gyors elfutással. Álló és mozgó labda rúgásának technikai formái.</p> <p>Labdavezetés belsővel. Fejelés. Játékhelyzetek 2:1; 3:2 elleni játék.</p>	<p>Figyel társaira</p> <p>Segítséget nyújt</p> <p>Segítséget elfogad</p> <p>Képes csapatban dolgozni</p> <p>Képes társaival örülni a sikernek, a győzelemnek</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>
Úszás	Úszás, aerob-anaerob sprint	Legalább két úszásnemben

	<p>jelleggel, edzettségtől függő ismétlésszámban, versenyzések.</p> <p>Választás szerint egy úszásnem. Szárazföldi gyakorlatok. Célgimnasztika. Vízbiztonsági gyakorlatok. Vízi játékok. A vízből mentés elemi szabályai.</p>	<p>tudjanak úszni. A megismert úszásnemek gyakorlása.</p> <p>Versenyszabályok megismerése és alkalmazása</p>
<p>Könnyített testnevelés, gyógytestnevelés</p>	<p>Az egyénre előírt gyakorlatok pontos, tudatos végrehajtása, valamint a testnevelés tantervben a nem ellenjavallt tananyagok</p>	<p>A könnyített- és gyógytestnevelésben résztvevő tanulók terhelhetősége fokozatosan, önmagukhoz képest mérhetően fejlődjön.</p>

A továbbhaladáshoz szükséges kompetenciák

- Υ Ismerje és alkalmazza a legfontosabb testtartás-javító gyakorlatokat tanórán és tanórán kívül is.
- Υ Tudjon önállóan bemelegíteni.
- Υ Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete.
- Υ Futó-, ugró-, dobóteljesítményének javulása.
- Υ 3-4 talajtornaelem bemutatása. Támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtása (segítségadás mellett).
- Υ Ismerje és alkalmazza a röplabda, a labdarúgás, a kosárlabda és a kézilabda alapvető játékelemeit és szabályait.
- Υ Legalább két sportjáték játszása szabályos körülmények között.
- Υ Rendszeres sporttevékenység a szabadban.
- Υ Legyen képes a többiekkel együtt és egyedül, szükség szerint tanári segítséggel a gyakorlatok végrehajtására.
- Υ Legyen képes a mozgás és a zene összehangolására.
- Υ Tudja korrigálni testhelyzetét labilis egyensúlyi helyzetben is.
- Υ Tanúsítson megfelelő önfegyelmet, önuralmat, sportszerű magatartást játék közben.
- Υ Ismerje, és önállóan tudja végrehajtani a könnyített testnevelésben számára előírt mozgáskorrekciós és önkarbantartó gyakorlatokat.
- Υ Legyen képes két úszásnemekben kitarotán úszni.
- Υ Tudjon a kéziszerekkel, sporteszközökkel balesetmentesen feladatokat végrehajtani.

A sajátos nevelési igényű tanulók

1. A mozgásában korlátozott tanulók iskolai fejlesztése

A műveltségi terület elemei és feladatai az alábbiak szerint módosulnak.

Elemek

A testnevelés mozgásanyagának (gimnasztika, torna, atlétika, testnevelési és sportjátékok) sérülésspecifikusan adaptált formái.

Adaptált sportfoglalkozások.

A mindennapos tevékenységek végzésére való mozgásos felkészítés és adaptív eszköz használatának megtanítása.

Feladatok:

A károsodott mozgási és tartási funkciók helyreállítása, korrekciója, kompenzációja.

A mozgás-szervrendszer optimális működőképességének biztosítása.

Az állapotromlás, másodlagos károsodások megelőzése.

A motoros képességek fejlesztése, fizikai kondíció növelése, egészséges életre nevelés, mozgási igény, mozgástudat kialakítása.

A reális mozgásos én-tudat kialakítása, önálló életvitelre elő- és felkészítés.

Tehetséggondozás különböző adaptált sportfoglalkozásokon keresztül.

A gyengénlátó tanulók iskolai fejlesztése

A gyengénlátók az állapotuknak megfelelő speciális mozgásnevelésben vesznek részt. A tananyag tartalmazza a nem ellenjavallt testnevelés anyagot, a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tananyagot, beépítve a gyógytestnevelési eljárásokat.

Feladatok:

A speciális tananyag kialakításánál figyelemmel kell lenni:

a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére,

a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.

A követelmények teljesítése mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség és a társuló mozgásszervi betegség figyelemvételével.

Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengénlátó tanulót a látássérültek sportolási lehetőségeivel, és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

A tanulásban akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

A tanulásban akadályozott tanulók igen eltérő képességekkel és fejlettségi szinttel kerülnek az iskolába. Mind az értelmi, mind a fizikai képességek területén nagy különbségeket mutatnak. Gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, a rosszul koordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet.

A tananyag tartalmazza a nem ellenjavallt testnevelés anyagot, a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tananyagot, beépítve a gyógytestnevelési eljárásokat.

Feladatok:

A mozgásszervek általános képzése, előkészítése, életfontosságú készségek fejlesztése, mozgáskoordináció alapjainak kialakítása.

A szervezet sokoldalú előkészítése, foglalkoztatása, általános kondicionálása, erőnlét megszerzése, fenntartása, állandó fokozása.

A törzs és a végtagok mozgatórendszerének kiterjedt fejlesztése, a mozgásérzékelési képesség csiszolása.

A test valamennyi izomcsoportjának, valamint az egész szervezetnek általános fejlesztése.

Helyzet- és helyváltoztatások társakkal, tárgyakkal is.

Egyensúlyozó gyakorlatok nehezedő feltételekkel.

Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése.

Jellemtulajdonságok: akarat, bátorság fejlesztése.

A megfelelő futótechnika kialakítása, a lábizomzat-fejlesztő, a csípőízület-lazító gyakorlatok. Nyugalmi helyzetből gyors indulások.

A nehézségi erőt legyőző képesség-együttesek megalapozása, gazdaságos erő kifejtés tökéletesítése, a testi képességek harmonikus fejlesztése.

Robbanékonytápot növelő gyakorlatok végzése.

A helyes ugró- és dobótechnikát fejlesztő gyakorlatok, fizikai erőt fokozó feladatok.

Mozgáskészségek megszilárdítása, a motoros képességek fejlesztése, ízületi mozgékonytápot növelése, célirányos kondicionálás, koordinációs képességek tökéletesítése.

Jó izomérzékelés, az egyensúly- és ritmusérzékelés képességének optimalizálása.

Az alapvető fizikai képességek komplex módon, valamint külön-külön történő fejlesztése, a labdázás alapelveinek gyakorlása közben.

Labdavezetési technikák (kézzel – lábbal) elsajátításán keresztül a mozgásműveltség fejlesztése.

A személyiség formálása labdás csoport-, illetve csapatjátékokon keresztül.

A labdával való bánni tudás képességének fejlesztése.

Az adott sportág technikai, taktikai elemeinek bevéése.

A támadás és védekezés képesség-együttesének csiszolása.

Mozgékonytápot, rugalmasság fokozott trenírozása.

A megosztott figyelem képességének automatizálása.

Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.

Hydrogimnasztikai elemek, vízbiztonsági gyakorlatok, úszásnemhez tartozó technikai elemek, ciklikus mozgássorok automatizálása.

Fejlesztés

10.osztály

Éves óraszám: 37

Alapelvek, célok

A matematikatanítás célja, feladata a tanulók önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. Mindezt az a folyamat biztosítja, amelynek során fokozatosan kiépítjük a matematika belső struktúráját (fogalmak, axiómák, tételek, bizonyítások elsajátítása), és a tanultakat változatos területeken alkalmazzuk. A problémák felvetése tegye indokolttá a tanulók számára a pontos fogalomalkotást. Ezek a folyamatok váljanak a tanulók belső, felfedező tanulási tevékenységének részévé.

Mindez fejleszti a tanulók absztrakciós és szintetizáló képességét. A célszerű, új fogalmak alkotása, az összefüggések felfedezése és az ismeretek feladatokban való alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a kreativitást, a problémahelyzetek önálló, megfelelő önbizalommal történő megközelítését, megoldását.

Fejlesztési feladatok, követelmények

A problémaérzékelésre, a problémamegoldásra nevelés fontos feladatunk. Ehhez elengedhetetlen egyszerű matematikai szövegek értelmezése, elemzése, s az hogy a tanulók minél többször önállóan oldjanak meg feladatokat. Aktívan vegyenek részt a tanítási, tanulási folyamatban.

A diszkussziós képesség fejlesztése, a többféle megoldás keresése, megtalálása és megbeszélése a logikus gondolkodást is fejleszti.

Hasznos az élet és a különböző tudományok megértéséhez (a társadalomtudományokéhoz is) a gyakorlatban fontos témák megismerése, pl. a geometriai számítások, a leíró statisztika és valószínűségszámítás elemeinek alkalmazása. Ez megmutatja a tanulók számára a matematika

használhatóságát. El kell érünk, hogy az érettségi előtt állók e területen bizonyos gyakorlatosságra tegyenek szert.

A gyakorlati számítások során alkalmazott újabb ismeretek egyre fontosabbá teszik az elektronikus eszközök célszerű használatát.

A közelítő értékekkel való számoláshoz különösen elengedhetetlen a becslés, a kerekítés, az ellenőrzés különböző módjainak alkalmazása, az eredmény realitásának eldöntése.

A tanulóktól megkívánjuk a szaknyelv pontos használatát, a jelölésrendszer helyes alkalmazását.

A matematikai szöveg értő olvasása, tankönyvek, lexikonok használata, szövegekből a lényeg kiemelése, a helyes jegyzeteléshez szoktatás a felsőfokú tanulást is segíti.

A helyes érvelésre szoktatással sokat tehet (és tesz is) a matematikatanítás a kommunikációs készség fejlesztéséért

3. Tankönyvjegyzék az általános műveltséget megalapozó 9-10. évfolyam számára

	9. évf.	10. évf.
Irodalom	Somos Béla - Szakács Béla: Irodalmi olvasókönyv 9. szakiskolák számára. NTK	Somos Béla - Szakács Béla: Irodalmi olvasókönyv 10. szakiskolák számára. NTK
Nyelvtan	nincs könyv	nincs könyv
Történelem	Závodszy Géza: Történelem és társadalomismeret a szakiskolák 9. évfolyama számára NTK	Balla - Dürr - Szebenyi: Történelem 10. a szakiskolák számára. Korona Kiadó
Földrajz	Kleininger Tamás: Földrajz a szakiskolák számára	Kleininger Tamás: Földrajz a szakiskolák számára
Matematika		
Fizika	Vámagy István: Fizika 9. évf. szakiskolák számára, NTK	Vámagy István: Fizika 10. évf. szakiskolák számára, NTK
Biológia - Egészségtan	Ölveti Klára - Ungvári Jánosné: Biológia, egészségtn. Pedellus	Ölveti Klára - Ungvári Jánosné: Biológia, egészségtn. Pedellus
Kémia	Z. Orbán Erzsébet Kémia 9. a szakiskolák számára. Korona Kiadó	Z. Orbán Erzsébet Kémia 10. a szakiskolák számára. Korona Kiadó
Angol	New Headway Beginner Workbook. Oxford	New Headway Beginner Workbook. Oxford
	New Headway Beginner Students Book, Oxford	New Headway Beginner Students Book, Oxford
Német	Maros - Gorrilieb: Start Neu! Hueber Verlag	Maros - Gorrilieb: Start Neu! Hueber Verlag

II. A SZAKKÖZÉPISKOLAI KÉPZÉS

1. Az egyes középiskolai évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai és követelményei

Középiskolai tantervek

Az iskolai középiskolai évfolyamain az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás:

HT2004- Az Oktatási Minisztérium által 2003-ban kiadott kerettanterv alapján elkészített, 2004. szeptemberétől érvényes helyi tanterv-3 éves képzés

Ezen tanterv alapján a középiskolai kerettanterv követelményrendszerét 3 év alatt teljesítik a tanulók KVFÉ, 11. és 12. középiskolai évfolyamokon.

(Az óraszámok lebontását lásd a mellékelt táblázatban)

A vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoport óraszámába beszámít a középiskolai képzésüket megelőző szakiskolai pályaorientációs óraszám.

HT2007- Az OM által 2003-ban kiadott kerettanterv alapján elkészített, 2007. szeptemberétől induló 9-12. évfolyamos 4 éves képzés helyi tanterve.

Az iskola helyi tantervét a közoktatási törvény és a kerettantervi rendelet alapján készítette el, figyelembe véve az érettségi vizsga követelményeit és a szakképzés központi programjait.

Az **1993. évi oktatási törvény 45.§ 2 bekezdése** szerint az OM által kiadott kerettantervet építette be pedagógiai programjába. Így a helyi tantervben a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

A HT2004 szerint a 11. évfolyamon a társadalomismeret tantárgy követelményeit a történelem órákkal együtt teljesítik a tanulók, együtt számítanak bele az év végi értékelésbe.

A nem kötelező tanórai foglalkozások és a tanórán kívüli foglalkozások meghatározásakor figyelembe vettük a tanulók átlagos felkészültségét, a kétszintű érettségi vizsga követelményeit, a szakmai képzésbe beszámíthatóságot.

Az iskola a kötelező érettségi tárgyak mellett a középszinten kötelezően választható érettségi tárgyként a **vendéglátás- idegenforgalom** szakmacsoport tantárgyból kínálja fel a felkészítést a tanulóknak, a **biológia és kémia** tantárgyakból pedig szintén biztosítja középszinten a felkészítést.

Az emelt szintű érettségire való felkészítést a 11-12. évfolyamon iskolai szervezésű csoportokban választható tanítási órán történik, ha legalább 5 tanuló igényli az adott tantárgyból.(magyar nyelv-és irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, német nyelv, földrajz és rajz).

1.1. Az átjárhatóság

A 10. évfolyam elvégzéséig biztosítjuk az átjárhatóságot a szakiskolai és a szakközépiskolai osztályok között: a szakiskolai kerettantervek „A” változatára épülő helyi tantervünkben a szabadon tervezhető órakeretet felhasználásával, és a felzárkóztatásra, egyéni foglalkozásra biztosított órakerettel is ezt célozzuk. Amennyiben 9-11. évfolyamon a tanév követelményeit a tanuló nem tudja teljesíteni, biztosítjuk tanulmányai folytatásának lehetőségét a Ktv. szerinti 9-10. szakiskolai vagy 11. szakmai évfolyamon. A változtatásra szülői kérésre a tanuló beleegyezésével kerül lehetőség.

1.2. Tanév közbeni felvétel

A szakközépiskolai tanév közbeni felvétel ugyanúgy folyamatos (Befogadó programunk végett), mint a szakiskolai 9-10. évfolyamon. A tanulói jogviszony létesítésének feltételei a következők:

- a. érvényes szakközépiskolai vagy gimnáziumi bizonyítvány (amennyiben a helyi tantervünk követelménye ezt igényli: osztályozó vizsgával az adott tantárgyból, pl. vendéglátás – idegenforgalom)
- b. 9-10. osztályt végzett szakiskolai tanulók számára abban az esetben, amennyiben a helyi középiskolai tanterv évfolyamának követelményeit teljesíti

1.3. Szakközépiskola 9-12. évfolyamának tantárgyi rendszere és óraszámai 2009-2013.
(Kiadás: 2/2008. (II.8.) OKM rendelettel beépítve a 17/2004. 3. számú mellékletébe)

Tantárgy	Éves óraszámok évfolyamonként			
	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	166,5 (4,5)	148 (4)	148 (4)	160 (5)
Történelem és társadalmi ismeret	111 (3)	74 (2)	74 (2)	96 (3)
Társadalom és etika	-----	-----	37 (1)	-----
Idegen nyelv	111 (3)	111 (3)	111 (3)	128 (4)
Matematika	148 (4)	111 (3)	111 (3)	128 (4)
Ének-zene	37 (1)	37 (1)	-----	-----
Rajz	37 (1)	-----	37 (1)	-----
Osztályfőnöki	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Testnevelés és sport	74 (2)	74 (2)	74 (2)	80 (2,5)
Fizika	74 (2)	74 (2)	-----	-----
Földrajz	37 (1)	74 (2)	-----	-----
Biológia	37 (1)	74 (2)	74 (2) kvé	64 (2) kvé
Kémia	37 (1)	37 (1)	-----	-----
Informatika	55,5 (1,5)	37 (1)	37 (1)	64 (2)
Szakmai orientáció				
pályaorientációs gyakorlat	111 (3)	111 (3)	-----	-----
szakmai rajz		-----		
szakmai kommunikáció	18 (0,5)	37 (1)		
szakmai informatika	18 (0,5)			
gazdasági alapismeretek	37 (1)	37 (1)		
Szakma csoportos alapozó oktatás	-----	-----		
Gyakorlat			74 (2)	64 (2)
Vendéglátás-idegenforgalom			74 (2)	64 (2)
Szállodai ismeretek			74 (2)	64 (2)
Marketing			74 (2)	64 (2)
Éves óraszám	1147	1073	1036	1008
Emelt szintű érettségire felkészítések (szabadon választható)				
magyar nyelv és irodalom	2	2	2	2
történelem	2	2	2	2
matematika	2	2	2	2
idegen nyelv	2	2	2	2
vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretek	2	2	2	2

Középszintű érettségire kötelezően választható tárgyak				
informatika	-	-	-	-
földrajz	-	-	2	2
biológia	-	-	-	-
vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretek	-	-	-	-

1.4. Szakközépiskola 9-12. évfolyamának tantárgyi rendszere és óraszámai 2010-2014.
(Kiadás: 2/2008. (II.8.) OKM rendelettel beépítve a 17/2004. 3. számú mellékletébe)

Tantárgy	Éves óraszámok évfolyamonként			
	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	148 (4)	148 (4)	148 (4)	128 (4)
Történelem és társadalmi ismeret	111 (3)	74 (2)	74 (2)	96 (3)
Társadalom és etika	-----	-----	37 (1)	-----
Idegen nyelv	111 (3)	111 (3)	111 (3)	128 (4)
Matematika	148 (4)	111 (3)	111 (3)	128 (4)
Ének-zene	37 (1)	-----	----	----
Művészettörténet	----	37 (1)	----	---
Rajz	37 (1)	-----	37(1)	-----
Osztályfőnöki	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Testnevelés és sport	74 (2)	74 (2)	74 (2)	96 (3)
Fizika	74 (2)	74 (2)	-----	-----
Földrajz	37 (1)	74 (2)	-----	64 (2) kvé
Biológia	37 (1)	74 (2)	74 (2) kvé	64 (2) kvé
Kémia	74 (2)	37 (1)	-----	-----
Informatika	55,5 (1,5)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Szakmai orientáció				
Pályaorientációs gyakorlat	111 (3)	111 (3)	-----	
Szakmai informatika	----	----		18 (0,5)
Szakmai kommunikáció	18 (0,5)	37 (1)		
Gazdasági alapismeretek	37 (1)	37 (1)		
Szakkcsoportos alapozó				
Gyakorlat	-----	-----	74 (2)	64 (2)
Vendéglátás-idegenforgalom			74 (2)	64 (2)
Szállodai ismeretek			74 (2)	64 (2)
Marketing			74 (2)	64 (2)
Éves óraszám	1147	1073	1073	1072
Emelt szintű érettségire felkészítések (szabadon választható)				
magyar nyelv és irodalom	2	2	2	2
történelem	2	2	2	2
matematika	2	2	2	2
idegen nyelv	2	2	2	2
vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretek	2	2	2	2
Középszintű érettségire kötelezően választható tárgyak				
informatika	-	-	-	-
földrajz	-	-	-	-
biológia	-	-	-	-
vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretek	-	-	-	-

1.5. Szakközépiskola 9-12. évfolyamának tantárgyi rendszere és óraszámai 2011-2015.
(Kiadás: 2/2008. (II.8.) OKM rendelettel beépítve a 17/2004. 3. számú mellékletébe)

Tantárgy	Éves óraszámok évfolyamonként			
	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	148 (4)	148 (4)	148 (4)	128 (4)
Történelem és társadalmi ismeret	111 (3)	74 (2)	74 (2)	96 (3)
Társadalom és etika	-----	-----	37 (1)	-----
Idegen nyelv	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Matematika	148 (4)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Művészettörténet	37 (1)	37 (1)	-----	-----
Rajz	37 (1)	-----	37(1)	-----
Osztályfőnöki	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Testnevelés és sport	74 (2)	74 (2)	111 (3)	96 (3)
Fizika	74 (2)	74 (2)	-----	-----
Földrajz	37 (1)	74 (2)	74 (2) kvé	64 (2) kvé
Biológia	37 (1)	74 (2)	74 (2) kvé	64 (2) kvé
Kémia	74 (2)	37 (1)	-----	-----
Informatika	55,5 (1,5)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Szakmai orientáció				
Pályaorientációs gyakorlat	111 (3)	111 (3)	-----	-----
Szakmai informatika	18 (0,5)			
Szakmai kommunikáció	18 (0,5)	37 (1)		
Gazdasági alapismeretek	37 (1)	37 (1)		
Szaktananyagok alapozó				
Gyakorlat	-----	-----	74 (2)	64 (2)
Vendéglátás-idegenforgalom			74 (2)	64 (2)
Szállodai ismeretek			74 (2)	64 (2)
Marketing			74 (2)	64 (2)
Éves óraszám	1165,5	1073	1184	992
Emelt szintű érettségire felkészítések (szabadon választható)				
magyar nyelv és irodalom	2	2	2	2
történelem	2	2	2	2
matematika	2	2	2	2
idegen nyelv	2	2	2	2
vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretek	2	2	2	2
kötelezően választható tárgyak				
informatika	-	-	-	-
földrajz	-	-	-	-
biológia	-	-	-	-
vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretek	-	-	-	-

Szakmai kommunikáció a második félévben van, heti 1 órában

1.6. Szakközépiskola 9-12. évfolyamának tantárgyi rendszere és óraszámai 2012-2016.
(Kiadás: 2/2008. (II.8.) OKM rendelettel beépítve a 17/2004. 3. számú mellékletébe)

Tantárgy	Éves óraszámok évfolyamonként			
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	148 (4)	148 (4)	148 (4)	128 (4)
Történelem és társadalmi ismeret	111 (3)	74 (2)	74 (2)	96 (3)
Társadalom és etika	-----	-----	37 (1)	-----
Idegen nyelv	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Matematika	148 (4)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Művészettörténet	37 (1)	37 (1)	----	-----
Rajz	37 (1)	-----	37 (1)	-----
Osztályfőnöki	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Testnevelés és sport	185 (5)	185 (5)	185 (5)	160 (5)
Fizika	74 (2)	74 (2)	-----	-----
Földrajz	37 (1)	74 (2)	74 (2) kvé	64 (2) kvé
Biológia	37 (1)	74 (2)	74 (2) kvé	64 (2) kvé
Kémia	74 (2)	37 (1)	----	-----
Informatika	55,5 (1,5)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Szakmai orientáció				
Pályaorientációs gyakorlat	111 (3)	111 (3)	-----	-----
Szakmai informatika	18 (0,5)	-----		
Szakmai kommunikáció	18 (0,5)	37 (1)		
Gazdasági alap ismeretek	37 (1)	37 (1)		
Szakmacsoportos alapozó				
Gyakorlat	-----	-----	74 (2)	64 (2)
Vendéglátás-idegenforgalom			74 (2)	64 (2)
Szállodai ismeretek			74 (2)	64 (2)
Marketing			74 (2)	64 (2)
Éves óraszám	1276,5	1184	1258	1056
Emelt szintű érettségire felkészítések (szabadon választható)				
magyar nyelv és irodalom	2	2	2	2
történelem	2	2	2	2
matematika	2	2	2	2
idegen nyelv	2	2	2	2
vendéglátó-idegenforgalmi alap ismeretek	2	2	2	2
kötelezően választható tárgyak				
informatika	-	-	-	-
földrajz	-	-	-	-
biológia	-	-	-	-
vendéglátó-idegenforgalmi alap ismeretek	-	-	-	-

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 9–12. évfolyam

Célok és feladatok

A magyar nyelv és irodalom tantárgy biztos és állandó értékeket és a jelenben alakuló, változó kultúrát közvetít. Tartalommal tölti meg és erősíti a nemzeti nyelvi és kulturális identitást, felkelti a minőségi megnyilatkozás iránti igényt, erősíti az etikai, erkölcsi ítélőképességet és elősegíti a jelen és a jövő egységesülő világában más kultúrák megismerését. A tanításnak *hiteles kérdések és válaszok* megfogalmazásával kell reagálnia a diákok mindennapi életvilágára. Így például azzal is számolnia kell, hogy az elektronikus információhordozók, a műholdas televíziózás, a videokultúra térhódításának közegében működik. E kihívás még előre nem látható erővel hat a könyv kulturális, információhordozó és szellemi jelentőségére. Tudnia kell azt is, hogy az ifjúsági szubkultúrán belül a zenének és a mozgóképi művészeteknek nagy szerepük van; de azt is figyelembe kell vennie, hogy a kulturális hátrány, a szegénység és az élményhiány mint nyelvi deficit jelentkeznek az iskolában, valamint hogy a nyelvi manipulációt és az információ szabadságát egyaránt megtapasztalja az érintett korosztály. Tantárgyunk feladata, hogy az iskola mindennapjaiban hatékony és meggyőző legyen egyrészt mint a tanuláshoz elengedhetetlenül szükséges önkifejezési, szövegértési, gondolkodási képességeket fejlesztő tartalmak és tevékenységek rendszere, másrészt mint az érzelmi élet gazdagítása, a személyiségfejlesztés, az értékadás meghatározó terepe.

A *magyar nyelv* tantárgy feladata, hogy fejlessze a nyelvi megértés és kifejezés képességét, tudatosítsa és rendszerezze a korábban megszerzett tudást a nyelv társas, társadalmi szerepéről, a nyelv és gondolkodás viszonyáról, az anyanyelv jelenbeli és múltbeli változásairól. A középiskolát végzettektől elvárt nyelvi kultúra magában foglalja a beszédértés, a beszéd, a szövegértés és a szövegalkotás képességét és mindezek minőségi alkalmazását a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások különféle élethelyzeteiben. (Ide értve a hangzó és írott szövegek mellett az audiovizuális közlés és az IST különféle jelenségeinek ismeretét, megértését, készség szintű gyakorlati alkalmazását.) Az igényes és a kellő mértékben tudatos anyanyelvhasználat előmozdítja más élő nyelvek tanulását.

Az *irodalmi műveltség elsajátítása* által a diákok mindenféle szövegnek pontosabb értőivé válhatnak. Megismerhetnek olyan élethelyzeteket, döntési szituációkat, erkölcsi dilemmákat, megoldási mintákat, magatartásformákat, értékeket, eszméket és gondolatokat, amelyek a saját életükben is érvényesíthetők. Együttérzővé válhatnak más magatartások, életformák, szociális helyzetek, meggyőződések iránt. Megismerhetik a nyelv kifejező lehetőségeit, ezáltal az anyanyelv szépségének átélt élményével gazdagodhatnak. Megszerezhetik azt a műveltségi anyagot, amely a magyar és az európai kultúra hivatkozási alapja. Megismerhetnek más alternatívát a tömegkultúra mellett, modellt az igényes önművelésre. Igényesebbé válhatnak abban, hogyan tegyenek föl kérdéseket, mennyire mélyen és pontosan fogalmazzanak meg problémákat. Az irodalmi recepció tényezőinek tudatosítása, az irodalom megítélésében, befogadásában megjelenő többféle nézőpont megismerése révén az irodalmat, mint a mindennapokban, a különféle személyiségek látókörének, attitűdjének stb. megfelelően változó jelenséget érthetik és fogadják be. Képesé válhatnak ezáltal az önálló véleményformálásra, kánonok, értékek személyes megítélésére, a tudatos olvasmányválasztásra.

Tantárgyaink céljai és feladatai között – egy olyan világban, ahol a „szót értés” jelentősége ugrásszerűen megnőtt a személyes kapcsolatokban, a munkavállalásban, az érvényesülésben – kiemelten szerepel, hogy az iskola esélyt nyújtson a diákoknak arra, hogy sikeressé váljanak további tanulmányaikban és a munka világában. A demokráciában a politikai, közéleti, helyi önkormányzati és a civil szféra egyaránt felelős döntéseket hozó polgárokat kíván, akik artikulálni és érvényesíteni tudják érdekeiket és értékeiket, akik szellemileg-lelkileg felnőtt emberek. Tantárgyunk hatékonyan tud hozzájárulni ehhez. Célunk továbbá, hogy a diákok a 21. század információs társadalmában is megőrizzék az anyanyelv és a személyes érintkezés, a személyes gondolat semmivel sem pótolható értékét.

Megjegyzés:

A magyar nyelv és irodalom kerettanterve magyar nyelvből a 11–12. évfolyamra, irodalomból pedig a 9–12. évfolyamra kétféle tematikai-tartalmi felépítést közöl.

Fejlesztési követelmények

A beszéd-készség fejlesztése, a szóbeli szövegek megértésére, értelmezésére és alkotására, a kulturált nyelvi magatartásra való felkészítés középiskolai fokon is alapkövetelmény a magyar nyelvi és irodalmi nevelésben. Az életkorak megfelelően fejlett kommunikáció minden beszédhelyzetben a beszédpartnerrel való együttműködés képességét jelenti, a másként vélekedők álláspontjának fel fogását, tiszteletét, a saját vélemény megvédését, illetve korrigálását. Feltételezi a kommunikációs zavarok felismerését és képességet feloldásukra, kritikus magatartást a téves ítéletek, a manipulációs szándékok felismerésében. A hatásos kommunikáció megkívánja a verbális eszközök, a szöveg- és mondatfonetikai eszközök és a nem verbális kifejezés (testbeszéd) sikeres összehangolását, a megfelelő stílust és magatartást a magán- és a nyilvános kommunikáció ismeretlen

helyzeteiben is. A kommunikációban való részvételhez a befogadó oldaláról elengedhetetlenül szükséges a kommunikáció pragmatikai szintű jelzéseinek megértése, értelmezése, illetve alkalmazása. A fejlesztés fontos területe a tömegkommunikációra és az audiovizuális, informaticai alapú (IST) közlésekre vonatkozó tudásanyag bővítése: az általános iskolában tanult műfajok körének kiterjesztése, az értő, kritikus befogadáson kívül önálló szövegalkotás néhány publicisztikai, audiovizuális és informaticai háttérű műfajban, a képi elemek, lehetőségek és a szöveg összekapcsolásában rejlő közlési lehetőségek kihasználásával.

A középiskola szintjének megfelelő szövegértés fejlesztésében követelmény az elemzési, szövegértelmezési jártasság színvonalának emelése a tanult leíró nyelvtani, szövegtani, jelentéstani, pragmatikai ismeretek alkalmazásával és az elemzés kiterjesztése a szépirodalmi szövegek mellett a szakmai-tudományos, publicisztikai, közéleti (audiovizuális, informaticai alapú) szövegek feldolgozására, értelmezésére is. Ez a tevékenység magában foglalja a szövegek nyelvi-stilisztikai, retorikai sajátosságainak értelmezését, jelentésszerkezetük, gondolatmenetük feltárását, a szöveg szó szerinti és mögöttes jelentésének értelmezését, a szöveg vizuális megjelenítéséből, a szöveges és vizuális, audiovizuális elemek kapcsolatából adódó jelentésrétegeinek, többletjelentéseinek feltárását. A szövegértésnek ki kell terjednie a szövegek közti kapcsolatok vizsgálatára, az azonos problémák különböző megközelítéseinek, a különféle műértelmezéseknek az összehasonlítására és a velük kapcsolatos önálló állásfoglalásra.

A szövegalkotás folyamatos fejlesztése a szabatos fogalmazás követelményén kívül a személyiséget kifejező, egyéni stílus bátorítását is jelenti. A szövegértés és -alkotás képessége ezen a fokon kiterjed az egyén magánéletének és társas-társadalmi életének minden szóbeli és írásbeli megnyilatkozására valamennyi kommunikációs funkcióban (tájékoztató-ábrázoló, kifejező, meggyőző, felhívó, kapcsolatteremtő és -tartó). A korábban is gyakorolt közlési formák (elbeszélés, leírás, jellemzés) folyamatos fejlesztésén túl kiemelkedően fontos, hogy kellő gyakorlatot szerezzenek a diákok az érvelés technikájában szóban és írásban egyaránt. Továbbra is fontos sokféle lehetőség biztosítása a kreatív szövegalkotó tevékenységre, például személyes élmények, belső képek fölidézésére, a szöveg játékos átalakításra, újságműfajok művelésére, valamint hosszabb fölészülést igénylő (pl. digitális elemeket, multimédiás eszközöket is használó) tanulmány, pályázat alkotására. A változatos szövegelemző eljárások önálló használata biztosítja a művek gondolati, erkölcsi, esztétikai jellemzőinek egyre teljesebb megértését, a fejlett kifejezőképesség pedig a következtetések szabatos, az egyéni véleményt, élményt is kifejező bemutatását.

A tanulási képesség fejlesztésének fontos területe a kapcsolatteremtés és az együttműködés képességeinek alakítása a társakkal, a szöveggel; a nyelvhasználat, a gondolkodás, a viselkedés és érzelmi fejezés összefüggéseinek megértése. Feladata másrészt a kognitív képességek tevékenységekben való alakítása: a történeti gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a jelentésszintekre vonatkozó szövegelemzési eljárások, az indukció és dedukció, a következtetés, az analízis és szintézis logikai eljárásainak alkalmazása. Szorosan összefügg ezzel a rendszeres könyvtári munka, a különféle (pl. informaticai technológiákra épülő) információhordozók használata, annak a képességnek elsajátítása, hogy kellő problémaérzékenységgel, kreativitással és önállósággal igazodjanak el az információk világában; értelmesen és értékteljesen tudjanak élni az önképzés lehetőségeivel.

A magyar nyelv életének, rendszerének ismerete középiskolai fokon alapkövetelményként a grammatikai, szövegtani, jelentéstani, stilisztikai-retorikai, helyesírási jelenségek önálló fölismerését, a tanultak tudatos alkalmazását jelenti. Ezt kiegészíti a nyelv és társadalom viszonyáról, illetve a nyelvi állandóság és változás folyamatáról szerzett tudás. Ezek az ismeretek alappozzák meg a nyelvi normákhoz való tudatos alkalmazkodást, a nyelvhelyességi kérdések felelős megítélését, az aktív nyelvművelésben való részvételt, a saját nyelvi teljesítmény tökéletesítését. Az anyanyelvi műveltség fontos összetevője a tájékozottság a magyar nyelv eredetéről, rokonságáról, történetének főbb korszakairól; a magyar nyelv és a magyar művelődés elválaszthatatlan kapcsolatának tudatosodása és élményi átélése. A tanulmányoknak ezen a fokon valódi lehetőség nyílik az anyanyelvi ismeretek tudatos fölhasználására az idegen nyelvek tanulásában.

Az irodalom és az olvasó kapcsolatában változatlan követelmény annak magasabb szinten való megértése, hogy milyen élményeket, érzelmeket, jelentéseket közvetít az irodalom az egyének és a közösség számára. Változatlanul igény az irodalomtanítás élményszerűsége, a kapcsolatteremtés a tananyag és a tanulók személyes életproblémái között, az irodalmi élményeknek nemcsak tárgyyszerű, hanem kreatív, játékos feldolgozása is. Középiskolai fokon elvárható a művek tágabb kontextusban látása, például egy-egy téma változatainak, más művészeti ágakban való adaptációinak összehasonlítása. Annak vizsgálata, milyen hatása és olvasatai voltak a műnek a maga korában, mik az érintkezési pontjai a kortársak műveivel, milyen a megítélése az utókorban. Hozzá tartozik ehhez a teljesebb irodalomtudáshoz a magyar irodalom néhány jelentős témájának, kapcsolódási pontjának fölismerése eltérő világlátású, szemléletű művekben, például élet és halál, szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezet, barátság, szerelem, nemzeti hagyományok, érzelmi-szellemi kötődések, magyarság és európaiság témakörében.

Az irodalmi műveltség elsajátítása több összetevőből áll. Mindenekelőtt képesség a művek jelentésének, erkölcsi tartalmának, esztétikai elemeinek megértésére, megfogalmazására a tanult fogalmak használatával szóban és írásban. E tudás része az irodalom folytonosságának és változó jellegének fölismerése, tájékozottság a

magyar irodalom történetében, a magyar és az európai irodalom néhány kapcsolódási pontjában. De idetartozik az alapvető korstílusok és műfajok ismerete, néhány klasszikus magyar író, költő pályaképeinek, életútja fontosabb állomásainak, illetve más alkotók írói portréjának önálló bemutatása. Az irodalmi tanulmányok fontos kiegészítője a folyamatos tájékozódás a nevezetes emlékhelyekről, különösen a régió, a lakóhely irodalmi vonatkozásairól.

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai érzékenység a felnőttkor küszöbére ért ember meghatározó tulajdonsága. E téren a magyar nyelvi és irodalmi tanulmányokra jelentős szerep hárul a logikus gondolkodás képességének növelésében és az önismeret, az önkritikai érzék folyamatos fejlesztésében. Az irodalmi művek feldolgozásában a véleményeknek teret adó megbeszélés növeli a fogékonyságot az igazságra, a megértésre, az együttérzésre mint értékre, segítheti az erkölcsi és érzelmi konfliktusok fel fogását, ráhangolhat a pozitív érzelmekre, a derűre, a szépségre.

9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

1. Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása és megértése; kulturált nyelvi magatartás

A kommunikáció tényezőiről és funkcióiról tanult ismeretek felhasználása a tömegkommunikációs műfajok értő és kritikus befogadásában.

Tapasztalatok szerzése a manipulatív szándék felismerésében; kritikus magatartás a téves ítéletekkel szemben.

Kreatív gyakorlatok tömegkommunikációs és audiovizuális műfajok alkotására szóban és írásban, a szöveg, a képanyag, a grafikai, tipográfiai eszközök megfelelő elrendezésével (diákújság vagy más szerkesztése).

Az irodalmi művekben, illetve az órai megbeszélésben észlelt kommunikációs zavaroknak, majd ezek okainak felismerése és törekvés a feloldásukra.

Az irodalmi művek szereplőinek magatartásában érzékelhető manipulációs szándékok felismerése.

A szereplők testbeszédének (nem nyelvi kifejezőeszközeinek) értelmezése a színpad és a film világában.

2. Olvasás, írott szöveg megértése

A szöveg makro- és mikroszerkezetének, az egész és rész viszonyának vizsgálata szakmai-tudományos, publicisztikai és szépirodalmi művekben, az audiovizuális és informatikai alapú média különböző műfajaiban.

Az olvasott szépirodalmi szövegek szó szerinti és a kommunikációs helyzetből, illetve a szöveg sajátos szervezettségéből adódó többletjelentéseinek tudatos megkülönböztetése.

Legalább egy mű elemző bemutatása során különböző műértelmezések összevetése egymással és az értelmezett művel.

Gyakorlatok a köznyelvitől elütő (például régies, elliptikus, bonyolult mondatszerkezetű) szövegek megértésére.

3. Írás, szövegalkotás

Szövegátalakítás hangnem- és szempontváltással, tömörítés megadott terjedelemben, szövegfeldolgozás megadott kérdések, szempontok alapján.

A kommunikációs helyzetnek (ki, kinek, milyen céllal, milyen formában) megfelelő szabatos szövegalkotás a felépítés, tagoltság, kifejtettség, tartalmasság, koherencia, kifejezőmód és a műfaj figyelembevételével különféle témákban.

A címzettnek, a témának, a beszédhelyzetnek megfelelő szóbeli megnyilatkozása személyes érintettség kifejezésével.

Különböző nézőpontú értékelések érveinek összevetése alapján önálló állásfoglalás különféle műfajokban, például glossza, recenzió, könyvajánlás, kiselőadás formájában.

Kreatív gyakorlatok az „alkotótárs” helyzetéből, művek szereplőinek jellemzése egy másik szereplő nézőpontjából, jelenetek előadása hangnemváltással, egy-egy versszak írása kötött formában, befejezésváltzatok alkotása, történetátírás új nézőpontból, hiányzó szövegrészek beírása, szakaszok, illetve sorok rendjének újraalkotása.

Szereplők – drámai szituációhoz kötődő – feltételezhető gondolatainak megfogalmazása.

Rendezői utasítás írása egy-egy jelenethez: színpadkép, színpadi mozgás, díszlet, jelmez.

Vizuális elemek (kiemelések, betűtípusok, színek, illusztrációk) tudatos alkalmazása az írott nyelvben (pl. beszámoló, portfólió, informatikai háttérű szövegek, különféle

publicisztikai műfajok stb.).

4. A tanulási képesség fejlesztése

Gyakorlatosság a jegyzet- és vázlatkészítésben írott szövegről, előadásról. Irodalmi és köznapi témákban ismeretterjesztő, értekező szövegek feldolgozása, az adatok rendszerezése önállóan vagy csoportmunkával.

Az iskolában tanult anyag kibővítése önálló könyvtári kutatással, különböző típusú dokumentumok (könyv, folyóirat, video, multimédia, CD) kiválasztása, értékelése és felhasználása megadott vagy választott témában.

5. Ismeretek az anyanyelvről

A nyelvi szintek szabályairól és elemkészletéről eddig tanultak fogalmi szintű megnevezése, az ismeretek önálló felhasználása értelmezési és fogalmazási feladatokban. Szövegek mikro- és makroszerkezetének feltárása: bekezdések, utalások, kapcsolatok, egyeztetések szerepének vizsgálata, értékelése.

Különböző tartalmú publicisztikai, szakmai-tudományos, közéleti, gyakorlati (pl. digitális) szövegek önálló elemzése szerkezetük, témahálózatuk, jelentésrétegeik és szövegegységeik logikai kapcsolatainak, vizuális megjelenítésének bemutatásával.

A szórend, az aktuális tagolás és a jelentés összefüggésének figyelembevétele.

A magyar helyesírás alapelveinek ismeretében készség az önálló hibajavításra, önkontrollra.

A helyesírás értelemtükrözőtető lehetőségeinek ismerete és felhasználása.

A szövegfontetiki eszközök szerepének fölismerése és igényes alkalmazásuk különféle szövegek értelmezésében, felolvasásában, memoriterek előadásában.

6. Az irodalom és az olvasó kapcsolata; ismeretek az irodalomról

Az irodalom mint valóságmodell és teremtett világ.

Néhány példa ismerete a jelentés és a hatás történeti feltételezettségéről és változásairól, a befogadás és a jelentésadás történetiségéből.

Tapasztalatszerzés az európai és a magyar irodalom két nagy forrása, a görög-római antikvitás és a Biblia utóéletéről, hatásáról, a közös hagyományban utalási rendszerként való továbbéléséről.

Bizonyos toposzok, archetípusok, vándormotívumok fölismerése, a tanult művek elhelyezése motívikus kontextusban (például évszakok, sziget, hegy, kert, tűz, utazás).

Epikai művekben az idő- és eseményszerkezet fölismerése; a cselekményszálak szétválasztása több szálon futó cselekmény esetében; eseményszerkezet és szövegszerkezet (fabula és szűzsé) viszonyának vizsgálata.

A szerző, az elbeszélő és a szereplők megkülönböztetése, a nézőpontok érzékelése, az elbeszélő nézőpont, a beszédhelyzet (látókör) azonosítása és funkciójának értelmezése az olvasott művekben.

Az előretalások és képletetések fölismerése, szerepük megfogalmazása.

A leírások funkciójának értelmezése, a jellemzés eszközeinek azonosítása.

Lírai művekben a költő életrajzi alakja és a versben megszólaló „én” megkülönböztetése.

A vers beszédhelyzetének, a megszólító és megszólított viszonyának bemutatása.

A lírai kompozíció néhány meghatározó elemének (például beszédhelyzet, időszerkezet, logikai szerkezet, refrén) azonosítása.

A lírai költemény hangnemének, műfajának, verstípusának megnevezése.

A versritmus és a rímelés jellegének és hangulati hatásának, valamint néhány alapvető versformának az ismerete; a tanult művekben a szöveghangzás szerepének fölismerése.

A dráma műnemének, sajátosságainak meghatározása; a cselekmény elemeinek és szerkezetének bemutatása; szövegtípusok azonosítása a drámában.

Idő-, tér- és cselekménykezelés fölismerése a tanult drámákban; párhuzamos jelenetek, az epikai és drámai cselekményszervezés és az időkezelés összevetése.

A tragédia, a tragikus hős meghatározása, jellemzése.

A drámai konfliktus, az akció és dikció, az írott mű és az előadás viszonyának bemutatása.

A dráma és a színház kapcsolatának, kölcsönhatásának jellemzése az európai színház- és színjátszástörténet néhány nagy korszakában.

Irodalmi és művelődéstörténeti ismeretek alapján tájékozódás az irodalom kronológiájában és földrajzában.

Az olvasott művek elhelyezése a korban, néhány fontos részlet fölidézése az alkotók életrajzából.

Korokhoz kötődő témák, problémák meglátása a tanult irodalmi művekben és értekező

prózaalkotásokban.

Egy-egy irodalmi mű fogadtatásának ismerete a saját korában, jelentősége az utókor szemében.

Kapcsolatok fölismerése az európai irodalom kezdetei és későbbi magyar irodalmi alkotások között.

Kortársi kapcsolatok, az irodalom és más művészeti ágak közti összefüggések fölfedezése a tárgyalt művekben.

7. Az ítéltőképeség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése

Az irodalom önmegértést, önértelmezést elősegítő funkciójáról való tapasztalat felhasználása.

A művekben megjelenő emberi szerepek, csoportnemek és értékek fölismerése és azonosítása.

Az eltérő és egymással szembeesülő igazságok, egyazon kérdésre adott különböző magatartásválaszok jellemzése.

Állásfoglalás írása a mű egy szereplőjének vagy egészének értékrendjéről.

Értelmezések tételmondatainak kiemelése, alátámasztása vagy cáfolata saját érvekkel.

Magyar nyelv

Témakörök	Tartalmak
A tömegkommunikáció	A kommunikációs folyamat tényezőinek és funkcióinak áttekintése. Az újságbeli, a rádiós és televíziós, digitális (IST alapú) információközvetítés meghatározó műfajai, ezek nyelvi kifejezési formáinak, hatáskeltő eszközeinek, képi eszközeinek azonos és különböző jellemvonásai.
A nyelvtani szintek grammatikája	Hangtani ismeretek: magyar hangállomány, hangtörvények; alaktan: szóelemek, szótó, képző, jel, rag – kapcsolódásuk és változataik; szófajtan: a szófaj fogalma és a szófaji rendszer; mondattan: a mondatok osztályozása, a szintagmák, egyszerű és összetett mondat; jelentéstan: hangalak és jelentés viszonya a nyelvi szinteken.
A szöveg szerkezete és szintaktikai szintje	A szöveg és a mondat. A szöveg felépítése, a szövegegységek. A szöveg szintaktikai szintje, a szövegösszefüggés grammatikai kapcsolóelemei. A logikai kapcsolat, a hiány összetartó szerepe. A mondat szórendjének összefüggése a szövegbe ágyazottsággal, aktuális tagolása.
A szöveg jelentése	A szemantikai és a pragmatikai szint, a szöveg és a kommunikációs folyamat összefüggése. Szótári és lexikális jelentés. Témahálózat, tételmondat, kulcsszavak. A szöveg fonetikai eszközök szerepe a szöveg jelentésében.
Helyesírás	A szöveg központosítása. A magyar helyesírás alapelvei.
Könyv- és könyvtárhasználat	Témafeldolgozás különböző – verbális és audiovizuális elektronikus és digitális – információhordozók felhasználásával.
Fogalmak	A tömegkommunikáció tájékoztató, véleményformáló, ismeretterjesztő műfajai: cikk, glossza, recenzió, kritika, kommentár, interjú, riport <i>Szöveg, szövegegységek:</i> bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (lineáris, globális); szövegkapcsoló elemek: kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautaló kapcsolatok, egyeztetés a szövegben; a hiány összetartó szerepe; jelentésrétegek, témahálózat, tételmondat, kulcsszó; kötött és kommunikatív (szabad) szórend, aktuális tagolás: ismert és újságoló rész (téma, réma); szöveg fonetikai, vizuális eszközök. Központosítás: gondolatjel, zárójel, kettőspont, pontosvessző, idézőjel szerepe.

Irodalom

Témakörök

Tartalmak

Szerző – mű – befogadó	Műelemzés és műértelmezés verses és prózai művek kreatív feldolgozásával.
Mítosz és irodalom	Mitológiai történetek. Jellemző részletek az Iliászból vagy az Odüsszeiából. Szemelvények a görög és a római lírából (legalább négy mű). A görög dráma: Szophoklész egy drámája. Antik témák, alakok továbbélése az irodalomban, filmen és a képzőművészetekben (archetípusok, archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, átiratok, intertextualitás, reflexív megnyilatkozások ismerete, fel fedezése).
Az antikvitás irodalma	Részletek az Ó- és Újszövetségből. Bibliai témák és műfajok továbbélése az európai és a magyar irodalomban, képzőművészetekben, filmen (pl. bibliai archetípusok, a kétszintes világkép megjelenései, az apokalipszis motívuma, bibliai parafrázisok, adaptációk stb.).
A Biblia és hatása az irodalomra	Legalább öt szemelvény tematikai és műfaji változatosságban az európai és a magyar középkor irodalmából (himnuszok, legendák).
A középkor irodalma	Balassi Bálint költői portréja. Néhány mű, részlet a magyarországi udvari reneszánsz és a reformáció irodalmából.
Portrék, verses és prózai alkotások az európai és a magyar reneszánsz irodalomból	Zrínyi Miklós és a barokk eposz látásmódja.
Portrék a magyar barokk irodalomból	Shakespeare drámái, legalább egy mű feldolgozásával. A francia klasszicista dráma jellemző vonásai (pl. Molière).
Az európai színház történetéből	

Fogalmak

Művelődéstörténeti korszak, korstílus, antikvitás, középkor, humanizmus, reneszánsz, reformáció, barokk; mítosz; testamentum, evangélium, prófécia, példázat, zsoltár, eposz, eposzi kellék, legenda, trubadúrköltészet, novella, históriás ének, széphistória, fikció, fiktív levél; ciklus; drámai műnem, késleltetés, katarzis, kardal, hármasság; allegorikus ábrázolás, alakzat, gondolatrítmus, körmondat, ütemhangsúlyos verselés, Balassi-strófa, időmértékes verselés, jambus, trocheus, daktilus, anapestus, spondeus; értelmezés.

Memo riter

Teljes művek és részletek szöveghű felidézése (legalább három vers, egy 10-15 soros prózarészlet vagy egy drámarészlet); az idézet célnak és szöveggörnyezetnek megfelelő alkalmazása szóban és írásban.

Szerzők és művek

Néhány történet az antik mitológiából és a Bibliából; jellemző részletek az Iliászból vagy az Odüsszeiából; Janus Pannonius egy-két verse; Balassi Bálint: Egy katonanének és még két vers; Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelm – néhány részlet; Szophoklész, Shakespeare, Molière egy-egy drámája vagy drámarészlete.

A továbbhaladás feltételei

Kellő tempójú, olvasható írás, a szöveg megértését biztosító olvasás, felolvasás. A kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat. A címzettnek, a témának, a beszédhelyzetnek megfelelő fogalmazás. A tömegkommunikáció gyakori műfajairól, eszközeikről és hatásukról szerzett alapvető ismeretek birtokában véleményalkotás, kritikus magatartás befogadásukban. Az irodalom és az olvasó kapcsolatában a sajátos kommunikációs viszony fölismerése.

Jártasság szövegemelő eljárásokban: a tételmondat kiemelése, tömörítés megadott terjedelemben, szövegfeldolgozás megadott kérdések alapján. A szöveg szerkezetének, témahálózatának fölismerése. Az olvasott szépirodalmi szövegek szó szerinti és többletjelentésének megkülönböztetése. A szöveg fonetikai eszközök és pragmatikai szintű jelzések szerepének fölismerése a szövegek értelmezésében. Szabatos, világos fogalmazás: a kommunikációs helyzetnek megfelelő szöveg felépítés. Vizuális kifejező elemek alkalmazása írott és digitális szövegekben. A művek szereplőinek jellemzése egy másik szereplő nézőpontjából.

A magyar helyesírás alapelveinek ismerete, alapvető helyesírási készség. Jegyzet és vázlat készítése írott szövegről, előadásról. Könyvtárhasználati tájékozottság.

Epikai, drámai, lírai formák és a tanult műfajok azonosítása. Az epikai művekben a szereplők és a köztük levő viszony jellemzése, a drámai művekben az idő-, tér- és cselekményszerkezet bemutatása. A szerző, az elbeszélő és a szereplők megkülönböztetése, az elbeszélői nézőpont, a beszédhelyzet értelmezése. A lírai kompozíció néhány meghatározó elemének (beszédhelyzet, verselés, ismétlődés) megnevezése. Az ütemhangsúlyos és az időmértékes verselés megkülönböztetése, néhány alapvető versforma ismerete. Az olvasott művek elhelyezése a

korban, néhány fontos részlet fölidézése az alkotók életrajzából. Kapcsolatok fölidézése az európai irodalom kezdetei és a későbbi magyar irodalmi alkotások között.

10. évfolyam

Belépő tevékenységformák

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése; kulturált nyelvi magatartás

A kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvváltozatok szókincsének, elem- és szabálykészletének tudatos használata.

A stílusváltás képességének bizonyítása változatos témájú és műfajú szóbeli megnyilatkozással különböző kommunikációs helyzetekben.

Saját szöveg előadása a tanult beszédtechnikai, kommunikációs és retorikai ismeretek fölhasználásával iskolai, órai kommunikációs helyzetekben.

Az órai eszmecserékben és az irodalmi művekben megjelenő álláspontok követése, a megértés visszaigazolása, a saját és az eltérő vélemény összevetése.

Közéleti írásbeli és szóbeli kommunikáció irodalmi értékű mintáinak tanulmányozása, értékelése.

2. Olvasás, írott szöveg megértés

A szövegelemzés módszereinek gazdagítása szövegtani, retorikai és irodalomtörténeti ismeretek bevonásával.

Szövegek műfaji, tematikus, motívikus stb. kapcsolatainak és különbségeinek fölismerése és értelmezése.

Különböző korstílusokat reprezentáló szövegek megértése, stílussajátságai fölismerése. Irodalmi szövegek feltételezhető hajdani, illetve mai olvasójához szóló jelentésrétegeinek megkülönböztetése és e különbség megfogalmazása néhány könnyebben átlátható példában.

A kifejezőmódok, stílusesszók funkcióinak megfigyelése, értelmezése: a különböző stílusrétegek és a közöttük lévő viszony (például kontraszt) bemutatása néhány tanult irodalmi mű szövegének részleteiben.

3. Írás, szövegalkotás

Az érvelés technikájának tudatos alkalmazása irodalmi beszámolóiban, mindennapi kérdések megválaszolásában szóban és írásban.

Hivatalos írásművek (meghatalmazás, elismervény, jegyzőkönyv, szakmai önéletrajz) jellemzőinek ismerete és önálló szövegalkotás (kézi és digitális) e műfajokban.

Szónoklatnak, alkalmi beszédnek vagy ezek egyes részleteinek önálló kidolgozása: bevezetés (jóindulat megnyerése, témamegjelölés), elbeszélés, bizonyítás, cáfolás, befejezés (összefoglalás, kitekintés).

Egyszerűbb értekezés készítése valamilyen eszmetörténeti, stílustörténeti vagy egy-egy korszak művészeti-irodalmi életére vonatkozó kérdésről.

Önálló műelemzés készítése előre megadott szempont szerint.

4. A tanulási képesség fejlesztése

Különböző tantárgyak feladatainak megoldása változatos közlésformákban és szövegfajtákkal: definíció, magyarázat, kifejtés, osztályozás, összefoglalás.

Az önálló adatgyűjtés módszereinek kiegészítése a könyvtári katalógusok, bibliográfiák használata mellett a számítógépes adatbázisokkal, az Internet (audiovizuális csatornák, IST) kínálta lehetőségekkel.

A megfelelő információk kiválasztása, rendszerezése, egyszerűbb bibliográfia, forrásjegyzék összeállítása.

Az információfeldolgozás, az idézés technikai szabályainak és etikai normáinak ismerete és alkalmazása.

5. Ismeretek az anyanyelvről

A nyelvi norma és a társadalmi igény összefüggéseinek vizsgálata, ennek megfelelően döntés nyelvhelyességi kérdésekben, a köznyelv, a tájnyelv, a szaknyelv, a szleng eszközkészletének használatában, a saját nyelvhasználat kontrollja.

Közéleti és hivatalos írásművek, néhány klasszikus és mai szónoki beszéd, értekezés műfaji jellemzőinek megfigyelése és értékelése (szerkesztésmód, nyelvi kifejezőmód, retorikai eszközök használata).

Az érvelés technikájának ismerete és alkalmazása: érvek, ellenérvek felsorakoztatása, deduktív vagy induktív érvelés, a cáfolat módszerei.

A retorikai hatásának értelmezése, értékelése szépirodalmi művekben, értekező prózában, publicisztikai írásokban, szóbeli megnyilatkozásokban. A szöveg vizuális összetevőinek értelmezése különféle digitális, informatikai alapú műfajokban. A helyesírási ismeretek kibővítése: a tanulmányokban előforduló nem latin betűs tulajdonnevek és a gyakran használt új keletű idegen szavak helyesírása.

6. *Az irodalom és az olvasó kapcsolata; ismeretek az irodalomról*

Ismeretek szerzése és megfogalmazása a magyar és a világirodalom kiemelkedő alkotóiról, a szerző, a mű, az olvasó történetileg változó kapcsolatáról, az irodalom és az olvasóközönség történeti alakulásáról.

Néhány alapmű kortársi és utókor hatásának, olvasatainak önálló ismertetése.

A korabeli társzművészetekkel való kapcsolatok, párhuzamok néhány alapvető példájának bemutatása.

Az újonnan szerzett műfaji ismeretek, fogalmak biztos alkalmazása a műértelmezésben.

A tanult irodalomtörténeti korszakok és stílusirányzatok szemléleti és stíláriis sajátosságainak bemutatása az elsajátított fogalmak alkalmazásával.

Az olvasott művek elhelyezése különféle kontextusokban, például a magyar irodalom történetében, az alkotó életpályájában.

A tanult epikai, lírai és drámai művek jelentésének, erkölcsi tartalmának, esztétikai hatóelemeinek feltárása különböző szövegelemző eljárásokkal, műfajelméleti ismeretek alkalmazásával.

7. *Az ítéelőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése*

A tanult epikus és drámai művekben a szereplők rendszerének, társadalmi és lélektani motívációjának bemutatása.

A művek szereplőit vezérlő értékek és viselkedési minták azonosítása.

Az értékrend és a beszédmód összefüggéseinek vizsgálata.

Magyar nyelv

Témakörök	Tartalmak
Nyelvváltozatok	Rétegzettség és norma a nyelvhasználatban. A nyelvváltozatok eltérő kifejezési formái, tartalmi és magatartásbeli követelményei. A stílusrétegek. A magán- és a nyilvános éelszóbeli és írott kommunikáció, a dialogikus és a monologikus forma különbsége. A digitális, informatikai alapú szövegek stílusrétegei.
Alapvető retorikai ismeretek	Az érvelés technikája; érvek, ellenérvek felsorakoztatása, a cáfolat módszerei. A hatásos meggyőzés és véleménynyilvánítás nyelvi kifejezésbeli eszközei a különféle szövegműfajokban, az audiovizuális és multimédiás közlés különböző formáiban.
Szöveg típusok	Elbeszélés, leírás, levél műfaji jellemzőinek összefoglalása és rendszerezése. A hallgató igénye, a beszélő lehetőségei a különféle szövegfajtákban. Az értekezés, tanulmány, pályázat kidolgozásának állomásai, stíláriis követelményei. Hivatalos írásművek: meghatalmazás, elismervény, jegyzőkönyv, szakmai önéletrajz.
Helyesírás	A nem latin betűs tulajdonnevek és a gyakran használt új keletű idegen szavak írásmódja.
Könyv- és könyvtárhasználat	A könyvtári katalógusok, számítógépes adatbázisok, az internet szerepe az információszerzésben, témák feldolgozásában. A forráshasználat etikai normái és formai kötöttségei.

Fogalmak

Nyelvi norma, nyelvváltozatok, a nyelv vízszintes és függőleges tagolódása: standard, köznyelv, nyelvjárás, regionális köznyelv.

Csoportnyelvek, hobbinyelvek.

Retorika: szónoklat, alkalmi beszéd, meggyőző szövegműfajok; érvelés: tétel (állítás), érv, ellenérv, cáfolat. Szövegtípus, szövegfüggő; definíció, magyarázat, kísértékezés, értekezés, tanulmány, pályázat, referátum, előadás; hivatalos levél, meghatalmazás, elismervény, jegyzőkönyv, szakmai önéletrajz.

Irodalom

Témakörök	Tartalom
Írók, költők, irányzatok	Néhány szerző és irányzat az európai és a magyar felvilágosodás korából. Csokonai Vitéz Mihály és Berzsenyi Dániel alkotói portréja.
Katona József	Bánk bán – műelemzés és értelmezés. A mű utóélete.
Romantika a világ-irodalomban	Néhány epikai mű vagy műrészlet, két-három vers a 19. század világirodalmából.
A magyar romantika irodalma	Kölcsey Ferenc alkotói portréja, Hymnus és három verse, részletek értekező prózájából.
Három portré	Vörösmarty Mihály alkotói portréja: Csongor és Tünde, Szózat és négy vers. Jókai Mór egy regényének vagy három-négy novellájának részletes feldolgozása.
Petőfi Sándor	Jellemző műfajok, témák Petőfi életművében, teljes művek és részletek feldolgozásával, legalább tíz mű a korábban tanultakkal együtt.
Arany János	Jellemző műfajok, korszakok az életműben, legalább tíz műve a korábban tanultakkal együtt.

Fogalmak

Klasszicizmus, felvilágosodás, rokokó, szentimentalizmus, romantika; nyelvújítás; komikus eposz, rapszódia, románc, regénytípusok: kaland-, levél-, utazó-, tézis- és történelmi regény, verses regény; idő- és értékszembevető verstípus; ironia, groteszk, pátosz, retorizáltság, műfajkeveredés; klasszikus strófaszerkezetek: aszklepiadeszi, alkaioszi, szapphói; szimultán verselés.

Memo riter

Teljes művek és részletek szöveghű felidézése (legalább három vers, egy 10–15 soros prózarészlet vagy egy drámarészlet); az idézet célnak és szöveggörnyezetnek megfelelő alkalmazása szóban és írásban.

Szerzők és művek

Berzsenyi Dániel: A közelítő tél és még két műve; Csokonai Vitéz Mihály legalább három műve; Katona József: Bánk bán; Kölcsey Ferenc: Hymnus és egy verse, részletek értekező prózájából; Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde, Szózat, A vén cigány és további két verse; Petőfi Sándor: Az apostol, A helység kalapácsa és öt lírai verse. Arany János: Toldi estéje és még hat verse, köztük legalább két ballada; Jókai Mór: Az arany ember vagy más regény, vagy három-négy novella; legalább két epikai mű vagy műrészlet a 19. század első felének világirodalmából, például Hugo, Balzac, Stendhal, Dickens, Hoffmann, Puskin műveiből.

A továbbhaladás feltételei

A szöveg megértését biztosító néma olvasás, szöveghű felolvasás, kellő tempójú, olvasható, rendezett írás. A kommunikációs helyzetnek megfelelő hangnem, nyelvváltozat, stílusréteg kiválasztása. A művelt köznyelv (regionális köznyelv), illetve a nyelvváltozatok nyelvhelyességi normáinak ismerete.

Az érvelés alkalmazása irodalmi beszámolóknak, mindennapi kérdések megválaszolásában és különféle tantárgyak feladatainak megoldásában. Definíció, magyarázat, egyszerűbb értekezés (kísértékezés) készítése a tanulmányi munkához kapcsolódóan. Hivatalos írásművek jellemzőinek ismerete és önálló szövegalkotás ezek gyakori műfajaiban. Az idézés szabályainak és etikai normáinak ismerete. Közéleti írásművek, néhány klasszikus és mai szónoki beszéd értelmezése. A helyesírási ismeretek kiegészítése a tanult idegen tulajdonnevek, a gyakori új idegen szavak írásmódjára vonatkozó szabályokkal.

Az órai eszmecsereben és az irodalmi művekben megjelenő álláspontok követése, az eltérő vélemények megértése, újrafogalmazása. A kifejezésmódok, stílusesszók megfigyelése, értelmezése: a megbeszéltek művek értelmezésének világos összefoglalása.

A tudásanyag megfogalmazása írásban a magyar és a világirodalom kiemelkedő alkotóiáról. A tanult irodalomtörténeti korszakok és stílusirányzatok sajátosságainak bemutatása. A feldolgozott epikai, lírai és drámai művek jelentésének, erkölcsi tartalmának tárgyyszerű ismertetése.

Belépő tevékenységformák

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése; kulturált nyelvi magatartás

Tájékozottság különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás megtalálása ismeretlen kommunikációs helyzetben is. Kommunikációs zavarok felfedezése, elhárítása.

A szabatos, világos és hatásos nyelvi kifejezőmód, a teljes értékű szóbeli és írásbeli kommunikáció érdekében megalapozott döntés nyelvhelyességi, stilisztikai, retorikai kérdésekben.

2. Olvasás, írott szöveg megértése

Kritikai és kreatív olvasással szakmai-tudományos, publicisztikai - írott, audiovizuális, digitális környezetben megjelenő - szövegek, metaforikus, metonimikus jelentésének feltárása, értelmezése. Manipulációs szándékok, technikák felfedezése.

Szépirodalmi, szakmai, publicisztikai szóbeli és írásos szövegek értékelésében a szerkezeti és stílári egység, a vizuális megfogalmatlanság, a kifejtettség és információs gazdagság fölismerése, értékelése.

20. századi művek olvasásában, megbeszélésében újfajta befogadói magatartás kialakítása, saját olvasatok indoklása.

Művek összehasonlítása adott tematikai, poétikai szempont követésével szóban és írásban.

Különbségtétel az allegorikus és szimbolikus ábrázolás között; az ilyen alkotások értelmezési szintjeinek kibontása.

3. Írás, szövegalkotás

Képesség a fogalomhasználat szempontjából is szabatos, igényes kifejezőmód és a szemléletes, egyéni stílus ötvözésére.

A mindennapi élet problémáiról, irodalmi, művészeti élményekről önálló vélemény kifejtése szóban és írásban különféle műfajokban: élménybeszámoló, ajánlás, glossza, riport, kísértekezés, audiovizuális, multimédiás műfajok.

Lényegre törő, világos fölépítésű, információban gazdag, kifejtett szöveg alkotása a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák valamelyikében (pl. digitális formában, multimédiás kiegészítésekkel).

Kreatív gyakorlatok a mondat- és szövegszerkezet stílári lehetőségeinek, a szavak hangulatának, stílusértékének, nyelvrétegbeli stílári különbségének figyelembevételével. Önálló műelemzés készítése közösen fel nem dolgozott kispikái és lírai alkotásról többféle elemzési szempont alkalmazásával.

Nagyepikai és drámai művek szóbeli és írásbeli (pl. prezentáció) bemutatása különböző nézőpontból, illetve különféle címzetteknek.

Különbségtétel az allegorikus és szimbolikus ábrázolás között a szöveg értelmezési szintjeinek kibontásával.

4. A tanulási képesség fejlesztése

Az analízáló, jelentésfeltáró és a szöveget egybeilátó (holisztikus) szövegelemzési eljárások alkalmazása szakmai-tudományos, ismeretterjesztő, publicisztikai, közéleti (pl. audiovizuális, digitális) szövegek jelentésének értelmezésében.

Szövegfomálási, szövegszerkesztési és helyesírási problémák megnevezése, a hibák önálló javítása.

A hosszabb fölkészülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatokhoz adott, illetve önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtés és válogatás többféle forrásból, jegyzet, vázlat, hivatkozás, forrásjegyzék készítése.

Az ismeretterjesztő (például műelemző, művelődéstörténeti, művészettörténeti, nyelvészeti) irodalom - audiovizuális, digitális források - alkotó felhasználása feljegyzés, beszámoló, értekezés, kiselőadás, hozzászólás, prezentáció formájában.

5. Ismeretek az anyanyelvről

A tanult jelentéstani, stilisztikai, a szöveg vizuális megjelenésével kapcsolatos jelenségek önálló alkalmazása a műelemzésben, a mindennapi élet nyelvi jelenségeinek megítélésében.

Szakmai-tudományos, publicisztikai, közéleti, szépirodalmi szövegek földolgozása, értelmezése, értékelése jelentéstani és stilisztikai szempontok érvényesítésével (szinonimitás, többértelműség, konkrét és átvitt jelentés; szóképek, alakzatok, hangszimbolika, jóhangzás stb.).

A konnotatív jelentések felfedezésével a szépirodalmi művek üzenetének teljesebb megértése.

Jelentéstani és stilisztikai tanulmányok hasznosítása az egyéni szókincs gazdagításában, a témának, a címzettnek, a műfajnak megfelelő ányalt kifejezőmód továbbfejlesztésében.

A helyesírás értelmező, esztétikai szerepének megfigyelése különféle szövegekben; e lehetőségek felhasználása saját szövegalkotásban.

6. Az irodalom és az olvasó kapcsolata; ismeretek az irodalomról

A hagyományos műnemi és műfaji keretek átalakulásának, megszűnésének megfigyelése, megnevezése és értelmezése: új regénytípusok és regényszerkezetek, a tárgyias líra, az összetett hangneműség, a groteszk és az irónia szerepe.

Művek összehasonlítása adott tematikai, poétikai szempontok követésével.

A magyar és az európai hagyományok és a modernség együtthatásának, egyedi megjelenési formáinak észrevétele, megnevezése az életművekben, az egyes alkotásokban.

Stílusirányzatok jellemző, esetleg mozgalmoszerű vonásainak bemutatása néhány irodalmi és képzőművészeti alkotásban (az impresszionizmustól a szürrealizmusig). Irányzatok korszakolása, csoportosítása, jellemző vonások, jellegzetes műalkotások társítása.

Az irodalom határterületeihez tartozó alkotások (lektúr, ponyva) jellegzetességeinek megismerése. A szórakoztató film és művészfilm elkülönítése.

7. Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése

Jellemző hőstípusok, jellegzetes élethelyzetek, konfliktushelyzetek (szerelem, megbocsátás, felnőtté válás, bűn, bűnhődés, hazugság, kiszolgáltatottság stb.), személyiségdilemmák felfogása, értelmezése, megvitatása.

Az emberi kapcsolatok mikrotörténeimnek, a kapcsolatok szociális tartalmainak érzékelése, felfogása, értékelése.

Annak megvitatása, indoklása, hogy a különféle alkotásoknak, magatartásformáknak, világlátásnak milyen szerepe van az életművek alakításában.

Világlátási, társadalomkritikai, filozófiai hatások megfigyelése az életművekben, egyes alkotásokban, a lehetséges értelmezések mérlegelése, összevetése, a különbségek megfogalmazása.

Az értékek átrendeződésének, az értékkeresés és értékválság folyamatának megfigyelése, értelmezése és egy vagy több mű alapján következtetések megfogalmazása.

A tárgyalt korszak stílusirányzati sokszínűségének bizonyítása; az egyes irányzatok egymás mellett éléséből néhány következtetés megfogalmazása.

Magyar nyelv

Témakörök	Tartalmak
Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban	A jelentéstani mint a stilisztika alapja: a szavak jelentésének szerkezete, jelentéselemek; a hangalak és jelentés viszonya, jelentésmező. Motivált és motiválatlan szavak. Stíluselem, stílushatás, állandó és alkalmi stílusérték. Nyelvhelyességi vétségek és stílustalanságok a mindennapi nyelvhasználatban. Az egyéni kifejezés formái a különféle szakmai-tudományos, közéleti, publicisztikai, társalgási stílusrétegekben. A szöveg vizuális megformálása mint stíluselem. Az illusztrációk stílushatása, stílusértéke.
Szépirodalmi stílus	Hangszimbolika, ritmusjelenségek. A szóképek (trópusok) nyelvi szempontból. Alakzatok (figurák), az ismétlődés különféle formái a hangzás, a szóhasználat, a mondat és a szöveg szintjén. Egyéb stílusesszközök a szóhasználatban, a mondat- és a szövegalkotásban.
Helyesírás	A helyesírás életemtűkröztető és esztétikai lehetőségei a szépirodalomban és egyéb szövegekben.
Fogalmak	

Jelentésszerkezet, jelentés elem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; motiváltság, motiválatlanság; stíluselem, stílushatás, állandó és alkalmi stílusérték; metaforizáció.

Szóképek: metafora, hasonlat, metonímia, összetett költői kép; alakzatok: költőszóhiány, ismétlődés; mondatstilisztikai eszközök: verbális stílus, nominális stílus, hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés, alliteráció, áthajlás, figura etimologica, eu-fémizmus, evokáció, archaizálás, egyéni szóalkotás.

Irodalom

Témakörök	Tartalmak
Madách Imre	Az ember tragédiája – műelemzés, értelmezés, a mű utóélete (receptiója).
Világirodalom – szépróza, líra, dráma	Művek, műrészletek a 19. század második felének európai próza- és drámairodalmából és lírájából. Stendhal, Balzac, Gogol, Tolsztoj vagy Dosztojevszkij egy műve vagy műrészlete. Csehov vagy Ibsen egy drámája; egy-egy szimbolista és/vagy impresszionista lírai alkotás. A lektúr- és ponyvairodalom megjelenési formái.
Portrék a magyar széprózából	Mikszáth Kálmán egy regénye vagy kisregénye, legalább két novellája; egy novella a századforduló novellairodalmából (pl. Krúdy, Gyula, Bródy Sándor, Petelei István stb.); Móricz Zsigmond egy regénye vagy két novellája.
Ady Endre	Jellemző témák, korszakok az életműben, legalább nyolc mű tematikai változatosságban, egy ciklus mélyebb ismerete és egy publicisztikai mű
Portrék a Nyugat első nemzedékéből	Karinthy Frigyes három műve, köztük legalább két szépróza alkotás; Juhász Gyula, Tóth Árpád két-két műve; egy-két mű a Nyugat szerzőitől (pl. Kaffka Margit, Csáth Géza, Füst Milán stb.).
Babits Mihály	Jellemző témák, korszakok, műfajok az életműben, legalább hat mű, köztük a Jónás könyve, továbbá egy esszé vagy tanulmányrészlet.
Kosztolányi Dezső	Jellemző témák, korszakok, műfajok az életműben, legalább két novella, egy regény vagy regényrészlet, öt vers és egy esszé vagy esszérészlet.
Stílusirányzatok, képek, formák	Néhány mű az európai és magyar avantgárd irányzataiból (pl. Apollinaire, Kassák Lajos).

Fogalmak

Pozitívizmus, naturalizmus, impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, avantgárd, futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, aktivizmus; hangulatlíra, szerepvrs, önmegszólító verstípus, képvers; fejlődésregény, karrierregény, regényciklus, novellaciklus; drámai költemény, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, tragikomédia; esszé, karcolat; paródia, látvány, látomás, parafrázis; kevert ritmusú vers, szabad vers.

Memoriter

Teljes művek és részletek szövegű felidézése (három vers a tanultakból, egy 15–20 soros epikai vagy drámarészlet); az idézetek célnak és szövegkörnyezetnek megfelelő alkalmazása szóban és írásban.

Szerzők és művek

Madách Imre: Az ember tragédiája; Mikszáth Kálmán egy regénye vagy kisregénye; egy novella a századforduló novellairodalmából (pl. Krúdy, Gyula, Bródy Sándor, Petelei István stb.) Móricz Zsigmond egy regénye vagy regényrészlete vagy két novellája; Ady Endre egy versciklusa és egy publicisztikai műve, valamint legalább nyolc vers az életmű többi részéből; Karinthy Frigyes két műve; Juhász Gyula, Tóth Árpád legalább két-két verse; egy-két mű a Nyugat szerzőitől, például Kaffka Margit, Csáth Géza, Füst Milán; Babits Mihály: Jónás könyve és még legalább hat mű, köztük az Esti kérdés, Balázsolás, továbbá egy esszé- vagy tanulmányrészlet; Kosztolányi Dezső legalább két novellája, egy regénye vagy regényrészlete, néhány verse, egy esszéje vagy esszérészlete; Stendhal, Balzac, Gogol, Tolsztoj vagy Dosztojevszkij egy műve vagy műrészlete; Ibsen vagy Csehov egy drámája; szerzők és művek az avantgárd magyar és világirodalmából, például Kassák Lajos, Apollinaire egy-két műve; legalább egy, a lektúr körébe sorolható mű (irodalmi alkotás vagy film).

A továbbhaladás feltételei

Tájékozottság a különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás váratlan, új kommunikációs helyzetben is.

A 20. századi szépirodalmi és egyéb művek olvasásában, megbeszélésében önálló vélemény kialakítása, indoklása.

Lényegre törő, világos felépítésű közlés a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlés formában. A mindennapi élet problémáiról, irodalmi, művészeti élményekről vélemény ki fejtése szóban és írásban, különféle műfajokban: kommentár, ajánlás, kisértkezés. Szövegformálási, -szerkesztési, stilisztikai és helyesírási hibák önálló javítása. A hosszabb főkészülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatok megoldásához önálló könyvtári munka, megadott vagy önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtés, az információfeldolgozás szabályainak megtartásával.

A tanult jelentéstani, stilisztikai jelenségek megnevezése, alkalmazása a szakmai-tudományos, szépirodalmi szövegek értelmezésében. A helyesírás értelmező szerepének megfigyelése különféle műfajú szövegekben. Adott szempontú műelemzés készítése közösen fel nem dolgozott kisepikai és lírai alkotásról. Nagypikái és drámai művek szóbeli és írásbeli bemutatása. Művek összehasonlítása adott tematikai, poétikai szempontok követésével. Jellemző hőstípusok, jellegzetes konfliktushelyzetek bemutatása, értelmezése. Stílusirányzatok jellemző vonásainak bemutatása néhány irodalmi és képzőművészeti alkotásban (az impresszionizmustól a szürrealizmusig).

12. évfolyam

Belépő tevékenységek

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése; kulturált nyelvi magatartás

Az egyéni, a kisközösségi, a nyilvános, a közéleti és a tömegkommunikációra vonatkozó ismeretek összefoglalása és alkalmazása a nyelvhasználatban minden beszédhelyzetben és a szépirodalmi nyelvi jelenségek megítélésében, a saját nyelvi teljesítmény csiszolásában, az önkorrekciónban.

Kommunikatív szempontok tudatos alkalmazása a különféle szövegek elemzésében, értékelésében: a kommunikációs funkció, előfeltevések, tudáskeret, pragmatikai jelentés stb. megítélésében.

Az irodalom létformáját figyelembe vevő olvasói magatartás, érzelmi és értelmi érvekkel alátámasztott véleményformálás, a vélemény tárgyyszerű megfogalmazása.

2. Olvasás, írott szöveg megértése

Kritikai érzék különféle műfajú és témájú és megjelenésű (pl. multimédiás-digitális, audiovizuális) szövegek magvasságának, koherenciájának, szerkezeti és stíláriis minőségének mérlegelő értékelésében, a szerzői előfeltevés, vélemény fölismerése, rekonstruálása.

Nyelvtörténeti és irodalomtörténeti tanulmányok alapján az olvasott irodalmi és nem irodalmi művek társadalmi-történelmi háttérének és a szöveg jelentésének önálló feltárása, megvitatása.

Egyszerűbb irodalomelméleti, nyelvészeti szakszövegek olvasása, földolgozása, ismeretanyaguk beépítése a tanult anyagba.

Annak alkalmazása, hogyan hat egymásra a szöveg és az olvasó világismerete (előzetes tudása, élettapasztalata, érzelmei, képzetei).

Nyitottság a jelenkori irodalmi szövegek befogadásában, megértésében a szokatlan szerkezetű, nyelvhasználatú művek, a magyar és az európai szöveghagyományt újraíró, újraértelmező művek befogadása iránt.

3. Írás, szövegalkotás

Adott vagy önállóan megnevezett probléma többoldalú megközelítése, földolgozása a tárgyalási szempontok sokfélesége közötti mérlegelés, a döntés indoklása.

Gyakorlottság az értekezés és esszé írásában, prezentáció, multimédiás szöveg alkotásában megfelelő helyesírással, nyelvhelyességgel, szabatos és egyéni stílusban és a vizuális elemek tudatos alkalmazásával.

A megnyilatkozás témájának és céljának megfelelő hiteles, lényegre törő szóbeli előadás különféle közlésformákban (ismertetés, összehasonlítás, kifejtés, összegezés, prezentáció).

Az irodalmi és más olvasmányok széles választékát magában foglaló tájékozottság és személyes érintettség kifejezése a műfajnak, a témának, a címzettnek megfelelően szóban és írásban.

4. A tanulási képesség fejlesztése

A továbbtanulásra való fölkészülésként egyéni kutatómunka alapján nagyobb lélegzetű dolgozat megírása, prezentáció készítése a könyvtárhasználat, digitális források alkalmazása, szakszerű anyaggyűjtés, rendezés, kidolgozás, forrásjelölés tudásanyagának hasznosításával.

Önálló tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban, például antológiákban, az irodalmi ismeretterjesztés (könyvajánlás, könyvismertetés) műfajaiban, a televíziós, a filmes adaptáció néhány kérdésében.

Tematikus tájékozódás nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő információforrásokban (például irodalmi adatbázisok, CD-ROM, magyar elektronikus könyvtár), irodalmi és más kérdések megvitatásához információk kiválasztása és újrarendezése.

Erkölcsei dilemma, irodalmi élmény értelmezéséhez, megvitatásához érvek felkutatása, válogatása, értékelése.

5. Ismeretek az anyanyelvről

Általános nyelvészeti ismeretek felhasználása a nyelvszemlélet tudatosításában, a konkrét nyelvi jelenségek helyes megítélésében.

Nyelvművelő kérdések szakszerű megválaszolása annak tudatában, hogy a nyelv jelen állapota nyelvtörténeti fejlődés eredménye, hogy a szinkrónia és diakrónia, valamint a nyelvi rétegzettség és a társadalom rétegzettsége elválaszthatatlan egymástól.

Kellő tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyéről a világ nyelvei között. A legfontosabb nyelvemlékeink (a tihanyi alapítólevél, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom) megismerése. Nyelvtörténeti-nyelvtudományi kézikönyvek (pl. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára - TESZ) megismerése, használata.

A magyar nyelv történeti korszakairól szerzett tudás összekapcsolása az irodalomtörténeti tanulmányokkal.

Ismeret és véleményalkotás a nyelvtervezés néhány alapvető kérdéséről (nyelvvédelem és nyelvművelés).

A magyar nyelv eredetéről kialakított elméletek ismeretében elhatárolódás a tudománytalan nyelvrokonítástól, de nyitottság az újabb tudományos kutatások irányában.

A nyelvtörténeti és leíró nyelvtani ismeretek birtokában felelős magatartás a magyar nyelv értékeinek őrzésében, aktív védelmében.

A magyar nyelv rendszeréről, a beszédnek a társadalomban és az egyén életében betöltött szerepéről tanultak áttekintésével fölkészülés az érettségire és a továbbtanulásra.

6. Az irodalom és az olvasó kapcsolata; ismeretek az irodalomról

Az olvasott művekben a téma, a kompozíció, a nyelvhasználat, a motívumok összefüggései; a szépirodalom nyelvének megváltozását jelző jelenségek megfigyelése. Az elemzési jártasság fokozatos bővítése a tanult szövegtani, jelentéstani, stilisztikai, retorikai ismeretekkel.

Következtetések megfogalmazása az újonnan olvasott művek műnemi, műfaji sajátosságaiból, irányzati, egyedi stílusbeli jellemzőkből, előadásmódból, versformákból, szakszerű fogalomhasználattal.

Műnemi, poétikai stb. fogalmak változó jelentésének megfigyelése, bizonyítása a műnek témának és a kontextusnak megfelelő alkalmazással. Az intertextualitás, reflexív önkifejezés mint a posztmodern irodalom egyik jellemzőjének felismerése, az ilyen típusú művek jelentéseinek, jelentésrétegeinek kibontása.

Különböző korokban keletkezett alkotások tematikai, poétikai szempontú összevetése, történeti változásainak vizsgálata. Az átirat mint jellegzetesen posztmodern irodalmi forma értékelése, értelmezése.

A művészeti ágak (irodalom, zene, építészet, képzőművészet, színház, film) kölcsönhatásának bemutatása példákkal.

Világszemlélet, filozófia, magatartásforma koronkénti meghatározottságai és művészi megjelenései: legalább egy korszak két művészeti ágának, tematikus és kifejezőmódbeli sajátosságainak összehasonlítása.

Az olvasott-látott művekhez kapcsolódó színházi, vizuális konvenciók alapján korok színházának és/ vagy filmművészetének bemutatása.

Az irodalom határterületeihez tartozó modern kori (1945 utáni) alkotások feldolgozása, egy-két tipikus írott, digitális és filmes-audiovizuális műfaj megismerése (pl. útirajz, detektívtörténet, ellenutópia, kalandregény és –film, akciófilm, képregény, sci-fi, humoros és erotikus alkotások, dal és dalszöveg, szonon, vicc, reklámvers, parafrázis, fantasy,

szerepjáték stb.)

Az irodalom megjelenéseinek kutatása, felismerése más közegekben (pl. filmen, rajzfilmen, televízióban, képregényben, hangzó közegben — pl. versmondás, hangoskönyv, rádiójáték, dal, megzenésített vers, daljáték —, digitális közegben — pl. internetes költészet, digitális, multimédiás kiadás, animáció); az adaptáció, a műfajcsere jelensége, jellegzetes megoldásai a posztmodern, kortárs magas művészeti és szórakoztató művekben.

7. Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése

Életművek, szerzői portrék ismeretének bizonyítása.

Néhány szerző (például József Attila, Kosztolányi Dezső, Babits Mihály) utóéletének hatásának megfigyelése az irodalmi hagyományban, a kortárs irodalomban, művészetben.

Jellegzetes tendenciák, magatartásformák megfigyelése, megvitatása a közelmúlt és a jelenkor problémáinak megjelenítésében.

Az irodalmi szövegek egymásrataltságot és össze kapcsolódását bizonyító kortárs irodalmi szövegek gyűjtése, megfigyelése, a rájátszás, az evokáció, intertextualitás, reflexió bizonyítása.

Annak néhány példával bizonyítása, hogy az irodalom egyrészt folyamatos, másrészt történetileg változó hagyomány.

A magyar irodalom korszakainak főbb jellemzői: tények és példák az olvasott művekből.

Alapvető kronológiai és irodalmi topográfiai tájékozottság.

Életművek és műalkotások gondolati, tematikus, motívikus összevetése.

Önálló tájékozódásra törekvés a kortárs kultúrában, a kortárs (1980 utáni) irodalomban.

Tájékozódás a régió, a település kulturális, irodalmi hagyományaiban a helyi kultúrák közvetítő intézmények körében.

Az irodalom határterületeinek bemutatása néhány példával: művek és műfajok, amelyeknek érintkezési pontjai vannak más művészetekkel, továbbá azok a kialakult vagy formálódó „műfajok”, amelyek kívül esnek az esztétikai értékítélet határán, de befolyásolják az ízlést és a világlépet (pl. folklór, tömegkultúra, zene).

A szórakoztató irodalom és film, illetve digitális alkotások vonzerejének és csapdáinak megfigyelése, értelmezése, tipikus műfajainak, helyzeteknek, motívumainak bemutatása. Divatjelenségek, kultuszalkotások (könyvek, film) megismerése, hatástörténelmi háttérének feltárása korunk kultúrájában.

MAGYAR NYELV

Témakörök	Tartalmak
Általános nyelvi ismeretek	A nyelv mint jelrendszer. A beszéd mint cselekvés. Nyelv és gondolkodás, a magyar nyelv és kultúra viszonya. Az európai nyelvcsaládok, nyelvtípusok.
A magyar nyelv története	Változás és állandóság a nyelvben. A magyar nyelv eredete, rokonsága, érintkezése más nyelvekkel. Az összehasonlító nyelvtudomány módszerei. A magyar nyelv fő nyelvtörténelmi korszakai. A jelentésváltozások. A magyar helyesírás történetének főbb állomásai.
Nyelv és társadalom	Fejlődési irányok, változások a mai magyar nyelvben. Nyelvünk helyzete a határon túl. A nyelvtervezés elvei és feladatai.
Az anyanyelvi ismeretek összefoglalása és rendszerezése	A kommunikáció tényezői és funkció. Az igényes egyéni és közösségi kommunikációs magatartás követelményei. A nyelvi szintek grammatikája (hangtan, szó- és alaktan, mondat). A szöveg fogalma. A különféle szövegfajták tartalmi és formai jellemzőinek kapcsolata a kommunikációs folyamattal. A kommunikáció pragmatikai szintje, jelenségei. Esszé, érvelés, vita és a multimédiás, audiovizuális megjelenítés formái, eszközei (pl. prezentáció). A gyakorlati írásbeliség jellemző műfajai, azok sajátos formái és tartalmi elemei.

Fogalmak

Jel, jelrendszer, beszédett; indoeurópai nyelvek, finnugor nyelvcsalád, a főbb nyelvtípusok; összehasonlító nyelvtudomány, diakrónia, szinkrónia; nyelvemlék, szövegemlék, vendégszöveg, kódex, ősnymtatvány; ősi

szavak, jövevény- és idegen szavak, belső keletkezésű szavak; a magyar nyelv történeti korszakai: nyelvméltelen kor, ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, nyelvújítás, újmagyar kor, mai nyelvhasználat, kevert nyelvűség, kettős nyelvűség, kétnyelvűség.

IRODALOM

Témakörök	Tartalmak
József Attila	Jellemző témák és korszakok az életműben, legalább nyolc-tíz mű tematikai változatosságban.
Portrék a 20. századi magyar irodalomból	Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Márai Sándor, Pilinszky János két-három műve, Ottlik Géza egy regénye vagy részlete vagy egy kisprózája. A választott művek elhelyezése, feldolgozása az életmű és a kortársi, illetve jelenkori recepció értelmező keretében.
Látásmódok a 20. századi magyar irodalomban	Németh László egy műve vagy műrészlete; Örkény István két-három műve, köztük egypercesek és egy dráma vagy drámarészlet; Illyés Gyula egy prózája vagy prózarészlete, egy-két verse; Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos egy-egy verse. A választott művek elhelyezése, feldolgozása az életmű és a kortársi, illetve jelenkori recepció értelmező keretében, a világlátás és a kifejezésmód sajátosságainak bemutatásával.
Világirodalom a 20. században	Legalább két szerző egy-egy műve, műrészlete, pl. Franz Kafka, Thomas Mann, Hemingway, Garcia Lorca, Brecht, Bulgakov. Széprózai művek, műrészletek, legalább három szerző egy-egy alkotása vagy részletek, legalább egy dráma vagy drámarészlet, átdolgozás: pl. Camus, Golding, Garcia Marquez, Hesse, Orwell, Szolzsenyic, Dürrenmatt, Beckett, Hrabal.
Kortárs magyar irodalom	Művek, műrészletek a kortárs (1980 utáni) hazai és határon túli magyar irodalomból, legalább három szerzőtől. (Két-három vers, egy esszé vagy más prózarészlet.) Legalább egy regény vagy regényrészlet a 20. század második felének magyar irodalmából.
Az irodalom határterületei	Az irodalom létmódja filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban. Tömegkultúra és elitkultúra viszonyai, jellemzői a 20. századi művészetekben, irodalomban.
Regionális kultúra	A régió, település kulturális, irodalmi hagyományaira, jellegzetességeire vonatkozó ismeretek összefoglalása, összegzése.

Fogalmak

Egzisztencializmus, posztmodern, tömegkultúra, virtualitás; négysoros, egysoros, hosszú vers; esszéregény; abszurd dráma, epikus dráma és színház; szociográfia; utópia, ellenutópia, napló; komplex kép, síkváltás, archetípus, toposz, mítosz, intertextualitás, reflexió, parabola, abszurd; szubjektív idő, objektív idő.

Memo riter

Teljes művek és részletek szöveghű felidézése (legalább 3 vers és egy 15–20 soros epikai vagy drámarészlet). Az idézetek célnak és szövegkörnyezetnek megfelelő alkalmazása.

Szerzők és művek

József Attila: Óda és további hat-nyolc mű, legalább egy vers választhatóan: Külvárosi éj, A város peremén, Téli éjszaka, Karóval jöttél..., Tudod, hogy nincs bocsánat, Bukj föl az árból, Talán eltűnök hirtelen..., Íme, hát megleltem hazámat című versek közül; Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Márai Sándor, Pilinszky János két-három műve, Ottlik Géza egy regénye vagy részlete vagy egy kisprózája; Németh László egy műve vagy műrészlete; Örkény István két-három műve, köztük egypercesek és egy dráma vagy drámarészlet; Illyés Gyula egy prózája vagy prózarészlete, egy-két verse; Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos egy-egy verse.

Legalább két szerző egy-egy műve, műrészlete a 20. századi világirodalomból. (Pl. Franz Kafka néhány novellája vagy regényrészlete; Thomas Mann egy-két novellája vagy regényrészlete, Hemingway novellája vagy regényrészlete, Garcia Lorca néhány lírai alkotása vagy drámája vagy drámarészlete, Brecht egy színműve vagy részlete, Bulgakov egy műve vagy részlete, pl. Mester és Margarita; művek, műrészletek és legalább egy dráma

vagy drámarészlet, átdolgozás, pl. Camus, Garcia Marquez, Golding, Hesse, Orwell, Szolzsenyicin, Dürrenmatt, Beckett, Hrabal műveiből.)

Művek, műrészletek a kortárs (1980 utáni) hazai és határon túli magyar irodalomból, legalább három szerzőtől (két-három vers, egy esszé vagy más prózarészlet).

Legalább két alkotás az irodalom határterületeihez tartozó, írott, filmes, audiovizuális, hangzó, digitális megjelenítésű műfajok közül (pl. útirajz, detektívtörténet, ellenutópia, kalandregény, és –film, televíziós sorozat, rádiójáték, akciófilm, képregény, sci-fi, humoros és erotikus alkotások, dal és dalszöveg, szonon, vice, reklámvers, parafrázis, fantasy, szerepjáték stb.)

Legalább egy mű az irodalom megjelenésének bemutatására más közegekben (pl. filmen, rajzfilmen, televízióban, képregényben, hangzó közegben — pl. versmondás, hangoskönyv, rádiójáték, dal, megzenésített vers, daljáték —, digitális közegben — pl. internetes költészet, digitális, multimédiás kiadás, animáció). Legalább egy irodalmi átirat, adaptáció a posztmodern, kortárs magas művészeti és/ vagy szórakoztató művek közül.

A továbbhaladás feltételei

A megértést biztosító olvasni tudás; törekvés a rendezett, olvasható írásképre, megfélelő helyesírásra minden írásbeli munkában. A páros, a kisközösségi, a magán- és közéleti kommunikációról, a tömegkommunikációról tanult alkalmazása az egyéni nyelvhasználatban, a különféle szövegműfajok értelmezésében.

Új szakmai, publicisztikai, gyakorlati szövegek megértése. Világos felépítésű, szabatos szöveg alkotása a mindennapi élet problémáiról, irodalmi élményekről szóban és írásban. A könyvtár lehetőségeinek felhasználása a önálló feladatok megoldásához: szakzerű anyaggyűjtés, -feldolgozás, idézés.

Tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyéről a világ nyelvei között, a magyar nyelv legfőbb történeti korszakairól, példák bemutatása a legfőbb nyelvi változásokról.

Nyelvtörténeti és irodalomtörténeti tanulmányok birtokában az olvasott irodalmi és nem irodalmi művek társadalmi-történelmi háttérének és a szöveg jelentésének értelmezése. Értekezés és esszé írása megfelelő helyesírással, nyelvhelyességgel, szabatos és egyéni stílusban, a szövegalkotás vizuális kifejező lehetőségeinek tudatos alkalmazásával. A megnyilatkozás témájának és céljának megfelelő hiteles szóbeli előadás, ismertetés, összegezés. Különböző korokban keletkezett alkotások tematikai, poétikai szempontú összevetése.

Életművek ismeretének bizonyítása: az alkotói pálya jelentős irodalomtörténeti tényeinek, tematikai, formabeli változatosságának bemutatásával. Művek közötti kapcsolatok, témák, fölismerése és értékelése. A pályakép néhány tematikus, műfajbeli, tartalmi változásának bemutatása, összhangban az egyes életművek sajátosságaival. Néhány korábban tanult szerző 20. századi utóélete, hatása az irodalmi hagyományban. Portré: a szerző és műve, az életmű jellemző témáinak, műfajainak bemutatásával.

Megjegyzés:

A 9–10. évfolyam anyagára épülő másik magyar nyelvi kerettantervi megközelítés.

- MAGYAR NYELV

- 11. évfolyam

Belépő tevékenységformák

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése; kulturált nyelvi magatartás

A kommunikációs helyzet és a nyelvhasználat összefüggésére vonatkozó szabályok rendszerezése és változatos alkalmazása.

Példák gyűjtése a nyelvhasználati normák változására és kultúrához kötöttségére.

Nyelvhasználati normák és grammatikai szabályok nem szándékos és szándékos megsértésének értelmezése és értékelése (például a stilisztikai hatás forrásaként, illetőleg a nyelvi nehézség, nyelvi hátrány jeleként).

Aktuális nyelvhelyességi problémák megvitatása a grammatikai szabályok és a nyelvhasználati normák szempontjából kiselőadás, korreferátum, vita formájában.

Példák gyűjtése a nyelvhasználati normákra a tanult idegen nyelvben, összevetésük a magyarral (például a tegezésnek-magázásnak megfelelő alakulatok).

A hangszimbolika értékelése és alkalmazása a nyelvi expresszivitás szolgálatában.

2. Szövegértés és szövegalkotás

A nyelvváltozatok és a nyelvi regiszterek fölismerése írott és beszélt nyelvi szövegekben. Szövegalkotási gyakorlatok szóban és írásban a nyelvváltozatok és a nyelvi regiszterek

szabályainak, normáinak felhasználásával.

Nem természetes nyelvi szövegek (természettudományos formalizmusok vagy programnyelvek) és természetes nyelvi megfelelőik összehasonlítása.

Tipikus fordítási problémák/hibák megoldása, illetőleg javítása.

Szövegértési gyakorlatok a jelentés és a kontextus összefüggése alapján (szótári és nem szótári, grammatikai és szituatív jelentés felismerése, alkalmazása, kapcsolatuk értelmezése).

3. A tanulási képesség fejlesztése

Multimediális szövegek értelmezése.

Gyakorlatok a nyelvészeti és egyéb tudományos formalizmusok (ágrajzok, formalizált szabályok, szerkezeti ábrák) rutinos használatára.

Szabályok, normák, tendenciák, összefüggések fölfedezése és megfogalmazása.

A szabálytól, a normától való eltérésekből információk szerzése.

Nyelvi és nem nyelvi struktúrák összevetése (például alak és jelentés kapcsolata, általános szabályok konkrét megjelenése, egységek egyenértékűsége).

4. Ismeretek az anyanyelvről

Nyelv, nyelvtan (grammatika) és nyelvhasználat kapcsolatának értelmezése példákkal.

Az anyanyelvtudás tartalmának föltárása gyűjtő és rendszerező munkával.

Példák gyűjtése a magyar nyelvre, illetőleg a tanult idegen nyelvre specifikusan jellemző és a mindkettőben megjelenő jelenségekre (például egyeztetés, illetőleg határozott és határozatlan igeragozás).

A nyelv különböző szintjei közötti kapcsolat értelmezése szóalakok és mondatok alkotásával.

Gyakorlatok az elemek (szóelemek, szavak), valamint a szerkesztési módok szerepének megfigyelésére a jelentésben szó-, illetőleg mondatalkotással.

A homonímia és szinonímia forrásának fölismerése és rendszerezése a nyelv különböző szintjein.

A magyar nyelv fonéma-rendszerének fölismerése a szavak és szóalakok fölépítésében.

Példák keresése hangtani szabályokra más nyelvben.

Témakörök	Tartalmak
Nyelv, nyelvtan, nyelvhasználat	A nyelv mint elemek és szabályok rendszere. Természetes és mesterséges nyelvek. A nyelvtan mint az anyanyelvtudás modellje. A nyelvhasználat mint az (anya)nyelvtudás alapján megvalósuló, nem nyelvi normatívák által is befolyásolt gyakorlat.
Hangalak és jelentés kapcsolata a magyarban és más nyelvekben	A fonéma szerepe a jelentés megkülönböztetésében. Rokonértelműség, többjelentés a szavak, a szóelemek és a mondatok szintjén. Grammatikai és szituatív jelentés. A szójelentés motiváltsága. Hangsúly, hanglejtés és jelentés. A mindennapi nyelvhasználat és a szépirodalmi nyelv stilsztikája.
Hangtani elemzések	A magyar nyelv fonéma-rendszer. Hangtani szabályok. A magyar szavak fonológiai fölépítésének néhány jellemzője. A hangok egymásra hatásának okai. Fonémák a nyelvjárásokban. A nyelvjárások és a kontaktusváltozatok legfőbb hangtani sajátosságai.

Fogalmak

Jel, jelrendszer; modell, szabály, norma; nyelvtípus; kevert nyelvűség, kettős nyelvűség, nyelvjárás; szóképek: metafora, metonímia, szinekdoché; jelentéselem, motiváltság, denotatív és konnotatív jelentés; hangszimbólum, hangutánzás, hangulatfestés; poétizáció, expresszivitás.

A továbbhaladás feltételei

Nyelv és nyelvhasználat kapcsolatának értelmezése. A nyelvhasználati normákhoz való tudatos alkalmazkodás. A szépirodalmi stílus fölismerése, jellemzése, legfőbb eszközeinek megnevezése. A beszédhang és a fonéma kapcsolatának értelmezése, a legfőbb hangtani szabályok ismerete, alkalmazkodás azokhoz (szükség szerint) szóban és írásban.

12. évfolyam

Belépő tevékenységformák

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése; kulturált nyelvi magatartás

Nominalizációval, jelzősítéssel, mondatbeágyazással és a mellérendeléssel kifejezett állítások egymásba alakítása, szituációba illesztése.

Személynévadás, becézés, elnevezések alkotása a megfelelő hangzás, az alaktani lehetőségek és a konnotatív jelentés tudatos felhasználásával.

Magyar nyelvű szövegben szereplő idegen szavak kiejtése és írása.

A vonzatok használatával és az igeragozással kapcsolatos nyelvhelyességi hibák gyűjtése, magyarázata és javítása.

Gyakorlatok a magyar ige alakrendszerének (például az ikes ragozás kiveszőben levő alakjai) és a szórend adta lehetőségeknek a minél teljesebb felhasználására a beszédben.

Nyelvjárási szövegek hallgatása, olvasása, értelmezése, értékelése.

2. Szövegértés és szövegalkotás

Gyakorlatok a háttérmondatok szerepének figyelembevételére szövegek megértésében és alkotásában.

Különböző kifejtettségű szövegek értelmezése és alkotása.

Nem megfelelő kifejtettségű szövegek javítása.

A koherencia szempontjából hibás szövegek javítása előre- és visszautalással, kihagyással.

A mondathangsúllyal és hanglejtéssel kifejezett logikai-retorikai információ megjelenítése az írott szövegben.

Az archaizálás fölismerése.

Stílusgyakorlatok az archaizálás alkalmazására (például archaikus igealakok, korhoz kötött megszólítási formák, társalgási formulák használata).

3. A tanulási képesség fejlesztése

Gyakorlatok a szórend, a hangsúly, a hanglejtés és a mondatok logikai-retorikai szerkezete közötti összefüggés fölismerésére és alkalmazására.

Ismeret és új közlés elkülönítése a mondatban.

A tartalmazott információ mennyiség szempontjából hibás (például redundáns, elkalandozó, semmitmondó, hiányos) szövegek értelmezése, javítása.

A formalizmusokban rejlő általánosítások fölismerése és alkalmazása.

Formalizált és természetes nyelvi szövegek egymásba alakítása.

Az egyértelműség és többértelműség szerepének értelmezése és alkalmazása különböző szövegekben.

4. Ismeretek az anyanyelvről

Vonzattal rendelkező szavak vonzatkeretének összehasonlítása.

A szóelemek és a szófajok osztályozási szempontjainak áttekintése, rendszerezése, a határesetek értelmezése.

Elemi és nem elemi szerkesztettségű mondatok ábrázolása, jelentésük megadása.

A magyar nyelv mondatainak és szintagmáinak szórendjét kialakító szabályok fölfedezése és alkalmazása.

A mondatszerkezet megjelenítése ágrajzzal.

Szórendi változatok jelentésének összehasonlítása.

Szórendi homonímiák elemzése.

Ismeretek a magyar nyelv eredetéről, rokonságáról, nyelvtörténeti korszakairól, a mai magyar nyelvállapot legfőbb kérdéseiről.

Témakörök	Tartalmak
Szófaji és alaktani elemzések	A magyar nyelv alaktani típusa. Általános grammatikai viszonyok alaktani megjelenése a magyarban: esetek, egyeztetés, cselekvő és szenvedő alakok. Idő-, mód-, szám- és személyjelölés. A vonzatviszony.
Mondattani elemzések	A magyar mondatszerkezet és a bővítmények szerkezetét kialakító szabályok. A mondattani funkciók szerkezeti helye és szemantikája. Az igező helye, aspektusjelölő funkciója. Az összetett mondatok főbb típusainak szerkezeti felépítése és szemantikai tartalma.
A magyar nyelv szórendi és alaktani típusa	A magyar nyelv szórendi típusa. A magyar szórend logikai-retorikai szerepe.

Állapot és változás a nyelvben

A magyar nyelv eredete, rokonsága, történetének korszakai. A nyelv természetes változása és beavatkozás a nyelvbe. A nyelvújítás és a nyelvművelés szerepe. Nyelvészeti problémák/témák bemutatása szóbeli és írásbeli műfajokban.

Fogalmak

Topik; fókusz; hogy kötőszós mellékmondat; aktív és passzív szerkezet; aspektus; ellipszis, kötőszóhiány, ismétlődés, gondolatpárhuzam; finnugor nyelvcsalád; nyelvméltelen kor, ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, nyelvújítás, újmagyar korszak; szórványemlék, kódex, ősnymotatvány; ősi szók, jövevény- és idegen szavak

A továbbhaladás feltételei

Szóelemek fölismerése, a szó faji rendszerről szerzett ismeretek biztonságos használata az elemzésben. Az egyszerűen beágyazott mondatok elemzése. Az érvelő műfajok használata ismert téma területén. A magyar nyelvtörténet korszakainak jellemzése néhány példával.

Megjegyzés:

Irodalomból a 9–12. évfolyamra alkalmazható másik tematikai-tartalmi fölépítés. (A 10. évfolyamtól a „Belépő tevékenységformák”-at és „A továbbhaladás feltételei”-t nem ismételjük, mert értelemszerűen megegyeznek az eddig közölt változatával.)

IRODALOM

9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

1. Az irodalom és az olvasó kapcsolata; ismeretek az irodalomról

Tapasztalat szerzése az irodalmi (például műfaji, képi vagy tematikus) konvenciók szerepéről, ennek megfogalmazása néhány tanult példa bemutatásával.

Az epikai konvenciók ironikus kezelése, a hagyományos elbeszéléstől a síkváltások, a leírás, a reflexivitás és metaforikusság megnövekedett szerepével jellemezhető próza felé tett lépések fölismerése.

Az elemzés során a nyelvi nézőpont, a látókör és az értékelési pozíció vagy ideológiai nézőpont megkülönböztetése.

A szerzői névadás jelentőségének értelmezése.

Különböző nyelvi eszközök (igétlenség és a mondattani párhuzamok, a főnévi igenév, a versmondat hosszúsága) funkciójának fölismerése a versben – egy-egy nyelvtani eszköz mint versszervező elv, mint domináns jegy jelentésteremtő szerepének megragadása.

A metaforizálódás fölismerése.

Annak megfogalmazása, hogy a szöveg jeleiből az olvasás során hogyan jön létre a mű „lehetőség”, illetve „teremtett” világa.

„Kísértetfejezetek” (a műben le nem írt, de kikövetkeztethető cselekményrészek) írása.

Megszakításos felolvasás mellett kifejeleti jóslatok alkotása.

Szövegközi (intertextuális) utalások, jelképes tárgyak és visszatérő motívumok fölismerésével az elbeszélő mű metaforikus szintjének bemutatása.

Értékelést ki fejező eszközök (szinonimák) beiktatása, illetve semleges eszközökkel való fölcserelése: gyakorlati tapasztalatszerzés arról, hogy a stílus mindig értékelő gesztus.

A vers esetleges jelenetkeretének, epikus magjának fölismerése a tanult művekben.

A versszervező elvnek, a költemény domináns elemének, uralkodó mondatfajtájának, jellemző modalitásának, grammatikai és retorikai eszközeinek, képrendszerének fölismerése.

A vers írásképének átrendezése.

Minta alapján önálló mű, például szatirikus természetrajzi szócikk, paródia, szatirikus portré, egyperces novella, epigramma alkotása.

Metaforaalkotás, halott metafora életre keltése.

Témakörök

Hétköznapi és irodalmi kommunikáció

A közlés folyamat tényezőinek megkettőződése az irodalmi kommunikációban. A fikció, a közvetlen valóságvonatkozás föl függesztése, a többértelműség.

Epikai művek olvasása

Az előreutalás és a késleltetés. Eseményszerkezet és szövegszerkezet. Elbeszélői nézőpont és beszédhelyzet (látókör). Novellaelemzési módszerek. Elbeszélés, novella és regény. Leírás és jellemzés a regényben. Legalább két nagyepikai és

öt-hat kisépikai, a korosztály érdeklődésének megfelelő mű olvasása, feldolgozása.

- Lírai művek olvasása – kreatív-produktív gyakorlatok** A költő és a költemény beszélője. A megszólító-megszólított viszony. A jelenetkeret és elmaradása. Időszerkezet és logikai szerkezet. Szófaji és versmondattani sajátosságok. A vers hangzásvilága. A szóképek szerepe. Szervezőelvek a versben. Legalább 12 vers olvasása és feldolgozása a klasszikus, illetve a kortárs magyar költészetből. Kreatív-produktív gyakorlatok.
- Drámai művek olvasása** Legalább két dráma olvasása vagy megtekintése és feldolgozása. A tragédia és a komédia. Műfaji konvenciók. A tragikus és a komikus hős. A szereplők értékrendje és a konfliktus jellege. Az antik és az Erzsébet-kori dráma és színház. A dráma szövegének és cselekményének tagolása. A jelenetek helye a mű egészében. Párhuzamos jelenetek és szereplők közti párhuzamok. Hasonlóságok és különbségek az epika (regény) és a dráma történetbemutatása között.
- Ismétlődés és hiány** A szóismétlés ritmikai és jelentéstani szerepe. A vers kohéziója és a mondattani párhuzamosság fajtái. Az ismétlődés és a hiány szerepe a vers hatásában. Ismétlődés és hiány az epikában és a drámában: ismétlődő kulcsszavak, motívumok, helyzetek, jelenetek. A ballada példája. A hiány és a kulturális előismeret vagy kód szükségessége az értelmezésben.
- Az irodalom nagy kódjai 1** A mítosz és az irodalom kezdetei. Történetek a görög mitológiából. A homéroszi eposzok és hatásuk. Néhány antik költő egy-két verse (pl. Szapphó, Anakreón, Catullus, Horatius, Vergilius) és utóéletük példái a magyar lírában.
- A görög-római antikvitás és a magyar irodalom**
- Az irodalom nagy kódjai 2.** A könyvek könyvének kultúrtörténeti jelentősége és felépítése. Néhány bibliai történet és közös utalásrendszerként való jelenlétük a magyar irodalom múltjában és jelenében.
- A Biblia és a magyar irodalom**

Fogalmak

Fikció, az irodalmi kommunikáció konvenciói (a közvetlen valóságvonatkoztatás felüggasztése, a többféle értelmezés lehetősége, a jelentés lezáratlansága), érték, értékrend, műfaji és tematikus konvenciók, líra, epika, dráma, mítosz, novella, történet (esemény sor) és szövegszerkezet viszonya, nézőpont és látókör (elbeszélői beszédhelyzet), előreutalás és késleltetés, in medias res, jelenetkeret, megszólító-megszólított viszony, versszervező elv, metaforizálás, időszerkezet és logikai szerkezet, hiány, tragédia, katarzis, párhuzamos jelenetek, deus ex machina, komikum, ironia, szatíra, groteszk, eposz, eposzi kellékek, kardal, antik időmértékes strófászerkezetek: szapphói alkaioszai, strófa, anakreóni sor, testamentum, evangélium, példázat, zsoltár, gondolatrítmus.

Memoriter

Teljes művek és részletek szövegű felidézése (4 vers, egy 15–20 soros próza vagy drámarészlet); idézetek alkalmazása a célnak és a szövegkönyvnek megfelelően szóban és írásban.

Szerzők és művek

Néhány történet az antik mitológiából és a Bibliából; néhány jellemző részlet az Iliászból vagy az Odüsszeiából; Szophoklész, Shakespeare, Molière egy-egy drámája; öt novella (legalább négy magyar szerzőtől), két regény (legalább az egyik magyar szerző műve), tizennégy-tizenöt vers döntően a 19. és 20. század magyar költészetéből; hat-nyolc antik és bibliai ihletű, illetve antik műfaji mintát követő vagy parodizáló magyar irodalmi alkotás.

Megjegyzés a művek kiválasztásáról. A novellák és a regények kiválasztása során az életkori-befogadói szempontok, valamint a megjelölt fejlesztendő képességek és az ezekből adódó tevékenységek játsszák a meghatározó szerepet. A harmadik és az ötödik témakörben szereplő lírai költemények kiválasztásában és csoportosításában szintén a megismerendő, megfigyeltetendő poétikai-retorika (vagy akár műfajelméleti vagy verstani) sajátosságokat érdemes szem előtt tartani. Célszerű sokféle témájú, formájú és hangulatú költeménnyel dolgozni, de a közös formaképző elvek mentén érdemes ezeket kisebb, a közös jellegzetességek megfigyeltetésére alkalmasabb verscsoportokba rendezni.

10. évfolyam

Témakörök	Tartalmak
Az európai középkor irodalmának hatása a magyar irodalomra	Ókeresztény előzmények. A középkor világképe és műveltsége. Legendák. A középkor európai lírikusainak hatása a magyar irodalomra (pl. Vogelweide és Radnóti, Villon és József Attila). Babits Dante-fordításai és himnuszfordításai. Az Ómagyar Mária-siralom, a himnusz-költészet.
Az európai és a magyar reneszánsz irodalmából	A reneszánsz és a humanizmus (irodalom és más művészetek). Janus Pannonius költészete. Balassi Bálint költészete (reneszánsz és reformáció, ciklusszerkezet, jellemző témák, a trubadúrok és Petrarca hatása, imitáció és eredetiség, életrajz és inventio poetica). A magyar reformáció irodalmából.
A barokk művészet kora	A barokk művészet eszmei háttere; képzőművészet és zene. Pázmány Péter és Zrínyi Miklós. A Szigeti veszedelem mint barokk eposz. Mikes Kelemen levelei.
A felvilágosodás korának irodalmából	Európai előzmények a felvilágosodás gondolatvilágából (ismertető és részletek). Írók, költők, irányzatok a magyar felvilágosodás korában (Bessenyei, Batsányi, Kármán, Kazinczy). Csokonai Vitéz Mihály költészete: Csokonai stílus szintézise, verstípusai. Óda, elégia és episztola Berzsenyi Dániel költészetében. Katona József Bánk bán.
A romantika irodalmából	A romantikus korstílus (képzőművészet, zene). Szemelvények az európai romantika (és realizmus) irodalmából: két-három vers, két (verses vagy próza) epikai alkotás (pl. Hoffmann, Kleist, Puskin, Balzac, Stendhal vagy Dickens). Politika és irodalmi élet a reformkorban. Kölcsey Ferenc költészete és értékező prózája. Vörösmarty Mihály (a verses epikától a Csongor és Tündéig, ódák és epigrammák, kései költészete). Petőfi Sándor (a korábban tanultak rendszerező ismétlése és kiegészítése, Az apostol). Jókai Mór (a korábban tanultak rendszerező ismétlése és egy újabb regény, pl. Az arany ember).

Fogalmak

Reneszánsz, barokk, rokokó, klasszicizmus, felvilágosodás, racionalizmus, empirizmus, szentimentalizmus, népiesség, romantika, realizmus, vallomás, legenda, trubadúrköltészet, Balassi-strófa, tercina, szonett, versciklus, aszklepiadészi strófa, akrosztikon, figura etimologica, leíró-elmélkedő költemény, tájleíró költemény, látomás, elégia, elégiko-óda, idő- és értékszembesítő költemény, episztola, rapszódia, röpirat, értekezés, utópia, utaztató regény, tézisregény, levélregény, verses regény, nevelődési regény, drámai költemény.

Memoárok

Teljes művek és részletek szövegű felidézése (3 vers, egy 15–20 soros próza- vagy drámarészlet), az idézetek céljának és a szöveggörnyezetnek megfelelő alkalmazása szóban és írásban.

Szövegek és művek

Janus Pannonius egy műve; Balassi Bálint: Egy katonanének és további két vers; Zrínyi Miklós Szigeti veszedelem című művének egy-két részlete; Katona József Bánk bán; Berzsenyi Dániel: A közelítő tél és további két vers; Csokonai Vitéz Mihály legalább három műve; Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde, A vén cigány és további három vers; Petőfi Sándor: Az apostol és még öt lírai vers, például Befordultam a konyhára, A négyökrös szekér, Egy gondolat bánt engemet, A puszta, télen, Minek nevezzetek?, Pacsirtaszót hallok megint; Jókai Mór egy regénye; egy-két epikai mű vagy műrészlet a 19. századi első fél ének világirodalmából: Balzac, Stendhal, Puskin vagy mások műveiből.

11. évfolyam

Témakörök	Tartalmak
Arany János	Jellemző műfajok, korszakok Arany János életművében, a korábban tanultak rendszerező ismétlése újabb teljes művek (6–8 vers) és részletek feldolgozásával.
Madách Imre	Az ember tragédiája – műelemzés és értelmezés. Kitekintés az emberiségköltemény műfajára, főképp Goethe Faustjára és/vagy (a Falanszter szín kapcsán) a negatív utópia műfajára (pl. Swift, Orwell).
A 19. század második felének világirodalmából (epika és líra)	Legalább két elbeszélő mű (az egyik lehet regényrészlet is), pl. Gogol, Tolsztoj, Dosztojevszkij vagy Flaubert munkásságából. Ízelítő a felszázad lírájából (választhatóan pl. Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Mallarmé, Whitman vagy

Rilke költészetéből) – összesen három-négy vers.

Fejezetek a magyar széppróza történetéből	Éotvös és Kemény fejlődéstörténeti helye. Portrék: Mikszáth Kálmán (legalább egy regény és két novella); Krúdy Gyula (legalább két novella); Móricz Zsigmond (legalább egy regény és két novella).
Ady Endre	A Nyugat és előfutárai (pl. Vajda János, Bródy Sándor). Jellemző témák, korszakok és verstípusok Ady életművében (legalább nyolc mű), néhány alapismeret a kötet- és cikluskompozíciókról; ízelítő a költő publicisztikájából.
Fejezetek a dráma történetéből	Például az analitikus dráma (Oidipusz király, Vadkacsa, Az ügynök halála) vagy a várakozás drámái (Három nővér, Az éjjeli menedékhely, Godot-ra várva).
A magyar századelő irodalmából	Juhász Gyula, Tóth Árpád portréja. Ízelítő más kortársak műveiből (választhatóan pl. Csáth Géza, Karinthy Frigyes, Molnár Ferenc).
Kassák Lajos, Füst Milán és az európai avantgárd fogalmak	Apollinaire, Majakovszkij és/vagy egy német expresszionista egy-egy verse; Kassák és Füst legalább egy-egy verse; a legfontosabb irányzatok (expresszionizmus, futurizmus, dada, szürrealizmus) néhány jellemzője.
	Pozitivizmus, naturalizmus, impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, avantgárd, futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, aktivizmus; hangulatlíra, szerepvers, önmegszólító verstípus, képvers; fejlődésregény, karrier-regény, regényciklus, novellaciklus; drámai költemény, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, tragikomédia; esszé, karcolat; paródia, látvány, látomás, parafrázis; kevert ritmusú vers, szabad vers.
Memo riter	Teljes művek és részletek szöveghű felidézése (három vers a tanultakból, egy 15–20 soros epikai vagy drámarészlet); az idézetek célnak és szöveggörnyezetnek megfelelő alkalmazása szóban és írásban.

12. évfolyam

Témakörök	Tartalmak
Babits Mihály	Jellemző témák, verstípusok, korszakok az életműből (legalább hat mű), egy tanulmány (esszé) vagy néhány esszérészlet.
Kosztolányi Dező	Jellemző műfajok és témák az életműből (öt vers, legalább két novella, egy regény és egy esszé vagy néhány esszérészlet).
A 20. század világirodalmából (epika és líra)	Két epikai mű a 20. század világirodalmának egy-két jelentős szerzőjétől (pl. Proust, Kafka, Thomas Mann, Babel, Bulgakov, Hemingway, Camus, Garcia Marquez, Borges vagy Hrabal műveiből). Ízelítő a század lírájából, pl. Garcia Lorca, Eliot, Paszternak, Kavafisz vagy Benn költészetéből (összesen két-három vers).
József Attila	Jellemző témák és korszakok az életműben, legalább nyolc-tíz mű tematikai változatosságban.
Portrék a 20. századi magyar irodalomból	Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Márai Sándor, Pilinszky János két-három műve, Ottlik Géza egy regénye vagy részlete vagy egy kisprózája. A választott művek elhelyezése, feldolgozása az életmű és a kortársi, illetve jelenkori recepció értelmező keretében.
Látásmódok a 20. századi magyar irodalomban	Németh László egy műve vagy műrészlete; Örkény István két-három műve, köztük egypercesek és egy dráma vagy drámarészlet; Illyés Gyula egy prózája vagy prózarészlete, egy-két verse; Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos egy-egy verse. A választott művek elhelyezése, feldolgozása az életmű és a kortársi, illetve jelenkori recepció értelmező keretében, a világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatásával.

Fejezetek a modern dráma történetéből	Pl. Az analitikus dráma (Oidipusz király, Vadkacsa, Az ügynök halála) vagy a várakozás drámái (Három nővér, Az éjjeli menedékhely, Godot-ra várva). Vagy pl. Brecht, Beckett vagy Dürrenmatt egy-egy műve.
Kortárs magyar irodalom	Művek, műrészletek a kortárs (1980 utáni) hazai és határon túli magyar irodalomból, legalább három szerzőtől. (Két-három vers, egy esszé vagy más prózarészlet.) Legalább egy regény vagy regényrészlet a 20. század második felének magyar irodalmából.
Az irodalom határterületei	Az irodalom létmódja filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban. Tömegkultúra és elitkultúra viszonyai, jellemzői a 20. századi művészetekben, irodalomban.
Regionális kultúra	A régió, település kulturális, irodalmi hagyományaira, jellegzetességeire vonatkozó ismeretek összefoglalása, összegzése.

Fogalmak

Egyszintenzializmus, posztmodern, tömegkultúra, virtualitás; ekloga, idill, bukolika, tárgyias költészet, négy soros, egysoros, hosszú vers; szonettciklus; esszéregény; abszurd dráma, epikus dráma és színház; szociográfia; utópia, ellenutópia, napló; komplex kép, síkváltás, archetípus, toposz, mítosz, parabola, abszurd; szubjektív idő, objektív idő.

Memo riter

Teljes művek és részletek szöveghű felidézése (legalább 3 vers és egy 15–20 soros epikai vagy drámarészlet), az idézetek célnak és szövegkörnyezetnek megfelelő alkalmazása.

Szerzők és művek

József Attila: Óda és további hat-nyolc mű, legalább egy vers választhatóan: Külvárosi éj, A város peremén, Téli éjszaka, Karóval jöttél..., Tudod, hogy nincs bocsánat, Bukj föl az árból, Talán eltűnök hirtelen..., Íme, hát megleltem hazámat című versek közül; Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Márai Sándor, Pilinszky János két-három műve, Ottlik Géza egy regénye vagy részlete vagy egy kisprózája; Németh László egy műve vagy műrészlete; Örkény István két-három műve, köztük egypercesek és egy dráma vagy drámarészlet; Illyés Gyula egy prózája vagy prózarészlete, egy-két verse; Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos egy-egy verse.

Legalább két szerző egy-egy műve, műrészlete a 20. századi világirodalomból. (Pl. Franz Kafka néhány novellája vagy regényrészlete; Thomas Mann egy-két novellája vagy regényrészlete, Hemingway novellája vagy regényrészlete, Garcia Lorca néhány lírai alkotása vagy drámája vagy drámarészlete, Brecht egy színműve vagy részlete, Bulgakov egy műve vagy részlete, pl. Mester és Margarita; művek, műrészletek és legalább egy dráma vagy drámarészlet, átdolgozás, pl. Camus, Garcia Marquez, Golding, Hesse, Orwell, Szolzsenyicin, Dürrenmatt, Beckett, Hrabal műveiből.)

Művek, műrészletek a kortárs (1980 utáni) hazai és határon túli magyar irodalomból, legalább három szerzőtől (két-három vers, egy esszé vagy más prózarészlet).

Legalább két alkotás az irodalom határterületeihez tartozó, írott, filmes, audiovizuális, hangzó, digitális megjelenítésű műfajok közül (pl. útirajz, detektívtörténet, ellenutópia, kalandregény, és –film, televíziós sorozat, rádiójáték, akciófilm, képregény, sci-fi, humoros és erotikus alkotások, dal és dalszöveg, szonon, vicc, reklámvers, parafrázis, fantasy, szerepjáték stb.)

Legalább egy mű az irodalom megjelenésének bemutatására más közegekben (pl. filmen, rajzfilmen, televízióban, képregényben, hangzó közegben — pl. versmondás, hangoskönyv, rádiójáték, dal, megzenésített vers, daljáték —, digitális közegben — pl. internetes költészet, digitális, multimédiás kiadás, animáció). Legalább egy irodalmi átirat, adaptáció a posztmodern, kortárs magas művészeti és/ vagy szórakoztató művek közül.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés módjainak (a tanítás eredményességének) vizsgálata.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a diákoknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, megnevezése és használata, a szaknyelv alkalmazása, a különböző műfajú és rendeltetésű szövegek sajátosságainak felismerése, értelmezése, szabályok ismerete és reprodukálása.

- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, különféle szövegek megalkotása, átírása sokféle műfajban, a nyelvhelyességi és helyesírási biztonság fejlesztése, átkódolás, transzformációs képességek (kép-szöveg, szöveg- szöveg, egyszerűbb ábra – szöveg, szöveg-mozgás, mimika, testbeszéd, élőbeszéd).
 - Ismeretek és képességek önálló alkalmazása ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése, valamely téma önálló feldolgozása a felkészüléstől az előadásig.
 - Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, személyekről, problémákról, erkölcsi dilemmákról és konfliktusokról, aktivitás, a társakkal való együttműködés képessége (kooperáció), az önálló ítéletalkotás képességének megléte, a felelősségvállalás attitűdjének kialakítása, magasabb rendű műveletek - analízis, szintézis (a problémamegoldó, a logikus gondolkodás, az ismeretek integrációjának színvonala).
 - A tanulók saját munkáinak esztétikai színvonala.
 - Nyelvi kreativitás és az alternatívák önálló megrajzolása képességének szóbeli, írásbeli értékelése.
- A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. A tanulók teljesítményének osztályzattal történő értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet:
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló (olvasónapló, műsorrészlet) egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése.
 - Szituációs játékok (történetek, jelenetek, improvizációk) eljárásának, vitaszituációban való részvétel, művek, műrészletek (memoriteretek) előadása, ennek írásbeli, szóbeli értékelése.
 - Folyamatos számonkérés szóban, írásban és önálló feladatok alapján a tanítási órákon ellenőrzés céljából.
 - Évközi dolgozatok megírása meghatározott szempontok alapján (például az olvasott művek többféle értelmezési kontextusban való elhelyezésének képessége) minősítés céljából.
 - Tematikus, témazáró feladatsorok, amelyek átfogó ismeretekre és képességekre irányulnak, a minősítés és a tanári folyamat kontrollja céljából.
 - Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.
 - Belső és külső vizsgák, amelyek a művelődési anyag súlyponti szempontjait és követelményrendszerét mérik, az ellenőrzés, a minősítés és a tanítási kontroll céljából.

TÖRTÉNELEM **9–12. évfolyam**

Célok és feladatok

A szakközépiskolai történelemtanítás céljai és feladatai az általános iskolában tanult ismeretekre épülnek. A történelmi tanulmányoknak jelentős szerepük van számos pozitív személyiségvonás ki fejlesztésében, tudatosításában. A történelmi eseményekben részt vevők tetteinek ismerete, viselkedésük, döntéseik és cselekedeteik motívumainak megértése olyan kulcskompetenciák kialakulását teszik lehetővé (elsősorban az anyanyelvi kommunikáció, illetve a szociális és állampolgári kompetencia), amelyek által az egyén mint társas lény és állampolgár megtalálhatja helyét a társadalomban. A múltból a jelenbe vezető utak feltárása pedig segít a jelenkor politikai, gazdasági, társadalmi jelenségeinek megértésében. A történelem és a hozzá kapcsolódó műveltségterületek moduljainak feladata, hogy közvetítsék e célok eléréséhez a szükséges tartalmat. Ehhez a történelem és a társadalmi ismeretek elsajátításának olyan körülményeit kell megteremtünk, ahol a tudás megszerzésének módja örömet jelent a diákok számára. A történelem, a társadalom megismerésében növekvő szerepet kell kapnia a média modern eszközeinek. Ezek segítségével az általános műveltséget megszilárdító és elmélyítő szakasz folyamán alakuljon ki és szilárduljon meg a tanulók digitális kompetenciája. A tanulók tudása ne szűküljön le pusztán a tények ismeretére, hanem mindez problémaérzékenységgel, a tudás bővítésének igényével, az önálló tanulási, tájékozási módszerek ismeretével is járjon együtt. Csak így alakulhat ki az iskolai tanulmányokon túlmutató pozitív viszony a társadalomtudományokhoz. A történelem eseményei és a személyiségek tettei, a művelődéstörténet megismertetése közben mód nyílik az egyes korokban érvényesülő értékrendek vizsgálatára, az erkölcsi kategóriák változásának, érvényre jutásának vagy kiüresedésének bemutatására.

A múlt sorskérdéseiben mai életünk problémái is megjelenhetnek. Elemzésük, megértésük megerősítheti az egyént a társadalomért, a kisebb közösségért, önmagáért vállalt felelős magatartásban. Mindennek feltétele olyan kritikai szemléletmód fejlesztése, amelynek segítségével a jelenben és a múltban is képes a lehetséges alternatívák meglátására és értékelésére.

Fejlesztési követelmények

A szakközépiskolai történelemtanítás a forráskezelés készségeinek fejlesztésében jelentősen túllép az általános iskolai szinten. A szakközépiskolai tanulmányok végére a tanulóknak ismerniük kell a különböző fajtájú elsődleges és másodlagos források kezelésének, elemzésének alapszabályait, a tudományos anyaggyűjtés

elemét. Alapkövetelmény a tájékozódás készsége könyvtárakban, kézikönyvekben, lexikonokban, atlaszokban, ismeretterjesztő folyóiratokban. Járatosnak kell lenni az internetes keresőprogramok és a történelem, továbbá társtudományai anyagát hordozó CD-ROM-ok kezelésében.

A történelmi-társadalmi jelenségek ok-okozati viszonyai mindig összetettek. Miközben az oksági viszonyok felismertetésével igényt ébresztünk a történelmi jelenségek elrendezésére, a diákoknak tudniuk kell, hogy a történelemben nagyon ritkák az egyértelmű összefüggések. Okok és következmények bonyolult hálójában kell bemutatniuk és értelmezniük az egyének és csoportok indítékait, választási lehetőségeit és kényszereit is. Mindennek feltétele az adott történelmi-társadalmi helyzet lényeges és lényegtelen jelenségeinek elhatárolása. Kívánatos, hogy az egyén felelősséggel viszonyuljon a köz ügyeihez. Ezt a beállítódást erősítheti a történelemtanítás azzal, ha a reális képet alakítja ki a fiatalokban az egyének és csoportok szerepéről az események alakulásában.

Az ismeretszerzési és -feldolgozási képességek formálása elválaszthatatlan a kifejezőképességek fejlesztésétől. Történelmi tanulmányaik során a diákoknak el kell jutniuk az események elbeszélésétől, az elsődleges és másodlagos források pontos tartalmi ismertetésétől, gondolatmenetük adatokkal és nevekkel együtt történő felidézésétől a beszámoló és kiselőadások élvezhető, követhető megtartásáig, a problémafelvetés, magyarázat, fejtegetés, következtetés, érvelés szóbeli formáinak gyakorlati alkalmazásáig, megfelelően alkalmazva a történelem és a társtudományok legfontosabb fogalmait és szakki kifejezéseit.

Szóbeli vagy írásbeli feladatok elvégzésekor törekedjenek a téma, probléma tömör, egyértelmű megfogalmazására, megoldására. A diákok ismerjék a vázlat- és a feleletterv-készítést, a kivonatolás és jegyzetelés (élőszóban vagy hangfelvételtől elhangzó előadásról, magyarázatról, fejtegetésről), az esszé írás, a táblázatkészítés technikáit, illetve a szövegszerkesztő programok, vizuális rendezők alkalmazását. Legyenek képesek saját véleményük önálló megfogalmazására, mások véleményének türelmes meghallgatására, érvelések összefoglalására és figyelembe vételükre.

A képi kifejezés módszerei közül a középiskolában lehetőséget kell adni a diagramok, grafikonok elkészítésére, elemzésére, képi ismerethordozók gyűjtésére, válogatására, esetleg készítésére (fénykép, videó felvétel).

Az ismeretszerzési, feldolgozási, és kifejezési képesség hatékony fejlesztése, az önálló tanulásnak képességének megszilárdulását eredményezi.

Fontos feladat az időben való tájékozódás képességének és készségének fejlesztése. Bármelyik történelmi esemény megismeréséről is van szó, a megértés alapvető feltétele, hogy a tanulók lássák egységben a topográfiai és a kronológiai adatokat. A diákoknak tudniuk kell az események sorrendjét, fel kell ismerniük az egy időben zajló eseményeket. Tudniuk kell a legfontosabb évszámokat. Nem okozhat nehézséget számukra az egyszerű kronológiai táblázatok elkészítése, kronológiai munkák használata.

Fontos a történelmi térben való tájékozódás képességeinek továbbfejlesztése is. A történelmi térképek olvasása, a terület és távolság kiszámítása és becslése, egyszerűbb térképvázlat önálló megrajzolása váljon készség szintű tudássá. A diákoknak fel kell ismerniük a történelmi tér változásait. A legfontosabb történelmi helyeket el kell helyezniük vaktérképen is. Képesé kell válniuk a történelmi és földrajzi térképek összekapcsolására, a történelem eseményeinek és a természeti feltételek viszonyának érzékeltetésére. Mindezek gyakorlása során alkalmat kell teremteni a történelmi jelenségek értelmezésében az ökológiai szemléletmód kialakítására is.

A képességek hatékony fejlesztésének fontos eszköze a differenciált tanulás szervezése, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása (egyéni-, pár-, csoport- és projekt munka),

9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzési és feldolgozási képességek

Lényegkiemelés megadott szempontok szerint.

Azonos eseményről, jelenségről készült különböző forrásrészletek összehasonlítása.

Tudományos-ismeretterjesztő szöveg lényegének kiemelése, tartalmi összehasonlítása egyéb ismeret forrásokkal.

Tájékozódás kézikönyvekben, az ismeretterjesztő folyóiratok repertóriumában és az internet valamely magyar nyelvű keresőprogramjában.

Tematikus bibliográfiák készítése az iskolai és közkönyvtárak felhasználásával.

Eltérő álláspontok felismerése megadott történelmi források és tudományos feldolgozások szövegében; az eltérések okainak vizsgálata.

A változás történeti jellegének értelmezése meghatározott ós-, ó- és kora középkori jelenségekben, folyamatokban.

Kiemelkedő történelmi személyiségek döntéseinek értékelése.

Másodlagos forrásokban fellelhető leegyszerűsítő vélemények kritikus értelmezése tanári rávezetéssel.

Szövegtömörítés, szöveg átfogalmazása adott szempont szerint.

Kifejezőképességek

Vitaindítók tartása adott témáról tanári útmutatás alapján.

A vita során a véleménykülönbségek tisztázása, a saját álláspont gazdagítása, továbbfejlesztése, a mások véleményének figyelembevételével

Szövegi ismertető (főlelet, kiselőadás) tartása előzetes vázlatkészítéssel.

Előre megadott álláspontok képviselője egyes történelmi kérdések megvitatása során.

Jegyzetkészítés kb. 5-6 percnyi normál beszédtempójú előadásrészletről.

Kivonat készítése rövidebb (4-5 oldal) tudományos-ismeretterjesztő szövegrészletről, főleletterv készítése megadott témáról.

Táblázatkészítés demográfiai, gazdasági- és társadalomtörténeti adatok bemutatásához.

Ellentétes nézetek összehasonlítása és megvitatása az őstörténet, az ókor és a középkor kutatásával kapcsolatban.

Híres ókori és középkori tárgyi emlékek felismerése, azok bemutatása élőszóban.

Tájékozódás az időben

A keresztény időszámítás összehasonlítása az egyiptomi, a görög, a római és az iszlám időszámítással.

A magyar őstörténet, a vándorlás és a honfoglalás eseményeinek hozzárendelése az egyetemes vagy az európai történelem nagy korszakaihoz.

Időrendi táblázat készítése.

Tájékozódás térben

Történelmi jelenségek természeti feltételeinek megállapítása történelmi és földrajzi térképek egymás mellé illesztésével, a szaktanár útmutatása alapján.

Történelmi helyek megkeresése mai helyzetet tükröző térképeken.

Sematikus rajz készítése egy-egy történelmi táj egységeiről.

Témakörök

Az őskor és az ókori Kelet

Tartalmak

Az emberré válás folyamata.

Az élelemtermelés kialakulása.

Az ősi hiedelemvilág.

A folyamvölgyi kultúrák (Mezopotámia, Egyiptom, India, Kína).

Városállamok és birodalmak.

Vallás és kultúra az ókori Keleten.

Kronológia:

Kr. e. 8000, Kr. e. 3000 körül, Kr. e. XVIII. sz., Kr. e. X. sz., Kr. e. 525.

Személyek:

Kheopsz, Hammurapi, II. Ramszesz, Dávid, I. Dareiosz, Xerxész,

Buddha, Si Huang-ti.

Fogalmak:

homo sapiens, őskőkor, újkőkor, mágia, bronzkor, vaskor, despotizmus, politeizmus, monoteizmus, állam, buddhizmus, brahmanizmus.

Topográfia:

Rudabánya, Vértesszőlős, Mezopotámia, Egyiptom, Fönícia, Palesztina, Sumer, Asszíria, Perzsia, India, Kína, Babilon, Judea, Izrael, Jeruzsálem.

Az ókori Görögország

A polisz.

A demokrácia kialakulása Athénban.

A spártai állam.

A görög-perzsa háborúk.

Athén és Spárta párharca.

A görög hitvilág, művészet, tudomány és mindennapok.

Nagy Sándor birodalma.

Kronológia:

Kr.e. XIII. sz., Kr.e. 776, Kr.e. 594, Kr.e. 508, Kr.e. 490, Kr.e. 480, Kr.e. 431–404,

Kr.e. 336–323.

Személyek:

Szolón, Peisizisztratosz, Kleiszthenész, Miltiadész, Leonidasz,

Themisztoklész, Periklész, Pheidiasz, Hérodotosz, Thuküdidész,

Szókratész, Platón, Arisztotelész, Nagy Sándor.

Fogalmak:

polisz, arisztokrácia, démosz, türannisz, eklészia, esküdtbírótság, demokrácia, sztratégosz, cserépszavazás, filozófia, hellenizmus.

Topográfia:

Athén, Spárta, Olümpia, Marathón, Thermopülai-szoros, Szalamisz, Spárta, Peloponnészosz, Makedónia, Alexandria.

Az ókori Róma

A Római Birodalom kialakulása.

A köztársaság virágkora és válsága.

Az egyeduralom kialakulása.

A császárkor.

Társadalom, államszervezet, hadsereg.

A római hitvilág, művészet, tudomány és a jog

A mindennapi élet.

A kereszténység kialakulása és elterjedése.

A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása.

Kronológia:

Kr.e. 753, Kr.e. 510, Kr.e. 367, Kr.e. 264–241, Kr.e. 218–201, Kr.e. 168, Kr.e. 48, Kr.e. 31, 313, 395, 476.

Személyek:

Hannibal, Marius, Sulla, Spartacus, Pompeius, Caesar, Antonius, Augustus, Traianus, Hadrianus, Diocletianus, Názáreti Jézus, Pál, Constantinus, Attila.

Fogalmak:

patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, provincia, senatori rend, lovagrend, triumvirátus, principatus, limes, legio, colonus, dominatus, zsinagóga, diaszpóra, apostol, egyház, püspök, zsinat.

Topográfia:

Róma, Karthágó, Cannae, Actium, Pannónia, Jeruzsálem, Konstantinápoly, Aquincum, Sopianae, Savaria.

A korai feudalizmus története Európában

A Frank Birodalom.

A feudális gazdasági-társadalmi rend kialakulása.

A Bizánci Birodalom fejlődése.

Az iszlám és az arab világ.

Az államalapítások kora Közép- és Kelet-Európában.

Évszámok:

622, 732, 800, 843, 962, 1054.

Személyek:

Karolingok, Nagy Károly, Szent Benedek, I. (Nagy) Ottó, Mohamed.

Topográfia:

Poitiers, Aachen, Konstantinápoly, Egyházi (Pápai) Állam, Kijev, Mekka.

Fogalmak:

grófság, ortodox egyház, római katolikus egyház, pápa, szerzetes, kolostor, bencés rend, hűbértartok, jobbágy, robot, iszlám.

A magyar nép története az államalapításig

A magyar nép őstörténete és vándorlása.

A honfoglalástól az államalapításig.

Géza fejedelem és István király életműve.

Évszámok:

896, 955, 973, 997–1000–1038.

Személyek:

Álmos, Árpád, I. István király, Géza fejedelem, Koppány, Imre herceg, Szent Gellért püspök.

Topográfia:

Levédia, Etelköz, Vereckei-hágó, Augsburg, Pannonhalma, Esztergom.

Fogalmak:

nomadizmus, kettős fejedelemség, nemzetség tözs, székely, kalandozások, vármegye, ispán, tized.

Mindennapi élet, életmódtörténet

A tanév során az alábbi témák közül legalább egyet kötelező feldolgozni.

Az ember és a természet kapcsolata a mítoszokban.

Eltérő elméletek, mítoszok a magyarság őstörténetéről.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók legyenek képesek egyszerűbb tárgymásokat, iratlan forrásokról készült fényképeket, vázlatrajzokat (pl. régészeti lelőhelyről) forrásként értelmezni; rövid (kb. 10–15 soros) ókori forrásrészleteket feldolgozni. Tudjanak anyagot gyűjteni az iskolai könyvtárban és kisebb közkönyvtárakban tanári és könyvtárosi segítséggel megadott egyszerű témákhoz. Legyenek képesek egyszerű elbeszélő források kritikai elemzésére tanári irányítással, valós tartalmuk és belső ellentmondásai felismerésére. Legyenek képesek felépített tanórai feleletekre, összefoglaló beszámoló előadására. Legyenek képesek alkalmazni a történetiségben a keresztény időszámítást. Tudjanak történelmi eseményeket, folyamatokat leolvasni a középiskolában használatos történelmi atlasz megfelelő lapjáról. Képesek legyenek történelmi jelenségek számszerűségének felbecsülésére vagy megmérésére történelmi térképen.

10. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzési és feldolgozási képességek

Írott források elemzése: az egyes szövegek forrásértékének megállapítása ellentétes fel fogású forrásrészletek összehasonlítása.

Többféle képpen értelmezhető szövegek jelentésrétegeinek feltárása

A középkor és a kora újkor jelentős személyiségei életútjának bemutatása.

Az élethelyzetek értékelése történelmi választaknál és nehéz döntéseknél.

Annak felismerése, hogy a kortárs milyen információk birtokában dönthetett, milyen folyamatok maradhattak, s maradtak is rejtve előtte (gazdasági folyamatok, éghajlati változások stb.).

A változás felismerése a történelemben, elemzése konkrét történelmi példákon.

Kifejezőképességek

Az induktív és deduktív érvelési technikák ismerete és alkalmazása szóban és írásban.

A korszakra vonatkozó történelmi szakki fejezések helyes használata.

Írásművek készítése történelmi témákról segédeszközök nélkül vagy azok felhasználásával, a középkor és a kora újkor témáiból, meghatározott terjedelemben (15–20 sor).

Jegyzetek készítése előre megadott szakirodalmi részletek alapján.

A jegyzetek felhasználásával egy-kétoldalas kiselőadások készítése.

Tanári útmutatással szakirodalom (könyvek, folyóiratok) felhasználásával kisebb (3–6 oldalas) tanulmány készítése.

Egy téma bemutatása többféle módszer és eszköz (élőszó, térkép, kép, filmrészlet, tárgyak stb.) ötvözésével.

Tájékozódás az időben

Fontosabb folyamatok vagy jelenségek időrendjének összeállítása.

A térben és időben játszódó események közötti kapcsolat felismerése, időrendi táblázatok és térképek összehasonlítása.

Tájékozódás a térben

Történelmi jelenségek természeti feltételeinek, okainak megállapítása történelmi és földrajzi térképek alapján, szaktanári segítséggel (pl. ásványkincsek – bányavárosok).

Az év során tanult topográfiai adatok, folyamatok, jelenségek megmutatása a mai viszonyokat tükröző térképeken.

Témakörök

Tartalmak

Az érett középkor

A középkori egyház és az uralkodói hatalom Európában.

A lovagkor.

A szabad költözésű jobbágyok és a vándormozgalmak.

A középkori városok.

A középkor művelődése.

Mindennapok a középkorban.

Kronológia:

1066, 1095, 1122, 1215, 1278.

Személyek:

I. (Hódító) Vilmos, VII. Gergely, IV. Henrik, III. Ince, Habsburg Rudolf, Szent Ferenc, Szent Domonkos, Aquinói Szent Tamás.

	<p><i>Fogalmak:</i> királyi udvar, kiközösítés, keresztes hadjáratok, eretnokség, kolduló rendek, városi önkormányzat, hospes, céh, skolasztika, egyetem, lovagi kultúra, romanika, gótika.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szent föld, Velence, Flandria, Champagne, Párizs, Oxford, Hanza-városok, a levantei kereskedelem útvonala.</p>
Az Árpád-házi királyok kora	<p>Az új rend megszilárdítása – Szent László és Könyves Kálmán. Az Aranybulla és a tatárjárás. Gazdasági és társadalmi változások a XIII. században. Az Árpád-kori kultúra.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1077–95, 1095–1116, 1205–1235, 1222, 1235–70, 1241–42, 1301.</p> <p><i>Személyek:</i> I. László, Könyves Kálmán, Anonymus, II. András, IV. Béla.</p> <p><i>Fogalmak:</i> bán, vajda, nádor, regálé, báró, nemes, Aranybulla, székelyek, szászok, kunok.</p> <p><i>Topográfia:</i> Fehérvár, Pozsony, Horvátország, Erdély, Dalmácia, Szerémség, Muhi, Buda.</p>
A késő középkor	<p>Nyugat-Európa válsága (éhínség, járványok, háborúk). Itália, a humanizmus és a reneszánsz. Az angol és a francia rendi monarchia felemelkedése. A német császárság és a pápaság hanyatlása. A közép- és kelet-európai régió. Az Oszmán Birodalom terjeszkedése.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1410, 1415, 1453.</p> <p><i>Személyek:</i> Jeanne d'Arc, Tudor-ház, Husz János, Gutenberg, III. Iván, II. Mohamed.</p> <p><i>Fogalmak:</i> rendiség, reneszánsz, humanizmus, husziták, szultán, szpáhi, janicsár.</p> <p><i>Topográfia:</i> Firenze, Prága, Rigómező.</p>
Magyarország a XIV–XV. században	<p>Károly Róbert és Nagy Lajos. Társadalmi változások. Luxemburgi Zsigmond kora. Védekezés az oszmán-török terjeszkedés ellen. Hunyadi János. Hunyadi Mátyás uralkodása. Kultúra és művelődés.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1308–42, 1342–82, 1351, 1387–1437, 1396, 1456, 1458–90.</p> <p><i>Személyek:</i> Csák Máté, Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, V. László.</p> <p><i>Fogalmak:</i> harmincad, kapuadó, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, főnemes, köznemes, kilenced, ősiség, végvári rendszer, rendkívüli hadiadó, fekete sereg, Corvina.</p> <p><i>Topográfia:</i> Visegrád, Havasalföld, Moldva, Kassa, Nikápoly, Nándorférvár, Bécs.</p>

Kora újkor (1490–1721)	<p>A nagy földrajzi felfedezések és következményei. Az atlanti hatalmak felemelkedése. A modern világgazdasági rendszer kialakulásának kezdetei. Reformáció és katolikus megújulás. Az abszolutizmus. A modern állam kialakulása. A hatalmi viszonyok átrendeződése Európában. Az angol forradalom. A parlamentáris monarchia kialakulása. A tudományos világkép átalakulása.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492, 1517, 1588, 1618–48, 1640–49, 1689, 1701–1714.</p> <p><i>Személyek:</i> Kolumbusz, Magellán, V. Károly, Luther, Kálvin, Kopernikusz, Galilei, I. Erzsébet, II. Fülöp, Cromwell, Richelieu, XIV. Lajos, Nagy Péter.</p> <p><i>Fogalmak:</i> gyarmatosítás, konkvisztádor, ültetvény, világkereskedelm, abszolutizmus, reformáció, protestáns, evangélikus, református, ellenreformáció, jezsuiták, barokk, manu fáktúra, anglikán, puritán, jogállam, merkantilizmus.</p> <p><i>Topográfia:</i> Németalföld, Antwerpen, London, Versailles, portugál és spanyol gyarmatok.</p>
Magyarország története a kora újkorban (1490–1711)	<p>A Jagelló-kor. A török hódoltság. A Habsburgok és a magyar rendek. Az Erdélyi Fejedelemség. Függetlenségi harcok és országegyesítő kísérletek: Bocskai István, Bethlen Gábor és Zrínyi Miklós. A reformáció és a katolikus megújulás Magyarországon. Gazdasági és társadalmi változások. Népeség és környezet. A török kiűzése. A Rákóczi-szabadságharc.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1514, 1526, 1541, 1552, 1566, 1591–1606, 1664, 1686, 1699, 1703–11.</p> <p><i>Személyek:</i> Dózsa György, II. Lajos, Szapolyai János, II. Szulejmán, Zrínyi Miklós, Báthory István, Károli Gáspár, Bocskai István, Bethlen Gábor, Pázmány Péter, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő, II. Rákóczi Ferenc.</p> <p><i>Fogalmak:</i> örökös jobbágyság, hajdú, hódoltság, kuruc, labanc, rendi konföderáció, trónfosztás.</p> <p><i>Topográfia:</i> Mohács, Eger, Szigetvár, Sárospatak, Győr, Várad, Nagyszombat.</p>
Mindennapi élet, életmód történet	<p><i>A tanév során az alábbi témák közül legalább egyet kötelező feldolgozni.</i> Érdekérvényesítés és érdekvédelem a középkorban (kommunák, céhek, egyetemek). Éghajlat és történelem (pl. az ún. kis jégkorszak hatása). Bűn és bűnüldözés a középkorban.</p>

A továbbhaladás feltételei

A tanulók ismerjék fel a tananyagban szereplő fontosabb középkori és kora újkori tárgyi emlékeket, legyenek képesek azokat értelmezni előszóban vagy írásban. Képesek legyenek a források és a tankönyvi szöveg egybevetésére, az eltérések okainak feltárására. Tudjanak néhány címből álló bibliográfiákat készíteni az iskolai és a közkönyvtárak felhasználásával kiselőadások, vitaindítók számára, tanári útmutatás alapján. Képesek legyenek történelmi folyamatokat, korszakokat felismerni, megkülönböztetni. Tudjanak felépített, szabadon előadott felületet vagy előadást tartani történelmi témákról (lecke, fejezet rész, lecke átvétel, folyamatok, összehasonlítások stb.). Tudjanak ábrákat, térképeket és egyéb már tanult ismerethordozókat értelmezni előszóban rövid felkészülés után. Legyenek képesek a világ-, az európai és a magyar történelem nagy korszakainak és fontosabb eseményeinek szinkronban látására. Használják a tankönyvek, munkafüzetek kronológiáit. Képesek legyenek történelmi események, folyamatok részleteinek elolvasására a középiskolában

használatos történelmi atlasz és a fálitérkép megféléő lapjáról. Tudják a tematikus történelmi térképek adatait összehasonlítani tanári segítséggel, s ebből következtetéseket levonni.

11. évfolyam Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzési és feldolgozási képességek

Az újkor tárgyi emlékeinek felismerése, értelmezése élőszóban vagy írásban.

Írott források értelmezése, feldolgozása, különböző szemléletű források gyűjtése szöveggyűjteményekből.

A forrásokban és feldolgozásokban fellelhető leegyszerűsítések, a jelenségek feltárása.

Az élethelyzetek értékelése történeti választaknál és nehéz döntések idején.

Az egyes személyek döntéseinek értékelése, a lehetséges alternatívák számbavétele.

A régi és az új világ folyamatos együttélésének felismerése.

Annak felismerése, hogy a kortárs milyen in fómációk birtokában dönthetett, milyen folyamatok maradhettek, s maradtak is rejtve előtte (gazdasági folyamatok, éghajlati változások stb.).

Eltérő kortársi válaszok vizsgálata.

A változás felismerése a történelemben: konkrét történelmi példák elemzése (ipari forradalom, városiasodás stb.), okok, összefüggések keresése.

Eltérő jellegű források (a vizsgált korszak írott és tárgyi emlékei, műalkotások, irodalmi művek, sajtó, film, kép stb.) elemzése, az egyes forráscsoportok forrásértékének összehasonlítása.

Történelmi folyamatok, korszakok felismerése, s az európai régiók (Nyugat-Európa, Közép-Európa, Kelet-Európa – centrum és periferia) megkülönböztetése, egymáshoz való viszonyuk átlátása, összehasonlítások megtétele.

Ábra készítése a tankönyv, a munkafüzet, a szakirodalom felhasználásával, az összefüggések és a lexikai adatok kapcsolatának bemutatásával.

Adatsorok számítógépes rendezése és bemutatása grafikonokon, diagramokon és táblázatokon (pl. népességi adatok, termelési mutatók, fegyverkezés stb.).

Kifejezőképességek

A korszakra vonatkozó történelmi szakki fejezések helyes használata.

Történelmi fogalmak egyszerű meghatározása.

Előadás készítése (meghatározott terjedelemben) történeti témákról segédeszközök nélkül vagy azok felhasználásával az újkor témáiból.

Jártasság a feladatlapok kitöltésében; tájékozottság javítási elveiben és módszereiben.

Történelmi kérdések megvitatása élőszóban, előre megadott kérdések képviselője a vitapartner érveinek fokozott figyelembevételével.

Jegyzetek készítése előre megadott szakirodalmi részletek alapján, kiselőadások készítése. Szakirodalom (könyvek, folyóiratok) felhasználásával kisebb előadás készítése.

Egy téma bemutatása többféle módszer (élőszó, térkép, kép, filmrészlet, tárgyak, számítógép stb.) ötvözésével.

Kiállításterv összeállítása az évfolyam tananyagának egy-egy körülhatárolt egységéről a reprodukciós anyag megjelölésével.

Tájékozódás az időben

Fontosabb folyamatok vagy jelenségek időrendi viszonyainak felállítása.

A térben és időben játszódó események közötti kapcsolat felismerése, időrendi táblázatok és térképek összehasonlítása alapján rajzok és térképek készítése.

Az időben való jártasság bemutatása előbeszédben, írásban és a térképen.

Az egyetemes és a magyar kronológiák használata, ezek alapján megadott témakörök kronológiáinak elkészítése.

Tájékozódás a térben

Tematikus történelmi térképek adatainak összehasonlítása (pl. gazdasági fejlődés, népsűrűség, nemzetiségi összetétel változása) önállóan, következtetések levonása.

Történelmi jelenségek természeti feltételeinek, okainak megállapítása történelmi és földrajzi térképek alapján önállóan (pl. ásványkincsek, iparvidékek az ipari forradalom idején).

Az év során tanultak topográfiai adatainak, folyamatainak, jelenségeinek megjelölése a mai viszonyokat tükröző térképeken.

Vaktérképek készítése tanári útmutatás alapján, s ezen az év folyamán tanultak névanyagának, valamint a térképen ábrázolható folyamatok, jelenségek bemutatása.

Témakörök Tartalmak

A felvilágosodás és a polgári átalakulás kora (1721–1849)

A felvilágosodás.
A felvilágosult abszolutizmus Ausztriában és Poroszországban. Az orosz nagyhatalom.
Az USA létrejötte.
A polgári forradalom Franciaországban.
A napóleoni háborúk Európája.
Az ipari forradalom és társadalmi hatásai.
Forradalmi hullámok 1848–49-ben.
XIX. század eszméi.
Az ipari forradalom hatásai az életkörülményekre és a környezetre.
Kronológia:
1740–48, 1756–63, 1776, 1783, 1789, 1794 1804–15, 1848.
Személyek:
Nagy Frigyes, Nagy Katalin, Voltaire, Montesquieu, Rousseau, Washington, Jefferson, XVI. Lajos, Danton, Robespierre, Metternich, Napóleon, Watt, Stephenson, Marx.
Fogalmak:
enciklopédia, a hatalmi ágak megosztása, felvilágosodott abszolutizmus, nacionalizmus, liberalizmus, szocializmus, konzervativizmus, alkotmány, polgári szabadságjogok, parlamenti rendszer, emigráció, reakció, terror, kapitalizmus, tőkés, proletár.
Topográfia:
Poroszország, Lengyelország, Washington, Waterloo.

Magyarország újjászerveződése a Habsburg Birodalom keretei között (1711–1790)

A magyar királyság a Habsburg Birodalomban.
Demográfiai változások, az etnikai arányok átalakulása.
A társadalom képe.
A felvilágosult abszolutizmus és a rendek összeütközése.
Kronológia:
1740–80, 1767, 1777, 1780–1790.
Személyek:
III. Károly, Mária Terézia, II. József
Fogalmak:
helytartótanács, betelepítés, kettős vámrendszer, vallási türelem, állandó hadsereg.
Topográfia:
Határőrvidék, Bánát.

A polgárosodás kezletei Magyarországon (1790–1847)

A napóleoni háborúk hatása Magyarországon.
Az átalakuló társadalom – nemesi, paraszti és városi életformák.
Új elemek és elmaradottság a gazdaságban.
A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései.
A nemzetiségi kérdés.
A reformkori művelődés, kultúra.
Kronológia:
1795, 1825, 1830, 1832–36, 1844.
Személyek:
Martinovics, Kölcsey, Deák, Eötvös, Kossuth, Batthyányi Lajos, Széchenyi István, Wesselényi.
Fogalmak:
reform, polgári átalakulás, cenzúra, államnyelv, örökváltság, közteherviselés, érdekegyesítés, védővám.
Topográfia:
Pest-Buda, Fiume, Vaskapu.

<p>Forradalom és szabadságharc Magyarországon (1848–1849)</p>	<p>A pozsonyi országgyűlés. A pesti forradalom. Az áprilisi törvények.</p> <p>A forradalom első nehézségei: a nemzetiségek mozgalmai. A nemzeti önvédelem megszervezése és a tavaszi hadjárat.</p> <p>A Függetlenségi Nyilatkozat és a nemzetközi viszonyok.</p> <p>A szabadságharc bukása.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1848. III. 15., IV. 11., IX. 29., 1849. IV. 6., IV. 14., V. 21., VIII. 13., X. 6.</p> <p><i>Személyek:</i> Jókai, Petőfi, Görgey, Klapka, Bem, Damjanich, Jelacic, Windischgrätz, Haynau.</p> <p><i>Fogalmak:</i> nemzetőr, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, választójog, függetlenség, nemzetiségi törvény.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pákozd, Isaszeg, Komárom, Arad.</p>
<p>A nemzetállamok és az imperializmus kora (1849–1914)</p>	<p>Gazdasági és társadalmi változások a fejlett országokban, a második ipari forradalom.</p> <p>Az egységes Olaszország és Németország kialakulása.</p> <p>Polgárháború az Amerikai Egyesült Államokban.</p> <p>Gyarmatosítás: a brit gyarmatbirodalom.</p> <p>Kína és Japán.</p> <p>A munkásság politikai erővé szerveződése.</p> <p>Hatalmi viszonyok, katonai-politikai szövetségek a századfordulón.</p> <p><i>Évszámok:</i> 1853–56, 1861, 1861–65, 1866, 1870, 1871, 1882, 1907.</p> <p><i>Személyek:</i> III. Napóleon, I. Miklós, Cavour, Garibaldi, Bismarck, Viktória királynő, Lenin, Lincoln.</p> <p><i>Topográfia:</i> Krim-félsziget, Piemont, Német Császárság, Szuezi-csatorna, Panama-csatorna, Elzász-Lotaringia.</p> <p><i>Fogalmak:</i> internacionálé, kereszténysocializmus, szociáldemokrácia, centrum, periféria, részvénytársaság, monopólium, középosztály, civil társadalom, bolsevik, anarchizmus, szakszervezetek.</p>
<p>A polgárosodás kibontakozása Magyarországon (1849–1914)</p>	<p>A megtorlás, a Bach-rendszer kiépítése.</p> <p>A kiegyezés.</p> <p>Gazdasági és társadalmi fejlődés a dualizmus korában.</p> <p>Népességnövekedés. A nemzetiségi kérdés.</p> <p>A zsidóság emancipációja. Asszimiláció és kivándorlás.</p> <p>A városiasodás. A tudományos és művészeti élet fejlődése.</p> <p>Politikai viszonyok. A kiegyezés rendszerének belső ellentmondásai.</p> <p><i>Évszámok:</i> 1867, 1868, 1875–90, 1896.</p> <p><i>Személyek:</i> Ferenc József, Deák Ferenc, Tisza Kálmán, Baross Gábor, Tisza István.</p> <p><i>Topográfia:</i> Bosznia-Hercegovina, Budapest, Osztrák–Magyar Monarchia.</p> <p><i>Fogalmak:</i> passzív ellenállás, kiegyezés, dualista monarchia, közös ügyek, úri középosztály, népoktatás, kispolgár, nagypolgárság, kivándorlás, asszimiláció, állami anyakönyvezés.</p>
<p>Mindennapi élet, életmód történet</p>	<p><i>Egy, a szakirányú képzés jellegének megfelelő történelmi téma feldolgozása.</i></p>

A továbbhaladás feltételei

Legyenek képesek a források és a tankönyvi szöveg egybevetésére. Tudjanak bibliográfiákat készíteni az iskolai és közönyvtárak felhasználásával kiselőadások, vitaindítók céljára. Tudjanak felépített, szabadon előadott feleletet adni a tanult témákról. Tudjanak ábrákat, térképeket és egyéb ismert és új ismerethordozókat értelmezni előszóban, rövid felkészülés után. Tudjanak méréseket és becsléseket készíteni a térképen önállóan vagy szaktanári segítséggel (lakosságszám, népsűrűség, gazdasági fejlettség). Tudják a térképen ábrázolt jelenségeket beépíteni szóbeli és írásbeli feladatok megoldásába.

12. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzési és feldolgozási képességek

Írott források értelmezése, feldolgozása.

Különböző típusú források összevetése.

A filmek, filmhíradók értékelése, elemzése.

A média forrásértékének és manipulációs jellegének felismerése, elemzése.

Nemzetközi szerződések, békékötések, szövetségi megállapodások, nemzetközi szervezetek alapokmányainak elemzése.

Tájékozódás a szakirodalomban.

A források, a tankönyvi szöveg és a szakirodalom összevetése, az eltérések feltárása.

Pályamunkák, tanulmányok bibliográfiájának összeállítása, anyaggyűjtés, az írásmű elkészítése.

Történelmi esemény, intézmény, szervezet megismerése források alapján.

A különböző fejlődési régiók megkülönböztetése, összehasonlítása.

Kifejezőképességek

Valamilyen történelmi kérdés átfogó, esszéjellegű szabatos kifejtése.

A történelmi fogalmak szakzerű magyarázata és használata.

Egy-egy előre megadott kérdés kapcsán tudásra épülő, saját vélemény megfogalmazása, kifejtése és megvédése esetleges vita esetén.

Az információ források kritikus kezelése. Kérdések feltétele a forrás megbízhatóságára, a szerző esetleges elfogultságára, tájékozottságára, rejtett szándékaira vonatkozólag.

Esszé írása társadalmi témákról, ennek kapcsán a kérdés világos megfogalmazása, a bizonyítékok és a cáfolatok kifejtése, a következtetések levonása.

Hosszabb adatsorok, grafikonok, ábrák alapján történelmi változások felismerése és bemutatása.

A huszadik század meghatározó jelentőségű történelmi személyiségei szerepének értékelése.

A források értékelésével saját szóbeli vélemény kialakítása az adott eseményről, intézményről, szervezetről.

Egyes témák nyomon követése a sajtóban és a tömegkommunikáció egyéb területein (pl. az EU-csatlakozás folyamatának figyelemmel kísérése).

Szemléletes diagramok és grafikonok készítése gazdasági, társadalmi, demográfiai folyamatokról.

Témakörök

Az első világháborútól a nagy gazdasági válságig (1914–1929)

Tartalmak

Az első világháború kirobbanása, jellege, története. A Párizs környéki békék. Az orosz forradalmak. Az olasz fasiszmus. A parlamentáris rendszerek. A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban.

Évszámok:

1914–18, 1917, 1919.

Személyek:

Sztálin, Trockij, Wilson, Clemenceau, Mussolini.

Topográfia:

Szarajevó, Marné, Somme, Pétervár, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, Csehszlovákia, Lengyelország, balti államok.

Fogalmak:

villámháború – állóháború, központi hatalmak, szovjet, kommunizmus, fasiszmus, korporatív állam, egypártrendszer, kollektivizálás, GULAG, kisantant, kisebbségvédelem.

**Az első világháború és
következményei
Magyarországon.
A Trianon utáni ország
élete (1914–1931)**

Magyarország részvétele a világháborúban.
A forradalmak és az ellenforradalom.
A trianoni béke. Hatása a gazdaságra, a társadalomra, az etnikai viszonyokra.
A határon túli magyarság sorsa.
A Horthy-rendszer kialakulása és konszolidációja.
Az életmód változásai és a művelődési viszonyok.
Évszámok:
1914. július 2., 1918. október 31., 1918. november 3., 1919. március 21., 1920. június 4., 1921–31, 1927.
Személyek:
Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Klebelsberg Kunó.
Topográfia:
Doberdó, trianoni Magyarország.
Fogalmak:
proletárdiktatúra, vörös- és fehérterror, numerus clausus, antiszemitizmus, irredentizmus, revízió, társadalombiztosítás, konszolidáció.

**A nagy gazdasági
válságtól a második
világháború végéig
(1929–1945)**

Az 1929–33-as világ gazdasági válság.
Válságkezelés az Egyesült Államokban.
A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa.
A sztálini diktatúra a 30-as években.
A második világháború története.
A szövetségesek győzelme, a háború jellege.
Évszámok:
1929, 1933, 1936, 1938, 1939. szeptember 1., 1941. június 22., 1944. június 6., 1945. május 8., augusztus 6., szeptember 2.
Személyek:
Roosevelt, Hitler, Churchill, Rommel, Montgomery, Zsukov, Eisenhower, De Gaulle.
Topográfia:
Brit Nemzetközösség, Leningrád, Pearl Harbor, Midway, Sztálingrád, Auschwitz, Hiroshima, El-Alamein, Kurszk, Normandia.
Fogalmak:
tőzsde, túltermelési válság, tervgazdálkodás, totális diktatúra, nemzetiszocializmus, koncentrációs tábor, népirtás, holocaust, partizán, totális háború, antifasiszta koalíció.

**Magyarország a
gazdasági válságtól a
második világháborús
összeomlásig (1931–
1945)**

Gazdasági válság és jobbrtolódás a belpolitikában.
Magyarország háborús részvétele.
A német megszállás, a holocaust Magyarországon, a nyilas hatalomátvétel.
Magyarország szovjet felszabadítása és megszállása.
Évszámok:
1938, 1939, 1940, 1941. június 26., 1943. január, 1944. március 19., 1944. október 15., 1944. december 21., 1945. április.
Személyek:
Bajcsy-Zsilinszky Endre, Gömbös Gyula, Teleki Pál, Bárdossy László, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc.
Topográfia:
Felvidék, Újvidék, Kárpátalja, Voronyezs, Don-kanyar.
Fogalmak:
nyilasmozgalom, zsidótörvények, hadigazdaság, gettó, deportálás, munkaszolgálat, hadifogság.

**A jelenkor
(1945–napjainkig)**

Hidegháborús szembenállás a II. világháború után.
A fejlett piacgazdaság, a demokratikus berendezkedés országai.
Az európai integráció története és az Európai Unió.
A „harmadik világ”.
A szocialista rendszerek kialakulása, fejlődése és kudarca.
A közel-keleti konfliktusok.
Az emberiség az ezredfordulón: a globális világ és problémái.

Évszámok:

1947, 1948, 1949, 1956, 1957, 1961, 1968, 1975, 1991.

Személyek:

Gandhi, Mao Ce-tung, Truman, Adenauer, Hruscsov, Kennedy, Reagan, Gorbacsov.

Fogalmak:

vas függöny, hidegháború, fegyverkezési verseny, szociális piacgazdaság, európai integráció, harmadik világ, globális világ, enyhülési politika.

Topográfia:

NSZK, NDK, Kuba, Korea.

Magyarország a második világháború után (1945–napjainkig)

A háborús károk felszámolása. A demokratikus közélet kiépítésének kísérlete.

A párizsi békeszerződés. A határon túli magyarság sorsa.

A kommunista diktatúra kiépítése.

A forradalomhoz vezető út.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc.

A Kádár-rendszer kiépülése: megtorlás és diktatúra.

Az életmód átalakulása. Demográfiai változások.

A rendszerváltozás.

Évszámok:

1947. február 10., 1948, 1949, 1953, 1956. október 23., november 4., 1963, 1968, 1989. október 23., 1990, 1991.

Személyek:

Mindszenty József, Nagy Ferenc, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Antall József, Göncz Árpád.

Fogalmak:

népbiróság, jóvátétel, kitelepítés, lakosságcsere, beszolgáltatás pártállam, földosztás, internálás, munkástanács, reformszocializmus.

Állampolgári ismeretek

A társadalmi szabályok.

Emberi jogok. A gyermekek jogai. Diákjogok.

Államfőmák, politikai rendszerek. Magyarország Alkotmánya.

A demokrácia alapelvei és működése.

Bírói hatalom és igazságszolgáltatás.

Politikai és szociális jogok.

Önkormányzatok, civil szervezetek.

Mindennapi élet, életmódtörténet

Egy, a szakirányú képzés jellegének megfelelő történelmi téma feldolgozása

Szempontok a tanulói teljesítmény értékeléséhez

Az értékelés és ellenőrzés az elsajátítási folyamat egészét magába foglalja. Ennek értelmében az értékelés kiterjed a tanuló tudására (ismereteire és képességeire), valamint a tanári képességre (didaktikai, metodikai eljárások és módok) egyaránt.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszeréve a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, és a szaknyelv alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása, események, jelenségek időben és térben való elhelyezése.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, különböző szövegek megalkotása, átkódolás, transzformációs képességek (kép-szöveg, szöveg- szöveg, ábra –szöveg, diagram, adatsor - szöveg) időbeli és térbeli szinkronitások, kölcsönhatások megértése.
- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, személyekről, problémákról (helyi, regionális, nemzeti és globális) és konfliktusokról, a felelősségvállalás attitűdjének kialakítása, magasabb rendű műveletek - analízis, szintézis.

A tanuló előrehaladása szempontjából a következő értékelési események tervezhetők:

- Folyamatos számonkérés szóban, írásban és önálló feladatok alapján a tanítási órákon ellenőrzés céljából.

- Évközi dolgozatok megírása meghatározott szempontok alapján (például a források használatának és értékelésének képessége) minősítés céljából.
- Tematikus, témazáró feladatsorok, amelyek át fogó ismeretekre és képességekre irányulnak, a minősítés és a tanári folyamat kontrollja céljából.
- Projekt munkában való részvétellel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelés.
- Belső és külső vizsgák, amelyek a művelődési anyag súlyponti szempontjait és követelményrendszerét mérik, az ellenőrzés, a minősítés és a tanítási kontroll céljából.

TÁRSADALOMISMERET ÉS ETIKA

Célok és feladatok

Az Európai Unióhoz csatlakozásunk óta felértékelődtek azok a készségek, képességek, amelyek az államszövetségben való eligazodáshoz, a tudatos, aktív állampolgári létezéshez szükségesek.

A világnézeti tartalmakat hordozó tantárgyaknak fontos szerepük van ezen kompetenciák kialakításában.

A társadalomismeret és etika tantárgy az Ember és társadalom műveltségi terület céljaival azonosulva fejleszti - sajátos eszközeinek használatával - a felelősségtudatot, az etikus gazdasági és társadalmi viselkedés normáinak kialakítását.

A tantárgy célkitűzései a Nemzeti Alaptanterv elvárásainak megfelelően a demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, a lelkiismereti szabadság, a szolidaritás és tolerancia értékeinek alapján szervezett tanítási-tanulási folyamatok révén valósulnak meg.

A tantárgy áttekinti az emberi együttélés alapelveit, a társadalom intézményeit, a politika, a jog és a gazdaság rendszerének működését. Bevezet az etika fogalomkörébe, az ember kilétéről, a jó és a rossz mibenlétéről, az erényekről és a helyes cselekedetek alapelveiről folyó diskurzus évezredes történetébe.

Fejlesztési követelmények

A követelmények teljesüléséhez a kulcskompetenciák alakítása vezet el. Különösen hangsúlyos a tárgy tartalmi sajátosságainak megfelelően a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése, a kezdeményező képesség, a tudatosság és a kifejezőképesség, az európai azonosság tudat színvonalának emelése.

Kiemelt fejlesztési feladat az énkép és önismeret, a hon és népismeret, az aktív állampolgárságra nevelés, a demokráciára, a felnőtt élet szerepeire való felkészítés.

A társadalmi együttélés szabályainak ismerete, tudatos belátáson alapuló kritikai elsajátítása. A jogérzék, a társadalmi felelősségtudat elmélyítése, a társadalomelmélet és az etika alapfogalmainak ismerete. Az önálló tájékozódáshoz és a tudatos életvezetéshez szükséges jellemvonások, készségek és ismeretek fejlesztése. Az erkölcsi érzék kiművelése, az etikai álláspontok megvitatásának képessége, a saját meggyőződés kifejezéséhez és a mások meggyőződésének megértéséhez és tiszteletéhez szükséges morális és intellektuális képességek fejlesztése.

Belépő tevékenység formák

A tantárgyi tartalmak igazodnak a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott célokhoz, feladatokhoz. A tanórákon az interdiszciplinaritás biztosítása teremti meg annak lehetőségét, hogy a nagykörúrához közeledő diák mozgósítsa, aktivizálja tudását, integrálja ismereteit.

A pedagógus ennek megfelelően szervezi a tanulók tevékenységét:

Mindennapos élethelyzetek, döntési szituációk elemzése.

Egyéni és csoportos anyaggyűjtés; dokumentum- és irodalomelemzés.

Irányított viták, szerepjátékok; feladatok, példák a társadalmi konfliktusok és erkölcsi dilemmák felismerésének és értelmezésének gyakoroltására.

Témakörök	Tartalmak
Együttéléstan	Egyén, csoport, közösség, társadalom, állam. Az együttélési szabályok kialakulása és rendeltetése. Szokás, hagyomány, erkölcs, jog. Jogok és kötelességek a társadalomban. Az emberi alapjogok értelmezése. A társadalmi igazságosság kérdései.

Az állam

A politikai közösség és intézményei Hatalom, legitimáció	Államformák és politikai rendszerek. A demokrácia alapelvei és működése. A hatalmi ágak. A politika és a jog intézményrendszere a mai Magyarországon és az Európai Unióban.
Gazdasági alapfogalmak	Munka és munkamegosztás, szükségletek és érdekek, tulajdon, verseny, érték, haszon, pénz, munkavállalás, vállalkozás. Termelés és fogyasztás. Jólét és életminőség.
A társadalom élete	Társas kapcsolatok és társadalmi viszonyok. A kultúra fogalma. A szocializáció folyamata. A társadalmi csoportok és rétegek. Szegények és gazdagok. A társadalmi helyzet változásai. Életmód, életszínvonal.
Egység és sokféleség a modern társadalmakban	Társadalmi önazonosságunk összetevői. A helyi társadalom. Nemzet, állam, etnikum. Európa és a nemzetek feletti integráció kérdései. Kisebbségek, diszkriminált csoportok, előítéletek.
A technológiai-gazdasági haladás és a bioszféra válsága	Növekedés és fejlődés. A „jólét” ára. A földi élővilág eltartóképességének korlátai. Pazarló használat, környezetszennyezés, népeségrobbanás. A technikai civilizáció hatása a földi ökoszisztémára. A globalizáció politikai, kulturális, gazdasági és természeti következményei.
<i>Etika</i>	
Az emberi természet	Az ember fogalma: az eszes lény, a társas lény, az univerzális lény. Autonómia és meghatározottság. Az ember környezete és a nyelv világa. A kultúra normativitása. A hagyomány értelme. A „másik” szerepe az öntudatos én kialakításában. Önazonosság és önmegvalósítás a társas viszonyban.
Etikai alapfogalmak	A jó és a rossz megkülönböztetése. A szenvedés tapasztalata. A választás szabadsága és az ember felelőssége. Szándék és következmény. Törvény és lelkiismeret.
Az etika megalapozása	Az ember léthelyzete és felelőssége a keresztény hagyományban. Az etika transzcendens megalapozásának igénye. A világi etika kialakulása. A természetjogi, kötelesség-, haszon-, felelőség- és konszenzusetikák érvelési módjának alapjai és összefüggése, az erkölcsi gondolkodás történetéből vett klasszikus példák nyomán.
Az erkölcsi cselekedet dimenziói	Életcélok, önmegvalósítás. Önbecsülés és mások iránti tisztelet. Az élet tisztelete. Segítség, áldozat, szolidaritás: a személyes kapcsolatok erkölcsi dilemmái. A nemiség és a családi élet erkölcstana. Munkaerkölcs. Etikus fogyasztás. Elkötelezettség, tolerancia, szolidaritás. Hazaszeretet. Törvénytisztelet és polgári engedetlenség. Erkölcs és politika. Gazdaságetikai alapelvek.
A jellem és az erények	Erkölcsi érzék. Önnevelés. A szeretet forrásai, nemei, erkölcsi jelentősége. Etikai alapértékek. Az alapvető erények klasszikus és modern értelmezései.
Korunk erkölcsi kérdései	A tudományos-technológiai haladás etikai dilemmái. Globális felelőségünk. Kötelességek a jövő nemzedékekkel szemben, az élővilág rendjének és sokféleségének megőrzésével kapcsolatban.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ismerje a társadalmi együttélés alapvető szabályait a Magyar Köztársaság és az Európai Unió intézményrendszerét.

Legyen képes a társadalmi konfliktusok és erkölcsi dilemmák felismerésére, értelmezésére és megvitatására. Ismerje az etikai alapfogalmak jelentését. Értse és értelmezze felelősségét maga és mások sorsáért, a földi élővilág jövőjéért.

Szempontok a tanulói tevékenység értékeléséhez

Az értékelés és ellenőrzés az elsajátítási folyamat egészét magába foglalja. Ennek értelmében az értékelés kiterjed a tanuló tudására (ismereteire és képességeire), valamint a tanári képességre (didaktikai, metodikai eljárások és módok) egyaránt.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, és a szaknyelv alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása,
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, különböző szövegek megalkotása, átkódolás, transzformációs képességek (kép-szöveg, szöveg-szöveg, ábra-szöveg, diagram, grafikon-szöveg).
- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése, mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összehangja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, személyekről, problémákról (helyi, regionális, nemzeti és globális) erkölcsi dilemmákról és konfliktusokról, a felelősségvállalás attitűdjének kialakítása, magasabb rendű műveltek – analízis, szintézis (a problémamegoldó, a logikus gondolkodás, az ismeretek integrációjának színvonala).

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. A tanulók teljesítményének osztályzattal történő értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet:

- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy résztémából.
- Témazáró dolgozatok írása, értékelése
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.
- Vitaszituációban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

IDEGEN NYELV 9–12. évfolyam

Célok és feladatok

A 9. évfolyamra a diákok öt éve tanulják a célnyelvet. Ez idő alatt megismerkedtek az idegen nyelvi foglalkozások feladat- és szövegtípusaival, szókincsük bővült, megértik a tanár célnyelvi óravezetését, önbizalmuk lehetővé teszi számukra, hogy az órai munkában egyénileg, párban vagy csoportban eredményesen vegyenek részt, órán kívüli feladataikat önállóan megoldják. Önértékelésük fejlett és reális: ismerik saját erős és gyenge pontjaikat. Továbbra is fontos motivációjuk fenntartása és további fejlesztése.

Cél, hogy a 10. évfolyam végére a diákok eljussanak az A2-B1 közötti szintre, melyen számukra ismert témakörökben, életszerű helyzetekben képesek információt kérni és kapni. Megértik hosszabb terjedelmű, autentikus hallott vagy olvasott szöveg lényegét, abból ki tudják szűrni a lényeges információt. Képesek több mondatból álló szöveget szóban és írásban létrehozni. Szókincsük elég fejlett ahhoz, hogy az ismert témakörökhöz kapcsolódó témákról szóban és írásban információt tudjanak cserélni.

A 12. évfolyam végére a diákoknak B1-B2 közötti szintre nyelvtudást kell szerezniük, az előző szintnél fejlettebb szókinccsel, szélesebb skálán mozgó, de ismert témákról kell képesnek lenniük szóban és írásban információt cserélni, hosszabb szövegeket megérteni és létrehozni.

Továbbra is lényeges, hogy az idegen nyelvű tananyag felölelje a más tantárgyakban tanult tartalmakat, de ezeken az évfolyamokon már új tananyag feldolgozását is lehetővé teszi a diákok nyelvi szintje. Fontos, hogy az előző évekhez hasonlóan segítsék a nyelvtanulást az önálló olvasás és az osztálytermen kívüli nyelvi hatások.

Ebben az életkorban a diákokat segítheti a szabályszerűségek felismerése és azok alkalmazása, de a hangsúly továbbra is a jelentésen, kontextuson és kommunikáción van. Ezeken az évfolyamokon kell egyensúlyt teremteni a folyamatos beszéd és a nyelvhelyesség között.

A 12. év végére a diákoknak el kell sajátítaniuk az önálló nyelvfejlesztéshez elengedhetetlen nyelvtanulási stratégiákat.

Amennyiben az iskolában működik nyelvi előkészítő évfolyam, akkor az első idegen nyelvnél a nyelvi előkészítő évfolyam végén elért tudásszint magasabb, mint az általános iskola végére kívánatos A2 európai szint. Ennek megfelelően a 9. évfolyamra tervezhető tanterv a nyelvi előkészítő évfolyam végére elért tanulói tudásszintre épül.

Abban az esetben, ha a tanulók a nyelvi előkészítő évfolyam végére az A2+ szinten állnak, akkor a 10., ha B1 szintre jutottak, akkor a 11., ha B1+ -t értek el, akkor a 12. évfolyam kerettanterve javasolt a 9. évfolyamon. A következő évfolyamok kerettantervei a 10. évfolyamtól logikusan építkeznek tovább.

Fejlesztési követelmények

A tanuló ismert témakörben szóban és írásban tud információt cserélni, szöveget megérteni és létrehozni. Nyelvtudását önállóan szinten tartja, illetve szakmai érdeklődésének megfelelően tovább fejleszti. Nyelvtudása segítségével képes képzet alkotni más országok népeiről és kultúrájáról.

Témalista (ajánlás)

Ember és társadalom: hátrányos helyzetű és elesett emberek segítése; diszkrimináció.

Tágabb környezetünk: idegenvezetés a lakóhelyen; a nagyvárosi élet jellemzői.

Természeti környezetünk: környezetszennyezés és környezetvédelem.

Az iskola világa: egy célnyelvi iskola összehasonlítása az itthonival.

Egészség és betegség: hagyományos gyógykezelés és természetgyógyászat; egészséges életmód.

Étkezés: a helyes és helytelen táplálkozás; éttermek és gyorséttermek, hazai specialitások, nemzetközi konyhaművészet.

Utazás: nyaralás itthon és külföldön; egy körutazás megtervezése.

Szabadidő, szórakozás: veszélyes sportok; kulturális események; a színházi és filmélmények; a számítógép és az Internet; a modern és a klasszikus zene.

A munka világa: munkavállalás nyáron; munkakörülmények hazánkban és külföldön; pályaválasztás.

Országismeret: más országok, ezen belül a célország(ok) kultúrája, politikai, gazdasági és társadalmi élete.

Tudományos és technikai műveltség: a tudomány és technikai eszközök szerepe mindennapjainkban; más országok, ezen belül a célország(ok) közismert technikai és tudományos csúcsteljesítményei.

Aktuális témák.

9. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó, nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket hat nyelvre, kétéves bontásban a kerettanterv tartalmazza.

Kommunikációs szándékok

(lásd a 10. évfolyam kerettantervében)

Fogalomkörök

(lásd a 10. évfolyam kerettantervében)

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegteltől elkülöníteni;
- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- köznyelvi beszélgetés vagy monologikus szöveg lényegét megérteni.

Beszédképesség

A tanuló legyen képes

- köznyelven megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- társalgást követni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 150 szavas, köznyelven megírt szöveget elolvasni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben lényeges információt a lényegteltől megkülönböztetni;

- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 150 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 150 szavas köznyelven megírt szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 150 szavas köznyelven megírt szöveg lényegét megérteni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai illetve irodalmi szöveget követni.

Íráskészség

A tanuló legyen képes

- kb. 100 szavas, tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló, szöveget írni;
- gondolatait változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján szöveggé rendezni, egyszerű közléseket írásban megfogalmazni;
- különböző szövegfajtákat létrehozni;
- változatos közlésformákat (leírás, elbeszélés, jellemzés) használni.

10. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó, nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket hat nyelvre, kétéves bontásban a kerettanterv tartalmazza.

Kommunikációs szándékok

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok:

- megszólítás;
- köszönés, elköszönés;
- bemutatás, bemutatkozás;
- telefonáláskor bemutatkozás és elköszönés;
- személyes levélben megszólítás és elbúcsúzás;
- érdeklődés, hogylet iránt és arra reagálás;
- engedélykérés és arra reagálás;
- köszönet és arra reagálás;
- bocsánatkérés és arra reagálás;
- gratuláció, jókívánságok és arra reagálás.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

- sajnálkozás;
- öröm;
- elégedettség, elégedetlenség;
- csodálkozás;
- remény;
- bánat;
- bosszúság.

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

- véleménynyilvánítás, véleménykérés és arra reagálás;
- valaki igazának az elismerése;
- egyetértés, egyet nem értés;
- érdeklődés, érdektelenség;
- tetszés, nem tetszés;
- dicséret, kritika;
- ellenvetés;
- akarat, kívánság, képesség, kötelezettség, szükségesség, lehetőség;
- ígéret; szándék;
- érdeklődés értékítélet, kívánság, preferencia iránt.

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- dolgok, személyek megnevezése, leírása;
- események leírása;
- információkérés, információadás;
- igenlő vagy nemleges válasz;
- tudás, nem tudás;
- bizonyosság, bizonytalanság;
- ismerés, nem ismerés.

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok:

- kérés;
- tiltás, felszólítás;
- segítségkérés és arra reagálás;
- javaslat és arra reagálás;
- kínálás és arra reagálás;
- meghívás és arra reagálás.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok:

- visszakérdés, ismétléskérés;
- nem értés;
- betűzés kérése, betűzés;
- felkérés lassabb, hangosabb beszédre;
- beszélési szándék jelzése, téma bevezetése;
- megerősítés
- témaváltás, beszélgetés lezárása.

Fogalomkörök

- cselekvés, történés, létezés kifejezése,
- birtoklás kifejezése,
- térbeli és időbeli viszonyok,
- függő beszéd,
- mennyiségi és minőségi viszonyok,
- modalitás,
- esetviszonyok,
- logikai viszonyok,
- szövegösszetartó eszközök.

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegteltől elkülöníteni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- köznyelvi beszélgetés vagy monologikus szöveg lényeges pontjait megérteni.

Beszédképesség

A tanuló legyen képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrában rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- társalgásba bekapcsolódni, álláspontot, véleményt kifejteni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 200 szavas, köznyelven megírt szöveget elolvasni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben lényeges információt a lényegteltől megkülönböztetni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 200 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 200 szavas köznyelven megírt szöveg felépítését megérteni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveg lényeges pontjait megérteni.

Írásképesség

A tanuló legyen képes

- kb. 150 szavas, tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló, szöveget írni;

- gondolatait változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szöveg fajtákat létrehozni;
- változatos közlés formákat használni.

11. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó, nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket hat nyelvre, kétéves bontásban a kerettanterv tartalmazza.

Kommunikációs szándékok

(lásd a 12. évfolyam kerettantervében)

Fogalomkörök

(lásd a 12. évfolyam kerettantervében)

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegtől elkülöníteni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget különösebb nehézség nélkül megérteni.

Beszédképesség

A tanuló legyen képes

- ártálytalanabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrában rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- társalgásban véleményt kikérni, álláspontot megvédeni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 250 szavas, köznyelven megírt szöveget elolvasni;
- kb. 250 szavas szövegben lényeges információt a lényegtől megkülönböztetni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 250 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 250 szavas szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 250 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 250 szavas köznyelven megírt szöveget anyanyelven és/vagy célnyelven összefoglalni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveg különösebb nehézség nélkül megérteni.

Írásképesség

A tanuló legyen képes

- kb. 200 szavas, tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló, szöveget írni;
- gondolatait és érzelmeit változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szöveg fajtákat létrehozni;
- változatos közlés formákat használni.

12. évfolyam

Tartalom

A kommunikációs szándékokra és a fogalomkörökre vonatkozó, nyelvenként kidolgozott kimeneti követelményeket hat nyelvre, kétéves bontásban a kerettanterv tartalmazza.

Kommunikációs szándékok

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok:

- megszólítás;
- köszönés, elköszönés;
- bemutatás, bemutatkozás;
- telefonálásnál bemutatkozás és elköszönés;
- személyes levélben megszólítás és;
- elbúcsúzás;
- érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás;
- engedélykérés és arra reagálás;
- köszönet és arra reagálás;
- bocsánatkérés és arra reagálás;
- gratuláció, jókívánságok és arra reagálás.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

- sajnálkozás;
- öröm;
- elégedettség, elégedetlenség;
- csodálkozás;
- remény;
- bánat;
- bosszúság.
- Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:
- véleménynyilvánítás, véleménykérés és arra reagálás;
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése;
- egyetértés, egyet nem értés;
- érdeklődés, érdektelenség;
- tetszés, nem tetszés;
- dicséret, kritika;
- ellenvetés;
- akarat, kívánság, képesség, kötelezettség, szükségesség, lehetőség;
- ígéret; szándék,
- érdeklődés értékítélet, kívánság, preferencia és érdeklődési kör iránt.

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- dolgok, személyek megnevezése, leírása;
- események leírása;
- információkérés, információadás;
- igenlő vagy nemleges válasz;
- válaszadás elutasítása,
- tudás, nem tudás;
- bizonyosság, bizonytalanság;
- ismerés, nem ismerés.

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok:

- kérés;
- tiltás, felszólítás;
- segítségkérés és arra reagálás;
- javaslat és arra reagálás;
- kínálás és arra reagálás;
- meghívás és arra reagálás.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok:

- visszakerdezés, ismétléskérés;
- nem értés;
- betűzés kérése, betűzés;
- felkérés lassabb, hangosabb beszédre;
- beszélési szándék jelzése, téma bevezetése;
- megerősítés;
- témaváltás, beszélgetés lezárása.

Fogalomkörök

- cselekvés, történés, létezés kifejezése,
- birtoklás kifejezése,
- térbeli és időbeli viszonyok,
- függő beszéd,
- mennyiségi és minőségi viszonyok,
- modalitás,
- esetviszonyok,
- logikai viszonyok,
- szövegösszetartó eszközök.

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 200 szavas szövegben a lényeges információt a lényegteltől elkülöníteni;
- kb. 200 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- kb. 200 szavas szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 200 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget anyanyelvén és/vagy célnyelven összefoglalni.

Beszédkésztség

A tanuló legyen képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- gondolatait megfelelő logikai sorrendben, választékos mondatokban előadni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- társalgásban részt venni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes

- kb. 250 szavas szöveget elolvasni;
- kb. 250 szavas szövegben lényeges információt a lényegteltől megkülönböztetni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 250 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 250 szavas szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 250 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 250 szavas köznyelven megírt szöveget anyanyelvén összefoglalni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget anyanyelvén és/vagy célnyelven összefoglalni.

Íráskésztség

A tanuló legyen képes

- kb. 200 szavas, tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló, szöveget írni;
- gondolatait, érzelmeit, érvekkel alátámasztott véleményét változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával logikai összefüggések alapján, bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szövegtípusokat létrehozni;
- változatos közlésformákat használni.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

A tanulói teljesítmények értékelésének a középiskolai szakaszban továbbra is három fő célja van: visszajelzést nyújtani az előírt tananyagban elért előrehaladásról és a diákok erős és gyenge pontjairól, hozzájárulni a nyelvtanulási motiváció fenntartásához és további erősítéséhez; valamint erősíteni a tanulók reális önértékelését.

Negyedik értékelési szempontként ebben az oktatási szakaszban belép az egyre önállóbb, öntevékenyebb nyelvtanulás és nyelvhasználat, amelyet a teljesítmény értékelésével bátorítani kell.

A kerettantervi célok között a korábban elsőbbséget élvező beszédértés- és beszédképesség-fejlesztés helyett a 9-12. évfolyamokon a nyelvtudás fejlesztése a mind a négy készségterületen komplexen történik. Az értékelés ebben a szakaszban mind a négy alapkészségre egységesen kiter. Alapelvek, hogy értékeléskor a tanár mind a tanórai, mind a tanórán kívüli tanulói teljesítményeket értékeli. Az értékelés elsődleges célja ne a negatívumok kiemelésére, hanem a teljesítmény, hozzáállás, motiváltság, öntevékenység javulására koncentráljon.

A tanulói teljesítmény értékelésének nem elsődleges formája a célirányos számonkérés, sokkal inkább az egyes idegen nyelven végzett egyéni, páros vagy csoportos tevékenységek minősítése. A gyengébben teljesítő diákoknak több alkalmat kell biztosítani arra, hogy fejlődésükről számot adjanak.

Feltétlenül kerülni kell a hagyományos „félelés” jellegű számonkérést, mivel ez egyértelműen hozzájárul a gátlások erősödéséhez.

Ebben a korban a tanulók önértékelése már igen fejlett, tisztában vannak saját erős és gyenge pontjaikkal, így egyre inkább felelőssé válnak saját nyelvtudásuk fejlesztéséért.

A teljesítmények értékelésekor továbbra is *fontos alapelvek*: a nyelvi készségeket, a használható nyelvtudást fejlesszük és értékeliük, szemben a nyelvről való ismeretekkel.

A teljesítmények értékelésének és a folyamatos önfejlesztésnek elengedhetetlen feltétele, hogy a *diákokat ne csak megtanítsuk nyelvet tanulni, hanem fokozatosan kialakítsuk bennük az igényt arra, hogy az idegen nyelvet önállóan és természetesen használják*. Váljon az idegen nyelvi kommunikáció életük részévé a nyelvhasználat minden területén. Alakuljon ki bennük az az igény, hogy egyes idegen nyelvi kudarcaikat ki tudják elemezni, és a tanár segítségével kezelni tudják. Tudjanak önállóan fejlődni. Egyértelműen tudatosuljon bennük, melyik nyelvtanulási stratégiának, tevékenységnek mi a célja, mi a várható kimenete, és ők maguk mit tehetnek esetleges problémáik megoldásáért. Mivel a nyelvtanulás során gyakori az egyéni különbségekből fakadó változatos teljesítmény, a diákoknak egyénre szabott stratégiákat kell alkalmazniuk, és ez külön törődést kíván a nyelvtanár részéről. Idegen nyelven kommunikálni öröm, ezt kell erősítenie a tanulói értékelésnek.

Tájékoztatásul megadjuk az Európa Tanács nyelvi szintleírásait:

Nyelvi szintleírások magyarázata az Európa Tanács idegen nyelv oktatásra vonatkozó ajánlásai alapján*	
C2	Minden hallott vagy olvasott szöveget könnyedén megért. A különböző beszélt vagy írott forrásokból származó információkat össze tudja foglalni, összefüggően tudja felidézni az érveket és a beszámolókat. Spontán módon ki tudja fejezni magát, teljesen összefüggően és pontosan, a jelentések kisebb árnyalatai között is különbséget tud tenni, még a bonyolultabb helyzetekben is.
C1	Meg tud érteni különböző fajtájú igényesebb és hosszabb szövegeket, és a rejtett jelentéstartalmakat is érzékeli. Folyamatosan és spontán módon tudja kifejezni magát, anélkül hogy túl sokszor kényszerülne arra, hogy keresse a kifejezéseket. A nyelvet rugalmasan és hatékonyan tudja használni társadalmi, továbbá a tanuláshoz és a munkához kapcsolódó célokra. Világos, jól szerkesztett, részletes szöveget tud alkotni összetettebb témában is, eközben megbízhatóan használja a szövegszerkesztési mintákat, szövegösszekötő elemeket.
B2	Meg tudja érteni az összetettebb konkrét vagy elvont témájú szövegek fő gondolatmenetét, beleértve ebbe a szakterületének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Olyan szintű normális interakcióra képes anyanyelvű beszélővel, folyamatosan és spontán módon, hogy az egyik félnek sem megterhelő. Világos, részletes szöveget tud alkotni különböző témákról, és képes kifejteni a véleményét valamilyen témáról úgy, hogy részletezni tudja a különböző lehetőségekből adódó előnyöket és hátrányokat.
B1	Megérti a fontosabb információkat a világos, standard szövegekben, amelyek ismert témáról szólnak, és gyakori helyzetekhez kapcsolódnak a munka, az iskola és a szabadidő stb. terén. Elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvtanuláshoz történő utazás során adódik. Egyszerű, folyamatos szöveget tud alkotni olyan témában, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak.

	Le tudja ímí a tapasztalatait és különböző eseményeket, álmokat, reményeket és ambíciókat, továbbá vázlatosan meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.
A2	Megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja ímí nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.
A1	Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.
*	Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131. p.

Az angol, német, francia, spanyol, olasz, orosz nyelv tartalmi elemei a gimnáziumi kerettantervi részben található.

MATEMATIKA **9–12. évfolyam**

Célok és feladatok

A matematikatanítás célja, feladata a tanulók önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. Mindezt az a folyamat biztosítja, amelynek során fokozatosan kiépítjük a matematika belső struktúráját (fogalmak, axiómák, tételek, bizonyítások elsajátítása), és a tanultakat változatos területeken alkalmazzuk. A problémák felvetése tege indokoltta a tanulók számára a pontos fogalomalkotást. Ezek a folyamatok váljanak a tanulók belső, fel fedező tanulási tevékenységének részévé.

Mindez fejleszti a tanulók absztrakciós és szintetizáló képességét. A célszerű, új fogalmak alkotása, az összefüggések fel fedezése és az ismeretek feladatokban való alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a kreativitást, a problémahelyzetek önálló, megfelelő önbizalommal történő megközelítését, megoldását.

A matematikai nevelés sokoldalú eszközökkel fejleszti a tanulók matematizáló, modellalkotó tevékenységét, kialakítja a megfogalmazott összefüggések, hipotézisek bizonyításának igényét, megmutatja a matematika hasznosságát, belső szépségét, az emberi kultúrában betöltött szerepét. Fejleszti a tanulók térbeli tájékozódását, esztétikai érzékét.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technikai, a humán műveltségterületek, szakközépiskolákban a választott szakma ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák értelmezéséhez, leírásához és kezeléséhez, gazdasági, pénzügyi kérdések áttekintéséhez, helyes döntések meghozatalához. A lehetőségekhez igazodva támogassa az elektronikus eszközök (zsebszámológép, számítógép, grafikus kalkulátor, Internet stb.) célszerű felhasználásának megismerését, alkalmazását, ezzel hozzájárul a digitális kompetencia kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók képessé váljanak a pontos, kitaró, fegyelmezett munkára, törekedjenek az önellenőrzésre, legyenek képesek várható eredmények becslésére. Törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. Ebben a törekvésben fontos terület a matematika alkalmazásának, eszköz jellegének sokoldalú bemutatása, és a tanításban való érvényesítése. A tananyag egyes részleteinek csoport-munkában való feldolgozása, a feladatmegoldások megbeszélése az együttműködési képesség, a kommunikációs képesség fejlesztésének, a reális önértékelés kialakulásának fontos területei.

Az általános iskolai tanításhoz képest egyre inkább hangsúlyt kap a tárgy deduktív jellege, de továbbra sem nélkülözhető a szemléletre és tevékenységre épülő feldolgozás sem.

A tanulók váljanak képessé a középszintű érettségi vizsga sikeres letételére. A matematika tanulása járuljon hozzá helyes pályaválasztási irány megtalálásához és megalapozásához.

A matematika kerettantervének új vonásai:

- a) a modellalkotás, matematizálás jelentőségének növekedése;
- b) a matematika alkalmazási terének növekedése;
- c) egyensúly a matematika belső struktúrájának kiépítése és a tanultaknak a mindennapi életben, más tárgyakban való felhasználása, eszközként való alkalmazása között;
- d) a modern oktatási, tanulási technológiák beépítése a mindennapi iskolai oktatási, nevelési tevékenységbe.

Az egyes témákban szerepeltetett különböző nehézségű problémák természetesen nyújtják a differenciálás lehetőségét.

A fokozott szaktanári figyelem, az iskolai könyvtár és az elektronikus eszközök használatának lehetősége biztosítsák az esélyegyenlőséget.

Fejlesztési követelmények

A matematikai kompetencia kialakítása

Az elsajátított matematikai fogalmak alkalmazása

A matematikai szemlélet fejlesztése

A középiskolai tanulmányok során a korábban szemléletesen, tevékenységek segítségével kialakított fogalmak megerősítésére, bizonyos fogalmak definiálására, általánosítására kerül sor. A különböző témakörökben megismert összefüggések feladatokban, gyakorlati problémákban való alkalmazása, más témakörökben való felhasználhatóságának felismerése, alkalmazásképes tudása fejleszti a tanulók matematizáló tevékenységét.

Az időszak végére szükség van a valós számkör biztos ismeretére, e számkörben megismert műveletek gyakorlati és elvontabb feladatokban való alkalmazására is. A tananyag különböző fejezeteiben a számításoknál fontos a zsebszámológép, a számítógép biztos használata, a számítógép alkalmazása. Műveleteket az algebrai kifejezések és a vektorok körében is értelmezünk és használunk.

Elengedhetetlen az elemi függvények ábrázolása koordináta-rendszerben és a legfontosabb függvénytulajdonságok meghatározása nem csak a matematika, hanem a természettudományos ismeretek megértése miatt, különböző gyakorlati helyzetek leírásának érdekében is.

A geometriai ismeretek bővülése, a megismert geometriai transzformációk rendszerezettebb tárgyalása fejleszti a dinamikus geometriai szemléletet. A trigonometriai számítások a gyakorlat szempontjából fontosak (távolságok, szögek meghatározása számítás útján). A sík- és térgeometriai fogalmak és tételek mind a térszemlélet, mind az analógiás gondolkodás fejlesztése szempontjából lényegesek. A terület-, felszín-, térfogatszámítás más tantárgyakban is elengedhetetlen. A koordináta-geometria elemeinek tanításával a matematika különböző területeinek összefüggéseit, s így a matematika komplexitását mutatjuk meg. A következtetési, a bizonyítási készség fejlesztése hangsúlyos ennél a korosztálynál. A „ha ..., akkor ...” az „akkor és csak akkor” helyes használat a az élet számos területén (nem csak a matematikában) fontos.

Gyakorlottság a matematikai problémák megoldásában, jártasság a logikus gondolkodásban

A problémaérzékenységre, a problémamegoldásra nevelés fontos feladatunk. Ehhez elengedhetetlen egyszerű matematikai szövegek értelmezése, elemzése, s az hogy a tanulók minél többször önállóan oldjanak meg feladatokat. Aktívan vegyenek részt a tanítási, tanulási folyamatban.

A diszkussziós képesség fejlesztése, a többféle megoldás keresése, megtalálása és megbeszélése a többféle nézőpont érvényesítésének, a komplex problémakezelésnek a képességét is fejleszti.

Hasznos az élet és a különböző tudományok megértéséhez (a társadalomtudományokéhoz is) a gyakorlatban fontos témák megismerése, pl. a geometriai számítások, a leíró statisztika és valószínűség-számítás elemeinek alkalmazása. Ez megmutatja a tanulók számára a matematika használhatóságát. El kell érünk, hogy az érettségi előtt állók e területeken bizonyos gyakorlottságra tegyenek szert.

Az elsajátított megismerési módszerek és gondolkodási műveletek alkalmazása

A 9–12. évfolyam matematikatanításában az induktív módszer mellett nagyobb szerepet kapnak a deduktív következtetések is. A tanítandó anyagban sejtéseket fogalmazunk (fogalmaztatunk) meg, melyek néhány lépésben bizonyíthatók vagy megcáfolhatók. Tanításunkban fontos a bizonyítás iránti igény felkeltése. Sor kerül néhány egyszerű tétel bizonyítására, bizonyítási módszerek megismerésére, valamint a fogalmak, szabályok pontos megfogalmazására. A matematikatanításban alapvetően fontos az absztrakciós képesség fejlesztése.

Az érettségi előtti rendszerező összefoglaláskor a matematika komplexitását mutatja meg az elemi halmazelméleti és logikai ismeretek alkalmazása különböző témakörökben, valamint egyszerű modellek (pl. gráfok) szerepeltetése.

A logikus gondolkodás a problémamegoldásban, az algoritmikus eljárások során és az alkalmazásokban egyaránt lényeges. A matematika különböző területein néhány lépéses algoritmus készítése az informatika tanulmányozásához is fontos.

Természetesen ezen időszakban is elengedhetetlen a szemléltető ábrák és egyéb eszközök alkalmazása nemcsak a geometriában (trigonometriában), hanem a kombinatorikában és a statisztikában is. Az adatsokaságok különböző jellemzési lehetőségeinek megismertetésével ezen a téren is fejlesztjük az alkalmazás-képes tudást. Ezek az eljárások biztosítják sokoldalú kommunikációs formák közül a megfelelő kiválasztásának és alkalmazásának képességét.

Helyes tanulási szokások fejlesztése

A gyakorlati számítások során alkalmazott újabb ismeretek egyre fontosabbá teszik az elektronikus eszközök célszerű használatát.

A közelítő értékekkel való számoláshoz különösen elengedhetetlen a becslés, a kerekítés, az ellenőrzés különböző módjainak alkalmazása, az eredmény realitásának eldöntése.

A tanulóktól megkívánjuk a szaknyelv pontos használatát, a jelölésrendszer helyes alkalmazását írásban és szóban egyaránt.

A helyes érvelésre szoktatással sokat tehet (és tesz is) a matematikatanítás a kommunikációs készség fejlesztéséért.

A matematikai szöveg értő olvasása, tankönyvek, lexikonok használata, szövegekből a lényeg kiemelése, a helyes jegyzeteléshez szoktatás a felső fokú tanulást is segíti.

Fontos elémünk, hogy a tanulók meg tudják különböztetni a definíciót, a sejtést és a tételt. Matematikatudásról akkor beszélhetünk, ha a definíciókat, tételeket alkalmazni is tudja a tanuló.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a matematika a kultúrtörténet része. Komoly motiváció lehet tanításunkban a matematikatörténet egy-egy mozzanatának megismertetése, a máig meg nem oldott egyszerűnek tűnő matematikai sejtések megfogalmazása, nagy matematikusok élete, munkássága. Ehhez segítséget ad a könyvtár és az internet használata is.

A kerettantervben feltüntetett óraszámok tájékoztató jellegűek. Az éves órakeretből fennmaradó időt a tanterv felhasználója a témazáró dolgozatokra, valamint a csoport szükségletének megfelelően egy-egy téma gyakorlására fordíthatja.

9. évfolyam

Gondolkodási módszerek (7 óra + folyamatosan beépül a tananyagba)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A szemléletes fogalmak <i>definiálása</i> , tudatosítása.	A megismert számhalmazok, ponthalmazok áttekintése, véges és végtelen halmazok, az intervallum fogalma.	Tájékozottság a racionális számkörben.
	Halmazműveletek: unió, metszet, részhalmaz képzés, két halmaz különbsége.	Részhalmaz, unió, metszet, két halmaz különbsége.
<i>Módszer keresése az összes eset áttekintéséhez.</i>	Egyszerű kombinatorikai feladatok, az összes eset áttekintése.	
A szükséges és elégséges feltétel megkülönböztetése.	Az „akkor és csak akkor” használata – (folyamatos) Tétel és megfordítása (folyamatos).	

Számtan, algebra (34 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A fogalom célszerű kiterjesztése, a számok nagyságrendjének tudása.	A hatványozás értelmezése 0 és negatív egész kitevőre, a hatványozás	Az azonosságok ismerete és alkalmazásuk.

	azonosságai (legalább egy azonosság bizonyítása); számok abszolút értéke, normál alakja.	
	Nevezetes azonosságok: kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás; $(a \pm b)^2$, $a^2 - b^2$ szorzat alakja, $(a \pm b)^3$, $a^3 - b^3$ szorzat alakja.	Számok abszolútértéke, normál alakja. A másodfokú azonosságok alkalmazása.
Műveletek végzése számokkal és algebrai kifejezésekkel, a szaknyelv használata.	Ezen azonosságok alkalmazása egyszerű algebrai egységekkel és törtekkel végzett műveleteknél.	A négy alapművelet egyszerű algebrai kifejezésekkel.
	Egyes változók kifejezése fizikai, kémiai képletekben.	
Algoritmikus gondolkodás és a gyakorlati problémák modellezése, értő szövegolvasás.	Elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszer megoldása. Egyenletrendszer vezető szöveges feladatok, százalékszámítás, kamatszámítás. Gazdaságosság, veszteség, nyereség elemzése a feladatok kapcsán.	Egyszerű egyenletrendszerek biztos megoldása. A százalékszámítás alkalmazása a gyakorlatban.
A rendszerező-képesség fejlesztése.	Egy abszolútértéket tartalmazó egyenletek.	
A matematika iránti érdeklődés erősítése az elemi számelmélet alapvető problémáival és matematikatörténeti vonatkozásaival.	Relatív prímelek, oszthatósági feladatok. Példa számrendszerekre.	3-mal, 9-cel való oszthatóság ismerete. Számok prímtényezőkre való bontása. 2-es alapú számrendszer kapcsolata a 10-es alapú számrendszerrel.

Függvények, sorozatok (18 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A függvényismeret fejlesztése: a hozzárendelések szabályként való értelmezése. A távolság és az abszolútérték kapcsolata <i>A megfelelő modell megkeresése</i>	A függvény fogalma, elemi tulajdonságai; a lineáris függvény, abszolútérték függvény, másodfokú függvény, gyakorlati példák további függvényekre, a fordított arány, $x \propto \frac{a}{x}$. A vizsgált függvények elemi tulajdonságai.	Az alapfüggvények tulajdonságainak ismerete. Képlettel megadott függvény ábrázolása értéktáblázat segítségével.

Geometria (27 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
Tájékozottság a megismert síkidomok tulajdonságaiban.	Geometriai alapfogalmak, háromszögekkel, négyszögekkel, sokszögekkel kapcsolatos ismeretek kiegészítése, rendszerezése.	Speciális háromszögek, négyszögek és szabályos sokszögek tulajdonságainak ismerete.
<i>Sejtések megfogalmazása, új összefüggések felfedezése, bizonyítási igény kialakítása.</i>	A háromszög nevezetes vonalai, beírt köre, körülírt köre. (Legalább egy tétel bizonyítása.)	A nevezetes vonalak és a háromszög beírt és körülírt körének ismerete.
	Thalész tétele, a kör és érintői.	A körrel kapcsolatos fogalmak és az érintő tulajdonságainak ismerete.
A transzformációk, mint függvények	A tengelyes és középpontos tükrözés.	Az eltolás és tükrözések

értelmezése, megmaradó és változó tulajdonságok a transzformációkban.	az eltolás áttekintése, rendszerezése, pont körüli elforgatás és tulajdonságai.	tulajdonságainak felhasználása egyszerű feladatokban.
Síkbeli tájékozódás, tervezés, a konstrukciós, analízis képesség és a diszkussziós igény kialakítása, sokoldalú szemléltetés, szerkesztőprogramok megismerése.	A forgásszög fogalma, ívmérték, a kör középponti szöge. A körív hossza, körcikk kerülete, területe (képletek használat). Egyszerű szerkesztési feladatok.	

Valószínűség, statisztika (6 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A statisztikai adatok helyes értelmezése. Képi információ és a matematikai tartalom kapcsolata.	Statisztikai adatok és ábrázolásuk (kördiagram, oszlopdiagram stb.), számtani közép, medián, módusz; szórás. Környezetvédelmi, népesedési, fogyasztásról szóló adatok szerepeltetése.	Számsokaság számtani közepének kiszámítása, a középső érték (medián) és a leggyakoribb érték (módusz) ismerete. Kördiagram, oszlopdiagram adatainak értelmezése.

10. évfolyam

Gondolkodási módszerek (6 óra+ folyamatosan beépül a tananyagba)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A köznapi gondolkodás és a matematikai gondolkodás megkülönböztetése. A bizonyítási igény további fejlesztése. A követő képzelet fejlesztése a tanult bizonyítások felidézésével.	Tétel és megfordítása. Bizonyítási módszerek, jellegzetes gondolatmenetek (indirekt módszer, skatulya-elv).	A csak kimondott, illetve be is bizonyított összefüggések megkülönböztetése.
	Változatos kombinatorikai feladatok.	Egyszerű sorbarendezési és kiválasztási feladatok konkrét elemszám esetén.

Számtan algebra (35 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A permanencia elve a szám fogalom bővítésében.	A valós szám szemléletes fogalma, kapcsolata a szám egyenessel, a valós számok tizedes tört alakja, példák irracionális számokra.	Tájékozottság a valós számok halmazán, a racionális és irracionális számok tizedes tört alakja, nevezetes irracionális számok ismerete.
	A négyzetgyök azonosságainak használata egyszerű esetekben, az n -edik gyök.	A négyzetgyök azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
A megoldás keresése többféle úton, tanulói felfedezések, önálló eljárások keresése. Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése.	A másodfokú egyenlet megoldása, a megoldóképlet, gyöktényező alak, összefüggés két pozitív szám számtani és mértani közepe között.	A megoldóképlet biztos ismerete és alkalmazása. Két pozitív szám számtani és mértani közepének fogalma.
A matematika eszközként való felhasználása gyakorlati és természettudományos problémák	Másodfokú egyenletre vezető szóveges feladatok. (Egyszerű gazdasági számítások.)	Különböző típusú egyszerű szóveges feladatok megoldása.

megoldásában. <i>A szöveg felidézése, vázlat, rajz készítése a problémához.</i> A megfelelő rögzítési mód megtalálása.	mozgási feladatok, a szakmai profilnak megfelelő alkalmazások, tréfi feladatok, stb.)	
Diszkussziós igény az algebrai feladatoknál.	Ekvivalens és nem ekvivalens lépések egyenletek átalakításánál, egyszerű négyzetgyökös egyenletek.	Egyszerű négyzetgyökös egyenlet megoldása. A megoldások ellenőrzése.
Célszerű módszerek megválasztása: <i>algebrai és grafikus módszerek együttes alkalmazása a problémamegoldásban.</i>	Egyszerű másodfokú egyenlőtlenség megoldása.	

Függvények, sorozatok (13 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
Új függvénytulajdonságok megismerése, a periodicitás mint időbeli és térbeli jelenség. <i>Függvénytranszformációk alkalmazása.</i> A négyjegyű függvénytáblázatok és matematikai összefüggések célszerű használata.	A négyzetgyök függvény. A tanult függvények néhány egyszerű transzformációja. A főtér szög függvényeinek értelmezése, összefüggés a szög szög függvényei között. A szögfüggvények tulajdonságai (értelmezési tartomány, monotonitás, zérushelyek, szélsőértékek, periodicitás, értékkészlet), a függvények ábrázolása.	A szögfüggvények definíciójának ismerete, az $x \in \alpha$ $\sin x$ és $x \in \alpha$ $\cos x$ függvények ábrázolása és tulajdonságai.

Geometria (33 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A transzformációs szemlélet fejlesztése. <i>Hasonlósági kapcsolatok keresése a mindennapi életben.</i>	A hasonlósági transzformáció fogalma.	A hasonlóság szemléletes tartalmának ismerete, a középpontos nagyítás és kicsinyítés alkalmazása egyszerű gyakorlati feladatokban.
Kreatív problémamegoldás. Geometriai ismeretek alkalmazása, biztos számolási készség, <i>számológép célszerű használata.</i>	A háromszögek hasonlósága, alapeset einek ismerete és alkalmazása egyszerű esetekben. A hasonlóság alkalmazásai: háromszög súlyvonalai, súlypontja, arányossági tételek a derékszögű háromszögben. (Legalább egy tétel bizonyítása.) Hasonló síkidomok területének aránya, hasonló testek térfogatának aránya. Pitagorasz tételének, illetve a szög függvényeknek alkalmazása derékszögű háromszög hiányzó adatainak kiszámítására, gyakorlati feladatok (A szakmai profilnak megfelelőek is). Nevezetes szögek szög függvény-érték einek kiszámítása.	Az alapesetek ismerete. A felsorolt tételek ismerete és alkalmazása egy vagy két lépéssel megoldható számítási feladatoknál.
A vektorok további alkalmazása.	A vektor szorzása számmal, vektor felbontása síkban.	

Valószínűség, statisztika (7 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A való helyzetek értelmezése, megértés e és értékelése. <i>Kísérletek elvégzése és számítógépes modellezése.</i>	Valószínűségi kísérletek—A valószínűség szemléletes fogalma, kiszámítása egyszerű esetekben.	Egyszerű problémák megoldása a klasszikus valószínűségi modell alapján.

11. évfolyam

Gondolkodási módszerek (10 óra + folyamatosan beépül a tananyagba)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A kombinatív készség fejlesztése. A többféle megoldási mód lehetőségének keresése. Becslés, a becslés összevetése a számításokkal.	Vegyes kombinatorikai feladatok. Binomiális együtthatók.	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
A gráfmodellként való felhasználása.	Gráfelméleti alapfogalmak, alkalmazásuk. Feladatok megoldása gráfokkal.	A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai.

Számítás, algebra (24 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
Modell megtalálása a matematikán belüli problémánál.	Másod fokúra visszavezethető egyszerű egyenletek.	
A matematikai fogalmak kiterjesztése, <i>a fogalmak általánosításánál a permanencia elv felhasználása.</i>	A hatványozás kiterjesztése pozitív alap esetén racionális kitevőkre. A hatványozás azonosságai és alkalmazásuk.	A hatványozás definíciója, műveletek, azonosságok ismerete egész kitevő esetén.
Bizonyítás iránti igény mélyítése. <i>Matematikatörténeti vonatkozások megismerése (könyvtár- és internethasználat).</i>	A logaritmus értelmezése. A logaritmus azonosságai.	A logaritmus fogalmának ismerete, azonosságainak alkalmazása egyszerűbb esetekben.
Az absztrakciós és szintetizáló képesség fejlesztése. Az önellenőrzés igényének fejlesztése.	A definíciókon és a megismert azonosságokon alapuló exponenciális, logaritmikus és trigonometrikus egyenletek.	Exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenlet egyszerű konkrét feladatokban.

Függvények, sorozatok (12 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A függvényfogalom fejlesztése. Összefüggések felismerése a matematika különböző területei között. A bizonyításra való törekvés fejlesztése.	$A 2^x$, $a 10^x$ függvény, az exponenciális függvény vizsgálata, exponenciális folyamatok a természetben. A logaritmus függvény, mint az exponenciális függvény inverze.	
<i>Számítógép használata a függvényvizsgálatokban és a transzformációkban.</i>	A tanult függvények tulajdonságai (értelmezési-tartomány, értékészlet, zérushely, szélsőérték, monotonitás, periodicitás, paritás). Függvény- transzformációk: $f(x) + c$;	Az alap függvények ábrái és legfontosabb tulajdonságainak vizsgálata (értelmezési-tartomány, értékészlet, zérushely, szélsőérték).

$f(x + c); c f(x); f(c x).$

Geometria, mérés (35 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A térszemlélet fejlesztése. Pontos fogalomalkotásra törekvés. Bizonyítás iránti igény tovább fejlesztése. A fizika és a matematika termékeny kapcsolatának megmutatása.	A vektorokról tanultak áttekintése A vektorműveletek tulajdonságai. Két vektor skaláris szorzata. A skaláris szorzat tulajdonságainak felsorolása.	Vektorműveletek és tulajdonságaik (összeadás, kivonás, skalárral való szorzás). Vektorok alkalmazásai.
.	Színusztétel, koszinusztétel. Az alkalmazásukhoz szükséges egyszerű trigonometrikus egyenletek.	A színusztétel és a koszinusztétel alkalmazása alapfeladatok megoldásában (a háromszög hiányzó adatainak meghatározása).
A matematika gyakorlati felhasználása. Tervezési munkára nevelés. Gazdaságossági kérdések. Az esztétikai érzék fejlesztése <i>A zsebszámológép és a számítógép alkalmazása. Az eredmények realitásának és pontosságának eldöntése.</i>	Távolság, szög, terület meghatározása gyakorlati feladatokban (fizikában). Számítások terep-mérési adatokkal, úthálózatokkal.	
Geometriai feladatok megoldása algebrai eszközökkel.	Helyvektor. Műveletek koordinátákkal adott vektorokkal.	Vektorok koordinátáinak biztos használata.
A bizonyítási készség fejlesztése.	Szakasz felezőpontja, harmadolópontja. A háromszög súlypontja.	Szakasz felezőpontja koordinátáinak kiszámítása.
	Két pont távolsága, szakasz hossza. A kör egyenletei.	A kör középponti egyenletének ismerete.
Adott probléma többféle megközelítése.	Az irányvektor, a normálvektor, az érintőtangens fogalma, ezek kapcsolata. Az egyenes egyik egyenlete. Két egyenes párhuzamosságának, merőlegességének feltétele, két egyenes metszéspontja. Kör és egyenes kölcsönös helyzete. A kör adott pontjához tartozó érintője.	Az egyenes egy szabadon választott egyenletének tudása. Két egyenes metszéspontjának meghatározása. Kör és egyenes kölcsönös helyzetének vizsgálata.

Valószínűség, statisztika (12 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A körülmények kellő figyelembevételével. <i>Közvéleménykutatási, egészségügyi, vásárlással kapcsolatos események valószínűsége.</i> Előzetes becslés összevetése a számításokkal.	Egyszerű valószínűség-számítási problémák. A binomiális eloszlás (visszatevéses mintavétel). Eseményekkel végzett műveletek egyszerű, konkrét feladatokban.	
Modellalkotásra nevelés.	Relatív gyakoriság. A valószínűség klasszikus modellje.	A relatív gyakoriság és a valószínűség közötti szemléletes kapcsolat ismerete, egyszerű valószínűségi feladatok megoldása.

<i>A számítógép alkalmazása statisztikai adatok, illetve véletlen jelenségek vizsgálatára. A mindennapi problémák értelmezése, a statisztikai zsebkönyvek, a napi sajtó adatainak elemzése.</i>	Statisztikai mintavétel. a gyakorlati életben.	
---	--	--

12. évfolyam

Gondolkodási módszerek (11 óra + folyamatosan beépül a tananyagba)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
Az ismeretek rendszerezése: A matematika különböző területei közti összefüggéseinek tudatosítása. A döntési képesség fejlesztése, <i>állítások igazságértékének megállapítása.</i>	Ekvivalencia, implikáció. A halmazelméleti és logikai ismeretek kapcsolata, rendszerezése.	Az előző években felsorolt továbbhaladási feltételek.
A deduktív gondolkodás további fejlesztése.	A megismert bizonyítási módszerek összefoglalása. A kombinatorikai és gráfokkal kapcsolatos ismeretek áttekintése.	

Számтан, algebra (18 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
	Rendszerező összefoglalás Számhalmazok	Az előző években felsorolt továbbhaladási feltételek.
<i>Matematikatörténeti ismeretek</i> (könyvtár- és internet-használat).	Számelméleti összefoglalás. A valós számok és részhalmazai.	
Szám- és műveletfogalom biztos alkalmazása.	A műveletek értelmezése, műveleti tulajdonságok. Közelítő értékek.	
	Egyenletek	
Tervszerű, pontos és figyelmeztet munkára nevelés. Az önellenőrzés fontossága.	Nevezetes másod- és harmad fokú algebrai azonosságok. Első- és másodfokú egyenlet és egyenlőtlenség. Négyzetgyökös kifejezések és egyenletek. Egyszerű exponenciális, logaritmikus, trigonometrikus egyenletek és azonosságok. Az egyenletmegoldás módszerei. Az alaphalmaz szerepe. Egyszerű kétismeretlenes első fokú és másodfokú egyenletrendszer.	
A problémamegoldó gondolkodás, a szövegértés, a szövegelemzés fejlesztése.	Szöveges feladatok.	

Függvények, sorozatok (16 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
	A sorozat fogalma.	Számítási és mértani sorozat

<i>A matematika alkalmazása a gyakorlati életben. Matematikatörténeti feladatok. Egyszerű gazdaságossági problémák áttekintése.</i>	Számtani és mértani sorozat, az n . tag, az első n elem összege. Kamatoskamat-számítás.	esetén az n -dik tag, és az első n elem összegének kiszámítása feladatokban. Kamatoskamat-számítás alkalmazása egyszerű gyakorlati feladatokban.
	Rendszerező összefoglalás	Az előző években felsorolt továbbhaladási feltételek.
Az absztrakciós készség fejlesztése. A függvényismeret fejlesztése. A függvények alkalmazása a gyakorlatban és a természettudományokban.	A függvényekről tanultak áttekintése, rendszerezése. Az alapfüggvények ábrázolása. Függvénytranszformációk. Függvényvizsgálat függvényábrák segítségével.	

Geometria, mérés (33 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A térszemlélet fejlesztése. Az esztétikai érzék fejlesztése.	Tételek kölcsönös helyzete, távolsága, szöge.	Az előző években felsorolt továbbhaladási feltételeken kívül: tételek kölcsönös helyzetének, távolságuk, hajlásszögük definíciójának ismerete.
A matematika gyakorlati alkalmazásai a térgeometriában. Sík- és térgeometriai ismeretek összekapcsolása, analógiák felismerése.	A terület- és kerületszámítással kapcsolatos ismeretek összefoglalása. A tanult poliéderek felszíne, térfogata. A forgáshenger és a forgáskúp felszíne és térfogata. A csonkakúp, a csonkakúp, a gömb térfogata, felszíne.	A megismert felszín- és térfogat számítási képletek alkalmazása egyszerű feladatokban.
	Rendszerező összefoglalás Geometriai alapfogalmak, ponttalmozok.	
A függvényismeret fejlesztése. A deduktív gondolkodás fejlesztése.	Egybevágósági és hasonlósági transzformációk áttekintése. Háromszögekre, négyszögekre és a körre vonatkozó tanult tételek és alkalmazásaik.	
A matematika különböző területei közötti összefüggések felhasználása.	Vektorok, vektorok koordinátái. Vektorműveletek, műveleti tulajdonságok, alkalmazások. Derékszögű koordináta-rendszer. Egyenes és kör egyenlete. Trigonometrikus összefüggések és alkalmazásaik.	

Valószínűség, statisztika (9 óra)

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	TARTALOM	A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI
A leíró statisztika és a valószínűség számítás gyakorlati szerepe, alkalmazása. <i>A számítógép felhasználása statisztikai adatok kezelésére, véletlen</i>	Adatkezelésnél osztálybasorolás. Térjedelem.	Az előző években felsorolt továbbhaladási feltételek.

<i>jelenségek vizsgálatára.</i>		
	Összefoglalás: Adathalmazok jellemzői: számtani közép, mértani közép, súlyozott közép, medián, módusz, szórás. Gyakoriság, relatív gyakoriság. A klasszikus valószínűségi modell.	Egyszerű klasszikus valószínűség-számítási feladatok megoldása.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés eredményességének vizsgálata. Az iskola pedagógiai programjában meghatározott módon értékeljük.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt területeket, amelyekben a tanulónak fejlődést kell elérniük. Ebben az alapvető ismeretek mellett olyan tanulói képességekkel összefüggő tevékenységek szerepelnek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a tanulók a következő évfolyam tananyagát sikeresen elsajátíthassák.

A fejlesztendő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, lejegyzése, rendszerezése, fogalmak felismerése, és alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, transzformációs képességek.
- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése, mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összhangja.
- Önálló véleményalkotás, érték- és jelenségekről, személyekről, problémákról.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie.

A tanulók tevékenységének értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet:

- Diagnosztikus mérések (a mérések olyan információkat szolgáltatnak, amelyek elemzése segítséget nyújthat a tanárnak a hiányosságok feltárásához, a hibák korrigálásához, a problémák jó megoldásának megtalálásához).
- *Témazáró dolgozatok*, felmérések (Az összeállításánál egyik fontos szempont legyen, hogy a kitűzött feladatok megoldása beleférjen a tervezett időkeretbe. A felmérést különböző nehézségű feladatokból célszerű összeállítani. Legyen köztük az adott téma alapvető ismereteire közvetlenül épülő, valamint begyakorolt típus feladat és olyan feladat is, amelyik megoldása megfelelő nehézségű akadály elé állítja a matematikából tehetségesebb, jól felkészült tanulókat is. A két utolsó évfolyamon fontos a kitűzött feladatok között választhatót is szerepeltetni, ez az érettségi előkészítést is segíti. A tizenkettedik évfolyamon célszerű dupla órás témazárót, valamint egy próba-érettségi feladatsort is íratni.)
- Az *írásbeli* beszámolók más formái lehetnek a 10-20 perces röpdolgozatok, valamint az otthoni munkára építő házi dolgozat (kutatómunka összegezése, projekt feladat beszámolója).
- A *szóbeli* felelet lehet egy-egy probléma megoldása, kiselőadás tartása pl. matematikatörténeti érdekességekről, feladatok ismertetése matematikai lapok tartalmából. (pl. ABACUS, KöMaL)

Az értékelés alapelvei a következetesség, a humánus, a kölcsönös bizalom legyenek. Ezzel az értékelés is megerősítheti a pozitív motivációt.

Az egyéni értékelés összegzésének összetevői:

- Különböző tevékenységi formákban mutatott aktivitás, a társakkal való együttműködés képessége alapján.
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.
- Vitaszituációkban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

ÉNEK-ZENE

9–10. évfolyam

Célok és feladatok

A szakközépiskolai ének-zeneoktatás legfontosabb célja, hogy a zene az életmód szerves részévé váljék. Hatás a érzelmi és értelmi vonatkozású, jellemformáló ereje és szerepe van.

A szakközépiskolai énekoktatás a korábban megszerzett ismereteket, készségeket aktív zenélési módokat összegzi és az életkori sajátosságokból adódóan, fejlettebb szintre emeli. Hozzájárul a zenei világgép kialakításához.

Célja, hogy a zenei élményeket, ismereteket a sokrétű, különböző előjelű zenei hatásokat zenei tudattá rendezze a tanulóknak

Két év alatt heti egy órában alkalma van a tanulóknak arra, hogy szervezett oktatási keretek között lehetőséget kapjon az egyéni életminőséget meghatározó érzelmi intelligencia, a helyes értékítélet fejlesztésére.

Fontos a sikerélmény biztosítása, az oldott légkörű tanítási órák szervezése. Csökkenteni kell az elméleti feladatok számát, előtérbe kell helyezni a feltáró módszerek alkalmazását, a differenciált tanulásszervezési módszereket.

Segítséget kell nyújtani az eddig megszerzett ismeretek egységes világgéppé formálásához, értékálló ismeretek kialakításához, amely segítséget nyújt megkülönböztetni a művészi értéket és a giccset.

Fontos feladat, hogy a zenei élményeket, ismereteket, a sokrétű, különböző előjelű zenei hatásokat *zenei tudattá* rendezze a tanulóknak. Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a tanulók megfogalmazzák *egyéni és csoportosan is kialakított véleményüket* a megismert zeneművekről, zenei alkotásokról, azokat meg tudják vitatni, érvekkel és ellenérvekkel alátámasztani.

Az ének-zene tantárgy tanításának kiemelt célja, hogy alkalmat adjon más művészeti ágakkal a kapcsolat-teremtésre (színház, tánc, film stb.). Ez is esélyt teremt arra, hogy a tanulók az iskolai kereteken belül és azon kívül is motiváltak legyenek az önművelésre, az ismeretbővítésre, valamint arra, hogy valóban éljenek a zene kivételes személyiségformáló, a lelki energiákat kiegyensúlyozó lehetőségeivel, fejleszteni kell a képességterületi és nevelési integrációs lehetőségeket is.

A közös zenei tevékenység, a csoportos muzsikálás biztosításával lehetőséget kell teremteni az aktív zenei cselekvésre. A zene nyújtotta örömforrás arra ösztönzi a tanulót, hogy a közösség tevékeny és felelős tagja legyen.

A differenciált tanulásszervezési módszerek alkalmazása lehetővé teszi az egyes tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének megfelelő fejlesztését.

Kulcskompetenciák

Anyanyelvi kommunikáció

A zenei kommunikációs kompetencia a hangzó és a zenei jelrendszerbe írott jelentések ismeretét, és megfelelő önismeret alapján az azokkal való bánni tudást jelenti. A zenehallgatás bármely formájának természetes tulajdonsága a kommunikációs képesség megléte és fejlesztése.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanulóknak meg kell ismerni az idegen eredetű zenei szakki fejezéseket, használatuk, értelmezésük kapjon megkülönböztetett figyelmet. A műdalok, európai és más földrészek dalainak eredeti nyelven történő megszólaltatására is igény szerint lehetőséget kell adni, mivel elősegíti más nemzetek értékeinek (nép- és műzenéjének) élményszerű befogadását.

Digitális kompetencia

Az információs és kommunikációs technikák alkalmazása igen fontos az énektanítási folyamatban (adott témához internet használat, internetes információgyűjtés, a tanár által javasolt honlapok megkeresése). Kiemelkedően fontos feladat az oktató célú tematikus, műfaj-, hangszer- videó vagy zenetörténeti CD-ROM használat is.

A hatékony, önálló tanulás

A tanulók otthoni erre vonatkozó zenei tapasztalatai meghatározóak lehetnek az iskolai éneklés, daltanulás módszerének alkalmazásánál.

Szociális és állampolgári kompetencia

Az énektanítás különösen sokat tehet abban, hogy érzelmi motiváló hatásával hozzájáruljon az ún. *zenei anyanyelv* használatához. Az éneklés révén, a zene segítségével, a saját kultúra megtapasztalásán túl más országok kultúrájának jellemzőit is megélhetik a tanulók, ráismerve bennük az általános emberi érzésekre. Így egyrészt megtanulják becsülni a hazai értékeket, másrészt tisztelni és szeretni más kultúrák értékeit is.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejező képesség

A tantárgy egyik legfontosabb társadalmi haszna a felnőtt élet egészére kiható önálló esztétikai értékítélet kialakítása.

Ezen képességek kiemelt fejlesztése megkülönböztetett figyelmet kell hogy kapjon a tantervi koncepció során.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép és önismeret

Az iskolai nevelőmunkának a személyiségfejlesztés során az egyén *társadalmi környezetben* történő formálására kell irányulnia. A szociális kompetenciák fejlesztése, az énkép, az önismeret alakítása is e folyamat részeként valósul meg.

Az egyéni éneklés az önkontroll lehetőségét biztosítja. A kifejező egyéni és csoportos éneklés a belső érzélemvilág megjelenítésének fejlesztő eszközét adja a tanulók kezébe.

A jellegzetes életkori sajátosságokból adódóan a mutáló hanggal nem szívesen énekelőkkel fel kell ismertetni, segítséget kell nyújtani annak megértéséhez, elfogadásához, hogy életkorukból adódó problémájuk természetes. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy saját énképüket megerősítsék.

Hon- és népismeret

A hon- és népismeret a hazára és népeire vonatkozó ismeretek közvetítését jelenti az ének-zene vonatkozásában. El kell érni azon képességek a ki fejlesztését a tanulóknál, amellyel a kulturális különbségekből is képeseké válhatnak a közös nemzeti érték kövácsolására.

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

A technikai feltételek, az audiovizuális eszközök segítségével lehetőség adódik Európa egy-egy országa népdalainak, műzenéjének megismerése mellett más kontinensek zenéhez kapcsolódó zenei anyagának, népszokásának eredeti környezetükben történő bemutatására.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Fontos kialakítandó feladat az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges részképességek elsajátítását döntően elősegítő tanulószervezési eljárások alkalmazása, a művészeti tantárgy nyújtotta lehetőségek felhasználására törekvés.

Környezettudatosságra nevelés

A természet szeretete, a problémákkal való azonosulás, a természet értéként tisztelete és védelme kialakítható a zeneművek, dalok illetve feldolgozásuk közben az erre való tudatos odafigyeléssel.

A tanulás tanítása

A szép, a ki fejező *egyéni és csoportos éneklési készség* fejlesztésével a belső érzélemvilág megjelenítésének eszközét adjuk a tanulók kezébe. A stílushű előadásmód gyakorlásával és a zenehallgatás során átélt élményeken keresztül a személyiség formálás egyik legsikeresebb, legörömtelibb eszközére, a művészetekkel való aktív, befogadói találkozásra nyílik lehetőség.

Testi és lelki egészség

Az ének-zene tanítás a zene természetéből adódóan nagy fokú érzékenységet vár el és fejleszt ki. A művészi értékre alapozott pedagógia hozzájárul a mentális egészség alakításához.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Fejlesztéséhez az érdeklődés felkeltésére, természetes kíváncsiság mozgósító fenntartására, sikerélményre, egyéni és közösségi zenei, művészeti élmények biztosítására van szükség.

Fejlesztési feladatok

Interpretáció

Az éneklés sok diák számára az egyetlen aktív zenélési lehetőség. Középsiskolában a megfelelő érzelmi és értelmi háttérrel a művészi önki fejezés szintjére emelhető. Az énekhang jelentse a tanuló számára a legkövetesebb, bármikor igénybe vehető hangszert.

A csoportos és egyéni éneklés tiszta intonációval, pontos ritmussal, érthető, ki fejező szövegki ejtéssel, az előadásmód helyes megválasztásával a zenei hallás fejlesztője is. A közös éneklésből a többszólamú éneklésbe fejlődve a többszólamú hallás, hangközök tiszta intonálása, a tonalitás iránti érzék erősödése következik.

Fontos, hogy az egyén a tőle telhető igényességgel és aktivitással részt vegyen ebben a tevékenységben.

Cél az éneklési kultúra kialakítása, az énektechnika, a ki fejező énekhang, mint eszköz tovább fejlesztése ahhoz, hogy a tanulók közelebb kerüljenek a magyar és az egyetemes zeneirodalom remekeihez.

Improvizáció

A rögtönzési készség fejlesztésére a már megismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználására ad lehetőséget. A saját és mások rögtönzéseire való önreflexió, illetve reflektálás, a jó és rossz miértjének megítélése a kritikai gondolkodás fejlődéséhez járul hozzá zenei eszközökkel.

Zenehallgatás

A zenei hallás fejlesztését szolgálja a hangzó zene megfigyelése, a zenehallgatás. Lehetővé teszi a zenei folyamat befogadását, megfigyelését, formai összefüggéseinek észrevételét, a zene valamennyi összetevőjének tudatosítását. Jól kiegészíti az éneklési készség formálását. A közös zenehallgatás egyre inkább a meglévő ismeretek alkalmazása, az ismeretlen zene megfigyelése felé irányuljon.

A zenei befogadóképesség fejlesztése a zenehallgatás segítségével történik. 9–10. évfolyamon a hosszabb szemelvények hallgatása lehetővé teszi a főbb összefüggések, formák, szerkesztési elvek, zenei megoldások megfigyelését. Mindezek tudatosítása a zenetörténeti korok általános művészeti jellemzőit, azok elhatárolódását és összefüggéseit érzékelteti. Mindezekkel párhuzamosan fejlődik a tanuló ízlésrendszere, véleménynyilvánítási készsége.

Zenei hallás és kottaismeret

A középiskolában a zenei olvasás-írás jelrendszerének további fejlesztése a cél. A gyakorlás eljuttatja a tanulót a reprodukálás készségéhez. A szolmizációs nevek, illetve segítségükkel a kottaolvasás, a ritmus lejegyzése, a kottakép értelmezése a zenei reprodukció fontos elemei.

A fejlesztő hatás azonban nem magától, csak e folyamat elméleti alapjainak ismeretében, annak tudatos tanári irányításával teremthető meg. Erre a tevékenységi területre az énekléshez, a zenehallgatáshoz, a zenei improvizációhoz, zenei élményszerzéshez *eszközként* szüksége van a tanulóknak. Rendkívül fontos, hogy ezek a tevékenységek is mindenkor az énekelt vagy meghallgatott zenéhez kapcsolódjanak, levezetésük abból történjen.

Önművelés

Fontos feladat az életkori sajátosságoknak megfelelő tanulási módszerek tudatosítása. A tanulók legyenek képesek korszerű könyvtári és informatikai ismeretek birtokában kotta, szakkönyv, szótár, lexikon, hangzó anyag, CD (CD-ROM felhasználásával részfeladatok önálló feldolgozására).

A zeneirodalmi alkotások megismerése hozzájárul más művészeti ágak főmárványának megértéséhez.

A tömegkommunikáció zenei műsorkínálatának figyelemmel kísérése, a szelektálás képessége, a rendszeres hangverseny-látogatás, az iskola zenei életének megszervezése és működtetése fontos eszköz ahhoz, hogy az értékes zene a fiatalok életének szerves részévé váljon.

Kollektív művészi tevékenység

Az ének-zene megmaradt tantárgyi struktúrája miatt különösen fontos a több területre való rálátás képességének fejlesztése, hogy legalább a saját területen belüli megújulás a „Művészetek” több részterületével összehangoltan és egyirányú hatást érjen el.

A kollektív művészi munka valamennyi szintere: énekkar, zenekar, néptánc együttes fejleszti az előadói készséget, bővíti az önkifejezés eszköztárát.

9. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Tananyag

1. Zenei alkotóképesség

1.1. Interpretáció

Önálló népdaltanulás kottakép alapján.

Népdalelemzés általános szempont szerint (szerkezet, dallamvonal, hangkészlet, hangnem, ambitus, ritmika, stílusréteg)

Népzenei felvételek hallgatása, előadó stílus

megfigyelése, elemzése,

Népi hangszerek (duda, citera, cimbalom, tekerő, népi zenekar hangszíneinek felismerése.

Népdalok a magyar népdal minden műfajából (népballada, sirató, katonadal, betyárnóta, ivónóta, párosító, lakodalmi dal, tánc, nóta).

Népi hangszerek (duda, citera, cimbalom, tekerő, népi zenekar.

Egyéni éneklés a magyar népzene hajlításokban, díszítésekben gazdag anyagából.

Autentikus előadásra törekvés (különösen a magyar népdal világában).

Énekes (esetleg hangszeres) közreműködés csoportos zenei előadásban.

Énekes anyag a magyar zene történetéből a 18. század végéig (történeti énekek, virágénekek, ungarcsa).

Reneszánsz, barokk és klasszikus témák megszólaltatása az énekelhető zenei szemelvények és a zeneirodalom legjelentősebb alkotásaiból.

Klasszikus dalok, zeneművek témáinak éneklése.

Középkori dallamok (gregorián ének, trubadúr dal). Reneszánsz énekes művek.

Korál.

Históriás ének.

Barokk zeneművek, énekes szemelvények.

Reneszánsz, barokk és klasszikus témák, énekelhető zenei szemelvények a zeneirodalom legjelentősebb alkotásaiból.

Klasszikus dalok, zeneművek témái.

Többszólamú művek (vegyeskari is) csoportos éneklése.

Csoportos és egyéni éneklés hangszerkísérettel a tanult zenetörténeti korból.

Zenei karakterek, stílusjegyek kifejezése, tanári vezénylés alapján.

1.2. Improvizáció

Népdalperiódus rögtönzése megadott dallamsorral.
Kvintváltó és szekvencia dallamok alkotása.

Dallammodellként: az énekelt és meghallgatott zenei anyag tartalmi (dallammotívumok: műzenei és népzenei periódusdallamok).

2. Megismerő és befogadó képesség

2.1. Zenehallgatás

Népzenei és műzenei alkotások ismertetése, korszak és stílus jellemzése hangzó vagy írott népzenei forrásanyagok alapján.

Magyar autentikus és feldolgozott népzenei felvételek ismerete (magyar táncház mozgalom remekei)

A zene összetevőinek (pl. ütemfémák, dallamívek) felismerése, önálló értelmezése hangzó zenei anyagok alapján.

Zenetörténeti korszakok, stílusok jellemzése hangzó vagy írott dokumentumok felhasználásával.

Tanult zenei szemelvények hallási felismerése, megnevezése (korszak, zeneszerző, mű és műfaj meghatározása).

Zenei műszavak, előadási jelek ismerete, alkalmazása
Hangszerek hangszínének felismerése.

Öntevékeny tanulói munka: könyvtárhasználat
adatgyűjtés, képanyaggyűjtés, videó, internet, CD,
egyéb oktatóanyagok használata.

2.2. Zenei hallás és kottaismeret

Dalok, zeneművek témáinak éneklése szolmizálva
violinkulcsban kottáról, a tanult hangnemekben, 2#–
2b-ig.

ABC-s hangok azonosítása, ABC-s nevek
módosításainak felismerése a tanult hangnemi
keretben.

Hangközök ismerete oktáv hangterjedel emig (tisztá,
kis és nagy).

Alaphelyzetű hármashangzatok felismerése
kottaképről.

Hangsorok ismerete (pentatónia, diatónia, dúr, moll)
Elemzési feladatok megadott szempontok szerinti
önálló megoldása.

Ütemfajták, alap ritmusértékek, ritmusképletek
áttekintése.

Népzenei és műzenei alkotások hangzó vagy írott
zenei forrásanyagok alapján.

Magyar és európai zeneirodalmi alkotások a 18.
század végéig.

A tanult zenetörténeti korok (középkor, reneszánsz,
barokk, bécsi klasszicizmus) jellemzői, műfajai,
stílus-jegyei.

Egyházi: gregorián, mise, motetta, korál, kantáta,
oratórium, passio, requiem

Világi: kánon, trubadúr dal, madrigál, opera; concerto
grosso, szvit, nyitány, preludium, fuga, rondo,
variáció, menüett, szonáta, szimfónia

Zenei szerkezetek, fémák: homofón, polifón
szerkesztés, szekvencia, periódus; triós forma,
szonáta – forma.

Zeneszerzők: Josquin des Prés, G. P. da Palestrina,
O. Lassus; H. Purcell, A. Vivaldi, J.S. Bach, G. F.

Händel, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven
Hangszerek: Hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő;
fuvola, oboa, klarinét, fagott; trombita, harsona, kürt,
tuba; üstdob, nagydob, cintányér, triangulum; orgona,
zongora, lant, hárfá.

Az énekes anyag és a zenehallgatás anyagának
ritmikai és metrikai struktúrája, dallamszerkezete,
hangneme, fémája, kottaképi és hangzásbeli
sajátosságai.

Hangközök oktáv terjedelemig (tisztá, kis és nagy),
hangsorok (pentaton, dúr, moll), alaphelyzetű
hármashangzatok elve; a funkciók elve (T-S-D).

Ütemfajták, alap ritmusértékek, ritmusképletek.
Zenei műszavak, előadási jelek.

A továbbhaladás feltételei

Interpretáció

Népdalok, a tanult zenetörténeti korok műdalai, oratórium- és operarészletek – éneklése emlékezetből. Közreműködés az osztály vagy csoport, egyéni énekes előadásában.

Improvizáció

Ritmus improvizálása megadott ritmusképletekkel megadott terjedelemben. Kvintváltó dallamok szerkesztése.

Könnyebb oszcinato-ritmus rögtönzése adott dallamokhoz.

Szekvencia készítése adott alapotívumra.

Zenehallgatás

A középkori, a reneszánsz, barokk és klasszikus zenetörténeti korok stílusjegyeinek ismertetése, továbbá felismerése többször hallott zeneművekben, zeneművészetekben.

Egyes zeneirodalmi alkotások megnevezése témáik, hallott részleteik alapján.

Zenei hallás és kottaismeret

Ismert dallamok utószolmizálása.

2 #–2b ismerete.

Hangnemek megállapítása előjegyzés alapján.(2 #–2 b)

Elemzési feladat (hangnemek, forma, szerkesztésmód stb.) *tanári irányítással* történő megoldása, tanult zenemű kottaképe alapján.

Egyszerű énekes és zenekari partitúrák értelmezése.

Dúr és moll karakter felismerése.

Írásos munka felolvasása, egy témához kapcsolódó beszámoló stb..

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Tananyag

1. Zenei alkotóképesség

1. 1. Interpretáció

Egyéni éneklés a magyar népzene hajlításokban gazdag anyagából.

Más népek dalainak csoportos éneklése eredeti nyelven.

Magyar és európai zeneirodalmi alkotások a romantika korában, XIX. és XX. sz. zene jellegzetességeinek megfigyelése

Többszólamú művek csoportos éneklése.

Csoportos éneklés hangszerkísérettel.

Zenei karakterek kifejezése önállóan is.

Ismertebb zeneművek éneklésén könnyen megszólaltatható témáinak éneklése.

Zenei karakterek, stílusjegyek kifejezése tanári vezénnyel alapján.

1. 2. Improvizáció

Ismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználása, bővítése.

Téma improvizálása.

Tonika, domináns rögtönzése ismert dallamhoz.

Szekvencia készítése adott alapotívumra.

Népdalperiódus rögtönzése megadott dallamsorral.

2. Megismerő- és befogadó képesség

2. 2. Zenehallgatás

Népzenei felvételek gyűjtése, autentikus előadásmód megfigyelése

Népdal feldolgozások éneklése

Népzenei alkotások ismertetése korszak és stílus jellemzése hangzó vagy írott népzenei forrásanyag

A magyar népzene hajlításokban, díszítésekben gazdag dalanyaga.

Régi és új stílusú magyar népdalok.

Hazai nemzetiségi és etnikai kisebbségek újabb dalai.

Más népek újabb dalai.

Művek, művészetek (egy és többszólamú) a XIX. és a XX. század kiemelkedő alkotásaiából.

XIX. századi magyar dalok.

XX. századi zenei szemelvények.

Énekelhető szemelvények Bartók Béla, Kodály Zoltán és tanítványaik vokális zenéjéből.

Dallammodell: XX. századi zenei szemelvények (ritmus- és dallam).

Rögtönzés:

ismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználása.

Népzenei felvételek.

Népdal feldolgozások.

Magyar táncművészet mozgalom.

alapján

Saját énkép erősítése a népzenei anyagok erkölcsi tartalmának felismerése által

A 19. és a 20. század jellegzetes, meghatározó stílusjegyeinek megismerése a zeneművek hallgatása során.

A romantika és a 20. század új zenei műfajainak, formáinak, egyéb jellegzetességeinek megállapítása, stílusjegyek hallás utáni összehasonlítása, elemzése. (dal, mazurka, keringő, polonéz. etűd, fantázia, nocturne, rapszódia, szimfonikus költemény)

Operafilmmek (részletek) megtekintése.

Kiselőadás készítése a választott operákról, balettekről könyvtárhasználat, internet segítségével

A nemzeti romantika operaszerzőinek bemutatása, főbb alkotásaiknak megismerése

Zenei életutak jellemzése, kritikai szemléletmóddal történő feldolgozása (Erkel Ferenc és Liszt Ferenc munkássága)

Korszak, zeneszerző, mű és műfajának jellemzése a megadott zeneszerzők művei alapján

Egyes zenei műfajok fejlődéstörténetének leírása példákkal.

Tájékozódás a XX. századi zene legújabb megjelenési, kifejezési formáiban

Komponálási technikák:

XX. századi jelenségek: atonalitás, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia, elektronikus zene.

A XX. század legfontosabb zenei irányzatai, és zeneszerzői munkásságának ismerete.

Összefiggések, kapcsolatok megállapítása és értelmezése a zene és társművészetek között.

Önálló könyvtárhasználat adatgyűjtés, képanyaggyűjtés; videó, internet, CD, egyéb oktatóanyagok használata.

Gyűjtőmunka: A dzsessz műfaji sokféleségét bemutató szemelvények, zeneműrészletek felhasználásával.

Szórakoztató zenei aktualitások rendszerezése.

Zenei hallás és kottaismeret

Aszimmetrikus ütemű ritmus- és dallampéldák megszólaltatása kottaképről.

Könnyű, modulálást nem tartalmazó dallamok lapról éneklése.

Az évfolyam éneklési és zenehallgatási anyagából lapról olvasás.

Művek, műrészletek a 19. és a 20. század kiemelkedő zenei alkotásaiból.

Magyar és európai zeneirodalmi alkotások a romantika korában.

A nemzeti opera.

A szimfonikus zenekar fejlődése a barokk kortól a romantikus nagyzenekar kialakulásáig.

F. Schubert, R. Schumann, F. B. Mendelssohn, J. Brahms, F. Chopin, A. Dvořák, P. I. Csajkovszkij, M. Muszorgszkij, Liszt Ferenc, Erkel Ferenc, G. Verdi, R. Wagner

A XX. századi zenei irányzatok: impresszionizmus, expresszionizmus, neobarokk, neoklasszizmus, folklórizmus, dodekafónia.

XX. század zeneszerzői: C. Debussy, M. Ravel, G. Gershwin, R. és J. Strauss, I. Stravinsky, A. Honegger, A. Hacsaturján, B. Britten, A. Schönberg, W. Lutosławski

XX. század – magyar zeneszerzői: Bartók Béla, Bárdos Lajos, Kodály Zoltán, Lajtha László, Weiner Leó és más ma élő szerzők.

A zene szórakoztató funkciói a zenetörténetben (különös tekintettel a XIX. és XX. század zenéjére). A szórakoztató zene megjelenése a XIX. századtól napjainkig

(operett, musical, sanzon, spirituálé, blues, ragtime, dixieland, swing, rock, elektronikus zene, filmzene, rock-opera stb.)

Lehár, Joplin, Rota, Bernstein, Presley, a Beatles, Webber; aktualitások.

Aszimmetrikus ütemek: 3/8, 5/8, 7/8.

Kromatika, egészhangúság, bitonalitás; dodekafónia, atonalitás.

A továbbhaladás feltételei

Interpretáció

Népdal, műdal, műzenei részlet, könnyebb kórusműrészlet énekes reprodukálása emlékezetből,

Improvizáció

Ritmuskor rögtönzése megadott ritmus- és dallamkészlettel a tanult ütemformákban. Kvintváltó és szekvenciás dallamok alkotása. Téma improvizálása dinamikai különbségekkel, motívumrészlet gyorsítással.

Szekvencia készítése adott alapmotívum

Zenehallgatás

Zenei korszakokhoz kapcsolódó alapvető stílusok, műfajok, formák, szerkezetek felismerése többször hallott zeneművekben, zeneműrészletekben. Egyes zeneirodalmi alkotások megnevezése témáik, hallott részleteik alapján.

(lásd. kétszintű érettségi műjegyzék / Zenefelismerés)

A XIX. és a XX. század zenei stílusainak felismerése a zeneművek hallgatása során a zene és a társművészetek kapcsolataira utaló példák felsorolása.

Zenei hallás és kottaismeret

Egyszerű aszimmetrikus ütemű ritmusok és dallampéldák megszólaltatása kottaképről. Ismert dallamok utószolmizálása.

Ismert dallamok utószolmizálása. Hangnemek megállapítása előjegyzés alapján (2 #- 2b).

Ismert dallamok írása violinkulcsban a tanult hangnemekben. Elemzési feladat (hangnem, forma, szerkesztésmód stb.) önálló megoldása a tanult zenemű kottaképe alapján. Egyszerű énekes- és zenekari partitúrák értelmezése

Könnyű, modulálást nem tartalmazó dallamok lapról éneklése.

Az év folyamán éneklési és zenehallgatási anyagából lapról olvasás.

Ajánlott szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés módjainak (a tanítás eredményességének) vizsgálata.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a diákoknak fejlődést kell elérniük. A fejlesztendő képességek rendszerezve a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése (dallamok felidézése, műfajok, stílusok), fogalmak felismerése, alkalmazása, a kommunikáció fontosabb szabályainak ismerete és reprodukálása.
- Összefüggések megértése, szöveg megalkotása, átkódolás, transzformációs képességek (kotta-ének).
- Alkalmazás ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas), írásbeli és képi kommunikációs képességek kialakítása (főhangzó művek stíluskorszakokba sorolása, a hallott hangszínek hangszerekhez, hangszer együttesekhez társítása), gondolatok és érzések kifejezésének képessége, a tanuló saját munkájának fokozatos önkontrollja.
- Véleményalkotás zenei művekről, jelenségekről, egyéniségekről, kritikai érzék kialakítása.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. A tanulók teljesítményének osztályzattal történő értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli, írásbeli értékelése alapján történhet:

- Különböző tevékenységi formákban mutatott aktivitás, a társakkal való együttműködés képessége.
- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy részműből.
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szakirodalom, vagy önálló gyűjtés alapján.
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.
- A tanulók saját munkáinak esztétikai színvonala.
- Kórusban, kamaraegyüttesben nyújtott teljesítmény értékelése.

Javasolt zenei anyag (válogatva)

Népdalok

A bolhási kertek alatt

A nagy bécsi kaszárnya

Annyi bánat a szívemen

Béres legény

Beteg asszony

Duna parton vagy egy malom
 Elindultam szép hazámból
 Erdő mellett estvéledtem
 Este, este, de szerelmes
 Hej, rozsmaring
 Istenem, istenem áraszd meg a ...
 Katona vagyok én
 Körös fői kertek alatt
 Megkötöm lovamat
 Megrakják a tüzet
 Röpülj, páva
 Szép a gyöngyvirág
 Szivárvány havasán
 Tavaszi szél
 Tiszán innen, Dunán túl
Énekes anyag a magyar zene történetéből
 Bocskási: Meg Üristen – Balassi ének a Kájoni- kódexből
 Hej Rákóczi, Bercsényi
 Áll előttem egy virágszál – virágének a XVIII. századból
 Ej, haj, gyöngyvirág – Pálóczi Horváth Ádám dalgyűjteményéből
 Aranyideim folyása – Kovács Ferenc ének eskönyvéből
 Simonffy: Három a tánc
 Szentirmai: Csak egy kislány van a világon
Énekes műzenei szemelvények
 Alleluja dallamok
 Händel: Csordul a könnyem (a Xerxes c. operából)
 Beethoven: Örömóda (IX. szimfónia – IV. tétel)
 Gaudeamus igitur (Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány)
 Kodály–Berzsenyi: A magyarokhoz
 Kodály: Mikoron Dávid (Psalmus Hungaricus)
 Gershwin: Porgy dala (Porgy és Bess)
Zenehallgatási anyag
 Lassus: Zsoldos szerenád
 Bach: h-moll szvit
 Bach: *c-moll preludium és fuga* (Wohltemperiertes Klavier I. kötetéből)
 Händel: F-dúr szvit (Vízizene)
 Haydn: C-dúr („Kaiser”) vonósnégyes – II. tétel (Op. 76. No. 3)
 Mozart: A-dúr zongoraszonáta (K. 331)
 Mozart: Figaro házassága
 Beethoven: V. (Sors) Szimfónia
 Beethoven: IX. szimfónia – IV. tétel
 Schubert: h-moll (Befejezetlen) szimfónia
 Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány
 Mendelssohn: Szentivánéji álom – szvit (*részlet*)
 Liszt: Les Preludes
 Wagner: Nyitány és Walther versenydala a Nürnbergi mesterdalnokok c. operából
 Ravel: Bolero
 Kodály: Hány János (szvit)
 Kodály: Székelyfőné
 Kodály: Psalmus Hungaricus
 Gershwin: Rhapsody in Blue
 Bartók: 15 magyar parasztdal (zongorára) és Nyolc magyar népdal (ének-zongora)
 Bartók: Cantata Profana
 Bartók: Concerto
 Orff: Carmina Burana
 Bernstein: West Side Story

Célok és feladatok

A tantárgy a köznapi, a művészi, a tudományos és a műszaki megismerés, valamint közlés és kifejezés alapvető képi módszereivel ismerteti meg a tanulókat. Az általános nevelési célok közül különösen a kreativitás, a problémafelismerő- és -megoldóképesség, az értelmi képességek, a képi és képzetekben gazdag gondolkodás, az ízlés, az empátia, a kommunikációs készség, az érzékenység, a nyitottság fejlesztéséhez járul hozzá. Művészeti jellege miatt értékkövetítő, egyben értékteremtő, jellemformáló tevékenység. Nagy szerepe van a kultúra értékeit megbecsülő, a természeti környezetet védő - „környezettudatos” - magatartás kialakításában és az értelmi és érzelmi intelligencia kiművelésében.

A vizuális nevelés a világ látható minőségein keresztül tanít meg látni és láttatni, vagyis célja a vizuális alkotó- és befogadóképesség fejlesztése. A világ érzéki-tapasztalati birtokbavételével az érzékszervek, kiemelten a látás kiművelésével és a kéz intelligenciájának fejlesztésével foglalkozik. A térszemlélet, a forma-, a szín-, az anyag-, a szerkezetismeret és érzék a vizuális nevelés hatására emelkedik képesség szintre. A tantárgy újszerű célja az információk közti szelekció, a kritikus befogadás a kialakítása. **(művészeti-esztétikai és kulturális kompetenciák)**

A 11–12. év folyamán a művészettörténeti, képzőművészeti és ábrázoló geometriai képességek fejlesztésével, művészeti és esztétikai kompetencia kialakításával az a célunk, hogy a felkészítse a középiskolás diákokat a továbbtanulásra, illetve a mindennapi életre; a vizuálisan jelentkező problémák önálló felismerésére és megoldására, azaz a munkára, valamint a természeti és mesterséges környezet felelős használatára, az információk kritikus kezelésére, az árucikkek tudatos kiválasztására, a művészi, esztétikai értékek iránti fogékonyságra. A tantárgy célja emellett a vizuális információkezelés megtanításával a többi tantárgy szemléletes tanulásának megkönnyítése. **(Tanulás tanulása, befogadói és alkotói kompetenciák)**

A középiskolás korosztályban megnő a személyes útkeresés szerepe. A tantárgy feladata az énkép és önismeret kialakulásának, ezen keresztül a nemzeti és európai azonosságtudat kialakulásának. Az azonosulás az alkotó munka elmélyült állapotában megy végbe a legkönyebben, ezért a vizuális önkifejezés tág és minél önállóbb választási lehetőségeit kell felkínálni. A rajzi, a festői, a szobrászi munka mellett teret kell adnunk a korosztály érdeklődésének homlokterében álló alkalmazott grafikai tervezési és tárgytervezési-konstruálási feladatoknak is.

A két évfolyamon az alkotó és befogadó tevékenység aránya azonos, illetve az az alkotómunka javára növelhető, ugyanis a vizuális kultúra tananyag képességfejlesztő rendszere a tantárgy jellegének megfelelően a gyakorlati tevékenységre fűződik fel.

Általános fejlesztési követelmények

Egy középiskolai végzettséggel rendelkező ifjútól elvárható, hogy rendeltetésszerűen használja tárgyi környezetét, fejlett térszemlélettel rendelkezzen, megértse a mindennapi élet vizuális információit, tudatos fogyasztói döntésekre legyen képes, ismerje a művészettörténet kiemelkedő alkotásait és legyen véleménye róluk. Ugyanakkor rendelkeznie kell a mindennapi élethez szükséges ábrázolóképeséggel és a hétköznapi esztétikai ítéleteket megalapozó tapasztalattal és ízléssel.

Általános követelmény a kulturális, a művészeti értékek iránti nyitottság fejlesztése, az értékes műalkotásokat, tárgyakat, információkat megbecsülő, környezettudatos magatartás kialakítása, a kritikai érzék fejlesztése. A középiskolai tanulmányok biztosítsanak kellő alapot a továbbtanuláshoz és a munkába álláshoz.

Alkotóképességek területe

Elképzelni vagy létező tárgy vagy tér egyértelmű ábrázolásának képessége látszati rajzban, illetve geometriai ábrázolás segítségével (kavalieri axonometria, egyméretű, kétméretű és Monge-vetületek, két iránypontos perspektíva). Adatok, összefüggések vizuális megjelenítésének képessége a tanult szinten. Történet, eseménysor, változás és mozgás közérthető megjelenítésének képessége.

Érzések és gondolatok önálló és tudatos vizuális megjelenítésének képessége, a témának megfelelő szabadon választott kifejezőeszközzel és technikával, síkban, illetve térben. Önállóság a problémamegoldás lépéseiben: helyzet felismerés, tájékozódás, vázlatkészítés-tervezés, alkotás-konstruálás és a munka értékelése. A megfelelő művészeti ág (pl. képzőművészet, alkalmazott művészet) kiválasztásának képessége. Az alkotás során a problémának megfelelő arányú esztétikai kifejezés, kommunikációs jelentésadás, valamint a fizikai funkcionak megfelelő formálás jusson érvényre.

Befogadóképességek területe

A tanult művészeti ágak és a mindennapi környezet, a tömegkommunikáció átfogó műfajainak (pl. szobrászat, alkalmazott grafika, tárgytervezés), sajátosságainak, összefüggéseinek és történetük fordulópontjainak, valamint kiemelkedő művek és alkotók ismerete. A tárgyhöz illő műelemző módszer (pl. stíluskritikai, ikonográfiai,

tárgyelemzés) alkalmazása. A leíró elemzéstől az ítéletalkotásig terjedő műelemző-képesség. Nyitottság az idegen (pl. Európán kívüli) művek és műfajok iránt, tolerancia az új művek, tárgyak megítélésében. A hétköznapi élet jelenségeinél a vizuális formában megjelenő információk kritikus befogadása, az árucikkek tudatos megítélése a tanult szempontok alapján.

(Tanulni tanulás kompetenciája, kulturális- és vizuális kifejezőképesség, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, európai azonosságtudat-egyetemes kultúra összefüggéseit felismerő kompetenciák, környezettudatos magatartás)

A tanulást, munkát segítő képességfejlesztés

Gondolatok áttekinthetővé, szemléletessé tétele, valamint a vizuális információk megértése a tanulásban, a munkában és a mindennapi életben. A vizuális kultúra tantárgy feladata a módszerek átadása, továbbá a vizuális információ források (pl. könyvtár, képtár, internet; a média) célszerű használatának megtanítása.

(A befogadó- és alkotóképesség fejlesztésével kapcsolatos természettudományos, tanulási, szociális, és kommunikációs kompetenciák)

11. évfolyam

Belépő tevékenységformák

A vizuális alkotóképesség alapelveinek, „nyelvének” ismerete, az ismeretek összegzése, alkalmazása. Adott problémát, témát, élményt feldolgozó alkotó tevékenység egy-egy feladatkörben. A szobrászat, a festészet, a képgrafika műfajának megfelelő történelmi korba és kultúrába ágyazott műelemzés. Látvány vizuális tartalmának, törvényszerűségeinek feltárása, képi-plasztikai formái, téri analízisek, elemzések. Téri ábrázolásmódok a perspektíva és a műszaki távlat (axonometria) módszereivel. A vizuális kommunikáció köznap megjelenséi formáinak értelmezése. Alkalmazott grafikai és tárgytervezési feladat megoldása az alkotófolyamat végig vitelével. A témának megfelelő kifejezőmód és technika kiválasztása, alkalmazása, indoklása.

(Az alkotóképesség fejlesztésével kapcsolatos természettudományos, tanulási, szociális, és kommunikációs kompetenciák, kulturális- és vizuális kifejezőképesség, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, környezettudatos magatartás)

Témakörök, tartalmak, tevékenységek

Kreativitás (Alkotóképesség; Problémamegoldó képesség);

A vizuális kifejezés formanyelvi elemei, összefüggései, a formaadás módjai tanulói munkákban, műalkotásokban, tárgyakban, vizuális információkban.

Az alkotó folyamat tervezése a problémafelvetéstől a megoldásig.

Érzelm, lelkiállapot, hangulat megjelenítése síkon és térben egyéni eszközhasználattal.

Művészeti (pl. irodalmi, zenei) élmények asszociációkra épülő feldolgozása.

Látványélmények színbeli-formai átírása, szintézisre épülő egyéni kifejezése.

Megismerő- és befogadóképeség (tanulási kompetenciák)

A műfajnak, témának megfelelő műelemzés (ikonográfiai, stílustörténeti) és ítéletalkotás.

Festészet fogalma, funkciója, a festészet kifejezőeszközei, hatásrendszere.

Festészeti stílusok (kulturális, társadalmi, történeti meghatározottság).

Témák (pl. arckép), megjelenési típusok (pl. táblakép), technikák (pl. olaj, freskó).

Képgrafika fogalma, funkciója, stílusa, témái, formanyelve, technikái.

A szobrászat fogalma, rendeltetése és hatásrendszere.

Szobrászati formanyelv, stílusok (kulturális, társadalmi, történeti meghatározottság).

A szobrászati műfajai (körszobor, szoborcsoport, dombormű), témái, technikái.

Kortárs műfajok a képzőművészetben.

Az iskolához közeli, könnyen elérhető művészeti gyűjtemény anyagának megismerése.

(Művészeti-esztétikai és kulturális-kommunikációs kompetenciák)

Vizuális kommunikáció

Az ábrázolás és a tervezőgrafika formanyelvi elemei és összefüggései.

Természettudományok, látvány- és modellértelmezések: forma, szerkezet, anyag és funkció szerinti tanulmány és analízis.

Keletkezést, működést, változást kifejező, magyarázó képsorok, folyamatábrák készítése.

Összetett térformák, tárgyak térbeli helyzetének szabványos rajza és szerkesztése az ábrázoló geometria rendszerében (Monge-vetület, egyméretű, kétméretű és kavalieri axonometria).

Rekonstrukció vetületi ábra alapján; modellezés

Alkalmazott grafikai tervezés kép és szöveg felhasználásával. Néhány betűtípus alkalmazása. (pl. tudományos illusztráció, bélyegterv, ex libris, meghívó).

Ábrázolási konvenciók megjelenési formáinak megismerése és alkalmazása a köznap és tudományos közlésekben.

A köznap és tudományos közlések vizuális eszközeinek alkalmazása.

A tervező grafika üzenethordozó és tájékoztató funkciójának, közlő és felhívó jellegének megismerése és gyakorlati alkalmazása.

(Anyanyelvi- és képi kommunikáció kompetenciája)

Tárgy- és környezetkultúra (környezettudatos magatartás és szociális kompetencia)

A tárgyi világ formanyelvi elemei, a tartalom és forma összefüggései.

Közismert rendeltetésű, valós szükségleten alapuló tárgy tervezése (pl. *ékszer, öltözködés kiegészítő, hangszer, gépezet*). A tárgynak vagy térbeli makettjének elkészítése, az alkotó folyamat dokumentálása (feladat-meghatározás, tájékozódás gyűjtéssel, vázlatok, látszati és műszaki jellegű rajzok, szín- és anyagminta).

Az alkotófolyamat (feladat-meghatározás, tervezés, kivitelezés, kipróbálás, értékelés) ismerete.

A tárgyak megítélése a (funkció, forma, jelentés, lépték, anyag, szerkezet, technológia) ismerete.

A továbbhaladás feltételei (Az értékelés szempontjai)

A továbbhaladás feltétele a térábrázolási konvenciók elemi szintű elsajátítása, a színek megfelelő alkalmazása, alapszintű komponálási, képszerkesztési, konstruálási készség elsajátítása. A művészettörténet tanult műfajainak, kiemelkedő alkotóinak és műveinek, valamint legalább egy műelemző módszernek az ismerete.

Elvárható a művészeti-esztétikai véleményalkotás képességének, a környezettudatos magatartásnak, önértékelés képességének, nemzeti és európai azonosságtudatának a korábbinál magasabb szinten való megnyilvánulása.

12. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Az alkotómunka folyamatát, logikai lépéseit felölelő tudatos, tervszerű (projekt jellegű) önálló tevékenység a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a környezetkultúra területén. Problémaközpontú, verbális és vizuális műelemző módok (kultúrtörténeti, építészeti elemzés, képolvasás) tudatosítása, használat a az építészet, az alkalmazott művészetek és a népművészet területén. Összefoglaló művészettörténeti áttekintés.

(Tanulás tanulása, befogadói és alkotói kompetenciák; művészeti-esztétikai és kommunikációs kompetenciák)

Témakörök, tartalmak, tevékenységek

Kreativitás (Alkotóképesség; Problémamegoldó képesség)

A formanyelv, a formaadási módok felismerése és alkalmazása a az alkotó és befogadó tevékenységekben.

Elemzésük a művészeti ágakban, műfajokban: népművészetben, építészetben, tárgyakban, a tudományos és a köznap információkban.

Aktuális, egyéni vagy közösségi problémák, gondolatok, témák személyes hangú megjelenítése ábrázolási újításokat is megengedő, asszociációkra épülő alkotásokban.

Megismerő- és befogadóképesség

Művészeti ágak szerinti **problémaközpontú** műelemzés korba, kultúrába ágyazva. A műfajnak és a témának megfelelő értelmezési (stílustörténeti, kultúrtörténeti, ikonográfiai) szempontok alkalmazása.

Építészet

Az építészet fogalma, funkciója, társadalmi és természeti meghatározottsága.

Az építészeti szerkezetek, fejlődésük fordulópontjai.

Az építészeti stílusok (térstruktúra, tömegalakítás, alaktan). Az építészet hatásrendszere.

Művészettörténeti összefoglalás

Az európai művészettörténet áttekintése a műfajok, a kor és a stílus összefüggésében.

Vizuális kommunikáció (Kommunikációs és szociális kompetenciák)

A formaadás vizuális nyelvi elemei, módjai a tanulást szolgáló, a tudományos, a köznap információkban, a tájékoztatásban, a reklámban.

Összetettebb téri alakzatok ábrázolása a tapasztalati távlatlan alapján, illetve perspektivikus szerkesztéssel. Térábrázolási módszerek és látáskonvenciók átalakítása: transzformálási kísérletek, optikai csalódások, fordított perspektíva vagy fótó felhasználásával.

Választott témájú grafikai terv (pl. naptár, könyvborító, CD-borító, iskolaiújság) készítése. Az alkotófolyamat lépéseinek összegyűjtése munkanaplóban.

A vizuális kommunikáció fogalma, gyakorlati alkalmazása

A vizuális kommunikáció műfajai (tipográfia, fótó, tervező grafika).

Hatásrendszere: információ (objektív), reklám (felhívó), műalkotás (esztétikai) jellegű.

A Monge-vetület, az axonometria, a perspektíva olvasása, megértése.

A térábrázolási konvenciók történeti áttekintése.

A közvetlen és közvetett emberi kommunikáció, a tömegkommunikáció.

A kép, az írás szerepének fordulópontjai a kommunikáció fejlődésében.

Tárgy- és környezetkultúra

A tárgyi világ formanyelvi elemei, a tartalom és forma összefüggései a téralakításban.

Tértervezési, berendezési probléma (pl. tér, térrészlet, illetve berendezési tárgy) felvetése, feladat meghatározása, tájékozódás, ötletek.

Tervezés alap- és nézetrajzban, axonometrikus rendszerben vagy perspektív képpel, a terv makettezésre.

A tárgykultúra fogalma, a tárgyak funkciója, fajtái (használati-, dísz-, kegy- és műtárgy).

A tárgyak stílusa és a korstílus. A tárgyak kulturális és társadalmi meghatározottsága.

A tárgyak jelentése (társadalmi, történeti, műszaki, ergonómiai, esztétikai, gazdasági).

Népművészet

A tárgyi néprajz és a népművészet fogalma.

A hagyományos magyar népművészet és napjaink népművészete, a folklórizmus.

A népi építészet, eszközök, bútorkészítés, fafaragás, fazekasság, szöttek, himzés, népviselet.

Az iskolához közeli, elérhető helytörténeti, néprajzi gyűjtemény.

(Művészeti-esztétikai véleményalkotás képességének, a környezettudatos magatartásnak, önértékelés képességének, nemzeti és európai azonosság tudatának a korábbinál magasabb szintű megnyilvánulása)

Technikák

Alkalmazás: Ceruza, vízfesték, tempera, s egy sokszorosító grafikai technika, valamint montázs, kollázs készítése. Egy technikai képalakító eszköz (pl. fótó, fénymásoló, számítógép).

Ismeret: Egyedi grafikai (ceruza, szén, tus, kréta, gouache), sokszorosító grafikai (magas-, mély-, síknyomású), festészeti technikák, táblaképfestészet (tempera, olaj) és monumentális festészeti (freskó, pannó, mozaik, üvegablak), vegyes (kollázs, montázs) technikák, valamint szobrászati anyag és technika (agyag, gipsz, fa, kő, fém; mintázás, öntés, faragás) lényege.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés módjainak (a tanítás eredményességének) vizsgálata.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a diákoknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk (ki-fejező eszközök, műfajok, stílusok, technikák) megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, alkalmazása, a vizuális kommunikáció fontosabb szabályainak ismerete és reprodukálása.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, egyszerűbb szöveg megalkotása, átkódolás, transzformációs képességek (kép-szöveg, szöveg – kép), a műelemzés képessége.
- Alkalmazás ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas), írásbeli és képi kommunikációs képességek kialakítása (térábrázolási konvenciók elemi szintű elsajátítása, a színek szokásoknak megfelelő alkalmazása, alapszintű komponálási, képszerkesztési, konstruálási készség elsajátítása), lényegkiemelő képesség fejlesztése, a tanuló saját munkájának fokozatos önkontrollja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés vizuális művekről, jelenségekről (mindennapi környezet, fogasztási cikkek, média), funkciókról, egyéniségekről, kritikai érzék kialakítása.
- Művészi kreativitás képességének szóbeli, írásbeli értékelése.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. A tanulók teljesítményének osztályzattal történő értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli, írásbeli értékelése alapján történhet:

- Különböző tevékenységi formákban mutatott aktivitás, a társakkal való együttműködés képessége.
- Órai gyakorlati tevékenységeket kísérő (segítő) kritikai megjegyzések (a „korrektúra”).
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szakirodalom, vagy önálló gyűjtés alapján.
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása formájában (képi, írásbeli, szóbeli).
- Munkák közös értékelésére, amelynek során a tanulók elmondhatják kritikai észrevételeiket.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.
- A tanulók saját munkáinak esztétikai színvonala.

Ajánlott művek

A műfaj tipikus alkotásait a tanár választja ki a témának megfelelően. A válogatás további szempontja, hogy a bemutatott művek lehetőleg arányosan terjedjenek ki az egyetemes és a magyar művészettörténet kiemelkedő műveire és alkotóira, illetve tartalmazzák a magas művészet mellett a populáris kultúra megnyilvánulásait. Ajánlatos nagy teret biztosítani a kortárs művek bemutatásának, a művészettörténetnek a tárgyalt műfaj szempontjából fontos alkotásai között. A mindennapi környezet, a helyi, a regionális értékek tárgyalása kiemelt fontosságú.

Festészet, képregény

Bikák terme a lascaux-i barlangban, Zenélő lányok Thébából Exekias feketealakos amphorája, Pompei Misztérium villa falfestményének részlete, Vang Mien: Cseresznyeág, Utamaro: Tűnődés a szerelmről (fémetszet), Ravennai San Apollinare in Classe apszismozaikja, Rubljov: Szentháromság ikon, Krisztus az apostolokkal (oltárelőlap Catalóniából), Giotto: Lázár feltámasztása, Kolozsvári Tamás: Keresztfeszítés a garamszentbenedeki oltárról, Üvegablak a chartres-i katedrálisból, Raffaello: Athéni iskola, Leonardo da Vinci: Sziklás Madonna (londoni változat), Michelangelo: Ádám teremtése, Brueghel: Tél, Giorgione: Alvó Vénusz, Dürer: A lovag, halál és az ördög (fémetszet), Leonardo da Vinci: Virágtanulmány a windsori gyűjteményből, Bosch: A pokol (Gyönyörök kertje oltár részlete), A. Pozzo: Loyolai Szent Ignác megdicsőülése (mennyezet freskó), Caravaggio: Szent Máté elhivatása, Rembrandt: Éjjeli őrző, Önarckép feleségével (rézkarc), Goya: Ha az értelem szunnyad (rézkarc), E. Monet: A rouani-katedrális két képe, E. Degas: A közönséget köszöntő táncosnő, Van Gogh: Önarckép, G. Seurat: Fürdőzés, P. Cézanne: Csendélet hagymákkal, H. Toulouse-Lautrec: Aristide Bruant (plakát) Székely Bertalan: Egre nő, Szinyei Merse Pál: Majális, H. Matisse: Ikarosz (kollázs), P. Picasso: Női arckép Cranach után (linómetszet), G. Braque: Gitár és klarinét, V. Kandinszkij: Sárga kíséret, P. Mondrian: Vörös, sárga, kék kompozíció, P. Klee: Szindbád a tengeren, R. Magritte: Kastély a Pireneusokban, A. Warhol: Marilyn, Csontváry Kosztka Tivadar: Baalbek, Gulácsy Lajos: A varázsló kertje, Vajda Lajos: Torony tányéros csendéllettel, Vasarely Viktor: Vonal Ksz, Kondor Béla: A nagy madár (rézkarc).

Szobrászat

Willendorfi Vénusz, Antilopfej alakú maszk Nyugat-Afrikából, Mükérisz szoborcsoportja, No fretete portré, Sebesült nőstényoroszlán, Kocsihajtó bronzszobra, Szamothrakei Niké, Laokoón-csoport, Római patricius ősei portréival, Marcus Aurelius lovas szobra, Táncoló Síva Indiából, Rakamazi hajkorong, Angyal dombormű Pécsről, Angyali üdvözlés a reimsi katedrális kapujáról, Tilman Riemenschneider oltára, Szent László-herma, Donatello: Gattamelata, Ghiberti: Jákob és Ézsau a Porta del Paradisoról, Pisanello: Cecilia Gonzaga érem elő- és hátoldala, Michelangelo: Medici síremlék, Bernini: Szent Teréz extázisa, Ferenczy István: Pásztorlányka, Izsó Miklós: Táncoló paraszt, A. Rodin: Calaisi polgárok, V. Tatlin: III. Internacionálé emlékműve, A. Maillol: Földközi-tenger, U. Boccioni: Lépő figura, A. Archipenko: Álló alak, Medgyessy Ferenc: Táncosnő bronzszobra, Ferenczy Béni: Babits síremlék, Borsos Miklós: Lyghea II., Schaár Erzsébet: Utca, H. Moore: Király és királynő, A. Calder: Mobil, D. Hanson: Nő bevásárlókocsival.

Építészet

Stonehenge, Kheopsz piramis, Luxori Amon-teplom, Parthenon, Epidauroszi színház, Görög oszloprendek, Nimes-i vízvezeték, Pantheon, Colosseum homlokzata, Vettiusok házának átriuma Pompeiből, Kyotói zen-kert, Edirnei Szelim dzsámi, San Apollinare Nuovo bazilika, Wormsi székesegyház, Bélapát falvi apátsági templom, Vézelay-i La Madelaine templom boltozata, Esztergomi királyi palota kápolnájának főhomlokzata, Reimsi katedrális külső-belső, Diósgyőri vár, Firenzei Palazzo Vecchio, Brunelleschi: Tempietto, Alberti: Palazzo Rucellai külső, Firenzei Palazzo Medici udvara, Sárospataki Perényi-loggia, Versaillesi-palota franciakertje, Bernini: Szt. Péter tér kollonádja, Fertődi Esterházy-kastély, Magyar barokk városkép (Eger), Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Eiffel: Nyugati-pályaudvar, Lechner Ödön: Postatakarékpénztár, W. Gropius: Bauhaus-épülete, Le Corbusier: Villa Savoye, F. L. Wright: Vizesés-ház, Lakótelep (Wekerle), Makovecz Imre: Paksi katolikus templom.

Magyar népművészet

A bemutatandó népművészeti alkotásokat a tanár választja ki. A népi építészet, a házbelső, a szerszámok, a használati eszközök, az étkezés, az öltözködés és a vallásnéprajzi tárgyakat ajánlatos a paraszti, tradicionális kultúrába ágyazva és összefüggéseiben, együttesekben bemutatni. (Például egy tájegységben szerepeltetni, egy család, egy falu élete köré szervezve.)

A **vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra** befogadásához nem készül külön műlista. A műfaji sajátosság tanítását az aktuális kommunikációs eszközök, és helyi tárgyak, épületek elemzésével ajánlatos megoldani.

A felsorolt – kiemelten ajánlott – alkotások mellett a tanár támaszkodjon a rajz és vizuális kultúra érettségi vizsgaleírásában megadott műtárgylistájára!

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

9-12. évfolyam

Az általános műveltséget megszilárdító szakasz a kilencedik évfolyamon kezdődik, és a tizedik vagy a nyelvi előkészítő évfolyamokat működtető iskolákban tizenegyedik évfolyam végéig tart. Funkciója az iskolai műveltség differenciált megszilárdítása, amelyben már megjelenhetnek a szakképzés előkészítéséhez, a pályaválasztáshoz, a munkavállalói szerepekhez szükséges kompetenciák. Ez a szakasz a tudás alapvető tényezőit és összetevőit a tartalomba ágyazott képességfejlesztés elvének a szem előtt tartásával szilárdítja meg. Ebben a korban jelenhet meg a testnevelés és sport oktatásában először a kognitív fejlesztési oldal figyelembevételével az alapvető az egészséggel és önismerettel kapcsolatos értékek elsajátítása.

Egészségvédelem és anyanyelvi kommunikáció:

Az egészségnevelés és anyanyelvi kommunikáció célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját. Mindezek mellett tudatosan és minden tekintetben kielégítő módon tudjanak kommunikálni és saját véleményüket artikuláltan, határozottan ki fejteni az egészségtudatos életvitellel kapcsolatban. El kell érni, hogy értsék meg, tegyenek saját egészségük érdekében. Ismerjék

- az életkorral járó biológiai-, pszichohigiénés-, életmódi tennivalókat;
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdéseit;
- az egészségre káros szokásokat (helytelen táplálkozás, inaktív életmód);
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek, a személyiség fejlesztésnek kérdéseit;
- az egészségérték tudatosítását.

Továbbiakban őrizték meg a pubertáskor során a korábban kialakított egészségvédő szokásokat, helyezték előtérbe az egészséges sportprogramokat a káros szenvedélyekkel szemben. Értsék az eltérő klimatikus viszonyok között történő sporttevékenység előnyös hatásait. Ismerjenek több relaxációs eljárást. Ismerjék a növekvő szervezet igénye és a mozgásszegény életmód általánossá válása miatt a biomechanikailag helyes testtartás jelentőségét, annak automatizálását és fenntartását, az ön- és másokra veszélyes viselkedésekkel szembeni helyes értékteltek elfogadását. Értsék az optimális folyadékszükséglet, a táplálkozás és a pihenés egy-egy lényeges információját és a saját nem higiéniáját.

Edzettség, teherbírás fejlesztése és a tanulás megtanulása kompetencia:

Kövessék az objektív adatok alapján a saját edzettségi állapotukat, hozzanak egyéni döntéseket a saját mutatók önálló javításában, fejlesztésében. Tartsák egyensúlyban a testi és szellemi terhelést. Fejlesszék a keringési és légzőrendszert a kontrollált mérések segítségével; az erő és gyorsaság mérhetőségének megismerésével egy - két motoros gyakorlat által. Fogadják be a tudományos ismeretterjesztés testkultúrával kapcsolatos produktumait. Képviseljék a fittséget, az ép lelkületű edzett fizikumot, mint értéket a társas korosztályos kapcsolatokban. A tanulók önmagukkal szemben megfogalmazható lényeges fejlesztendő célja a „tanulás megtanulása” kompetencia fejlesztése. A tanulók törekedjenek azon képességeik fejlesztésére, melynek segítségével egyénileg és csoportban is meg tudják szervezni saját edzettségük eléréséhez szükséges tanulásukat, ideértve az idővel és információval való hatékony bánásmódot. A kompetencia magában foglalja az egyén tanulási folyamatának és szükségleteinek ismeretét, az elérhető lehetőségek felismerését, és az akadályok megszüntetésének képességét az eredményes edzettség és teherbírás érdekében. Ez az új tudás és készségek megszerzését, feldolgozását és asszimilálását, továbbá útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. Fejlesszék a tanulók és képességeiket, ami rávezeti saját magukat arra, hogy a feladatokat végrehajtásában az előzetesen tanultakra és élettapasztalátára építsen annak érdekében, hogy a tudást és készségeket helyzetek sokaságában tudják használni és alkalmazni.

Sport- és mozgás-kulturális tanulás és vállalkozói kompetencia:

Állítsák a koordinációs mozgáskészletüket a sportági célok szolgálatába. Értsék meg a sportágak belső logikáját, fogadják el a törvényszerűségeket. Alkalmazkodjanak a nemenként más tananyagban a fejlesztési sajátosságokhoz; a tanult koordinációs mozgáskészlet célszerű használatával. Ismerjenek a helyzetekre történő mozgásos és pszichés reakciókban absztrakciós eljárásokat, kreatív megoldások előhívásával. Jelenjen meg a kulturált mozgás (elsősorban lányoknál) a hétköznapi mozgáskészletben. Valósítsák meg legalább két sportági rendszer technikai-taktikai alapelemei mozgástanulásának többnyire automatizációs szakaszát. A sport- és mozgáskulturális tanulás összekapcsolása a vállalkozói kompetenciával motiválja a tanulókat a készségek elsajátításának igényét, hogy egyénileg és csapatban is képesek legyenek dolgozni. Elengedhetetlen az egyén erős és gyenge pontjai megítélésének képessége, valamint az a képesség, hogy az egyén a kockázatokat értékelni és adott esetben vállalni tudja. A vállalkozói hozzáállást a kezdeményező ésség, a függetlenség és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt a sport- és mozgáskultúra bázisára építve.

Posztív személyiségfejlődés és interperszonális és szociális kompetencia:

Őrizték meg a saját én keresése közben az eddig kialakult önértékelő szokásokat. Alakuljon ki a reális énképük. Fogadják el a szabályokat értelemszerűen, keressenek konstruktív megoldásokat a konfliktusokban. Továbbiakban fontos az egyén értelmi és érzelmi viszonyának meghatározása a sportértékekkel kapcsolatban; a jellem fejlesztése a sport által. A párkapcsolatok kultúrájának megalapozása, a tanár - diák és a diák - diák összejutások konstruktív mintáinak megbeszélése. A másik ember tisztelben tartása, odafigyelés a társakra. A tanulók legyenek képesek az interperszonális, és szociális kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen tudás, készségek és hozzáállás kialakítására, mert a személyi és szociális jólét megköveteli annak megértését, ahogyan az egyén saját ideális fizikai és mentális egészségét biztosítani tudja, ideértve annak ismeretét, ahogyan az egészséges életvitel mindehhez hozzá tud járulni. A sikeres interperszonális részvétel érdekében elengedhetetlen a viselkedési szabályok általánosan elfogadott magatartás megértése. E kompetencia alapját az a készség képezi, hogy építő módon tudjanak tanulók kommunikálni nézőpontokat tudunk ki fejezni és megérteni, bizalmat keltő módon tudunk tárgyalni és képesek legyenek az együttérzésre. Az egyénnek tudnia kell kezelni a stresszt és a frusztrációt, és építő módon kell ezeket ki fejezésre juttatnia, továbbá különbséget kell tudnia tenni a személyes és a szakmai szféra között.

A tanulók fizikai, fittségi mérésének rendszerét az Intézményi Minőségirányítási Program tartalmazza.

Képzési tartalom és metodika 9-10. évfolyam

A 9-10. évfolyam kritikus állomásnak tekinthető az általános műveltségi képzésben. Ebben a szakaszban nyílik lehetőség a testnevelés és sport műveltségi terület mozgásos tartalmaival az absztrakt, kognitív attitűdök és nézet rendszerek hatékony alakítására, melynek jelentősége a kreatív, innovatív, környezettudatos, önreflexióra és saját nézeteinek felülvizsgálatára, bővítésére képes, testileg és lelkileg is egészséges, kooperatív tevékenységre interiorizálódott tudást jelenti az önálló felelősségvállalás az optimális fizikai és lelki állapotának a fenntartásáért. Tehát a testnevelés mozgásanyaga, illetve annak elsajátítása az eddigiektől eltérően nem célként, hanem eszközként és elsődleges örömforrásként jelenjen meg a stabil értékrendszer és kognitív funkciók fejlesztésében, az egyéni alkalmazkodóképesség egyidejű fejlesztésével. A kidolgozás során figyelembe vettük a testnevelési óra által biztosított lehetőségeket, amellyel még hatékonyabban tudjuk fejleszteni a tanulók kulcskompetenciáit, mely így magával hozza a közismereti tantárgyakhoz köthető kognitív funkciók mozgáson keresztül fejlesztését is, figyelembe véve a különböző korcsoportok mozgásigényét, eltérő terhelhetőségét és a mozgás örömszerző funkcióját. A tanterv megvalósításában közreműködő pedagógusnak folyamatosan figyelemmel kell kísérnie tanulóinak testi, fizikai, és pszichikus fejlődését, és az iskolai életre ható életvitelét. Munkájában az eddiginél nagyobb szerepet kell biztosítani a demokratikus szellemű nyitott téma- és eszközválasztásnak, a nagyobb kínálatnak a testgyakorlási formák területén, és a párbeszédre alapuló interaktív oktatási módszereknek. Ugyancsak kiemelt figyelemmel kell kezelnie a testgyakorlásban rejlő értékeket, amelyek hozzájárulnak a civilizációs ártalmak ellensúlyozásához, a tanulók optimalizált biológiai fejlődéséhez, és az aktív életre való felkészüléshez. A tanár törekedjen arra, hogy a lehető legváltozatosabb és legtöbb kombinációs lehetőséget hozza létre. A kombinációk számát emelje magasra, és ne ismételje meg a feladatokat 2-3 alkalomnál többször. Az így kialakított feladatok és kombinációk használata akkor jelentkezik, ha magas variabilitással és alacsony ismétlésszámmal alkalmazkodásra készítjük az idegrendszert. Engedjük, hogy a tanulók is kitalálhassanak különböző kombinációkat, amit utánzással akár az egész osztály is együtt hajthat végre. Engedjük szabadjára a saját és a tanulók fantáziáját a testnevelés eszközrendszerének szigorú figyelembevételével. A tanulás legmagasabb fokán próbálkozhatunk a mozgás és a mozgásban résztvevő végtagok téri, idői, sebességi komponenseinek együttes változtatásával. Elsődleges célunk ebben az általános

<p>műveltséget megszilárdító fázisban az, hogy a tanulók intra- és intermuszkuláris koordinációját fejlesszük, ami elsősorban az idegrendszer alkalmazkodóképességének a fejlesztésében jelentkezik. Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésének érdekében meg kell próbálnunk csökkenteni a klasszikus a „tanár bemutatja”, vagy a „diák bemutatja” feladat ismertetések számát. Végeredményben próbáljuk egyéb az eddigi gyakorlatban ritkán, éppen ezért újszerűen ható instrukciós formát alkalmazni adott esetben kitalálni. Ezzel elérhetjük azt, hogy a tanulók ne csak passzív elszenvetői, hanem aktív, tudatos résztvevői legyenek már a feladatok végrehajtása előtt.</p>		
Fejlesztési témakörök, tartalmaik, kulcsfogalmak	Módszertani és értékelési kiegészítések	Kimeneti követelmények (pszichomotoros, kognitív, emocionális)
<p>Rendgyakorlatok:</p> <p>Az általános iskolában tanult alakí formák ismétlése, gyakorlása, továbbfejlesztése.</p> <p>A testnevelésben alkalmazott rendgyakorlatok teljes köre.</p>	<p>Az alakosság célszerűségének elfogadása. A szervezett renchez való tudatos alkalmazkodás elvárása.</p> <p>Nyelvi kommunikáció a torna témaköréhez kapcsolódva</p>	<p>Értsék a rendgyakorlatok jelentőségét. Fegyelmezetten tudják követni az utasításokat.</p> <p>A blokk végére a diákok legyenek képesek az adott instrukció elhangzása után a bemutatandó feladat végrehajtására. Ne legyenek megértési problémák. A hallgatók legyenek képesek szóban, össze függő mondatokban ki fejteni magukat és gondolataikat. Az anyanyelven folytatott kommunikációban követeljük meg az egyéntől, hogy rendelkezzen az alapvető szókincs jelen esetben a testnevelés (torna) szakki fej ezés einek ismeretével. Az egyénnek rendelkeznie kell azzal a készséggel, hogy kommunikációt folytasson különféle helyzetekben, és hogy és a helyzet követelményeihez igazítsa kommunikációját. Értékeljük, hogy egy diák miként kommunikál, szervez, old meg feladatot egyes a tanári szerepkörhöz tartozó szituációkban (hibajavítás, bemutatás, értékelés stb).</p>
<p>Gimnasztika és prevenció:</p> <p>Gimnasztikai formájú előkészítő és célgyakorlatok. Az általános iskolában tanult elemek ismétlése, gyakorlása.</p> <p>A lábboltozat süllyedését ellensúlyozó és boltozaterősítő gyakorlatok. Az egyoldalú terhelést megelőző és káros hatásait javító gyakorlatok. Légző- és relaxáló gyakorlatok.</p> <p>Az állandó erősítő hatású mozgássorok rendszeres alkalmazása. Elsősorban a mély hát- és hasizmok, illetve a lábboltozat megfelelő karbantartása.</p>	<p>Az állandó testtartást fejlesztő feladatokat a rendszeres gyakoroltatás jellemezze. A fizikális képesség fejlődésének értékelés mellett vegyük figyelembe az osztályzatnál, hogy mennyire épült be a tanulók életfel fogás ába, életvitelébe a későbbi életvitelüket jelentős mértékben meghatározó képességek értéke. A számszerű adatok</p>	<p>Tudjanak 8-10, szabadgyakorlatot, kéziszer gyakorlatot tervezni és bemutatni.</p> <p>Differenciáltan – erősségeik, gyengeségeik ismeretében – hajtsák végre a képesség fejlesztő gyakorlatokat.</p> <p>Legyenek képesek szóban, össze függő mondatokban ki fejteni magukat és gondolataikat.</p> <p>Az anyanyelven folytatott kommunikációban rendelkezzenek az alapvető szókincs, jelen esetben a torna szakki fej ezés einek ismeretével. Kommunikáljanak, szervezzenek,</p>

<p>Az ezzel együtt járó tudatos izomtevékenység elsajátítása. A mozdulat megértése, még mielőtt kivitelezné a hallgató.</p> <p>A precíz izomműködés a testformálás és erősítő hatást érvényesítésére.</p> <p>Az erő fejlesztése, a diák izomzatának, izomerejének és fejlettségi fokának megfelelően.</p> <p>A különböző erőadagolás változatos gyakorlatai, az erőskálának testet, a test részeit izoláltan formáló változatai.</p>	<p>felsorolása helyett (követelmény) a fejlődés tendenciáját értékeljük.</p> <p>A tanulók tudjanak önállóan összeállítani rövid bemelegítő jellegű gyakorlatsorokat és azokat hajtsák is végre. (Tanulás tanulása kompetencia)</p>	<p>oldjanak meg feladatot egyes, a tanári szerepkörhöz tartozó szituációkban.</p> <p>Tudjanak egy 5-6 gyakorlatból álló gerinctorna gyakorlatsort optimális izomtevékenységgel hatásfokkal bemutatni, melyet vagy betanultak, vagy önállóan állítottak össze.</p>
<p>Atlétika :</p> <p>Futásokat, ugrásokat, dobásokat speciálisan előkészítő és célgyakorlatok.</p> <p>Futások: A korábban tanult rajtfórmák pontos, célszerű alkalmazása. Rövid távú vágtafutások. Iram futás (tempó futás) a táv fokozatok növelésével, illetve a táv ismételt lefutásával meghatározott pihenők beiktatásával. Tartós futás. Futás feladatokkal, akadályokkal. Átfutások akadályok felett. Váltó futás.</p> <p>Ugrások: Magasugrás átlépő és flopp technikával. Távolugrás guggoló, homorító technikával. Helyből ötös ugrás.</p> <p>Dobások: Kislabdahajtás ötös lépésritmussal. Súlylökés helyből lábemeléssel és oldalt felállásos lépő vagy beugrásos technikával.</p>	<p>Rendelkezzenek megfelelő aerob állóképességgel.</p> <p>Válasszák ki a hozzájuk legközelebb álló mozgásformákat, technikákat.</p> <p>Érzék elhetően javuljon futó-, ugró-, dobóteljesítményük az előző év folyamhoz képest.</p> <p>Váltóhutasban fejlődjön a tempóérzék, csapatszellem, és odafigyelési képességük a társakra. (interperszonális kompetencia)</p>	<p>Egyéni teljesítményében a diák: Képességeit a cél érdekében mozgósítva hajtsa végre az indítás jeleinek megfelelő mozgás elemeket.</p> <p>Legyen képes kitartóan futni fiú: 12 percig, a lány: 10 percig.</p> <p>Önmagához mérten fejlődjön ugróügyessége.</p> <p>Helyből távolugrásban a fiú legalább 190 cm-es, a lány 170 cm eredményt érjen el.</p> <p>A tematikus blokk végére a tanulók legyenek képesek az adott a tanár által elhangzott szóbeli instrukció után a bemutatandó feladat végrehajtására. Ne legyenek megértési problémák a végrehajtás során.</p> <p>Legyenek képesek egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség becslésére, illetve a becsült értékek alapján a feladat pontos végrehajtására. Ebben a kérdésben mutassanak fel javulást.</p> <p>Legyenek képesek a kinezetikus képességeik segítségével 9. évfolyamban a magas térdemelés, a sarokemeléses futás, 10. évfolyamban a páros karú indiánszökdelés, a magas térdemelés, a sarokemeléses futás, dzsoggolás hibátlan és változó dinamikájú végrehajtására.</p> <p>A versenyeken és értékeléskor a legjobb képességeik szerint vegyenek részt, mutassanak fel mérhető javulást eredményeikben.</p>
<p>Torna:</p>		

<p>A szertorna mozgásanyagát tekintve változatos gyakorlatsorok kialakítására ad lehetőséget. Sajnálatos módon ehhez a legtöbb esetben olyan fizikális képességekre van szükség a sikeres és kreatív feladat sorok kialakításakor, amivel a tanulók általában nem rendelkeznek. Ebből kifolyólag ezen blokk alkalmával a tanulók fizikai képesség fejlesztését is hangsúlyozottan az előtérbe kell állítani. Ezzel párhuzamosan azonban lehetőség van egyes gimnasztikai gyakorlatsorok, ugrások, és egyéb egyensúlyozó feladatok kreatív összeállítására a fizikai képességek meglétének szigorú figyelembevételével, kihasználásával. Továbbiakban a torna mozgásanyagával az egészség megőrzése mellett a cselekvési kultúra fejlesztése is célként jelenik meg. A különböző gurulások, átfordulások, fejtállások, és kézállások, illetve azok a mozgások, melyek a szokatlan testhelyzetből természetes testhelyzetbe állítják vissza a tanulót, jelentősen fejlesztik a központi idegrendszer elemző, kontroláló, korrigáló tehát szabályozó tevékenységét. Az oktatás során törekedni kell arra, hogy a tanulók, tanulják meg a segítségnyújtást, ami nemcsak a balesetveszélyt csökkenti és az óra időkihasználhatóságát, javítja, hanem a sérülések megelőzésére kialakul az egymás iránti segítőkészség, illetve a segítő tanuló társa mozgásából, ezáltal fejlődik a közös felelősségérzetük. További célként jelenik meg a sportág megszerettetése, sokoldalú képzés, előkészítő mozgások megismertetése (rendgyakorlatok, szabadgyakorlatok, szabadgyakorlat lánc). A sportágra jellemző viselkedésnormák megtanítása, motorikus képességek színvonalának növelése: a kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs (mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló) képességeknek az életkorhoz és az egyéni adottságokhoz igazított fejlesztése, alapelemek, elemkapcsolatok tanulásának megkezdése valamint a játékigény kielégítése. További részecskének tekinthető a helyes testtartás megalapozása, kialakítása, a rossz testtartás javítása, a teljesítményre törekvés erősítése, értékes személyiségvonások fejlesztése: a kudarctűrés, a nehézségek leküzdése, és a kitartás valamint a monotonia tűrésének kialakítása.</p>	<p>Fejlődjön erejük, gyorsaságuk és erőállóképességük a feladatoknak megfelelő szintre.</p> <p>Talajtornában tudjanak bemutatni 3-4 elemből álló gyakorlat.</p> <p>Segítségadás mellett hajtsanak végre alaplendületet gyűrűn vagy nyújtón.</p> <p>A tanulók végezzék gyorsan és esztétikusan a megtanult elemek összekapcsolását.</p> <p>Tartsák meg izületi lazaságukat.</p> <p>Tudják követni RG gyakorlatok közben a zene ritmusát.</p>	<p>Legyen képes egy-egy elem bemutatására, szükség szerint segítségadással.</p> <p>Majd 3-4 elem összekapcsolása, kartartásokkal, érintőjárás, hármaslépés.</p> <p>Lendület előre-hátra, függésben.</p> <p>A 9. és 10. évfolyamon értékeljük a már elsajátított talaj elemek helyes technikai végrehajtását.</p> <p>Mozgása mutasson összefüggést a zene sajátosságával.</p>
<p>Testnevelés és sportjátékok:</p> <p>Speciálisan előkészítő, a labdás ügyességet fejlesztő feladatok és testnevelési játékok.</p> <p>A kosárlabda, röplabda, kézilabda, labdarúgás</p>	<p>A diákok legyenek képesek a tanár által mutatott táblán lévő ábra,</p>	<p>A gyakorlati feladatok tekintetében a diákok minimálisan legyenek képesek a labdát a társnak eljuttatni.</p>

<p>sportági alapjainak átadása. A helyi adottságok, a tanulók érdeklődése és a tanár irányultsága függvényében választott két sportjáték technikai és taktikai elemeinek oktatása, tökéletesítése. Támadás és védekezés alapvető megoldásai az adott sportjátékokban. Az adott sportjátékot és az ahhoz elengedhetetlen motorikus képességek fejlesztését szolgáló, a tanulók játékigényt kielégítő előkészítő és rávezető testnevelési játékok. Az adott labdajátékokban a tartalmak</p> <ul style="list-style-type: none"> - az alapmozgások - a labda fogadása - továbbítása - cselek labdával és labda nélkül - labdavezetés, haladást a labdával - a támadás eredményes befejezéséhez szükséges 2-3 technikai megoldások (dobást, rúgást, ütést) - védekezési alapmozgások - egyszerű támadó és védő technikák - játékszabályok szabályok 	<p>illetve a tanulók által felolvasott szöveg illetve a tanuló saját maga által olvasott szöveg alapján a bemutatandó feladat végrehajtására. Ne legyenek megértési problémák, kisebb-nagyobb koordinációs problémák a végrehajtás során előfordíthatók. A feladatok végrehajtása mellett értékeljük azt is, hogy a hallgatók képesek-e lerajzolni az adott egyszerű feladatot. Bonyolultabb feladatokat ne rajzoltassunk le, hanem írassuk le a végrehajtás folyamatát. Lehet ez inkább otthoni feladat, de adott esetben órai munka keretében is feldolgozható a feladat. Az ellenőrzésnél elsősorban a hozzáállást értékeljük és ne a végrehajtás minőségét. labda fogadását csukott szemmel.</p>	<p>9-10. évfolyamon legalább 5-ből ötször sikeresen különböző távolságokból védő jelenlétében.</p> <p>Ismerjék és hajtsák végre helyes technikával az adott iskolában a tanár által tanított és általuk megértett, gyakorolt technikai és taktikai feladatokat. Legyenek képesek aktívan részt venni egy sportjátékban. Ismerjék az adott sportjáték játékszabályait, és azokat alkalmazzák a különböző taktikai megoldásoknál. Alkalmazzák a technikai elemeket kombinatív, taktikai, a tanulók csapaton belüli helyük és helyzetük felismerésére. Viselkedjenek sportszerűen, és alkalmazzák a jártasság szintjén a játékszabályokat. Játsszanak legalább két, eddig tanult labdajátékból, az iskolai lehetőségektől függően alkalmazott lényeges versenyszabályokkal.</p>
<p>Grundbirkózás Önvédelem</p> <ul style="list-style-type: none"> - A küzdősportokról általában. - Előkészítő gyakorlatok. - Küzdőjátékok, guggolások, esések, zuhanások. - A kéz ütőfelületének és a hasizomnak az edzése. - Gurulások, esések. <p>Cselgáncs Előreesések:</p> <ul style="list-style-type: none"> - térdelés, guggolás, tompítás, - oroszlán fogó - talicska előre hátra, oldalra <p>Hátraesések:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ülésből, guggolásból - tompítás - oroszlán fogó <p>Oldalra esések</p> <ul style="list-style-type: none"> - térdelés, guggolás - tompítás - lábkihúzás oldalra küzdő feladatként - páros gyakorlatok 5 kg medicinlabdával. 	<p>Törekedjünk minden hallgatót bevonni a kreatív munkába. Az legyen a célunk, hogy mindenki legalább egyszer vegyen részt valamilyen alkotó feladatban a végrehajtás minőségétől eltekintve. Abban az esetben, ha minden hallgatót sikerült gondolkodásra készítenünk, nyugodtan mehetünk a tananyaggal tovább. A kognitív képességek terén elégedjünk meg most még a próbálkozással a minőségi megoldásra, később törekedjünk. A grundbirkózás, önvédelem, és cselgáncs tekintetében, minden esetben értékeljük és követeljük meg. Grundbirkózásnál és önvédelemnél a hallgatók</p>	<p>Az adott tananyag helyes technikai végrehajtását illetve annak 3-ból 3-szor sikeres bemutatását. A szimmetrikus gyakorlatokat mindkét oldalra gyakorolják és mutassák be.</p> <p>Alkalmazzák a grundbirkózás szabályait és technikáját.</p> <p>Vegyenek részt birkózóversenyen térdelésből. Tudjanak szabadulni a fogásból.</p>

	aktivitását és „vállalkozói kedvét” értékeljük.	
<p>Foglalkozások a szabadban:</p> <p>Az iskola környezete és az időjárás figyelembe vételével a tanórák a szabadtéren. Túrák, kirándulások. Szabadban üzhető sportok. Téli sportok, sportjátékok. Környezettudatos viselkedés (szemetelés elkerülése, a környezet óvása, az élővilág kíméléte, természetes anyagok használata stb.).</p>	<p>Szívesen vállalják és edződjenek hozzá a rendszeres számukra megszokott szabadban végzett testedzéshez, játékhöz. A szabadban végzett rendszeres futás váljék számukra tudatos, örömet adó tevékenységgé. Ismerjék a szabadtéri testedzés legfontosabb egészségügyi és balesetvédelmi rendszabályait</p>	<p>Rendszeresen folytasson szabadtéri sporttevékenységet.</p> <p>Alkalmazza a szabadban történő feladatoknál a környezettudatos magatartást. Legyen rutinja a tanulóknak a változó időjárási körülményekhez való alkalmazkodásban: esőben, hűvösben, hóban is mozogjon, tudja, hogy nem baj, ha fázik a mozgás megkezdése előtt. Tudja, hogy a mozgás után azonban nem hülhet rá az izzadság, törölje le, váltson trikót, vegyen száraz zoknit, dörzsölje magát stb.</p>
<p>Úszás:</p> <p>Két választott úszásnem után egy harmadik technika alapjainak elsajátítása. Magasabb szintű kondicionális képzés. Vízbeugrások, rajttechnikák, fordulások.</p> <p>Merjen beugrani a vízbe legalább 1 m magasról guggolásból.</p>	<p>Jelentős fejlődés mutakozzon az úszóerő és állóképesség területén. Tudjanak alkalmazkodni az úszás adta monotoníához. Tudjanak tájékozódni a vízben. Rendszeresen ússzanak szabadidejükben is. Legyenek képesek folyamatosan úszni 800-1000-1200 m-t.</p>	<p>Tudjon folyamatosan leúszni 300-400 m-t legalább egy úszásnemben. Fejlődjön állóképessége a másik úszásnemben is (200-300m).</p>

A rendelkezésre álló időkeret elosztása

9. évfolyam

Rendgyakorlatok	3
Gimnasztika és prevenció (úszás függvénye)	15-20
Atlétika	17
Torna	10
Testnevelés és sportjátékok (úszás függvénye)	20-25
Küzdősportok	10
Foglalkozások a szabadban	15
Úszás (létesítmény függő)	0-10
	100 %
<p>A 10. évfolyamba lépéshez szükséges minimum: A sportági alapképzés alapvető fogalmainak ismerete és képi, fogalmi összekötése. A képességfejlesztés két-három eljárásainak megértése. Kialakuló önfegyelem a saját gyengeségek legyőzésében, a gyakorlásban, a</p>	

versengésben és az edzésben. A sportágakra jellemző alaptechnikák, mozgásstílus megjelenítése még hibákkal, de javuló színvonalon. A rendszeres mozgás, egészséges életmód, versenyzés, sportteljesítmény kategóriáknak megismerése, megértése és saját tapasztalatra épülő megfogalmazása is. Úszni tudás. (ha az iskola biztosította az oktatást)

10. évfolyam

Rendgyakorlatok	3
Gimnasztika és prevenció	15-20
Atlétika	17
Torna	10
Testnevelés és sportjátékok	20-25
Küzdősportok	10
Foglalkozások a szabadban	15
Úszás (létesítmény függő)	0-10
	100 %

A 11. évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

A diák által értelmezett és használt terminológia jelentős bővülése különösen a sportági alapképzés és a képesség-fejlesztés területén. Erősödő önfigyelem a saját gyengeségek legyőzésében, a gyakorlásban, a versengésben és az edzésben. A sportágakra jellemző alaptechnikák, mozgásstílus pontos rögzítése. A rendszeres mozgás, egészséges életmód, versenyzés, sportteljesítmény kategóriáknak elfogadása a műveltségterület alapvető értékeiként.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez:

Az anyanyelven folytatott kommunikáció kulcskompetencia esetében, ha a tanulók különböző kreatív, koreografált mozgássorokat találnak ki az adott atlétikus mozgássorokra alapozva és azt szóban el tudják mondani, majd azt helyesen be is tudják mutatni, plusz érdemjeggyel jutalmazandó. A legmagasabb osztályzat akkor javasolt, ha a hallgató teljes biztonsággal képes az adott mozgáskombinációk végrehajtására azok előzetes gyakorlása nélkül. Abban az esetben végeztük jól a dolgunk, ha a tanulók a feladatsorok végrehajtása során nem passzív elszenvedők, hanem aktív alakítói, résztvevői a feladatoknak.

A fizikális és technikai képesség fejlődésének értékelés mellett vegyük figyelembe az osztályzatnál, hogy mennyire épült be a tanulók életfölgásába, életvitelébe a későbbi életvitelüket jelentős mértékben meghatározó képességek értéke.

A feladatok végrehajtása mellett érték eljük azt is, ha a hallgatók képesek lerajzolni az adott egyszerű feladatot.

Az ellenőrzésnél elsősorban a hozzáállást értékeljük és ne a végrehajtás minőségét.

A gyakorlati feladatok tekintetében a hallgatók legyenek képesek a labdát a társnak mind két kézzel a kezébe dobni vagy pattintani vagy, mind két lábbal eljuttatni. 9-10. évfolyamon sikeresen különböző távolságokból.

Legyenek képesek a saját maguk által eldobott és felpattanó labda magasságát sikeresen megbecsülni, a társuk által megcsavart labda haladási irányát sikeresen eltalálni minden évfolyamon. Tudjanak egy labdát csavarással a célba juttatni.

A „tanulás megtanulása” kompetencia leginkább a hallgatók problémamegoldásával mérhető le mutatkozik meg.

Éppen ezért ha egy tanuló:

9-10. évfolyamon képes hiányos információk alapján egy játék megszervezésére az a legmagasabb osztályzattal értékelendő.

A tanár lehetőség szerint készítsen olyan szabályjátékokat, amelyek valami oknál fogva nem játszhatók, csak abban az esetben, ha a hallgatók a játék szabályait megváltoztatják, esetleg ahhoz hozzátesznek, vagy esetleg elvesznek. Hangsúlyozottan figyeljünk inkább az aktivitásra a módosításokban való részvétel mennyiségére.

A tematikus blokk végére adjunk minden hallgatónak egy-egyszerűbb labdás koordinációs feladatot, amit 3 lépésen keresztül kell megtanítani saját osztálytársainak.

Értékeljük a tervezés színvonalát, ötletességét, szórakoztató voltát. Ehhez kapcsolódóan törekedjünk minden hallgató játékszervezésbe való bevonására, alkalmanként adjunk egy játék instrukciókat tartalmazó jegyzetet a tanulóknak, mely instrukciók elolvasása után a legrövidebb és leghatékonyabb módon meg kell szervezni az adott játékot.

11-12. évfolyam

Az általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztási szakasz a tizenegyedik vagy a tizenkettedik év folyamán kezdődik, és a tizenkettedik, illetve a tizenharmadik évfolyam végéig tart. Alapvető feladata – a tanulók érdeklődésének, adottságának megfelelően – a Nemzeti alaptanterv fejlesztési feladatainak és az érettségi követelményeinek az összehangolása. Ebben a szakaszban a munkaerőpiac kompetenciaelvárásainak és a Nemzeti alaptanterv kulcskompetenciáinak a tudatosítására kell elsősorban törekedni. További cél az önálló felelősségvállalás, az alkalmazhatóság, a munkabírási, a tanulás és mozgás aránya, a választás a saját prioritású rekreációs terület irányába és az azzal kapcsolatos tudás összefoglalása, továbbfejlesztése. A Nat-nak megfelelő sportműveltségi minimum, sportágismeret elsajátítása. A civilizációs betegségek ismerete, felismerési módjai, ezek elleni küzdelem (pl. terhes torna, mellvizsgálat, munkahelyi torna, gerinctorna, helyes diéta mozgással stb.)

Egészségvédelem és anyanyelvi kommunikáció:

Ebben az életszakaszban az egészségnevelés és anyanyelvi kommunikáció célja és tartalma a 9-10. évfolyamhoz képest jelentős mértékben nem változik, hiszen ebben az esetben is a hallgatók kognitív képességei felől közelítünk a testnevelés és sport helyesen értelmezendő funkcióinak elsajátításához. A tanulók továbbra is legyenek lépések objektív módon felméri saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját. Mindezek mellett tudatosan és minden tekintetben kielégítő módon tudjanak kommunikálni és saját véleményüket artikuláltan, határozottan kifejteni az egészségtudatos életvitellel kapcsolatban. Az utolsó két képzési év további célja a sportági szabályismeretek valamint a csoportos és egyéni szabadidős programokhoz kötődő tevékenységek elsajátítása, rendezvények szervezése. El kell érni, hogy alkalmazzák a tanultakat, tegyenek saját egészségük érdekében. Továbbiakban őrizzék meg és adják át fiatalabb társaik részére a pubertáskor során a korábban kialakított egészségvédő szokásokat, helyezték előtérbe az egészséges sportprogramokat a káros szenvedélyekkel szemben. Értsék és terjesszék az eltérő klimatikus viszonyok között történő sporttevékenység előnyös hatásait adott esetben saját maguk innovatív módon fejlesszenek saját sportági technikákat, játékokat.

Edzettség, teherbírás fejlesztése és a tanulás megtanulása kompetencia:

Az edzettség, teherbírás fejlesztési tartalma mennyiségében változik az előző évekhez képest a tanulás megtanulása kompetencia ismereteinek bővítése az elsődleges szempont. A tanulók kövessék az objektív adatok alapján a saját edzettségi állapotukat, hozzanak egyéni döntéseket a saját mutatók önálló javításában, fejlesztésében. Tartsák egyensúlyban a testi és szellemi terhelést. A tudományos ismeretterjesztés testkultúrával kapcsolatos produktumainak érdeklődő befogadása mellett jelenjen meg a fittség, mint érték képviselője a társas korosztályos kapcsolatokban. A „tanulás megtanulása” kompetencia tartalma kibővíthető a tanulók innovatív képességeinek fejlesztésével illetve a hiányos ismereteken nyugvó helyes döntések meghozatalával. A tanulók továbbra is törekedjenek azon képességeik fejlesztésére, melynek segítségével egyénileg és csoportban is meg tudják szervezni saját edzettségük eléréséhez szükséges tanulásukat, ismereteiket, ideértve az idővel és információval való hatékony bánásmódot. A kompetencia magában foglalja az egyén tanulási folyamatának és szükségleteinek ismeretét, az elérhető lehetőségek felismerését, és az akadályok megszüntetésének képességét az eredményes edzettség és teherbírás érdekében. Ez az új tudás és készségek megszerzését, feldolgozását és asszimilálását, továbbá útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

Sport- és mozgáskulturális tanulás és vállalkozói kompetencia:

Ebben a szakaszban a jelen blokk tartalma és célja nem változik. Ennek oka, hogy a hallgatók sport- és mozgáskulturális attitűdjének változtatása meglehetősen nehézkes és lassú folyamat. Éppen ezért a hallgatók állítsák a koordinációs mozgáskészletüket a sportági célok szolgálatába. Értsék meg a sportágak belső logikáját, fogadják el a törvényszerűségeket, vonjanak le önálló következtetéseket. A nemeként más tananyag kiválasztása a tanult koordinációs mozgáskészlet célszerű használatával történjen meg. A helyzetekre történő mozgásos és lelki reakciókban az elvonatkoztatás, kreatív megoldások előhívása legyen az elsajátítandó, tudatos feladat. A kulturált mozgás megjelenése legyen napi rutin. A sport- és mozgáskulturális tanulás bizonyítása a foglalkoztathatóság lényegé: a tanuló képes egyénileg és csapatban is dolgozni. Az egyéni erősségeire építsen, gyengeségeit fejlessze és fogadja el, hogy mások más erősséggel és gyengeséggel rendelkeznek. A vállalkozói hozzáállást a kezdeményezőkézség, az alkalmazkodásra is képes függetlenség és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben és a munkában egyaránt. Mindez a sport- és mozgáskultúra bázisára is építhető, annak keretében jól gyakorolható.

Pozitív személyiségfejlődés és interperszonális és szociális kompetencia:

Ebben a szakaszban a pubertáskori krízis vége felé törekedjenek a hallgatók stabil személyiség és jövőorientációs attitűdjük kialakítására a testnevelés és sport mozgásanyagának és elméleti tartalmának segítségével. Továbbra is őrizzék meg a saját én keresése közben az eddig kialakult önértékelő szokásokat. Fogadják el a szabályokat értelemszerűen, keressenek konstruktív megoldásokat a konfliktusokban. Az egyén értelmi és érzelmi viszonyának meghatározása a sportértékekkel kapcsolatban; a jellem fejlesztése a sport által még hangsúlyozottabban jelenjen meg. A tanár - diák és a diák - diák összeütközések konstruktív mintáit láttatni

kell. A tanulók legyenek képesek az interperszonális, és szociális kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen tudás, készségek és hozzáállás kialakítására, mert a személyi és szociális jólét megköveteli annak megértését, ahogyan az egyén saját ideális fizikai és mentális egészségét biztosítani tudja, ideértve annak ismeretét, ahogyan az egészséges életvitel mindehhez hozzá tud járulni. E kompetencia alapját az a készség képezi, hogy építő módon tudjanak tanulók kommunikálni nézőpontokat tudjanak ki fejezni és megérteni, bizalmat keltő módon tudjanak tárgyalni és képesek legyenek az együttműködésre. Az egyének tudnia kell kezelni a stresszt és a frusztrációt, és építő módon kell ezeket ki fejezésre juttatnia, továbbá különbséget kell tudnia tenni a személyes és a szakmai szféra között.

A tanulók fizikai, fitességi mérésének rendszerét az Intézményi Minőségirányítási Program tartalmazza.

Képzési tartalom és metodika

<p>A 11-12. évfolyam az általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztási szakasznak tekinthető. A 9-10. évfolyamon végzett céltudatosan absztrakt, formális gondolkodást előkészítő szakasza után az érett diák alapvetően képessé válik az eddig megszerzett tudás, kompetenciák birtokában a tárgyi és eszköztudását fejleszteni, valamint felelősen végig tudja gondolni a jövőjét sarkalatosan befolyásoló események fontosságát, azok szerepét. Az órák anyagát a dinamikus komplex rendszerek önszervező tulajdonságának és annak pedagógiai következményeinek figyelembevételével került kidolgozásra. Vagyis az órák mozgásos tartalmakhoz köthető elsődleges prioritása a hallgatók folyamatos alkalmazkodásra készítése, a sikeres végrehajtás és eredményesség érdekében. Ennek értelmében, megjelenő alapelv nem a feladatok sokszori végrehajtása a modell technika kialakításának érdekében, hanem a végrehajtások során felfedezett apró a mozgássorok változatosságából következő fluktuációkhoz történő alkalmazkodás. Röviden összefoglalva a tanuló alkalmazkodó képességét és nem a mozgásreprodukáló képességét fejlesztjük a kerettantervben megjelenő mozgásos és kognitív tartalmak sikeres akkomodációjának érdekében. A kerettanterv tananyagának és struktúrájának kialakításánál összefoglalóan a következő szempontokat lettek figyelembe véve. A különböző testgyakorlási formáknál, hogy azok járuljanak hozzá az általános értékrendeken túl a közös és egyéni érdekekhez, valamint erősítsék a tantárgy alapvető motivációs tényezőit, pl.: ötletszerzés, élményszerzés, jókedv, dramatika, kaland, testformálás, fogyókúra, kapcsolódás, feszültség-levezetés, örömszerzés, baráti kör, önmegvalósítás, teljesítménykontroll, sportolási igény. A kerettanterv nem mozgásos tartalmakhoz, vagyis a kulcskompetenciákhoz köthető elsődleges prioritása, hogy járuljon hozzá a tanulók egészséges testi fejlődéséhez, csökkentsék a környezetből származó káros ingerek személyiség befolyásoló szerepét. Éppen ezért került előtérbe az általános mozgáskészség és fizikai teljesítőképeség fejlesztése mellett a játékos mozgásfeldolgozás, amely nagymértékben erősíti a tanulók egészséges személyiségfejlődését a mozgás örömein keresztül. A tanterv egy korszerű szemléletet tükröz, amelyben kiemelt szerep jut az emberi testmozgás esztétikájának, életmód vonzatainak, és a képesség fejlesztésnek.</p>		
Fejlesztési témakörök, tartalmak, kulcsfogalmak	Módszertani, értékelési kiegészítések	Kimeneti követelmények (pszichomotoros, kognitív, emocionális)
<p>Rendgyakorlatok:</p> <p>Az általános iskolában tanult alaki formák ismétlése, gyakorlása, továbbfejlesztése.</p> <p>A testnevelésben célszerűen alkalmazott rendgyakorlatok teljes köre.</p>	<p>Az alakosság célszerűségének elfogadása. A szervezett renndhez való tudatos alkalmazkodás elvárása.</p> <p>Elvárható a belső kontroll: rend az öltözökben, a higiéniaiban, a mozgásban, a fejben és az életében a feladatok és instrukciók természetes elfogadása, mely a belső kontrollból fakad.</p>	<p>Értse a rendgyakorlatok jelentőségét. Fegyelmezetten tudja követni az utasításokat. Másokat is eredményesen figyelmeztessen, győzzön meg a rend szükségességéről, legyen a tanár partnere a munkához szükséges rend megteremtésében. Legyen mindez természetes számára. Kultúráltan kérdezzon, kommunikáljon a másik ember méltóságának tiszteletben tartásával, amennyiben az óra szervezésével, a gyakorlás tartalmával kapcsolatosan önálló véleménye van.</p>

<p>Gimnasztika és prevenció:</p> <p>Az előző év folyamok gimnasztikai és célgimnasztikai gyakorlatinak magasabb szintű ismétlése, szükség szerinti kiegészítése.</p> <p>A kiinduló helyzeteken kívül legfeljebb 4-6 alap formát tartalmazó 2-4-8-16 ütemű játékos és határozott alap formájú szabad- és kéziszergyakorlatok, valamint páros és társas, illetve egyszerű padzsámoly- és bordás falgyakorlatok teljes köre.</p> <p>Kötélmászás mászókulcsolással, teljes magasságon, függeszkedési kísérlettel (leányok) és függeszkedéssel (fiúk).</p> <p>A lábboltozat süllyedését ellensúlyozó és boltozaterősítő gyakorlatok.</p> <p>Az egyoldalú terhelést megelőző és káros hatásait javító gyakorlatok.</p> <p>Légző- és relaxációs gyakorlatok.</p> <p>Ismerje a saját testalkatára vonatkozó optimális testtömeg értéket.</p> <p>A köredzés kialakításának mennyiségi és intenzitás-beli vonatkozásainak megértése.</p> <p>Terhelésnél a pulzusértékek vizsgálta.</p>	<p>Az önállóság szintjén tudják és hajtsák végre a legfontosabb helyzeteket és alap formákat, ismerjék a gimnasztika alapvető szakki fejezeteit és vezényszavait.</p> <p>Tekintettel a mai fiatalok gyenge fizikai képességeire a közoktatásban még fokozottabban kell az állandó erősítő hatású mozgássorok rendszeres alkalmazása.</p> <p>Elsősorban a mély hát- és hasizmok, illetve a lábboltozat megfelelő karbantartása tekinthető az elsődleges célnak. A precíz, tudatos, a megértésen alapuló izomműködés a testformálás és erősítő hatást tekintve a legcélravezetőbb.</p>	<p>Tudjon 8-10 szabadgyakorlatot, kéziszergyakorlatot tervezni és bemutatni.</p> <p>Melegítsen be önállóan 8-12 gimnasztikai gyakorlattal az adott sportágnak megfélelően.</p> <p>Vezessen le – tanári felügyelettel és visszacsatolással – társainak bemelegítést.</p> <p>Kötélén mászni v. függeszkedni.</p> <p>Ismerje a gerinc, lábboltozat, légzőrendszeri ártalmak, deformítások főbb okait, azok megelőzésére.</p> <p>Gyakorlatokat.</p> <p>Tudjon relaxálni, tudjon tudatosan védekezni a stresszes állapot ellen.</p> <p>Tudjon testtömeg indexet számolni.</p> <p>Tudja az alap, nyugalmi és a terheléses pulzus értékét, fontosságát.</p> <p>Tudjon munkapulzust számolni.</p>
<p>Atlétika:</p> <p>Futásokat, ugrásokat, dobásokat speciálisan előkészítő és célgyakorlatok.</p> <p>Az előző év folyamokban tanultak magasabb szintű ismétlése és szükség szerinti gyakorlása.</p> <p>Futások:</p> <p>A tanult rajtformák pontos, célszerű alkalmazása.</p> <p>Rövid távú vágtafutások.</p> <p>Iram futás (tempó futás) a táv fokozatok növelésével, illetve a táv ismételt lefutásával meghatározott pihenők beiktatásával.</p> <p>Tartós futás.</p> <p>Futás feladatokkal, akadályokkal.</p> <p>Átfutások akadályok felett.</p> <p>Váltó futás.</p> <p>Ugrások:</p> <p>Magasugrás flog technikával.</p> <p>Távolugrás ollózó technikával.</p> <p>Ötösugrás.</p> <p>Dobások, lökések:</p> <p>Járásból végrehajtott súlylökés.</p> <p>Súlylökés becsúszással.</p> <p>Súlylökés háttal felállásból után lépéssel, majd becsúszással.</p>	<p>Tudják és használják, hogyan lehet a futásokat, ugrásokat és dobásokat képességük fejlesztésére felhasználni.</p> <p>Ismerkedjenek tapasztalati és elméleti alapon az atlétikai versenyszámok biomechanikai alapjaival, a lendületszerzés cél szerű felhasználásával az izom-előfeszítések fontosságával a teljesítmények növelésében.</p> <p>Törekedjenek arra, hogy egyéni technikát alakítsanak ki.</p>	<p>Javuljon futó-, ugró-, és dobóteljesítménye és technikája az előző év folyamokhoz képest.</p> <p>Ismerjék alapfokon a versenyszabályokat. (pl. mikor van térdelőrajt, állórajt, hány kiugrási lehetősége van egy versenyzőnek).</p> <p>Alkalmazzák a magasugrás, távolugrás és súlylökés alapvető szabályait.</p>
<p>Torna:</p>		

<p>Gimnasztikai formájú előkészítő és a gyakorlatok. T alajgyakorlat: Alapállásból nyújtott ülésen keresztül gurulóát fordulás hátra húzóállásba, Kísérletek a kiszűrő mozdulatra. Fellendülés kézállásba (3 mp). Kézenát fordulás, szabadát fordulások előre, segítségadással. Szabadgyakorlat összeállítása a tanult elemekből, folyamatos an. T ovábbi egy szer választása a diák testalkatához és képességeihez alkalmazkodó di fféren cíálással. Sze krényugrás: 3-5 részes sze krény en az előző év folyamokban tanultak ismétlése és gyakorlása az elugrás távolságának és az ugrás hosszának és magasságának növelésével. Szabadon választott ugrások. Gerenda (lányok): Az eddig tanult elemek ismétlése, gyakorlása. 5-6 elemből álló gyakorlatsor bemutatása Gyűrű (fiúk): Az eddig tanult elemek ismétlése, gyakorlása. 3-4 elemből álló gyakorlatsor bemutatása. Ritmikus sportgimnasztika, aerobic (csak lányoknak). Legalább egy kéziszer alapvető technikai elemeinek gyakorlása. Sportgimnasztikában tanult elemek és kombinációk. Az izmok mozgáshatárának fejlesztése a torna feladatok céljainak elérése érdekében.</p>	<p>Ismerjék a tornamozgások szerkezeti hasonlóságának tanulást segítő hatását. Legyenek képesek a tanult elemmel önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok végrehajtására a választott szereken. Érjék el a térbeli tájékozódás és a mozgáspontosság fejlesztésében, hogy összetett nehéz gyakorlatelem végrehajtása közben is koordináltan tudják irányítani mozgásukat. Tudjanak tájékozódni a különböző átfordulások közben és statikus fejjel lefelé helyzetben. Legyenek képesek a lendületet az elemek végrehajtásánál felhasználni. Tudjanak lendületi és erőelemeket összekapcsolni, jellemezze a gyakorlataikat a könnyed végrehajtás.</p>	<p>Mutasson be a helyi felszereltséghez igazodó, elvárásokat támaztó tanár segítségével összeállított - önálló elemeket is tartalmazó – elemkapcsolatokat. Ismerje az alapfokú versenyszabályokat. Legyen képesek egy választott szeren a gyakorlat tökéletes bemutatására, hibajavításra valamint a segítségadásra. Hajtson végre esztétikusan és folyamatosan RG elemkombinációkat. Mozgása mutasson összefüggést a zene sajátosságaiival. Ismerjen az izmok mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárásokat.</p>
<p>Testnevelés és sportjátékok:</p> <p>Speciálisan előkészítő, a labdás ügyességet fejlesztő feladatok és testnevelési játékok. A helyi adottságok, a tanulók érdeklődése és a tanár irányultsága függvényében választott két sportjáték technikai és taktikai elemeinek tökéletesítése. Ismerjék meg a csapatmunka értékeinek felhasználását a sportjátékok versenyszerű alkalmazásával. A technikai és taktikai elemek bővítése, a kezdeményező készség kialakítása, a változó helyzetek gyors felismerése és célszerű megoldása a sportjátékok iránti érdeklődés továbbfejlesztése érdekében.</p>	<p>Alkalmazzák a tanult technikai elemeket a kombinatív, taktikai, a tanulók csapaton belüli helyük és helyzetük felismerésére. Viselkedjenek sportszerűen, és alkalmazzák a készség szintjén a játékszabályokat. Játék két, eddig tanult labdajátékból, a lényeges versenyszabályok betartásával. Vezessenek mérkőzést.</p>	<p>Mutassanak be a tanár által előírt és /vagy a tanulók által kiválasztott technikai kombinációt, taktikai megoldást. Legyen képes aktívan részt venni egy sportjátékban. Tudják alkalmazni az alapvető technikai elemeket, és azok taktikai alkalmazásában rejlő fontosabb kombinációkat. Ismerjék a kosárlabda, kézilabda, labdarúgás, röplabda alapvető szabályait, kialakulásuk történetét. Vállalkozzanak mérkőzés részének -egészének vezetésére, vezessenek jegyzőkönyvet, vállaljanak</p>

		csapatkapitányi szerepet stb.
<p>Grundbirkózás Önvédelem</p> <p>A küzdősportokról általában. Előkészítő gyakorlatok. Küzdőjátékok, guggolások, esések, zuhanások. A kéz ütőfelületének és a hasizomnak az edzése. Gurulások, esések.</p> <p>Cselgáncs Előreesések: Térdelés, guggolás, tompítás, Oroszlán fogó Taliczka előre hátra, oldalra</p> <p>Hátraesések: ülésből, guggolásból tompítás Oroszlán fogó</p> <p>Oldalra esések Térdelés, guggolás tompítás lábkihúzás oldalra küzdő feladatként. Páros gyakorlatok 5 kg medicinlabdával.</p>	<p>Grundbirkózás szabályai és technikája.</p> <p>Szituációk önálló, kreatív tervezéssel, életszerűen átélve, balesetmentesen.</p>	<p>Ismerjenek önvédelmi fogásokat.</p> <p>Tudjanak birkózni versenyszerűen térdelésből.</p> <p>Tudjanak szabadulni fogásból. Az adott tananyag helyes technikai végrehajtását alkalmazzák imitált utcai harcban. Képesek legyenek váratlan helyzetben is alkalmazni egy-két fogást.</p> <p>A szimmetrikus gyakorlatokat mindkét oldalon tudják alkalmazni. Ismerjék a birkózás és a cselgáncs alapvető szabályait, súlycsoportjait.</p>
<p>Foglalkozások a szabadban:</p> <p>Az iskola környezete és az időjárás figyelembe vételével a tanórák lehetőleg a szabadtéren valósuljanak meg. Túrák, kirándulások annak szervezési ismereteivel. Szabadban üzhető egyszerű sportok (pl. nordic walking) Téli sportok, sportjátékok. Környezettudatos viselkedés (szemetelés elkerülése, a környezet óvása, az élővilág kíméléte, természetes anyagok használatát stb.)</p>	<p>Épüljön be a tanulók mindennapi életébe a rendszeres szabadtéri önálló, balesetmentes testedzés. Legyenek időszakok – hetek, amikor tekintet nélkül az időjárásra – a szabadban zajlik az óra vagy annak egy része. Átszervezéssel kerüljön sorra egy-egy téli sportág megismerése. (pl. korcsolya, sífutás)</p>	<p>Rendszeresen folytasson szabadtéri sporttevékenységet. Szívesen vállalja a megszokott szabadban végzett testedzést, játékot. Rutinosan készüljön hozzá. A szabadban végzett rendszeres futás váljék számukra tudatos, örömet adó tevékenységgé.</p> <p>Ismerjék, és tudatosan alkalmazzák a szabadban üzött sportok csoportos, ruházkodási, táplálkozási szokásait. Ismerjék a szabadtéri testedzés legfontosabb egészségügyi és balesetvédelmi rendszabályait.</p>
<p>Úszás:</p> <p>Két választott úszásnem után egy harmadik technika alapjainak elsajátítása. Magasabb szintű kondicionális képzés. Vízbeugrások, rajttechnikák, fordulások, vízből mentés.</p>	<p>A tanulók úszását jellemezze a finomkoordináció, megfelelő mozgásritmus, gazdaságos erőközlés képessége. Legyenek képesek 1000-1500 m biztonságos úszására két-három úszásnemben.</p>	<p>Tudjon folyamatosan leúszni 400-500 m-t legalább egy úszásnemben. Fejlődjön állóképessége a másik két úszásnemben is (200-300 m).</p>

11. osztály

Rendgyakorlatok	3
Gimnasztika és prevenció	15-20
Atlétika	17
Torna	10
Testnevelés és sportjátékok	20-25
Küzdősportok	10
Foglalkozások a szabadban	15
Úszás	5-10
	100 %

A 12. évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

A diák által értelmezett és használt terminológia jelentős bővülése különösen a sportági alapképzés és a képesség-fejlesztés területén. Erősödő önfigyelem a saját gyengeségek legyőzésében, a gyakorlásban, a versengésben és az edzésben. A sportágakra jellemző alaptechnikák, mozgásstílus pontos rögzítése. A rendszeres mozgás, egészséges életmód, versenyzés, sportteljesítmény kategóriáknak elfogadása a műveltségterület alapvető értékeiként. Az egyöntetű és egyéni képességek szerint differenciált tanári utasítások maradéktalan végrehajtása. Az önállóság, a belső kontroll megjelenése a tanár által kiszabott ill. az egyéb iskolán kívüli rendszeres testmozgásban. A céltudatos egészségmegőrzés kialakulása. A technikai hibák, egyéni sikertelenségekkel való szembesülés, annak teljesítményt rontó tulajdonságának elfogadása, megértése. Tehetség szerinti alkalmi versenyzés az osztályban, iskolában és iskolán kívül egyesületi és tömegsportrendezvényeken. A sportági szabályok jellegformáló és szocializáló szerepének megértése, az együtt játszás konfliktusainak csökkentése. Alapfokú tájékozottság a rendszeres edzés és a fizikai teljesítmények összefüggésének rendszerben.

12. osztály

Gimnasztika és prevenció	15-20
Atlétika	15
Torna	10
Testnevelés és sportjátékok	20-25
Küzdősportok	10
Foglalkozások a szabadban	20
Úszás (létesítmény függő)	0-10
	100 %

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez:

Az értékelés a megismerési folyamat zárása, ám egyben magában foglalja az elsajátítási időszak egészét. Ezáltal együttesen irányul a megszerzett tanulói tudás (képességek, tantárgyi tartalmak) és a tanári tevékenység (módszertani, didaktikai alapelvek, eljárások) értékelésére. Az értékelés során cél a tanulói előrehaladás mérése, a tanár által alkalmazott módszerek, eljárások eredményességének vizsgálata. A tanuló teljesítményének értékelése során együttesen vesszük vizsgálat alá az elsajátított ismeretet és a készségeket. Az ellenőrzés, értékelés típusa függ az értékelni kívánt tanegység tartalmától, nagyságától. Célja a tanulói előrehaladás ellenőrzése, minősítése. Az értékelés tekintetében vegyük szigorúan figyelembe, hogy a 9–10. évfolyamok az általános műveltséget megszilárdító szakaszát, míg a 11–12. évfolyamok az általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztási szakaszt reprezentálják, aminek az értékelés szempontjainál is meg kell jelennie annak érdekében, hogy követhető legyen a folyamat, melynek során átalakul teljesen önértékelővé az érett ember, vagyis a külső kontroll belsővé alakul, javasoljuk a folyamatos tanári értékelés csökkentését a tanulói értékelés mértékének a párhuzamos emelkedésével, természetesen tanári (háttér-) felügyelet mellett. A tanár minden esetben értékelje a tanulók fizikai és technikai képességeit a teljes képzés folyamán, szövegesen, adatok, osztályzat segítségével a tematikus blokkokban leírt módon vagy adott esetben a helyi körülmények

figyelembevételével. A kulcskompetenciák tekintetében azonban a tanári értékelést egyre inkább szorítsuk a háttérbe a hallgatók (osztály) műveltségi színvonalának függvényében. Az ilyen típusú értékelés a fizikális és technikai képességeknél megismert módon történhet szövegesen, adatok, osztályzat segítségével a tematikus blokkokban leírt módon vagy adott esetben a helyi körülmények figyelembevételével.

Szóbeli ellenőrzés:

- kiselőadás: egy témában való elmélyülés, önálló kutatómunka minősítése,
- vita: vélemények ütköztetése, az érvelés képességének ellenőrzése,
- forrás elemzés: kritikai gondolkodás minősítése.

Tartsuk szem előtt, hogy a szóbeli ellenőrzés fejleszti a kifejezőkészséget, a reprodukálási képességet.

Írásbeli ellenőrzés:

Az írásbeli ellenőrzés feladatainak összeállítása során tekintettel kell lenni a követelményekre, amelyek a témakörökben megfogalmazottak.

- teszt-feladatlap (feleletválasztás, kiegészítés, fogalom, adat, esemény, évszám társítása),
- esszé: adott témában összefüggő gondolatsor kifejítése (otthoni munka),
- vázlatkészítés. a lényeglátás fejlesztésére, mérésére.

A vizsgálati eredményt számszerűsítve tudja mind a tanuló, mind a tanár, mind a szülő értelmezni, amely lehet százalékként, pontszám, érdemjegy. Az értékelési események egyben a tanulási-tanítási folyamat kontrolljai, az eredményesség mutatói.

Követelmény

Az egészséges testi fejlődés terén:

A közoktatásban résztvevő tanulók ismerjék föl az alkalmazás szintjén a mozgástevékenységeknek és sportolásnak az egészséges életmódban betöltött szerepét a 9–10. évfolyamok általános műveltséget megszilárdító, míg a 11–12. évfolyamok általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztási szakaszában.

A mozgásműveltség fejlesztése terén:

A tanulók legyenek képesek az adott sportági szabályok és szerek környezetében az alap technikai elemek jártasság szintű kivitelezésére az adott mozgássorok hétköznapi életvitelbe beépíthető kialakítására.

A motorikus képességek fejlesztése terén:

- Érjenek el jelentős fejlődést maximális gyorsasági erőben, alap-állóképességben.
- Ismerjék és alkalmazzák a képességeik fejlesztésére szolgáló eljárásokat.
- Fejlődjön izomérzékenységük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódási képességük, labilis egyensúlyi helyzetben is növekvő biztonsággal uralják testhelyzetüket.
- Jellemezze a tanulókat a motorikus cselekvési biztonság, életvitelükben a rendszeres fizikai aktivitás.
- Felelősségük teljes tudatában gyakoroljanak megfélemlő tudatos motiváltsággal.

Elméleti felkészültségben:

- Tudják kifejezni szóban azt, amit a gyakorlatban végre tudnak hajtani.
- Szélesítsék az adott kulcskompetenciához kapcsolódó szervezési, vállalkozói, adott esetben nyelvi és digitális eszközök használatához kapcsolódó tudásukat, ismereteiket.

Értékelendő készségek és attitűdök a kulcskompetenciákkal kapcsolatban

- írásban és szóban történő kommunikáció, megértés, és a közlés másokkal való megértetése; különféle célú közlések különböző helyzetekben;
- írott információk, adatok és fogalmak fellelése, gyűjtése és feldolgozása tanulás és a tudás szisztematikus rendezése céljából;
- tömör és világos kifejezőmód a beszédben, a mondottak mások általi megértésének ellenőrzése;
- érvek meggyőző módon történő megfogalmazása írásban és szóban, mások érvelésének meghallgatása vagy olvasása;
- az oda illő és nem oda illő információk közötti különbségtétel írásban és szóban;
- huzamosabb és rövidebb ideig tartó figyelemösszpontosítás és reflektálás az adott anyagra;
- magabiztos fellépés, ha nyilvánosan kell beszélni;
- szavak/kifejezések gyakorlati helyességén túl az esztétikai minőségre való törekvés a megnyilvánulásokban;
- mások véleményének és érvelésének elfogulatlan és konstruktív megközelítése, kritikus párbeszéd kialakítása.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

FIZIKA 9–10. évfolyam

A fizika kerettanterv és a Nemzeti alaptanterv viszonya

A szakközépiskolai fizika kerettanterv összhangban van a Nat-ban megfogalmazott általános értékrenddel, lehetőséget teremt, ajánlásokat fogalmaz meg a Nat által meghatározott kiemelt kompetenciák fejlesztésére. A tanterv alkalmazása során olyan oktatási struktúrák alakíthatók ki, melyek tevékenységközpontú képzést tesznek lehetővé. A kerettanterv tudatosan épít azokra a tanári megoldásokra, melyek a tanulók együttműködését helyezik előtérbe, miközben az egyén felelősségét hangsúlyozzák a közösség munkájában.

A kerettanterv rámutat az emberiség globális problémáinak forrásaira, azok kezelésének, elhárításának lehetőségeire, a környezettudatos magatartás jelentőségére. A környezeti problémák, értelmezésének és kezelésének gazdasági vonatkozásaira, a gazdasági érdekből fakadó manipuláció veszélyeire, a természettudományok társadalomba való beágyazottságának sajátosságaira.

A természettudományok, ezen belül a fizika felépítését, eszköztárát, a megismerésre, megértésre irányuló alapvető emberi törekvés szemszögéből értelmezve a tanterv logikus és alapos helyzetértékelésre, tudatos, racionális, és felelős döntésekre nevel. A tudományterület fejlődésének történeti bemutatása révén segít annak felismerésében, hogy a természet leírása a valóságról alkotott modellek révén történik, melyek önmagukban nem képviselnek abszolút igazságot, s együtt változnak a világról szerzett tapasztalatainkkal. Mindez ráirányítja a figyelmet az élethosszig való tanulás jelentőségére, valamint a döntésekben megvalósuló kritikus, kételkedő-elemző szemléletmód fontosságára.

A fizika kerettanterv és a kulcskompetenciák fejlesztése

A fizika kerettanterv alapvető céljának tekinti a tanulók a felnőtt életének sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést, a személyiségközpontú, interaktív, önálló tapasztalatszerzést lehetővé tevő tanulásra alapozó tanulási eljárások és módszerek terjedésének elősegítését. Mindezek segítségével nyújthatnak a tanulóknak személyes boldogulásukhoz és fejlődésükhöz, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

A fizika oktatásának központi eleme a természettudományos kompetencia fejlesztése. A természettudományos kompetencia fejlesztése révén a tanuló képessé válik arra, hogy a természet leírásának eszköztárát megismerve értelmezze, s bizonyos mértékig előre jelezze a környezetében lejárvó kölcsönhatásokat, tudatosan irányítsa mindennapi cselekedeteit, elemző, objektív módon hozza meg döntéseit. Ezáltal a tanuló védetté válik az áltudományokkal szemben, s felnőttként eredményesebben artikulálhatja nézeteit képviselői demokráciánk intézményrendszereiben.

A fizika kerettanterv lehetőséget teremt a környezettudatos nevelés megvalósítására. Megmutatja azokat a folyamatokat, melyek során az ember megismerő tevékenysége a természeti környezet megváltoztatására vezet, illetve vezetett, láttatja a változások okait, hatásait, bemutatja a szükséges cselekvés módozatait, annak társadalmi formáit, s ezeken belül az egyén lehetőségeit. Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése (szövegképzés, szövegértés) minden tantárgy (műveltségterület) esetében alapvető törekvés kell hogy legyen.

A hétköznapi életben és a munka világában való boldoguláshoz elengedhetetlen, hogy a tanuló képes legyen különféle tudományos-ismeretterjesztő szövegeket, összegyűjteni és feldolgozni, belőlük a releváns információkat kiemelni, s az ezekkel kapcsolatos saját gondolatait a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

A matematikai kompetencia fejlesztésére a fizika elsődlegesen a számítási feladatok révén alkalmas. A feladatok elsősorban hétköznapi jelenségekhez kapcsolódó számítások lehetnek, melyek a matematikai eljárások alkalmazásának elsajátítására irányulnak gyakorlati ismeretek, adatok, mennyiségek megszerzése, egyes fontos mennyiségi jellemzők nagyságrendjének tudatosítása érdekében. A matematikai kompetencia mentén értelmezhető a becslés, mérési hiba fogalomköre, mely a természettudományos leírásmód alapvető eleme.

A digitális kompetencia fejlesztése a fizikán belül szintén elengedhetetlen. A világhálón fellelhető információk, virtuális kísérletek nagymértékben tágíthatják a tanulók ismeretinek horizontját, s bázisát képezhetik az önálló tanulásnak, s csoportos munkavégzésnek egyaránt. A digitális kompetencia fejlesztése révén a tanulók elsajátítják az információs technikák használatát az információ megszerzése, feldolgozása és átadása vonatkozásában is. Képessé lesznek adatbázisok, táblázatkezelők, szövegszerkesztők használatára, prezentációk készítésére.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A fizika mélyebb megértése elképzelhetetlen önálló tanulás, ismeretszerzés, ismeretfeldolgozás nélkül. Amennyiben a természettudományos kompetenciát megfelelően fejlesztjük, olyan módszerhez és szemlélethez juttathatjuk tanítványainkat, mely a konkrét tananyagtartalmaktól függetlenül alkalmazható.

A természettudományok, ezen belül a fizika alapvető sajátja a társadalmi beágyazottság. Mindez azt jelenti, hogy a kutatások iránya, a motivációk és mozgatók értelmezhetetlenek a társadalmi környezet, a társadalom elvárásainak ismerete nélkül. A természettudományok fejlesztési irányait is nagymértékben befolyásolhatják a társadalom belső folyamatai, s az ebből fakadó döntések. A természettudományok, ezen belül a fizika – napjaink problémáinak és a tudománytörténeti ismeretek célirányos feldolgozása révén - alkalmas lehet a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztésére, elmélyítésére. Ily módon a sikeresen fejleszhető társadalmi kompetenciákon túl, az egyetemes és nemzeti kultúra bemutatására nyílik lehetőség (az adott terület vonatkozásában). Mindez fejleszti a tanulók énképét, önismeretre nevel, segít értelmezni saját helyét a közösségben.

Célok és feladatok

A fizikatanítás célja a szakközépiskolában az általános műveltség részét jelentő alapvető fizikai ismeretek kialakítása, a tanuló érdeklődésének felkeltése a természeti jelenségek megértése iránt, valamint az önálló ismeretszerzési készség megalapozása.

A kitűzött célokat az általános iskolai ismeretek rendszerezésével, kiegészítésével érhetjük el. A fizika legfontosabb területeinek áttekintésekor a diákok felkészültségi szintjének megfelelő szemléletformálást tekintjük irányadónak.

A fizika szakközépiskolai tanítása során a természeti jelenségek megfigyeléséből, kísérleti tapasztalatokból kiindulva ismertetjük fel a tanulókkal a jelenségek lényegi összefüggéseit, ok-okozati viszonyait. A törvények matematikai megfogalmazására, és azok alkalmazására feladatok megoldásában csak olyan egyszerű esetekben törekszünk, ahol ezek valóban a fizika jobb megértését segítik elő. A diákoknak látniuk kell, hogy a természet törvényei matematikai formában is leírhatók, és a számítások eredményei kísérletileg ellenőrizhetők.

A fizikai ismeretek átadása mellett alapvetően fontos tudatosítani a tanulóknak, hogy a természettudományok – ezen belül a fizika – az egyetemes emberi kultúra részét képezik, és a fizika szoros kapcsolatban áll a kultúra más területeivel. Ugyanilyen fontos annak felismertetése, hogy nagyrészt a fizika eredményei alapozzák meg a műszaki tudományokat, lehetővé téve ezzel a – napjainkban különösen is érzékelhető – gyors technikai fejlődést.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a természet törvényeinek megismerése és az emberiség céljaira történő felhasználása felelősséggel jár. A fizikai ismereteket természeti környezetünk megóvásában is hasznosítani kell, ez nemcsak a tudósok, hanem minden iskolázott ember felelőssége és kötelessége.

Fejlesztési követelmények

Ismeretszerzési, -feldolgozási és -alkalmazási képességek

Váljon a tanuló igényévé az önálló ismeretszerzés, a természeti és technikai környezet jelenségeinek megértése. → természettudományos kompetencia.

Tudja a jelenségeket, kísérleteket megfigyelni, tapasztalatait rögzíteni. → matematikai és természettudományos kompetencia.

Legyen tapasztalata az egyszerűbb kísérleti és mérőeszközök balesetmentes használatában.

Legyen jártas az SI és a gyakorlatban használt SI-n kívüli mértékegységek, azok tört részeinek és többszöröseinek használatában. → matematikai és természettudományos kompetencia.

Legyen képes önállóan használni különböző lexikonokat, képlet- és táblázatgyűjteményeket. Értse a szellemi fejlettségének megfelelő szintű természettudományi ismeretterjesztő kiadványok, műsorok információit, tudja összevetni a tanultakkal. → digitális és természettudományos kompetencia.

Legyen jártas a vizsgálódás szempontjából lényeges és lényegtelen jellemzők, tényezők megkülönböztetésében.

Tudja a megfigyelések, mérések, kísérletek során nyert tapasztalatokat áttekinteni.

Megszerzett ismereteit tudja a legfontosabb szakki fejezések, jelölések megfelelő használatával megfogalmazni, leírni. → természettudományos kompetencia.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Tudja a kísérletek, mérések során nyert adatokat grafikonon ábrázolni, kész grafikonok adatait leolvasni, értelmezni. → matematikai és természettudományos kompetencia.

Legyen képes a tananyaghoz kapcsolódó eszközök működésének alapelveit felismerni. → természettudományos kompetencia.

A környezet- és természetvédelmi problémák kapcsán tudja alkalmazni fizikai ismereteit, lehetőségeihez képest törekedjen ezek enyhítésére, megoldására. → természettudományos-, szociális és állampolgári kompetencia.

Tájékozottság az anyagról, tájékozódás térben és időben

Tudja, hogy az anyagnak különböző megjelenési formái vannak. Ismerje fel a természetes és mesterséges környezetben előforduló anyagfajtákat, tulajdonságaikat, használhatóságukat. Legyen elemi szintű tájékozottsága az anyag részecsketeremtéséről. → természettudományos kompetencia.

Tudja, hogy a fizikai folyamatok térben és időben zajlanak le, a fizika vizsgálódási területe a nem látható mikrovilág pillanatszerűen lezajló folyamatait éppúgy magában foglalja, mint a csillagrendszerek évmilliók alatt bekövetkező változásait. → természettudományos kompetencia.

Ismerje fel a természeti folyamatokban a visszafordíthatatlanságot.

Tudja, hogy a jelenségek vizsgálatok általában a Földhöz viszonyítjuk a testek helyzetét és mozgását, de más vonatkoztatási rendszer is választható. → természettudományos kompetencia.

Tájékozottság a természettudományos megismerésről, a természettudomány fejlődéséről

A tanuló tudja, hogy a fizikai törvények a jelenségek alapvető ok-okozati viszonyait fogalmazzák meg. A fizikai törvények matematikai formulákkal írhatók le. A tanulóknak a megismert egyszerű példákon keresztül világosan kell látniuk a matematika szerepét a fizikában. → matematikai és természettudományos kompetencia.

A középiskolai fizika tanítása során azt is érzékeltetni kell, hogy a természet megismerése hosszú folyamat, közelítés a valóság felé. A tudományok fejlődése nem pusztán ismereteink mennyiségi bővülését jelenti, hanem az elméletek, a megállapított törvényszerűségek módosítását is, gyakran teljesen új elméletek születését.

Az alapvető fizikai ismereteken túl fontos látni a fizika kapcsolódását a kultúra más területeihez, más természettudományokhoz csakúgy, mint a technikához, a filozófiához vagy a művészetekhez. → természettudományos-, esztétikai kompetencia.

Belépő tevékenységformák

Fizikai jelenségek irányítással történő tudatos megfigyelése, a lényeges és kevésbé lényeges tényezők megkülönböztetése. Ok-okozati kapcsolatok felismerése. A tananyaghoz kapcsolódó egyszerű kísérletek önálló végrehajtása előzetes tanári útmutatás alapján. → természettudományos kompetencia.

A tapasztalatok közérthető összefoglalása a tanult szakszókincs helyes használatával. → anyanyelvi- és természettudományos kompetencia.

A tanult fizikai mennyiségek mértékegységének ismerete és helyes használata, a mindennapi életben használt fizikai mennyiségek nagyságának becslése. A tanult fizikai törvények felismerése a mindennapi élet jelenségeiben, a technikai eszközökben. → természettudományos kompetencia.

Könyvtári ismerethordozók (szaklexikonok, képlet- és táblázatgyűjtemények, segédkönyvek, ismeretterjesztő kiadványok) használata, a tananyagot kiegészítő ismeretek megszerzésére. A számítógépes oktató- és szimulációs programok, multimédiás szakanyagok használata. Az internet használata a tananyagot kiegészítő információk megszerzésére, tanári irányítással. → digitális-, anyanyelvi- és természettudományos kompetencia.

Témakörök

Tartalmak

Mechanika

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@neteveres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

Mozgások

Az egyenes vonalú egyenletes mozgás Az egyenes vonalú egyenletes mozgás jellemzése. Út- idő grafikon készítése és elemzése, a sebesség kiszámítása.

Az egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás, szabadesés A egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás speciális esete: a szabadon eső test mozgásának kísérleti vizsgálata. A sebesség változásának értelmezése, átlagsebesség. A pillanatnyi sebesség fogalmának kvalitatív értelmezése. A gyorsulás fogalma, a nehézségi gyorsulás. Az egyenletesen változó mozgás. Az egyenletesen változó mozgás grafikus leírása.

Az egyenletes körmozgás Az anyagi pont egyenletes körmozgásának kísérleti vizsgálata. Az egyenletes körmozgás leírása: periódusidő, kerületi sebesség mint vektormennyiség, a sebesség változása, a gyorsulás mint vektormennyiség.

A dinamika alapjai

Mozgásállapot-változás és erő A mozgásállapot fogalma, a testek tehetetlenségére utaló kísérletek. A tehetetlenség törvénye. Az erő fogalma, mértékegysége. Newton II. törvénye. Hatás–ellenhatás törvénye.

Erőfajták Nehézségi erő. Kényszererők. Súrlódás, közegellenállás. Rugóerő.

Erők együttes hatása A kölcsönhatásban fellépő erők vizsgálata. Az erők vektoriális összegzése. Erők forgatónyomatéka. A testek egyensúlyának feltétele.

A lendület-megmaradás A lendület-megmaradás törvénye és alkalmazása (kísérleti példák, mindennapi jelenségek).

Az egyenletes körmozgás dinamikai vizsgálata Newton II. törvényének alkalmazása a körmozgásra. A centripetális gyorsulást okozó erő felismerése mindennapi jelenségekben.

Munka, energia

A munka értelmezése és kiszámítása A munka fogalma, állandó és egyenletesen változó erő munkája.

HEFOP 3.1.3.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Mechanikai energiafajták Mozgási energia, magassági energia, rugalmas energia. Munkatétel.

A teljesítmény és hatásfok A teljesítmény és hatásfok fogalma, kiszámítása egyszerű esetekben.

Rezgések, hullámok

Rezgések A rugóra függesztett test mozgása. A rezgést jellemző mennyiségek (amplitúdó, rezgésidő, frekvencia). A rezgés energiája.

Hullámok Mechanikai hullámok megfigyelése, jellemzése. Hullámok visszaverődése és törése, (elhajlás), interferencia. Állóhullámok kialakulása.

A hanghullám tulajdonságai Hangtani alapkísérletek és egyszerű kvalitatív értelmezésük.

Elektromágnesség

Elektrosztatika

Elektromos alapjelenségek Az elektromos állapot, kétféle elektromos töltés, megosztás, vezetők, szigetelők. Töltések közti kölcsönhatás, Coulomb-törvény.

Az elektromos tér A térerősség fogalma. Az erőter kvalitatív jellemzése egyszerű konkrét esetekben. Munkavégzés az elektrosztatikus térben, a feszültség fogalma. Vezetők elektromos térben (gyakorlati alkalmazások).

Egyenáramok

Az egyenáram Az egyenáram fogalma, jellemzése. Ohm-törvény. Vezetők ellenállása, fájlagos ellenállás. Ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása. Érintésvédelmi szabályok.

Elektromos energia és teljesítmény Az elektromos áram munkája, fogyasztók teljesítménye.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Elektromágneses indukció, Elektromágneses hullámok

A mágneses tér	A mágneses tér jellemzése: a mágneses indukció vektor fogalma. Áramok mágneses tere.
Lorentz-erő	Árammal átjárt vezetők mágneses térben. Mozgó töltések mágneses térben, a Lorentz-erő fogalma
Mozgási indukció	A mozgási indukció kísérleti vizsgálata, a jelenség magyarázata, az indukált feszültség, Lenz-törvény. Váltakozó feszültség kísérleti előállítása, váltófeszültség, váltóáram fogalma és jellemzése.
Nyugalmi indukció	A nyugalmi indukció kísérleti vizsgálata.
Elektromágneses hullámok	Rádióhullámok, hősugarak, fény, ultraibolya, röntgensugárzás, hasonlóságok és különbségek. Gyakorlati alkalmazások. Egészség- és környezetvédelmi vonatkozások.

Fénytan

Geometriai optika	A fény egyenes vonalú terjedése, terjedési sebesség. A fényvisszaverődés törvényei. Sík- és gömbtükrök képalkotása. A törés és teljes visszaverődés jelensége, a törési törvény. Lencsék képalkotása, optikai eszközök.
Hullámoptika	A fény hullámtulajdonságainak kísérleti vizsgálata: elhajlás, interferencia, fénypolarizáció. A fehér fény színekre bontása.

Termodinamika

Gázok állapotváltozásai	Állapotjelzők. Boyle–Mariotte és Gay–Lussac törvények. Kelvin-féle hőmérsékleti skála. Az egyszerűített gáztörvény. Ideális gázok részecskemodellje.
--------------------------------	--

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@neteveteres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A hőtán főtételei A hőtán I. főtétele – (energiamegmaradás megfogalmazása). A hőtán II. főtétele (a folyamatok iránya).

Halmazállapot-változások Olvadás–fagyás, forrás/párolgás–lecsapódás jellemzése. Halmazállapot-változások energetikai vizsgálata.

A hőterjedés Hőszugárzás, hővezetés, hőáramlás kísérleti vizsgálata.

Modern fizika

Az anyag atomos szerkezete Az anyag atomos szerkezetére utaló jelenségek. Az atomok mérete.

A fény kettős természete A fény hullámtulajdonságainak összefoglalása. A fényelektromos jelenség – a fény részecsketermészete. Gyakorlati alkalmazások.

Az elektronok kettős természete Az elektron mint részecske: az elemi töltés. Az elektron mint hullám: elektroninterferencia.

Az atom szerkezete Az atom belső szerkezetére utaló kísérleti tapasztalatok.–Rutherford-kísérlet, vonalas szinkép. Az elektronburok héj-szerkezete.

Az atommag szerkezete A nukleonok (proton, neutron), a nukleáris kölcsönhatás jellemzése.

A radioaktivitás Alfa-, béta- és gammabomlás jellemzése. Radioaktív sugárzás környezetünkben, a sugárvédelem alapjai. A természetes és mesterséges radioaktivitás gyakorlati alkalmazásai.

Maghasadás A maghasadás jelensége, láncreakció, atombomba, atomerőmű. Az atomenergia felhasználásának előnyei és kockázata.

Magfúzió A magfúzió jelensége, a csillagok energiatermelése. A hidrogénbomba.

Egyetemes tömegvonzás A heliocentrikus világkép (a Naprendszer bolygói, azok holdjai). Bolygómozgás: Kepler-törvények. A Newton-féle gravitációs törvény. A mesterséges égitestek mozgása.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Csillagfejlődés A csillagok születése, fejlődése és pusztulása.

A kozmológia alapjai Az Univerzum tágulása. Ősrobbanás-elmélet.

A továbbhaladás feltételei

A szakközépiskolai fizikai tanulmányok végére a korábbi évek tananyagának és a modern fizika elemeinek szintetizálásával körvonalazódnia kell a diákokban egy korszerű természettudományos világnézetnek. Tudatosodnia kell a tanulóknak, hogy a természet egységes egész, szétválasztását rész tudományokra csak a jobb kezelhetőség, áttekinthetőség indokolja. A fizika legáltalánosabb törvényei a kémia, biológia, földtudományok és az alkalmazott műszaki tudományok területén is érvényesek.

A konkrét jelenségeket, a tanult törvényszerűségeket tudja besorolni a fizika főbb területei alá (mechanika, elektromágnesség, termodinamika, atom- és magfizika, csillagászat).

Tudjon különbséget tenni a hipotézis és a kísérletileg, tapasztalatilag igazolt állítás között. Tudja eldönteni, hogy egy adott kísérletből egy adott következtetés levonható-e.

Ismerje fel és tudja magyarázni a mindennapi életben tapasztalható leggyakoribb hőtani jelenségeket. Tudja, hogy a természetben végbemenő folyamatok megfordíthatatlanok.

Ismerjen olyan kísérleti bizonyítékokat, tapasztalati tényeket, amelyek az atomelmélet kialakulásához vezettek. Ismerje az atomszerkezet kutatásának főbb állomásait. Ismerje az atommag összetételét. Ismerje a radioaktivitás fel fedezésének történetét, a radioaktív sugárzások fajtáit és ezek jellemzőit. Ismerje a mag átalakulások főbb típusait (hasadás, fúzió). Ismerjen néhány konkrét felhasználási lehetőséget. Ismerje az atomenergia felhasználásának előnyeit és hátrányait a többi energiatermelési móddal összehasonlítva, különös tekintettel a környezeti hatásokra.

Legyen tisztában azzal, hogy a fizikai elméletek sohasem lehetnek lezártak és véglegesek, az újabb és újabb fel fedezések alapján állandóan módosulnak.

Ismerjen néhány konkrét kapcsolódási pontot a fizikai elméletek és a kultúra, gondolkodás egyéb területei között.

Tudja a különböző információhordozókat meg adott témakörben ismeretek szerzésére használni. Tudjon különbséget tenni a természettudományos módszerekkel igazolt állítások, elméletek és az egyéb elméletek között. Alakuljon ki benne kritikai érzék az ilyenekkel szemben, igényelje az érvekkel történő alátámasztást, az igazolást.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés eredményességének vizsgálata. Az iskola pedagógiai programjában meghatározott módon értékeljük.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszerezve a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, lejegyzése, rendszerezése, fogalmak felismerése, és alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, transzformációs képességek.
- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése, mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összhangja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, személyekről, problémákról.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. Formái:

- Folyamatos órai ellenőrzés és értékelés, például ellenőrző kérdések, gondolkodtató kérdések formájában vagy egy-egy gyakorlati részfeladat megoldása kapcsán.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevetres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy részteméből.
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése. Önálló kísérlet, projekt bemutatása, témához csatlakozó újságcikk értelmezése, önálló kutatómunka eredményének bemutatása
- Vitaszituációkban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

FÖLDRAJZ

HEFOP 3.1.3.

9–10. évfolyam

A földünk és környezetünk tantárgy kerettanterve és a Nemzeti alaptanterv viszonya

A szakközépiskolai földrajz kerettanterv szemlélete és értékrendje tükrözi a Nat szellemiségét. Összhangban van az abban meghatározott fejlesztési feladatokkal és nevelési-oktatási célokkal. Megfogalmazása során mindvégig szem előtt tartotta a kiemelt fejlesztési feladatokat, illetve a kulcskompetenciák fejlesztése terén megfogalmazott célok teljesítését.

A szakközépiskolai földrajz kerettanterv szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében és a kiemelt fejlesztési célok teljesítésében.

A földrajzoktatás a műveltségi terület tartalmi elemeinek feldolgozása, a szűkebb és tágabb környezetünkről megszerzett ismeretek bővítése mellett nagymértékben hozzájárul a tanulók képességeinek fejlődéséhez. A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. Az Európai Unió, valamint a világ természeti és társadalmi-gazdasági sajátosságainak bemutatásával hozzájárul az eltérő kultúrák megismerése iránti igény, a nyitott és befogadó magatartás, illetve szemléletmód kialakulásához. Mindezt úgy valósítja meg, hogy közben elősegíti a természeti és a kulturális értékek iránti tisztelet, illetve a következő nemzedékek számára történő megőrzésük iránti igény kialakulását. Ezzel hozzájárul a felelős és tudatos környezeti magatartás fejlődéséhez. A más anyanyelvű országok és kultúrák megismerése elősegítheti a tanulóknál az adott célnyelven történő kommunikáció igényének kialakulását, ez pedig megkönnyítheti az idegen nyelvi kommunikáció fejlődését.

A természeti, a társadalmi-gazdasági és a környezeti folyamatokban megfigyelhető kölcsönhatások feltárásával a földrajzoktatás hozzájárul a természettudományi szemlélet és gondolkodásmód kialakulásához. Szüntelenül változó és globalizálódó világunk természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági folyamatainak megismeréséhez és megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás és információszerezés, valamint a nyitott gondolkodás. Ezért a megnevezett tartalmi elemek elsajátítása elképzelhetetlen a tanulók egyre önállóbbá váló információszerező tevékenysége nélkül. Így a tanítási-tanulási folyamatban nagy hangsúlyt kap az információszerezés és -feldolgozás képességének fejlesztése, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek hasznosítására. A tanítási-tanulási folyamat kiemelt célja a folyamatos önképzés iránti igény, valamint az élethosszig tartó tanulás képességének kialakítása. Hazánk és a világ társadalom földrajzi jellemzőinek bemutatásával a tantárgy oktatása elősegíti a szociális és állampolgári kompetencia fejlődését. Napjaink társadalmi-gazdasági folyamatainak megismertetése nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, a változásokhoz alkalmazkodó és vállalkozóképes állampolgárrá válhassanak.

A földrajzoktatás céljai és feladatai a szakközépiskolában

A földrajz tantárgy megismerteti a tanulókat a földrajzi környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőivel. Az alapozó szakasz tantervi előzményeire építve elősegíti, hogy megismerjék az ember életterületét szolgáló Földet, a természet és a társadalom főbb sajátosságait, jelenségeit, folyamatait, valamint azok kölcsönhatásait.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: es_ely@net.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Tananyaga komplex és több szempontból is szemléletformáló, hiszen a földrajzi-környezeti jelenségeket, folyamatokat összefüggéseikben vizsgálja, a természettudományok, a társadalomtudományok, valamint az egyéb környezettudományok szempontjai szerint. Tananyaga az életkori sajátosságoknak megfelelően az általános természeti és társadalmi-gazdasági folyamatok térbeli és időbeli változásainak vizsgálatával, az összefüggések és a kölcsönhatások feltárásával valósítja meg szemléletformáló szerepét.

A földrajz tantárgy célja, hogy a tanulók felismerjék az élettelen és az élő természet folyamatainak társadalomra gyakorolt hatásait, azok időbeli változásait. Lássák, hogy a társadalom működése hogyan hat vissza a földrajzi környezetre. Tudjanak általánosítani és szintetizálni, lássák a földrajzi-környezeti jelenségek és főbb folyamatok helyét a földi rendszerben. A természet és a társadalom kölcsönhatásainak, összefüggéseinek megismerése nyomán fejlődjön ki a tanulóknál a környezettudatos gondolkodás.

Célja, hogy a tanulók el tudják helyezni Magyarországot és Európát a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban, kialakuljon bennük a nemzeti és az európai identitástudat, a különböző társadalmi csoportok, nemzetiségek, népek életformája, kultúrája, értékei iránti tisztelet. A földrajzoktatás célja továbbá, hogy a történeti-földrajzi szemlélet kialakításával felismertesse a földrajzi helyzet időben változó megítélését. Ismertesse meg az egyre növekvő társadalmi igények kielégítéséért folyó termelőtevékenységet és annak eltérő vonásait, teljesítményeit a Föld különböző térségeiben. Ismertesse fel a társadalmi-gazdasági életben jelenlévő többszörös, kölcsönös függőséget, a termelés és a fogyasztás viszonyát, növekedésük korlátait és következményeit, ezzel együtt a Föld globális problémáit. Fejlessze ki a tanulóknál az aktív részvétel készségét közösségük, régiójuk, országuk problémáinak megoldásában. Alapozza meg a rövid és hosszútávon érvényesülő gazdaságosság mérlegelésével a választott szakterületen a felelős, környezetkímélő munkavégzést.

A tantárgy tudatosítja a tanulóknál, hogy a Föld egységes rendszer, amelyben az ember természeti és társadalmi lényként él. Megmutatja, hogy az ember társadalmi-gazdasági tevékenysége során jelentősen átalakította, és ma is alakítja környezetét. Ennek egyszerű korlátozása, a környezet és az ember érdekeit egyaránt figyelembe vevő, tudatos környezeti magatartást, az erőforrások tervszerű felhasználását, sőt a nemzetek közötti összefogást kívánja.

A szakközépiskolai földrajzoktatás az életkori sajátosságoknak és a szakirányú képzés igényeinek figyelembevételével magasabb szinten továbbfejleszti, elmélyíti és differenciálja a tanulók alapozó szakaszban megszerzett tudását és képességeit. A tanuláshoz olyan fejlesztési, illetve a tanulás tanulását segítő stratégiákra kell épülnie, amelyek figyelembe veszik a tanulók eltérő ismeret- és képességszintjéből adódó sajátosságait, illetve eltérő ismeret-felhasználói igényeit és a differenciált oktatás elveinek alkalmazásával fejleszti tovább a földrajzi kompetenciákat az egyén képességeinek, adottságainak megfelelő ütemben.

A szakközépiskolai földrajzoktatás komplex ismeretanyaga révén segíti a tanulók pályaelektíváját, a szakképzésbe való bekapcsolódását, a változások iránti fogékonyság fejlesztésével folyamatos önképzésre, helyállásra ösztönöz. Ezzel együtt biztosítja annak lehetőségét, hogy a tanulók felkészülhessenek a sikeres érettségi vizsgára. Hozzájárul ahhoz, hogy az iskolából kilépő diákok eligazodjanak a globalizálódó világ társadalmi-gazdasági és környezeti folyamataiban, képesek legyenek felelős döntéshozatalra állampolgári szerepeik gyakorlása során.

Fejlesztési követelmények

A tananyag feldolgozása során el kell érni, hogy a tanulók ismerjék a földi képződményeket, a természeti és a társadalmi jelenségeket, folyamatokat és ezek főbb összefüggéseit, a megismerés során legyenek képesek a földrajzi gondolkodás alkalmazására. Az általános természet földrajzi és az általános társadalom földrajzi témakörök áttekintésekor alkalmazzák regionális földrajzi ismereteiket, legyenek képesek a földrajzi térben is időben való tájékozódásra. Értelmezzék a természeti feltételek és a társadalmi-gazdasági jellemzők közötti kapcsolatokat a földrajzi térben. Ismerjék fel a helyi, a regionális és a globális történések összefüggéseit, különböző szintű következményeit.

A földrajzi tanulmányok befejezésekor a tanulók biztonssággal tudjanak eligazodni a természeti és a társadalmi-gazdasági környezetben. Használják fel földrajzi ismereteiket a mindennapi élet szempontjából fontos döntések meghozatalakor. Legyenek képesek gazdasági-pénzügyi ismereteik birtokában a kezdeményező, kreatív, vállalkozó állampolgár szerepének betöltésére.

Legyenek képesek földrajzi kompetenciáik szintjének reális értékelésére. Alakuljon ki bennük az igény arra, hogy későbbi életük folyamán önállóan tovább gyarapítsák földrajzi-környezeti ismereteiket és képességeiket. Legyenek birtokában a földrajzi ismeretek elsajátítást segítő hatékony tanulási módszereknek. Váljanak alkalmassá a nemzeti, az európai és az egyetemes természeti és kulturális értékek befogadására, legyenek képesek felismerni az azokban rejlő esztétikai értéket.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A szakközépiskolai földrajztanítás során el kell érni, hogy a tanulók önállóan tudják elemezni a természetföldrajzi és a társadalmi-gazdasági történeteket. Elsősorban arra kell törekedni, hogy rendszerben gondolkodjanak és szintetizálják korábbi ismereteiket, biztonsággal tájékozódjanak a Földön lezajló folyamatokban, térben és időben egyaránt. Rendelkezzenek valós képzetekkel a környezeti elemek méreteiről, a számszerűen ki fejezhető adatok és az időbeli változások nagyságrendjéről. El kell érni, hogy képesek legyenek különböző földrajzi adatsorok és mutatószámok alapján a tendenciák megfogalmazására. Alkalmazzák a kommunikációs, a kooperatív, a matematikai és a gondolkodási képességeket pl. az adatok értelmezése és feldolgozása, a problémák felismerése és megoldása, az általános törvényszerűségek felismerése és az ítéletalkotás során. Legyenek képesek együttműködni a földrajzi-környezeti tartalmú feladatok megoldásakor. Legyenek képesek információszerezésre a speciális információhordozókból (tematikus és különböző méretarányú térképek, szak- és ismeretterjesztő irodalom, folyóiratok, statisztikai kiadványok, lexikonok, almanachok, CD-ROM, internet, kiállítások, filmek). Legyenek képesek a digitális kompetenciák alkalmazására a földrajzi tartalmú információk megszerzésében és feldolgozásában. Tapasztalataikat szabatosan fogalmazzák meg, véleményüket támasszák alá érvekkel a vitákban. A földrajzórák is járuljanak hozzá ahhoz, hogy jártasságot szerezzenek az emberiség és a környezet szempontjából egyaránt előnyös döntéshozatalban.

A földrajzoktatásra fordítandó időkeret a szakközépiskolában

A tantárgy oktatására 9-10 év folyamán összesen 111 óra áll rendelkezésre. Az óraszámok évfolyamok közötti felhasználásának módjáról, arányáról az intézmény a lehetőségek, a sajátos helyi igények figyelembe vételével önállóan dönthet, amelyet a pedagógiai programjában is rögzít.

Belépő tevékenységek

Különböző természetföldrajzi, környezeti és társadalmi-gazdasági témákat feldolgozó tematikus térképek logikai és összehasonlító elemzése, összefüggések bemutatása.

A témákhoz kapcsolódó topográfiai fogalmak, jelenségek felismerése kontúrtérképen.

Egyszerű térképi ábrázolások készítése.

Légköri jelenségek felismerése, összehasonlítása időjárási térképeken és műholdfelvételeken.

Digitális térképeken közölt információk leolvasása, értelmezése. Digitális útvonaltervező használata.

Az egyes térségek, régiók világgazdasági szerepének összehasonlítása különböző statisztikai mutatók, tematikus térképek alapján.

A gazdasági ágazatok szerepét, jelentőségét bemutató statisztikai adatok, diagramok összehasonlító elemzése.

A Föld fő mozgástípusainak és azok következményeinek magyarázata különböző típusú ábrák és modellek segítségével. Egyszerű modellek, folyamatábrák, magyarázó ábrák készítése.

Az egyes geoszféra szerkezeti felépítésének, természetföldrajzi jelenségeinek és folyamatainak bemutatása, értelmezése különböző típusú ábrák, képek és modellek alapján.

Felszínfejlődési folyamatok és felszínformák felismerése képek és ábrák (pl. keresztmetszvények, tömbszvények és folyamatábrák) alapján.

Földtörténeti események elhelyezése időoszlopon.

Éghajlati diagramok felismerése, elemzése, kapcsolása a földrajzi övezetességhez, a tájakhoz.

Népesség- és településföldrajzi jellemzők bemutatása képek, térképek, diagramok, statisztikai adatok, alaprajzok, leírások alapján. A demográfiai folyamatok időbeli egymásutánosságának bemutatása példák alapján.

Különböző nyomtatott és elektronikus forrásokból gyűjtött gazdasági-pénzügyi adatok alapján táblázatok, grafikonok, rangsorok, tematikus térképek készítése. Az ábrázolt adatok értelmezése.

Földtörténeti időoszlop, kortáblázat készítése, a földtörténet fő eseményeivel kapcsolatban.

Magyarázó rajz készítése ciklonról, anticiklonról és időjárási frontokról. A mindennapi életre gyakorolt hatásuk bemutatása példák alapján.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Időjárás elemekkel kapcsolatos adatok grafikus ábrázolása.

Helymeghatározási és időszámítási feladatok önálló megoldása.

Számítási feladatok a középhőmérséklettel, a hőingadozással, a vízrajzi jellemzőkkel és a népesedéssel, árfolyamváltozással, tőzsdei folyamatokkal, gazdasági növekedés ütemével kapcsolatban.

Egyszerű számítási feladatok megoldása, pl.: árfolyamváltozással, tőzsdei folyamatokkal, gazdasági növekedés ütemével kapcsolatban.

Ásvány- és kőzetvizsgálati gyakorlatok.

Időjárás- és vízállásjelentés értelmezése. Egyszerű időjárás prognózis megfogalmazása az adatok alapján.

Adatok gyűjtése különféle nyomtatott forrásokból, illetve internetes szakirányú honlapok felhasználásával az adott témákhoz kapcsolódóan.

Adatok gyűjtése az egyes termékek, termékcsoportok világpiaci szerepének változásáról, az információs szolgáltatás fejlődéséről.

Információk gyűjtése az egyes kontinenseken vagy régiókban lezajlott gazdasági fejlődés jellemző vonásairól gazdaságtörténeti térképek felhasználásával.

Sajtó-, tv- és internet-figyelő: aktualitások gyűjtése regionális és globális környezeti problémákról, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatokról, az emberi tevékenység következtében károsodott tájak, térségek helyreállításáról.

Információk gyűjtése sajtóból, hírműsorokból a globalizálódó világ jellemző vonásairól.

A hazai gazdasági-pénzügyi, tőzsdei folyamatok nyomán következő internetes források felhasználásával. A folyamatok jellemzőinek összefoglalása.

Aktuális cikkek, adatsorok, diagramok csoportmunkában történő feldolgozása, véleményalkotás, illetve következtetések megfogalmazása az adott témakörökhöz kapcsolódóan.

Leírások gyűjtése és elemzése a természeti katasztrófákról, az elhárítás és a károk mérséklésének lehetőségeiről, a környezet fokozatos átalakításáról, a természeti feltételek szerepének átértékelődéséről.

Szituációs játék, helyzetgyakorlat egy esetleges természeti vagy környezeti katasztrófa idején történő helyes magatartás forma bemutatására.

Tanulói kiselőadás, prezentáció készítése a feldolgozott témákhoz kapcsolódóan ismeretterjesztő- és szakirodalom, illetve digitális információ források felhasználásával.

Terméklisták összeállítása, poszter kiállítás a különböző multinacionális cégek termékeiből.

Tanulói kiselőadás az egyes témákhoz kapcsolódóan önálló vagy csoportos információgyűjtés alapján.

A mindennapi környezetvédelem lehetőségeinek bemutatása prezentáció összeállításával.

Projekt feladatok megoldása egyéni vagy csoport munkában az egyes témakörökhöz kapcsolódóan: pl. a lakókörnyezet közelébe települt transznacionális vállalatok tevékenységének bemutatása, a legközelebbi ipari park tevékenységének bemutatása, a szolgáltatások jellemzőinek változása, környezetszennyezés és mérséklésének lehetőségei a lakókörnyezetben stb..

Szituációs játék például ipari park létesítéséről, multinacionális vállalatok terjeszkedéséről, vállalkozás alapításáról.

Vita az éghajlatváltozások okairól és lehetséges következményeiről cikkek alapján.

Véleményütköztetés és érvelés a globalizálódó világ és a nemzeti gazdaságok érdekellentéteiről. Döntéshozói szerep gyakorlása a környezeti problémák kialakulásával és mérséklési lehetőségeivel kapcsolatos szituációs játékokban, helyzetgyakorlatokban.

Fotókiállítás szervezése természeti értékeink bemutatására.

A tőzsde működésének modellezése, pl. csokoládé tőzsde.

Projekt feladat: Természetföldrajzi megfigyelések (időjárás, vízrajz, talaj stb.) tervezése és kivitelezése. Az adatok feldolgozása. Következtetések megfogalmazása a mérések alapján.

Projekt feladat: A Föld jellemző demográfiai és urbanizációs folyamatainak vizsgálata csoportmunkában történő információgyűjtés alapján.

Projekt feladat: Egy geoszféra környezeti problémáinak bemutatása. Megoldási lehetőségek megfogalmazása és érvekkel történő alátámasztása

Projekt feladat: Az Európai Unió bővítésének és az együttműködés különböző területeinek bemutatása poszter bemutató formájában.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Projekt feladat: Tőzsdefigyelő – egy adott időszak vagy egy tevékenységi körhöz tartozó vállalatokra jellemző tőzsdei folyamatok vizsgálata.

Projekt feladat: Alapíts vállalkozást! Mire, miért, hogyan?

Projekt feladat: Szolgáltatások: régen és ma, faluban és nagyvárosban, a fejlődő és a fejlett világban.

Látogatás a Budapesti Értéktőzsdén.

Látogatás termelő üzemben (Audi, Suzuki, élelmiszeripari üzem stb.) vagy szolgáltató intézményben (pl. elektromos művek, távfűtő művek, szennyvíztisztító).

Látogatás egy ipari parkban.

Témakörök	Tartalmak
Térképi ismeretek	A térkép és a valóság kapcsolata. A térképi ábrázolás módszerei. A térkép mint információforrás. Helymeghatározás, mérés, számítás térkép segítségével.
Kozmikus környezetünk	<i>A Naprendszer</i> A Naprendszer felépítése, elhelyezkedése a világegyetemben. A Naprendszerben megnyilvánuló törvényszerűségek <i>A Föld mint égitest</i> A Föld mozgásai és azok következményei. A napi és az évi időszámítás. A helyi és a zónaidő számítása. <i>Az űrkutatás a Föld szolgálatában</i> Az űrkutatás eredményeinek felhasználása a mindennapi életben és a gazdaságban.
A geoszférák földrajza	<i>Tájékozódás a földtörténeti időben</i> <i>A kőzetburok földrajza</i> Földünk gömbhéjas szerkezete. A kőzetburok felépítése. A lemeztectonika alapjai. A Föld nagyszerkezeti egységei és kapcsolatuk az ásványkincsekkel. A kőzetburokban lejátszódó folyamatok kísérőjelenségei és részfolyamatai: a gyűrődés, a vetődés, a vulkánosság és a földrengés. Az ásványok és a kőzetek keletkezése, tulajdonságaik, csoportosításuk, felhasználásuk lehetőségei. <i>A légkör földrajza</i> A légkör anyagi összetétele, szerkezete.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az időjárási-éghajlati elemek és változásaik.
A légkör alap folyamatai: felmelegedés, csapadékképződés, légmozgások.
Ciklonok, anticiklonok, időjárási frontok.
Az időjárás-változások hatása a mindennapi életre.
Az általános légkörczés.

A vízburok földrajza

A vízburok tagolódása, víztípusai.
A tengervíz tulajdonságai és mozgásai.
Az a világtenger természeti erőforrásai.
A szárazföld vizeinek típusai, felhasználásuk.
A vízgazdálkodás. A víz mint erőforrás.

A talaj földrajza

A talaj kialakulása, szerkezete.
A Föld jellemző talajfajtái. A talajok hasznosítása.

A Föld felszínformái

A belső és a külső erők szerepe a felszín fejlődésében.
A jellegzetes felszínformák, kialakulásuk és átalakulásuk.

A földi szférák környezeti problémái

Az éghajlatváltozás, a levegő, a talajok és a vizek szennyezése, a gazdasági tevékenységek környezetkárosító hatása.

A földrajzi övezetesség

Éghajlati övezetesség

A szoláris és a valódi éghajlati övezetek, övek kialakulása az éghajlatok jellemzői.

A földrajzi övezetesség

A vízszintes és a függőleges övezetesség rendszere.
A forró, a mérsékelt, a hideg övezet és tagolódásuk.
Az élővilág, a talaj, a vízrajzi jellemzők, a felszínformálódás éghajlattól függő övezetessége. Kölcsönhatások, összefüggések bemutatása.
A természet földrajzi övezetesség hatása a gazdasági életre.

Népesség- és

A Föld népessége

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreset.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

településföldrajz

A népességszám időbeli és térbeli változásai.
A népesség összetétele, eloszlásának területi különbségei.
A népesség térbeli mozgásai.

Települések a Földön

A települések területi elhelyezkedését meghatározó tényezők.
A településtípusok és jellemzőik.
A városodás és a városiasodás. A nagyvárosi élet jellemzői.

A világ változó társadalmi-gazdasági képe

A gazdasági élet szerkezetének átalakulása

A gazdasági ágazatok fő telepítő tényezői és azok jelentőségének átértékelődése.
A gazdasági szektorok jellemzői, szerepük változásai.

A világgazdaság jellemző folyamatai

A globalizáció, az integrálódás, a regionális folyamatok, és a nemzetgazdaság kapcsolata.
A világgazdasági szerepek történeti és területi változása.
A nemzetközi együttműködés lehetőségei, a nemzetközi szervezetek szerepe a világ társadalmi-gazdasági életének alakításában.
A piaccgazdaság. A multinacionális vállalatok szerepe.
A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolatai.

A működőtőke és a pénz világa

A nemzetközi tőkeáramlás. A pénz szerepe napjaink világgazdaságában.
A pénz szerepe a hétköznapi életben: banki, tőzsdei folyamatok, vállalkozások.

A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok

A világgazdasági pólusok

A gazdasági pólusok kialakulása és a világgazdaságban betöltött szerepük változása: Kelet- és Délkelet-Ázsia, Észak-Amerika, Európai Unió.

A fejlődő országok

Általános problémáik és eltérő fejlettségű csoportjaik, helyük és szerepük a világgazdaságban. A felzárkózás lehetőségei.

Magyarország

HEFOP 3.1.3.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netv.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Hazánk helye és szerepe a nemzetközi, kiemelten az európai társadalmi-gazdasági folyamatokban.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás hatása a társadalmi-gazdasági fejlődésre.

A gazdasági rendszerváltásból adódó sajátosságok, gazdaságunk jellemzői.

A globális környezeti problémák földrajzi vonatkozásai

A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei

A demográfiai robbanás, az élelmezési válság, a nyersanyag- és energiaválság, valamint az urbanizáció környezeti következményei. A problémák mérséklésének lehetséges módjai.

A környezeti válság kialakulása

A különböző geoszféra-ért környezeti károsodások kölcsönhatásai.

A regionális és a globális környezeti veszélyek összefüggései. Az egyén felelőssége és szerepe a környezeti problémák kialakulásában, illetve mérséklésében.

A harmonikus és fenntartható fejlesztés elvei, a megvalósítás korlátai.

A tananyag feldolgozásához szükséges topográfiai fogalmak

A közép-fokú földrajzoktatás az általános iskolában megismert névanyag új szempontok szerinti feldolgozását és alkalmazását is szükségessé teszi.

Új topográfiai fogalmak

Afrikai-lemez, Antarktisz-lemez, Atacama-sivatag, Ausztrál-Indiái-lemez, Azori-szigetek, Csendes-óceáni-lemez, Dél-amerikai-lemez, Észak-amerikai-lemez, Eurázsiai-hegységrendszer, Eurázsiai-lemez, Fülöp-lemez, Gondwana, Japán-árok, Kaledóniai-hegységrendszer, Krakatau, Laurázsia, Lengyel-tóhátság, Líbiai-sivatag, Mariana-árok, Mount St. Helens, Namib-sivatag, Nasca-lemez, Pacifikus-hegységrendszer, Pangea, Popocatepetl, Szent Gotthárd-hágó, Takla-Makán, Teleki-vulkán, Turáni-al föld, Variszkuszi-hegységrendszer, Vereckei-hágó; Boden-tó, Brahmaputra, Csád-tó, Duna-delta, Erie-tó, Eufrátesz, Felső-tó, Genfi-tó, Gyilkos-tó, Hévízi-tó, Huron-tó, Holt-tenger, IJssel-tó, Ladoga-tó, La Plata, Mekong, Michigan-tó, Niagará-vízesés, Ontario-tó, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Szent Anna-tó, Watt-tenger; Asszuáni Nagy-gát, Europort, Randstad, Száhel-öv; Szilícium-völgy, Gibraltar.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló tudjon egyszerű helymeghatározási és térképészeti számításokat végezni. Legyen képes egyszerű időszámítási feladatokat megoldani. Tudjon tájékozódni a földrajzi térben és időben. Tudja bemutatni a földi szférák szerkezetét, felépítését, legfontosabb folyamatait ábrák és modellek segítségével. Mutassa be az egyes szférák jellemző folyamatainak hatását a mindennapi életre. Ismertesse a földi szférákat veszélyeztető, környezetkárosító folyamatokat, tudjon azokra példákat mondani. Nevezzen meg a környezetkárosítás mérséklését elősegítő megoldásokat, lehetőségeket. Tematikus térképek segítségével tudja bemutatni a környezetkárosító tényezők földrajzi megjelölését. Következtesen ezekből a globális veszélyek kialakulására. Magyarázza meg példák alapján a természeti környezet és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti alapvető összefüggéseket. Tudja példákkal alátámasztani a növekvő termelési és fogyasztási igények környezeti hatásait.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevares.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Tudjon gazdasági, pénzügyi információkat leolvasni diagramokról, tematikus térképekről. Legyen képes egyszerű gazdasági-pénzügyi számítási feladatok megoldására. A tanuló tudja jellemezni a gazdasági élet legfontosabb ágait, ágazatait, mutassa be szerepük, jelentőségük változását. Tudja értelmezni a különböző integrációk világgazdaságban betöltött szerepét. Legyen képes bemutatni a világgazdasági pólusok helyét, szerepét a világ társadalmi-gazdasági rendszerében, kapcsolatukat a fejlődő világgal. Ismerje a piacgazdaság működésének az egyén életvitelét is befolyásoló sajátosságait. Legyen képes nyomtatott és elektronikus forrásokból a témához kapcsolódó információk gyűjtésére, rendszerezésére és értelmezésére. Legyen képes ábrákból, képekről, diagramokról információk leolvasására, illetve azok értelmezésére. Tudja az egyes témához kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismereteit röviden összefoglalni szóban, illetve írásban. Legyen képes a témához kapcsolódóan érveken alapuló önálló vélemény megfogalmazására.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés eredményességének vizsgálata. Az iskola pedagógiai programjában meghatározott módon értékeljük.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük.

A fejlődő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, és alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása. Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése.
- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban. Az információszerzés különféle módszereinek alkalmazása (pl. keresés forrásanyagban).
- Szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összhangja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, és az ismereteiknek megfelelő szinten legyenek képesek az így szerzett információk kritikus értékelésére. A felelősségvállalás attitűdjének kialakítása, magasabb rendű műveletek - analízis, szintézis.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. Formái:

- Folyamatos órai ellenőrzés és értékelés, például ellenőrző kérdések, gondolkodtató kérdések formájában vagy egy-egy gyakorlati részfeladat megoldása kapcsán.
- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy résztémából.
- Gyakorlati tevékenységek (pl. egy természeti vagy társadalmi-gazdasági folyamat modellezése, diagramszerkesztés stb.). Terepi munka.
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése, prezentáció.
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.
- Vitaszituációkban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

BIOLÓGIA ÉS EGÉSZSÉGTAN

A szakközépiskolai biológia kerettanterv és a Nemzeti Alaptanterv viszonya

A szakközépiskolai biológia kerettantervben ki-fejződő értékrendszer tükrözi a Nat-ban meghatározott közös értékeket, azonosíthatók benne a Nat-ban kiemelt kompetenciák.

A szakközépiskolai biológia kerettantervben foglaltak alkalmasak a kompetenciák fejlesztésére, meghatároznak egy koherens szaktudományi műveltségképet, segítik a differenciált tanulást és útmutatásokkal szolgálnak mind a kiemelt, mind a műveltségi területhez rendelt fejlesztési feladatok teljesítéséhez.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevet.h.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A szakközépiskolai biológia kerettanterv oly módon igyekszik meghatározni a tantárgy tartalmi követelményeit és fejlesztési feladatait, hogy ezzel elősegítse az iskolai nevelés és oktatás hozzájárulását a környezeti és gazdasági fenntarthatóság kialakulásához és a társadalom felelősségtudatának erősödéséhez. Figyelmet fordít az emberiség előtt álló közös, globális természeti- környezeti problémákra, hangsúlyozva az egyén és a kisebb és nagyobb közösségek felelősségét a veszélyek csökkentésében, elhárításában.

A szakközépiskolai biológia kerettanterv alapvető céljának tekinti tanulókat a felnőtt életének sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést, a személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulási eljárások és módszerek terjedésének elősegítését.

A szakközépiskolai biológia kerettanterv és a kulcskompetenciák fejlesztése

A biológia tanításának – a szakközépiskolai oktatási rendszer egyik elemeként – szerepe van abban, hogy a tanulók megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a személyes boldogulásukhoz és fejlődésükhöz, az aktív állampolgári létezéshez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Természetesen a szakközépiskolai biológia kerettanterv a tantárgy jellegéből adódóan nem egyformán kínál lehetőséget minden kulcskompetencia fejlesztésére – de ha eltérő mértékben is, mindegyik kulcskompetencia fejlesztése lehetséges a tantárgy segítségével.

A biológia oktatásának központi eleme a szakközépiskolában is a természettudományos kompetencia fejlesztése. A természettudományos kompetencia fejlesztésével a tanuló készséget és képességet szerez arra, hogy az ismeretek és módszerek felhasználásával, az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjon, előrejelzéseket tegyen, irányítsa cselekvéseit a hétköznapokban.

Ugyancsak magában foglalja a természettudományos kompetencia az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség kialakítását.

A természettudományos kompetencia birtokában a tanuló képes lesz mozgósítani természettudományos műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Képes lesz kritikusan szemlélni az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokat, és képes lesz cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében lokálisan, és globális vonatkozásokban egyaránt.

A természettudományos kompetencia egyik speciális területe, fejlesztési iránya a környezettudatosságra nevelés. Ennek célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezetmegővésre, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, akkor képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásnak a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelveknek kell lennie egyéni és közösségi szinten egyaránt.

A biológiaórákon a környezeti nevelés során a tanulók megismerik azokat a folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Megismerik a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében. Bekapcsolódhatnak közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, és lehetővé válik, hogy életmódjukban a természet tisztelete, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá.

A biológia oktatásában a szakközépiskolában is kiemelt szerepet kap, a természettudományos kompetencia fejlesztése mellett, a nyelvi, elsősorban anyanyelvi kommunikáció fejlesztése. Ennek birtokában a tanuló képes lesz a tantárgyi témákban szóban és írásban kommunikálni.

Képes lesz felhasználni a különféle tudományos-ismeretterjesztő szövegeket, összegyűjteni és feldolgozni belőlük a releváns információkat, és képes lesz saját gondolatait a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

Kövessy Erzsébet Szakképzőiskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevet.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A szakközépiskolai biológia oktatásának számos területe alkalmas a matematikai kompetencia fejlesztésére is, hiszen ez a kompetencia lényegében egyfajta matematikai gondolkodás alkalmazásának képessége, akár a mindennapok problémáinak megoldására is. A biológiában elsősorban a matematikai kompetenciának azon területeit fejleszthetjük, amelyek a modellalkotással és a modellek alkalmazásával kapcsolatosak.

Ennek értelmében a tanuló képes lesz alkalmazni az alapvető matematikai elveket az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni bizonyos biológiai kísérleti eredményeket. Törekedni fog arra, hogy a magyarázatok, bizonyítások esetében a dolgok logikus okát és érvényességét keresse.

A biológia tanítása nem nélkülözheti a digitális kompetencia fejlesztését a szakközépiskolában sem. Ez magában foglalja az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát az ismeretek megszerzésének és továbbadásának folyamatában egyaránt.

Ennek értelmében a tanuló képes lesz a biológia tudományának megfelelő formában és módon használni a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információátvitel-kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő prezentáció-kommunikáció.

A biológia tanulása során az ismeretszerzés folyamata nem nélkülözheti a hatékony, önálló tanulást. A tanuló tehát legyen képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is.

Ennek feltétele, hogy a tanuló ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és tudásának erős és gyenge pontjait, valamint legyen képes a saját tanulási stratégiájának kialakítására, a motivációjának folyamatos fenntartására. Ugyancsak képesnek kell lennie a közös munkára és tudásának másokkal való megosztására, munkájának értékelésére és szükség esetén információ és támogatás kérésére.

A szakközépiskolai biológiának több olyan témaköre is van, amely alkalmas a szociális és társadalmi kompetencia elmélyítésére. Ezekben megismertethetjük a tanulókkal a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételeit, bemutathatjuk a magatartás olyan formáit, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalomban.

A tanuló rendelkezik saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel és megérti az egészséges életvitelnek ebben játszott meghatározó szerepét. Ismerni fogja az egyénnel, a csoporttal, a nemek közötti egyenlőséggel, a megkülönböztetés-mentességgel, a társadalommal és az emberi kultúrával kapcsolatos biológiai-pszichológiai tényeket. Törekedünk arra, hogy a tanulóban kialakuljon az a képesség, hogy figyelembe vegyen és megértse különböző nézőpontokat és leküzdje előítéleteit.

Ez a terület alkalmas az énkép és önismeret fejlesztésére. Segítség ad az egyén önmagához való viszonyának alakításában, az önmegismerés, az önkontroll és az önfejlesztés igényének kialakításában.

A tanulók a szakközépiskolai biológia tananyag feldolgozása során megismerik népünk kulturális örökségének a biológia tudományát jellemző részét is. Tanulmányozzák a kiemelkedő magyar tudósok tevékenységét, munkásságát, megismerik a hazai természeti kincseit. Megismerik az egyetemes emberi civilizáció legnagyobb hatású tudományos eredményeit. Megismerik az emberiség közös, globális problémáit, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködések.

A természettudományos és szociális kompetencia sajátos szinergiája a testi és lelki egészség megőrzésének területe. Az iskolai oktatás során kiemelt feladat a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelése. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékévé váló tiszteletére is nevel. Fel kell készíteni a tanulókat arra, hogy önálló, életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani. Elő kell segíteni, hogy a tanulóban kialakuljon a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartás. Figyelmet kell fordítani a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésére, a szexuális kultúra és magatartás kérdéseire, a családi életre és a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

- Célok és feladatok

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevet.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Szakközépiskolában a biológiatanítás célja az elméleti ismeretátadás, a gyakorlati készségfejlesztés és a tanulók természettudományos szemléletének formálása során, ezek egységében valósul meg.

Nem elmélyült tudományos ismeretátadás a cél, hanem a már meglévő ismeretek kiegészítésével összegzésre, szintézisre törekvés. Az általános iskolai tudásra alapozva a tanulók megismerik az élő természet működésének legfontosabb törvényszerűségeit. A rendszerező gondolkodás kialakítását segíti annak tudatosítása, hogy mikor, mi és miért történik természetes és mesterséges környezetünkben. El kell érni, hogy a diákok ismerjék saját testük felépítésének és működésének alapjait, az egészséges életmód szabályait.

Az új ismeretek feldolgozása során a mindennapi élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva nyilvánvalóvá kell tenni, hogy az elsajátítandó tudás elsősorban nem önmagáért szükséges, hanem a napi tapasztalatokkal együtt megalapozza a környező világ jelenségeinek megértését, és lehetővé teszi ezek befolyásolását.

A szakközépiskolában a biológia oktatása az általános képzés és a szakképzés igényeinek megfelelően hasznosítható tudást közvetít. A biológia tanításának – a többi tantárggyal együtt – az is a célja, hogy kialakuljon az új ismeretek önálló megszerzésének és alkalmazásának képessége. Alapvető feladata, hogy az ismeretek elsajátítása folyamán képessé tegye a tanulókat arra, hogy logikus összefüggésekben, rendszerekben gondolkodjanak.

Képesek legyenek biológiai objektumokkal kapcsolatosan természettudományos megismerési módszereket használni.

A biológia tantárgy tanulói megfigyelések és vizsgálatok, tanulókísérletek szervezésével, vizsgálati eljárások bemutatásával megalapozza a közvetlen ismeretszerzés élményét és kialakítja annak igényét. Csoportos tevékenységekkel elősegíti az együttműködésre vonatkozó készségek kialakulását.

A biológiatanítás feladata az általános műveltség részeként olyan természetszemlélet és biológiai tudat kialakítása, mely az élet minden formájának a tiszteletére neveli a tanulókat azáltal, hogy szemlélteti az élőlények és az életközösségek változatoságát és beláttatja a biológiai sokféleség fontosságát. Felhívja a figyelmet azokra a problémákra, amelyek az élővilág sokféleségét veszélyeztetik, és amelyekkel az emberiségnek szembe kell néznie a jövőben. Rámutat az életközösségek szerveződésében felismerhető alapvető összefüggésekre. Bemutatja és alátámasztja az élővilág egységét és azt, hogy ennek a rendszernek az ember is része.

Ismerteti az emberi szervezet felépítésének és működésének lényeges sajátosságait, és biztosítja az életmóddal kapcsolatos alternatívák helyes kiválasztásához szükséges tájékozottságot. Segíti az ember és ember, valamint ember és környezete közötti együttélési szabályok megértését.

Célja továbbá, hogy az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolat tudatosításával növelje az élővilág fennmaradásának és az emberek egészséges életének esélyeit.

A szakközépiskola működésének egészébe integrálódva a biológia tantárgy fontos célja, hogy a maga eszközeivel megkönnyítse a szocializációt, a társadalmi környezetbe történő beilleszkedést.

Fejlesztési követelmények

Keltjük fel a tanuló érdeklődését a biológiai jelenségek, folyamatok iránt. Tegyük képessé a tanulót a biológiai jelenségek megfigyelésére, egyszerűbb vizsgálatok, kísérletek önállóan elvégzésére. A biológiai kísérletek kapcsán legyen képes megállapítani, hogy mely tényezők miként változnak meg, tanári segítséggel rendezze a megfigyelések, mérések, kísérletek során nyert adatokat.

Tegyük képessé a tanulót a kísérleti eszközök megismerésére, használatára, egyszerűbb kísérleti eszközök készítése. A vizsgálatok, kísérletek eredményeinek értelmezésére a tanult összefüggések, elméletek fényében.

Ismertessük meg a tanulóval a szűkebb, illetve a tágabb környezetben előforduló különböző szerveződési szintű élőlények alapvető tulajdonságait, az élő anyag jellemzőit.

Tegyük képessé a tanulót arra, hogy magyarázni tudja ismereteinek mennyisége és mélysége szerint a biológiai művelődési anyagban feldolgozott jelenségekhez, folyamatokhoz hasonlókat is, és használja, alkalmazza a mindennapi élet feladatainak, problémáinak megoldásában a biológiai művelődési anyag elsajátítása során szerzett jártasságait, képességeit, készségeit. Legyen némi gyakorlata a hasonló, illetve eltérő tulajdonságok, jellemzők alapján a biológiai objektumok, jelenségek, folyamatok csoportosításában, rendszerezésében. Törekedjen a vizsgálatok, kísérletek eredményeinek értelmezésére.

Segítsük elő a tanulóban az önálló ismeretszerzés igényének kialakulását. Tegyük képessé a tanulót a természeti jelenségekkel kapcsolatos saját elképzelések és a tanult tudományos elméletek megfogalmazására, a tanultaknak magyarázatokban, előrejelzésekben és cselekvésben való alkalmazására, az ismeretszerzés folyamatának és eredményének kritikus értékelésére.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@neteveteres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Tegyük képessé a tanulót, hogy ismeretszerzési tevékenységében használni tudja a nyomtatott, illetve az elektronikus információhordozókat és értse az életkorának, szellemi fejlettségének megfelelő szintű biológiai ismeretterjesztő könyvek, cikkek, elektronikus médiumok biológiával kapcsolatos információit. A különböző forrásokból szerzett ismereteit legyen képes összevetni, kritikusan értelmezni.

Segítsük a tanulót, hogy a megfigyelései, vizsgálatai, kísérletei során szerzett ismereteit szellemi fejlettségének megfelelő szinten – a legfontosabb szakmai fejlesztéseket helyes használatával – tudja megfogalmazni; írásban, egyszerű vázlatrajzokon rögzíteni; leolvasni, értelmezni a biológiai jelenségekkel, folyamatokkal kapcsolatos diagramok, ábrák információtartalmát.

Tegyük képessé a tanulót ismereteinek, a vizsgálatai eredményeinek átfogó, különböző médiaeszközöket használó, informatív és esztétikus bemutatására.

Tudatosítsuk a tanulóban, hogy a biológiai jelenségek, folyamatok egyik alapvető jellemzője az idő; az idő múlásával az élőlények is változnak. Adjunk áttekintést a földi élet periodikus változásairól, az emberi élet szakaszainak főbb jellemzőiről, az életfolyamatok visszafordíthatatlanságáról.

Tegyük képessé a tanulót a tudomány-technika-társadalom komplex összefüggésrendszer elemzésére, a problémák megfogalmazására, az ember természeti folyamatokban betöltött szerepének kritikus vizsgálatára. Segítsük a tanulót a természeti-társadalmi problémák megoldását célzó cselekvési lehetőségek felismerésében, a tudományos-technikai fejlődés erkölcsi-etikai vonatkozásainak helyes értelmezésében.

Tegyük képessé a biológiai ismeretszerzés szempontjából lényeges és lényegtelen jellemzők, tényezők elkülönítésére.

Mutassuk be az anyagi világ egészéről alkotott komplex elképzelést, mutassuk be a világ egységes felépítését az elemi részecskéktől a galaxisokig. Mutassuk be a különböző anyagcsoportok szerepét az élettel kapcsolatos folyamatokban. Adjunk képet az egyes kontinensek legismertebb életközösségeiről és hazánk tájainak jellegzetes növényeiről, állatairól.

Ismertessük meg, vételessük észre a természet szépségeit, és segítsünk, hogy a természeti szépségek megfelelő helyet foglaljanak el értékrendjében.

Kövessünk el mindent annak érdekében, hogy a tanulónak legyen igénye fizikai és lelki egészségének, egészséges – természetes és mesterséges – környezetének megőrzésére, tekintse ezeket az emberiség közös értékének.

Tudatosítsuk a tanulóval a korszerű (egészséges) táplálkozás egészségmegőrző szerepét és ismertessük meg az élelmiszerek tápanyagtartalma és értéke közötti összefüggést, valamint az ember egészséges életműködését veszélyeztető anyagok hatásait.

Törekedjünk arra, hogy a tanuló megértse és a gyakorlatban is alkalmazza a környezet- és természetvédelem legfontosabb alapelveit, vállaljon szerepet mikrokozmoszában a szennyező anyagok káros mértékű felhalmozódásának megelőzésében.

Érjük el annak magától értetődő elfogadását, hogy az emberi faj rasszai egyenrangúak, értelmi és érzelmi fejlődésre való képességükben nem különböznek egymástól.

Tudatosítsuk, hogy a biológiai ismeretek fejlődése a különböző népek, országok tudósai, kutatói egymásra épülő munkájának eredménye, s ebben a munkában jelentős szerepet töltek be a magyar tudósok, kutatók is.

Ajánlott óraszám

A szakközépiskolában a biológia kerettanterv óraszám ajánlásait két hatás befolyásolja. Egyrészt a szakközépiskolának, mint érettségire felkészítő intézménynek, természetesen a tananyagtartalmát tekintve meg kell felelnie az érettségi által támasztott követelményeknek. Másrészt a kerettantervi ajánlás – konkrét évfolyam megnevezése nélkül – kimondja, hogy a szakközépiskolában legalább két évfolyamon, összesen legalább négy órában kell biológiát tanítani, vagyis a kötelező óraszám 148 óra.

Ez a kerettanterv ezt az óraszámot két évfolyamra (a 9. és 10. évfolyamra), egyenlő mértékben osztja fel. Természetesen a helyi tanterv ezt más módon is megteheti, az óraszám csökkentésével.

Mivel a szakközépiskolai tananyag is meg kell felelnie a kétszintű érettségi követelményeinek, ezért a témakörök tekintetében a szakközépiskolai és a gimnáziumi kerettanterv nem különbözik. A különbség abban jelentkezik, hogy a témakörök tartalma a szakközépiskola esetében szűkebb, hiszen a ráfordítható óraszám is kevesebb. Ebből az következik, hogy az eredményes érettségire

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@neteveteres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

való felkészítéshez a kötelezően meghatározott óraszámom felül további időkeret is szükséges (alkalmasan a 11. vagy 12. évfolyamban), amire a Nat alapján elkészített kerettantervi ajánlás lehetőséget is ad, hiszen a természettudományokra ebben a két évfolyamban 74 illetve 64 óra időkeretet biztosít, amit annak megfelelően kell a tantárgyak között elosztani (súlyozni), hogy a tanulók mely tantárgyakból kívánnak felkészülni az érettségire.

9-10. évfolyam

Belépő tevékenység formák

Az élőlények szervezeti felépítésének ismertetése ábrák, modellek segítségével.

Az élőlények felépítése és életműködése közötti összefüggések felismerése, megfogalmazása.

Egyszerű kísérletek, megfigyelések önálló elvégzése és értékelése.

A különféle élőlények testének, életműködéseinek összehasonlítása, a hasonlóságok és különbségek megértése.

Az állatok és növények legfontosabb életfolyamatainak megnevezése és ismertetése.

A heterotróf és autotróf anyagcsere fogalmának ismerete.

A természet- és környezetvédelem fontosságának belátása és kiselőadások tartása ebben a témakörben.

Érvelés a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen.

Az életközösségek anyag- és energiaforgalmának önálló ismertetése vázlatrajzok segítségével.

Az életközösségek anyag- és energiaforgalmában az emberi tevékenység következményeinek az ismertetése.

A biológiai környezet megismeréséhez rendelkezésre álló ismeretterjesztő folyóiratok, könyvek, határozók és egyéb információhordozók használata.

Tájékozódás az élővilág természetes rendszerében, a fejlődéstörténeti rendszer lényegének ismerete.

Annak belátása, hogy egyes emberi tevékenységek a földi környezetet szélsőséges mértékben változtatják, illetve a változásokat olyan mértékben felgyorsítják, amit az evolúció nem képes követni, és mindezt csak az egyének és a közösségek tudatos környezetkímélő magatartása hozhat megoldást.

A legfontosabb sejtalkotók szerepének felismerése, a sejt szintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolat belátása.

Az ember legfontosabb életműködésének ismerete és az életműködések közti kapcsolatok felfedezése.

A legfontosabb életműködések szabályozásának illusztrálása egy-egy példával.

Az egészséges életmód, a tudatos táplálkozás fontosságának megértése.

Az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányainak belátása.

A rendszeres testmozgás szükségességének felismerése.

A betegségmegelőzés, a védőoltások egyéni és közösségi-társadalmi szükségességének belátása.

Tartózkodó magatartás a testi és mentális egészségre káros anyagoktól.

Az egészséges életmódot erősítő értékek felismerése, és az egészség megőrzését elősegítő magatartás elsajátítása.

Az emberi szexualitás folyamatának megismerése biológiai és társadalmi-etikai szempontból.

Törekvés a felelősségteljes nemi magatartásra.

Az öröklődés lényegének ismerete.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

Az élőlények és az élővilág állandó változásának belátása.

Az egészségmegőrzés szükségességének megértése és a betegségmegelőzés gyakorlati megvalósíthatóságának megismerése.

Egyszerű biokémia vagy élettani vizsgálatok, kísérletek elvégzése, dokumentálása, értékelése.

HEFOP 3.1.3.

Témakör	Tartalom
	Bevezetés a biológiába
A biológia tudománya Az élet jellemzői	A biológiai rendszer. A mesterséges és természetes rendszer. Az élő rendszerek tulajdonságai. A szerveződési szintek.
	Az élőlények testfelépítésének és életműködésének változatossága
Vírusok, prokarióták és egysejtű eukarióták	A vírusok felépítése, a vírusfertőzés folyamata és a vírusok egészségügyi jelentősége. A baktériumok felépítése és egészségügyi jelentőségük. Az eukarióta egysejtűek néhány képviselőjének testszerveződése és jelentősége.
Az állatok teste és életműködés ei	Az állati test szerveződésének bemutatása tipikus példákon keresztül. Az állati sejt, a szövetek típusai, funkciói. A heterotróf anyagcsere lényege. Az önfenntartó és fajfenntartó életműködés fogalma. Az önfenntartó és fajfenntartó életműködések, valamint a környezet, az életmód és a testszerveződés kapcsolata néhány fontos állatcsoportban. Az állatok öröklött és tanult magatartása, Az állatok társas viselkedése, kommunikációja. Környezetünkben leggyakrabban előforduló fajok, ezek jelentősége.
A növények teste és életműködés ei	A növényi test szerveződésének és anyagcseréjének általános jellemzői. A növényi sejt. A növényi szövetek típusai, funkciói. A növények anyag-felvétele, a tápanyagok szállítása, az autotróf anyagcsere lényege. A növények testfelépítése. A növények szervei és ezek szerepe. A növények ivaros és ivartalan szaporodásának lényege, a zárvatermők virága. Az életmód, testfelépítés és a környezet összefüggései. Környezetünkben leggyakrabban előforduló fajok, ezek jelentősége.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@neteveres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A gombák teste és életműködés ei A gombák testfelépítésének és életműködésének sajátosságai.
A legfontosabb ehető és mérgező gombák felismerése.
A gombák jelentősége, kölcsönhatások növényekkel és állatokkal.

Az életközösségek általános jellemzői

Az élettelen környezeti tényezők és ezek változásai A környezet fogalma. Az élő- és élettelen környezet.
A fény, a víz, a levegő és a talaj legfontosabb jellemzői.
A víz- levegő- és talajvédelem.
Az élettelen környezeti tényezők élővilágra gyakorolt hatásai.
Az élőlények tűrőképessége.

Az élő környezeti tényezők A populáció fogalma.
Egyedszám, egyedsűrűség és ezek változása, koreloszlás.
Populációk közötti kölcsönhatások. Táplálkozási hálózatok.

Az életközösségek anyag- és energiaforgalma Termelők, fogyasztók, lebontók.
Az ökoszisztéma fogalma.
Létfontosságú anyagok körforgása a természetben.
Az emberi tevékenység következményei az anyagforgalomban.
Az anyagforgalom és az energiaáramlás összefüggése.

A természetes és mesterséges életközösségek A természetes életközösségek.
Az élővilág sokféleségének fontossága, az ember hatása az életközösségekre.
A legfontosabb hazai életközösségek.
Környezetrombolás és környezetvédelem.

Az élővilág törzsfajlódása

Az evolúció alapjai és bizonyítékai Az evolúció fogalma.
A fajok kialakulása, az evolúció bizonyítékai.
A természetes szelekció darwini modellje.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az evolúció bizonyítékai.

Az evolúció lehetséges folyamata

Az élet keletkezése és az evolúció legkorábbi történései.
A prokarióta és eukarióta sejtek kialakulása.
A növény- és állatvilág őseinek kialakulása.
A szárazföldi növények megjelenése.
Az állatok alkalmazkodása a szárazföldre.
A jelenkori élővilág kialakulása.

Az ember evolúciója

A korai emberfélék kialakulása.
A Homo nemzetség evolúciója.
A nagyasszok kialakulása.

A jelenkori bioszféra

A Föld globális problémái.
A fejlődés alternatív lehetőségei.
A bioszféra jövője.

A sejtek felépítése és működése

A sejtek felépítése és anyagcsereje

A biogén elemek és a víz.
A szénhidrátok, lipidek, fehérjék és nukleinsavak legfontosabb tulajdonságai.
Az eukarióta sejt legfontosabb sejtalkotói.
A biológiai membránok és a sejtmag felépítése és funkciója.
A passzív és aktív transzport jellemzői.
A katalízis fogalma és az enzimek szerepe a biológiai folyamatokban.
A felépítő és lebontó anyagcsere-folyamatok jelentősége.

A szaporodás és öröklődés sejtani alapjai

A sejtciklus.
Örökletes információ a sejtben, a kromoszóma és a gén fogalma.
A génműködés, az öröklődő információ megnyilvánulása.
A mitózis és a meiózis folyamata és biológiai jelentősége.
A mutáció fogalma, a mutagén hatások és ezek következményei.

Az ember életműködésai és az életműködések szabályozása

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- A bőr és a mozgás** A bőr felépítése és funkciói.
A csontok kémiai összetétele, szerkezete és kapcsolódása, a csontváz.
Az izmok funkciója és kapcsolódása a vázrendszerhez. A vázizom felépítése.
A mozgásszervi és bőrbetegségek, sérülések megelőzése.
A mindennapos testmozgás jelentősége
- A táplálkozás** A táplálkozás jelentősége és folyamatai.
Az emésztés lényege.
A bélcsatorna szakaszai és működésük.
A táplálkozással kapcsolatos egészségügyi ismeretek, az egészséges táplálkozás.
- A légzés** A légzőkészülék felépítése és működése.
A légcseré, a gázcseré és a sejtlégzés.
- A keringési rendszer** A légzőszervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek.
A testfolyadékok összetétele, keletkezése, kapcsolatuk.
Az ember keringési szervrendszerének részei és működése.
A szív- és érrendszeri betegségek veszélyeztető tényezői és megelőzése.
A kisebb vérzéssel járó sérülések ellátásának módjai.
- A kiválasztás** A kiválasztószervek felépítése.
A vese működésének lényege.
A kiválasztószervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek.
- Az idegrendszer** Az idegi és a hormonális szabályozás alapelvei.
Az idegsejtek felépítése, az idegszövet. A reflexkör fogalma.
Az idegrendszer tagolódása: a környéki és a központi idegrendszer.
A központi idegrendszer részei és ezek szerepe.
Az életfolyamatok idegi szabályozása.
Az idegrendszer működésével kapcsolatos egészségügyi ismeretek.
- Az immunitás** Az immunrendszer szerepe.
Az immunrendszer jellemző sejtjei.
A védőoltások.
A vércsoportok.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az immunrendszerrel kapcsolatos alapvető egészségügyi ismeretek.

A hormonális szabályozás

A hormonális szabályozás alapelvei, a neuroendokrin rendszer.
A legfontosabb belső elválasztású mirigyek és hormonjaik.
Az életfolyamatok hormonális szabályozása.
Az ember leggyakoribb hormonális betegségei.

Az érzékelés

A szem felépítése és működése.
A hallószerv felépítése és működése.
A kémiai érzékelés fogalma. Az íz- és szagérzékelés.
A bőr érző működése.
Az érzékszervek védelme és betegségei.

Az ember szaporodása és egyedfejlődése

Az ivarsejtek.
A hím ivarszervek felépítése és működése.
A női ivarszervek felépítése és működése, a ciklus.
A megtermékenyítés, a terhesség kialakulása és lefolyása, a szülés.
Az emberi szexualitás.
A fogamzásgátlás, nemi betegségek és megelőzésük.
A rendszeres nőgyógyászati szűrővizsgálatok jelentősége.
Az embrionális és posztembrionális fejlődés szakaszai, jellemzői.

Az öröklődés alapjai

Egy gén által meghatározott tulajdonság öröklődése. A gének és a környezet hatása a tulajdonságok kialakulására

A fenotípus és a genotípus, a homozigóta és a heterozigóta fogalma.
A környezet szerepe a fenotípus kialakulásában.
Az intermedier és a domináns–recesszív öröklésmenet jellemzői.
Néhány fontos emberi tulajdonság, betegség, vércsoportok öröklődése.

Több tulajdonság egyidejű öröklődése.

Az emberi ivar kialakulása.
A nemhez kapcsolt tulajdonságok öröklődése.

A genetikai ismeretek gyakorlati vonatkozásai

A genetikai kutatások jelentősége.
A genetikai eredmények és kutatások etikai kérdései.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Általános egészségügyi ismeretek	A mindennapok egészségügyi ismeretei, elsősegélynyújtás. Az orvosi ellátás igénybevétele, megelőzés, szűrővizsgálatok. Veszélyeztető tényezők, civilizációs betegségek, szenvedélybetegségek. Az utódvállalás, családtervezés, genetikai tanácsadás. Környezet-egészségtan, környezet-higiéné. A lelki egészség.
---	---

A továbbhaladás feltételei

A tanulók tudják kiemelni és röviden megfogalmazni a különféle élőlények életműködéseinek lényegét. Ismerjék fel, hogy hasonló életműködést többféle test felépítés is biztosíthat.

Legyenek képesek különböző csoportokba sorolni az élőlényeket lényeges tulajdonságaik kiemelésével, értsék a fejlődéstörténeti rendszer lényegét.

Lássák meg az összefüggést a környezetükben élő forduló élőlények életmódja és a környezet között.

Tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen.

Legyenek képesek táplálkozási hálózatok, életközösségek mennyiségi jellemzőit vázlatosan ábrázolni, az ilyen ábrákat értelmezni.

Használjanak ismeretterjesztő folyóiratokat, könyveket, határozókat és egyéb információhordozókat a biológiai környezet megismeréséhez.

Legyenek képesek elektronikus forrásokból a témához kapcsolódó információk gyűjtésére, rendszerezésére és értelmezésére. Legyenek képesek ábráról, képekről, diagramokról információk leolvasására, illetve azok értelmezésére.

Tudják az egyes témához kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismereteiket röviden összefoglalni szóban, illetve írásban, legyenek képesek egyszerű prezentációkat készíteni elektronikus információtechnológiai eszközök segítségével.

Alakuljon ki az egészséges életmód, a tudatos táplálkozás igénye. Lássák be az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányait.

Tudatosan tartásuk távol magukat a testi és mentális egészségre káros anyagoktól.

Legyenek képesek az egészséget erősítő értékek felismerésére és az egészséget elősegítő magatartás elsajátítására.

Értsék meg, hogy az élőlények biológiai jellemzői anyagilag meghatározottak, és az örökítő anyagban nem kódolt tulajdonságok nem fejleszthetők ki.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés eredményességének vizsgálata. Az iskola pedagógiai programjában meghatározott módon értékeljük.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, és alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása. (Szemléletformálás, a jó gyakorlatok kialakítására, a biológiai műveltségkép.) Rendszerező tevékenység és az összehasonlító képesség.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevet.h.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

(Növény- és állatszerkezettani és élettani jellemzők összehasonlítása. Az ember életműködései, biokémiai ismeretek, sejtbiológia, genetika, evolúciobiológia.)

- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban
- szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összhangja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, és az ismereteiknek megfelelő szinten legyenek képesek az így szerzett információk kritikus értékelésére. A felelősségvállalás attitűdjének kialakítása, magasabb rendű műveletek - analízis, szintézis.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. Formái:

- Folyamatos órai ellenőrzés és értékelés, például ellenőrző kérdések, gondolkodtató kérdések formájában vagy egy-egy gyakorlati részfeladat megoldása kapcsán. (Amelyek megválaszolásakor az is kiderül, hogy a tanulóknak helyes képzetei alakultak-e ki, jól használják-e a biológiai szakki fejezéseket, értik-e az összefüggéseket.)
- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy részteméből. Sztenderdizált feladat sorokból összeállított feladatlapok, ismeretek megállapításához készített tesztek.
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése. Vizsgálómódszerek gyakorlati alkalmazásában való jártasságot bizonyító tevékenységek.
- Vitaszituációkban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projekt munkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

KÉMIA

9–10. évfolyam

Célok és feladatok

A szakközépiskolai kémia tantárgy tematikája hasonló, mint a gimnáziumé, a különbség a tananyag tárgyalásának mélységében, a nevelés és gyakorlatorientált feldolgozásban van. A szakközépiskolában a kémia oktatásának az általános képzés és a szakképzés igényeinek megfelelő, természettudományos nevelésre koncentrálnó, a mindennapi életben hasznosítható tudást kell közvetítenie.

A kémia tantárgy a kulcskompetenciák közül első sorban a természettudományos kulcskompetenciák kialakításában jelentős. Fontos szerepet játszik a matematikai kulcskompetencia (pl. hétköznapi életből vett számolási feladatok révén), az anyanyelvi kommunikáció (pl. kooperatív feladatok, lényegkiemelés, az anyanyelv szabályainak alkalmazása, projektek, rendszerezés, tömörítés drámapedagógiát alkalmazó feladatok), a digitális kompetencia (pl. a digitális tananyagbázis használata, anyaggyűjtés, a korszerű adottságoknak megfelelő poszter-, prezentációkészítés, helyesírás), hatékony, önálló tanulás kialakításában is. Minden kémiatanár elsődleges feladatai közé tartozik, hogy megtanítsa diákjainak a kémiatanítás speciális módszereit. A tantárgy lehetőségeket ad az idegennyelvi kompetencia (pl. szakki fejezések értő használata), a szóciális és állampolgári kompetencia (pl. a tudomány és technika fejlődése kapcsán), a kezdeményező-képesség és vállalkozói kompetencia (kooperatív csoportmunkában, projekt munkában végzett feladatok), az esztétikai-művészeti tudatosság és ki fejező-képesség (kooperatív csoportmunkában, projekt munkában végzett feladatok produktumai: tablók, poszterek stb.) fejlesztésére is.

A tanítás során alkalmazzunk differenciálást. A legjobbak kapjanak lehetőséget arra, hogy elméleti ismereteik továbbfejleszthetők legyenek, eljuthassanak akár az érettségiig is, viszont a gyengébbektől nem kell elvárni a számukra nehezen elsajátítható ismereteket. Első sorban a természettudományos nevelésükre kell koncentrálni. Mindezt a tanítás alaposan átgondolt

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

szervezésével, ha erre mód van (akár néhány tanuló számára szervezett) tehetséggondozó szakkörrel lehet elérni. Alapvető, hogy nem a kisszámú jó képességű, hanem a nagyszámú átlagos, vagy gyengébb képességű tanulókat tanítjuk az órákon. A kiemelkedő képességűek tehetséggondozását átgondolt szervezőmunkával a tanórákon (pl. külön feladatokkal, megbízásokkal stb.), vagy azokon kívül végezzük. A kollégák ismerjék és használják a kémia érettségi részletes követelményrendszerét. A gyengébbek számára készüljön minimális követelményrendszer. Ez tartalmazza azokat az elvárásokat, amelyeket minden tanuló teljesíteni tud, és amit minden tanulónak teljesítenie kell.

A szakközépiskola 9–10. év folyamát az általános iskolában megtanult alapvető ismeretek átismétlésével kezdjük: a periódusos rendszer használata, a szerves kémia alapvegyületek. Az év során a többi természettudományban szerzett tudással egyre több ponton érintkezünk. Ezt az integrációt megerősítjük, továbbfejlesztjük. Törekszünk az egységes természettudományos világgép kialakítására és a tanult ismereteket felhasználjuk a tanulók képességeinek, tájékozottságának, felelősségtudatának, munkamoráljának fejlesztésére.

A diákok az általános kémia ismereteit konkrét, a szerves kémia alapvegyületek, valamint a hétköznapi életből vett példák segítségével értelmezik, és olyan kémiai alapot adnak a jelenségek megértéséhez, amely az élő rendszerekben lezajló, az életműködések megértése szempontjából lényeges szerves kémiai folyamatokat is kezelni tudja.

A diákok anyagismerete kiegészül a háztartás, a közvetlen környezet, a gazdaság és a természet szempontjából kiemelkedő szerves anyagok tulajdonságaival. Megismerik az egészségkárosító szennyezőanyagok kulcsvegyületeit (pl. alkohol, nikotin, koffein, drogok) és ezek biológiai, társadalmi hatását.

Tanári felügyelet mellett, leírás alapján csoport munkában állítanak össze és hajtának végre, esetenként értelmeznék is kísérleteket.

A molekulamodellek használata a kovalens és a másodrendű kémiai kötések, valamint a szerves kémia feldolgozása során elengedhetetlen. A modellezés segít megérteni az egyszerűbb molekulák bemutatásával a molekulák térbeli viszonyait, fejleszti a tanulók térszemléletét.

A szakmai gyakorlatok, üzemlátogatás szerepe az ipar és a mindennapi élet eddig ismeretlen vetületének bemutatása, a pályorientáció előkészítése. Megerősíti a tanórán tanultakat, amikor a termelőüzem szakemberei az általuk ismert kémiai fogalmakkal írják le a gyártás folyamatát, a felmerülő problémákat, a környezeti gondokat.

A rendszeresen végeztetett projektfeladatok, a csoportmunka, a drámapedagógia, a könyvtárpedagógia, a számítógép és internethasználat, valamint a tantárgyi koncentráció egymást erősítő hatásának eredményeként színvonalas szóbeli és írásbeli, képes bemutatónal kísért szövegalkotásra, esztétikus tablók, poszterek stb. készítésére képesek. Produktumaikat osztályuk és iskolájuk tanulói előtt is bemutathatják.

14–16 éves korban szellemileg és érzelmileg is nagyon fogékonyak a környezeti gondokra a fiatalok. Már kezdik átlátni a világot, érzékelik és értik a főbb helyzeteket, erős a kritikai érzékük és érzelmileg, értelmileg is nagyon nyitottak. Használjuk ki a lehetőséget a szakközépiskolai környezeti nevelés érdekében a biológia, a földrajz és a fizika tárgyak integrálására. Ebben különösen nagy szükség van a szaktanárok együttműködésére. Sikereket lehet így elérni a diákok világgépe, környezetszemlélete, értékrendje és mindennapi szokásai tekintetében is. (Az integráció azonban nem lehet azonos a megoldással, hogy a kétszakos tanár a megadott órakeretben /a szűkös órakeretre hivatkozva/ csak saját szakjait tanítja, esetleg ezen belül is csak egy-egy fejezetet!)

A kémiatanulás folyamata során olyan ismeretrendszert és képességkészletet sajátítanak el a diákok, amely továbbépíthető alapot ad a mindennapi élet szintjén az anyagok és a velük kapcsolatos információk kezeléséhez. Felelősségtudattal rendelkező, a felmerülő problémák megoldásához könyvtárban, interneten stb. utána nézni tudó, saját családjuk és közvetlen környezetük sorsáról dönteni képes felnőttekké válnak.

Legyenek tisztában a környezettudatos fogyasztás szabályaival. Ismerjék meg a fenntartható fejlődés gondolatát. Alakítsuk kritikus fogyasztói magatartásukat. Tájékoztassuk a tanulókat a fogyasztóvédelem alapkérdéseiről is.

Az eredményes kémiatanulásnak speciális módszerei vannak. Ezeket meg kell tanítani. Melyek azok az ismeretek, amelyeket a tanulóknak memorizálni kell és melyek azok az ismeretek, amelyeket a szabályok ismeretében a tanultakból levezethetnek. Tudatosítani kell, hogy a megértésnek, a gyakorlásnak nagy jelentősége van az eredményességben. A képleteket, egyenleteket a tanulás során (akár többször is) le kell írni, az órákon is gyakoroltatni. Az ellenőrzés előtt közölni kell a tanulókkal, hogy melyek azok az ismeretek, amelyeket feltétlenül elvárunk. Az elvárt ismeretek nem haladhatják meg egy átlagos tanuló képességeit. A kiemelkedő képességűek elismerésére külön szervezéssel teremtünk lehetőséget. (Pl. iskolai és országos versenyek, iskolai kiállítások, bemutatók, felvételi előkészítők, szakkörök.) Az egyszerű számításos feladatok begyakorlására célszerű kooperációs csoportmunkát szervezni. Ez a munkaszervezés lehetőséget ad arra, hogy az ilyen feladatokban ügyesebbek a gyengébbek munkáját segítsék és minél nagyobb számú tanuló eljusson a megértésig.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Fejlesztési követelmények

A kémia tantárgynak meghatározó szerepe van a kiemelt fejlesztési feladatok közül a környezettudatosságra és a testi és lelki egészségre nevelésben. A további kiemelt fejlesztési feladatok kialakításában is szerepet játszik. Így pl. a kooperatív csoportmunka, a drámapedagógia segítségével az énkép és önismeret valamint az aktív állampolgárságra, demokráciára, egyéni és csoportos felelősségvállalásra és a felnőtté válás szerepeire történő nevelés fejleszthető. A diákok átélik az együtt végzett munka örömeit. Gyakorlatot szereznek a konfliktusok, sikerek, kudarcok kezelésében. A hazai, európai, Európán kívüli tudósok kiemelkedő eredményeinek bemutatásával a hon- és népismeret, az európai azonosságtudat és egyetemes kultúra tudatosítható. A látványos, színes kísérletekkel, színes modellekkel, prezentációkkal esztétikai érzékük fejleszhető. Megfelelő, a mindennapi élethez kapcsolódó problémafeladatokkal (pl. hogyan csökkenthető a gázszámla?) gazdasági nevelést végezhetünk.

Ismeretszerzési, -feldolgozási és -alkalmazási képességek

Szerezzenek jártasságot a diákok a nyomtatott, sugárzott és digitális média kritikus használatában.

Legyen igényük az ismeretszerzésre, a tudomány mindennapi életet befolyásoló feladatainak megismerésére.

Nyelvi, kommunikációs, számítástechnikai ismereteiket és a helyi audiovizuális lehetőségeket kiaknázva legyenek képesek előadás tartására, tanulmány megírására.

A kísérletek sokaságának megisméltése után legyenek képesek új kísérleteket elvégezni leírás alapján. Alakítsanak ki véleményt arról (a tanterv által elvárható körben), hogy a kísérlet eredménye a tanult elméletek fényében elvárható-e vagy sem.

Szerezzenek a diákok rutinszerű gyakorlatot egyszerűbb molekulamodellek elkészítésében. Az elkészített modellek segítségével legyenek képesek értelmezni a molekulák szerkezetét, fizikai és kémiai sajátságait. Legyenek tisztában a valóság és a modell viszonyával, a modellezés jelentőségével.

Látniuk kell, hogy a környezeti problémák hátterében a tudományos-technikai fejlődés, az ipari, gazdasági, társadalmi folyamatok állnak, melyek komplex egységet alkotnak. Legyenek tudatában annak, hogy a saját sorsuk alakításába a demokratikus intézményrendszeren keresztül önmaguk is beleszólhatnak (atomreaktor építése, alternatív energiák használata, hulladékmegsemmisítés). Segítsük ennek az igénynek a kialakítását. Ismerjék fel a tanulók a saját mindennapi életükben a környezeti problémákat, és csoportmunkában, a tanárok irányításával keressenek megoldást az egyszerűbb gondokra. Jelenjen meg mindennapi életükben a környezettudatos életvitel minél több eleme.

Családjukban, iskolájukban, tágabb környezetükben szerzett személyes tapasztalataik és tanulmányaik nyomán a diákoknak meg kell érteniük, hogy az egészség és a környezet épsége semmivel nem pótolható érték az egyén és a kisebb-nagyobb közösségek számára. Ismerniük kell azokat a környezeti tényezőket és életmódunk azon összetevőit, amelyek veszélyeztetik ezeket az értékeket. Legyen ezekről a kérdésekről saját véleményük, rendelkezzenek egyéni és közösségi cselekvési alternatíváival.

Tájékozottság az anyagról

Tudatosuljon az anyagi világ egységes felépítése. Az anyag részecsketermészetéről a tanulók a periódusos rendszertől leolvasható információk alapján rendelkezzenek a koruknak, elvonatkoztatási készségüknek megfelelő ismeretekkel. (A kvantumszámok tanítása ehhez szükségtelen!) Vizsgálataik és tanulmányaik eredményeként ismerjék a környezetükben előforduló fontosabb szervetlen és szerves anyagok részecskeszintű szerkezetét, az ezek segítségével levezethető legalapvetőbb kötéstípusokat (elsődleges és másodlagos kémiai kötéstípusok, halmazszerkezet), a szerkezetből következő és egyéb fontos tulajdonságait, esetleges veszélyeit és biztonságos, szakszerű használatukat. Alkalmazzuk és alkalmazzassuk a 2000. évi XXV. törvény a „kémiai biztonságról” előírásait.

Legyenek képesek a kémiailag tiszta anyagok és keverékek elválasztására. Értékeljék az oldatok jelentőségét a hétköznapi élet és az élő anyag szempontjából. Legyenek képesek az oldatok töménységadatainak értelmezésére, egyszerű, a hétköznapi életből vett oldattöménységgel kapcsolatos feladatok megoldására. Rendelkezzenek a kémiai képletek, jelek értelmezésének képességével, a megmaradási törvényekkel való összefüggésükkel, ennek alapján egyszerű számítások végzésével (sztöchiometria, energiaváltozások). Foglalkozzanak a társadalomban élő emberrel körülvéve mesterséges környezet jellemzésével. A környezet alakításában a munka szerepével, a kémia jelentőségével a fenntartható fejlődésben.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevetres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Legyenek információik a diákoknak arról, hogy a szervezetükbe milyen természetes és mesterséges eredetű tápanyagok kerülnek, kerülhetnek, valamint a fogyasztás és a véges természeti erőforrások egyensúlyáról. Legyen áttekintésük a szervezetbe bejutó anyagok szerepéről, értékéről, veszélyeiről. Legyenek tudatában a táplálkozás egészségmegőrző szerepének, ismerjék az egészséges táplálkozási szokásokat.

Az egészségkárosító anyagok közül a nikotin, az alkohol és a tudatállapotot befolyásoló egyéb drogok jelentenek közvetlen veszélyt erre a korosztályra. Olyan formát kell találnunk ezen anyagok veszélyeinek, személyes és társadalmi hosszú távú következményeinek bemutatására, hogy ennek hatására elhatárolják magukat ezen anyagok használatától. A diákoknak ismerniük kell az őket veszélyeztető anyagok hatásait. Beszélünk kell a gyógyszerekről, kozmetikumokról, növényvédőszerokről, a háztartásban használt anyagokról mint vegyszerekről. Alakítanunk kell a helyes gyógyszerfogyasztásról kialakult elképzeléseiket.

Legyenek képesek a diákok saját környezetükben felismerni a káros anyagokat. Önállóan vagy megfelelő segítséggel előzzék meg és csökkentsék felhalmozódásukat.

Tájékozódás az időben. Az idő és a természeti jelenségek

Az idő alapvető tényező a természeti, technikai, társadalmi jelenségekben éppúgy, mint mindannyiunk személyes hétköznapijában. Lássák, hogy a kémiai folyamatok időbeli lefolyása különböző lehet (a rozdásodástól a robbanásokig). Tudják, hogy egyes kémiai folyamatok megfordíthatók. Legyenek ismereteik a kémiai egyensúlyról és befolyásoló tényezőiről (pl. katalizátorok, biokatalizátorok /enzimek/).

Tájékozódás a térben. A tér és a természeti jelenségek

Legyen a diákoknak elképzelése az atomon belüli méretarányokról, valamint a kémiai részecskék és a mindennapi életben használatos tárgyak méretének sok-nagyságrendi eltéréséről. Rendelkezzenek ismeretekkel a legalapvetőbb molekulák térbeli alakjáról, ennek jelentőségéről.

Tájékozottság a természettudományos megismerésről, a természettudomány fejlődéséről

A diákoknak tudniuk kell, hogy a sokszínű anyagi világ egységes a felépítő részecskék és a kapcsolatukban érvényesülő törvények, szabályszerűségek tekintetében. Értetniük kell, hogy a természet egységes rendszer, melyet csupán az emberi megismerés vizsgál különböző szempontok és módszerek, tudományágak alapján. Tudatában kell lenniük annak, hogy a tudományos megismerés kanyargós utakat bejárva fejlődik. A felhalmozott tudás az egész emberiség közös eredménye, melyben testet ölt a letűnt generációk minden tapasztalata, az életüket a tudományos problémák megoldásának szentelő tudósok munkája, tehetsége. A tudománytörténet egyes érdekességeinek bemutatásával átlátható, hogy a tudomány elméletirányított és a társadalmi folyamatokba beágyazott. Kialakulnak tudományos és nem tudományos elképzelések, ezek megkülönböztetése a kérdések alaposabb megismerésével lehetséges és az egyén élete szempontjából is alapvető jelentőségű. Állampolgárként alkalmanként állást kell foglalniuk az egyes technológiák alkalmazásának kérdésében is. Ezt felöltséggel csak úgy tehetik meg, ha utánanéznek a szakirodalomban, igényes internetes portálokra a kérdésnek. Az érzelmi alapokon történő döntés veszélyes a társadalom számára. Ismerjék meg kémiai ismereteikhez kapcsolódó legnevesebb hazai és külföldi kutatókat.

Belépő tevékenységformák

Az általános iskolában megtanult fontosabb elemeket és szervesen vegyületeket az iskolaváltáskor át kell ismételni és az általános kémiai ismereteket ezekre alapozva (és nem elvontan) kell tárgyalni.

Ismeretek gyűjtése szakkönyvekből, folyóiratokból, a napi sajtóból és az elektronikus médiából.

A megfigyeléssel, méréssel és a szakirodalomból összegyűjtött információk összehasonlítása.

A világ kémiai hátterű aktuális eseményeinek, híreinek (pl. balesetek, katasztrófák, tudományos és technikai sikerek), új tudományos fel fedezések rendszeres megbeszélése.

Rendszerezést igénylő feladatok végzése.

Információk megjelenítése vonalas felosztások, táblázatok, diagramok, grafikonok, ábrák, rajzok formájában, és ezek értelmezése, használata.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A verbális és a képi információk egymásba alakítása.

A számítástechnikai készségek és az elérhető programok adta lehetőségek alkalmazása.

Kooperatív csoportban, projektmunkában készített, szemléltető eszközöket is alkalmazó előadás tartása. A tablók, poszterek, prezentációk készítése, a modellek építése során az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség fejlesztése.

A megismert kémiai fogalmak szabatos és tudatos használata írásban és szóban.

A periódusos rendszer és az atomok elektronszerkezete közötti összefüggések, az atomok vegyértékelektron szerkezetének meghatározása a főcsoportokban.

Következtetés a vegyértékelektronok számából az ion töltésszámára.

Egyszerű esetekben következtetés az anyag szerkezetéből tulajdonságára, tulajdonságából a szerkezetére.

Hogyan tükrözi az elemek elektronegativitása azok kémiai tulajdonságait.

Az ismert anyagok tulajdonságainak összehasonlítása a bennük lévő első- és másodrendű kötések alapján.

Az egyes anyagok besorolása tulajdonságaik alapján a megfelelő rácstípusba.

Az anyagot összetartó erők okozta energiaviszonyok megismerése, ezekből következtetés a lejátszódó folyamatokat kísérő energiaváltozásokra.

A reakcióhő felhasználása a sztöchiometriai számításokban. A számítások kapcsán a matematikai kulcskompetencia fejlesztése.

Kísérletek, megfigyelések és ezek rögzítése írásban a tanár szóbeli vagy írásbeli útmutatása alapján. A kísérletvégzés során az esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése.

A kísérletben felhasznált és keletkezett anyagok egészségügyi, környezeti hatásainak megfelelő kezelése.

A kísérlet és a tanult ismeret összekapcsolása.

Egyszerű kémiai reakciók értelmezése.

A megismert kémiai reakciók besorolása típusuk szerint, a besoroláshoz szükséges lényeges tulajdonságok ismerete.

A megismert vegyületek sav-bázis sajátosságainak megállapítása.

Sav-bázis reakciók értelmezése Brønsted elmélete alapján.

Adott reakcióban az oxidáló- és redukálószer meghatározása.

Az elektrolízis során és a galvánelemekben végbemelő elektród folyamatok azonosítása.

A kémiai jelek és a kémiai egyenlet mennyiségi értelmezésére vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű példákban.

A különböző szerves vegyületek besorolása a tanult szempontok szerint.

A vegyület szerkezeti képletében a jellegzetes funkciós csoport felismerése és ennek alapján besorolása a megfelelő vegyületcsoportba.

A nevezéktani szabályok használata.

A vegyület összegképlete alapján egyszerű esetben a konstitúciós izomerek felrajzolása.

Molekulamodell készítése egyszerű molekulákról.

A szerves vegyületek fizikai és kémiai sajátosságainak vizsgálata kísérletekkel.

A szerves vegyületek kémiai sajátosságainak megismerése (az adott vegyületcsoportra jellemző reakciók, a tanult sav-bázis és redoxi-átalakulások).

A tanult reakciótipusok (szubsztitúció, addíció, polimerizáció stb.) jellemzése.

Az egyenletszerkesztéssel kapcsolatos ismeretek értelmezése a szerves kémiai reakciókban.

Mindennapi életünk során előforduló szénhidrogének tudatosítása.

A tanult, a hétköznapok, a gyakorlati élet és az élő szervezet szempontjából jelentős vegyületek élettani hatásának, felhasználásának és esetenként előállításának megismerése.

A mindennapi életben gyakran előforduló, az egészségre ártalmas szerves anyagok megismerése.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az élő rendszerekre és a környezetre gyakorolt hatásaik ismerete.

A zsírok, olajok valamint tanult makromolekulás anyagok (szénhidrátok, fehérjék, nukleinsavak) jelentősége, jellegzetes építőkövek és a felépülés elvének megértése.

A környezetünkben előforduló műanyagok tulajdonságainak vizsgálata, felhasználási lehetőségeik, esetleges környezetkárosító hatásuk magyarázat a felépítésük alapján.

Csoportmunkában, vagy drámapedagógiai eszközökkel a globális és a közvetlen környezetünkben megjelenő helyi környezeti problémák okainak, következményeinek feltárása.

Témakörök

Tájékozódás a részecskék világában

Tartalmak

Atomszerkezet

Alapállapotú atom. Az elektronfelhő szerkezete: elektronegativitás, (alhéjak, atompályák), párosítatlan elektron, elektronpár. Vegyérték elektronok, atomtörzs.

Molekulaszerkezet

Elektronegativitás. Kovalens kötés, (szigma- és pi-kötés), delokalizált-kötés. Poláris és apoláris kötés. Számítógépes prezentációkkal, animációkkal a digitális kompetencia fejlesztése. Önálló keresés a NET-en. Az alapvetően fontos molekulák (pl. víz, metán, etán, etilalkohol, ecetsav, szőlőcukor) téralkatát meghatározó főbb tényezők. Apoláris molekula, dipólus molekula, a dipólusosság feltételei. A szakki fejezések tanításakor a nyelvi, idegennyelvi kompetencia fejlesztése.

Anyagi halmazok

Avogadro-törvénye. Gázok moláris térfogata. Első- és másodrendű kötés fajtái, jellemzői és kialakulásuk feltételei. Kristályrács típusok, szerkezetük és fizikai tulajdonságaik kapcsolata. Oldatok, oldódás. Tömegszázalékos, (térfogatszázalékos) összetétel, koncentráció (mol/dm^3). A matematikai kompetencia fejlesztése.

A kémiai reakciók a részecskék ismeretében

Termokémia

Reakcióhő (exoterm és endoterm reakciók), képződéshő, Hess-tétele

Reakciósebesség és egyensúly

A reakciósebességet befolyásoló tényezők (koncentráció, hőmérséklet, katalizátorok). Megfordítható folyamatok. Kémiai egyensúly.

A sav-bázis reakciók:

A sav és a bázis fogalma Brønsted szerint. Erős és gyenge savak és bázisok. A víz autoprotolízise, /vízionszorzat (25°C-on)/, kémhatás, pH, Közömbösítés,

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

semlegesítés. A kísérletvégzés során az esztétikai tudatosság fejlesztése.

Redoxireakciók

Oxidáció és redukció értelmezése elektronátadással, oxidáló- és redukálószer.

Galvánelemek

A galvánelem működési elve. Elektród, katód és anód. Katód- és anódfolyamatok értelmezése megismert galváncellában, elektromotoros erő. A galvánelemek gyakorlati jelentősége (pl. zsebletepek, ólomakkumulátor) és környezetvédelmi vonatkozások. Kooperatív csoportmunka és ennek segítségével a szociális és állampolgári kompetencia, a kezdeményező készség és vállalkozói kompetencia fejlesztése.

Elektrolízis

Katód- és anód folyamatok értelmezése elektrolíziskor (a tanult folyamatok esetében). Az elektrolízis gyakorlati jelentősége (pl. alumíniumgyártás, kősó elektrolízise stb.).

Szénhidrogénkincsünk, mint energiahordozó

Szerves kémia. A szén központi szerepe. A földgáz összetevői. Szénhidrogének. A metán, égése. PB-gáz. A kőolaj, kőolaj-feldolgozás. Kőolajpárlatok és felhasználásuk, különös tekintettel a környezeti problémákra (olajszennyeződés és vizekben, talajban, kipufogógázok). Kooperatív csoportmunka, projektmunka, drámapedagógia, számítógépes ismeretek alkalmazása. Ezek segítségével a szociális és állampolgári kompetencia, a kezdeményező készség és vállalkozói kompetencia fejlesztése. A szerves vegyületek csoportosítása. A telített szénhidrogének homológ sorának első négy tagja, (általános képlet), összegképlet, szerkezeti képlet, konstitúció, konstitúciós izoméria, elnevezések. Telített szénhidrogének égése, reakciója halogénekkal. Benzol, mérgező hatása. Fontosabb halogénezett szénhidrogének.

Legfontosabb műanyagaink

Telítetlen szénhidrogének. Etén. Addíció, polimerizáció. Az alkének ipari jelentősége (polietilén, polisztirol). Izoprén, kaucsuk, gumi. Polimerizációs műanyagok, tulajdonságaik, jelentőségük. A halogénezett szénhidrogének (freon, vinil-klorid, PVC, teflon), élettani és környezeti hatásuk.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Szerves vegyületek a kamrától a laboratóriumig

Funkciós csoport.

Alkohol – alkoholok

Általános szerkezetük. A metanol, az etanol. Az alkoholizmus. Kooperatív csoportmunka, projektmunka, drámapedagógia, számítógépes ismeretek alkalmazása. Ezek segítségével a szociális és állampolgári kompetencia, a kezdeményező és vállalkozói kompetencia fejlesztése. Az alkoholok lebontásának termékei a szervezetben az aldehidek. A formaldehid (a fehérjékre gyakorolt káros hatása).

Ecet – karbonsavak

A karbonsavak szerkezete. A hangyasav, az ecetsav. Tájékozódás a biológiai szempontból fontos karbonsavakról (tejsav, borkósav, citromsav).

Illat- és aromaanyagok, viaszok – karbonsavészterek

A gyümölcsészterek és a viaszokat alkotó vegyületek, képződésük, főbb tulajdonságaik.

Zsírok, olajok – gliceridek

A képződésükben részt vevő vegyületek: glicerin, zsírsavak (palmitinsav, sztearinsav, olajsav). A zsírok és az olajok tulajdonságai. A szappanok, a tisztítóhatás mechanizmusa.

Cukor és liszt papírzacskóban – szénhidrátok

Egyszerű cukrok, funkciós csoportjaik. A szőlőcukor, a gyümölcscukor, szerkezetük, tulajdonságaik, biológiai jelentőségük. A fotoszintézis, az erjedés. Kettős cukrok: kristálycukor (répacukor), biológiai jelentősége, a fogyasztás megfontoltsága. Nagymolekulájú szénhidrátok: a keményítő, a cellulóz.

Tej, tojás, hús – fehérjék

A természetes eredetű aminosavak általános szerkezete, az aminos csoport bázikussága, amfotéri a. A fehérjék képződésének értelmezése, szerkezetük, tulajdonságaik, csoportosításuk. A fehérjék tulajdonságának változása fizikai és kémiai hatásokra. A fehérjék biológiai szerepe.

A biológia határán

Nukleinsavak

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- A DNS és az RNS alkotórészei, nukleotidok, a nukleotidok kapcsolódásának értelmezése, bázissorrend. A DNS kettős hélix. A nukleinsavak jelentősége.
- A teától a heroinig** A szenvedélybetegségekkel kapcsolatos nitrogéntartalmú szerves vegyületek (nikotin, tein, koffein, kábítószer), hatásmechanizmus, hozzászokás, függőség. Kooperatív csoportmunka, projektmunka, drámapedagógia, számítógépes ismeretek alkalmazása. Ezek segítségével a szociális és állampolgári kompetencia, a kezdeményező készség és vállalkozói kompetencia fejlesztése.
- Környezeti szerves kémia** Katalizátor a gépjárművekben. Környezetbarát gépjárműüzemanyagok. A kipufogógázok szerepe az üvegházhatásban. Az ózontpusztító anyagok szerepe. Szennyvíz. Háztartási vegyszerek, növényvédőszer, veszélyes hulladékok (elem, akkumulátor, gyógyszer, festék). A hulladékkezelés problémái. Veszélyes hulladékok a mezőgazdaságban.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes szabatosan használni a megismert kémiai fogalmakat. Ismerje az anyagok atomos szerkezetét. Számolja ki adott összegképletű anyag moláris tömegét. Állapítsa meg a tanult atomok elektronszerkezetét (az egyes elektronszerkezeteken található elektronok száma) a periódusos rendszer használata segítségével. Olvassa le a periódusos rendszerről a vegyértékhejon található elektronok számát és legyen tisztában ennek jelentőségével a vegyületek kialakulásában. Ismerje a hétköznapi élet szempontjából fontosabb elemek és szerves vegyületek nevét, jelét és tulajdonságait. Tudja értelmezni a tanult molekulák szerkezetét, a gyakorlat szempontjából fontos vegyületek molekuláinak térbeli alakját, polaritását. Ismerje az anyagi halmazok jellemző sajátosságait. Tudja a megismert reakciók egyenletét értelmezni. Ismerje fel egyszerű esetekben a hétköznapi életben előforduló redoxi- és a sav-bázis reakciókat. Mondjon példát az elektrolízis és a galvánelem gyakorlati felhasználására. Legyen képes leírás alapján egyszerű kémiai kémcsőreakció elvégzésére, a tapasztalatok rögzítésére. Értelmezzon egyszerű, kémiai ismereteket tartalmazó ábrákat, grafikonokat, táblázatokat, cikkeket.

A tanuló ismerje a szerves vegyületek elemi összetételét, alaptípusait, a köznapiban is előforduló, tanult szerves vegyületeket. Adja meg köznapinévüket, molekulamoddellen mutassa be térbeli szerkezetüket, ismertesse környezeti és élettani hatásukat. A szenvedélybetegségekhez kapcsolódó anyagokat sorolja fel, és ismerje hatásukat az emberi szervezetre. Értelmezzon egyszerű szerves kémiai egyenleteket. Használja szakszerűen és balesetmentesen a háztartási vegyszereket. Értse, hogyan kell a szervesvegyipari termékeket környezet- és egészségvédő módon felhasználni.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés eredményességének vizsgálata. Az iskola pedagógiai programjában meghatározott módon értékeljük.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, és alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása. Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban.
- Szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összhangja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, és az ismereteiknek megfelelő szinten legyenek képesek az így szerzett információk kritikus értékelésére. A felelősségvállalás attitűdjének kialakítása, magasabb rendű műveletek - analízis, szintézis.

A tanárok a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Formái:

- Folyamatos órai ellenőrzés és értékelés, például ellenőrző kérdések, gondolkodtató kérdések formájában vagy egy-egy gyakorlati részfeladat megoldása kapcsán.
- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy résztémából
- Kiselőadás, kísérlet bemutatás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.
- Vitaszituációkban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

INFORMATIKA

9-12. évfolyam

Célok és feladatok

A társadalom minden szférájában megjelenő számítástechnika és az IKT gyors fejlődése olyan infrastruktúrát eredményez, amely lehetővé teszi a társadalom szerkezetének az átalakítását. Az információs társadalom az emberi együttélés új módja, ahol az információ hálózatba szervezett előállítás, tárolása, forgalmazása, fogyasztása fontos szerepet játszik, kialakul a hálózati gazdaság. A társadalom régi alrendszerei is új módon kezdenek működni. Folyamatosan nő az információs termékek és szolgáltatások gazdasága, az *információ áruvá válik*. Az információs szektor egyre több számítógépet és munkaerőt alkalmaz. Kialakul a globális hálózati gazdaság.

Napjainkban a *tudás reformációja is zajlik*, az egyén és a tudás viszonya megváltozik. Az interneten lényegében az egész emberi kultúra, a társadalom minden szférája reprezentálódik. Az internet nyújtotta lehetőségeket felhasználva az egyén és az információ (az egyén és a tudás) közvetlenebb kapcsolatba kerül. A kommunikáció sebessége radikálisan felgyorsul. *Megváltozik az egyén magatartása is*, kritikus és értő módon kell közölnie, fogadnia és kezelnie az információt.

A mai iskolának is meg kell változnia az információs társadalom igényeinek megfelelően. Nevelni kell a tanulókat az információs termékek és szolgáltatások kritikus, etikus és értő befogadására (fogyasztására), hogy az IKT használatával tudjanak tanulni, alkotni, dolgozni, művelődni, kapcsolatot, közösséget teremteni és szórakozni. Törekedni kell az érdeklődés felkeltésére a kreativitás és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére, hogy az informatika iránt különösen fogékony fiatalok - megfelelő továbbtanulás után - később az információs gazdaságban, mint alkotó munkaerő dolgozhassanak.

Az információs és kommunikációs kultúrát minden tanuló számára hozzáférhetővé kell tenni. Az informatikai nevelésnek meg kell mutatnia, hogy a *természetes* és a *technikai környezet* mellett létezik a jelek, kódok, szoftverek *virtuális környezet*e is (program, szöveg, kép, mozgókép, hang ...), amely az emberiség praktikus, műszaki, tudományos, művészi és sok másféle információit "hordozza" és megjeleníti. Az informatikaoktatás célja, hogy a tanuló mozogjon otthonosan ebben a környezetben. Képes legyen a különféle alkalmazások kezelésének elsajátítására, együttműködésre és a problémák, feladatok megoldására IKT eszközökkel.

HEFOP 3.1.3.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@neteveteres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Megváltozik a pedagógus szerepe is: előtérbe kerül az információk közötti eligazodást segítő, tanácsadó szerepe, az ismeretek birtokosából és átadójából a tudás navigátorává és a kompetenciák fejlesztőjévé kell válnia. Az informatikai eszközök lehetőségét teremtene az egyéni ütemű tanulásra is, a tehetségekkel és a lemaradókval való speciális foglalkozásra. Ennek leghatékonyabb módját a több éven keresztül tanult informatika tantárgy és az iskolai élet egészében jelen lévő informatikai nevelés biztosíthatja.

Az informatikaoktatás célrendszere összhangban van a Nemzeti alaptantervben is megjelenő **kulcskompetenciákkal**. Ezeket a célokat és feladatokat differenciáltan és az életkori sajátosságoknak megfelelően kell értelmezni. Az informatikaoktatás alapfeladata a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése.

Fejleszteni kell a tanulók digitális kompetenciáját. A társadalom információs technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: az információ felismerése, keresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje, továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten.

A digitális kompetencia magában foglalja az információs technológiák lehetőségeinek értését és használatukhoz szükséges képességet, készséget a szövegszerkesztés, táblázatkezelés, képszerkesztés, prezentáció, adatbázisok, adattárolás, Internet-szolgáltatások, elektronikus kommunikáció terén, a személyes és társadalmi életben a tanulásban, a munkában, a kutatásban és a szabadidőben. Az egyének ismernie kell az információ hitelességével, megbízhatóságával és kritikus értékelésével kapcsolatos kérdéseket, az etikai és jogi vonatkozások alapjait.

A digitális kommunikáció az anyanyelvi és idegen nyelvi (szóban és írásban történő) kommunikáció kiterjesztésének tekinthető, – gyakran „digitális írástudásnak” is nevezik – amennyiben magában foglalja a multimédiás, hipermédiás kommunikációt és azt az „alkalmazói vizuális-manuális nyelvtudást”, amellyel, a számítógéppel, illetve a számítógépet használva kommunikálunk. Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaelemeit ki kell egészíteni a digitális médiumok rutinos használatának kompetenciáival: adatok, szövegek, táblázatok, diagramok, hangok és mozgóképek szerkesztése, értelmezése, prezentálása, különféle alkalmazásokban és az interneten.

A számítógépeket eredetileg nagy mennyiségű matematikai számítás gyors elvégzésére fejlesztették ki, ezért nem meglepő a matematikai és az informatikai kompetenciák rokonsága. Az informatikában fontos szerepet kap a matematikai kompetencia fejlesztése, azaz a matematikai gondolkodás és problémamegoldás fejlesztése, az algoritmusok alkalmazásának képessége, mindennapi problémák megoldása és a világ rendszereinek, folyamatainak informatikai (számítástechnikai) modellezése során. Mindezeket túlmenően a tevékenység-algoritmusok nagy szerepet játszanak a számítógépes kommunikációban, az alkalmazások és az információk kezelésében is.

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázzuk, és előre jelezzük a természeti folyamatokat, illetve a rendszerek mozgását, tulajdonságait. A korszerű számítógépek és modellek alkalmazásával korábban elképzelhetetlen mennyiségű számítást lehet rövid idő alatt elvégezni. Ezzel a természettudományos és műszaki modellezés – praktikus szempontból – magasabb szintre lépett. Az informatikai-számítástechnikai kompetencia itt kapcsolódik szorosan a matematikai és a természettudományos kompetenciához. A természettudományos és műszaki-technikai kompetencia magában foglalja a kételkedő, kritikus és kíváncsi attitűdöt, a megismerés és konstruálás iránti vágyat, valamint a biztonsággal és fenntarthatósággal kapcsolatos etikai kérdések iránti érdeklődést is. Ezen a ponton szintén kapcsolódik az informatikához.

A hatékony és önálló tanulást nagymértékben segítheti az informatika azzal, hogy új eszközöket ad a kezünkbe: általános és speciális alkalmazások, elektronikus tananyagok, e-könyvek, internetes adatbázisok, multimédia oktatóprogramok, valamint elektronikus oktatástechnikai eszközök (projektor, interaktív tábla ...). A hatékony tanulás fel is tételezi, hogy rendelkezünk megfelelő digitális kompetenciával, ismerjük és tudjuk használni a fenti eszközöket. Az informatikai eszközök segítik a motiváció és az összpontosított figyelem folyamatos fenntartását, ezért is alkalmasak a legtöbb tantárgy tanulására. Az informatika tantárgy egyik célja, hogy a fenti eszközöket és módszereket megismertesse a tanulókkal.

Az informatika gyakorlati tantárgy, ami nem csak azt jelenti, hogy jelentős a számítógépes gyakorlati tevékenység, hanem azt is, hogy a feladatok zöme a hétköznapi élettel, a közösségi, iskolai és családi életvitellel, a munkával, alkotással és tanulással kapcsolatos. Mindez kitűnő lehetőséget teremt a szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztésére. Az IKT eszközök gyakori használat megköveteli, hogy az egyén rendelkezzen a biológiai és mentális egészség megőrzésének képességével, ugyanis a túlzott informatikai eszközhasználtság egészségkárosító és függőséget okozhat. Az internet soha nem látott mértékben lehetővé teszi más társadalmak és kultúrák megismerését és elismerését, ezzel hozzájárul a globalizációhoz és az állampolgári kompetencia fejlesztéséhez. Az információ nyilvánossá válása lehetőséget ad a demokrácia erősítésére.

Az informatikaoktatás hozzájárul az állampolgári kompetencia fejlesztéséhez, amennyiben külön foglalkozik az informatika kultúrtörténetével és az információs társadalommal, kiemelve az informatika jogi és etikai vonatkozásait. Az informatikai kompetenciák szükségesek a munka világának szinte minden információkezelést és szellemi tevékenységet igénylő területén.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az informatikaoktatás elősegíti a *kezdőképeség és a vállalkozói kompetencia* tudatos fejlesztését is. A gyakorlati feladatok megoldása során olyan készségeket és képességeket fejleszt, mint a tervezés, szervezés, irányítás, elemzés, kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, egyénileg és csapatban történő munkavégzés. Az informatikaoktatás tág lehetőségeket teremt az innovatív és kreatív problémamegoldásra.

Az információk termékek alkotása, tervezése és gyártása során fontos szempont a mű, illetve a dokumentum esztétikai megjelenése és kifejezőképessége. (Gondoljunk a könyvkiadásra, a multimédiára vagy a webhelyekre.) Rohamosan fejlődik a digitális vagy digitalizált műalkotások, illetve művészetek száma is. Az informatikaoktatás az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség* kompetenciáinak fejlesztésének egyik korszerű területe.

Az iskolai számítógépes hálózat, az internet és a könyvtár forrásközpontként történő felhasználásával fejleszteni kell az önműveléshez szükséges attitűdöket, képességeket és tanulási technikákat. A könyvtári informatikának fel kell készítenie a tanulókat az információk elérésére, kritikus kiválasztására, feldolgozására és közlésére. Cél az iskolai és más típusú könyvtárakban a könyvtári eszközökkel végzett tevékenységek gyakoroltatása, tudatos és biztos használati magatartás kialakítása is. Mindehhez azonban nem elég az informatika tantárgy. A tanulóknak ismerniük és használniuk kell az informatikai eszközöket a különböző órákon és a felkészülésük során is.

A *Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatai* a kulcskompetenciákra épülnek. Egyes kulcskompetenciák meghatározó szerepe különösen megfigyelhető az aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés, a gazdasági nevelés, a környezettudatosságra nevelés, a tanulás tanítása, a felkészülés a felnőtt lét szerepeire, kiemelt fejlesztési feladataiban. Az informatikaoktatás és nevelés részben az ismeretek szintjén, nagyrészt azonban a feladatmegoldások, problémamegoldások, alkalmazások szintjén építi be a kiemelt fejlesztési feladatokat napi gyakorlatába.

Az informatikaoktatásban a *differenciálás* azt a célt szolgálja, hogy a tanulók érdeklődésüknek megfelelően, minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. Ennek érdekében olyan differenciálást kell alkalmazni, amely optimálisan alkalmazkodik az egyének tudásához, kompetenciáihoz, olyan szervezési irányítási és értékelési módokat kell alkalmazni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak kialakulását és fejlesztését. Az egyéni és a kooperatív tanulási technikák, valamint az IKT alkalmazása erre különösen tág teret nyújt az informatikában.

A tantárgy célja hogy megismertesse az informatika eszközeit, módszereit és fogalmait, amelyek lehetővé teszik a tanulók helyes informatikai szemléletének kialakítását, tudásuknak, digitális kompetenciájuk fejlesztését, alkalmazását más tantárgyakban, későbbi tanulmányaikban, a mindennapi életben, a szórakozásban és a munkában. Fontos, hogy a tanulóknak sikerélményük legyen az informatikaórákon, és megfelelő motiváltsággal törekedjenek ismeretük folyamatos megújítására. Cél olyan attitűd kialakítása, hogy az egyén érezze, képes tevékenyen bekapcsolódni az egész világra kiterjedő információs társadalomba.

Fejlesztési követelmények

A tanuló ismerje meg és tartsa be a számítógépes és az oktatásban előforduló más intelligens informatikai eszközökkel végzendő munka szabályait, különös tekintettel a balesetek megelőzésére. Sajátítsa el a számítógép-kezelés alapjait, felhasználói szinten tudja kezelni a számítógépet és perifériáit. Legyen képes a számítógéppel és más intelligens informatikai eszközökkel való kommunikációra (interaktív kapcsolat tartására). Tudja alkalmazni az operációs rendszer és a segédprogramok szolgáltatásait. Tartsa be a program- és adatvédelem szabályait. Szerezzen jártasságot az informatikai eszközök és információhordozók használatában. Ismerje a használt informatikai eszközök működési elveit.

Legyen képes a különböző formákban megjelenő adatokat felismerni; tudjon adatot különféle formákban megjeleníteni, szemléltetni, vizsgálni. Ismerje az alapvető dokumentumformákat, ezeket legyen képes megvalósítani, legyen igénye a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására, különböző formában való megjelenítésére. Tudjon kezelni és szerkeszteni multimédiás dokumentumokat. Szerezzen tapasztalatokat az adatok különféle formáinak (szöveges, hangzó, képi) együttes kezelésében, tudjon adatokat megkeresni, elérni adatbázisból, számítógépes hálózatból. Tudjon oktatóprogramokat használni.

Legyen képes egy probléma megoldásához kiválasztani az általa ismert eszközök, programok, alkalmazások és módszerek közül a megfelelőt. Legyen tudomása az intelligens eszközökről és növekvő jelentőségükről.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.esely.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Legyen képes különféle formákban megfogalmazni a környezetében, az iskolában előforduló tevékenységek algoritmizálható részeit. Helyesen használja a logika bizonyos elemeit (és, vagy, nem, ha ... akkor ...). A problémamegoldás során ismerje fel az adatok közötti összefüggéseket. Ismerje fel az adatok és az eredmények kapcsolatát. Egyszerű feladat megoldásához legyen képes algoritmust készíteni, és az algoritmust megvalósítani számítógépen (a használt fejlesztő rendszerrel). Legyen képes értelmezni a programok által szolgáltatott válaszokat.

Kísérletezzen egyszerű folyamatok számítógépes modelljeivel, figyelje meg a paraméterek módosításának hatását.

A tanuló ismerje a közvetett (technikai) kommunikáció modelljét és néhány eszközét. Legyen jártas a hálózat alapszolgáltatásainak önálló használatában. Tudjon adatokat megkeresni, letölteni és elhelyezni az interneten. Tudjon kapcsolatot teremteni másokkal a hálózat révén: csoportos kommunikációs formák, elektronikus levelezés. Tudja használni a mobilkommunikáció lehetőségeit.

Legyen tájékozott a média (internet, televízió, rádió) szerepéről. Ismerje a hagyományos médiumok elektronikus megfelelőit (például elektronikus könyv, folyóirat, zene). Ismerje és használja az internetes portálokat, digitális fényképezést, a multimédiát. Ismerkedjen az új médiumokkal (virtuális valóság, interaktív média). Tudjon használni médiainformaticai eszközöket a tanulási folyamatban és a szabadidős tevékenységben.

A tanuló ismerkedjen meg a számítástechnika történetével, a mai informatika alkalmazásaival és fejlődési irányjaival. Ismerje meg és értékelje a magyar tudósok szerepét, tevékenységét a világ informatikai kultúrájának fejlődésében.

Tanulmányozza az informatika társadalmi szerepét, az információs társadalom főbb jellemzőit, az újonnan felmerülő pszichológiai és szociális kérdéseket. Ismerje a programok és adatok használatának jogi és etikai alapjait (szerzői jog, személyes adatok, hitelesség). Legyen tudatában a túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító és a személyiségre káros hatásainak (pl. játék-függőség, gerinc vagy a szem károsodása). Legyen tájékozott az e-kereskedelemtől. Tudjon terméket és szolgáltatást interneten rendelni, illetve vásárolni.

A tanuló rendszeresen használja az iskolai könyvtárat, mint információs-tanulási forrásközpontot, vegye igénybe szolgáltatásait. Alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait, informatikai eszköztudását, és a megfelelő viselkedés normáit. Ismeretei bővítéséhez, tanulási feladataihoz szerezzen jártasságot a könyv- és médiatár, az internet és az elektronikus könyvtár használatában.

Feladatai megoldásához rendszeresen használja a folyóiratokat, lexikonokat, szótárakat, kézikönyveket, az ismeretterjesztő irodalmat, a különböző médiumokat, valamint az interaktív multimédiát.

A dokumentumtípusok ismeretében legyen képes azok önálló használatára. Ismerje a könyvtártípusokat, a kézikönyvtár informálásban betöltött szerepét. Tudjon különböző szempontok szerint dokumentumokat keresni nyilvántartásokban, a könyvtár adatbázisaiban, katalógusaiban. Tudjon forrást és információt keresni a tájékoztató eszköznek megfelelő keresési módszerek alkalmazásával. Tudjon a dokumentumokból idézni, és a forrásokra szabályosan, etikusan hivatkozni. Tudjon feladata megoldásáról beszámolni a különböző forrásokból szerzett információk elemzése és feldolgozása alapján.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

BELÉPŐ TEVÉKENYSÉGEK

Az informatikai eszközök használata

Hardver- és szoftverkönyezet

Ergonómiaiilag megfelelő számítógépes munkakörnyezet. A Neumann-elvű számítógépek felépítése. A számítógép és különféle perifériái.

A számítógépterem rendjének, a gépek balesetmentes használatának megismerése.
A perifériák helyes használata. Adott informatikai eszközök kezelésének

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Egyes informatikai eszközök működésének fizikai, elektronikai alapjai.

Az operációs rendszer és környezete

Az operációs rendszer, a számítógépes hálózat és a segédprogramok szolgáltatásai. A hálózatok felépítése. Adatbiztonság és a kártékony programok. Szervizműveletek.

gyakorlása. Az informatikai környezet tudatos alakítása. Az eszközök működési elvének megértése.

Például, gyűjtünk információkat korszerű IKT eszközökről kiscsoportokban és számoljunk be róluk.

Be- és kilépés az iskolai hálózatba. A helyi rendszer, illetve a számítógépes hálózat szolgáltatásainak használata. Szoftverek, adatok etikus használata. Problémamegoldáshoz a hardver- és a szoftvereszköz tudatos választása. Például, rendezzünk „vadászatot” kártékony programok és kéretlen levelek ellen. Rendezzünk „nagytakarítást”: törlés, tömörítés, biztonsági másolat, töredezettség-mentesítés.

Infokommunikáció

Kommunikáció az interneten

Az elektronikus levelezés fejlett szolgáltatásai. Levelezőlisták. Közhasznú adatbázisok az interneten. Hasznos webhelyek. Céltudatos információkeresés és az interneten, részletes keresés, szűrők. Térképek az interneten. Multimédiás anyagok keresése és alkalmazása. Csoportos kommunikációs formák az interneten (fórum, csevegés telefonálás...).

Levelező program speciális beállításainak alkalmazása. Levelezőlisták használata. Keresés az adatbázisokban. Böngészés és összetett keresés az interneten. Képek és multimédiás anyagok keresése és felhasználása. Térképek használata a világhálón. Fórumok használata. Csevegés, telefonálás az interneten.

Tranzakciók az interneten

Vásárlás, rendelés, ügyintézés az interneten és/vagy mobilon, telefonon.

Ügyintézés interneten. Webáruházak keresése.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Termékek és szolgáltatások rendelése és vásárlása.

Médiainformatika

A hagyományos médiák digitális változatai az interneten. E-könyvek, portálok. Virtuális valóság alkalmazások.	Internetes portálok látogatása: tévé, rádió, újság. Elektronikus könyv kezelése, olvasása. Virtuális valóság használata.
---	--

Informatika-alkalmazói ismeretek

Képszerkesztés és grafika

Képszerkesztők fontosabb szolgáltatásai. A digitális színes képek felépítése és formái, típusai. A rajzolás eszközei. Képek vágása és retusálása. Fények és színek módosítása. Transzformálás. Feliratok. Képek nyomtatása.	Rajzoló és képszerkesztő alkalmazások használata. Konvertálás a különböző képformátumok között. A megfelelő rajzeszköz kiválasztása. A rajzeszközök és a színek kezelése. Rajzok, ábrák készítése. Digitális fényképek alakítása retusálása, nyomtatása. Például képgaléria készítése iskolai eseményekről, rendezvényekről vagy szép épületekről vagy híres és elismert emberekről. Rajzos-szöveges dokumentumok tervezése, az elkészítés szokásos menete.
---	---

Multimédiás elemek szerkesztése

A multimédia elemei: szöveg, rajz, fénykép, videó, hang, animáció.	Multimédia dokumentumok készítése, szerkesztése. Hanganyagok és mozgóképek lejátszása multimédia számítógéppel. Például, szerkesszük a kiránduláson felvett videókat és mutassuk be az osztálynak.
--	---

Továbbhaladás feltételei

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A tanuló tudjon alapvető könyvtár és állományműveleteket végezni a számítógépen. Ismerje a számítógép gyakori perifériáinak funkcióit, tudja használni azokat. Használja a leggyakoribb helyi és távhálózati kommunikációs lehetőségeket: e-mail, böngészés, keresés. Tudjon adatbázisban keresni az interneten. Ismerjen rajzoló-képszerkesztő alkalmazást. Tudjon rajzolni, képet módosítani, dokumentumban felhasználni. Tudjon multimédia hanganyagot, mozgóképet lejátszani.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK	BELÉPŐ TEVÉKENYSÉGEK
	Informatika-alkalmazói ismeretek	
Szövegszerkesztés	Egy szövegszerkesztő szolgáltatásai. Szövegbevitel, javítás, módosítás. Mentés és nyomtatás. Dokumentumok formátumai. Karakterformázás. Bekezdésformázás, oldalformázás. Képek, objektumok beillesztése és formázásuk. Tabulátorok, hasábok. Táblázatok formázása. Stílusok, sablonok használata. Körlevél. Dokumentumtípusok.	Szövegbevitel, gépelés, javítás, korrektúra. A szöveg karakter szintű formázása. Bekezdések formázása: igazítások, behúzások, listák. Képek beillesztése, másolása, formázása. Tabulátorok alkalmazása a dokumentumban. Táblázatok bevitele, formázása. Bekezdésstílus készítése. Körlevél szerkesztése. Meghívó, kérvény, levél, meghatalmazás, szerződés, névjegy ... készítése. Összetett dokumentumok alkotása leírás és minta után vagy szabadon. Kész dokumentum mentése, nyomtatása. Például, készítsük el kiscsoportban egy osztálykirándulás szépen formázott beszámolóját. A látott nevezetességeket bemutató, az átélt eseményeket leíró formázott szövegeket, képeket és rajzokat. Hipertext dokumentumok létrehozása és használata. Szöveget, képet tartalmazó esztétikus weblapok készítése, formázása.
Weblapok szerkesztése	A web felépítése. Egy weblapszerkesztő szolgáltatásai. Célszerű és esztétikus webhelyek.	

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Weblapok tulajdonságai.

Szöveg formázás. Képek tulajdonságai és formázásuk.

Hivatkozások létrehozása a weblapon.

Táblázatok tulajdonságai. Táblázatok készítése, formázása.

Dinamikus információk.

Hivatkozások rendszerének létrehozása.

Táblázatok készítése weblapon.

Dinamikus objektumok elhelyezése a weboldalon (animációk, hangok, mozgóképek).

Például, készítsünk saját vagy osztály honlapot. Készítsünk honlapot egy tetszőleges (képzeletbeli) vállalkozásnak, alapítványnak, intézménynek

Infokommunikáció

Publikáció az interneten

Adatok, dokumentumok elhelyezése megfelelő formátumban az interneten.

Weboldalak, kisebb webhelyek publikálása az interneten, web fejlesztő vagy ftp. program alkalmazásával.

Informatika-alkalmazói ismeretek

Prezentáció készítés

Prezentációs dokumentumok felépítése, sablonok. Szövegbevitel. Képek, mozgóképek. Rajzok. Animációk. Táblázatok, diagramok. Vetítés, interaktivitás.

Esztétikus, dinamikus és interaktív bemutató tervezése a tartalom, forma és működés szempontjából. Bemutatók, elektronikus faliújságok létrehozása. Bemutatók szerkesztése. Bemutatók vetítése és kiselőadások megtartása. Például, készítsünk reklámot, kirakati bemutatót egy vagy több termék részletes bemutatásához. Készítsünk interaktív bemutatót egy utazásról.

Könyvtári informatika

Könyvtárak története.

Könyvtárak típusai és szolgáltatásaik.

A könyvtári médiumok, dokumentumok csoportosítása.

Kutatások és kiselőadások, bemutatók a könyvtárak kultúrtörténetéből.

A könyvtári szolgáltatások megismerése. Megadott művek keresése és tematikus

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Katalógusok és tájékoztató eszközök.
Forrás- és információkeresés.
Könyvtári médiumok használata a tanulásban.

gyűjtőmunka a könyvtár állományában.
Forrás- és információkeresés.
A médiumok megkülönböztetése formai és használati jellemzőik, információ értékük alapján. Különböző könyvtári médiumok használata.
Például, keressünk szövegeket és oktatási anyagokat a „hatékony és önálló tanulás” témakörben, a könyvtárban és az interneten. Elemezzük a talált anyagokat és állítsunk össze 1 - 3 oldalas ajánlást, különböző hivatkozásokkal „Hogyan tanuljunk?” címmel.

Továbbhaladás feltételei

Önállóan tudjon minta és leírás alapján szöveges dokumentumot szerkeszteni. A tanuló tudjon egyszerű weboldalt szerkeszteni webszerkesztő alkalmazással. Tudjon hiperhivatkozást elhelyezni weblapon. Tudjon néhány diából álló esztétikus és tartalmas bemutatót készíteni és levetíteni.

Ismerje a könyvtár típusokat. Ismerje a könyvtári médiumokat, dokumentumokat és használja az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait. Legyen képes tájékozódni a könyvtár tér- és állományszerkezetében. Tudjon forrásokat keresni a könyvtár katalógusaiban.

11. évfolyam

Fejlesztési feladatok

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

BELÉPŐ TEVÉKENYSÉGEK

Infokommunikáció

Az információ és az adat

Az információ és az adat.
Az analóg és a digitális jel.
Titkosítás és a kód.
Kettes számrendszer. Számok és

Az információ, az adat, az adatmennyiség fogalmak helyes használata.
Az analóg és a digitális jel egymásba alakíthatóságának megértése.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

karakterek kódolása.
Kép- és hangkódolás.
Logikai műveletek.
In formációátvitel modellje.
A mobil korszerű szolgáltatásai.

Titkosírások készítése, megfejtése,
kódolás. Számok átváltása a kettes, tízes és
tizenhatos számrendszerek között a
kalkulátor használatával.
Karakterek kódolása.
Logikai műveletek végzése. Logikai
feladatok, rejtvények megoldása.
A mobiltelefonon korszerű szolgáltatásainak
használatát.

Informatika-alkalmazói ismeretek

Táblázatkezelés

A táblázatkezelők szolgáltatásai.
A táblázatok felépítése, alapfogalmak.
Adattípusok és formátumok.
Hivatkozások, műveletek, képletek.
Képletek és adatok másolása,
hivatkozások. Rendezés.
Táblázat formázása.
Különféle függvények használata.
Diagramkészítés, grafikonkészítés.
Logikai műveletek és függvények.
Kereső függvények.

Táblázatkezelővel megoldható feladatok
áttekintése. Adatok csoportosítása,
értelmezése. A feladatmegoldáshoz
szükséges táblázatok, adattípusok
tervezése. Adatok bevitele a táblázatba.
Műveletek, képletek, függvények
alkalmazása. Táblázatok formázása,
diagramok készítése. Tantárgyi feladatok
megoldása.
Például, oldjunk meg a szakmai
irányultságnak megfelelő feladatokat
táblázatkezelővel.
Végezzünk gazdasági számításokat,
az egyéni életvitelt érintő problémák
kapcsán (biztosítás, mobil tarifák
...)Függvények ábrázolása.
Adatok grafikus ábrázolása, statisztikai
jellemzők kiszámolása, következtetések
levonása. Táblázat önálló megtervezése
szöveges feladat alapján. Esztétikus
táblázatok készítése.

Adatbázis-kezelés

Adatbázismodellek, alapfogalmak.

Adattábla, mező, rekord, kulcsmező,

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az adatbázis-kezelő szolgáltatásai.	állomány fogalmak értése, helyes használata. Adattípusok használata.
Adatbázis tervezése.	Adatok tárolásához egyszerű adatbázis tervezése és kialakítása.
Táblák létrehozása. Űrlapok, interaktív adatkezelés.	Adattáblák létrehozása. Űrlapok használata. Kapcsolatok kialakítása.
Adattáblák közötti kapcsolatok.	Lekérdezések. Jelentés készítése.
Szűrés, keresés, rendezés, összesítés.	Relációs adatbázis alapszintű kezelése.
Lekérdezések.	Használjunk a szakmai irányultságoknak megfelelő adatbázisokat.
Jelentés készítése, nyomtatása.	Használjunk adatbázisokat hétköznapi problémák (kérdések) megoldására! Például: hány kalóriát tartalmaz egy étel, hol és mikor játszanak egy filmet, színdarabot, milyen tömegközlekedési eszközzel és mikor juthatunk el A városból B-be?
Térinformatikai adatbázisok.	Térinformatikai adatbázisok: térképek, térképi keresők, útvonalkeresők használata a gyakorlatban.

Továbbhaladás feltételei

A tanuló ismerje az adat, információ és kód fogalmát. Képes legyen egyszerű logikai feladatokat megoldani. Ismerje a táblázatkezelés alapfogalmait és tudjon egyszerű táblázatokat szerkeszteni, benne egyszerű képletekkel számításokat végezni. Tudjon műveleteket táblázatban végezni, és össze függéseket diagramon megjeleníteni. A tanuló tudjon információt keresni, megjeleníteni adatbázisban. Tudjon adattáblát feltölteni megfelelő adatokkal. Képes legyen adatbázisban egyszerű lekérdezést végrehajtani.

12. évfolyam

Fejlesztési feladatok

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

BELÉPŐ TEVÉKENYSÉGEK

Infotechnológia

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Algoritmi zálás, adatmodellezés	Algoritmusok a gyakorlatban. Algoritmusok leírása általános eszközökkel. Programozási nyelvek és a programok.	Hétköznapi tevékenységsorok, algoritmusok leírása. Adott feladat megoldásához algoritmus tervezése. A szükséges adatok és eredmények megtervezése.
Algoritmi zálás, adatmodellezés	Egy fejlesztő rendszer használata. Elemi adattípusok. Konstansok és változók. Adatok bevitele, tárolása és megjelenítése, közlése. Képletek és függvények használata. Feltételes elágazások. Ciklusok típusai. Összetett adattípusok, tömbök. Típusalgoritmusok. A programkészítés lépései.	Elemi és összetett adatok, képletek és függvények használata. Elágazások és ciklusok alkalmazása. Fejlesztő rendszer használata. Típusalgoritmusok alkalmazása életszerű, gyakorlati feladatok megoldása során. (Összegzés, keresés, megszámlálás, rendezés.) Például, oldjunk meg a szakmai irányultságnak megfelelő feladatokat, modellezzünk egyszerű rendszereket. A kész program tesztelése és alkalmazása.
Folyamatok és rendszerek modellezése	Problémák megoldása számítógépes modellekkel.	Egyszerű modellek megismerése vagy fejlesztése, „kísérletezés” a modellekkel. Az eredmények megfogalmazása.
Problémamegoldás	Informatikai eszközök és módszerek kiválasztása és komplex alkalmazása. Tantárgyi és iskolai problémák, feladatok megoldása. Számítógéppel irányított vagy intelligens rendszerek.	Problémamegoldó tevékenység tervezése. Problémák megoldása egyénileg vagy csoportban. Kooperatív munkák, projektek. Intelligens eszközök, robotok és/vagy virtuális eszközök szabályozása, tanítása, irányítása.

Információs társadalom

Az informatika fejlődéstörténete	Informatációs korszakok a történelemben. A számítástechnika története. Az internet és az IKT forradalma.	Kutatómunkák és dolgozatok, prezentációk, weblapok írása és/vagy bemutatása, előadása az informatika
---	--	--

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az információs társadalomról

Fejlődési trendek, a robotok. Az IKT veszélyei a személyiségre és az egészségre.

Az információs vagy tudástársadalom fő jellemzői.
A gazdaság, a környezet, a kultúra és a személyiség az információs társadalomban.
A környezetvédelem lehetőségei.
Az élethosszig tartó tanulás.
Az információ (adat, tudás, fel fedezés, szabadság, találmány, szerzői mű ...) mint termék, szolgáltatás és áru.

történetének egy-egy érdekes eszközéről vagy technológiájáról.

A jellemzők megvitatása, összevetése a legújabb szociológiai, gazdasági adatokkal. Kutatómunkák az információs társadalomról. Az *elektronikus demokrácia* osztály- vagy iskolaszintű „kipróbálása”, és/vagy társadalmi méretű esélyeinek megvitatása.
Az információ és a tudás, mint érték: a társadalmi lét különböző szféráiból vett példák megbeszélése.

Etika és jog

A szoftverek csoportosítása a felhasználói jog szerint.
A szellemi termékek védelme, felhasználása és a szerzői jog.
Alapvető viselkedési, publikálási szabályok. A szabad felhasználás köre.

Konkrét szoftverek csoportosítása.
Licenz szerződések tanulmányozása, szövegértése.
A szerzői és a szabadalmi jogból idézett szövegek tanulmányozása, megértése.

Adatvédelem. Az információ megbízhatósága.

Adataink védelme.
Az adatok hitelessége.
Az információ és a tudás megbízhatósága.
Az internetes források megbízhatósága.

Adatok (adataink) csoportosítása az értékük és a szükséges védelem (titkosság) szerint. Hagyományos és elektronikus hitelesítés.
Példák felkutatása a média információinak megbízhatóságával kapcsolatban, az „elhallgatott” információ szerepe.
A tudományos és az áltudományos ismeretek felismerése, megkülönböztetése.

Könyvtári informatika Médiainformatika

Az iskolai könyvtár információs A könyvtári információs rendszer

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

rendszere.	felhasználása a tanulásban.
Elektronikus könyvtár, internetes adatbázisok használata.	Információs szükségletek felismerése és kifejezése. Forrás- és információkeresés.
Digitális könyvtári médiumok.	A problémahelyzetnek megfelelő tájékoztató eszközök kiválasztása és komplex használata.
Katalógusok és tájékoztató eszközök.	A médiumok tartalmi hitelességének, formai esztétikai értékének megítélése.
Forrás- és információkeresés.	Könyvtári médiumok alkotó felhasználása az etikai normák követésével.
Forrás felhasználás.	

Továbbhaladás feltételei

A tanuló tudjon értelmezni alapvető algoritmusokat. Legyen képes egyszerű elágazást és ciklust tartalmazó algoritmust leírni és értelmezni.

A tanuló legyen képes egyszerű feladat megoldásához algoritmust tervezni, leírni, kódolni, számítógépen futtatni és az eredményt értelmezni.

A tanuló ismerje az információs társadalom legfontosabb jellemzőit. Tudja, hogy a szellemi termékeket a jog védi. Tudja, hogy a szoftvereket csak a licenccel meghatározott feltételekkel szabad használni (a copyleft kivételével).

A tanuló tudjon jegyzéket készíteni a megtalált forrásokról. Ismerje és kövesse a forrásfelhasználás szabályait és etikai normáit. Tudjon tájékozódni a közhasznú információs forrásokról. Legyen képes a problémahelyzetnek megfelelő tájékoztató eszközök kiválasztására és használatára.

Szempontok a tanulói tevékenység értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés eredményességének vizsgálata. Az iskola pedagógiai programjában meghatározott módon értékeljük.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt területeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük. Ebben az alapvető ismeretek mellett olyan tanulói képességekkel összefüggő tevékenységek szerepelnek, amelyek szükségessé ahhoz, hogy a tanulók a következő év folyamán tananyagát sikeresen elsajátíthassák.

A fejlesztendő képességek rendszere a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, lejegyzése, rendszerezése, fogalmak felismerése, és alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, transzformációs képességek.
- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése, mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összhangja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, személyekről, problémákról.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. A tanulók számonkérése során a hagyományos osztályozás mellett használjuk a rövidebb-hosszabb szóbeli értékelést is. A tanulást segítő diagnosztikus értékelés úgy hatékony, ha megadjuk a javítás lehetőségét, hiszen legfőbb feladatunk a tanuló informatikai kompetenciáinak fejlesztése. Ez az

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevares.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

értékelés a tanulási folyamat irányításának eszköze, nem a tanulók rangsorolása. Ezzel szemben a végső jegynek az informatika tudásszintet kell tükröznie, nem más szaktárgyi tudást, nem a magatartást vagy egyéb szempontot.

A tanulók tevékenységének értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet. Formái:

- Folyamatos órai ellenőrzés és értékelés, például ellenőrző kérdések, gondolkodtató kérdések főmájában vagy egy-egy gyakorlati részfeladat megoldása kapcsán.
- Szóbeli beszámoló
- Írásbeli beszámoló egy-egy résztémából. Törekedni kell arra, hogy a feladat megoldásához más szaktárgyi tudást és készséget, vagy egyéb ismeretet csak minimális mértékben használjunk. A feladatok ne legyenek sem túl szokatlanok, sem túl bonyolultak, az órai gyakorlathoz igazodjanak, emellett adjunk olyan feladatot is, amely a tehetségesebb és gyakorlottabb tanulóknak szól. Csak azt szabad értékelni, amit a feladat egyértelműen kér (előír). A tanulónak ne kelljen kitalálnia, hogy a kérdéseken túlmenően mire vagyunk még kíváncsiak. Írásbeli munka lehet fogalmakat, ismereteket vagy a problémamegoldást ellenőrző dolgozat, nagyobb otthoni vagy könyvtári munkára építő házi dolgozat, vagy témazáró elméleti feladatlap. A tanulóknak legtöbbször gyakorlati feladatokat kell megoldaniuk az operációs rendszert és a különböző alkalmazásokat vagy a könyvtárat használva.
- Szóbeli felelet lehet egy-egy kérdésre adott válasz, hozzászólás, kiselőadás például az informatika történetéből, beszámoló valamely összetett feladat megoldásáról.
- Kiselőadás (például az informatika történetéből), írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése.

Az egyéni értékelés összességének összetevői:

- Különböző tevékenységi formákban mutatott aktivitás, a társakkal való együttműködés képessége alapján.
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.
- Vitaszituációkban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

ÉLETVITEL – ÉLETMÓD A MINDENNAPI ÉLET KULTÚRÁJA 9-10. évfolyam

A 9.-10. évfolyamon tanító osztályfőnököknek szóló segédanyag, mind célkitűzéseiben, mind műfajában más, mint a kerettanterv.

Az összeállítás választ keres a valóság időszerű kihívásaira, amely a nevelést az oktatás szerves részeként értelmezi, és az **embernevelést** helyezi a pedagógiai tevékenység fókuszába.

Az iskolában folyó pedagógiai tevékenység, a tanítás hagyományos funkciója a kultúra tudományokban, művészetekben, szakmában felhalmozott tartalmának az áthagyományozása. Emellett, ezzel együtt részt vállal a mindennapok gyakorlatában felhalmozott kultúra-elemek, a **mindennapi élet kultúrája** körébe tartozó tudnivalók, képességek, attitűdök átadásából is.

Ehhez kíván segítséget nyújtani ez az összeállítás is.

Az oktatásnak mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt – alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat és az **erre épülő kiemelt fejlesztési feladatokat**, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, a saját sorsunk alakításához.

Alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll: a felelősség önmagunkért, az önállóság, az önfejlesztés igényének kialakítása.

Az egészséges életmódra nevelésnek minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges, testi, lelki és szociális fejlődését. Az egészséges életmódra nevelés az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékeként való tisztelésére is nevel.

Készítsük fel a diákokat a pozitív beállítódások, magatartások kialakítására, amelyek az egészséges életvitellel kapcsolatos személetét és magatartását fejlesztik.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Fejlesszük a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Készítsük fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére, hogy a káros függőségekhez vezető szokások kialakulását megelőzhessék.

Foglalkozzon az iskola a családi életre, a felelős örömteli párkapcsolatra történő felkészítéssel.

Célként fogalmazzuk meg a konfliktusok kezelését, az életminőség javítását, az életvitel arányainak megtartását, az értelmi, érzelmi egyensúly megteremtését, a teljesebb élet megszervezését.

Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák iránt.

Alakuljon ki bennünk a konfliktuskezelés, a humanitárius segítségnyújtás, az együttműködés képessége, a társadalmilag elfogadott viselkedési normák ismerete. A tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelveknek kell lennie egyéni és közös szinten egyaránt.

Készítsen fel az iskola, a gazdálkodással és pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére, az okos gazdálkodás képességének a kialakítására, továbbá arra, hogy tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások és viselkedésmódok között.

Értsék a fogyasztás a gazdaságot mozgató szerepét, saját fogyasztói magatartásuk jelentőségét, felelősségét.

A környezettudatosságra nevelés átfontó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakítását.

Felelősséget vállaljanak egyéni vagy közös tetteikért.

Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá.

Alakuljon ki bennünk az önművelés igényének és szokásoknak a kibontakoztatása, az egész életen át tartó tanulás eszközeinek megismerése, módszereinek elsajátítása.

Az emberek mindennapi élete az egyed, a személy révén ad képet az országról, a társadalom színvonaláról.

A mindennapi élet olyan, mindenki által végzett közös tevékenységek és állapotok sorát jelenti, azaz az ember fenntartását szolgálják.

Ilyen tipikus mindennapi tevékenységek és állapotok: a pihenés, az alvás, a táplálkozás, az utódok nemzése, felnevelése, a kommunikálás, a tájékozódás és cselekvés a mindennapi térben és időben.

Ugyan a tanuló mindennapi létét leginkább a családban éli meg, ott „reprodukálja magát”, azonban a gyermekek, a diákok mindennapi élete átnyúlik az iskolába is.

Az egyik legnagyobb konfliktusforrás az iskolában, hogy minden diák úgy kommunikál, étkezik, játszik, érintkezik, veszekszik, ahogyan odahaza megszokta, ahogyan kortársaitól elleste.

Ezért, ha az iskolában a mindennapi élet színvonalát, - a személyhez történő odafordulással, beavatással, tudatosítással, gyakorlással – megemeljük, esély lehet arra, hogy a diákok jól érzik magukat otthon, az iskolában és a társadalom különböző helyein, komfortélményük nem kerül veszélybe.

Az életmóddal kapcsolatos felkészültség önmagunk és családunk egészséges, kultúrát életmódjának megteremtését, fenntartását, önmagunk fejlesztését szolgálja.

Az életmóddal kapcsolatos képességek a személyiség nyitottságát, önfejlődését, az önkiszolgálási és gondolkodási szokások, készségek és ismeretek az önmagunkról és másokról való gondoskodást szolgálják.

Az értelmes életvezetés, a mindennapi élet kultúrájának fejlesztése az alábbi területeket fogja át:

- a családi nevelés kultúrája;
- egészségkultúra;
- kommunikációs kultúra;
- viselkedéskultúra;
- gazdálkodáskultúra;
- fogyasztói kultúra;
- közlekedési kultúra.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@neteveres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A családi nevelés kultúrája

Célok, feladatok

A családi nevelés kultúrájának célja, hogy megtanítsa arra, hogy miként célszerű családban élni, milyennek kell lennie annak a közösségnek, amelyben életük nagy részét töltik, mi a felelősségük és kötelességük benne.

Az emberi tevékenység mindennapi színtere a család, amelyben a gyermek első, közvetlen tapasztalatait szerzi.

Ennek vizsgálata adja az elsődleges ismereteket a megfelelő életvitel kialakításához.

Fejlesztési követelmények

Tudja, hogy az okos szeretet, a türelem és a felelősség az alapja a helyes gyermeknevelésnek.

Legyen felelőssége önmagával és másokkal szemben.

A családi élet értéke, családi célkitűzések ismerete.

A generációk kapcsolata, egymás segítése.

Családi hagyományok, ünnepek.

Legyen figyelmeztetett életvitele, alkalmazkodó és segítőkész kapcsolatteremtő képessége, magatartása.

Tudja szabadidejét kultúrátlan, egészségesen eltölteni.

Ismerje és alkalmazza az elvárt viselkedési szabályokat.

Szervezett, tervszerű munkavégzés, szakszerű eszközhasználat.

Megfelelően kifejlődjön az önellátás képessége.

Témakörök

A család mint az egyén legfontosabb mikro környezete

Tartalmak

A család **történelmi kialakulása**, szerepe koronként és társadalmanként. Jelenlegi helyzete, jelenősége, funkciója: elsősorban a gyermeknevelésben, az érzelmi biztonság nyújtásában.

A családi hagyományok, a családtörténet ismerete, vállalása, mint a családi identitás része.

Kapcsolatok a családtagok között (a szülőkkel, nagyszülőkkel, testvérekkel, rokonokkal).

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- A családi szerepek bemutatása** Szerepek, minták, eltérő természetű és mélységű kötelek a családban.
Az apa és anya sajátos szerepe a családban és a gyermeknevelésen.
A szülők mint viselkedési szerepminták: nemi szerep, életvitel, viselkedés, szemlélet.
Az anya-gyermek kapcsolat alapvető jelentősége a gyermek fejlődésében.
A hiányzó szülő szerepének helyettesítése (egyedülálló anya, apa, nagyszülő, nevelőszülő).
Örömök és konfliktusok a családi közösségekben.
Nemzedéki konfliktusok, a konfliktusok feloldásának lehetőségei.
A család mint az elsődleges szocializáció tényezője és megvalósítója.
- Nevelési stílusok a családban** A különböző nevelési stílusok a családban, hatások a gyermek személyiségének alakulására.
A kényeztetés, a túlzott gondoskodás, a közömbösség, a merevség, a ridegség, az elhanyagoló nevelés, a következetlenség káros következményei.
Csecsemők és kisgyermek gondozása.
A különböző életkorú gyermekekkel és fiatalokkal adódó jellegzetes nevelési problémák, tipikus konfliktusok.
- A család szerepe az érzelmi biztonság nyújtásában** A család szerepe az **érzelmi biztonság** nyújtásában, az érzelmi kultúra kialakításában.
A család képe a tömegkommunikációban, a művészetekben, irodalomban – a közvéleményben.
A gyermekek és fiatalok szorongásának lehetséges okai, - ezek feloldásának lehetősége a családban. A megbeszélés, a kibeszélés, az élmények feldolgozása.
Az évszaknak „tanulása” a családi kapcsolatok által: szeretet, tapintat, empátia, együttérzés, figyelmesség, tolerancia, tisztelet, stb.
A szülők kapcsolata az iskolával, gyermekek baráti körével, partnerével.
- A családi élet szervezése** Tervszerűen végzett háztartási munkák. A háztartási munkák megszervezésének és elvégzésének célszerű módjai.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevest.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Munkamegosztás

A munkamegosztás, az arányos és személyre szabott teherviselés. Felelősség a rendszeres napi feladatok ellátásában. Legyen képes életvitele tudatos alakítására. Önkiszolgálás és a család „szolgálata”.

Szabadidő-kultúra

A szabadidő értéke és fontossága. Családi szabadidős tevékenység tervezése, szervezése. A játék szerepe a szülők és a gyermek kapcsolatában. Sokoldalú aktív-passzív szabadidő-tevékenység. A káros szabadidő-tevékenységek elkerülése. Egyéni és társas szabadidő-tevékenységek megszervezése a családban, az iskolában. Az ünnepek jelentősége a család életében. Családi beszélgetések, illetve azok elmaradásának káros következményei.

Egészségkultúra

Célok, feladatok

Az egyén rendelkezék saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel, megértse az egészséges életvitelnek ebben játszott meghatározó szerepét. Az egészséges életmódra nevelésben szolgálni kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését, az egészséges életvitel megalapozását. Pozitív beállítódások, magatartások és szokások kialakulása, amelyek a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Fejlesztési követelmények

Az egészségvédő képesség a testi és lelki egészség fenntartását, a betegség megelőzését szolgálja. Következetes testápolás, tudatos higiénés magatartás. Legyen igényük testük, ruházatuk és közvetlen környezetük tisztán tartására, gondozására. Az egészségmegőrzés alapvető szabályainak alkalmazása. Alkalmazzák a helyes táplálkozás szabályait, váljon szokásukká az igényes, kultúrált étkezés. Az egészségre hátrányos, káros függőségekhez vezető szokások emberi szervezetet károsító anyagok, például: alkohol, cigaretta, legális és illegális drogok egészséget károsító hatásai. Készítsenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére.

Témakörök

Tartalmak

A személyes higiénia iránti igény Következetes testápolás, tudatos higiénés magatartás. Felelősség önmagával és másokkal szemben. Az egészség és a természetes környezet közötti kapcsolat. Környezeti tisztaság.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreset.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Az egészségmegőrzés alapvető szabályainak alkalmazása Betegségmegelőző beállítódás erősödése. Az egészségmegőrzés jelentőségének felismerése.
A károsító hatások elutasítása (cigaretta, alkohol, drogok), egészséget károsító hatásai. Balesetvédelmi szokások, minták, készségek és ismeretek elsajátítása.

Egészséges táplálkozás Az egészséges táplálkozás jelentősége az egészség megőrzésében.
Korszerű étkezési eljárások ismerete.
Hibás táplálkozási szokások, divatok elutasítása.
Egészséges heti étrend összeállítása, ételsor tervezése.
Táplálkozástörténet.

Betegápolás, gondozás Az egészségmegőrzés, az ápolás egyéni és társadalmi jelentősége.
Türelem és önzetlenség a gondozásban, ápolásban.
Életmentés, elsősegély, házi patika.
Fejlődjön a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó, segítőkész magatartást.

Kommunikációs kultúra

Célok, feladatok

A kommunikációs nevelés célja, hogy a tanulóknál kialakuljon a különféle beszédműfajok fel fogásának és alkalmazásának, a konfliktusok felismerésének és megítélésének képessége. Alakuljon ki a helyes és kreatív nyelvhasználat a társadalmi és kulturális tevékenységek során, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben. Az egyén rendelkezzen azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben kommunikálni tudjon.

Fejlesztési követelmények

A társas, társadalmi együttműködéshez szükséges kommunikációs képességek fejlesztése.
Mások személyiségének tisztelete, véleményének megtartására nevelés.
Kritikus és építő jellegű párbeszédre való törekvés.

Témakörök

Tartalmak

A kapcsolatteremtés

A köszönések, megszólítások zűrzavara (a probléma tudatosítása).
A kapcsolat kezdeményezése: például: új osztálytársakkal, más osztálybeliekkel, más nembeliekkel, felnőttekkel, idegenekkel stb. reagálás a kapcsolatteremtő szándékára.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreset.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Jellegzetes hibák: ügyetlenség a kapcsolat kezdeményezésében;
A kapcsolatot kezdeményező szándékánál indokolatlan elutasítása;
Tolakodás, túlzott bizalmaskodás stb.

A beszélgetés

A testtartás, a testhelyzet, a gesztus, a mimika és más **nonverbális jelzések** jelentősége a kommunikációs készség, a partner iránti tisztelet, figyelem kimutatásában.

Jellegzetes hibák: túl közel megyünk a beszédpartnerhez, vagy messziről kiabálunk, nem nézünk a másik szemébe, nem figyelünk mondandójára stb..

A beszélő és a hallgató szerepváltása

A **beszélő** és a **hallgató szerepváltásával** kapcsolatos helyes szokások: a szerepváltásra – a szó átvételére és átadására – alkalmas pillanatok megérzése.

Mondanivalónk „tárolásának” képessége, viselkedésünk, másokra való odafigyelésünk, amíg szóhoz nem jutunk.

A társalgás „szabályai”

A társalgás „szabályai” nagyobb társaságban, kezdeményezők, hangadók, passzívak, visszavonulók.

A társaság központjába kerülők pozitív és negatív szerepe: például: hangulatteremtés, érdeklődés felkeltése, változatosság biztosítása – mások elnyomása, a helyzet önközpontú uralása.

Törekvés a visszahúzódók bevonására a társalgásba (a tapintat, az egyéni szuverenitás tiszteletben tartása).

A mások meghallgatásának, oda nem illő mondandónk magunkban tartásának képessége.

Nyelvi igényesség

Nyelvhelyesség, adekváltság, világosság, tömörség, érdekesség, színesség, árnyaltság, közhelymentesség, töltelékszavak „divatszavak” kerülése, humor stb.

Nyelvi viselkedés

Jellegzetes helyzetekben: ismeretlenek, barátok és „ellenségek” között, nyilvánosság előtt vitában, ünnepélyes alkalmakkor, telefonáláskor, hivatalos helyen, étteremben, szórakozóhelyen stb.

Viselkedés kultúra

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Célok, feladatok

A mindennapi együttéléshez nélkülözhetetlen civilizációs szokások kialakítása.

Fejlesztési követelmények

A viselkedéskultúra, etikett szerepének megismerése a mindennapi életben.

A különböző generációk közötti konszenzus létrehozásának lehetősége és fontossága.

Hagyomány és személyesség az udvariassági formákban.

Témakörök

Tartalmak

A mindennapi együttéléshez nélkülözhetetlen civilizációs szokások

Az ígéret, a megállapodás, a határidők betartása.
Mások idejének, tulajdonának, nyugalmanak tiszteletben tartása: például: pontosság, tapintat, a „hangerő” helyzetének, a környezet igényeinek megfelelő szabályozása stb.
A kölcsön kapott tárgyak, értékek (pénz, könyv, lemez, kazetta stb.) időben és sértetlenül történő visszaadása.
Kimentés, kiengesztelés, bocsánatkérés.
Sorban állásnál az érkezési sorrend betartása (például: jegypénztárnál, üzletben stb.).
Az arra rászorulókkal:
idősekkel, betegekkel, kisgyermekkel, nagy megrázkódtatást átélőkkel – főként figyelmes, illetudó magatartás, előzékeny, akár kérés nélküli segítségük.
A velünk egyformák erősekkel az adódó terhek egyenlő megosztása.
A testi és lelki erőszak kerülése és elutasítása.
Korrekt panaszkézelés kommunikálása az élet számos területén.

Udvariassági formák

Különbségek a felnőttek és fiatalok viselkedési kultúrájában.
A különböző generációk közötti konszenzus létrehozásának lehetősége és fontossága.
Az idősek szokásainak megértése, türelem, alkalmazkodás.
A tartalmas, életképes hagyományok megőrzése, illetve újraélesztése.
Hagyomány és személyesség az udvariassági formákban: például: kérés, megköszönés, üdvözlés, gratuláció, részvétnyilvánítás, meghívás – az ezekre való reagálás helyes módjai.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreset.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Illemszabályok jellegzetes helyzetben: pl.: vendég fogadásnál, vendégségben, étteremben, moziban, színházban, diszkóban, koncerten, futballmeccsen, az iskolában, otthon, utcán, közlekedési eszközön, a természetben.

Gazdálkodáskultúra

Célok, feladatok

Minden olyan országnak, amely anyagi biztonságra törekszik és szeretne helytállni, elemi érdeke, hogy állampolgárai nyitottak legyenek a gazdaság világa felé.

Valamilyen módon, formában és mértékben minden ember a gazdaság szereplője. Ahhoz, hogy a gazdaság életében eredményesen vehessünk részt, sajátos általános gazdasági felkészültséggel is rendelkezniünk kell.

Az iskolának ma már az is feladata, hogy a felnövekvő nemzedékek minden tagjában kialakítsa a gazdasági felkészültség alapjait.

Fejlesztési követelmények

A gazdálkodással kapcsolatos elemi összefüggések felismerése.

A gazdálkodással és pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztése.

Képessé váljanak a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bántást is.

Okos gazdálkodás képességének a birtoklása.

A pénz szerepe a háztartás – gazdálkodásban.

A háztartási jövedelmek összetétele, eredete.

A piaci árak elemzése, az árak és a minőség összehasonlítása és észszerű döntés.

A fogyasztói érdekvédelem lehetőségeit a gyakorlatban érvényesítse, tudatos fogyasztókká váljanak.

A rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodás.

Az energiatakarékosság lehetőségeinek kihasználása.

Témakörök

Tartalmak

A gazdálkodással kapcsolatos összefüggések

A háztartási jövedelmek összetétele. (a családi pénzjövedelem forrásai).

A háztartás kiadása.

A költségvetés készítésének lépései.

Háztartási könyv vezetése. A bevétel – kiadás tervezése. (havi, heti terv készítése).

A takarékosági lehetőségek kihasználása.

Az árak elemzése, az árak és a minőség összehasonlítása, észszerű döntés.

Fogyasztóvédelem

A fogyasztói érdekvédelem lehetőségeit a gyakorlatban érvényesíteni tudja.

Tudatos vásárlóvá nevelés.

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

Termék, termékszerkezet, termékelemzés.

HEFOP 3.1.3.

Energia-megtakarítás

Környezetkímélő és gazdaságos energiahasznosítás, gépesítés. (fűtés, világítás, vízellátás, főzés, takarítás, tárolás).

A háztartási energiafogyasztás rendszeres nyilvántartása.

Közlekedési kultúra

Célok, feladatok

A közúti közlekedés rohamos fejlődésének vagyunk tanúi, melynek fő hajtóereje a motorizáció. A hazánkban is egyre bővülő járműpark az állandó növekvő forgalomsűrűség tanulóink számára is nap mint nap fokozott veszélyforrásként jelentkezik.

A közlekedő ember védelme, a biztonságos közlekedés problémaköre világnézete az érdeklődés homlokterébe került.

Rendkívül nagy szükség van arra, hogy közlekedésben résztvevők magatartásukkal, egymással való viszonyukkal a közlekedést megfogalmazó jogi szabályok (KRESZ) maradóktalan elsajátításával növeljék a közúti közlekedés biztonságát, az emberi élet megvédését. Mindezek megkövetelik, hogy tanulóinkat felkészítsük az emberek egyik legmindennapibb tevékenységére: a közlekedésre.

Fejlesztési követelmények

A közlekedésben való biztonságos és felelősségteljes részvétel.

Szabályismeret, szabályalkalmazás a biztonságos közlekedéshez.

A gyalogos közlekedés, a tömegközlekedés, (városi, vasúti, országúti, vízi, légi) valamint a kerékpáros közlekedés szabályainak gyakorlati alkalmazása.

A közlekedési helyzetek helyes megítélése.

A defenzív vezetéstechnika alkalmazása.

A közlekedési helyzetek helyes és gyors megítélése, a közlekedési jelzések biztonságos értelmezése.

A közlekedéssel kapcsolatos helyes magatartási szokások és elvárt udvariassági szabályok alkalmazása.

Legyenek tisztában a közlekedés pozitív magatartás formáival.

A kultúrált közlekedési magatartás tudatos alkalmazása.

Témakörök

Tartalmak

Tájékozódás

Szűkebb és tágabb lakóhelyünk megközelítési módjainak ismerete. Tájékozódás ismeretlen városokban, országokban (menetrendek, térképek, útikalauzok, stb. használata).

Közlekedési szabályok

Szabályismeret, szabályalkalmazás a biztonságos közlekedéshez.

A gyalogos közlekedés, a tömegközlekedés, (városi, vasúti, országúti, vízi, légi), valamint a kerékpáros közlekedés szabályainak gyakorlati alkalmazása.

Kövessy Erzsébet Szakképzőiskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Közlekedési helyzetek

A közlekedési helyzetek helyes és gyors megítélése.

A közlekedés lélektana: a túlzott gyorsaság és túlzott lassúság veszélyei. Az agresszivitás, a gyors helyzetfelismerés és döntési tudás. A határozottság jelentősége a közlekedésben.

A veszélyhelyzetek gyors felismerése, felmérése és elhárítása.

A városi és vidéki közlekedés különbségeinek felismerése.

A defenzív vezetéstechnika alkalmazása.

Magatartási követelmények

A közlekedéssel kapcsolatos helyes magatartási szokások és elvárt udvariassági szabályok alkalmazása.

A kultúrált közlekedési magatartás tudatos alkalmazása.

Méltányossági szempontok érvényesítése a forgalomban, az érdekek rangsorolása járműveken és a közutakon, mások szempontjainak, igényeinek szem előtt tartása, udvariasság, előzékenység, a rászorulókat – főként az öregeket, kisgyermekeseket, vakokat, mozgássérülteket – segítése.

Veszélyforrások a közlekedésben

Veszélyforrások: a szabályok ismeretének hiánya, illetve figyelmen kívül hagyása, agresszivitás, „vagánykodás” a veszélyérzet kialakulatlansága, alkoholfogyasztás, túlzott gyógyszerfogyasztás, legális és illegális drogok használata.

Az autóstóp és az azzal járó veszélyek.

Az aktív közvélemény szerepe

Az aktív közvélemény szerepe a tömegjárművek, gépkocsik, közutak, köztérek, épségének, tisztaságának megvalósításában. A közvélemény hatása szabálytalanul, maguk és az embertársaik testi épségét veszélyeztető módon közlekedőkkel szemben.

A közlekedési szabályok megszegésének, a bal esetkozásnak **hatósági és jogi következményei.**

Baleseti hírek, tanulságainak elemzése, hasznosítása közlekedési gyakorlatokban.

2. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Iskolánkban a kötelező tananyag feldolgozásához csak olyan nyomtatott taneszközöket használunk, amelyek szerepelnek a tankönyvjegyzékben. A tankönyvkiválasztás elvei:

- igazodjon a tantárgyi programok szerkezetéhez, tartalmához, követelményeihez,
- legyen alkalmas az egyéni tanulásra, a tananyag önálló elsajátítására is,
- tartalmazza a kétszintű érettségire felkészülés lehetőségét,
- ha lehet, többször használható, tartós tankönyv legyen.

A nyomtatott taneszközökön kívül néhány tárgyhoz egyéb eszközökre is szükség van. Az egyes tárgyakhoz szükséges kötelező taneszközöket a szakmai munkaközösségek, ill. ennek híján a tárgyat tanító tanárok határozzák meg, az iskola helyi tanterve alapján. Ezekről az eszközökről a tantárgyat tanító tanárok adnak tájékoztatást a tanulóknak, valamint szüleiknek az osztályfőnökökön keresztül. A tankönyvlistát az előző tanév májusáig a Szülői szervezettel ismertetjük és kikérjük véleményét.

3. Az alábbi évfolyamok képzésénél használatos beszámíthatósági táblázat:

2005-2008

2006-2009

2007-2010

Tantárgy neve, évfolyama	Beszámítható kompetenciák és tananyagtartalmak a szakmai orientáció: a vendéglátó idegenforgalom szakmacsoporthoz
9. szakiskola: Környezetvédelem-74 óra	Természettudományos kompetencia: Környezettudatosság- A tanulók legyenek tisztában a nyersanyagok és az alapanyagok természeti erőforrásaival, eredetével, a szállítási tényezőkkel, a termelés során keletkező kibocsátások kezelésével és az újrahasznosítás lehetőségeivel
9. szakiskola: Szakmai rajz-37 óra gyakorlat	Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, gyakorlati tevékenységek kifejeződése A tanuló tudja kifejezni gondolatait, elképzeléseit a művészi kifejezés eszközeivel is, ismerje a főbb művészeti alkotásokat, tudja értelmezni és elemezni azokat

9. szakiskola: Kémia-37 óra	Természettudományos kompetencia
9. szakiskola: Pályaorientációs gyakorlat-37 óra	
10. szakiskola: Környezetvédelem 37 óra	Természettudományos kompetencia: Környezettudatosság, fogyasztóvédelem
10. szakiskola: Kémia (Szerves kémia)	Természettudományos kompetencia, környezettudatosságra nevelés A tanuló megismeri és érti a környezettudatosság fontosságát a mindennapi és a szakmai életben. Ismereteket szerez arról, hogy munkavégzése során milyen módon csökkentheti a környezeti ártalmakat. A fenntartható fejlődés érdekében szem előtt tartja a környezeti felelősséget és a környezeti értékek védelmét
10. szakiskola: Pályaorientációs gyakorlat 111 óra	
KVFÉ évfolyam szakközépiskola Földünk és környezetünk 74 óra	Gazdasági környezetünk: Gazdasági alapismeretek, a fogyasztóvédelem, az állam szerepe és feladatai, a háztartás gazdálkodása
11. szakközépiskola: Földünk és környezetünk 74 óra	Gazdasági környezetünk: Tudatos fogyasztói magatartás, vállalkozások, termékfelelősség, pénzügyi ismeretek, a gazdálkodás személyi feltételei
12. szakközépiskola: Élő idegen nyelv 32 óra	Szakmai idegen nyelvi kommunikáció: Az idegen nyelvi szakkifejezések használata és alkalmazása

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

	szituációs gyakorlatokban, képleírásoknál, szakmai idegen nyelvű levélírás
--	---

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Szakmai orientáció és szakmacsoportos alapozó oktatás a HT 2007 HT 2008 és HT 2009-hez

4. Négy évfolyamos 9-12 szakközépiskolai képzés

Az alábbi évfolyamok képzésénél használatos beszámíthatósági táblázat:

2007-2011

2008-2012

Tantárgy neve, évfolyama	Beszámítható kompetenciák és tananyagtartalmak a szakmai orientáció: a vendéglátó idegenforgalom szakmacsoporthoz
9. szakközépiskola Szakmai felkészítés 37 óra (gyakorlat)	Anyanyelvi kommunikáció: Helyes nyelvhasználat szóbeli és írásbeli kommunikációban, tevékenységükkel kapcsolatos alapfogalmak használata, szókincsbővítés, kommunikációs eszközök használata Önálló tanulás módszertanának kialakítása
9. szakközépiskola Rajz -37 óra gyakorlat	Szakmai rajz: A tanuló tudja kifejezni gondolatait, elképzeléseit a művészi kifejezés eszközeivel is, ismerje a főbb művészeti alkotásokat, tudja értelmezni és elemezni azokat
9 szakközépiskola Pályaorientációs gyakorlat 111 óra	Viselkedéskultúra Gasztronómiai alapismeretek
9. szakközépiskola 2009-től Szakmai kommunikáció	Anyanyelvi kommunikáció
9. szakközépiskola 2009-től Szakmai informatika 18 óra	Digitális kompetenciák: Internet használat, Különböző forrásokból információk gyűjtése, összevetése, szövegszerkesztés, táblázatkezelés

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

	Információs hálózati szolgáltatások, prezentáció és grafika
9. szakközépiskola 2009-től Gazdasági alapismeretek 37 óra	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: A körülöttünk zajló gazdasági folyamatok felismerése, összefüggések rendszerezése A vállalkozás feltételei, irányításának módjai
10. szakközépiskola- Szakmai felkészítés 37 óra (gyakorlat)	Anyanyelvi kommunikáció Ismeretelemző, értékelő, szintetizáló, fogalomalkotó, általánosító gondolkodás fejlesztése Önálló ismeretszerzés- és ismeretalkalmazás gondolkodás és problémamegoldó képesség fejlesztése
10 szakközépiskola pályaaorientációs gyakorlat 18 óra 2007-2011-es / 148 óra a 2008-2012 es / 111 óra a 2009-2013-as átdolgozott helyi tantervekben	Énkép, önismeret fejlesztés, viselkedéskultúra fejlesztése Hon- és népismeret, európai azonosságtudat – egyetemes kultúra Aktív állampolgárságra nevelés
10 szakközépiskola vendéglátás ismeretek 111 óra elmélet	Gasztronómiai alapismeretek

5. A középszintű érettségi vizsga témakörei

Angol és német nyelv

1. Személyes vonatkozások,	A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai) Családi élet, családi kapcsolatok
-----------------------------------	---

család	A családi élet mindennapjai, otthoni teendők Személyes tervek
2. Ember és társadalom	A másik ember külső és belső jellemzése Baráti kör A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel Női és férfi szerepek Ünnepek, családi ünnepek Öltözködés, divat Vásárlás, szolgáltatások (posta) Hasonlóságok és különbségek az emberek között
3. Környezetünk	Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása) A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek A városi és a vidéki élet összehasonlítása Növények és állatok a környezetünkben Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért? Időjárás
4. Az iskola	Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat) Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
5. A munka világa	Diákmunka, nyári munkavállalás Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
6. Életmód	Napirend, időbeosztás Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás) Étkezési szokások a családban Ételek, kedvenc ételek Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben

	Gyakori betegségek, sérülések, baleset Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás	Szabadidős elfoglaltságok, hobbik Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, Internet Kulturális események
8. Utazás, turizmus	A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés Nyaralás itthon, illetve külföldön Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
9. Tudomány és technika	Népszerű tudományok, ismeretterjesztés A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

Magyar nyelv és irodalom

Szövegértés	
Információk feldolgozása és megítélése Szépirodalmi és nem irodalmi szövegek értelmezése	Nyomtatott és elektronikus közlések információinak célirányos és kritikus használata. A szövegértési képesség bizonyítása különféle szakmai-tudományos, publicisztikai, gyakorlati, szépirodalmi szövegek értelmezésével, összehasonlításával. Különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása.
Szövegalkotás	
Írásbeli kifejezőképesség	Különböző témákban, különböző műfajokban széles körű olvasottságon alapuló tájékozottság és személyes vélemény megfogalmazása a műfajnak, a témának, a címzettnek megfelelő szabadsággal. Kérdéskör, kérdés, probléma írásbeli megvitatása, a téma több nézőpontú értékelését is magában foglaló vélemény, álláspont, következtetés megfogalmazása az érvelés módszerével.

	Hivatalos írásművek nyelvi normáinak alkalmazása A köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható kézírás, a helyesírási és nyelvhelyességi hibák javításának képessége.
Beszéd, szóbeli szövegalkotás	
	A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő tartalmú, szóhasználatú lényegre törő, világos felépítésű, kifejtett közlés. Memoriter: teljes művek és részletek szövegű előadása.
Fogalmi műveltség	
Fogalomismeret, fogalomhasználat	Nyelvi és irodalmi fogalmak beszédhelyzetnek, témának, megfelelő helyénvaló alkalmazása. Fogalmak értelmezése.
1. Magyar nyelv	
1.1. Ember és nyelv	A nyelv mint jelrendszer. A beszéd mint cselekvés. A nyelv és a gondolkodás viszonya. Nyelvcsalád, nyelvtípus. A nyelvhasználat társadalmi vonatkozásai.
1.2. Kommunikáció	A kommunikációs folyamat tényezői és funkciói, ezek összefüggései a kifejezésmóddal. A kommunikáció interdiszciplináris jellege. Jel, jelrendszer. Nyelvi és vizuális kommunikáció. A nyelvhasználat, mint kommunikáció. Kommunikációs funkciók és közlésmódok. Személyközi kommunikáció. A tömegkommunikáció.

1.3. A magyar nyelv története	Változás és állandóság a nyelvben. A magyar nyelv rokonsága. A magyar nyelv történetének fő szakaszai. A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, Ó-magyar Mária-siralom. Nyelvművelés.
1.4. Nyelv és társadalom	Társadalmi és területi nyelvváltozatok. Rétegzettség és norma a nyelvhasználatban. Kisebbségi nyelvhasználat. A határon túli magyar nyelvűség. Tömegkommunikáció és nyelvhasználat.
1.5. A nyelvi szintek	Hangtan. Alaktan és szótan. Mondattan. A mondat szintagmatikus szerkezete. A mondat a szövegben. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban. Szókincs és frazeológia.
1.6. A szöveg	A szöveg és a kommunikáció. A szöveg szerkezete és jelentése. Szövegértelmezés. A szöveg szóban és írásban. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Szöveg a médiában.
1.7. A retorika alapjai	A nyilvános beszéd. Érvelés, megvitátás, vita. A szövegszerkesztés eljárásai.
1.8. Stílus és jelentés	Szóhasználat és stílus.

	<p>A szójelentés. Állandósult nyelvi formák. Nyelvi, stilisztikai változatok. Stíluseszközök. Stílusréteg, stílusváltozat.</p>
2. Irodalom	
2.1. Szerző, művek	
2.1.1. Életművek a magyar irodalomból	<p>Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila. Az életmű: az életút jelentős tényei, a főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között. Memoriterek.</p>
2.1.2. Portrék	<p>Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János. Két-három lírai és/vagy néhány epikai/drámai alkotás bemutatása, értelmezése. Memoriterek.</p>
2.1.3. Látásmódok	<p>Zrinyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos. Választandó legalább három szerző a felsoroltak közül. (A lista bővíthető legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel).</p>
2.1.4. A kortárs	<p>Legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy epikai művének értelmezése</p>

irodalomból	az 1980-tól napjainkig tartó időszakból. Irodalmi nyilvánosság; nyomtatott szöveg, digitális közlés.
2.1.5. Világirodalom	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia. A romantika, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig) jellemzői és egy-két kiemelkedő képviselője.
2.1.6. Színház és dráma	Színház és dráma különböző korszakokban. 1-1 mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Moliere, Katona József: Bánk bán, Madách Imre: Az ember tragédiája.
2.1.7. Az irodalom határterületei	Az irodalom kulturális határterületei. Népköltészet, műköltészet, folklór. Az adaptáció – irodalom filmen, dalszövegben, a virtuális valóságban. A szórakoztató irodalom hatáskeltő eszközei, egy-két tipikus műfaja. Mítosz, mese és kultusz. Sikerek, divatjelenségek. Az irodalmi ismeretterjesztés nyomtatott és elektronikus műfajai.
2.1.8. Regionális kultúra	Interkulturalitás. A régió, a tájegység, a település irodalmi, kulturális hagyományai. Kisebbségi irodalmak. Életmódra, kulturális szokásokra utaló dokumentumok bemutatása.
2. 2. Értelmezési szintek, megközelítések	
2.2.1. Témák, motívumok	Szép irodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak felismerése, értelmezése.
2.2.2. Műfajok, poétika	Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása.
2.2.3. Korszakok, stílustörténet	A kifejezőmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól a szimbolizmusig.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).
Logika Logikai műveletek Fogalmak, tételek, Bizonyítások a matematikában	A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása. A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása. Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
Kombinatorika	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	
Számfogalom	A valós számkör. A valós számok különböző alakjai. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága. Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.

Számelmélet	Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Egyszerű oszthatósági feladatok.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
Hatvány, gyök, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek. A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmosos és trigonometrikus egyenletek. Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya. Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.
3. Függvények, az analízis elemei	
Függvények függvények grafikonjai, függvény- transzformációk	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai. Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök-függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $f(c \cdot x)$
Függvények jellemzése	Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.

Sorozatok	Számtani sorozat, mértani sorozat Kamatos kamat számítása.
4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria	
Alapfogalmak, ponthalmazok	Tételek távolsága, szöge. Nevezetes ponthalmazok.
Geometriai transzformációk	Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok. Középpontos hasonlóság, hasonlóság. Hasonló alakzatok tulajdonságai. Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.
Síkgeometriai alakzatok Háromszögek Négyszögek Sokszögek Kör	Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra – alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik. Alaptulajdonságok. Szabályos sokszögek. A kör és részei. Kör és egyenes kölcsönös helyzete.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogat számítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszínének és térfogatának számítása. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.

Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.
Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordináta-geometria	Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
5. Valószínűségszámítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közep (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.
Valószínűség-számítás	Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

Történelem

Az ókor és kultúrája	<p>Vallás és kultúra az ókori Keleten. A demokrácia kialakulása Athénban. A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralom kialakulása. Az antik hitvilág, művészet, tudomány. A kereszténység kialakulása és elterjedése. A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása.</p>
A középkor	<p>A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői. A nyugati és a keleti kereszténység. Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése. A középkori városok. Egyházi és világi kultúra a középkorban. A humanizmus és a reneszánsz Itáliában. Az oszmán birodalom terjeszkedése.</p>
A középkori magyar állam megteremtése és virágkora	<p>A magyar nép őstörténete és vándorlása. A honfoglalástól az államalapításig. Az Árpád-kor. Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos és Luxemburgi Zsigmond idején. A Hunyadiak. Kultúra és művelődés.</p>
Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban	<p>A nagy földrajzi felfedezések és következményei. Reformáció és katolikus megújulás. A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában. A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás.</p>

Kövessy Erzsébet Szakképzőiskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.esely.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Magyarország a Habsburg Birodalomban	A mohácsi csata és az ország három részre szakadása. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc. Magyarország a XVIII. századi Habsburg Birodalomban. Művelődés, egyházak, iskolák.
A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora	A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata. A XIX. század eszméi. Az ipari forradalom és következményei. Nagy hatalmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón. Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményeik.
A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon	A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései. A reformkori művelődés, kultúra. Polgári forradalom. A szabadságharc. A kiegyezés előzményei és megszületése. Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában. Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése.

<p>Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig</p>	<p>Az első világháború jellege, jellemzői; a Párizs környéki békék. A gazdaság a társadalom és életmód új jelenségei a fejlett világban. Az USA és az 1929–33-as gazdasági válság. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa. A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920–30-as években. A második világháború előzményei és jelentős fordulatai. A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői. A szocialista rendszerek bukása.</p>
<p>Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig</p>	<p>Az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlása és következményei. A Horthy-rendszer jellege, jellemzői. A művelődési viszonyok és az életmód. A magyar külpolitika mozgástere, alternatívái. Magyarország részvétele a világháborúban. A német megszállás, a holocaust Magyarországon.</p>
<p>Magyarország 1945-től a rendszerváltásig</p>	<p>A szovjet felszabadítás és megszállás. A határon túli magyarság sorsa. A kommunista diktatúra kiépítése és működése. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A Kádár-rendszer jellege, jellemzői. A rendszerváltás.</p>

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A jelenkor	A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztszovjet rendszerek problémái. Az európai integráció története. A „harmadik világ”. Fogyasztói társadalom; ökológiai problémák, a fenntartható fejlődés. A globális világ kihívásai és ellentmondásai.
A mai magyar társadalom és életmód	Alapvető állampolgári ismeretek. Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban. A magyarországi roma társadalom. A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság. Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások.

A vendéglátás idegenforgalom szóbeli vizsga témakörei

1. Vendéglátó és turizmus alapismeretek

1.1 A vendéglátás alapjai	
1.2 A vendéglátás tevékenységi körei	
1.3 A vendéglátás üzlethálózata	
1.4 A turizmus alapjai	
1.5 A turizmus tevékenysége, tevékenységi formái fajtái	
1.6 A turizmus és a környezet összefüggései	
1.7 A vendéglátás és a turizmus kapcsolata	
1.8 A turizmus, mint tevékenység feltételrendszere	
1.9 A turizmus piaca	
1.10 A vendéglátás piaca	
1.11 Általános ügyviteli alapismeretek	
1.12 A turizmus és a vendéglátás ügyvitele	

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

2. Szállodai alapismeretek

2.1 Szálláshelyek, szállodák	
2.2 A szálloda működésének tárgyi feltételei	
2.3 A szálloda működésének személyi feltételei	
2.4 Szállodai ügyvitel	
2.5 A szállodai gazdálkodás	
2.6 A szállodai tevékenységhez kapcsolódó legfontosabb speciális jogszabályok, rendeletek és előírások	

3. Marketing alapismeretek

3.1 A marketing fogalma, fejlődése	
3.2 A piac, a piaci környezet elemzése	
3.3 A fogyasztói magatartás	
3.4 A piacszegmentálás. A célpiacok kiválasztása	
3.5 A marketing információs rendszer	
3.6 A piackutatás fajtái, módszerei, felhasználási területei	
3.7 A termékpolitika, termékfejlesztés	
3.8 Árpolitika, árstratégia	
3.9 Az értékesítéspolitikai, értékesítési csatornák kiválasztása	
3.10 A marketingkommunikáció eszközrendszere	
3.11 A reklám szerepe, tervezése	
3.12 A Public Relations	
3.13 Az eladásösztönzés, és a személyes eladás	
3.14 Az image és az egyedi vállalati arculat	

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.esely.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

3.15 Az egyéb piacbefolyásolási eszközök

Földrajz

Érettségivizsga-követelmény

1. Térképi ismeretek

- 1.1. A térképi ábrázolás
- 1.2. Térképi gyakorlatok
- 1.3. Úrtérképezés

2. Kozmikus környezetünk

- 2.1. A Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegységben
- 2.2. A Nap és a kísérői
- 2.3. A Föld és mozgásai
- 2.4. Űrkutatás az emberiség szolgálatában

3. A geoszférák földrajza

- 3.1. A kőzetburok
- 3.2. Földtörténet
- 3.3. A Föld szerkezete és fizikai jellemzői
- 3.4. A kőzetburok szerkezete
- 3.5. A kőzetlemez-mozgások és következményei
- 3.6. A hegységképződés
- 3.7. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei
- 3.8. A Föld nagyszerkezeti egységei
- 3.9. A földfelszín formálódása
- 3.10. A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
- 3.11. A levegő felmelegedése
- 3.12. A légnyomás és a szél
- 3.13. Az általános légkörvíz

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev eres t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- 3.14. Víz a légkörben
- 3.15. Az időjárás és az éghajlat
- 3.16. A vízburok kialakulása és tagolódása
- 3.17. A világtenger
- 3.18. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
- 3.19. A felszín alatti vizek
- 3.20. A komplex vízgazdálkodás elemei
- 3.21. A jég és felszínformáló munkája
- 3.22. A talaj
- 3.23. A geoszférák kölcsönhatásai

4. A földrajzi övezetesség

- 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
- 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
- 4.3. A forró övezet
- 4.4. Mérsékelt övezet
- 4.5. Melegmésékelt öv
- 4.6. Valódi mérsékelt öv
- 4.7. Hidegmésékelt öv
- 4.8. A hideg övezet
- 4.9. A függőleges földrajzi övezetesség

5. A népesség- és a település földrajz

- 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
- 5.2. A települések földrajzi jellemzői

6. A világ változó társadalmi - gazdasági képe

- 6.1. A világ gazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai
- 6.2. A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata
- 6.3. A világ élelmiszer- gazdaságának jellemzői és folyamatai
- 6.4. A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása
- 6.5. A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése

Kövessy Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok

- 7.1. A világgazdasági pólusok
- 7.2. A világgazdaság peremterületei
- 7.3. Egyedi szerepkörű országcsoportok és országok

8. Magyarország földrajza

- 8.1. A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajz sajátosságai
- 8.2. Magyarország természeti adottságai
- 8.3. Magyarország társadalmi gazdasági jellemzői
- 8.4. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi- gazdasági képe
- 8.5. Hazánk nagyrégióinak (tervezési- statisztikai régióinak) természet és társadalomföldrajzi képe
- 8.6. Magyarország környezeti állapota

9. Európa regionális földrajza

- 9.1. Európa általános természetföldrajzi képe
- 9.2. Európa általános társadalomföldrajzi képe
- 9.3. Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai
- 9.4. Észak-Európa
- 9.5. Nyugat-Európa
- 9.6. Dél-Európa
- 9.7. Közép-Európa tájainak és országainak természet és társadalomföldrajzi képe
- 9.8. Kelet-Európa természet- és társadalomföldrajzi vonásai

10. Európán kívüli földrészek földrajza

- 10.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
- 10.2. Ázsia általános földrajzi képe
- 10.3. Ázsia országai
- 10.4. Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai
- 10.5. Nyugat-Ázsia, arab világ
- 10.6. Ausztrália és Óceánia
- 10.7. Afrika általános földrajzi képe
- 10.8. Amerika általános földrajzi képe

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

10. 9. Amerika országai

11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

11.1. A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolatai

11.2. A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei

11.3. A környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem

HEFOP 3.1.3.

BIOLÓGIA
ÉRETTSÉGI VIZSGA KÖVETELMÉNY

1. Bevezetés a biológiába

1.1. A biológia tudománya

1.2. Az élet jellemzői

1.3. Az élőrendszerek

1.4. Szerveződési szintek

1.5. Fizikai, fizikai alapismeretek

2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek

2.1.1. Elemek, ionok

2.1.2. Szervetlen molekulák

2.1.3. Lipidek

2.1.4. Szénhidrátok

2.1.5. Fehérjék

2.1.6. Nukleinsavak, nukleotidok

2.2. Az anyagcsere folyamatai

2.2.1. Felépítés és lebontás kapcsolata

2.2.2. Felépítő folyamatok

2.2.3. Lebontó folyamatok

2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

2.3.1. Elhatárolás

2. Egyed alatti szerveződési szint

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- 2.3.2. Mozgás
- 2.3.3. Anyagcsere
- 2.3.4. Osztódás
- 2.3.5. A sejtműködések vezérlése

3. Az egyed szerveződési szintje

- 3.1. Nem sejtes rendszerek
 - 3.1.1. Vírusok
- 3.2.1. Baktériumok
- 3.2.2. Egysejtű eukarióták
- 3.2. Önálló sejtek
- 3.3. Többsejtűség
 - 3.3.1. A gombák, növények, állatok elkülönülése
 - 3.3.2. Sejtfonalak
 - 3.3.3. Teleptest és álszövet
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
 - 3.4.1. A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - 3.4.2. Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - 3.4.3. A növények szövetei, szervei - Szövetek
 - 3.4.4. Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése - Szövetek

4. Az emberi szervezet

- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
 - 4.2.1. Bőr
 - 4.2.2. Szabályozás
 - 4.2.3. A bőr gondozása, védelme
- 4.3. A mozgás
 - 4.3.1. Vázrendszer

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- 4.3.2. Izomrendszer
- 4.3.3. Szabályozás
- 4.3.4. A mozgás és mozgási rendszer egészségtana
- 4.4. A táplálkozás
- 4.4.1. Táplálkozás
- 4.4.2. Emésztés
- 4.4.3. Felszívódás
- 4.4.4. Szabályozás
- 4.4.5. Táplálkozás egészségtana
- 4.5. A légzés
- 4.5.1. Légcsere
- 4.5.2. Gázcsere
- 4.5.3. Hangképzés
- 4.5.4. Szabályozás
- 4.5.5. A légzés és a légző rendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)
- 4.6. Az anyagszállítás
- 4.6.1. A testfolyadékok
- 4.6.2. A szöveti keringés
- 4.6.3. A szív és az erek
- 4.6.4. Szabályozás
- 4.6.5. A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
- 4.7. A kiválasztás
- 4.7.1. A vizeletkiválasztó rendszer működése
- 4.7.2.
- 4.7.3. A kiválasztó szervrendszer egészségtana
- 4.8. A szabályozás
- 4.8.1. Idegrendszer
- 4.8.3. Az idegrendszer egészségtana
- 4.8.4. A hormonrendszer

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

4.8.5. Az immunrendszer- Immunitás

4.9. Szaporodás és egyedfejlődés

4.9.1. Szaporítószervek

4.9.2. Egyedfejlődés

5.1. Populáció

5.1.1. Környezeti kölcsönhatások

5.1.2. Kölcsönhatások –Viselkedésbeli kölcsönhatások

5.2. Életközösségek (élőhely típusok)

5.2.1. Az életközösségek jellemzői

5.2.2. Hazai életközösségek

5.3. Bioszféra

5.4. Ökoszisztéma

5.4.1. Anyagforgalom

5.4.2. Energiaáramlás

5.4.3. Biológiai sokféleség

5.5. Környezet- és természetvédelem

5. Egyed feletti szerveződési szintek

6.1. Molekuláris genetika

6.1.1. Alapfogalmak

6.1.2. Mutáció

6.1.3. A génműködés szabályozása

6.2. Mendeli genetika

6.2.1. Minőségi jellegek

6.2.2. Mennyiségi jellegek

6.3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok

6.3.1. Ideális és reális populáció

6.3.2. Adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok

6.3.3. Biotechnológia

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

6.3.4. Bioetika

6.4. A bioszféra evolúciója

6.4.1. Perbiológiai evolúció

6.4.2. Az ember evolúciója

6. Tankönyvjegyzék a szakközépiskolai 9-12. évfolyam számára				
	9. évfolyam (Kozma Tünde)	10. évfolyam (Juhász Györgyi)	11. évfolyam (Bencsik Zoltán)	12. évfolyam (Varga Edit)
Irodalom	Mohácsy Károly: Irodalom tankönyv a középiskolák 9. évfolyama számára. Krónika Nova	Mohácsy Károly: Irodalom tankönyv a középiskolák 10. évfolyama számára. Krónika Nova	Mohácsy Károly: Irodalom tankönyv a középiskolák 11. évfolyama számára. Krónika Nova	Mohácsy Károly: Irodalom tankönyv a középiskolák 12. évfolyama számára. Krónika Nova
	Mohácsy Károly: Irodalom szöveggyűjtemény a középiskolák 9. évfolyama számára. Krónika Nova	Mohácsy Károly: Irodalom szöveggyűjtemény a középiskolák 10. évfolyama számára. Krónika Nova	Mohácsy Károly: Irodalom szöveggyűjtemény a középiskolák 11. évfolyama számára. Krónika Nova	Mohácsy Károly: Irodalom szöveggyűjtemény a középiskolák 12. évfolyama számára. Krónika Nova
Nyelvtan	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 9. évf. számára Tankönyv. NTK	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 10. évf. számára Tankönyv. NTK	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 11-12. évf. számára Tankönyv. NTK	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 11-12. évf. számára Tankönyv. NTK
	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 9. évf. számára Munkafüzet. NTK	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 10. évf. számára Munkafüzet. NTK	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 11-12. évf. számára Munkafüzet. NTK	Antalné Szabó Ágnes - Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció 11-12. évf. számára Munkafüzet. NTK
Történelem	Száray Miklós: Történelem I. NTK	Száray Miklós: Történelem II. NTK	Száray Miklós: Történelem III. NTK	Száray Miklós: Történelem IV. NTK
Matematika	Sokszínű matematika 9. évf. Mozaik	Sokszínű matematika 10. évf. Mozaik	Sokszínű matematika 11. évf. Mozaik	Sokszínű matematika 12. évf. Mozaik
Fizika	Fizika 9., Mozaik	Fizika 10., elektromosság, hőtan. Mozaik	nincs könyv	nincs könyv

Kémia	Kémia 9. Mozaik	Kémia 10. Mozaik	nincs könyv	nincs könyv
Biológia	Dr. Lénárd Gábor: Biológia 1. NTK	Dr. Lénárd Gábor: Biológia 1. NTK	nincs könyv	nincs könyv
Földrajz	nincs könyv	Berne Ágnes-Sárfalvi Béla: Általános társadalom földrajz gimnáziumok számára. NTK	nincs könyv	nincs könyv
	Földrajzi atlasz	Földrajzi atlasz	nincs könyv	nincs könyv
Informátika	nincs könyv	nincs könyv	nincs könyv	nincs könyv
Angol	New Headway Elementary TK	New Headway Elementary TK	New Headway Elementary TK	New Headway Elementary TK
	New Headway Elementary MF	New Headway Elementary MF	New Headway Elementary MF	New Headway Elementary MF
	New Headway Elementary Szószedet	New Headway Elementary Szószedet	New Headway Elementary Szószedet	New Headway Elementary Szószedet
Német	Delfin TK, Huber Kiadó	Delfin TK, Huber Kiadó	Delfin TK, Huber Kiadó	Delfin TK, Huber Kiadó
	Delfin MF, Huber Kiadó	Delfin MF, Huber Kiadó	Delfin MF, Huber Kiadó	Delfin MF, Huber Kiadó
Szakma	nincs könyv	Voleszák Zoltán: Érettségi felkészítő vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretekből http://www.voleszak.hu/index.php?page=megrendelolap.html	Voleszák Zoltán: Érettségi felkészítő vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretekből http://www.voleszak.hu/index.php?page=megrendelolap.html	

7. 9.-12. középiskolai évfolyamon szakmacsoportos Alapozó Oktatás

A Vendéglátás–Idegenforgalom Szakmacsoportra

9. évfolyam

Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó ismeretek	74 óra
Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>111 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	185 óra

10. évfolyam

Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó ismeretek	74 óra
Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>111 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	185 óra

11. évfolyam

Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó ismeretek	222 óra
Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>74 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	296 óra

12. évfolyam

Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó ismeretek	192 óra
Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>64 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	256 óra

Vendéglátás–Idegenforgalom Szakmacsoportos

Alapozó Ismeretek

9–12. évfolyam

Célok és feladatok

A szakmacsoportos alapozó oktatás lehetőséget nyújt a kiválasztott szakmacsoport közös szakmai elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, az érettségire való felkészülésre, a pályaválasztási döntés, illetve a szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A *Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó ismeretek* oktatásának célja, hogy bővítse, rendszerezze és mélyítse el a közismereti tantárgyak keretében tanultakat, fejlessze, alapozza meg a szakmai műveltséget, készítse fel a szakmacsoportos alapozó gyakorlatokra.

A vendéglátás és az idegenforgalom sokszínű, tartalmas, aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is kiváltó bemutatásával hívja fel a tanulók figyelmét a szakmák sajátosságaira, keltse fel az érdeklődésüket irántuk, mutassa be a pályák szépségeit, nehézségeit, hasznosságát, fejlődésének irányát, a szakterületen dolgozók tevékenységét, távlatait. Segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában, egyéni életpályájuk reális megtervezésében.

Teremtse alkalmakat, feladathelyzeteket a tanulóknak képességeik, szakmai tehetségük kibontakoztatására, keltse fel az érdeklődést a szakmai tevékenységek mélyebb elméleti alapjai iránt.

Biztosítson lehetőséget a szakmacsoport munkaköreiben szükséges megfelelő magatartás kialakulásához, a tanulási és szakmai motiváció fejlesztéséhez, megerősítéséhez.

Neveljen a szakmai tevékenységekkel kapcsolatban tudatos, felelősségteljes magatartásra, alakítsa ki a tanulóknak a pontos és minőségi munkavégzés igényét, a környezet iránti felelősségérzetet.

A tananyag meghatározza az idegenforgalom, a turizmus, a vendéglátás fogalmait. Bemutatja tevékenységét, területeit és jellemzőit, szerepét, kapcsolódásait a társadalmi élettel, a különböző gazdasági ágakkal. Ismerteti a szállodák tevékenységét, munkafolyamatait, kapcsolódásuk rendszerét, a szállodai üzem- és munkaszervezést, a marketing feladatait, eszközeit, szerepét és helyét a gazdálkodó szervezet működésében, ismereteket nyújt a piac lényegéről, szereplőiről, főbb motivációiról, a marketing etikai és jogi kérdéseiről.

A *Gazdasági környezetünk* oktatásának célja, hogy a tanulók az alapvető gazdasági ismeretek elsajátítása után ismerjék, értsék a gazdasági élettel kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat, összefüggéseket, a tömegtájékoztatás gazdasági híreit, és váljanak képessé ezek felhasználására későbbi tanulmányaikban, saját ügyeik intézésében.

Az ismeretkör segítse a tanulókat a gazdasági, politikai kérdések felé orientálásban érdeklődésük felkeltésével, megfigyeléseik és személyes tapasztalataik megerősítésével.

Fejlesztési követelmények

Fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, az ismeretelemző-értékelő, szintetizáló, fogalomalkotó, általánosító gondolkodás, az önálló tapasztalatszerzés és ismeretalkalmazás képessége, a gondolkodás, a problémamegoldó képesség.

A szóbeli és írásos kommunikációban használják helyesen a nyelvet, értik a tevékenységükkel kapcsolatos alapfogalmakat, folyamatosan bővítsék szókincsüket, használják a helyzetnek és a célnak megfelelően a kommunikáció egyéb eszközeit is.

Folyamatosan tökéletesedjenek a munkatársakkal való együttműködésük, empátikus képességük, a kreativitásuk, felelősségérzetük, kötelességtudatuk, ismerjék el mások teljesítményét, munkájának eredményeit, alakuljon ki a vendég tisztelete, megbecsülése.

A tanulók váljanak képessé a különböző ismeretforrások használatára, az információk helyes értelmezésére, az ismeretek alkalmazására.

A tevékenység során szokják meg az önálló tanulást, az önművelést, az önálló és produktív feladatmegoldást, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

Alakuljon ki, fejlődjön a szépérzékük, erősödjön meg a saját munkájukkal kapcsolatos igényességük, tanulásuk legyen átgondolt, célszerű és eredményes, írásos munkáikban törekedjenek az igényes külsőre, mindennapi viselkedésük, megjelenésük is tükrözze választott hivatásukat.

A tevékenység végzése során erősödjék bennük a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás, erősödjön a szakmához, a választott munkához, életpályához való kötődés. Ismerjék meg, fogadják el és tudatosan alkalmazzák a szakmai tevékenységek végzéséhez szükséges magatartási szabályokat, magatartásformákat.

A tanulók lássák meg a munka, a szakmai tevékenységek mögött az embert és a természetet, tiszteljék annak értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természet- és egészségkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást.

Mindennapi életükben, iskolai tevékenységeik és leendő munkájuk során alkalmazzák az elméletben tanult ismereteiket, hasznosítsák megszerzett készségeiket, képességeiket.

Gazdasági környezetünk

Fejlessze a tanulók ismereteit a gazdasági élet alapvető területeiről (szükségletek, termelés, javak, munkamegosztás, gazdálkodás, piac, kereslet, kínálat), ismertesse meg a termelési tényezőket, a kereslet, a kínálat és a piac kapcsolatát, csoportosítsa a javakat.

A tanulók tudják élelőszóban bemutatni a gazdasági élet szereplőit és kapcsolataikat, az állam feladatait, az állami költségvetés legfontosabb bevételeit és kiadásait.

Ismertessék a háztartás feladatait, bevételeit és kiadásait, a háztartás pénzgazdálkodását. Példákon keresztül mutassák be a háztartás bevételeinek és kiadásainak számítását, tudják megkülönböztetni a háztartás munkavállalói és jövedelem-felhasználó kapcsolatrendszerét.

Tudják jellemezni a vállalkozások és a többi gazdasági szereplő kapcsolatát, megkülönböztetni az üzleti és a nonprofit vállalkozást, a vállalkozási formákat, a vállalkozási formák előnyeit és hátrányait.

Megszerzett ismereteik alapján rendszerezik a legfontosabb pénzügyi fogalmakat.

A tanulók értik meg a munkaviszony és munkaszerződés fogalmak tartalmát, a legfontosabb munkavállalói jogokat és kötelezettségeket.

Példákon keresztül mutassák be a költség, kiadás, ráfordítás, bevétel, fedezeti összeg, eredmény fogalmakat és kapcsolatukat az eredménnyel.

Gazdasági környezetünk - 9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Feladattal vezetett, önállóan végrehajtott elemzési feladatok elvégzése grafikonok, írásos, képi és elektronikus ismeretforrások felhasználásával. A megismert fogalmak szabatos, tudatos megfogalmazása. A mindennapi tapasztalatok felhasználása a tanulás folyamatában.

Az ismeretszerzés technikáinak minél szélesebb alkalmazása – írott sajtó, elektronikus adatbázisok használata, tájékozódás kézikönyvekben, folyóiratokban, az interneten, filmélmények hasznosítása.

A tananyaghoz kapcsolódó adatok, információk gyűjtése. Önálló beszámolók, kiselőadások megtartása. Az új gazdasági események követése.

Témakörök	Tartalmak
Gazdasági alapismeretek	Szükségletek, szolgáltatás és kapcsolatuk, a gazdálkodás körfolyamata, munkamegosztás, nemzetgazdaság, piac, kereslet, kínálat.
A gazdálkodás szervezeti keretei Az állam szerepe és feladatai	A költségvetés szerepe, felépítése, az állam szerepe a piacgazdaság jogi feltételeinek megteremtésében, az adók és támogatások szerepe az állam gazdálkodásában.
A háztartás gazdálkodása	A háztartás bevételei és kiadásai, megtakarítások a háztartásban és a hitel szerepe a háztartások pénzgazdálkodásában.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók ismerjék az alapvető fogalmakat (szükségletek, termelés, javak, munkamegosztás, gazdálkodás, piac, kereslet, kínálat), sorolják fel a termelési tényezőket, a kereslet, a kínálat és a piac kapcsolatát, csoportosítják a javakat.

A tanulók legyenek képesek megfogalmazni az állam feladatait, az állami költségvetés legfontosabb bevételeit és kiadásait.

A tanulók sorolják fel a háztartás feladatait, bevételeit és kiadásait, értéklik a háztartás pénzgazdálkodását, tudják kiszámítani a háztartás bevételeit, kiadásait, megkülönböztetni a háztartás munkavállalói és jövedelem-felhasználó kapcsolatrendszerét.

10. évfolyam

Belépő tevékenységformák

A mindennapi gazdasági kultúra szóbeli és írásbeli kommunikációja alapjainak elsajátítása, az egyszerűbb fogalmak és kifejezések pontos használata az ismeretek és tapasztalatok megfogalmazásában.

A vállalkozási készségek és képességek megismerése, fejlesztése (kockázatvállalás, felelősségvállalás, önállóság, együttműködés képessége, vitakészség).

Témakörök	Tartalmak
A vállalkozások	Az üzleti vállalkozás és a nonprofit szervezetek elhatárolása, a vállalkozások csoportosítása, a vállalkozás alapításának, működésének és megszűnésének jogi keretei, az egyéni vállalkozások működésének kérdései, kapcsolatuk más vállalkozással.
Pénzügyi ismeretek	Az árucseré és a pénz, bankszámlapénz és pénzhelyettesítők, a pénzintézetek.
A gazdálkodás személyi feltételei	A munkaviszony, a munkaszerződés, a munkáltató és a munkavállaló jogai és kötelezettségei.
A tevékenység eredményének számbavétele a vállalkozás szintjén	Ráfordítás, költség, árbevétel, eredmény.
Külgazdasági kapcsolatok	Külkereskedelem, export, import.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók legyenek képesek jellemezni a vállalkozások és a gazdasági szereplők kapcsolatát, megkülönböztetni az üzleti és a nonprofit vállalkozást, a vállalkozási formákat, a vállalkozási formák előnyeit és hátrányait.

A tanulók ismerjék és használják a legfontosabb gazdasági és pénzügyi fogalmakat.

A tanulók értsek meg a munkaviszony és munkaszerződés fogalmak tartalmát, legyenek képesek áttekinteni a munkavállalói jogokat és kötelezettségeket.

A tanulók ismerjék a költség, ráfordítás, bevétel, fogalmakat, kapcsolatukat az eredménnyel.

11. évfolyam

Belépő tevékenységformák

A tanulók személyes utazási, vásárlási, vendégfogadással kapcsolatos tapasztalatai, élményei, ismeretei közös feldolgozása, rendszerezése, összefüggések megvilágítása.

Szakmai folyóiratok, szócikkek, turisztikai és reklámkiadványok, utazási irodai anyagok gyűjtése, elemzése, szakmai, ismeretterjesztő, reklámfilmek megtekintése, elemzése, értékelése.

A vendéglátás és a turizmus hazai történetének feldolgozása a tanulók önálló gyűjtőmunkájával.

Korábbi földrajzi ismeretek felhasználása, azok turisztikai, idegenforgalmi oldalról történő megközelítése.

A tananyagot kiegészítő információk megszerzése az internetről.

Az így szerzett információk alapján a tanulók tudják értelmezni a szállodák, szálláshelyek minőségi kategóriái közötti különbségeket.

Szituációs játékok a szakmai magatartás szabályainak felismerésére, a vendég és vendégfogadó kapcsolatára, az egymás iránti kötelezettségek és elvárások felderítésére.

A turizmus kínálati tényezőinek és a turisták igényeinek összevetése.

Műszaki dokumentációk, szállodai prospektusok, bemutatóanyagok segítségével a szállodai épület külső megjelenési formáinak, a belső terek kialakításának, a vendégszobák felszerelésének elemzése.

Könyvtári ismerethordozók használata.

Piackutatási tevékenység lebonyolítása (kérdőív szerkesztés, címlista kezelése, kérdőívek begyűjtése, feldolgozása).

Termékek elhelyezése az életgörbén, termékfejlesztési technikák elemzése.

Ötletbörze megvalósítása, csomagolástervezés, marketingfunkciók felismerése.

Célpiazi szegmensek kiválasztása, elérése.

Vendéglátó és turizmusismeretek

Témakörök	Tartalmak
A vendéglátás hazai története, fogalma, jelentősége	A hazai vendéglátás történelmi kialakulása, hagyományai. Fejlődési tendenciák, gazdasági és társadalmi jelentősége.
A vendéglátás tevékenységi körei	A termelés, az értékesítés, a szolgáltatás értékesítés fogalma, folyamata, formái. Tárgyi és személyi feltételek. A vendéglátás dolgozóival szemben támasztott követelmények.
A vendéglátás üzlethálózata	Vendéglátó üzletek csoportosítása szakjelleg és minőség szerint. Üzletkörök és -típusok jellemzői.
A turizmus fogalma, története és jelentősége	Az idegenforgalom kialakulásának története. Fogalmi meghatározása. Gazdasági és társadalmi jelentősége.
A turizmus tevékenysége, formái	Az aktív és passzív turizmus fogalma, tevékenysége, feltételrendszere. A turizmus formái, jellemzői, sajátosságai. A turisztikai hírverés módszerei. Az aktív és passzív turizmushoz kapcsolódó programok tervezése.
A turizmus és a környezet összefüggései	A környezetvédelem fontossága. A zöld turizmus jellemzői és jelentősége.
A hazai turizmus jellemzői, szerepe a gazdaságban	A turizmus jelenlegi helyzete. Fejlődési tendenciái. Legfontosabb statisztikai mutatók.
A nemzetközi turizmus tendenciái	A nemzetközi turizmus helyzete. Fejlődési trendek és a hazai turizmusra gyakorolt hatásuk.
A turizmus szervezeti struktúrája	A turizmus szervezeti felépítése. Ágazatot irányító szervezetek. Turisztikai vállalkozási formák, azok jellemző sajátosságai. Szakmai és érdekképviseleti szervezetek.

Szállodai ismeretek

Témakörök	Tartalmak
Szálláshelyek, szállodák fogalma	A szálláshelyek fogalmi meghatározása, csoportosítása. A szálláshelyek, szállodák kínálati elemei, minőségi kategóriái.
A szálloda működésének feltételei	Tárgyi feltételek. A szállodai épület külső megjelenése, belső tagolódása. A vendégszoba. A szálloda műszaki berendezései.
Személyi feltételek, követelmények, magatartási szabályok	A szállodai tevékenység struktúrája. Kapcsolódó munkakörök. Munkaerő-gazdálkodás. Egyéb szálláshelyek működésének feltételei. Viselkedési normák és szabályok.
Szállodai üzemeltetés	Elszállásolási munkafolyamatok, tevékenységek. Földszinti munkakörök, a Front Office fogalma, feladatai. Emeleti munkafolyamatok. A tevékenységgel járó felelősség kérdése.

A vendég ellátásával kapcsolatos munkafolyamatok	A szállodai tevékenységgel kapcsolatos vendéglátó feladatok. Speciális munkafolyamatok. Reggeliztetés, főétkezés, egyéb étkeztetés. A szobaszerviz mint speciális vendéglátó tevékenység.
A kiegészítő szolgáltatás munkafolyamatai	Az elszállásolást és vendéglátást kiegészítő munkafolyamatok. Termelés és ehhez kapcsolódó munkaterületek. Raktárak, tárolók. Szolgáltatásformák, lehetőségek.

Marketing

Témakörök	Tartalmak
A marketing kialakulása, fogalma, fejlődése	A marketing történetének áttekintése. A marketing szükségessége, fejlődése Magyarországon. A marketingmix fogalma.
Piaci környezet elemzése, a piac szerkezete	A vállalat mikro- és makrokörnyezete. A piac fogalma és kategóriái. Piaci szerkezet, piaci formák. Piaci szereplők, piactípusok.
Fogyasztói és szervezeti vásárlói magatartás	Fogyasztói magatartás: szükséglet, kereslet. A Maslow-féle szükségleti piramis. Vásárlási magatartástípusok. A vásárlási folyamat szakaszai. Szervezeti vásárlói magatartás.
Célpiaci marketing, piacszegmentálás Célpiacok kiválasztása	Differenciálatlan és differenciált marketing. A célpiaci marketing lényege, kialakítása. Piacszegmentáció. Célpiacok kiválasztása. Termékpozicionálás.
A marketing információs rendszere	Információs szükséglet. Az információs rendszer funkciói. Az MTR belső rendszere, működése.
A piackutatás fajtái, módszerei	A piackutatás fogalma, területei. Fajtái, módszerei. Szekunder és primer piackutatás. A kutatás alanyainak kiválasztása. A kérdőívszerkesztés szabályai. A piackutatás folyamata.
A piackutatás felhasználási területei	A kutatási eredmények értékelése. Piackutató jelentés. Konkurenciaanalízis.
Termékpolitika, termékfejlesztés	A termék fogalma, csoportosítása. A termék piaci életgörbéje. Vállalati termékpolitika. Termékfejlesztés, termék szerkezet. Új termék kialakításának, piaci bevezetésének folyamata. Termék fejlesztéshöz kapcsolódó jellemzők, csomagolás, márka. Design.
Árpolitika, árstratégia	Az árpolitika lényege, céljai. Árstratégia az életgörbe szakaszaiban. Fogyasztói árel fogadás. Árpolitika, napi árak kialakítása
Értékesítéspolitikai, csatornák kiválasztása	A disztribúciós rendszer. Marketingcsatornák. Marketingrendszerek.

A továbbhaladás feltételei

Vendéglátó és turizmusismeretek

A tanulók mutassák be a vendéglátás kialakulásának történetét, a különböző történelmi korokhoz kapcsolódó hagyományait, a mai vendéglátás jellegzetességeit és helyzetét, a hazai vendéglátás jellemző üzlet típusait, a fejlődés tendenciáit, a turizmus szervezeti struktúráját, irányítási rendszerét, vállalkozási formáit, azok jellemzőit, a turisztikai tevékenységet folytató vállalkozó feladatait és felelősségét.

Érvekkel tudják bizonyítani a hazai turizmus, a vendéglátás nemzetgazdasági jelentőségét, társadalmi fontosságát.

Példákban tudjanak érvekkel alátámasztott véleményt mondani a vendéglátásban dolgozók emberi és szakmai alkalmasságáról, a tárgyi feltételek megfelelőségéről.

Határozzák meg egy adott vendéglátó üzlet profilját, adják meg az üzlet minőségi kategóriáját.

Helyesen alkalmazzák a tanult fogalmakat, kategóriákat gyakorlatból vett példák elemzése, megítélése során.

A magatartások, tevékenységek megítélésében, a véleményalkotásban mutatkozzék meg hivatástudatuk, emberszeretetük, a környezet és a természet védelme iránti elkötelezettségük.

Szállodai ismeretek

A tanulók pontosan határozzák meg a szálláshely, szálloda fogalmát, ismertessék a szálloda tárgyi működési feltételeit, a szálloda műszaki berendezéseit, a szállodai épület előnyös külső

megjelenésének és belső tagolódásának jellemzőit, a különböző helyiségek funkcionális kapcsolódását.

Leírásuk alapján pontosan kategorizáljanak különböző szálláshelyeket.

Rendeljék össze a szállodai munkaköröket a tevékenység struktúrájával.

Értsék a munkaerő-gazdálkodás és a jövedelmezőség összefüggését, alkossanak konkrét helyzetekben véleményt a munkaerő változásának hatásáról.

Lássák át a szállodás és vendéglátó tevékenység összefüggéseit, a vendég ellátásával kapcsolatos munkafolyamatokat, pontosan ismertessék a reggeliztetés, főétkeztetés, egyéb étkeztetés feladatait, a szobaszerviz és más szállodai szolgáltatások funkcióját, a földszinti és az emeleti feladatokat.

A tantárgyi tevékenységükben feleljenek meg az alapvető magatartási szabályoknak és viselkedési normáknak.

Marketing

A tanulók mutassák be a marketing történetét, szerepét a piacgazdaságban.

Alkossanak véleményt a marketing magyarországi helyzetéről és változásairól, elemezzék szerkezetét, határozzák meg a piaci szereplőket és piactípusokat.

A marketingmix elemeinek ismerete alapján megalapozottan alkossanak véleményt konkrét termékfejlesztési, árképzési, értékesítési helyzetekről, eljárásokról, műveletekről.

Pontosan határozzák meg a piacszegmentáció fogalmát, konkrét feladatokhoz helyesen válasszanak marketingeszközöket.

Készítsenek és társaik környezetében alkalmazzanak egyszerű piackutató eszközöket, kérdőívet, elemezzék egy adott közeg fogyasztói magatartását.

12. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Kiselőadások a vendéglátás üzlethálózatáról, a vendéglátó üzletípusok jellemző kínálatáról, egy-egy vendéglátó üzletípusról, azok jellemző megjelenési stílusjegyeiről.

Egy adott fogadó országba irányuló utazás megtervezése, figyelembe véve a közösen meghatározott feltételeket, építve a korábban más tantárgyakban tanult ismeretekre.

Kutatómunka a környezetvédelem és a turizmus témakörében.

Internet használatával állítsanak össze turisztikai kínálati elemeket, utazási ajánlatokat, térképezzék fel a magyarországi szálláshelyeket.

Szituációs játékok segítségével ismerkedés a szállodai üzemeltetés különböző munkaköreivel.

Viselkedési normák és szabályok gyakoroltatása, eladásösztönzés, személyes eladás, kapcsolatszervezés módszereinek gyakorlása szerepjátás formájában.

Újsághirdetés megfogalmazása, szórólapok, plakátok tervezése.

Reklámok részletes elemzése.

Marketingfolyamatok tervezése, vizsgálata (vállalati arculat, komplex reklámterv elkészítése, hatásvizsgálat).

Vendéglátó és turizmusismeretek

Témakörök	Tartalmak
A vendéglátás és a turizmus kapcsolata	Kialakulásának és fejlődésének feltételei. A vendéglátás és turizmus kapcsolatának fontossága, fejlődésének feltételei. Turisztikai fogadóképeség fogalma. Vendéglátással való összefüggései.
A turizmus és a vendéglátás résztvevői	A turizmust lebonyolító szervezetek. Jellemzői. Feltételrendszereik.
A turizmus és a vendéglátás tárgyi és személyi feltételei	A turizmus egyes tevékenységéhez kapcsolódó tárgyi és személyi feltételek. A turizmus feltételeit szabályozó jogszabályok. A vendéglátás egyes tevékenységéhez kapcsolódó tárgyi és személyi feltételek. Tárgyi és személyi feltételekre vonatkozó jogszabályok.
A turizmus és a vendéglátás piaca és résztvevői	Általános jellemzők. Kereslet–kínálat–ár összefüggései. Piacra ható tényezők. Piaci résztvevők feladatai. Piaci résztvevők szerepe. A jelenlegi helyzet értékelése. A piac fejlődését meghatározó tényezők. A gazdasági verseny feltételei, területei és sajátosságai.

A turizmus és a vendéglátás ügyvitele	Ügyviteli feladatok. Üzleti levelezési szabályok. A bizonylat fogalma, fajtái, kiállítás szabályok. A forgatókönyv fogalma, fajtái, a készítés szabályai. A leltár fogalma, fajtái, a leltározás szabályai. Az ellenőrzés fogalma, módjai. Az elszámolás, elszámoltatás fogalma, lényege, fajtái.
--	---

Szállodai ismeretek

Témakörök	Tartalmak
A szállodaüzem irányítása és vezetése	Hotelmenedzsment. Vezérigazgató. Éttermi igazgató. Gazdasági igazgató. Értékesítési és marketingigazgató. Humánpolitikai vezető.
A szállodai tevékenység folytatására vonatkozó jogszabályok	
A szállodai ügyvitel	A szállodai ügyvitel általános meghatározói. Ügyvitel a recepcióban. Hoteljournal. A foglaltság ellenőrzése. A szállodai bevétel-elszámolás ellenőrzésének rendje. Üzleti levelezések. Egyéb szálláshelyek ügyvitele.
A szálloda gazdálkodási rendje	Gazdasági, pénzügyi és számviteli feladatok. A szálloda eredménykimutatása. Értékesítési tevékenység. A szállodai marketing. Egyéb szálláshelyek gazdálkodása.
Munkavédelem, biztonságsgzolgálat	Munkavédelem. Egészségügy. Környezetvédelem. Biztonságvédelem a szállodában. Tulajdonvédelem a szállodában.

Marketing

Témakörök	Tartalmak
A marketing-kommunikáció eszközei és eszközei	A marketing és kommunikáció kapcsolata. Eszközei, eszközei.
A reklám szerepe, fejlődése	A reklám fogalma, funkciói. A reklámcélok, -eszközök fajtái, csoportosítása. Vizuális eszközök. Auditív eszközök. Audiovizuális eszközök. Reklámeszközök, reklámhordozók. A reklám társadalmi, gazdasági szerepe.
Reklám tervezése, szervezése	A reklámszervezés lépései. A reklámkampány lebonyolítása. Reklámtervezés. A reklámhatás vizsgálata.
Public Relations (PR)	A PR fogalma. Helye a vállalkozás és környezetében. PR-eszközök. A kapcsolatszervezés folyamata.
Imázs, egyedi vállalati arculat	Az imázs fogalma, fajtái, szükségessége. Az egyedi vállalati arculat kialakításának fontossága, tartalmi és formai elemei.
Idegenforgalmi marketing	Fogalma. Marketingkonceptió, marketingcélok.
Az idegenforgalmi marketing eszközei	A piaci szolgáltatás kialakítása. Árképzés. Piaci munka (kommunikáció). Disztribúció.
Étika és jog a marketingben	Reklámetika. Jogi kérdések a marketingben. Versenyszabályozás. Jogi előírások.

A továbbhaladás feltételei

Vendéglátó és turizmusismeretek. Szállodai ismeretek

A tanulók mutassák be a vendéglátás és a turizmus kapcsolatát, az egyes tevékenységek szerves kapcsolatát, ennek hatását a piaci lehetőségekre, a turizmus és a vendéglátás résztvevőit, a turizmust lebonyolító szervezetek és működésük feltételrendszerét.

Határozzák meg egy leírással meghatározott terület, körzet turisztikai fogadóképességét.

Ismerjék a működéshez szükséges tárgyi és személyi feltételeket, tudjanak hozzáférni a tevékenység folytatásához kapcsolódó előírások forrásaihoz.

Ismertessék a szálloda gazdálkodási rendszerét, a szállodai ügyvitel tagolódását, a szobafoglalási rendszereket, a foglaltság folyamatos ellenőrzésének módját.

Érveléssel bizonyítsák a bizonylati fejelem, az elszámolás és elszámoltatás fontosságát, esetleírásokban, feladatokban helyesen alkalmazzák annak szabályait.

Esetelemzésekben alkossanak megalapozott véleményt jogi, munkavédelmi, rendészeti, vagyonvédelmi, környezetvédelmi, egészségügyi kérdésekben, tudjanak érvelni véleményük mellett a szálloda felelősségének kérdésében.

Rendeljék a tevékenységelemekhez a turizmus, a vendéglátás és a szálloda ügyviteli feladatait.

Készítsenek adott helyzetekben megfelelő tartalmú és formájú üzleti leveleket, adott célra forgatókönyvet.

Leírás alapján ismerjék fel, nevezzék meg a vezetői munkaköröket, rendeljék hozzá a feladat- és felelősségi köröket, a vezetés különböző szintjeinek funkcionális tagozódását, a tevékenységi területeket, az ezekhez kapcsolódó döntési szinteket.

Marketing

A tanulók helyesen határozzák meg a reklám, reklámeszköz, reklámhordozó, marketingkommunikáció, PR, imázs, arculati stratégia fogalmát, azok szerepét, jelentőségét.

Rendszereznek a kommunikáció közvetlen és közvetett eszközeit, a reklámcélok és -eszközök fajtáit.

Magyarázzák meg a személyes eladás és fogyasztói magatartás kapcsolatát, ismertessék a személyes eladás alapelveit.

Mutassák be a marketing és a kommunikáció kapcsolatát, eszközrendszerét, a reklám társadalmi és gazdasági szerepét.

Konkrét célokra készítsenek reklámtervet, reklámüzeneteket.

Esetelemzésekben alkossanak véleményt az eladószemélyzet magatartásáról, tevékenységéről.

Esetek megítélésében a reklámetikai kódex alapján mondjanak véleményt.

Vendéglátás–Idegenforgalom Szakmacsoportos

Alapozó Gyakorlatok

9–12. évfolyam

Célok és feladatok

A szakmacsoportos alapozó oktatás lehetőséget nyújt a kiválasztott szakmacsoport közös szakmai elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, az érettségire való felkészülésre, a pályaválasztási döntés, illetve a szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A *Vendéglátás–idegenforgalom szakmacsoportos alapozó gyakorlatok* a közismereti tárgyakra építve fejleszti, formálja a tanulók szemléletét, bővíti a tevékenységek körét.

A vendéglátás tartalmas, aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is kiváltó bemutatása felkelti a tanulók aktivitását, tapasztalatokat nyújt az alapvető vendéglátó munkafeladatokról.

Teremtsezen alkalmakat, lehetőségeket, feladathelyzeteket a későbbi szakmai gyakorlati tantárgyak elsajátításához szükséges képességek, készségek fejlődéséhez, az alapszintű gyakorlottság megszerzéséhez, a tanulási és szakmai motiváció fejlődéséhez, megerősödéséhez. Neveljen a körütekintő, pontos, igényes, biztonságos munkavégzésre, a szakmacsoport szakképesítéseinek munkaköreiben szükséges tudatos, felelősségteljes szakmai magatartásra.

Tárja fel a mindennapi élet és a vendéglátás közötti hasonlóságokat és különbségeket, mutassa be a szakmák sajátosságait, összetettségét, mutassa be a dolgozók tevékenységét, segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában, egyéni életpályájuk reális megtervezésében.

A tananyag lehetővé teszi, hogy a termelés és értékesítés összefüggő szolgáltatásként jelenjen meg, bemutatja az élelmi anyagokat, megismerteti minőségi jellemzőiket, alkalmat ad a beérkező áruk minőségi és mennyiségi átvételének, az ételkészítésnek, a felszolgálásnak a gyakorlására, hozzászoktatja a tanulókat a munkabiztonsági és higiéniai szabályok maradéktalan betartása mellett végzett munkához.

A *Gasztronómiai alapismeretek* oktatásának célja a tanulók érdeklődésének felkeltése a szakterület iránt a vendéglátó tevékenységek alapjainak megismertetésével. Az oktatás során fontos feladat a tanulók szakmához való kötődésének és szakmaszeretetének kialakítása.

A *Viselkedéskultúra* oktatásának célja, hogy a hétköznapi viselkedési formákat bemutassa, elemezze az alapvető és a szolgáltató szakmákban különösen fontos magatartási, illetve viselkedésmódszerek szerepét, jelentőségét. Ismertesse meg a tanulókkal az ön- és emberismeretet. Fejlessze az empátikus készségeket.

A *Kommunikáció* oktatásának célja, hogy a tanulók sajátítsák el és tudatosan alkalmazzák a helyes beszédtechnikát, valamint az írásbeli kommunikáció alapszabályait. A személyiségfejlesztés, az egyéni és a szakmai sikerek elérésének elősegítése kommunikációs eszközökkel.

Legyenek tisztában az emberi érintkezés kultúrájának fontosságával. Ismerjék meg önmagukat, és sajátítsák el a közvetlen és tágabb értelemben vett környezetükhöz való alkalmazkodás képességét.

Legyenek képesek a konfliktusok elkerülésére vagy helyes kezelésére, a családi, baráti és későbbi munkakapcsolatok helyes alakítására.

Fejlesztési követelmények

A foglalkozások során fejlődjenek a tanulók gyakorlati tevékenységhez szükséges képességei, különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, a kreativitás, az önálló tapasztalatszerzés és ismeretalkalmazás képessége.

Fejlődjenek a tanulók szakmai gyakorlati tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, az önálló tapasztalatszerzés képessége, a kreativitás, a számítástechnikai képességek, alkalmazzák ismereteiket a folyamatok, jelenségek megértésében, magyarázatuk során.

A gyakorlati tevékenységük során maradéktalanul tartsák be a balesetmentes és biztonságos munkavégzés szabályait, fejlődjön munkabírásuk, kitarásuk.

A tevékenység során szokjanak hozzá a produktív munkavégzéshez, az önálló gyakorlati feladatmegoldáshoz, érezzék meg a gyakorlati munka eredményeinek, sikereinek értékét, örömet.

A tanulók legyenek képesek a tanult műveleteket önállóan is elvégezni, az idejüket beosztani, a munkájukat megtervezni, megszervezni, az eszközöket célszerűen és szakszerűen használni, ismerjék meg a felhasznált anyagokat, alkalmazott eljárásokat.

Munkájuk során fejlődjön vizuális érzékelésük, figyelemösszpontosító képességük, munkabírásuk, ügyességük, finomodjanak mozdulataik, munkavégzésük legyen egyre fegyelmezettebb, pontosabb, törekedjenek a hibátlan munkavégzésre, fogadják el annak fontosságát.

A tevékenység végzése során alakuljon ki bennük a kötelességtudat, felelősségérzet, a társakra is figyelő, segítőkész, szabálykövető magatartás, a mások munkájának, eredményeinek, teljesítményeinek tisztelete, folyamatosan erősödjék a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás. Ismerjék meg, fogadják el és tudatosan alkalmazzák a szakmai tevékenységek végzéséhez szükséges magatartási szabályokat, magatartásformákat.

A szakmai tanulmányi tevékenység által alakuljon ki, erősödjön a szakmához, a választott munkához, életpályához való kötődésük.

Értsék az ételkészítés kockázatait, érezzék át saját személyes felelősségüket, lássák meg a szakmai tevékenységeik mögött az embert és a természetet, tiszteljék ezek értékeit, ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természetkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást.

Tudják megfelelő minőségben elkészíteni a tanult alapételeket, végrehajtani az előkészítő, az elkészítő és a befejező műveleteket, a használt élelmi anyagokat szakszerűen és higiénikusan kezelni, előkészíteni.

Gasztronómiai alapismeretek

A tanulók ismerjék meg az eltérő típusú vendéglátó üzletek berendezését, felszerelését, az üzletekben használt legfontosabb gépeket. Tudjanak különbséget tenni az eltérő tevékenységet folytató üzlettípusok között. Ismerjék meg a vendéglátó üzletek legfontosabb helyiségeit és azok funkciót. Ismerkedjenek meg a vendéglátás alap munkafolyamataival és ismerjék a szakma veszélyeit (pl. munkavédelem és baleset-elhárítás szabályai, a higiénia területi, a HACCP lényege).

Viselkedéskultúra

A tanulók ismerjék az ápoltság jegyeit, az öltözködési módokat.

Váljanak képessé a kapcsolatfelvételre, a kapcsolattartásra, a kulturált vitára, az eredményes konfliktuskezelésre.

Ismerjék meg a korszerű gasztronómia alapjait. Legyenek jártasak az étkezési szokásokban, ismerjék az egészséges táplálkozás alapelveit.

Kommunikáció

A tanulók ismerkedjenek meg a kommunikáció fogalmával, a helyes beszédtechnikával, a mondat- és szövegfonetikai eszközök helyes használatával.

Alkalmazzák a kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatlezárás kulturált módját, az írásbeli kommunikáció legelterjedtebb formáit.

A tanulók önismeret-fejlesztő gyakorlatok útján tanulják meg a tárgyilagos emberismeret jelentőségét, és feltétlenül sajátítsák el a konfliktuskezelés képességét.

9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Gasztronómiai alapismeretek

A vendéglátó üzletek bemutatása, típusai. Üzlet és üzem közötti különbségek megismertetése, az eltérő színvonalú és tevékenységű üzletfajták bemutatása. Az üzletek belső kialakításának, helyiségeinek megismertetése a tanulókkal. Az egyes üzletfajtákban használt gépek, berendezések megismertetése a baleset-elhárítás szabályainak elsajátításával. A higiénia fontossága és területei a vendéglátásban.

A tankonyhai munkarend, a munka- és tűzvédelmi és baleset-elhárítási, higiéniai ismeretek gyakorlatban történő maradéktalan betartása.

Viselkedéskultúra

A megjelenéskultúra gyakorlati bemutatása.

Kapcsolattartás a mindennapokban, a társasági élet speciális lehetőségeinek bemutatása, alkalmazási lehetőségek, demonstrálásuk, lehetőleg életközeli helyzetekben.

Az étkezési kultúra megismertetése, begyakorlása.

A családon belüli viselkedésformák megértése és elfogadtatása.

A munkahelyi társas klíma bemutatása.

Gasztronómiai alapismeretek

Témakörök	Tartalmak
A vendéglátás üzlethálózata	A vendéglátó üzletek típusai, a vendéglátó üzemek fajtái, jellemzői, az üzletek belső kialakítása, helyiség kapcsolatai (pl. étterem, cukrászda, söröző, büfé, gyorsétkező-helyek, cukrászüzem stb. megismertetése). Az egyes üzletfajták legalapvetőbb berendezési tárgyai, felszerelésük, eszközeik, gépeik és balesetmentes használatuk szabályai. A baleset-elhárítás legfontosabb szabályai és a környezetvédelem fontossága.
A vendéglátás tevékenysége	Higiénia területei (személyi és munkahelyi), fontossága. A HACCP rendszer lényege. A vendéglátás fő munkafolyamatainak lényege. A mellék munkafolyamatok szerepe az üzleti munkában.

Viselkedéskultúra

Témakörök	Tartalmak
Megjelenéskultúra	Testi ápoltság, a mindennapi, a hivatali és az alkalmi öltözködés megismertetése, gyakorlati bemutatása.
Kapcsolat mindennapokban	A köszönés, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, társalgás, vita, konfliktusmegoldás foglmainak bemutatása és gyakoroltatása, elmélyítése a kulturált viselkedésben.
A társasági élet speciális lehetőségei	A névjegy és névjegyhasználat, telefonhasználat, dohányzás, ajándék, ajándékozás, a társasági élet egyéb lehetőségeinek (közlekedés, színház, sport, koncert, túra stb.) bemutatása, alkalmazási lehetőségük demonstrálása, lehetőleg életközeli helyzetekben.
Étkezési kultúra	Gasztronómiai alapismeretek, étkezési szokások, mit hogyan együnk, italfogyasztás, alapelvárások megismertetése, gyakoroltatása.
A családon belüli viselkedésformák	A szülők és serdülők viszonya, szeretet, megértés, alkalmazkodás, konfliktusok a családon belül, családi ünnepi alkalmak elfogadtatása.
Munkahelyi társas klíma	Pontos munkavégzés, csoportközi viszonyok, a vezető és beosztott viszonya, generációs problémák a munkahelyen, azok kezelése, bemutatása.

A továbbhaladás feltételei

Gasztronómiai alapismeretek

A tanulók tudjanak különbséget tenni az eltérő típusú üzletek tevékenysége és feladata között.

Ismerjék a vendéglátó üzletek helyiségeit, tudják azok rendeltetését a gyakorlatban.

Tudják alkalmazni a gépekkel kapcsolatban tanult baleset-elhárítási szabályokat a mindennapi életükben is. Legyenek képesek mindig a higiénikus megjelenésre és munkavégzésre.

Ismerjék a HACCP-rendszer fontosságát az EU-hoz való csatlakozás során és tudják a rendszer alapvető előírásait alkalmazni.

Legyenek tisztában a környezetvédelem fontosságával, a vendéglátás és a környezet kapcsolatával.

Viselkedéskultúra

A tanulók ismerjék az öltözködési módokat.

Legyenek képesek a köszönés, a megszólítás, az ismerkedés és a társalgás jól kifinomult szabályainak ismeretében kapcsolatfelvételre, kapcsolattartásra, kulturált vitára, eredményes konfliktuskezelésre.

Az alkalmazás szintjén tudják a társasági élet speciális területeire vonatkozó viselkedési szabályokat.

A tanulók ismerjék a korszerű gasztronómia alapjait. Legyenek jártasak az étkezési szokásokban, ismerjék az egészséges táplálkozás alapelveit, a kulturált italfogyasztás szabályait.

Ismerjék a munkahelyi légkört meghatározó viselkedési szabályokat, a vezető és beosztott munkamegosztásból eredő alá-fölrendeltségi viszonyát és a kapcsolatukat meghatározó magatartási szabályokat.

10. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Gasztronómiai alapismeretek

A vendéglátás tevékenysége és a háztartásokban folyó munka közötti hasonlóságok, különbségek. Beszámolók a tanulók családjának étkezési szokásairól, igényeiről. A konyhaművészet, cukrászat kialakulása – történetének feldolgozása önálló gyűjtőmunka révén, támaszkodva a korábbi irodalmi, történelmi tanulmányokra. Szakmai filmek vetítése a vendéglátás termelő, értékesítő tevékenységéről, a felhasznált nyersanyagokról, fűszerek, ízesítőszer bemutatása. A vendéggel való kapcsolat fontossága. A vendéggel való foglalkozás munkafolyamata. Előkészületi munkák az üzletekben a vendég fogadására.

Kommunikáció

A kommunikáció kódjainak elsajátítása gyakorlati példákon keresztül.

Az érintkezés kultúrájának fogalmi tisztázása, kommunikációs technikák gyakorlása.

Az ön- és társismeret képességének kifejlesztése, az önkifejezés lehetőségeinek megismerése.

A szakma és kommunikáció kapcsolatának tisztázása, a különböző kommunikációs csatornák bemutatása.

Gasztronómiai alapismeretek

Témakörök	Tartalmak
A vendéglátás és a háztartások kapcsolata	Házhoz szállítás, elvitelre értékesítés-csomagolás, rendezvények lebonyolítása az üzleten kívül (eszközök előkészítése, szállítás stb.). A tanulók családjának étkezési szokásai, családi receptek, hagyományok az étkezésben, főzésben. A konyhaművészet, cukrászat kialakulása.
Előkészítési munkák a vendég fogadásával kapcsolatban	Készülődés a konyhán: a termelő tevékenység lényege, anyagai, a gépek használata. Készülődés az értékesítő térben: az üzlet takarítása, asztalok, székek elhelyezése, eszközök előkészítése, az asztalok megterítése stb. Különleges alkalmakra történő terítés és a mindennapi terítés szabályai, esztétikum és higiénia, szalvéta hajtogatás módjai stb.
„Középpontban” a vendég	A vendéggel való foglalkozás szabályai (a vendég fogadása, köszöntése, asztalhoz kísérése, étlap-itallap használata, a rendelés felvétele, ajánlás, távozás utáni teendők stb.).

Kommunikáció

Témakörök	Tartalmak
Az emberi kommunikáció alapfogalmainak megismertetése	
A kommunikáció kódjainak gyakorlati példákon keresztül történő elsajátítása	A nem verbális jelek, a verbális jelek, a szóbeli kommunikáció, a kommunikációs kapcsolatok, az írásbeli kommunikáció.
Az érintkezés kultúrájának fogalmi tisztázása, kommunikációs technikák begyakorlása	A kommunikációs zavarok, kommunikációs technikák.
Ön- és társismeret képességének kifejlesztése, az önkifejezés lehetőségeinek megismertetése	Önelemzés, önreprezentáció, önkifejezés, érzések, érzelmek, gondolatok kifejezése, a kommunikációs stílusok használata, a hatékony, sikeres kommunikáció akadályai, konfliktuskezelés.
Szakma és kommunikáció oktatásának tisztázása, a különböző kommunikációs csatornák bemutatása	Üzleti kommunikáció, mint alkalmazott kommunikáció, üzleti tárgyalás, a sikeres tárgyaló fél, tárgyalási készségek, tulajdonságok, tárgyalási stílus, stratégia, taktika.

A továbbhaladás feltételei**Gasztronómiai alapismeretek**

A tanulók legyenek tisztában a vendéglátás szerepével a háztartások életében.

Ismerjék a konyhaművészet kialakulását, tudja használni a receptgyűjteményeket.

Tudjanak csomagolni elvitelre értékesített termékeket, betartva az alapvető higiéniai és szakmai követelményeket.

Ismerjék az üzletben folyó munkafolyamatokat, legyenek tisztában az alapvető munkaszervezési követelményekkel.

Tudjanak kapcsolatot teremteni a vendéggel és tudják használni azokat az eszközöket, amelyekkel a felszolgálat fogják végezni.

Legyenek képesek önállóan és kreatívan teríteni és előkészíteni az értékesítő teret a vendég fogadására.

Ismerjék a szakma kialakulásának történetét.

Kommunikáció

A tanulók kommunikációjára legyen jellemző a helyes beszédtechnika, a mondat- és szövegfonetikai eszközök helyes használata.

Tudják alkalmazni a kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatlezárási kulturált módját. Ismerjék az írásbeli kommunikáció legelterjedtebb formáit.

A tanulók legyenek tisztában az érintkezés kultúrájának fontosságával, a kommunikációs technikákkal, ismerjék a kommunikációs zavarok okait.

Önismeret-fejlesztő gyakorlatok útján legyenek képesek felmérni a tárgyilagos emberismeret jelentőségét és elsajátítani a konfliktuskezelés képességét.

Önálló tapasztalás útján szerzett ismereteiket használják az üzleti kommunikációban.

Legyenek képesek megkülönböztetni a tárgyalási helyzetet más kommunikációs helyzetől. Értelmezzék az együttműködés és kommunikáció elvét.

Csoportos foglalkozások alkalmával használják a tárgyalási stílus, stratégia és taktika tanulása során szerzett tapasztalataikat.

11. évfolyam**Belépő tevékenységformák**

Önálló munkavégzés tankonyhai körülmények között.

Az egyes műveletek elvégzése bemutatás, magyarázat, szöveges, képi és egyéb ismeretforrások alapján.

A munkavégzéshez szükséges eszközök, anyagok kiválasztása, előkészítése, használata, tisztítása, egyszerű karbantartása.

A saját munka elemzése, korrigálása, az eredmények ellenőrzése, értékelése.

Az elvégzett műveletek eredményeinek mérése, elemzése, értékelése, minősítése, a tapasztalatok általánosítása, megfogalmazása.

A munkaműveletek tervezése, szervezése, egyéni és csoportos munka.

A tanult kémiai, fizikai törvények gyakorlati alkalmazása, a folyamatok, változások magyarázata.

A tankonyhai munkarend, a munkavédelmi, baleset-elhárítási, tűzvédelmi higiéniai ismeretek gyakorlatban történő maradéktalan betartása.

Témakörök	Tartalmak
Alapfogalmak	Konyhatechnológiai alapismeretek.
Anyaghányad összeállítása Nyersanyagok kiválasztása	Zöldség félék, húsok, szárazárak, tejtermékek.
Előkészítési műveletek	Tisztítás, darabolás. Zöldségek, húsok, halak előkészítése.
Ételkészítés ételcsoportok alapján	Sűrítési eljárás, főzés, sütés, párolás. Egyszerű levesek készítése. Híg levesek, sűrített levesek, különleges levesek, összetett levesek. Egyszerű főzelékek készítése. Köretek készítése. Burgonya, gabona, tészta, vegyes. Mártások készítése. Francia alap és képzett egyszerű meleg és hideg.
Cukrászat	A cukrász szakmával kapcsolatos általános ismeretek.
Tanműhely, cukrászi zemberendezései és kezeléseik	Gépek, felszerelések és munkaeszközök bemutatása, használata.
Cukrászati alpműveletek A hőbehatás különböző módjai	Előkészítés. Készítés. Lazítás. Sütés. Kikészítés.
Eszközök és nyersanyagok	Eszközök előkészítése. Nyersanyagok előkészítése. Tej, tejtermékek előkészítése. Tojás, tojáspor előkészítése.
Állati eredetű zsiradékok Növényi eredetű nyersanyagok	Előkészítés.
Cukortartalmú nyersanyagok Olajos magvak Gyümölcsök Egyéb nyersanyagok	Előkészítés.
Hőbehatás módjai	Sütés a cukrászatban. A sütés célja. A sütés hőfokai. Sütés közben lejátszódó változások. Együttemű és kétüttemű sütés. Gőzös és gőzmentes sütés. Hűtés és fagyasztás.
Cukrászati félkész termékek	Gyárilag előállított félkész termékek és adalékanyagok. Főtt és olvasztott cukorkészítmények. Gyümölcstöltelékek, tejszínrémek, tojáskrémek, vajkrémek, tartós töltelékek, olajos magvakból készült töltelékek, túróttöltelékek.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók a rendeltetésnek és a szabályoknak megfelelően használják a gyakorlati munka helyszíneit, a tankonyha, cukrászüzem és felszolgálóterem eszközeit, felszereléseit, berendezéseit.

Pontosan és maradéktalanul ismertessék, fogadják el és alkalmazzák a munkavédelmi, baleset-megelőzési, tűzvédelmi és higiéniai előírásokat.

Tudják ismertetni a szakács, cukrász szakma kialakulásának történetét, az étkezési és ételkészítési szokások történelmi fejlődését, változását.

Tudják ismertetni a gyakorlati munka (ételkészítés, cukrászat) nyersanyagait, legyenek képesek azokat minőségük, felhasználhatóságuk szempontjából megítélni.

Megfelelően végezzék el ételkészítési és cukrász tevékenységük során az előkészítési, elkészítési műveleteket, a különböző konyhatechnológiai, hőbehatási műveleteket, megfelelően használják az eszközöket.

Önállóan készítsenek bizonyos krémeket, töltelékeket.

12. évfolyam

Belépő tevékenységformák

Tevékenységek, munkaműveletek, munkamozzanatok, eszközök használatának gyakorlása.

Munkavédelmi, környezetvédelmi, higiéniai, baleset-elhárítási előírások ismertetése, esetek elemzése.

Témakörök	Tartalmak
Cukrászati ki és zítő, befejező műveletek	Felhasználható anyagok. Technológiai eljárások. Dekorációs ismeretek.
A termelés során felhasználható alaptészták	Gyúrt, kevert élesztős tészták.
Élesztős tészták	Élesztős tészta készítése.
Omlós tészták	Omlós élesztős tészta, gyúrt omlós tészta, kevert omlós tészta készítése.
Vajas tészták	Vajas tészták általános jellemzése, felhasználási területük.
Felvert tészták	Felvert tészták jellemzése, felhasználási területük. Hideg úton készült könnyű felverték. Hideg úton készült nehéz felverték. Meleg úton készült könnyű és nehéz felverték.
Forrázt tészták	Belőlük készíthető sütemények.
Hengerelt tészták	Belőlük készíthető sütemények.
Formázás	Figurák készítése.
Felszolgálás	Az értékesítés folyamata. Személyi feltételek. Tárgyi feltételek. Az értékesítés általános szabályai.
Éttermi felszolgálás munkafolyamata I.	Egyszerű terítés főétkezésekhez. Terítés reggelihez. Szervizasztal előkészítése. Egyéb előkészítési feladatok.
Éttermi felszolgálás munkafolyamata II.	Egyszerű ital felszolgálás gyakorlása. Szervírozás gyakorlása. Eszközfoglalások gyakorlása.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók megfelelő minőségben készítsék el a tanult termékeket.

Tudják ismertetni, bemutatni a cukrászati termelőtevékenység során felhasználható anyagok fajtáit, az alkalmazott technológiai eljárásokat.

Esztétikusan díszítsék termékeiket.

Továbbfelhasználásra alkalmas alaptésztákat készítsenek, tudják ismertetni ezek anyagösszetételét, készítési eljárását.

Tésztát formázzanak, figurákat készítsenek.

Ismerjék meg a vendéglátó-ipari értékesítés alapjait, annak tárgyi és személyi feltételeit.

Tudják ismertetni az értékesítés általános szabályait.

Helyesen készítsék elő az eszközöket, végezzék el az éttermi munkafolyamatokat, terítsenek a különböző étkezésekhez.

Megfelelően viselkedve lássák el a pincér feladatát a vendég fogadásával kapcsolatban.

Tudjanak egyszerű italokat felszolgálni, szervírozni, az eszközöket megfogni.

III. A befogadó osztály programja

Iskolánkban a tanév közben érkező 9-10. évfolyamos tanulókat az ún. „befogadó” osztály várja. Az ide jelentkező fiatalok gyakran egyetlen ill. végső megoldása különböző okokból (pl. hiányzás, tanulási nehézségek, beilleszkedési zavarok, egyéb iskolai vagy családi konfliktusok) az iskolaváltás. Megfigyelhető náluk, hogy sok negatív tapasztalattal rendelkeznek a tanulással, tanárokkal és egyáltalán az iskolával kapcsolatban. Emellett viselik kamaszkoruk és gyakran környezetük „terheit” is. A program ezeken a nehézségeken kíván enyhíteni, tompítani.

Célok, feladatok

A program célja az év közben érkező tanulók komplex megismerése, személyiségfejlesztés, a közösség életébe történő beilleszkedésük, valamint tanulási motivációjuk és teljesítményük javítása.

A program *kiscsoportos formában* célzott beszélgetések, önismereti játékok és kérdőívek, tesztek, vizsgálatok felvételével és kiértékelésével, visszajelzésekkel, valamint *egyéni foglalkozásokkal* a következő szűkebb értelemben vett célokat kívánja elérni:

- fejlessze a tanulók önismeretét, énképét, kapcsolatteremtési- és konfliktusmegoldó készségét, elősegítse az önmagával szemben támasztott reális követelmények és reális jövőkép kialakulását
- kialakítsa ill. erősítse a pozitív iskolai és tanulási attitűdöket (tanulási vágy, továbbtanulás, érvényesülés igénye, érdeklődés, kitartó munka)
- a szülők, osztályban tanító pedagógusok, esetleg külső szakemberek bevonásával megtalálja a tanulók további tanulmányi pályafutásának legmegfelelőbb formáját
- feltárja a tanulók esetleges rejtett problémáit (tanulási nehézségek, részképesség-zavar, érzelmi élet zavara, pszichikus zavar, szociális és/vagy kapcsolati problémák a családban, stb.) és ezeknek megfelelő egyéni fejlesztési tervet készít, esetleg külső szakemberek bevonásával
- a szerzett információk segítsék a tanulót nevelő-oktató pedagógusok munkáját (motiváció, tanítási módszerek és fegyelmezési eszközök kiválasztása, stb.)
- a 9. évfolyam többi osztályában viszonylagos „stabilitást” biztosítson az osztályközösségekben, így segítse elő azok fejlődését és pozitív hatásait.

A program formája

A fenti célok megvalósítása érdekében a „hagyományos” osztályok pedagógiai-és nevelési programját a következőkkel egészítettük ki:

- 1.) A befogadó osztály órarendjébe **fejlesztő órákat** illesztettünk
- 2.) A tanulónak módjában **egyéni gyógypedagógiai, ill. személyiségfejlesztő** foglalkozásokon részt venni
- 3.) Rendkívüli figyelmet fordítunk a szülővel, és a pedagógusokkal, szükség esetén egyéb szakemberekkel való folyamatos **kapcsolattartásra**. Az osztályba járókkal kapcsolatos gyermekvédelmi feladatokat az osztályfőnök végzi.
- 4.) Ha szükségesnek látszik, további szakemberek bevonására is sor kerülhet (pszichológus, logopédus, Nevelési Tanácsadó, stb.)

A fejlesztő órák

A fejlesztés kiscsoportos formában történik, ezért az osztály létszáma nem haladhatja meg a **15 főt**. A foglalkozások célja egyrészt a tanulók komplex megismerése, másrészt személyiségfejlesztés.

A) A diákok személyiségének és képességeinek feltérképezésére használt módszerek a következők:

- 1) *Családi háttér, kortárskapcsolatok megismerése:*
- 2) *Személyiségvizsgálatok*
- 3) *Részképességek feltérképezése:*

Ha a tanulónál már korábban valamilyen tanulási nehézséget diagnosztizáltak, ill. már fejlesztésben részesül, eddigi szakvélemények beszerzése, kapcsolatfelvétel a diákkal foglalkozó szakemberrel.

- 4) *Szintfelmérés egyes tantárgyakból:*

A szaktanárok végzik az általuk összeállított felmérők segítségével.

A diákokról szerzett információkat minden esetben visszajelezzük a tanulónak csoportos, ill. egyéni konzultációk keretében. Ez a tapasztalatok szerint személyiségfejlesztő hatású, mivel segíti az egyén reális énképének és önmagával szemben támasztott reális elvárásainak fejlődését.

B) A fejlesztő órákon zajló személyiségfejlesztés a következő területeket célozza meg:

1. Önismeret fejlesztése, pozitív énkép, önbecsülés kialakítása

2. Önkifejezés, kommunikáció: kapcsolatok kialakítása és fenntartása
3. Konfliktuskezelési technikák elsajátítása
4. Szabálytartás fejlesztése
5. Tolerancia, empátia fejlesztése, társas alkalmazkodás készsége
6. Egészségfejlesztés
7. Problémamegoldás fejlesztése
8. Stressz-kezelés
9. Célkitűzések, döntéshozás
10. Tanulási technikák elsajátítása, megfelelő tanulási szokások kialakítása
11. Önállóság és magabiztosság az életvezetésben

„Bekerülés rendje”

A 9-10 évfolyamokra tanév közben jelentkező tanuló egy motivációs elbeszélgetésen vesz részt.

A motivációs elbeszélgetésre *a hét meghatározott napján*, meghatározott időben zajlanak, *melyre a tanulónak magával kell hoznia:*

- bizonyítványait
- előző iskolájából naplómásolatot
- amennyiben birtokában van: korábbi szakértői véleményeket; orvosi, pszichológiai, pedagógiai véleményeket

Az elbeszélgetésre kérjük a *szülő, gondozó megjelenését* is.

A jelentkező tanulót meghallgatják: befogadó osztályok osztályfőnökei, mentálhigiénés team valamely tagja, esetleg szaktanár.

A motivációs elbeszélgetés célja: információgyűjtés a fiatal motiváltsági szintjéről, felnőttekkel és kortársakkal való együttműködési készségéről, kommunikációs készségéről, viselkedéskultúrájáról, személyiség-jegyeiről, tanuláshoz szükséges képességeiről.

Az elbeszélgetésen használt eszközök:

- tanulói első interjú
- szülői anamnézis és exploráció
- általános tájékozottság vizsgálata
- olvasás, szövegértés, szókinccs vizsgálata
- matematikai alapképességek vizsgálata
- írás vizsgálata
- személyiség-kérdőív
- megfigyelési lap

A interjú eredményéről a tanuló írásbeli értesítést kap. Amennyiben felvételt nyer, csatlakozhat a befogadó osztály programjához, a fejlesztő órák tematikájában a következő szakasz elején, ill. a tanulólétszámtól függően a következő hét elején.

„Kikerülés rendje”

Minden szakasz végén összeül az **osztályban tanító pedagógusok teamje**, és megvizsgálja, mely tanuló illeszthető be végleges osztályba. A döntésnél figyelembe veszik az iskola vezetőinek és a leendő osztályfőnöknek a véleményét is. Ekkorra már elégséges információval rendelkezünk ahhoz, hogy segítsük a csoportba történő beilleszkedést, valamint a tanulmányi előremenetelt. Ha a tanulónak sikerült pozitív hozzáállást kialakítania az iskolával szemben, ha annak házirendjét betartja (pl. nem hiányzik rendszeresen igazolatlanul, nem zavarja az órákat beszélgetéssel, evéssel, telefonálással, stb.) és szorgalmasan bepótolta az esetleges lemaradásait, s ha teljesítménye várhatóan kiegyensúlyozott lesz, átkerülhet másik, **végleges osztályába**.

IV. Felzárkóztató évfolyam

Szakképzést előkészítő (reintegrációs) évfolyam⁵

A szakképzést előkészítő (reintegrációs) évfolyam megszervezésénél figyelembe vett jogszabályok⁶

- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény,
- a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény,
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló 130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet,
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet (2004. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben),
- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény végrehajtásáról rendelkező 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet,
- a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet, M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y 2006/79/II. szám
- az iskolai sporttevékenységről szóló 16/2004. (V. 18.) OM-GyISM együttes rendelet,
- az Országos Képzési Jegyzékről szóló 37/2003. (XII. 27.) OM rendelet, továbbá az Országos
- Képzési Jegyzékről, és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási
- rendjéről szóló 1/2006. (II. 17.) OM rendelet,
- a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet,
- a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről szóló 8/2006. (III. 23.) OM rendelet,
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet.
- A szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásához szükséges intézkedésekről szóló 1057/2005. (V. 31.)
- Korm. határozatot, valamint a szabályozott szakmák jegyzékéről szóló OM közleményt (Magyar Közlöny 2004/66.).

A szakképzést előkészítő évfolyam keretében alapkészségek fejlesztése, szocializáció, pályaorientáció és szakmai alapozás folyik. A képzési szakaszok és fejlesztési feladatok e négy kiemelt tartalomhoz kapcsolódnak. Az alapkészségek fejlesztése, mint általános feltétel, a teljes képzés során kiemelt cél, amellett, hogy külön szakaszként is megjelenik az időbeli egymásra épültségnek megfelelően. A gyakorlatban nem lehet mereven kezelni az egyes képzési szakaszok lezárulását a 10 hónapos képzési időn belül a tanulók eltérő egyéni haladási üteme miatt. A szakaszok rendszert alkotnak, egyik nélkül sem lehet elérni a kitűzött célt.⁷

A képzést azoknak a tanulóknak ajánljuk, akik a képzés megkezdése előtt betöltötték a 15. életévüket, nem rendelkeznek befejezett általános iskolai végzettséggel, vagy többször jártak sikertelenül a kilencedik osztályt.

Az évfolyamon gyakorlatközpontú, projekt módszerrel történő oktatás folyik modulrendszerben, négy képzési szakaszban / szocializáció, alapkészségek fejlesztése,

⁵ 1/2006. (VI. 29.) OKM rendelet, Magyar Közlöny 2006/79/II. szám 10. oldala

⁶ Magyar Közlöny 2006/79/II. szám 14. oldala

⁷ Magyar Közlöny 2006/79/II. szám 19. oldala

pályaorientáció, szakmai alapozás /. Nincs numerikus osztályzás, a tanulók értékelése megszerzett kompetenciáik alapján történik.

Az első félévben a tanulók négy szakmacsoporttal ismerkedhetnek meg a pályaorientációs órák keretében. Itt lehetőségük nyílik arra, hogy a gyakorlatban is kipróbálhassák a különböző szakmákat, ez a lehetőség segítséget nyújt nekik a későbbiekben a szakmaválasztáshoz. A négy szakmacsoport: vendéglátás, kereskedelem, faipar és könnyűipar. A második félévben szakmai alapozás folyik, amely a tanuló által választott szakmacsoport kompetenciáit segít elsajátítani.

6 osztállyal rendelkező diákok esetében 20 hónapos a képzés, a 7. és 8. osztállyal rendelkezőknél pedig 10 hónapos.

A képzés nyolcadikos bizonyítványt nem ad a tanulónak, a követelmények sikeres teljesítése után a tanuló a választott szakmacsoport szerinti szakmai képzést kezdhet a szakmai évfolyamon a törvényben meghatározott módon.

A felzárkóztató oktatás biztosíthatja, hogy a tanulók életpályájuk során ne a társadalom leszakadó, gyakran gondoskodásra is szoruló rétegéhez tartozzanak, hanem további tanulmányokra is képes fiatalokká, a társadalom elfogadott tagjaivá váljanak. Lehetővé teszi a korábban kialakult tudásbeli és szociális hátrányok felszámolását, a munkaerőpiacon piacképes szakképesítés megszerzését.

A felzárkóztatás célja a tanulóknál a társadalmilag hasznos magatartásformák kialakítása, a tanuláshoz szükséges motiváció megteremtése, a munkavégzésre való szocializálás, a pályaválasztási döntés megalapozása, a szakmai vizsgára történő felkészülés előkészítése, a szakmatanuláshoz szükséges általános ismeretek elsajátítása, az alapkészségek és képességek fejlesztése, a tanulók életervezésének elősegítése, sikerélményhez juttatása a tanulásban és a munkában.

A célok megvalósítása a nevelés előtérbe helyezését igényli, alapvető fontosságú, hogy a szabálykövető magatartás kialakítása, a képességek fejlesztése, a szakképzés előkészítése és az általános műveltség ismeretanyagának elsajátítása egymással összehangoltan folyjék. A kerettantervek alapján meghatározott tananyagok elsősorban a szocializációhoz és a munkatevékenységhez szükséges tudás megszerzését, képességek és készségek fejlesztését szolgálják, ezért a tananyag feldolgozása nem a tananyag „leadását”, hanem a tanulók cselekvő részvételét igényli. Ennek érdekében a kerettanterv lehetőséget ad a differenciált tanulásszervezésre, az általános műveltséget megalapozó és a szakmatanulást előkészítő tartalmak egy részének a gyakorlati oktatással való összekapcsolására, az általános műveltségi elemek elsajátításának valamilyen konkrét gyakorlati tevékenység elvégzéséhez, életpasztalathoz kapcsolására, ami növeli a tanulók szakmatanulás iránti motivációját, lehetővé teszi sikerélményhez jutásukat.

A felzárkóztató oktatás keretében általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás, pályaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek oktatása és szakmai alapozó oktatás folyik elméleti és gyakorlati tanórai foglalkozások keretében.

Alapvető cél a felzárkóztató oktatásban, hogy az iskola egységes nevelő-oktató munkájának szerves részeként a személyiségfejlesztés, játékok, sport, szabadidő-szervezés eszközeivel és hatásaival járuljon hozzá a tanulók pozitív személyiségfejlődéséhez. A felzárkóztató programra jelentkezők különböző deficitekkel (hiányokkal) érkeznek az iskolába. A harmonikus egység megteremtése érdekében az egyes területeket minden tanulónál az egyéni szükségletnek megfelelően kell fejleszteni. Fontos, hogy az életpálya a képességekkel összhangban álljon.

A fiataloknak nemcsak a pályaválasztásukat kell segíteni, hanem azt is irányítani kell, hogyan viselkedjenek, cselekedjenek, éljenek és ítéljenek. A velük született adottságokat, motívumokat, hajlamokat a környezet kultúrája, szokásai, normái, a velük szemben támasztott

elvárások befolyásolják; ezen körülményektől és hatásoktól függ, hogy a fiatalok személyisége milyenné formálódik.

Fejlődési szempontból fontos lenne a jó családi légkör, támogató szülői magatartás, a tágabb környezet elfogadó attitűdje, a kortársközösség pozitív hatása, mindezek azonban e fiatalok esetében részben vagy teljesen hiányoznak.

A felzárkóztató oktatásban ezért általános cél fokozatosan, apró lépésekben, módszertanilag átgondoltan a tanulással, értékekkel, kötelességgel szembeszegülő, társadalmi értékeket tagadó magatartású fiatalok formálása viszonylag jól beilleszkedő, a tanulást, munkát értéknek tekintő, megfelelően kommunikáló, tudásszerzésre nyitott személyiségekké. Nagyon fontos feladat érzelmi kultúrájuk gazdagítása, erkölcsi tudatosságuk erősítése, az értékek egyensúlyának megteremtése, továbbá annak elérése, hogy a fiatalok képesek legyenek problémáik megfogalmazására, a problémák kezeléséhez segítségkérésre, majd azok megoldására.

A gyengébb teljesítményű, leszakadó, marginalizálódó fiataloknak nincs más életesélyük, csak a szabálykövető magatartás, az alkalmazkodás, a szakmatanulás feltételeinek elfogadása. A nappali iskolákból lemaradók gyakran nem képesek iskolai és társadalmi normákhoz alkalmazkodni, mert önmagukat e normákon kívül fogalmazzák meg. Ez többnyire azért következik be, mert sem a társadalom, sem az iskola nem kínál olyan karrierlehetőségeket, amelyek a deviáns magatartás ellenében tényleges esélyt jelenthet. Ezért szükséges a tanuló elé olyan modelleket állítani, amelyek e devianciatörekvéseket pozitív formában képesek társadalmilag hasznossá tenni, illetve a tanulók számára felmutatni azt, hogy az egyéniség eredeti vonásai a társadalmi kötelekeken belül is fenntarthatók. A fentiek alapján a képzés befejezésével megjelenő személyiségmodell kulturális arculatát nem lehet pusztán a társadalmi elvárás oldaláról meghatározni, hanem önmaga személyiségstruktúrájának apró, de hosszan tartó módosulását célszerű definiálni, gyakran oly módon is, hogy saját vonatkozási csoportjain belül kell megmutatni e követhető modelleket. Az oktató-nevelő munkát végzőknek tehát vitaképesnek kell lenniük a felzárkóztató képzés célját illetően is: a tanulás, a normakövető magatartás az alacsony karrierlehetőségű helyzetekben sikerek teremtésére lehet képes, amelyek a társadalom és az egyén számára hasznosulnak. Ebben a tanulói körben végzett pedagógiai munkának nélkülözhetetlen alapfeltétele, hogy a tanuló elfogadja a pedagógus szerepét, hajlandó legyen együttműködni vele. Ezért az együttműködésért a pedagógusnak meg kell dolgoznia, és esetenként ennek érdekében kompromisszumokat is kell kötnie, ebben segítséget nyújt a képzés rugalmas szerkezete.

A képzés modulterképe és kompetenciátáblázatainak figyelembe vételével a pedagógusok a tanulók egyéni fejlesztési tervének megvalósítása, egyéni haladási ütemének biztosítása érdekében választhatnak az egyes **Moduláris projekt alapú tanulási útmutatók** közül, amennyiben azok a képzési időtartamba beilleszthetők és a szakmacsoportos kompetencia táblázatnak megfelelő kompetenciák elsajátítását biztosítják a tanulók számára.

A felzárkóztató évfolyam értékelési rendszere:

1. Napi szóbeli visszajelzések
A tevékenység végzése közben fontos a szóbeli pozitív megerősítés.
2. Alkalmoszerű írásos visszajelzések
Kiegészíti a szóbeli értékelést, deklarálja egy adott rövid időszak (óra, hét) kiemelkedő munkavégzését, megerősíti a tanulót a tevékenység végzésével kapcsolatban.
3. Féléves és tanév végi áttekintő írásos pedagógusi értékelés
A pedagógusközösség által elkészített, minden tanárra nézve kötelező szempontrendszer alapján történő tanuló írásbeli jellemzés.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.es.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A kompetenciamérés folyamata és eszközei

- Önellenőrző lapok
- Tanulói teljesítményértékelő lap
- Tanári teljesítményértékelő lap
- Egyéni portfólió

A képzési struktúra

A szakképzést előkészítő évfolyam tanterve nem tartalmaz részletezett tanítási tartalmakat, eszközöket. A tananyagtartalmat a projekteknél részletezzük, melyeket a szakiskolai felzárkóztatás kerettanterveként elfogadott adatbázisból adaptáltunk, és a helyi viszonyokra alakítottuk át. Ezen felül használunk saját készítésű projekteket. A felhasznált projektek összhangban vannak a 9-10. évfolyam szakmai alapozásának követelményeivel.

A 10 hónapos (1 éves) felzárkóztató képzés modulrendszere óraszámokban

	Alapkészségek fejlesztése	Pályaorientáció	Szocializáció	Szakmai alapozás
Pályaorientáció		111		111
Szakmai alapozás				
Természetismeret	222			
Személyiség-fejlesztés			74	
Multi médiás számítástechnika	74			
Idegen nyelv	74			
Társadalomismeret	74			
Testnevelés , Egészségtan	37		148	
Alapkészségek fejlesztése	222			
Éves órakeret /1018/	703	111	222	111

A 20 hónapos (2 éves) felzárkóztató képzés

Azok a tanulók, akik nem végezték el az általános iskola hetedik osztályát, általában olyan mértékű hátrányokkal rendelkeznek, hogy számukra indokolt kétéves (húsz hónapos) felzárkóztató program szervezése.

A kétéves (húsz hónapos) program nem az egyéves (tíz hónapos) program megnyújtása. Ezt egyértelműen indokolja az a tény, hogy a kétéves (húsz hónapos) programba belépő tanuló készségei, ismeretei nem azonosak a hatodik osztályig eljutott tanulók belépő szintjével. Esetükben feltételezhetően halmozódnak a hátrányt előidéző tényezők (szegénység, állami gondozás, drogok, nem megfelelő lakáskörülmények, magatartászavarok stb). A kétéves (húsz hónapos) programban tehát különösen összetett nevelési, motivációs, rehabilitációs feladatok jelentkeznek, amelyek a hagyományos iskolai munkaformákkal nem oldhatók meg. A program szervezésekor a tanulók környezetét is figyelembe kell vennünk. Fontos az együttműködés a családokkal és törekedni kell a szabadidő hasznos eltöltésének támogatására is.

A 20 hónapos (2 éves) felzárkóztató képzés modulrendszere óraszámokban

/ 2 éves órakeret/

	Alapkészségek fejlesztése	Pályaorientáció	Szocializáció	Szakmai alapozás
Pályaorientáció		222		222
Természetismeret	444			
Személyiség-fejlesztés			148	
Multimédiás számítástechnika	148			
Társadalomismeret	148			
Idegen nyelv	148			
Testnevelés			148	
Alapkészségek fejlesztése	444			
2 éves órakeret 2032	1332	222	296	222

⁴ 1/2006. (VI. 29.) OKM rendelet, Magyar Közlöny 2006/79/II. szám 25-32. oldala

PÁLYAORIENTÁCIÓ

IDÓTARTAM	PROJEKT	KOMPETENCIÁK
20 óra	ismerkedés	Értően figyel másokra Elfogadja az alapvető erkölcsi normákat
10óra	Illemszabály gyűjtemény	Betartja az alapvető erkölcsi normákat Megérti mások kommunikációját Másságot elfogadja
20 óra	Berendezzük a termet!	Szöveget másol Számokat másol Rajzos képes vázlatot másol Használja a 4 számtani alpműveletet Az eredmény nagyságrendjét megbecsüli
60óra	Ismerd meg iskoládat	Ismereteit a munkavégzés során alkalmazza Tollbamondás alapján szöveget és számokat leír Önuralmát növeli
20 óra	Mértékek- értékek	Kerület-terület fogalmát használja Számoló gépet használ mértékegységet átvált az eredmény nagyságrendjét megbecsüli
20 óra	Első-segély	Utasítást pontosan követ Saját indulatait uralja Írott szöveget megért
10óra	Könyvkötészet	Olvashatóan ír Önállóan feldolgozza a szöveget Válaszokat ad
15 óra	Díszcsomagolás készítés	Segítséget nyújt Elfogadja szerepét a hierarchiában Felismeri az alapvető térbeli formákat Százig fejben számol Munkája pontosságára ügyel
3oóra	Karácsony	Általa választott anyagokkal dolgozik Szimbólumokat, jeleket értelmez Képes a feladat igényelte erőfeszítésre Adott témára dolgozik Tapasztalatot szerez különböző szakmákban
20óra	Vendég fogadás	Megismeri saját képességeit Alapvető rajzeszközöket használ Ismeri a szakmacsoportok elsajátításához szükséges elvárásokat

SZAKMAI ALAPOZÓ

IDÓTARTAM	PROJEKT	KOMPETENCIÁK
-----------	---------	--------------

30 óra	Egészséges táplálkozás	Rendszeresen sportol valamit Reálisan felméri fizikai teljesítőképessége határait Munkakörnyezetét rendben tartja %-ot számít
40 óra	Európai utazás	Tanulási technikákat alkalmaz Vázlatot készít Önálló írásbeli munkát végez Írásban megfogalmazza gondolatait
20 óra	Iskolai büfé Szendvicskészítés	Ízeket megkülönböztet Tapintással érzékel Szaglással érzékel Élelmiszer alapanyagokat felismer Munkautasítás alapján dolgozik Nyersanyagokat pontosan mér Csoportban dolgozik
40 óra	Magyarország	Szöveges rajzos vázlatot értelmez A helyzetnek megfelelően használja mimikai eszközeit Képes a feladat igényelte erőfeszítésre Önállóan végrehajt, egyszerűbb célok elérése érdekében meghatározza teendőit Elméleti ismereteit a gyakorlatban alkalmazza
30 óra	Húsvéti vendégfogadás	Színeket megkülönböztet Formákat megkülönböztet Munkavédelmi szabályokat betart Balesetvédelmi szabályokat betart Tűzvédelmi szabályokat betart Környezet védelmi szabályokat betart Adott anyagokkal dolgozik Képes állni a gyakorlat végéig Mozgása koordinált Általa
45 óra	Földrészek	Írott szöveget megért Kiemeli a lényegét A gyűjtött információt felhasználja Felismeri az alapvető összefüggéseket Munkája pontosságára ügyel Kiemeli a lényegét Pontosan ismeri a színeket Színérzékét használja

V. Dobbantó program

Bevezető

A Dobbantó program egy évre szól, mely egyéni fejlesztésen és integráción alapul. Képzése moduláris. Értékelése nem érdemjegyekkel történik. A tanulókkal team-munkában dolgozó pedagógusok foglalkoznak. A heti órakeret 40 %-ában két pedagógus végzi a tanórai munkát.

Az alapvető működési szabályzatunk a törvényi háttérén kívül a gyermekkel megkötött szerződéseken alapul.

A képzés célja

A képzés célja a tanuló kompetenciáinak fejlesztése a szakképzésben való bekapcsolódás érdekében.

- A képzést azoknak a tanulóknak szól, akik betöltötték a 15. életévüket és maximum 25. életévükben járnak. Az általános iskolai végzettség hiánya nem kizáró ok.
- A program támogatja az SNI, azon belül az SNI/b tanulók felvételét.
- A felvétel folyamatos
- A Dobbantó-támogatással indított osztály tanulói bizonyítványukba „Az előkészítő 9. évfolyamot elvégezte.” záradékot kapják. Az előkészítő kilencedik évfolyam befejezését követően a tanuló a többi tanulóval közösen kezdi meg tanulmányait a kilencedik évfolyamon.

A továbbhaladás feltételei

- **10. évfolyamra** lép (ha a 9. évfolyam követelményei alapján osztályozó vizsgát tett az előkészítő 9. évfolyam végén).
- **Szakképző évfolyamra** lép, ha betöltötte a 16. életévét és 8. osztályos végzettséghez kötött a választott szakképesítés, vagy a tanuló rendelkezik az SZVK – ban meghatározott bemeneti kompetenciákkal.
- **Munkaerőpiacra** léphet, ha nem tanköteles.
- **Felnőtt képzésbe** léphet, ha betöltötte a 18. életévét és nem tanköteles.

Tanulmányok

<i>MODULOK</i>	<i>ÉVES ÓRASZÁM</i>	<i>HETI ÓRASZÁM</i>
Matematika	148	4
Társadalom és jelenkor ismeret	111	3
Kommunikáció és anyanyelv	111	3
Természetismeret	148	4
Idegen nyelv	37	1
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	111	3
Munkavégzéssel kapcsolatos kompetenciák	185	5
Informatika	37	1
Szakmacsoport modulok	74	2
Testnevelés (Egészségtan)	185	5
Összesen	1147	31

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

6. Felnőttoktatás

Helyi Tanterv Esti Gimnázium

A helyi tanterv alapjai a középiskolai és felnőttoktatási kerettantervek és az egyes tantárgyak általános és részletes érettségi követelményei.

A helyi tanterv tartalmazza az egyes tantárgyak tanításának általános célkitűzéseit, minimum belépési szintjét, felzárkóztatási vagy szintre hozási programot az egyes képzési formákra vonatkozó speciális célkitűzéseket, a tanulók elé állított követelményeket évfolyamonként és tagozatonként bontott formában. Az egyes képzések óratervei alapján készült témakörjegyzékeket szintén képzésenkénti bontási formában.

E dokumentum a teljesítendő, elvárható követelmények tartalmát, mélységét az egyes szakaszok végére tervezi. A követelmények az egyes szakaszok befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kívánnak adni a tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

Természetesen a követelmények és a tananyag elválaszthatatlan egységet alkotnak, egymást erősítve eredményeznek tartós, hatékony tudást.

Az ellenőrzés, értékelés folyamatának alapjait is a tanulási szakaszok végére elérendő követelmények határozzák meg.

Az oktatás mindkét tagozaton, így a felnőttoktatásin is és minden képzési formában a **28/2000. (IX. 12.) OM rendelet** a kerettantervek kiadásáról, valamint az ezt módosító **10/2003. (IV. 28.) OM rendelet**, valamint a **23/2001. (VII. 20.) OM rendelet** figyelembevételével, az azokban foglalt kerettantervi ajánlások szerint folyik.

Az érettségi vizsga a **100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet** alapján zajlik, és témakörei, követelményei megfelelnek a **40/2002. (V. 24.) OM rendeletben** foglalt részletes érettségi követelményeknek.

A helyi tanterv alapja: **23/2001. (VII. 20.) OM rendelet** melléklet, IX.- A felnőttoktatás kerettanterve a közép fokú nevelés-oktatás számára.

A helyi tanterv tartalma ezzel megegyező. (lásd a mellékelt CD-n).

Az iskola által kialakított óratervek a Pedagógiai Program állandó és elválaszthatatlan részei.

A tantárgyi tananyagok és követelmények megegyeznek a hatályos kerettantervi rendeletekben, illetve a részletes érettségi és vizsgakövetelményekben foglaltakkal.

**Óraszámok a kerettantervekhez- Gimnázium esti munkarendben
Középiskola 9-12.évfolyam**

Óraszámok a kerettantervekhez - Gimnáziumi esti munkarendben 2009-2013.

Tantárgy	9. évfolyam 2009-2010.	10. évfolyam 2010-2011.	11. évfolyam 2011-2012.	12. évfolyam 2012-2013.
Anyanyelvi kommunikáció KÉ	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Magyar irodalom KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	64 (2)
Matematika KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Fizika	37 (1)	37 (1)	----	----
Kémia KVE	74 (2)	74 (2)	----	----
Földünk és környezetünk KVE	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Biológia KVE	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Történelem KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	64 (2)
Művészeti ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Társadalom ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	----
Informatika	----	----	37 (1)	32 (1)
Filozófia	----	----	----	32 (1)
Angol / Német KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Összesen	666 (18)	666 (18)	666 (18)	576 (18)
Emelt szintű érettségire felkészítések				
Magyar nyelv és irodalom	-	-	-	-
Történelem	-	-	-	-
Matematika	-	-	-	-
Idegen nyelv	-	-	-	-
Középszintű érettségire kötelezően választható tárgyak				
Kémia	-	-	-	-
Biológia	-	-	-	-
Földrajz	-	-	-	-

Óraszámok a kerettantervekhez - Gimnáziumi esti munkarendben 2010-2014.

Tantárgy	9. évfolyam 2010-2011.	10. évfolyam 2011-2012.	11. évfolyam 2012-2013.	12. évfolyam 2013-2014.
Anyanyelvi kommunikáció KÉ	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Magyar irodalom KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	96 (3)
Matematika KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Fizika	37 (1)	37 (1)	----	----
Kémia KVÉ	74 (2)	74 (2)	----	-----
Földünk és környezetünk KVÉ	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Biológia KVÉ	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Történelem KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	64 (2)
Művészeti ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	----
Társadalom ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	----
Informatika	----	----	37 (1)	32 (1)
Filozófia	----	----	----	32 (1)
Angol KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Összesen	666 (18)	666 (18)	666 (18)	576 (18)
Emelt szintű érettségire felkészítések				
Magyar nyelv és irodalom	-	-	-	-
Történelem	-	-	-	-
Matematika	-	-	-	-
Idegen nyelv	-	-	-	-
Középszintű érettségire kötelezően választható tárgyak				
Kémia	-	-	-	-
Biológia	-	-	-	-
Földrajz	-	-	-	-

Óraszámok a kerettantervekhez - Gimnáziumi esti munkarendben 2011-2015.

Tantárgy	9. évfolyam 2011-2012.	10. évfolyam 2012-2013.	11. évfolyam 2013-2014.	12. évfolyam 2014-2015.
Anyanyelvi kommunikáció KÉ	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Magyar irodalom KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	96 (3)
Matematika KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Fizika	37 (1)	37 (1)	----	----
Kémia KVÉ	74 (2)	74 (2)	-----	-----
Földünk és környezetünk KVÉ	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Biológia KVÉ	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Történelem KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	64 (2)
Művészeti ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	----
Társadalom ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	----
Informatika	----	----	37 (1)	32 (1)
Filozófia	----	----	----	32 (1)
Angol KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Összesen	666 (18)	666 (18)	666 (18)	576 (18)
Emelt szintű érettségire felkészítések				
Magyar nyelv és irodalom	-	-	-	-
Történelem	-	-	-	-
Matematika	-	-	-	-
Idegen nyelv	-	-	-	-
Középszintű érettségire kötelezően választható tárgyak				
Kémia	-	-	-	-
Biológia	-	-	-	-
Földrajz	-	-	-	-

Óraszámok a kerettantervekhez - Gimnáziumi esti munkarendben 2012-2016.

Tantárgy	9. évfolyam 2012-2013.	10. évfolyam 2013-2014.	11. évfolyam 2014-2015.	12. évfolyam 2015-2016.
Anyanyelvi kommunikáció KÉ	37 (1)	37 (1)	37 (1)	32 (1)
Magyar irodalom KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	64 (2)
Matematika KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Fizika	37 (1)	37 (1)	----	----
Kémia KVÉ	74 (2)	74 (2)	----	----
Földünk és környezetünk KVÉ	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Biológia KVÉ	37 (1)	37 (1)	74 (2)	64 (2)
Történelem KÉ	74 (2)	74 (2)	74 (2)	64 (2)
Művészeti ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	----
Társadalom ismeret	37 (1)	37 (1)	37 (1)	----
Informatika	----	----	37 (1)	32 (1)
Filozófia	----	----	----	32 (1)
Angol KÉ	111 (3)	111 (3)	111 (3)	96 (3)
Összesen	666 (18)	666 (18)	666 (18)	576 (18)
Emelt szintű érettségire felkészítések				
Magyar nyelv és irodalom	-	-	-	-
Történelem	-	-	-	-
Matematika	-	-	-	-
Idegen nyelv	-	-	-	-
Középszintű érettségire kötelezően választható tárgyak				
Kémia	-	-	-	-
Biológia	-	-	-	-
Földrajz	-	-	-	-

A képzés munkarendje, időkerete, magasabb évfolyamba lépés felvételi rendszere

A képzés **esti rendszerű**, a heti óraszám a nappali képzés 50-át meghaladja.

A képzés heti három tanítási napot vesz igénybe, ezek rendjéről, az órarendről a mindenkori tanév rendje tájékoztat.

Ebbe a képzési típusba olyan tanulókat lehet felvenni, akik iskolarendszerű képzésben 8. vagy annál magasabb évfolyamot végeztek és nem tanköteles korúak, továbbá:

- a 9. évfolyam megkezdésének feltétele a 8. osztály elvégzését igazoló hiteles dokumentum bemutatása

- a 10. évfolyamba lépés feltétele: a követelményszint teljesítése, lásd az 1.2. pontban, vagy 10. szakiskolai vagy szakmunkásképző évfolyam elvégzését igazoló hiteles dokumentum (bizonyítvány, hitelesített másolat), szakmunkás bizonyítvány.
- 11. vagy 12. évfolyamba lépés feltétele a középiskolai képzés 10. illetve a 11. évfolyamán tanult tantárgyak helyi tantervi követelményeinek teljesítése, az ezt igazoló hiteles dokumentum bemutatása.* A követelmények teljesítésére az iskola lehetőséget biztosít különbözőzeti osztályozó vizsga keretében.

A beszámoltatás, értékelés és osztályozás formái

A felnőttoktatási tagozaton a tanulmányi munka értékelése negyedévi beszámolón, a tanév végén pedig osztályozó vizsga keretében történik. Az iskolaév közben egyes tantárgyakból előírhat kötelező dolgozatot, valamint beadandó feladatokat, előre meghatározott és kiadott időpontokban.

A negyedévi beszámolón az adott tanév rendjében meghatározott tantárgyakból kell vizsgázni. Év végi vizsgán az vehet részt, aki a beszámolón megjelent, és ott bármilyen érdemjegyet kapott, valamint az előírt feladatokat teljesítette. Az írásbeli és szóbeli vizsgák a tanítási napoktól eltérő napokon is lehetnek.

A beszámoló és a vizsgák (írásbeli és szóbeli egyaránt) tanítási napoktól eltérő napokon is lehetnek. Ezek időpontjait a mindenkori tanév rendje tartalmazza, illetve az iskola az osztályfőnökök és hirdetőtábla útján hozza a tanulók tudomására.

A 10. osztály végén az osztályozó vizsgát bizottság előtt kell letenni. Amennyiben a tanuló a 11. évfolyamos osztályozó vizsgán 1-3 tárgyból elégtelen osztályzatot kap, javítóvizsgát tehet a vizsga utolsó vizsganapját követő ...munkanapon belül.

Amennyiben 3 –nál több tárgyból elégtelen a vizsga, akkor a tanuló az évfolyamot megismételheti.

Az óratervet a felnőttoktatási kerettanterv figyelembevételével alakítottuk ki. Az abban szereplő tananyagtartalmak megjelennek az egyes tantárgyak tartalmában, amit nevükkel is jelzünk.

Az érettségi birtokában a tanulók jelentkezés után a szakmai képző évfolyamok érettségi vizsgához kötött szakmáin folytathatják tanulmányaikat, illetve lehetőségük van felsőoktatásban továbbtanulni.

*¹ A három tantárgy közül az egyik kötelezően választandó érettségi tárgy, a heti óraszám csak a választott tantárgyra értendő. A választás időpontját a 10. évfolyam év végi írásbeli vizsgája, ekkor kell leadni írásban a választott tantárgy nevét.

- csoportbontást igénylő tantárgy, ennek az alapja idegen nyelv esetében 1. A tanuló tudásszintje 2. A nyelvi csoportokban rendelkezésre álló férőhelyek száma. Az egyes nyelvi csoportokat a jelentkezés sorrendjében töltjük fel, a tanuló számára választási lehetőség az egyes csoportokban rendelkezésre álló helyek betöltéséig van.

A 10. osztály végén az osztályozó vizsgát bizottság előtt kell letenni. Amennyiben a tanuló a 11. évfolyamos osztályozó vizsgán 1-3 tárgyból elégtelen osztályzatot kap, javítóvizsgát tehet a vizsga utolsó vizsganapját követő ...munkanapon belül.

Amennyiben 3 –nál több tárgyból elégtelen a vizsga, akkor a tanuló az évfolyamot megismételheti.

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Angol és német nyelv

1. Személyes vonatkozások, család	A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai) Családi élet, családi kapcsolatok A családi élet mindennapjai, otthoni teendők Személyes tervek
2. Ember és társadalom	A másik ember külső és belső jellemzése Baráti kör A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel Női és férfi szerepek Ünnepek, családi ünnepek Öltözködés, divat Vásárlás, szolgáltatások (posta) Hasonlóságok és különbségek az emberek között
3. Környezetünk	Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása) A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek A városi és a vidéki élet összehasonlítása Növények és állatok a környezetünkben Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért? Időjárás
4. Az iskola	Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat) Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
5. A munka világa	Diákmunka, nyári munkavállalás Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
6. Életmód	Napirend, időbeosztás Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás) Étkezési szokások a családban Ételek, kedvenc ételek Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben Gyakori betegségek, sérülések, baleset Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás	Szabadidős elfoglaltságok, hobbik Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, Internet Kulturális események
8. Utazás, turizmus	A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés Nyaralás itthon, illetve külföldön Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
9. Tudomány és technika	Népszerű tudományok, ismeretterjesztés A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

Magyar nyelv és irodalom

Szövegértés	
Információk feldolgozása és megítélése Szépirodalmi és nem irodalmi szövegek értelmezése	Nyomtatott és elektronikus közlések információinak célirányos és kritikus használata. A szövegértési képesség bizonyítása különféle szakmai-tudományos, publicisztikai, gyakorlati, szépirodalmi szövegek értelmezésével, összehasonlításával. Különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása.
Szövegalkotás	
Írásbeli kifejezőképesség	Különböző témákban, különböző műfajokban széles körű olvasottságon alapuló tájékozottság és személyes vélemény megfogalmazása a műfajnak, a témának, a címzettnek megfelelő szabotossággal. Kérdéskör, kérdés, probléma írásbeli megvitatása, a téma több nézőpontú értékelését is magában foglaló vélemény, álláspont, következtetés megfogalmazása az érvelés módszerével. Hivatalos írásművek nyelvi normáinak alkalmazása A köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható kézírás, a helyesírási és nyelvhelyességi hibák javításának képessége.
Beszéd, szóbeli szövegalkotás	
	A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő tartalmú, szóhasználatú lényegre törő, világos felépítésű, kifejtett közlés. Memoriter: teljes művek és részletek szöveghű előadása.
Fogalmi műveltség	
Fogalomismeret, fogalomhasználat	Nyelvi és irodalmi fogalmak beszédhelyzetnek, témának, megfelelő helyénvaló alkalmazása. Fogalmak értelmezése.
1. Magyar nyelv	
1.1. Ember és nyelv	A nyelv mint jelrendszer. A beszéd mint cselekvés. A nyelv és a gondolkodás viszonya. Nyelvcsalád, nyelvtípus. A nyelvhasználat társadalmi vonatkozásai.
1.2. Kommunikáció	A kommunikációs folyamat tényezői és funkciói, ezek összefüggései a kifejezésmóddal. A kommunikáció interdiszciplináris jellege. Jel, jelrendszer. Nyelvi és vizuális kommunikáció. A nyelvhasználat, mint kommunikáció. Kommunikációs funkciók és közlésmódok. Személyközi kommunikáció. A tömegkommunikáció.

1.3. A magyar nyelv története	Változás és állandóság a nyelvben. A magyar nyelv rokonsága. A magyar nyelv történetének fő szakaszai. A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, Ó-magyar Mária-siralom. Nyelvművelés.
1.4. Nyelv és társadalom	Társadalmi és területi nyelvváltozatok. Rétegzettség és norma a nyelvhasználatban. Kisebbségi nyelvhasználat. A határon túli magyar nyelvűség Tömegkommunikáció és nyelvhasználat.
1.5. A nyelvi szintek	Hangtan. Alaktan és szótan. Mondattan. A mondat szintagmatikus szerkezete. A mondat a szövegben. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban. Szókincs és frazeológia.
1.6. A szöveg	A szöveg és a kommunikáció. A szöveg szerkezete és jelentése. Szövegértelmezés. A szöveg szóban és írásban. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Szöveg a médiában.
1.7. A retorika alapjai	A nyilvános beszéd. Érvelés, megvitás, vita. A szövegszerkesztés eljárásai.
1.8. Stílus és jelentés	Szóhasználat és stílus. A szójelentés. Állandósult nyelvi formák. Nyelvi, stilisztikai változatok. Stílusesszközök. Stílusréteg, stílusváltozat.
2. Irodalom	
2.1. Szerző, művek	
2.1.1. Életművek a magyar irodalomból	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila. Az életmű: az életút jelentős tényei, a főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között. Memoriterek.

2.1.2. Portrék	Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János. Két-három lírai és/vagy néhány epikai/drámái alkotás bemutatása, értelmezése. Memorítetek.
2.1.3. Látásmódok	Zrinyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos. Választandó legalább három szerző a felsoroltak közül. (A lista bővíthető legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel).
2.1.4. A kortárs irodalomból	Legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy epikai művének értelmezése az 1980-tól napjainkig tartó időszakból. Irodalmi nyilvánosság, nyomtatott szöveg, digitális közlés.
2.1.5. Világirodalom	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia. A romantika, a századfordulás modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig) jellemzői és egy-két kiemelkedő képviselője.
2.1.6. Színház és dráma	Színház és dráma különböző korszakokban. 1-1 mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Moliere, Katona József: Bánk bán, Madách Imre: Az ember tragédiája.
2.1.7. Az irodalom határterületei	Az irodalom kulturális határterületei. Népköltészet, műköltészet, folklór. Az adaptáció – irodalom filmen, dalszövegben, a virtuális valóságban. A szórakoztató irodalom hatáskeltő eszközei, egy-két tipikus műfaja. Mítosz, mese és kultusz. Sikerek, divatjelenségek. Az irodalmi ismeretterjesztés nyomtatott és elektronikus műfajai.
2.1.8. Regionális kultúra	Interkulturalitás. A régió, a tájegység, a település irodalmi, kulturális hagyományai. Kisebbségi irodalmak. Életmódra, kulturális szokásokra utaló dokumentumok bemutatása.
2. 2. Értelmezési szintek, megközelítések	
2.2.1. Témák, motívumok	Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak felismerése, értelmezése.
2.2.2. Műfajok, poétika	Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása.
2.2.3. Korszakok, stílustörténet	A kifejezőmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól a szimbolizmusig.

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).
Logika Logikai műveletek Fogalmak, tételek, Bizonyítások a matematikában	A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása. A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása. Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
Kombinatorika	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	
Számfogalom	A valós számkör. A valós számok különböző alakjai. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága. Számrendszerek, a helyi értékes írásmód.
Számelmélet	Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Egyszerű oszthatósági feladatok.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
Hatvány, gyök, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek. A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmosos és trigonometrikus egyenletek. Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya. Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.

3. Függvények, az analízis elemei	
Függvények függvények grafikonjai, függvény- transzformációk	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai. Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök- függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $f(c \cdot x)$
Függvények jellemezése	Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.
Sorozatok	Számtani sorozat, mértani sorozat Kamatos kamat számítása.
4. Geometria, koordinátagometria, trigonometria	
Alapfogalmak, ponthalmazok	Tételek távolsága, szöge. Nevezetes ponthalmazok.
Geometriai transzformációk	Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok. Középpontos hasonlóság, hasonlóság. Hasonló alakzatok tulajdonságai. Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.
Sík geometriai alakzatok Háromszögek Négy szögek Sokszögek Kör	Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra – alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik. Alaptulajdonságok. Szabályos sokszögek. A kör és részei. Kör és egyenes kölcsönös helyzete.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszínének és térfogatának számítása. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.
Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.
Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordináta- geometria	Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.

5. Valószínűségszámítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.
Valószínűség-számítás	Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

Történelem

Az ókor és kultúrája	Vallás és kultúra az ókori Keleten. A demokrácia kialakulása Athénban. A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralkodó kialakulása. Az antik hitvilág, művészet, tudomány. A kereszténység kialakulása és elterjedése. A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása.
A középkor	A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői. A nyugati és a keleti kereszténység Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése. A középkori városok. Egyházi és világi kultúra a középkorban. A humanizmus és a reneszánsz Itáliában. Az oszmán birodalom terjeszkedése.
A középkori magyar állam megeremtése és virágkora	A magyar nép őstörténete és vándorlása. A honfoglalástól az államalapításig. Az Árpád-kor. Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos és Luxemburgi Zsigmond idején. A Hunyadiak. Kultúra és művelődés.
Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban	A nagy földrajzi felfedezések és következményei. Reformáció és katolikus megújulás. A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában. A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás.
Magyarország a Habsburg Birodalomban	A mohácsi csata és az ország három részre szakadása. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc. Magyarország a XVIII. századi Habsburg Birodalomban. Művelődés, egyházak, iskolák.

<p>A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora</p>	<p>A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata. A XIX. század eszméi. Az ipari forradalom és következményei. Nagyhatalmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón. Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményeik.</p>
<p>A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon</p>	<p>A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései. A reformkori művelődés, kultúra. Polgári forradalom. A szabadságharc. A kiegyezés előzményei és megszületése. Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában. Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése.</p>
<p>Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig</p>	<p>Az első világháború jellege, jellemzői; a Párizs környéki békék. A gazdaság a társadalom és életmód új jelenségei a fejlett világban. Az USA és az 1929–33-as gazdasági válság. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa. A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920–30-as években. A második világháború előzményei és jelentős fordulatai. A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői. A szocialista rendszerek bukása.</p>
<p>Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig</p>	<p>Az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlása és következményei. A Horthy-rendszer jellege, jellemzői. A művelődési viszonyok és az életmód. A magyar külpolitika mozgástere, alternatívái. Magyarország részvétele a világháborúban. A német megszállás, a holocaust Magyarországon.</p>
<p>Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig</p>	<p>A szovjet felszabadítás és megszállás. A határon túli magyarság sorsa. A kommunista diktatúra kiépítése és működése. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A Kádár-rendszer jellege, jellemzői. A rendszerváltozás.</p>
<p>A jelenkor</p>	<p>A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztsovjeter rendszerek problémái. Az európai integráció története. A „harmadik világ”. Fogyasztói társadalom; ökológiai problémák, a fenntartható fejlődés. A globális világ kihívásai és ellentmondásai.</p>

A mai magyar társadalom és életmód	Alapvető állampolgári ismeretek. Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban. A magyarországi roma társadalom. A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság. Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások.
---	---

Kémia

1. Általános kémia	
Atomok és a belőlük származtatható ionok	Az elemi részecskék szerepe az atom felépítésében. Az atomszerkezet kiépülésének törvényszerűségei. Hasonlóságok és különbségek megállapítása az anyagi tulajdonságokban a periódusos rendszer alapján. A periódusos rendszerben megmutató tendenciák. A periódusos rendszer használata a tulajdonságok meghatározásához.
Molekulák és összetett ionok	Egyszerű szervetlen és szerves molekulák, valamint az ammónium- és az oxóniumion szerkezete. A molekulák és a megismert összetett ionok összegképlete, a megismert molekulák szerkezeti képlete.
Halmazok	Az anyagi halmazok tulajdonságai és az azokat felépítő részecskék szerkezete közötti kapcsolat értelmezése modellek alapján. Az anyagi halmazok csoportosítása és jellemzése különböző szempontok (pl. komponensek száma, halmazállapot, homogenitás) szerint. Az oldatok és a kolloid rendszerek legfontosabb tulajdonságai.
A kémiai reakciók A kémiai reakciók jelölése Termokémia Reakciókinetika Kémiai egyensúly	Egyszerű kísérlet elvégzése leírás alapján, a tapasztalatok értelmezése. Sztöchiometriai és egyszerűbb ionegyenletek felírása, rendezése. A termokémiai fogalmak és törvények ismerete, alkalmazásuk egyszerűbb esetekben. A reakciók végmenetelének feltételei. A reakciósebességet befolyásoló tényezők. A dinamikus egyensúly értelmezése a megismert reakciókra. Az egyensúlyi állandó és az egyensúlyi koncentrációk közötti kapcsolat. Az ipari szempontból fontos gyártási folyamatok optimális paramétereinek értelmezése.
Reakciótípusok	A kémiai reakciók csoportosítása különböző szempontok (pl. irány, reakcióhő, sebesség, részecskeátmenet stb.) szerint. A megismert anyagok csoportosítása kémiai viselkedésük alapján (sav, bázis, oxidálószer, redukálószer stb.). A megismert kémiai folyamatok besorolása különböző reakciótípusokba (pl. protolitikus, redoxi stb.).

Protonátmenettel járó reakciók	A vizes közegben lejátszódó protolitikus reakciók értelmezése egyszerűbb, illetve tanult példák alapján (pH, kémhatás, közömbösítés, hidrolízis).
Elektronátmenettel járó reakciók	A redoxi-reakciók értelmezése (elektronátmenet, oxidációsszám-változás).
A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása	<p>A kémiai energia és az elektromos energia kapcsolata (galvánelem, elektrolizáló cella működése).</p> <p>A redoxireakciók iránya és a standardpotenciálok közötti összefüggés.</p> <p>Táblázatok adatainak használata a redoxifolyamatok irányának meghatározására.</p> <p>A gyakorlati életben használt galván elemek (akkumulátorok). Korrosziós jelenségek, korrozív védelem.</p> <p>Az elektrolízis során végbemenő elektród folyamatok felírása és értelmezése a keletkező termékek ismeretében.</p> <p>Az elektrolízis mennyiségi törvényei.</p>
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Mengyelejev, Hevesy György, Faraday, Arrhenius, Brönsted, Avogadro).
2. Szervetlen kémia	
Az elemek és vegyületek szerkezete (az atom-, a molekula- és a halmazszerkezet kapcsolata)	A megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázata az általános kémiai ismeretek alapján.
Az elemek és vegyületek fizikai tulajdonságai és ezek anyagszerkezeti értelmezése	Az általános kémiában tanult fogalmak, összefüggések, szabályok alkalmazása a megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázatára.
Az elemek és vegyületek kémiai sajátosságai	<p>Megismert elemek jellemzése a periódusos rendszer adatai alapján.</p> <p>Egyszerűbb kísérletek elvégzése leírás alapján és a tapasztalatok anyagszerkezeti értelmezése. A természettudományos megfigyelési, kísérleti és elemzési módszerek alkalmazása.</p> <p>A megfigyelések, mérések során nyert adatok rendezése, ábrázolása, értelmezése.</p> <p>Képlet- és adatgyűjtemény, szaklexikon önálló használata.</p> <p>Az anyagok tulajdonságainak összehasonlítása és értelmezése táblázat adatai alapján.</p> <p>A képlet alapján a megismert vegyületek besorolása a megfelelő rácstípusba és főbb tulajdonságaik jellemzése.</p> <p>A megismert vegyületek képleteinek, a reakciók reakcióegyenleteinek felírása.</p>
Az elemek és vegyületek előfordulása	A megismert elemek előfordulásának formái.

Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az elemek, szervesen vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és módjai.
Az elemek és szervesen vegyületek legfontosabb felhasználásai Az elemek és vegyületek jelentősége	Annak ismerete, hogyan kell felelősségteljesen használni a környezetben előforduló elemeket és szervesen vegyületeket. Megismert elemek és vegyületek felhasználása, élettani hatása, gyógyító, károsító hatása. A környezetkárosító anyagok hatásai és a megelőzés módjai. Az energiatermelés szervesen kémiai vonatkozásai. A környezetszennyezés okai, környezetvédelem.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Hevesy György, Irinyi János, Semmelweis Ignác).
3. Szerves kémia	
A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk	A szerves anyag fogalma. A szerves vegyületek csoportosítása a szénatomok közötti kötések szerint. A funkciós csoport fogalma. A szerves vegyületek csoportosítása a funkciós csoportok szerint. A szerves vegyületek elnevezésének alapelvei és annak alkalmazása. A mindennapi életben használt vegyületek köznap neve. A főbb vegyületcsoportok általános képlete. A konstitúció, a konfiguráció és a konformáció. Szerkezeti képlet írása. Az izoméria különböző típusai, annak példával történő illusztrálása. A konstitúciós izomerek felismerése.
A szerves vegyületek fizikai tulajdonságai	Megismert vegyületek fizikai tulajdonságainak molekula- és halmazszerkezeti értelmezése.
A szerves vegyületek kémiai sajátosságai	A szerves vegyületek kémiai reakciói a szénváz és a funkciós csoportok alapján. A kémiai változások reakcióegyenleteinek felírása a megismert vegyületek példáján. Egyszerű kísérletek elvégzése leírás alapján, ezek eredményének értelmezése.
A szerves vegyületek előfordulása	A legismertebb szerves vegyületek előfordulási területei.
A szerves vegyületek jelentősége	A mindennapi életben fontos vegyületek felhasználása, élettani, gyógyító, károsító hatása (pl. drogok). Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai, megújuló energiaforrások.
A szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az egyes szerves vegyületcsoportok legismertebb tagjai, laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és előállítási módjai.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Szent-Györgyi Albert, E. Fischer, F. Sanger, A. Nobel).

4. Kémiai számítások	
	Az SI-mértékegységek használata. A periódusos rendszer adatainak használata a számításokhoz. A feladatok szövegének, adatainak helyes értelmezése.
Az anyagmennyiség	A tömeg, az anyagmennyiség, a részecskeszám és a térfogat közti összefüggések (moláris tömeg, sűrűség, Avogadro-állandó) és alkalmazásuk.
Az Avogadro-törvény	Az Avogadro-törvény, illetve az Avogadro-törvényből következő összefüggések (gázok moláris térfogata, sűrűsége, relatív sűrűsége) alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
Oldatok, elegyek (százalékos összetételek, koncentráció, oldhatóság stb.)	Az oldatok százalékos összetételének és koncentrációjának alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
A képlettel és reakcióegyenlettel kapcsolatos számítások	A vegyületek összegképlete és százalékos összetétele közötti kapcsolat és annak alkalmazása. A kémiai egyenlet jelentései, ez alapján egyszerűbb számítási feladatok megoldása.
Termokémia	A reakcióhő és a képződéshők közötti kapcsolat és alkalmazása, a reakcióhő alkalmazása egyszerű kémiai számítási feladatokban.
Kémiai egyensúly, pH-számítás	Az egész értékű pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-koncentrációja közötti kapcsolat alkalmazása.
Elektrokémia	A standardpotenciál és galvánelemek elektromotoros ereje közötti kapcsolat alkalmazása.

BIOLÓGIA

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGIVIZSGA-KÖVETELMÉNY

1. Bevezetés a biológiába

- 1.6. A biológia tudománya
- 1.7. Az élet jellemzői
- 1.8. Az élőrendszerek
- 1.9. Szerveződési szintek
- 1.10. Fizikai, fizikai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

- 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
 - 2.1.1. Elemek, ionok
 - 2.1.2. Szervetlen molekulák
 - 2.1.3. Lipidek
 - 2.1.4. Szénhidrátok
 - 2.1.5. Fehérjék
 - 2.1.6. Nukleinsavak, nukleotidok
- 2.2. Az anyagcsere folyamatai

- 2.2.1. Felépítés és lebontás kapcsolata
- 2.2.2. Felépítő folyamatok
- 2.2.3. Lebontó folyamatok
- 2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
- 2.3.1. Elhatárolás
- 2.3.2. Mozgás
- 2.3.3. Anyagcsere
- 2.3.4. Osztódás
- 2.3.5. A sejtműködések vezérlése

3. Az egyed szerveződési szintje

- 3.1. Nem sejtes rendszerek
- 3.1.1. Vírusok
- 3.2.1. Baktériumok
- 3.2.2. Egysejtű eukarióták
- 3.2. Önálló sejtek
- 3.3. Többsejtűség
- 3.3.1. A gombák, növények, állatok elkülönülése
- 3.3.2. Sejtfonalak
- 3.3.3. Teleptest és álszövet
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
- 3.4.1. A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- 3.4.2. Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- 3.4.3. A növények szövetei, szervei - Szövetek
- 3.4.4. Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése - Szövetek

4. Az emberi szervezet

- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
- 4.2.1. Bőr
- 4.2.2. Szabályozás
- 4.2.3. A bőr gondozása, védelme
- 4.3. A mozgás
- 4.3.1. Vázrendszer
- 4.3.2. Izomrendszer
- 4.3.3. Szabályozás
- 4.3.4. A mozgás és mozgási rendszer egészségtana
- 4.4. A táplálkozás
- 4.4.1. Táplálkozás
- 4.4.2. Emésztés
- 4.4.3. Felszívódás
- 4.4.4. Szabályozás
- 4.4.5. Táplálkozás egészségtana
- 4.5. A légzés
- 4.5.1. Légcsere
- 4.5.2. Gázcsere
- 4.5.3. Hangképzés
- 4.5.4. Szabályozás
- 4.5.5. A légzés és a légző rendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)

- 4.6. Az anyagszállítás
 - 4.6.1. A testfolyadék
 - 4.6.2. A szöveti keringés
 - 4.6.3. A szív és az erek
 - 4.6.4. Szabályozás
 - 4.6.5. A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
- 4.7. A kiválasztás
 - 4.7.1. A vizeletkiválasztó rendszer működése
 - 4.7.2.
 - 4.7.3. A kiválasztó szervrendszer egészségtana
- 4.8. A szabályozás
 - 4.8.1. Idegrendszer
 - 4.8.3. Az idegrendszer egészségtana
 - 4.8.4. A hormonrendszer
 - 4.8.5. Az immunrendszer- Immunitás
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés
 - 4.9.1. Szaporítószervek
 - 4.9.2. Egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

- 5.1. Populáció
 - 5.1.1. Környezeti kölcsönhatások
 - 5.1.2. Kölcsönhatások –Viselkedésbeli kölcsönhatások
- 5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)
 - 5.2.1. Az életközösségek jellemzői
 - 5.2.2. Hazai életközösségek
- 5.3. Bioszféra
- 5.4. Ökoszisztéma
 - 5.4.1. Anyagforgalom
 - 5.4.2. Energiaáramlás
 - 5.4.3. Biológiai sokféleség
- 5.5. Környezet- és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

- 6.1. Molekuláris genetika
 - 6.1.1. Alapfogalmak
 - 6.1.2. Mutáció
 - 6.1.3. A génműködés szabályozása
- 6.2. Mendeli genetika
 - 6.2.1. Minőségi jellegek
 - 6.2.2. Mennyiségi jellegek
- 6.3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok
 - 6.3.1. Ideális és reális populáció
 - 6.3.2. Adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok
 - 6.3.3. Biotechnológia
 - 6.3.4. Bioetika
- 6.4. A bioszféra evolúciója
 - 6.4.1. Perbiológiai evolúció
 - 6.4.2. Az ember evolúciója

Érettségivizsga-követelmény

4. Térképi ismeretek

- 4.1. A térképi ábrázolás
- 4.2. Térképi gyakorlatok
- 4.3. Úrtérképezés

5. Kozmikus környezetünk

- 5.1. A Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben
- 5.2. A Nap és a kísérői
- 5.3. A Föld és mozgásai
- 5.4. Űrkutatás az emberiség szolgálatában

6. A geoszférák földrajza

- 3.1. A kőzetburok
- 3.2. Földtörténet
- 3.3. A Föld szerkezete és fizikai jellemzői
- 3.4. A kőzetburok szerkezete
- 3.5. A kőzetlemez-mozgások és következményei
- 3.6. A hegység képződés
- 3.7. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei
- 3.8. A Föld nagyszerkezeti egységei
- 3.9. A földfelszín formálódása
- 3.10. A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
- 3.11. A levegő felmelegedése
- 3.12. A légnyomás és a szél
- 3.13. Az általános légkörzés
- 3.14. Víz a légkörben
- 3.15. Az időjárás és az éghajlat
- 3.16. A vízburok kialakulása és tagolódása
- 3.17. A világtenger
- 3.18. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
- 3.19. A felszín alatti vizek
- 3.20. A komplex vízgazdálkodás elemei
- 3.21. A jég és felszínformáló munkája
- 3.22. A talaj
- 3.23. A geoszférák kölcsönhatásai

4. A földrajzi övezetesség

- 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
- 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
- 4.3. A forró övezet
- 4.4. Mérsékelt övezet
- 4.5. Melegmésékelt öv
- 4.6. Valódi mérsékelt öv
- 4.7. Hidegmésékelt öv
- 4.8. A hideg övezet
- 4.9. A függőleges földrajzi övezetesség

5. A népesség- és a település földrajz

- 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
- 5.2. A települések földrajzi jellemzői

6. A világ változó társadalmi - gazdasági képe

6.1. A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai

6.2. A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata

6.3. A világ élelmiszer- gazdaságának jellemzői és folyamatai

6.4. A világ energia gazdaságának és iparának átalakulása

6.5. A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése

7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok

7.1. A világgazdasági pólusok

7.2. A világgazdaság peremterületei

7.3. Egyedi szerepkörű országcsoportok és országok

8. Magyarország földrajza

8.1. A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajz sajátosságai

8.2. Magyarország természeti adottságai

8.3. Magyarország társadalmi gazdasági jellemzői

8.4. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi- gazdasági képe

8.5. Hazánk nagyrégióinak (tervezési- statisztikai régióinak) természet és társadalomföldrajzi képe

8.6. Magyarország környezeti állapota

9. Európa regionális földrajza

9.1. Európa általános természetföldrajzi képe

9.2. Európa általános társadalomföldrajzi képe

9.3. Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai

9.4. Észak-Európa

9.5. Nyugat-Európa

9.6. Dél-Európa

9.7. Közép-Európa tájainak és országainak természet és társadalomföldrajzi képe

9.8. Kelet-Európa természet- és társadalomföldrajzi vonásai

10. Európán kívüli földrészek földrajza

10.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe

10.2. Ázsia általános földrajzi képe

10.3. Ázsia országai

10.4. Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai

10.5. Nyugat-Ázsia, arab világ

10.6. Ausztrália és Óceánia

10.7. Afrika általános földrajzi képe

10.8. Amerika általános földrajzi képe

10.9. Amerika országai

11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

11.1. A geoszféra környezeti problémáinak kapcsolatai

11.2. A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei

11.3. A környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem

9–12. évfolyam

Célok és feladatok

A felnőttek középiskolája 9-12. osztályának feladata az általános műveltség kiterjesztése és elmélyítése, a magasabb műveltség megszerzésének megalapozása, az érettségi vizsgára és a munkába állásra, illetve a felsőfokú tanulmányok megkezdésére, illetve a szakmai vizsgákra való felkészítés érdekében.

Olyan ismereteket és képességeket nyújt, amelyek át fogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit. A felnőttek középiskolái szakközépiskolai ágazata ezzel együtt a

szakmai tudás meghatározott köreit nyújtja. Ebből kiindulva a felnőttek középiskolája megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerőpiacon történő előnyösebb elhelyezkedés, illetve a szakmai végzettség megszerzésének lehetőségét. A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket, az élethosszig tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek ki fejlődésének érdekében. Alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a világban való tájékozottságuk tovább fejlesztésére. Rehabilitációs lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcaik kompenzálására. Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A kerettantervek hangsúlyt helyeznek arra, hogy a középfokú tananyag nemcsak ismeretek rendszere, hanem ezzel együtt bevált megismerési-tanulási és cselekvési módszerek elsajátítási eszköze is, az ismeretelsajátítástól elválaszthatatlan gondolkodási és cselekvési műveletek ki fejlesztője. Ily módon töreksenek a műveltség elvontabb elméleti és konkrétabb gyakorlati szintjeinek egyensúlyára, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozására, - különös tekintettel az érettségire, illetve a felsőfokú továbbtanulás lehetőségeinek biztosítására. Hangsúly került a reprodukció gondolkodás tovább fejlesztési lehetőségeinek biztosítására, a problémamegoldó és a kreatív működés irányába. Mindezek a felnőttek középiskolái kiemelt feladataihoz kapcsolódnak.

A felnőttek középiskolái szakközépiskolai ágazatában az óratervezés szabad sávjában a központi szakképzési programok tananyaga kerülhet elhelyezésre, lehetőséget biztosítva a szakképzés megalapozására, illetve a szakképzés további fokozataira történő előrelépésre.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Magyar irodalom

Antikvitás, középkor, humanizmus, reneszánsz, reformáció, ellenreformáció, barokk, mítosz, testamentum, evangélium, próféta, példázat, parabola, zsoltár, eposz, eposzi kellékek, in medias res, deus ex machina, hübrisz, katarzisz, konfliktus, prologus, epilógus, akció, díkcio, retardáció, hármasság, kardal, időmértékes verselés, verslábak, disztichon, legenda, trubadúr, vágász, lírai ballada, tercina, kommentár, novella, szonett, Balassi-strófa. Epikai, drámai és lírai formák, és a tanult műfajok felismerése. Az epikai és drámai művek szereplőinek és a köztük lévő kapcsolatok jellemzése, a művek szerkezetének bemutatása. A lírai művek szerkezetének, főbb elemeinek megnevezése.

A megismert alkotások irodalomtörténeti elhelyezése, a fontosabb alkotók életrajzi adatainak ismerete. Az európai és a magyar irodalom közti kapcsolatok felismerése. Az időmértékes és az ütemhangsúlyos verselés felismerése, és néhány alapvető versforma ismerete. Memoritereként néhány sor az eposzokból, a Halotti beszéd és könyörgésből, legalább 2 vers a magyar és a világirodalomból.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Magyar irodalom

A következő fogalmak megértése, helyénvaló használata: klasszicizmus, rokokó, szentimentalizmus, romantika, nyelvújítás, komikus eposz, rapszódia, kaland-, levél-, utazó-, tézis-, történelmi regény, verses regény, tabló, idő- és értékszembesítő verstípus, létösszegző vers, enciklopédia, ironia, pátosz, szimultán verselés, epikus ballada, klasszikus strófás szerkezetek.

A tárgyalt művekben megjelenő konfliktusok, álláspontok megértése, újra fogalmazása. A művek jelentésének, erkölcsi tartalmának fel fogása és szóbeli, írásbeli ismertetése. Az alkotások tartalmi és formai jellemzőinek összefoglalása. A tanult irodalomtörténeti korszakok és alkotók ismerete.

Memoritereként 2-5 vers a magyar irodalomból, 1 próza- és/vagy drámarészlet.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Magyar irodalom

A következő fogalmak megértése, helyénvaló használata: realizmus, pozitívizmus, naturalizmus, impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, avantgárd, futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, aktivizmus, kubizmus, hangulatlíra, szerepvers, önmegszólító verstípus, képvers, fejlődésregény, karrierregény,

regényciklus, drámai költemény, analitikus dráma, karcolat, paródia, szimultanizmus, szabad vers, képvers, kevert ritmusú vers, szimbólum, publicisztika.

A XIX. és a XX. századi művek elemzése, megbeszélése során önálló vélemény kialakítása, érvekkel való indoklása, képviselése. Közösen meg nem tárgyalt irodalmi művek elemzése megadott szempontok alapján. A művek szóbeli és írásbeli bemutatása, összehasonlító elemzése. Stílusirányzatok (az impresszionizmustól az avantgárd irányzatokig) jellegzetességeinek bemutatása. A magyar irodalomban felmerülő történelmi, társadalmi és erkölcsi kérdések megértése, újrafogalmazása szóban és írásban. Memoriterként szállóigék (legalább 3) Az ember tragédiájából, legalább 2 Ady-vers.

12. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Magyar irodalom

A következő fogalmak megértése, helyénvaló használata: egzisztencializmus, tömegkultúra, posztmodern, ekloga, idill, bukolika, tárgyias, költészet, négy soros, egysoros, egyperces novella, szonettciklus, groteszk, abszurd dráma, epikus dráma és színház, dokumentumregény, utópia, ellenutópia, síkváltás, toposz, parabola, abszurd, utópia, antiutópia.

Az olvasott művek szövegének értelmezése, irodalomtörténeti jelentőségének és helyének meghatározása, stilisztikai jellemzőinek felismerése. A megismert szerzők életműveinek, alkotói pályáinak ismerete. Témák és műfajok változásainak figyelemmel kísérése az irodalomtörténetben, illetve ezek megfogalmazása szóban és írásban. Portrékészítés a magyar és világirodalom nagy alakjairól.

Memoriterként legalább 2 József Attila-vers, 2 vers Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Szabó Lőrinc és Radnóti Miklós művei közül.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Anyanyelv és kommunikáció

A kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat, valamint szövegfeldolgozás kérdések alapján. Felelet, kiselőadás, írásbeli szövegek megalkotásában mutatott jártasság és a mindennapi kommunikáció standardjainak elemzési készsége. A nyelvi jelenségek legalább két különböző szemléletű tipológiájának ismerete (lásd fent a mondat- és szófajok rendszere), a szöveg szerkezeti sajátosságainak alkalmazása és a logikai kapcsolatok ismerete és alkalmazása (okási viszonyok, hasonlósági viszonyok, állítások egymáshoz való viszonya).

Fogalmak

Kommunikáció, metakommunikáció, tömegkommunikáció, információ, adó, vevő, üzenet, kód-dekód, közeg, csatorna, funkció; szöveg, szövegmondat, rendszermondat, mondategység, mondategység, álszövegek, a szórend, kulcsszó, tételmondat, a szöveg tagolása (bekezdés, fejezet, expozíció, a figyelem felkeltése, a narráció, peroráció, megerősítés, érvelés és cáfolat), szövegűjtők és szövegtípusok.

Tevékenység

Félévente egy írásbeli teszt feladat.

Irodalmi nagydolgozat iskolai megírása és javítása (nyelvhelyességi hibák is).

Egy előre megbeszélte házi dolgozat és egy kiselőadás elkészítése.

Integráció

A tudomány más területeinek felhasználása.

Könyvtárhasználat - jelek, jelzések a könyvtártudományban.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

A hangnemtudatos megválasztása a kommunikáció funkciójának megfelelően. A képek szerepének felismerése a szövegben és a mondat- és szövegépítés stílusértékének ismerete és alkalmazása. Stílushibák ismerete és felismerése, a művészi szövegek stilisztikai elemzésében mutatott jártasság, valamint a szépirodalmi szövegek többletjelentésének önálló értelmezése. Gyakorlottság szövegelemzési eljárásokban: jegyzetelés, szerkezeti tagolás, lényegkiemelés, szöveg-összefoglalás stb.

Fogalmak

Alkalmi és állandósult stílusérték, stílusáramlat, többletjelentés, eufémizmus és erősítés.

Hangalakzatok, hangszimbolika, rímek, verselés, ütem, időmérés, alliteráció, versláb, motivált szavak.

Alakzatok: gondolatrítmus, halmozás, fokozás, párhuzam, ellentét.

Szóképek: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, allegória, szimbólum, komplex kép.

Tevékenység

Félévente egy stilisztikai szövegelemzés, egy tesztfeladat.

Egy kiselőadás és egy házi feladat elkészítése előre megbeszélt témakörből.

Integráció

Népszerűsítő és tudományos szövegek elemzése, a betűtípusok stílusértéke a számítógépes levelezés és az Internet világában.

Nyelvművelő és stilisztikai összefoglalók a könyvtárban.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Tájékozottság a tömegkommunikáció műfjai között, a hatáskeltés és befolyásolás eszközeinek felismerése. Folyóiratok arculatának bemutatása, a reklámok figyelemfelhívó mozzanatainak felismerése, a tömegfilm tipológiájának felhasználása egy film elemzésében és multimédiás szövegek értelmezése. Tematikustájékozódás a nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő információforrásokban (irodalmi adatbankok, magyar elektronikus könyvtár).

Fogalmak

A hírlap, a folyóirat, a magazin fogalmi elkülönítése, a cikk, kritika, olvasói levél, a rovat, a riport, az interjú. A tipográfia, a reklám, a karikatúra.

Szerzői film és műfaji film elkülönítése, a reklám és propaganda fogalmi különbségei, a bestseller.

Tevékenység

Egy nyelvtani nagydolgozat megírása: egy kézbe adott folyóirat bemutatása, egy tesztfeladat helyesírási hibajavítással, egy kiselőadás és egy házi feladat elkészítése egy adott nyelvtörténeti korszak feldolgozása könyvtári anyaggyűjtéssel.

Integráció

A médiaismeretek tantárgy és a vizuális kultúra közös területei, folyóiratok tárolása a könyvtárban, a folyóirat-katalógus.

12. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

A nyelvtörténeti tanulmányok birtokában képesség az olvasott szöveg történeti háttérének kibontására, tájékozottság a magyar nyelvrokonságról és annak bizonyítékairól. Megadott szövegek és szakanyagok segítségével egy-egy történeti korszak bemutatása, helyesírási hibák felismerése a szöveggyűjteményben, az idézés szabályai.

Fogalmak

Őshazakutatók, uráli, finnugor, ugor, finn-permi, finn-volgai alapnyelv; mozaikszók, betűszók, tükörszavak, jövevényszavak, nemzetközi műveltségyszavak; nyelvemlék, szórványemlék, szövegemlék, kódex, vendégsszövegek, a nyelvújítás.

Tevékenységek

Egy négy-öt soros nyelvemlék (átiratának ismeretében) elemi különbségek felismerése évente egy nyelvtani nagydolgozat keretén belül; egy tesztfeladat, helyesírási hibajavítással; egy kiselőadás és egy házi feladat elkészítése egy adott nyelvtörténeti korszak feldolgozása könyvtári anyaggyűjtéssel.

Integráció

A számítógép helyesírási programjai, számítógépes versek, képversek - jövő lehetséges nyelvváltozatai; nyelvtörténeti összefoglalók a könyvtárban, a történetiségre és a keletkezési helyre vonatkozó jelölések a könyvtári rendszerben; az idegen nyelvek rendszertani összevetése; az irodalom stílustörténeti anyagának egymásba építése.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Matematika

Ebben a részben évfolyamonként foglalkozunk meg azokkal a legalapvetőbb feltételekkel, melyek teljesítése szükséges a további évek sikeres és eredményes matematikai neveléséhez. A megfogalmazott követelmények nem feltétlenül a „kettes” osztályzat elvárásai, hiszen teljesítésük különböző szinteken történhet. A felnőttek iskolai számára készülő helyi tantervek konkretizálják az egyes szintekhez (osztályzatokhoz) tartozó

követelményeket. Megjegyezzük, hogy a 9. évfolyamon a Gondolkodási módszerek fejlesztési feladatai beépülnek a másik négy fejezet tananyagába és követelményeibe, de a többi évfolyamon már vannak a témához kapcsolódó konkrét követelmények.

Megfelelő tájékozottság a racionális számkörben, a tanult műveletek végzésében. Részhalmaz, unió, metszet, különbség két konkrét halmaz esetén. Normálalak. A legfeljebb másodfokú azonosságok ismerete és alkalmazása egyszerű példák esetén. Alapműveletek egyszerű algebrai egészekkel. Százalékszámítás gyakorlati alkalmazásai. Számok prímtényezőzős alakja. Oszthatóság 3-mal, 9-cel. A tanult függvények tulajdonságainak felismerése. Képlettel megadott, tanult függvény ábrázolása (pl. értéktáblázattal), egy lépéses transzformáció. Speciális három-, négyszögek, szabályos sokszögek (pl. hatszög, tizenkétszög) tulajdonságai. Háromszög nevezetes vonalainak, beírt és köré írt körének ismerete. A kör és a körrel kapcsolatos fogalmak ismerete. A tanult transzformációk tulajdonságainak felhasználása egyszerű, konkrét matematikai és gyakorlati feladatokban. Több szám számtani közepének kiszámítása, medián és módusz ismerete. Kör- és oszlopdiaagramok felismerése, értelmezése egyszerű esetekben.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Matematika

Racionális és irracionális számok tizedes tört alakja. Négyzetgyökvonás azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben. Másodfokú egyenlet megoldó képletének ismerete, alkalmazása. Egyszerű négyzetgyökös egyenletek megoldása. Egyszerű szöveges feladatok: Két pozitív szám számtani és mértani közepének fogalma. Szögfüggvények definíciójának ismerete x a $\sin x$; x a $\cos x$ függvények tulajdonságai, ábrázolásuk. Hasonlóság szemléletes fogalma. Nagyítás és kicsinyítés alkalmazása konkrét gyakorlati feladatokban. A tanult geometriai tételek ismerete, felhasználása egyszerű kis számítási feladatokban. Egyszerű sorbarendezési és kiválasztási feladatok. Valószínűségi feladatok megoldása a klasszikus modell alapján.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Matematika

Egyszerű kombinatorikai feladatok. A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. A hatványozás definíciója, műveletek, azonosságok ismerete egész kitevők esetén. A logaritmus fogalmának ismerete, azonosságainak alkalmazása egyszerűbb esetekben. A definíció és a tanult azonosságok egyszerű alkalmazása exponenciális és logaritmusos egyenlet esetén. Az alapfüggvénynek ábrái és legfontosabb tulajdonságainak vizsgálata (értelmezési tartomány, értékészlet, zérushely, szélsőérték). Vektorműveletek és tulajdonságaik (összeadás, kivonás, skalárral való szorzás). Vektorok alkalmazásai. A szinusztétel és koszinusztétel alkalmazása alapfeladatok megoldásában (a háromszög, hiányzó adatainak meghatározása). Vektorok koordinátáinak biztos használata. Szakasz felezőpontja koordinátáinak kiszámítása. A kör középponti egyenletének ismerete. Az egyenes egy szabadon választott egyenletének tudása. Két egyenes metszéspontjának meghatározása. A kör és egyenes kölcsönös helyzetének vizsgálata. A relatív gyakoriság és a valószínűség közötti szemléletes kapcsolat ismerete, egyszerű valószínűségi feladatok megoldása.

12. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Matematika

Az előző években felsorolt továbbhaladási feltételeken kívül: A számtani és mértani sorozat n-dik tagja és az első n elem összegének kiszámítása feladatokban. Kamatos-kamatszámítás alkalmazása egyszerű gyakorlati feladatokban. Tételek kölcsönös helyzetének, távolságuk, hajlásszögük definíciójának ismerete. A megismert felszín- és térfogat-számítási képletek alkalmazása egyszerű feladatokban.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Történelem

A hallgatók legyenek képesek egyszerűbb tárgymásolatokat, íratlan forrásokról készült fényképeket, vázlatrajzokat (pl. régészeti lelőhelyről) forrásként értelmezni; rövid (kb. 10-15 somyi) ókori forrásrészleteket feldolgozni. Tudjanak anyagot gyűjteni a könyvtárban tanári és könyvtárosi segítséggel megadott témákhoz. Legyenek képesek egyszerű elbeszélő források elemzésére tanári irányítással. Legyenek képesek rövid beszámolók előadására. Tudják alkalmazni a történetiségben a keresztény időszámítást. Tudjanak történelmi eseményeket, folyamatokat leolvasni a középiskolában használatos történelmi atlasz megfelelő lapjáról.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Történelem

A hallgatók ismerjék fel a tananyagban szereplő fontosabb középkori és kora újkorai tárgyi emlékeket, legyenek képesek azokat értelmezni előszóban vagy írásban. Legyenek képesek a források és a tankönyvi szöveg egybevetésére, az eltérések okainak feltárására. Tudjanak néhány címből álló bibliográfiákat készíteni a könyvtárak felhasználásával kiselőadások, vitaindítók számára, tanári útmutatás alapján. Képesek legyenek történelmi folyamatokat, korszakokat felismerni, megkülönböztetni. Tudjanak felépített feleletet vagy előadást tartani történelmi témákról (lecke, fejezet rész, lecke éken átívelő folyamatok, összehasonlítások stb.). Tudjanak ábrákat, térképeket és egyéb már tanult ismerethordozókat értelmezni előszóban rövid felkészülés után. Legyenek képesek a világ-, az európai és a magyar történelem nagy korszakainak és fontosabb eseményeinek szinkronban látására. Használják a tankönyvek, munkafüzetek kronológiáit.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Történelem

Legyenek képesek a források, és a tankönyvi szöveg egybevetésére. Tudjanak bibliográfiákat készíteni az iskolai és közkönyvtárak felhasználásával kiselőadások, vitaindítók céljára. Tudjanak felépített feleletet adni a tanult témákról. Tudjanak ábrákat, térképeket és egyéb ismert és új ismerethordozókat értelmezni előszóban, rövid felkészülés után. Tudjanak méréseket készíteni a térképen önállóan vagy szaktanári segítséggel (lakosságszám, népsűrűség, gazdasági fejlettség). Tudják a térképen ábrázolt jelenségeket beépíteni szóbeli és írásbeli feladatok megoldásába.

12. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Történelem

Az érettségi követelmények szerint.

9. évfolyam**A továbbhaladás feltételei**Társadalomismeret

A továbblépéshez az évfolyam egyes moduljainak törzsanyagát kell a tanulóknak legalább elégséges szinten a fejlesztési követelményekben megfogalmazottak szerint elsajátítaniuk vagy azoknak korábban megszerzett ismeretéről és a velük összefüggő jártasságok elsajátításáról számot adniuk. Az egyes modulok egyéni haladási ütem esetén felcserélhetők, illetve a tanulócsoporthoz meglévő, korábban szerzett ismeretei esetén elhagyhatók.

10. évfolyam**A továbbhaladás feltételei**Társadalomismeret

A továbblépéshez az évfolyam egyes moduljainak törzsanyagát kell a tanulóknak legalább elégséges szinten a fejlesztési követelményekben megfogalmazottak szerint elsajátítaniuk, vagy azoknak korábban megszerzett ismeretéről és a velük összefüggő jártasságok elsajátításáról számot adniuk.

Az egyes modulok egyéni haladási ütem esetén felcserélhetők, illetve a tanulócsoporthoz meglévő, korábban szerzett ismeretei esetén elhagyhatók.

11. évfolyam**A továbbhaladás feltételei**Társadalomismeret

A továbblépéshez az évfolyam egyes moduljainak törzsanyagát kell a tanulóknak legalább elégséges szinten a fejlesztési követelményekben megfogalmazottak szerint elsajátítaniuk, vagy azoknak korábban megszerzett ismeretéről és a velük összefüggő jártasságok elsajátításáról számot adniuk. Az egyes modulok egyéni haladási ütem esetén felcserélhetők, illetve a tanulócsoporthoz meglévő, korábban szerzett ismeretei esetén elhagyhatók.

12. évfolyam**A továbbhaladás feltételei**Filozófia

Tudatosuljon a hallgatóknak, hogy a filozófiai gondolkodásmód az emberi szellem minden más tevékenységi formájától különbözik, ugyanakkor ötvözi azokat. Ismerjék fel a filozófia integráló, szintetizáló és értékhorozó szerepét az emberi kultúrában. Próbáljanak hétköznapi problémákat filozófiai kérdésként megfogalmazni. Elvárható a tárgyyszerű, indulatmentes vitakultúra, a logikus érvelés, a tolerancia, az alternatívák számbavétele, a választás szabadságának és a szabadság korlátainak tudomásulvétele.

9. évfolyam**A továbbhaladás feltételei**Művészeti ismeretek

A vizuális nyelv megismert alapelemeinek, valamint sík és térábrázolási módok egy-egy konkrét feladathoz kötött alkalmazása. A képzőművészeti ágak főbb jellemzőinek ismerete, műfaj, téma által meghatározott műelemző szempontok alkalmazása adott feladatokban. Különböző, köznapi információk vizuális megjelenítésének olvasása, értelmezése, nem vizuális információk tartalmának képi megjelenítő képessége. Tervező folyamat lépéseinek gyakorlati végigvitele.

10. évfolyam**A továbbhaladás feltételei**Művészeti ismeretek

Az eddig megtanult vizuális nyelv értő alkalmazása a mindennapi életben, a megismerésben, és a vizuális kommunikációban. A vizuális megjelenítő és kifejezőeszközök tartalomhordozó szerepének és érzelmi hatásának felismerése képi információkban, műalkotásokban, tárgyakon. Képesség a művészeti ágak jellegzetességeinek, műfaji sajátosságainak feltárására, az elsajátított műelemző módszerek önálló használatára. Kiemelkedő alkotók

és műveik ismerete. Tervező folyamat alapvető lépéseinek ismerete, betartása. Tájékozottság az elektronikus képfeldolgozó eszközök vizuális kommunikációban betöltött szerepéről, ezen eszközök kínálta információk kritikus befogadásának képessége. Ismerje és alkalmazni is tudja az ismeretszerzés közvetett forrásait (könyvtár, CD-ROM, internet).

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Művészeti ismeretek

A tantárgyi tartalmak elemi szintű ismerete.

12. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Művészeti ismeretek

A tantárgyi tartalmak elemi szintű ismerete.

9-10. évfolyam, kezdő felzárkózató

A továbbhaladás feltételei

Német nyelv

A tantárgyi alaptartalmak elsajátítása a négy nyelvi alapkészség megfogalmazott szintjén:

Hallott szöveg értése

(A továbbiakban szövegen az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg értendő.)

A tanuló köznyelvi kiejtéssel, normál beszédtempóban, ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, utasításokat, kérdéseket megért, azokra megfélelően reagál; a hallott kb. 100-120 szavas szöveg lényegét és specifikus információit megérti; a köznyelvi szöveg ismeretlen elemeit ismeretei segítségével kikövetkezteti; a szöveg lényegét anyanyelvén összefoglalja; köznyelvi párbeszéd, beszélgetés és lényegét megérti.

Beszéd

A tanuló képes kommunikációs kapcsolatot létesíteni, fenntartani, befejezni. Ismert, illetve ismeretei alapján kikövetkeztethető nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre anyanyelvi beszélő számára érthetően válaszol. Köznapi témákról párbeszédet kezdeményez, azokat fenntartja és befejezi; köznapi témákról folytatott beszélgetésekben véleményét megfogalmazza; köznapi témákról néhány összefüggő mondatban beszél, eseményeket elmesél, információ ad és leírást hoz létre; hallott szöveg lényegét - kérdések, vezérszavak, vázlat alapján - összefoglalja; olvasott szöveg lényegét - kérdések, vezérszavak, vázlat alapján - összefoglalja.

Olvasott szöveg értése

A tanuló 100-120 szavas köznyelvi szöveget az anyanyelvi beszélő számára érthetően elolvas; a köznyelvi szöveg néhány ismeretlen elemét kikövetkezteti, a szöveg lényeges elemeit és specifikus információit megérti, tartalmát anyanyelvén összefüggően visszaadja; kb. 100 szavas köznyelvi szöveget kétnyelvű szótár segítségével anyanyelvére fordít.

Írás

A tanuló ismert elemekből álló szöveget tollbamondás alapján helyesen leír; a taneszközökben szereplő írásbeli feladatokat megoldja; kb. 80 szavas, strukturált szövegfajtákat - leírás, információ, beszámoló, baráti levél stb. - hoz létre.

Szókincs: kb. 900 lexikai egység.

9-10. évfolyam, haladó

A továbbhaladás feltételei

Német nyelv

A tantárgyi tartalom ismerete a négy alapkészség megfogalmazott szintjén:

Hallott szöveg értése

(A továbbiakban szövegen az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg értendő.)

A tanuló: köznyelvi kiejtéssel, normál beszédtempóban elhangzott kérést, utasítást, kérdést megért, azokra megfélelően reagál; köznyelvi kiejtéssel, normál beszédtempóban elhangzott 6-8 soros összefüggő szöveg lényegét megérti, legfontosabb információit kiszűri és anyanyelvén összefoglalja.

Beszéd

A tanuló néhány összefüggő mondatban a tanult témáról beszámol, azokat saját tapasztalataival kiegészíti; a tanult témáról párbeszédet, illetve beszélgetést kezdeményez, azt fenntartja és befejezi; néhány összefüggő mondatban eseményeket beszél el, információkat ad, leírást hoz létre; a hallott vagy olvasott szöveg lényegét kérdések, képek, vezérszavak, vázlat alapján röviden összefoglalja.

Olvasott szöveg értése

A tanuló 80-100 szavas szöveget anyanyelvűek számára érthető kiejtéssel folyamatosan elolvas; 80-100 szavas szöveg lényegét megérti, információkat kérdések, szövegrendezési feladatok segítségével kiszűri, tartalmát anyanyelvén röviden összefoglalja; néhány mondatos szöveget szótár segítségével anyanyelvére lefordít.

Írás

A tanuló néhány mondatos szöveget diktálás után helyesen leír; a taneszközökben szereplő írásbeli feladatokat megoldja; a tanult nyelvi eszközökkel kérdéseket írásban megfogalmaz, ilyen kérdésekre írásban válaszol; a tanult témakörökben, ismert nyelvi eszközökkel néhány mondatos közlést megfogalmaz és leír; néhány mondatos üzenetet, üdvözlőt, jókívánságot strukturáltan leír.

11-12. évfolyam, haladó

A továbbhaladás feltételei

Német nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló 150-200 szavas köznyelvi szöveg fontos információit kiszűri, azokat adott szempontok alapján rendezi; a szöveg ismeretlen nyelvi elemeit ismeretei és a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti; a köznyelvi témáról jórészt ismert nyelvi elemeket használó beszélgetés lényegét megérti; a hallott szöveg vagy beszélgetés lényegét anyanyelvén összefoglalja.

Beszéd

A tanuló köznyelven megfogalmazott, nagyrészt ismert elemeket tartalmazó kérdésekre összetett, véleményét és érzelmeit tükröző válaszokat ad. Képes köznapi témákkal kapcsolatban a témákat sokoldalúan megközelítő kérdéseket feltenni; képes a köznapi témákkal és saját életével kapcsolatos közléseket, információkat, leírásokat, élményeket összetett struktúrákban, véleményét és érzelmeit is tükrözve megfogalmazni; köznyelvi témákkal és saját életével kapcsolatos párbeszédet folytat, ilyen beszélgetésekben részt vesz; a hallott és olvasott szövegek lényegét vezérszavak, vázlat segítségével röviden összefoglalja.

Olvasott szöveg értése

A tanuló kb. 150 szavas köznyelvi szöveget anyanyelvi beszélő számára érthető kiejtéssel és intonációval elolvas; kb. 150-200 szavas köznyelvi szöveg fontos információit kiszűri, azokat rendezi; a szöveg ismeretlen elemeit eddigi ismeretei és a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti; a szöveg minden lényeges elemét megérti és anyanyelvén összefoglalja; kb. 150 szavas köznyelvi, illetve könnyű újságszöveget szótár segítségével anyanyelvére lefordít.

Írás

A tanuló köznapi témáról és életének eseményeiről a megfelelő nyelvi eszközök használatával kb. 100-120 szavas, véleményét és érzelmeit is tükröző strukturált szöveget alkot; különböző szövegtípusokat (levél, önéletrajz, beszámoló, leírás) hoz létre.

9-10. évfolyam, kezdő felzárkóztató

A továbbhaladás feltételei

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló tudjon egyszerű, köznyelvi kiejtésű szöveget, annak lényegét megérteni, az egy-két ismeretlen elemét kikövetkeztetni, anyanyelvén néhány mondatban összefoglalni. A normál beszédtempóban elhangzó kéréseket, az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott utasításokat, kérdéseket értse meg; reagáljon azokra megfelelően.

Beszéd

A tanuló tudja megfogalmazni és egyszerű módon indokolni véleményét a tanult témákkal kapcsolatban; köznapi témáról néhány összefüggő mondatban beszélni, eseményeket elmesélni; információt adni; tudjon párbeszédben, csoportmunkában részt venni; a hallott vagy olvasott szöveg lényegét kérdésekre röviden összefoglalni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló tudjon értelmezni ismeretlen információt is tartalmazó egyszerű szöveget; próbáljon meg következtetni az ismeretlen rész jelentésére; legyen képes a szöveg tartalmát anyanyelvén röviden, összefüggően visszaadni. Legyen képes néhány mondatos szöveget szótár segítségével anyanyelvére lefordítani.

Írás

A tanuló legyen képes egy adott témakörben 10-15 mondatot tartalmazó összefüggő fogalmazást írni, egy adott formában pedig néhány mondatos üzenetet, meghívást, jókívánságot létrehozni; tudja az anyanyelvű szótárt rendeltetésszerűen használni; diktálás után a tanult nyelvi formákat, elemeket helyesen leírni; a tanult nyelvi eszközök segítségével kérdéseket írásban megfogalmazni, ilyen kérdésekre írásban válaszolni.

9-10. évfolyam, haladó

A továbbhaladás feltételei

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló tudjon egyszerű, köznyelvi kiejtésű szöveget, annak lényegét megérteni, az egy-két ismeretlen elemét kikövetkeztetni, anyanyelvén néhány mondatban összefoglalni. A normál beszédtempóban elhangzó kéréseket, az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott utasításokat, kérdéseket értse meg, reagáljon azokra megfelelően.

Beszéd

A tanuló tudja megfogalmazni és egyszerű módon indokolni véleményét a tanult témákkal kapcsolatban; köznapitól néhány összefüggő mondatban beszélni, eseményeket elmesélni, információt adni; tudjon párbeszédben, csoportmunkában részt venni; a hallott vagy olvasott szöveg lényegét kérdésekre röviden összefoglalni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló tudjon értelmezni ismeretlen információt is tartalmazó egyszerű szöveget; próbáljon meg következtetni az ismeretlen rész jelentésére; legyen képes a szöveg tartalmát anyanyelvén röviden, összefüggően visszaadni. Legyen képes néhány mondatos szöveget szótár segítségével anyanyelvére lefordítani.

Írás

A tanuló legyen képes egy adott témakörben 10-15 mondatot tartalmazó összefüggő fogalmazást írni, egy adott formában pedig néhány mondatos üzenetet, meghívást, jókívánságot létrehozni; tudja az anyanyelvű szótárt rendeltetésszerűen használni; diktálás után a tanult nyelvi formákat, elemeket helyesen leírni; a tanult nyelvi eszközök segítségével kérdéseket írásban megfogalmazni, ilyen kérdésekre írásban válaszolni.

11-12. évfolyam, haladó

A továbbhaladás feltételei

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

A tanuló tudjon köznyelvi kiejtésű szöveg lényegét megérteni, ismeretlen elemeit a szövegkörnyezet alapján kikövetkeztetni, anyanyelvén néhány mondatban összefoglalni.

Beszéd

A tanuló tudja megfogalmazni és indokolni véleményét a tanult témakörökhöz hasonló jellegű szövegekkel kapcsolatban; köznapitól beszélgetni, eseményeket elmesélni, információt adni; tudjon párbeszédben aktívan részt venni, saját érzelmeit kinyilvánítani; a hallott vagy olvasott szöveg lényegét különböző szempontok szerint röviden összefoglalni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló tudjon értelmezni ismeretlen információt is tartalmazó egyszerű szöveget; következtetni az ismeretlen rész jelentésére; legyen képes a szöveg tartalmát anyanyelvén röviden, összefüggően visszaadni. Legyen képes köznyelvi szöveget érthetően elolvasni, szótár segítségével anyanyelvére lefordítani.

Írás

A tanuló legyen képes különböző témakörökben kb. 150 szavas összefüggő, megfelelően strukturált fogalmazást írni, jártas lenni a különböző műfaji szabályokban (levélírás, vita, elbeszélés, beszámoló); diktálás után a tanult nyelvi formákat, elemeket helyesen leírni; a tanult nyelvi eszközök segítségével kérdéseket írásban megfogalmazni, ilyen kérdésekre írásban válaszolni.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Informatika

Legyen képes kezelni a billentyűzetet, az egeret, a háttértárat és a nyomtatót. Legyen képes tájékozódni az általa tanult operációs rendszerben. Tudja használni egy, a számítógép karbantartásához szükséges segédprogram (vagy az operációs rendszer) néhány szolgáltatását. Önállóan tudjon dokumentumot tervezni és megszerkeszteni.

12. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Informatika

Tudjon adatokat táblázatos formában megjeleníteni. Tudjon műveleteket táblázatban végezni, és összefüggéseket diagramban megjeleníteni. Küldjön és fogadjon elektronikus leveleket, tudja használni a világháló egyszerű lehetőségeit. Használja a helyi és a távhálózati kommunikációs lehetőségeket. Legyen képes információkat keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Fizika

Tudja a tanuló, hogy a fizikai megismerés alapvető módszerei a - valamely szempont szerint végzett - megfigyelés, kísérletezés, mérés, és az ebből levont következtetések megformálása, legtöbbször matematikai formában. Legyen képes fizikai jelenségek, kísérletek megfigyelésére és a szerzett tapasztalatok összegzésére. Ismerje a mérési adatok táblázatban való rögzítését és grafikus ábrázolását. Tudjon kész grafikorról következtetéseket levonni (az állandó és változó mennyiségek megkülönböztetése, a változás jellemzése). Ismerje a kölcsönhatás fogalmát; tudjon példákat mondani mechanikai és nem mechanikai kölcsönhatásokra. Fel tudja ismerni a tanultak között a vektormennyiségeket. A kísérletek és mindennapi jelenségek leírása során tudja helyesen használni a tanult legfontosabb mechanikai, hőtani, fénytani alapfogalmakat (sebesség, tehetetlenség, tömeg, erő, hőmérséklet, hőmennyiség), a halmazállapotok; fénysugár). Tudjon példákat mondani a tanult legfontosabb jelenségeknek és törvényszerűségeknél a természetes és mesterséges környezetünkben való megnyilvánulásaira (egyenes vonalú egyenletes mozgás, a tehetetlenség törvénye, a kölcsönhatás törvénye, lendületmegmaradás; a hőtágulás, halmazállapot-változások, fényvisszaverődés, fénytörés). Ismerje az egyszerű optikai eszközök szerepét a mindennapi életben (nagyító, szemüveg, vetítő lencséje; mikroszkóp, távcső, gömbtükrök). Ismerje a dioptria fogalmát. Értelmezni tudja a tanult anyagjellemzőket (égéshő, fűhő, olvadáshő/fagyáshő, párolgáshő, olvadáspont/fagyáspont, forráspont, hőtágulási együttható). Össze tudja hasonlítani a természetes és mesterséges környezet leggyakoribb anyagait az anyagjellemzők értéke alapján. Legyen képes a tanult összefüggéseket és az anyagjellemzők értékét a képlet- és táblázatgyűjteményből kikeresni. Értelmezni tudja egyszerű feladatok szövegét, rögzíteni tudja adataikat jelölésekkel. Legyen tapasztalata egyszerű feladatok megoldásában (egyenes vonalú egyenletes mozgás, a lendületmegmaradás két test kölcsönhatásakor, halmazállapot-változások energetikai leírása, kalorimetria, szilárd anyagok és folyadékok hőtágulása, a leképezési törvény témakörében). Ismerje és használja a tanult fizikai mennyiségek mértékegységeit.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Fizika

A tanuló ismerje a fizikai megismerés alapvető módszereit. Legyen képes a tanult fizikai jelenségek, kísérletek megfigyelésére, a szerzett tapasztalatoknak az alapvető fizikai fogalmak helyes használatával való összegzésére. Ismerje a mérési adatok grafikus ábrázolását; tudjon grafikonon ábrázolt változásokat jellemezni. Tudja értelmezni és helyesen használni a legfontosabb mechanikai és elektromosságtani alapfogalmakat, ismerje egységeiket (sebesség, gyorsulás, tehetetlenség, tömeg, erő, súly, energia, munka, teljesítmény; elektromos feszültség és áramerősség). Ismerje az eredő erő és az egyensúly fogalmát. Legyen tájékozott a háztartási elektromos balesetvédelemmel kapcsolatban. Ismerje fel mindennapi jelenségekben és technikai eszközök működésében a mögöttes fizikai elvet, törvényszerűséget (pl. hidraulikus eszközök, rugó energiája, rezonancia, hangjelenségek, fogyasztók a háztartásban). Meg tudja fogalmazni a tanult legfontosabb törvényszerűségeket és a mindennapi élet, a technika területéről vett példákkal tudja alátámasztani állításait. Legyen tapasztalata egyszerű feladatok megoldásában (szabadesés, egyenletes körmozgás, Ohm törvénye, ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása). Tudja egyszerű dinamika feladatok szövegét értelmezni, sematikus ábrán az erőket jelölni. Magyarázni tudja a mechanikai energiamegmaradás törvényét és a munkatételt szabadon eső, illetőleg -súrlódásos vagy súrlódásmentes - lejtőn való mozgás esetén. Fel tudja ismerni néhány mindennapos jelenségben

a centripetális gyorsulást okozó erőt. Ismerje és használja a tanult fizikai mennyiségek mértékegységeit. Legyen tudatában az energiamegmaradás törvénye alapvető fontosságának a fizikában. Ismerje az elektromos tér (az érzékszerveinkkel közvetlenül nem tapasztalható fizikai valóság) fogalmát.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Fizika

A tanuló ismerje az állapotjelzőket. Jellemezni tudja a gázok speciális állapotváltozásait, és ábrázolni tudja ezeket p-V diagramon. Értelmezni tudja az egyesített gáztörvényt és az állapotegyenletet. Tudja, hogy a természet spontán folyamatai egyirányúak; tudjon példákat mondani erre. Ismerje az áram mágneses hatását, tudjon példákat mondani az elektromágneses használatára. Ismerje a hálózati váltófeszültség fizikai jellemzőit. Ismerje mindennapi elektromos eszközeink működésének fizikai alapjait (elektromotor, dinamó, generátor, transzformátor). Tudja, hogyan történik az elektromos energia előállítása. Legyen tájékozott az elektromos energiával való takarékoság szükségszerűségéről és lehetőségeiről. Ismerje az elektromágneses spektrum részeinek tulajdonságait és felhasználási területeit. Legyen képe a megismert hullámjelenségek (hang, fény) frekvenciájának nagyságrendjéről. Ismerje a vákuumbeli fénysebesség értékét, és kitüntetett szerepét a természetben. Legyen tudomása arról, hogy az elektromágneses sugárzás (a fény is) a környezetszennyezés egy változata lehet. Tudja, hogy a részecskeként és a hullámként való megnyilvánulás egyaránt az anyag tulajdonsága lehet. Ismerje és összehasonlítni tudja a felszabaduló energia nagysága, hatékonyság, illetve a környezetre gyakorolt hatás szempontjából az energiatermelés különböző módjait. Ismerje a nukleáris energia felhasználásának előnyeit és kockázatát, a sugárvédelem alapjait. Tudja, hogy az Univerzum objektumai, és maga a Világegyetem egésze nem statikus állapotúak, hanem állandó, meghatározott változásban vannak. Tudja, hogy a természettudományos, ezen belül a fizikai ismeretek az emberi kultúrtörténet során folyamatosan bővültek, és a megismerés ma sem lezárt folyamat.

12. évfolyam érettségi előkészítő modul

A továbbhaladás feltételei

Fizika

A tanuló tudja különböző szempontok szerint csoportosítani, összehasonlítni a 9-11. évfolyam törzsanyagában tanult jelenségeket. Legyen képes az alapvető fizikai fogalmak és törvények ismeretére vezető jelenségek vagy kísérletek leírására. Értelmezni tudja a tanult fizikai mennyiségeket, magyarázni a törvényeket, tudja ismereteit a mindennapi életből vett példákkal alátámasztani. A tanult alapvető fizikai fogalmakat helyesen tudja használni a törzsanyaghoz kapcsolódó mindennapi jelenségek és technikai eszközök működésének magyarázatában. Értelmezni tudjon grafikonokat; jellemezni tudja az ábrázolt fizikai mennyiségek változását. Értelmezni tudja a tanult anyagjellemzőket. Legyen képes a tanult összefüggéseket, fizikai állandókat és az anyagjellemzők értékét a képlet- és táblázatgyűjteményből kikeresni. Tudja a feladatok szövegét értelmezni, adataikat jelölésekkel rögzíteni, adataikat grafikonról leolvasni. Tudjon a tanult törvények alkalmazásával egyszerű feladatokat önállóan megoldani. Ismerje és használja a tanult fizikai mennyiségek mértékegységeit.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Kémia

Az atom szerkezetének ismerete. A kémiai jelrendszer ismerete, képletek, egyenletek alkalmazása; nem fém es elemek és vegyületeik tulajdonságainak, felhasználásának, környezeti hatásának ismerete; oldatokkal kapcsolatos számítások elvégzése; reakciótípusok felismerése, egyszerűbb reakcióegyenletek felírása (sav-bázis reakciók, redoxi reakciók); reakcióegyenletek alapján történő számítások elvégzése; Avogadro-törvénnyel kapcsolatos számítások elvégzése; tájékozódás a periódusos rendszerben; atomok vegyértékjének ismerete; kémiai kötések ismerete.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Kémia

Környezeti jelenségek okainak ismerete: ózonlyuk üvegházhatás, savas eső, szmog kémiai hatásainak magyarázata. Fontosabb fémek fizikai, kémiai tulajdonságainak ismerete: fémek reakciói; fémek előállítása; fémek korróziójának okai és megelőzésének módja; ötvözetek tulajdonságai; a vízkeménység okai, megszüntetése; nyomlemek szerepe az élő szervezet működésében, nehézfémek környezetszennyező hatása; a szénatom speciális tulajdonságai; szerves anyagokat felépítő atomok fajtái; a szénhidrogének tulajdonságai, előfordulásuk; a szénhidrogének felhasználása ipari nyersanyagként és energiahordozóként.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Kémia

Halogénezott szénhidrogének környezeti hatásai; alkoholok tulajdonságai, élettani hatásuk; szeszes erjedés; oxovegyületek felhasználási területei; karbonsavak előfordulása élelmiszereink között; szappanok, felületaktív anyagok tulajdonságai; zsírok, olajok kémiai szerkezetének és élettani hatásának összefüggése; szénhidrátok, szőlőcukor keletkezése a fotoszintézis folyamatában; fehérjék tulajdonságai, a fehérje szerkezete és az emberi tulajdonságok közötti kapcsolat; műanyagok csoportosítása, tulajdonságaik; a hulladékkezelés és a szennyvíztisztítás alapjai.

12. évfolyam érettségi előkészítő modul

A továbbhaladás feltételei

Kémia

Egyéni és csoportos megfigyelések, ezek önálló rendszerezése, kiértékelése. Tanulókísérletek elvégzése környezetkímélő módon, tanulságok megfogalmazása, értékelése. Reakciókörülmények szerepének megfigyelése, elemzése energetikai szempontból. Egyszerűbb mérések és hozzá tartozó számítások elvégzése. Vegyületek összetételének, szerkezetének megismerése. Fontosabb vegyületek képletének felírása, reakcióegyenletének a felírása. Molekulamodellek összeállítása. Kapcsolatteremtés a tulajdonságok és a szerkezet között. Ábra-, táblázat-, grafikonkészítés. Aktuális események kritikai értékelése, viták folytatása, tudományos érvek felsorakoztatása. Üzemlátogatás vagy múzeumlátogatás, megfigyelések tétele megadott szempontok szerint, a látottak feldolgozása. Az információszerzés minden formájának felhasználása.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Biológia

Összefüggések felismerése a törzsfejlődés és a szervezeti felépítés között. Az új fogalmak helyénvaló használata. A Magyarországon legjellemzőbb növény- és állatfajok ismerete: A legfontosabb ökológiai problémák okainak tudatosítása.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Biológia

Szakmai előadókészség fejlesztése írásban és szóban. Saját véleményalkotás igényének kialakítása. Az etológia alapfogalmainak ismerete. A DNS-kromoszóma-gén fogalmak helyes használata. A mutációk jelentősége és az élővilág evolúciója.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Biológia

Az emberi szervezet felépítése. Ezen belül összefüggések feltárása, megfogalmazása. A sejt szintű folyamatok bemutatása, térbeli elkülönítése és az összefüggések ismerete.

12. évfolyam érettségi előkészítő modul

A továbbhaladás feltételei

Biológia

Áttekintő táblázatok készítése a tanult összefüggések bemutatására. Lényegkiemelés, vázlatkészítés. Szakki fejezések helyénvaló használata, alkalmazása. A főbb témakörök önálló ismertetése.

9. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Földünk és környezetünk

A tanuló tudjon helymeghatározási és térképészeti számításokat végezni, és tudjon csillagászati és földrajzi feladatokat megoldani, valamint ismerje a belső és a külső erők felszín- formáló szerepét, felszínfejlődés folyamatát. Ismerje a légkör szerkezetét, anyagi felépítését, legfontosabb folyamatait, és ismerje a Föld és földi szférák kialakulásának fejlődését, valamint ismerje a hegységképződés folyamatait, az ásványok és kőzetek keletkezését. Tudja elemezni az éghajlati diagramokat.

10. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Földünk és környezetünk

A tanuló legyen képes bemutatni az eltérő társadalmi-gazdasági fejlettségű területeket Európában és hazánkban, és tudja jellemezni a világ legjelentősebb országait, országcsoportjait és a világban elfoglalt helyüket. Legyen képes a kontinensek jellemzésére és tudja elemezni hazánk földrajzi helyzetét, természeti adottságait és a medencejelleg érvényesülését; valamint legyen képes tematikus térképek összehasonlító elemzésével, kontinensek, országok, régiók gazdasági különbségeinek feltárására. Tudja elemezni hazánk időjárását, éghajlatát, vízrendszerét ábrák segítségével.

11. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Földünk és környezetünk

A tanuló tudja értelmezni, a világ, különböző térségeiben megfigyelhető integrációs folyamatokat. Tematikus térképek segítségével tudja bemutatni a környezetkárosító tényezők földrajzi megjelenését, következésképpen ezekből a globális veszélyek kialakulására, a tanuló tudja jellemezni a működő tőke és a multinacionális vállalatok szerepét, a tanuló tudja elemezni a népességrobbanás jelenségeit, az élelmiszer-gondokat, annak okait és a megoldásra tett erőfeszítéseket, legyen képes bemutatni a világgazdasági pólusok helyét, szerepét a világ társadalmi-gazdasági rendszerében, kapcsolatukat a fejlődő világgal.

Szakképzés – esti tagozat

1. A képzés munkarendje, időkerete, magasabb évfolyamba lépés felvételi rendszere

A képzés **esti rendszerű**, az óraszám a nappali képzés kb. 50%-a.

A képzés heti kettő, vagy három tanítási napot vesz igénybe, ezek rendjéről, az órarendről a mindenkori tanév rendje tájékoztat.

Ebbe a képzési típusba olyan tanulókat lehet felvenni, akik iskolarendszerű képzésben 8-10. vagy annál magasabb évfolyamot végeztek, nem tanköteles korúak, és be tudják mutatni az ezt igazoló hiteles dokumentumokat.

Igazodva a munkaerő-piaci igényekhez és a fent említett elvekhez az alábbi esti rendszerű képzéseket indítjuk:

- 2 évfolyamos szakács esti szakmai képzés 11. évfolyam
- 2 évfolyamos női szabó esti szakmai képzés 11. évfolyam
- 2 évfolyamos számítógép szerelő,- karbantartó esti szakmai képzés 11. évfolyam
- 2 évfolyamos élelmiszer és vegyi áru eladó esti szakmai képzés 11. évfolyam (keresztféléves indításban is)
- 2 évfolyamos bútorasztalos esti szakmai képzés 11. évfolyam (keresztféléves indításban)
- 2 évfolyamos szakács esti szakmai képzés 12. évfolyam
- 2 évfolyamos női szabó esti szakmai képzés 12. évfolyam
- 2 évfolyamos számítógép szerelő,- karbantartó esti szakmai képzés 12. évfolyam
- 2 évfolyamos élelmiszer és vegyi áru eladó esti szakmai képzés 12. évfolyam

Szakmai képesítés megszerzése, képzési idő: 2 év

Belépési feltétel:

Az 1/2006 OM rendelet alapján az 1998. előtt végzeteknek 8 osztályos végzettség, az 1998 után végzeteknek 10 osztályos végzettség, amennyiben a belépési feltétel nem más.

1/2006. (II. 17.) OM rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről:

6.§ (7) A tizennyolcadik életévét betöltött képzésre jelentkezők közül az OKJ-ben szereplő 33-as azonosító számmal kezdődő szakképesítések esetében a tizedik évfolyam elvégzését 2006. január 1-jétől azoktól kell megkövetelni, akik az 1998/1999-es tanévet követően fejezték be az általános iskola nyolcadik osztályát.

2. Óraszámok a kerettantervekhez szakképző iskolában esti munkarendben 11-12.évfolyam

Az oktatás és a helyi tanterv kialakítása a Központi programok és a Szakmai és vizsgakövetelmények alapján történik. Az óraszámok a központi programban szereplő óraszámok legalább 50%-át teszik ki.

2011. évi CLXXXVII. Törvény a szakképzésről

33.§ (5) Az esti oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a gyakorlati képzés jelenléti óraszám legalább a nappali rendszerű képzésre meghatározott gyakorlati óraszám hatvan százaléka, a levelező oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a gyakorlati képzés jelenléti óraszám legalább a nappali rendszerű képzésre meghatározott gyakorlati óraszám húsz százaléka. Az elméleti képzés jelenléti óraszám az esti oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a nappali rendszerű képzésre meghatározott elméleti óraszám legalább tíz százaléka azzal, hogy az összes kötelező jelenléti óraszám eléri a nemzeti köznevelésről szóló törvényben az esti oktatás munkarendjére meghatározott óraszámot.

A felnőttoktatásban figyelembe kell venni még azt is, hogy a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 60. § (9) bekezdés c) pontja szerint a felnőttoktatásban a nem kötelező

tanórai foglalkozások, az osztálybontásra és egyéni foglalkozásra, a tanórán kívüli foglalkozásra, a mindennapos testedzésre vonatkozó előírások alkalmazása nem kötelező. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy lehetnek olyan feladatok, amikor célszerű, szükségszerű ezek valamelyikével élni.

Esti oktatási munkarend szerint folyik a tanítás, ha a tanulók teljesítik a nappali oktatás heti óraszámainak legalább ötven százalékát, de nem érik el a kilencven százalékát. A számukra készült óraterv heti 12-18 órát tartalmaz, ami némileg meghaladja az 50 százalékot.

3. A beszámoltatás, értékelés és osztályozás formái

A felnőttoktatási tagozaton a tanulmányi munka értékelése félévkor és a tanév végén a szorgalmi időszakban szerzett jegyek alapján történik. Az iskolaév közben egyes tantárgyakból előírhat kötelező dolgozatot, valamint beadandó feladatokat, előre meghatározott és kiadott időpontokban.

Ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról akár igazoltan, akár igazolatlanul távolmaradt, félévkor és év végén osztályozó vizsgán köteles számot adni tudásáról.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 64. § (7) bekezdése értelmében javítóvizsgát tehet a vizsgázó,

a) ha a tanév végén – legfeljebb három tárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

b) az osztályozó vizsgáról, különbözeti vizsgáról számára felrögzíthető okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.

Az óratervet a felnőttoktatási kerettanterv figyelembevételével alakítottuk ki. Az abban szereplő tananyagtartalmak megjelennek az egyes tantárgyak tartalmában, amit nevükkel is jelzünk.

4. A megengedett hiányzás mértéke, s a túllépés következményei

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 143.§

(7) Az iskolának dokumentálnia kell a tanuló tanórai foglalkozásokon való jelenlétét, távolmaradását, távolmaradásának indokát, továbbá a távolmaradás igazolását. Az iskola félévenként összesíti az igazolatlanmulasztásokat, és ennek alapján megállapítja, hogy melyik tanulónak szűnik meg a tanulói jogviszonya.

(8) Az iskolának a tanítási év megkezdésekor írásban tájékoztatnia kell a felnőttoktatásban részt vevő tanulót arról, hogy az adott évfolyam adott félévében, az adott osztályban hány tanítási órát szervez az iskola.

A tájékoztatásnak ki kell terjednie a mulasztások jogkövetkezményeire.

9) Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha a szorgalmi időszakban húsz tanóránál többet mulasztott igazolatlanul.

(10) Ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol maradt, félévkor és év végén minden esetben osztályozó vizsgán köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható. Az osztályozó vizsga helyéről és időpontjáról a vizsgát legalább tíz nappal megelőzően értesíteni kell a vizsgát szervező intézmény feladat ellátási helye szerint illetékes kormányhivatalt. A kormányhivatal megbízottja megfigyelőként részt vehet a vizsgán.

5. Keresztféléves képzés:

Iskolánkban lehetőség van az esti felnőttoktatásban keresztféléves képzés indítására is. A 2012/2013-as tanévben a bútorasztalos és az élelmiszer-és vegyi áru – eladó szakmákon kívánjuk bevezetni. A tanév az első félév lezárását követő első héten kezdődik, és a 2013/2014. tanév első félévének lezárásáig tart.

6. Az esti oktatás munkarendje szerint oktatott szakmák

A szakképesítés azonosító száma: 33 542 05

Szabó

Szakképesítés-elágazások:

Azonosítószám: 33 542 05 0010 33 03

Női szabó

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

anyagismeret szaktanterem
anyagvizsgáló laboratórium
kisüzemi termelőhely
nagyüzemi termelőhely
ruhaipari szaktanterem
számítógép-terem
tanműhely
tanterem
termelő tanműhely

A tanulók felvételének feltételei

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:

Iskolai előképzettség: tizedik évfolyam elvégzésével tanúsított iskolai végzettség, vagy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 27. § (4) bekezdése szerint – kizárólag szakképzési évfolyamon megszervezett szakiskolai nevelésben és oktatásban részt vevő tanulók esetében – a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

A szakmai képzés célja olyan elméleti és gyakorlati felkészültségű szakemberek képzése, akik képesek ellátni a nőiruha-készítő szakképesítés munkaterületének megfelelő munkaköröket.

A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése, amely egyenértékű a modulzáró vizsga eredményes letételével.

A 33 542 05 0010 33 03 azonosító számú, Női szabó megnevezésű szakképesítés-elágazás szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek 2 szakképző évfolyam esetén

2011 -2012. tanév 11. évfolyam

2012-2013. tanév – 12. évfolyam - kifutó

A szakmai vizsga részei:

Szakmai vizsgakövetelmény tartalmazza

A szakmai követelménymodulok felsorolása:

A szakmai követelmény modul azonosítója és megnevezése:

1088-06 Biztonságos és minőségi munkavégzés a könnyűiparban

1319-06 Ruhaipari gyártmánytervezés

1321-06 Textiltermékek összeállítása

1322-09 Üzletvitel a könnyűiparban

1323-06 Fehérnemű-készítés

1324-06 Munka- és védőruhák készítése

1325-06 Lakástextíliák készítése

1328-06 Női ruhák készítése

			E	E-GY	GY	Ö
1	1088-06	Munka-, tűz- és környezetvédelem	12			12
2		Minőségbiztosítás	5		11	16
3	1319-06	Szabásminta készítése	8		19	27
		Gyártáselőkészítés	8		19	27
	1321-06	Szabásminta használata	11		25	36
		Ruhaipari gépek üzemeltetése	11		25	36
		Textiltermék-összeállítás műszaki, dokumentációja	36			36
		Textiltermék készítése			90	90
	1322-09	Marketing és kommunikáció	16		16	32
		Anyag- és áruismeret	15		36	51
		Vállalkozás pénzügyi tevékenysége	18		18	36
		Vállalkozás létesítése, üzemeltetése	16		16	32
		Fogyasztói panaszok intézése	4		4	8
	1323-06	Fehérnemű szabásminta készítése			16	16
		Fehérnemű-készítés gyártástechnológiája	16			16
		Fehérnemű készítése			23	23
	1324-04	Fehérnemű javító szolgáltatás			9	9
		Munka- és védőruha szabásminta, készítés			9	9
		Munka- és védőruhák gyártástechnológiája			18	18
		Munka- és védőruha készítése			36	36
		Munka- és védőruha-javító szolgáltatás			9	9
	1325-06	Lakástextíliák gyártástechnológiája	19		8	27
		Lakástextíliák készítése			36	36
		Lakástextil-javító szolgáltatás			9	9
	1328-06	Női ruhák modellezése	48			48
		Női ruhakészítés gyártástechnológiája	15		33	48
		Női ruha készítése			170	170
		ÖSSZESEN				864

17723-34/2011. közleményben kiadott központi program alapján

2012-2013. tanév – 11. évfolyam - felmenő

Női szabó szakképesítés-elágazás					
Szakmai követelménymodul/Tananyagegység		Óraszám			
		1/11. évfolyam		2/12. évfolyam	
azonosítója	megnevezése	Elm.	Gyak.	Elm.	Gyak.
6218-11	Ruhaipari anyagvizsgálatok	3	11	4	45
1.0/6218-11	Textilipari nyersanyagok	3	11		
2.0/6218-11	Textíliák, kelmék			4	11
3.0/6218-11	Áruismeret				24
4.0/6218-11	Anyagvizsgálatok				10
6219-11	Ruhaipari gyártmánytervezés	3	11	8	25
1.0/6219-11	Szabásminta készítése	3	11	8	25
2.0/6219-11	Gyártás előkészítés				
6220-11	Textiltermékek összeállítása	28	187	5	
1.0/6220-11	Szabásminta használata	15	14		
2.0/6220-11	Ruhaipari gépek üzemeltetése	5	22		
3.0/6220-11	Textiltermék összeállítás műszaki dokumentációja	8		5	
4.0/6220-11	Textiltermék készítése		151		
6221-11	Lakástextíliák készítése	10	87		
1.0/6221-11	Lakástextíliák gyártástechnológiája	10			
2.0/6221-11	Lakástextíliák készítése		70		
3.0/6221-11	Lakástextil javítószolgáltatás		17		
6224-11	Női ruhák készítése és értékesítése	36	213	30	429
1.0/6224-11	Női ruhák modellezése	18	44	15	10
2.0/6224-11	Női ruhakészítés gyártástechnológiája	18	17	15	19

3.0/6224-11	Női ruhák készítése		152		400
Összesen:		80	514	47	499

A szakmai tantárgyakon kívül kéthetente 1 osztályfőnöki óra kerül beépítésre.

Iskolai rendszerű képzéseknél az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 2 szakképző évfolyam esetén az első tanévet követően 96 óra.

A szakképesítés azonosító száma: 33 811 03 1000 00 00

SZAKÁCS

Szakképesítés-elágazások: nincsenek

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

könyvtár

szaktanterem

számítógép-terem

tankönyha

tanterem

A tanulók felvételének feltételei

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:

Iskolai előképzettség: tizedik évfolyam elvégzésével tanúsított iskolai végzettség

Vagy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 27. § (4) bekezdése szerint – kizárólag szakképzési évfolyamon megszervezett szakiskolai nevelésben és oktatásban részt vevő tanulók esetében – a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

A szakmai képzés célja: A képzés célja olyan sokoldalú, naprakész szakemberek képzése, akik különböző típusú, nagyságú vendéglátó gazdálkodó vendéglátó szervezetek termelői részében fogyasztásra kész ételeket képesek előállítani.

A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése, amely egyenértékű a modulzáró vizsga eredményes letételével.

A 33 811 03 1000 00 00 azonosító számú, Szakács megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek 2 szakképző évfolyam esetén

2011 -2012. tanév 11. évfolyam

2012-2013. tanév – 12. évfolyam - kifutó

A szakmai vizsga részei:

Szakmai vizsgakövetelmény tartalmazza

A szakképesítés követelménymoduljai

8198-27/2010. V. 10. közleményben kiadott központi program alapján

1428-06 Biztonságvédelmi és minőségbiztosítási feladatok végzése

1429-06 Ügyviteli tevékenységek végzése

1464-06 Előkészítés

1465-06 Ételkészítés

			E	E-GY	GY	Ö
1	1428-06	Ételkészítési ismeretek	24			24
2		Élelmiszer ismeretek	10			10

3		Ételkészítési gyakorlat			10	10
4		Idegen nyelv ismeret	15			15
5		Számítástechnika			26	26
6	1429-06	Ételkészítési ismeretek	12			12
7		Élelmiszer ismeretek	10			10
8		Gazdálkodási ismeretek	40			40
9		Idegen nyelv ismeret			18	18
10		Számítástechnika			10	10
11		Kommunikáció	36			36
12	1464-06	Élelmiszerismeret		25		25
13		Gazdálkodási ismeretek	42			42
14		Ételkészítési gyakorlatok		25	100	125
15		Ételkészítési ismeretek	36			36
16	1465-06	Ételkészítési ismeretek	56			56
17		Ételkészítési gyakorlatok		18	282	300
18		Számítástechnika			18	18
19		Kommunikáció			20	20
20		Idegen nyelv ismerete	60			60
		ÖSSZESEN				893

A szakmai tantárgyakon kívül kéthetente 1 osztályfőnöki óra kerül beépítésre.

17723-35/2011. közleményben kiadott központi program alapján

2012-2013. tanév – 11. évfolyam – felmenő

2013-2014. tanév – 12. évfolyam

Szakács					
Szakmai követelménymodul/Tananyagegység		Óraszám			
		1/11. évfolyam		2/12. évfolyam	
azonosítója	megnevezése	Elm.	Gyak.	Elm.	Gyak.
6273-11	Vendéglátó gazdálkodási tevékenységek	26		49	
1.0/6273-11	Gazdasági alapfogalmak	10		8	
2.0/6273-11	Vendéglátó tevékenység jellemzői			20	
3.0/6273-11	Szakmai számítások	16		21	
6274-11	Vendéglátó tevékenység alapjai	26		28	
1.0/6274-11	Élelmiszerek általános alapismeretei	8			
2.0/6274-11	Vendéglátó tevékenység követelményei	6		4	
3.0/6274-11	Élelmiszerek csoportjai, jellemzői	12		18	
4.0/6274-11	Fogyasztóvédelem			6	
6275-11	Szakmai idegen nyelvi kommunikáció	36		28	20

1.0/6275-11	Szakmai kommunikáció	6			
2.0/6275-11	Vendéglátó technológia idegen nyelven	30		12	
3.0/6275-11	Speciális idegen nyelvű szakmai szókincs bővítése			16	20
6280-11	Ételkészítés I.	29	543		
1.0/6280-11	Munkavédelem, szakmai elvárások, követelmények, HACCP	4	16		
2.0/6280-11	Technológiai alapismeretek	4	86		
3.0/6280-11	Alapkészítmények-saláták és öntetek	1	31		
4.0/6280-11	Alapkészítmények-köreték, főzelékek	2	50		
5.0/6280-11	Alapkészítmények –hagyományos ételekhez tartozó mártások, pecsenyelevek	2	44		
6.0/6280-11	Alapkészítmények-levesek, levesbetétek	1	43		
7.0/6280-11	Alapkészítmények-meleg előételek	2	53		
8.0/6280-11	Alapkészítmények-halak és egyéb hidegvérű állatokból készíthető ételek	1	23		
09.0/6280-11	Alapkészítmények-háziszárnyasokból készíthető ételek	2	31		
10.0/6280-11	Alapkészítmények- vágóállatokból készíthető ételek	4	98		
11.0/6280-11	Alapkészítmény-vadhúsokból készíthető ételek	1	19		
12.0/6280-11	Alapkészítmények-éttermi meleg tészták	2	41		
13.0/6280-11	Egyszerűen elkészíthető menü összeállításának alapszabályai	1	8		
14.0/6280-11	Munkaszervezés I.	2			
6281-11	Ételkészítés II.			23	398
1.0/6281-11	Munkavédelem, szakmai elvárások, követelmények, HACCP			2	6
2.0/6281-11	Technológiai újdonságok			2	21
3.0/6281-11	Hidegkonyhai készítmények			2	61
4.0/6281-11	Hideg édességek			2	33
5.0/6281-11	Tányér desszertek			2	33
6.0/6281-11	Hazai és nemzetközi konyha jellegzetes ételei			3	70
7.0/6281-11	Büfé-, rendezvény ételek és kalkulációja számítógépen			2	38

8.0/6281-11	Vendég előtti ételkészítés			2	45
9.0/6281-11	Különbféle tálalási módok, díszítési műveletek			2	42
10.0/6281-11	Étlap, hagyományos étrend és alkalmi menüsor összeállításának szabályai			2	34
11.0/6281-11	Munkaszervezés II.			2	15
Összesen:		117	543	128	418

A szakmai tantárgyakon kívül kéthetente 1 osztályfőnöki óra kerül beépítésre. Iskolai rendszerű képzéseknél az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 2 szakképző évfolyam esetén az első tanévet követően 96 óra.

A szakképesítés azonosító száma: 33 523 01 1000 00 00

SZÁMÍTÓGÉP SZERELŐ,-KARBANTARTÓ

Szakképesítés-elágazások: nincsenek

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

tanterem

számítógép-terem

hardvertechnikai mérőszoba

demonstrációs terem

hálózati laboratórium

A tanulók felvételének feltételei

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:

Iskolai előképzettség: tizedik évfolyam elvégzésével tanúsított iskolai végzettség
Vagy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 27. § (4) bekezdése szerint – kizárólag szakképzési évfolyamon megszervezett szakiskolai nevelésben és oktatásban részt vevő tanulók esetében – a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

A szakmai képzés célja : A szakképesítés munkaterületéhez tartozó legjellemzőbb munkakörök, foglalkozások betöltéséhez szükséges kompetenciák elsajátíttatása.

A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése, amely egyenértékű a modulzáró vizsga eredményes letételével.

A 33 523 01 1000 00 00 azonosító számú, Számítógép-szerelő, -karbantartó megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek

2011 -2012. tanév - 11. évfolyam - felmenő

2012-2013. tanév - 11. évfolyam felmenő -12. évfolyam kifutó

2013-2014. tanév - 12. évfolyam – kifutó

A szakmai vizsga részei:

Szakmai vizsgakövetelmény tartalmazza

MeH EKK ügyszám: XIX-856/1/2008. közleményben kiadott központi program alapján

A szakképesítés követelménymoduljai

1142-06 Számítógép kezelés, szoftverhasználat, munkaszervezés

1173-06 Számítógép összeszerelése

1174-06 Számítógép javítása, karbantartása

E E-GY GY Ö

1	1142-06	Informatikai alapismeretek	40		80	120
2		Munkatervezés és -szervezés	30			30
3	1173-06	Hardvertechnika	20		60	80
4		Szoftverismeretek	40		64	104
5		Hálózatok	50		100	150
6		Számítógép és hálózat felügyelet	5		15	20
7		Számítógép és hálózat felügyelet			50	50
8	1174-06	Számítógépes architektúrák	80		81	161
9		Haladó számítógép és hálózat felügyelet	50		140	190
	ÖSSZESEN					905

A szakmai tantárgyakon kívül kéthetente 1 osztályfőnöki óra kerül beépítésre.

31 341 01 0010 31 02

Élelmiszer- és vegyiáru-eladó

Hozzárendelt FEOR szám: 5112

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

szaktanterem

tanbolt

A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás:

5112-Eladó

A tanulók felvételének feltételei

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:

Iskolai előképzettség: nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított iskolai végzettség

Vagy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 27. § (4) bekezdése szerint – kizárólag szakképzési évfolyamon megszervezett szakiskolai nevelésben és oktatásban részt vevő

tanulók esetében – a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

A szakmai képzés célja : A szakképesítés munkaterületéhez tartozó legjellemzőbb munkakörök, foglalkozások betöltéséhez szükséges kompetenciák elsajátítása.

A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése, amely egyenértékű a modulzáró vizsga eredményes letételével.

Óraszámok 2 évfolyam esetében

2011 -2012. tanév 11. évfolyam

2012-2013. tanév – 12. évfolyam – kifutó

A szakmai vizsga részei:

Szakmai vizsgakövetelmény tartalmazza

8198-4/2010. V. 10. közleményben kiadott központi program alapján
A szakképesítés követelménymoduljai

0004-06 Az áruforgalom lebonyolítása

0005-06 A kereskedelmi egység szabályszerű működtetése

0007-06 Élelmiszerek és vegyi-árak forgalmazása

		E	E-GY	GY	Ö	
1	0004-06	Áruforgalmi ismeretek I	30		40	70
2		Áruforgalmi ismeretek II	15		65	80
3		Áruforgalmi gyakorlat I			60	60
4		Áruforgalmi gyakorlat II			32	32
5		Kommunikáció idegen nyelven	54			54
6	0005-06	Üzleti levelezés		18		18
7		Jogszabályok alkalmazása I	18	52		70
8		Jogszabályok alkalmazása II			48	48
9		Pénzforgalmi és nyilvántartási rendszerek		24	8	32
10	0007-06	Élelmiszerek és vegyi-árak vásárláshelyi ösztönzésének gyakorlata I			32	32
11		Élelmiszerek és vegyi-árak vásárláshelyi ösztönzésének gyakorlata II.			36	36
12		Élelmiszerek és vegyi-árak értékesítése idegen nyelven	32	32		64
13		Élelmiszerek és vegyi-árak áruismerete I.	48			48
14		Élelmiszerek és vegyi-árak áruismerete II.	48			48
15		Élelmiszerek és vegyi-árak eladási gyakorlata I.	72			72
16		Élelmiszerek és vegyi-árak eladási gyakorlata II			48	48
17		Kabineti gyakorlat I.			60	60
18		Kabineti gyakorlat II.			60	60
		ÖSSZESEN				920

A szakmai tantárgyakon kívül kéthetente 1 osztály főnöki óra kerül beépítésre.

17723-4/2011. közleményben kiadott központi program

2012-2013. tanév – 11. évfolyam - felmenő

Élelmiszer- és vegyiáru-eladó					
Szakmai követelménymodul/Tananyagcsoport		Óraszám			
		1/11. évfolyam		2/12. évfolyam	
azonosítója	megnevezése	Elm.	Gyak.	Elm.	Gyak.
0004-11	Az áruforgalom lebonyolítása	18	102	32	48
1.0/0004-11	Általános áruismeret alkalmazása	6		12	
2.0/0004-11	Áruforgalmi tevékenységek	12		20	
3.0/0004-11	Áruforgalmi tevékenységek gyakorlata		102		48
0005-11	A kereskedelmi egység szabályszerű működtetése	28	44	55	
1.0/0005-11	Üzleti levelezés	5	11		
2.0/0005-11	Jogszabályok alkalmazása	13	11	30	
3.0/0005-11	Pénzforgalmi előírások betartása	5	11	25	
4.0/0005-11	Bizonylatkitöltés	5	11		
0007-11	Élelmiszerek és vegyiárak forgalmazása	50	369	55	350
1.0/0007-11	Áruelőkészítési feladatok		108		126
2.0/0007-11	Értékesítés idegen nyelven	30		30	
3.0/0007-11	Élelmiszerek- és vegyiárak áruismeretének alkalmazása	20	55	25	29
4.0/0007-11	Élelmiszerek- és vegyiárak értékesítése		206		192
Összesen:		96	515	142	398

A szakmai tantárgyakon kívül kéthetente 1 osztályfőnöki óra kerül beépítésre.

Iskolai rendszerű képzéseknél az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 2 szakképző évfolyam esetén az első tanévet követően 96 óra.

A szakképesítés azonosító száma: 33 543 01 1000 00 00

Bútorasztalos

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez a szakképesítés óratervében szereplő képzési helyszínek biztosítása szükséges.

- Szaktanterem

- műhelyek

A tanulók felvételének feltételei

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:

Iskolai előképzettség: tizedik évfolyam elvégzésével tanúsított iskolai végzettség

Vagy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 27. § (4) bekezdése szerint – kizárólag szakképzési évfolyamon megszervezett szakiskolai nevelésben és oktatásban részt vevő tanulók esetében – a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

17723-35/2011. közleményben kiadott központi program alapján

2012-2013. tanév (keresztféléves képzés) – 11. évfolyam – felmenő

2013-2014. tanév (keresztféléves képzés) 11. vége– 12. évfolyam-első félév

2014-2015. tanév (keresztféléves képzés) 12. évfolyam vége

Bútorasztalos szakképesítés					
Szakmai követelménymodul/Tananyagegység		Óraszám			
		1/11. évfolyam		2/12. évfolyam	
azonosítója	megnevezése	Elm.	Gyak.	Elm.	Gyak.
2273-11	A biztonságos munkavégzés feladatai	12	33		
1.0/2273-11	Munka- és tűzvédelem	4			
2.0/2273-11	Környezet- és természetvédelem	5			
3.0/2273-11	Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	3	33		
6349-11	Gyártáselőkészítéssel és munkavégzéssel kapcsolatos feladatok	46	66	33	60
1.0/6349-11	Faipari szakrajz	36	44		
2.0/6349-11	Gyártás előkészítés	10	22	6	20
3.0/6349-11	Számítástechnika a faiparban			17	20
4.0/6349-11	Vállalkozásműködtetés			10	20
2302-11	Alapvető tömörfa megmunkálási feladatok	22	280		
1.0/2302-11	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kis gépekkel	6	80		
2.0/2302-11	Fűrészelés és keresztmetszet megmunkálás gépei és szerszámjai	6	54		
3.0/2302-11	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	2	28		
4.0/2302-11	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	8	118		
6350-11	Asztalosipari szerelési feladatok	10	142		
1.0/6350-11	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése, alapszerkezetek szerelése	5	43		

2.0/6350-11	Asztalosipari szerkezetek szerelése, helyszíni szerelési feladatok	5	99		
6351-11	Bútorasztalos termékek gyártási feladatai			55	241
1.0/6351-11	Bútorasztalos termékek típusai, készítése			30	132
2.0/6351-11	Lapszerkezetű termékek gyártása			15	70
3.0/6351-11	Ragasztás, felületkezelés technológiája			10	39
6329 -11	Gépkezelési feladatok			18	142
1.0/ 6329 -11	Faipari megmunkálás gépei, szerszámai			10	72
2.0/ 6329 -11	Lapanyagok megmunkálása			3	30
3.0/ 6329 -11	Felületkezelés gépei, berendezései			2	12
4.0/ 6329 -11	CNC- gépek kezelésének alapjai			3	28
Összesen:		90	521	106	443

A szakmai tantárgyakon kívül kéthetente 1 osztályfőnöki óra kerül beépítésre.

Iskolai rendszerű képzéseknél az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 2 szakképző évfolyam esetén az első tanévet követően 96 óra.

VI. TÁMOP-3.2.1/B-09/3-2010-0004 Második Esély Gimnázium „Az Esély új esélye”

A pedagógiai program elsősorban a készség- és képességfejlesztésre épül. A Második Esély Gimnáziumban kötelező az **alternatív pedagógiai módszerek** alkalmazása, és követelmény a diákokat passzivitásra készítő **frontális és demonstratív oktatás kerülése**.

A pedagógiai nevelés nem a tananyagra és a szorosan vett iskolai órákra korlátozódik, hanem a **bekerülő fiatalok teljes életére hatnia kell**. Fontos, hogy az iskola sikerélmények megvalósulásának helyszínévé alakuljon át.

A program keretében a pályázó intézménynek olyan pedagógiai megközelítéseket kell alkalmazniuk, amelyekre a tanulás és a gyakorlati tevékenység összekapcsolása, a fiatalok **szociális és egzisztenciális problémáira való fokozott odafigyelés**, a tanulás iránti igény felkeltését célzó újszerű megoldások alkalmazása, az iskola és a helyi közösség közötti kapcsolatok erősítése, valamint a szociális gondoskodás és a foglalkoztatás felé való nyitottság jellemező.

Az oktatási folyamat meghatározó jellemzője a **személyközpontú tanulás-szervezés, egyéni fejlesztés**, mely lehetővé teszi, és felgyorsítja a sikeres felzárkózást, és a kívánt tanulmányi célok megvalósítását.

A sikeres tanulás-szervezési munka alapja az oktatási és a segítő munka egységben való kezelése, és a **közösség, mint személyiségfejlesztő erő** központba helyezése. Az oktatás/képzés központi célja ugyanakkor a kompetenciafejlesztés, a fiatalok képessé tétele az élethosszig tartó tanulásra és az elhelyezkedésre.

A **személyközpontú tanulás-szervezés** az oktatási intézmény típusától (gimnázium, szakiskola, szakközépiskola, stb.) függetlenül megvalósítható. Lényege a tanuló képességeihez és tudásához igazított tanulási folyamat feltételeinek kialakítása, és annak közösen kidolgozott ütemterv (egyéni tanulási terv) alapján történő lebonyolítása.

A pedagógiai módszerek tekintetében a változatosságra törekvés azért bír jelentőséggel, mert csak pozitív élményekkel lehet feledtetni a korábbi tanulmányok során elszenvedett kudarccokat, illetve **felkelteni a hiányzó motivációt**.

A tanulók nevelésében, lelki fejlődésükben, szemléletmódjuk változásában nemcsak a tanári-nevelői munkának van nagy szerepe, hanem a **közösségben tartalmasan eltöltött időnek** is.

A Második Esély Gimnázium fontos helyszíne a **multikulturális nevelésnek**, melynek alapját az otthonos, elfogadó légkör biztosítja, ahol mindenki önmaga lehet, és elfogadásra, megbecsülésre talál.

A közösségfejlesztés pedagógiai megközelítéséből adódó tevékenységek: **csopartos szabadidős tevékenységek** kezdeményezése (kirándulások, táborok szervezése és lebonyolítása, ünnepek, rendezvények, kulturális programok szervezése).

A Második Esély Gimnázium személyközpontú gondolkodásának része, hogy a diákok nem csak az egyéni igények alapján kialakított fejlesztő és képzési programban részesülnek, hanem az **iskola hangsúlyt fektet a szociális-mentális gondozásra is, mely az egyén személyiségének megerősítését és körülményeinek stabilizálását célozza**. Ennek érdekében az iskola **mentorrendszert működtet**. A mentor a diák igényeitől, illetve problémáitól függően **lehet pedagógus, szociális munkás, pszichológus, vagy egyéb segítő szakember**. A mentorálás tanórán és az iskolán kívüli kezdeményezésekre, együttműködési lehetőségekre is építő rendszeres, tervezett, egyéni igényekre reagáló személyre szabott fejlesztés, pedagógiai és életvezetési segítő kapcsolat. Célja kiemelten az egyéni tanulási utak, az önálló tanulás, a tantárgyi képességek, a kommunikációs és szociális kompetenciák fejlesztése, a továbbtanulás követése és segítése.

Az Esély Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium lemorzsolódó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákjai számára **Második Esély Gimnáziumi Programot** indít, melyhez csatlakozhat más iskolából kimaradt fiatal felnőtt is 23 éves korig.

Azoknak a fiataloknak ajánljuk képzési formánkat, akik valamilyen okból - *hiányzás, szociális okok, fegyelmi problémák, beilleszkedési és tanulmányi nehézségek* - kényszerültek elhagyni a középfokú oktatást – beleértve a szakiskolát is!, de tanulmányaikat az érettségi vizsga és esetleges szakmaszerzés céljával kívánják folytatni.

A képzés nappali rendszerű, de időbeosztása rugalmas, így mellette diákmunka is vállalható, amennyiben ezt a tanuló szociális helyzete megköveteli.

A **projekt célja**, hogy segítse a középiskolai végzettséggel nem rendelkező, az iskolarendszertől lemorzsolódott vagy azt korábban elhagyó tanköteles, illetve nem tanköteles korú fiatalokat a középfokú végzettség, illetve az **érettségi megszerzésében**.

Ennek időkerete: előre hozott érettségit – a meglévő tanulmányoktól függően – akár egy év alatt is le lehet tenni.

A cél eléréséért a következő konkrét lépéseket tesszük:

- **Kiváló tanárok, jó közösség**
- **Kooperatív tanulás** – csoportbontás, kiscsoport, személyes kísérés
- **Kompetenciafejlesztés** – képességek egyéni felmérése, fejlesztése
- **Projekt módszer** – tanulói tevékenységre építő tanulási forma;
- **Epochális rendszer** – szorgalmi időszak és vizsgaidőszakok
- **Egyéni tanrend** – személyre szabott tananyag, haladás, figyelem
- **Moduláris felépítés** – ismételhető tanegységek;
- **Vizsgafelkészítő csoportok** – egyéni vagy mikrocsoportos foglalkozások;
- **Átjárható csoportok** – igény szerint választhat a diák;
- **Javítási, pótlási lehetőségek** – egyéni haladási tempó;
- **Mentorrendszer** – mentortanárok kísérik a diákot személyes és tanulmányi fejlődésében;
- **Személyiségfejlesztés, drámapedagógia** – mentálhigiénés szakember, pszichológus vezetésével;

Egy-egy tanévben:

- A tanévet 4 epochára osztjuk fel, melyben a **6-8 hetes szorgalmi időszakot 1 hetes vizsgaidőszak követ.**
- A tanulásszervezés **nem évfolyam- és osztálystruktúrában, hanem tanulócsoporthoz tartozó rendszerben** működik.
- **A csoportok optimális létszáma 5-8 fő.** Minden fiatal esetében lehetőség szerint biztosítani kell, hogy folyamatosan a számára legmegfelelőbb tanulócsoporthoz kerüljön minden tantárgyból és a képességeinek megfelelő ütemben haladhasson tanulmányaiiban.
- A tanév fontos részét képezik a **csoportépítő, közösségépítő tevékenységek.**
 - Tanórák (szaktárgyi, mentori)
 - Tanórán kívüli foglalkozások (szakkörök, kirándulások, rendezvények, stb.)
 - Diákönkormányzat munkája
 - Szabadidős tevékenységek
- A folyamatosan – évente többször is – változtatható tanulócsoporthoz biztosítják ennek a megfelelő haladási ütemnek a fenntartását. **A tanulócsoporthoz összetételét a tantárgyanként hozott vagy elért tudásszint, a tanulási képességek, a tantárgy iránti érdeklődés mértéke és minősége,** valamint a fiatalok egymással való kapcsolatai, együttműködési szintje határozza meg.
- **Vizsgáztatás, értékelés:**
 - A tanár nemcsak a tanórákon, hanem az interneten is a diákok rendelkezésére bocsátja a tananyagot, tájékoztatja őket a vizsga körülményeiről.
 - A vizsgaidőszakban egyénileg vagy mikrocsoportban készíti fel a diákokat a konkrét vizsgafeladatokra.
 - A vizsgát helyettesítheti az évközi munka is, ill. részvizsgákból is összeállhatnak az epochák, ill. az év végén letett vizsgák.
 - A vizsgatípust (szóbeli, írásbeli) a tanár a diákokkal való konzultációk alapján határozza meg.
 - Lehetőség van pótló- és javítóvizsgákra is.
 - A projektekben a vizsgát a projektmunka elkészítése jelenti.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

○ A vizsgák időpontját és anyagát az egyéni fejlesztési terv tartalmazza.

- A programban résztvevő tanárok:

Lapisné Varga Edit – projektmenedzser

Kozma Lászlóné Drávecz Tünde – szakmai vezető

Magyar Jánosné – pénzügyi vezető

Ágostonné Juhász Gyöngyi – mentor

Mikulás Krisztina - mentor

Tamás Szilvia – mentor

Horváth Edina – mentor

Nagy Edit – mentor

Bencsik Zoltán – mentor

Magyari Judit – mentor

Király - Szruniga Edina – mentor

Németh Rozál – mentor, pszichopedagógus

D/ SZAKMAI PROGRAM

Iskolánk a speciális szakmai képzési szakaszban a **vendéglátó, szolgáltató, és kézművesipari, építőipari**, valamint **informatikai** szakképesítésekre készít fel.

I. Kosárfonó (31 215 02 0010 31 07)

Modul rendszerben-2 év

Szakma száma: 31 215 02 0010 31 07 Megnevezés: Kosárfonó és fonott bútorkészítő.

Hozzárendelt FEOR szám: 3729 Szakképzési évfolyamok száma: 2 Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben): van

Időtartama (évben vagy félévben): 1 év Szintvizsga (iskolai rendszerben): nem szervezhető. **A képzés szervezésének feltételei.**

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elméleti tananyagok oktatását a szakképző intézménynek kell ellátnia, amelyhez az alábbiak szükségesek: tanterem könyvtárnéprajzi gyűjteménnyel rendelkező múzeum üzemeltetés népi kismester élélgazásnak megfelelő tanműhely természeti környezetcsipkekészítő szaktanteremnéprajzi múzeumiparművészeti múzeumtanműhely megfelelő gyűjtőkörű múzeumüzemeltetés népi kézműves mestereknél természetes környezet, terepen történő gyűjtésnéprajzi múzeum, megyei múzeumnéprajzi múzeum, szabadtéri néprajzi múzeumfazekas szaktanteremnéprajzi múzeum stb. üzemeltetés egy fazekas műhelyben kisüzemi termelőhelyüzemeltetés kosárfonó üzemben alapanyag-feldolgozásnak megfelelő tanműhelyszaktanteremgépi hímző tanműhelynéprajzi gyűjteménnyel is rendelkező múzeumüzemeltetés fűzvestőt feldolgozó műhelyben üzemeltetés kosárfonó műhely készáruraktárában kosárfonó tanműhelyüzemeltetés fonott bútort készítő üzemben szőnyegszövő tanműhelytakács tanműhely. A szakmai gyakorlati tananyagok oktatását a szakképző intézménynek kell ellátnia, amelyhez a következők szükségesek: – tanterem – könyvtár – néprajzi gyűjteménnyel rendelkező múzeum – természeti környezet – élélgazásnak megfelelő tanműhely – csipkekészítő szaktanterem – tanműhely – fazekas tanműhely – alapanyag-feldolgozásnak megfelelő tanműhely – szaktanterem – gépi hímző tanműhely – kosárfonó tanműhely – üzemeltetés kosárfonómester műhelyében – üzemeltetés fűzvestőt feldolgozó műhelyben – néprajzi gyűjteménnyel is rendelkező múzeum – üzemeltetés kosárfonó-fonottbútor készítő műhelyben – üzemeltetés népi kézművesmestereknél – szőnyegszövő tanműhely – takács tanműhely. Ennek hiányában a szakképző intézmény más intézményekkel, gazdálkodó szervezetekkel együttműködve – megállapodásban rögzített módon – gondoskodik a gyakorlati oktatás feltételeiről. A tanulószerveződés alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi és személyi feltételeit a gazdálkodó szervezetnél az illetékes területi gazdasági kamara – adott esetben a szakképző iskola bevonásával – ellenőrzi. Az illetékes területi gazdasági kamara ellenőrzési joga kiterjed a szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet közötti megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés feltételeinek ellenőrzésére is.

A 31 215 02 0010 31 07 azonosító számú, Kosárfonó és fonottbútor-készítő megnevezésű
 elágazás szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek

A tananyagegység						
sorszám	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
52	061/1.0/1004-06	Általános vizuális művészeti alapismeretek	84	0	18	102
53	061/2.0/1004-06	Népi kézműves vállalkozási alapismeretek	70	0	0	70
54	061/3.0/1004-06	Népi kézműves szakmai elmélet	10	60	0	70
55	061/4.0/1004-06	Népi kézműves szakmai gyakorlat	0	78	30	108
56	061/5.0/1004-06	Népi kézműves szakmai munka- és környezetvédelmi ismeretei	0	18	0	18
57	061/1.0/1011-06	Vizuális és művészeti ismeretek	66	0	0	66
58	061/2.0/1011-06	Szakelmélet és technológia	188	0	0	188
59	061/3.0/1011-06	Kosárfonás technológiai folyamata	0	120	490	610
60	061/1.0/1012-06	Vizuális és művészeti ismeretek	54	0	0	54
61	061/2.0/1012-06	Szakelmélet és technológia	80	0	0	80
62	061/3.0/1012-06	Fonottbútor-készítés technológiai folyamata	0	44	290	334
Mindösszesen óra:			552	320	828	1700

II. Festő, mázoló és tapétázó (33 582 04 1000 00 00)

Modul rendszerben-2 év

I. Általános irányelvek

1. A képzés szabályozásának jogi háttere

A központi program

- a közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény,
- a szakképzésről szóló, többször módosított 1993. évi LXXVI. törvény,
 - a gazdasági kamarákról szóló, többször módosított 1999. évi CXXI. törvény,
- valamint
- a Kormány 133/2010. (IV. 22.) Korm. rendelete az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről,
- a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről szóló 8/2006. (III. 23.) OM rendelet,
- az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló 4/2002. (II. 26.) OM rendelet,
- a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló módosított 20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet,
- a 33 582 04 1000 00 00 Festő, mázoló és tapétázó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó szakképesítésért felelős miniszteri rendelet alapján készült.

A szakképesítés OKJ-ban szereplő és egyéb adatai

A szakképesítés azonosító száma: 33 582 04 1000 00 00

A szakképesítés megnevezése: Festő, mázoló és tapétázó

Szakképesítések köre:

Szakképesítés-elágazások: nincsenek

Hozzárendelt FEOR szám: 7635

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

Az elmélet/gyakorlat arány az “előrehozott” szakképzés esetében a szakmai képzésre vonatkozik)

Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben): van

Időtartama (évben vagy félévben): 1 év

Szintvizsga (iskolai rendszerben): szervezhető

Ha szervezhető, mikor: az utolsó szakképző évfolyamot megelőzően

A képzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.es.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

- tanműhely
- tanterem
- termelő tanműhely
- kisüzemi termelőhely
- rajzterem
- szaktanterem
- számítógép-terem
- demonstrációs terem
- építési terület
- geodéziai mérőszoba
- gyakorlóterem
- természeti környezet

A gazdálkodó szervezetnél folyó szakmai gyakorlati képzéshez szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét kiadó rendelet tartalmazza. A tanulószerveződés alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi és személyi feltételeit a gazdálkodó szervezetnél az illetékes területi gazdasági kamara – adott esetben a szakképző iskola bevonásával – ellenőrzi.

Az illetékes területi gazdasági kamara ellenőrzési joga kiterjed a szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet közötti megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés feltételeinek ellenőrzésére is. A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉK

A képzési feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök és felszerelések minimuma	Festő, mázoló és tapétázó	Mázoló, lakkozó	Plakátszagozó	Szobafestő	Tapétázó	Műemlékdíszítő, festő
Kéziszerszámok	X	X	X	X	X	X
Díszítő szerszámok	X	X		X		X
Kisgépek	X	X		X	X	X
Segédeszközök	X	X	X	X	X	X
Mérőeszközök	X	X	X	X	X	X
Állvány, létra	X	X	X	X	X	X
Műszaki dokumentáció	X	X		X	X	X
Számítógép	X	X		X	X	X
Szoftverek	X	X		X	X	X
Nyomtató	X	X		X	X	X
Egyéni és csoportos munkavédelmi eszközök, berendezések	X	X	X	X	X	X
Anyagmozgató gépek, eszközök	X	X	X	X	X	X

A 33 582 04 1000 00 00 azonosító számú, Festő, mázó és tapétázó megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek 2 szakképző évfolyam esetén

A tananyagegység						
sorszám	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
1	196/1.0/0459-06	Az építési tevékenység alapfeladatai	36	0	90	126
2	196/2.0/0459-06	Balesetmentes munkavégzés feltételei	54	0	0	54
3	196/3.0/0459-06	Anyagszükséglet meghatározása	0	0	72	72
4	196/1.0/0875-06	Anyagismeret	36	0	0	36
5	196/2.0/0875-06	Szakrajz	36	18	0	54
6	196/3.0/0875-06	Falfelületek előkészítése	18	0	64	82
7	196/4.0/0875-06	Falfelületek festése	54	0	144	198
8	196/5.0/0875-06	Homlokzat festése	0	0	40	40
9	196/6.0/0875-06	Különleges festési eljárások, díszítő munkák	18	0	96	114
10	196/1.0/0878-06	Anyagismeret	54	0	0	54
11	196/2.0/0878-06	Mázolási munkák	36	0	168	204
12	196/3.0/0878-06	Felújítási munkák	24	0	136	160
13	196/1.0/0881-06	Tapéták, ragasztók	36	0	0	36
14	196/2.0/0881-06	Tapétázási munkák előkészítése	36	0	0	36
15	196/3.0/0881-06	Tapétázási munkák	36	0	232	268
16	196/1.0/0882-06	Plakátragasztás	36	0	48	84
17	196/1.0/0886-06	Általános vállalkozási feladatok	40	42	0	82
Mindösszesen óra:			550	60	1090	1700

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eresz.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

III. Bútorasztalos (33 543 01 1000 00 00) **Modul rendszerben-2 év**

A szakképesítés azonosító száma: 33 543 01 1000 00 00

A szakképesítés megnevezése: Bútorasztalos

Szakképesítések köre:

Szakképesítés-elágazások: nincsenek

Hozzárendelt FEOR szám: 7341

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

(Az elmélet/gyakorlat arány az „előrehozott” szakképzés esetében a szakmai képzésre vonatkozik)

Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben): van

Időtartama (évben vagy félévben): 1 év

Szintvizsga (iskolai rendszerben): szervezhető, az utolsó szakképző évfolyamot megelőzően

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

– tanterem – taniroda – faipari szaktanterem – alapozó tanműhely – termelő tanműhely – kisüzemi termelőhely látogatása. A gazdálkodó szervezetnél folyó szakmai gyakorlati képzéshez szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét kiadó rendelet tartalmazza. A tanuló szerződés alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi és személyi feltételeit a gazdálkodó szervezetnél az illetékes területi gazdasági kamara – adott esetben a szakképző iskola bevonásával – ellenőrzi. Az illetékes területi gazdasági kamara ellenőrzési joga kiterjed a szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet közötti megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés feltételeinek ellenőrzésére is.

A 33 543 01 1000 00 00 azonosító számú, Bútorasztalos megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek 2 szakképző évfolyam esetén

A tananyagegység						
sorozáma	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
1	228/1.0/2273-06	A balesetmentes munkavégzés feltételei	53	0	0	53
2	228/2.0/2273-06	A balesetmentes munkavégzés gyakorlata	0	0	118	118
3	228/1.0/2274-06	A gyártáselőkészítés és minőségbiztosítás elmélete	53	0	0	53
4	228/2.0/2274-06	A gyártáselőkészítés és minőségbiztosítás gyakorlata	0	0	118	118
5	228/1.0/2275-09	Üzletszerzés, üzleti tevékenység fejlesztése	30	0	0	30
6	228/2.0/2275-09	Mintadarab készítése	0	0	66	66
7	228/1.0/2302-06	A tömörfa megmunkálás elmélete	104	0	0	104
8	228/2.0/2302-06	A tömörfa megmunkálás gyakorlata	0	0	180	180
9	228/1.0/2303-06	Munkatervezés, szervezési feladatok	54	0	0	54
10	228/2.0/2303-06	Munkatervezés, szervezési feladatok gyakorlata	0	0	126	126
11	228/1.0/2304-06	Alapvető szerelési munkák	58	0	0	58
12	228/2.0/2304-06	Alapvető szerelési munkák gyakorlata	0	0	106	106
13	228/1.0/1846-06	Lapszerkezetű termékek gyártási lehetőségei	81	0	0	81
14	228/2.0/1846-06	Lapszerkezetű termékek gyártása	0	0	180	180
15	228/1.0/1847-06	Bútorasztalos termékek jellemző típusai	94	0	0	94
16	228/2.0/1847-06	Bútorasztalos termékgyártás gyakorlata	0	0	186	186
17	228/1.0/1848-06	Vegyés faipari termékek, tömegcikkgyártása	31	0	0	31
18	228/2.0/1848-06	Vegyés faipari termékek, tömegcikkgyártása II.	0	0	62	62
Mindösszesen óra:			558	0	1142	1700

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: es_ely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

IV. Pincér (33 811 02 1000 00 00) **modul rendszerben-2 év**

A szakképesítés OKJ-ban szereplő és egyéb adatai

A szakképesítés azonosító száma: 33 811 02 1000 00 00

A szakképesítés megnevezése: Pincér

Szakképesítések köre:

Szakképesítés-elágazások: nincsenek

Hozzárendelt FEOR szám: 5123

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

(Az elmélet/gyakorlat arány az „előrehozott” szakképzés esetében a szakmai képzésre vonatkozik)

Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben): van

Időtartama (évben vagy félévben): 1 év

Szintvizsga (iskolai rendszerben): szervezhető

Ha szervezhető, mikor: az utolsó szakképző évfolyamot megelőzően

A képzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek.

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges: – tanterem – vendéglátó szaktanterem – számítógép-terem – tanterem tanműhely – tankonyha. A gazdálkodó szervezetnél folyó szakmai gyakorlati képzéshez szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét kiadó rendelet tartalmazza. A tanulószerveződés alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi és személyi feltételeit a gazdálkodó szervezetnél az illetékes területi gazdasági kamara – adott esetben a szakképző iskola bevonásával – ellenőrzi. Az illetékes területi gazdasági kamara ellenőrzési joga kiterjed a szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet közötti megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés feltételeinek ellenőrzésére is.

A képzés célja

A szakképesítés munkaterületéhez tartozó legjellemzőbb munkakörök, foglalkozások betöltéséhez

szükséges kompetenciák elsajátíttatása.

A cél elérése érdekében el kell sajátíttatni a munkakörben elvégzendő feladatokat, ki kell alakítani az azokhoz szükséges tulajdonságokat (alkalmazott szakmai ismeretek, szakmai készségek, képességek, személyes, társas és módszerkompetenciák).

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A tananyagegység						
sorszám	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
1	337/1.0/1470-06	Vendéglátó értékesítési ismeret	14	0	0	14
2	337/2.0/1470-06	Kínálat összeállítási ismeret	9	0	0	9
3	337/3.0/1470-06	Élelmiszeranyag ismeret	12	0	0	12
4	337/4.0/1470-06	Étel-ital készítési ismeret	8	0	0	8
5	337/5.0/1470-06	Vezetés és gazdálkodás ismeret	15	0	0	15
6	337/6.0/1470-06	Kommunikáció	3	0	0	3
7	337/7.0/1470-06	Számítástechnika	6	0	0	6
8	337/8.0/1470-06	Idegen nyelv	9	0	0	9
9	337/9.0/1470-06	Forma-szín-tér	2	0	0	2
10	337/10.0/1470-06	Vendéglátó értékesítés gyakorlat	0	0	182	182
11	337/1.0/1471-06	Pincérismeret nyitás-zárás	26	0	0	26
12	337/2.0/1471-06	Műszaki ismeretek	4	0	0	4
13	337/3.0/1471-06	Vezetés és gazdálkodás ismeret 2	14	0	0	14
14	337/4.0/1471-06	Kommunikáció 2	6	0	0	6
15	337/5.0/1471-06	Számítástechnika 2	12	0	0	12
16	337/6.0/1471-06	Idegen nyelv 2	18	0	0	18
17	337/7.0/1471-06	Forma-szín-tér 2	2	0	0	2
18	337/8.0/1471-06	Pincér gyakorlat nyitás-zárás	0	0	126	126
19	337/9.0/1471-06	Műszaki gyakorlat	0	0	7	7
20	337/1.0/1472-06	Pincérismeret - kiszolgálás	64	0	0	64
21	337/2.0/1472-06	Élelmiszeranyag ismeret 2	50	0	0	50
22	337/3.0/1472-06	Étel-ital készítési ismeret 2	20	0	0	20
23	337/4.0/1472-06	Vezetés és gazdálkodás ismeret 3	24	0	0	24
24	337/5.0/1472-06	Kommunikáció 3	8	0	0	8
25	337/6.0/1472-06	Számítástechnika 3	8	0	0	8
26	337/7.0/1472-06	Idegen nyelv 3	48	0	0	48
27	337/8.0/1472-06	Forma-szín-tér 3	4	0	0	4
28	337/9.0/1472-06	Pincér gyakorlat kiszolgálás	0	0	588	588
29	337/10.0/1472-06	Étel-ital készítés gyakorlat 1	0	0	70	70
30	337/1.0/1473-06	Pincérismeret rendezvény	18	0	0	18
31	337/2.0/1473-06	Pincérismeret szobaszerviz	10	0	0	10
32	337/3.0/1473-06	Élelmiszeranyag ismeret 3	24	0	0	24
33	337/4.0/1473-06	Étel-ital készítési ismeret 3	20	0	0	20
34	337/5.0/1473-06	Kommunikáció 4	6	0	0	6
35	337/6.0/1473-06	Számítástechnika 4	6	0	0	6
36	337/7.0/1473-06	Idegen nyelv 4	32	0	0	32
37	337/8.0/1473-06	Forma-szín-tér 4	2	0	0	2
38	337/9.0/1473-06	Pincér gyakorlat - rendezvény	0	0	70	70
39	337/10.0/1473-06	Pincér gyakorlat - szobaszerviz	0	0	70	70
40	337/11.0/1473-06	Étel-ital készítés gyakorlat 2	0	0	42	42

A tananyagegység						
sorszám	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
41	337/1.0/1474-06	Vezetés és gazdálkodásismeret 4	16	0	0	16
42	337/2.0/1474-06	Önfejlesztés	6	0	0	6
43	337/3.0/1474-06	Kommunikáció 5	3	0	0	3
44	337/4.0/1474-06	Számítástechnika 5	6	0	0	6
45	337/5.0/1474-06	Idegen nyelv 5	10	0	0	10
Mindösszesen óra:			545	0	1155	1700

A fenti modulok a következő oktatási blokkokba kerültek beépítésre:

- Felszolgáló ismeretek elmélet 238 óra
- Felszolgáló ismeretek gyakorlat 238 óra
- Élelmiszer és italismeret 136 óra
- Gazdasági ismeretek 136 óra
- Informatika 68 óra
- Testnevelés 136 óra
- Idegen nyelv 136 óra

V. Szakács (33 811 03 1000 00 00) modul rendszerben-2 év

A szakképesítés OKJ-ban szereplő és egyéb adatai

A szakképesítés azonosító száma: 33 811 03 1000 00 00

A szakképesítés megnevezése: Szakács

Szakképesítések köre:

Szakképesítés-elágazások: nincsenek

Hozzárendelt FEOR szám: 5124

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

(Az elmélet/gyakorlat arány az "előrehozott" szakképzés esetében a szakmai képzésre vonatkozik)

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eresz.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

Szintvizsga (iskolai rendszerben): szervezhető

Ha szervezhető, mikor: az utolsó szakképző évfolyamot megelőzően

A képzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges: – tankonyha – tanterem – számítógép-terem – szaktanterem – könyvtár – üzemplátogatás. A gazdálkodó szervezetnél folyó szakmai gyakorlati képzéshez szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét kiadó rendelet tartalmazza. A tanulószerveződés alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi és személyi feltételeit a gazdálkodó szervezetnél az illetékes területi gazdasági kamara – adott esetben a szakképző iskola bevonásával ellenőrzi. Az illetékes területi gazdasági kamara ellenőrzési joga kiterjed a szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet közötti megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés feltételeinek ellenőrzésére is.

HEFOP 3.1.3.

A 33 811 03 1000 00 00 azonosító számú, Szakács megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek 2 szakképző évfolyam esetén

A tananyagegység						
sorszáma	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
1	338/1.0/1428-06	Ételkészítési ismeretek	48	0	0	48
2	338/2.0/1428-06	Élelmiszer ismeretek	20	0	0	20
3	338/3.0/1428-06	Ételkészítési gyakorlat	0	0	20	20
4	338/4.0/1428-06	Idegen nyelv ismeret	30	0	0	30
5	338/5.0/1428-06	Számítástechnika	0	0	52	52
6	338/1.0/1429-06	Ételkészítési ismeretek	26	0	0	26
7	338/2.0/1429-06	Élelmiszer ismeretek	22	0	0	22
8	338/3.0/1429-06	Gazdálkodási ismeretek	40	0	0	40
9	338/4.0/1429-06	Idegen nyelv ismeret	0	0	36	36
10	338/5.0/1429-06	Számítástechnika	0	0	20	20
11	338/6.0/1429-06	Kommunikáció	36	0	0	36
12	338/1.0/1464-06	Élelmiszerismeret	0	50	0	50
13	338/2.0/1464-06	Gazdálkodási ismeretek	42	0	0	42
14	338/3.0/1464-06	Ételkészítési gyakorlatok	0	40	211	251
15	338/4.0/1464-06	Ételkészítési ismeretek	72	0	0	72
16	338/1.0/1465-06	Ételkészítési ismeretek	113	0	0	113
17	338/2.0/1465-06	Ételkészítési gyakorlatok	0	14	630	644
18	338/3.0/1465-06	Számítástechnika	0	0	36	36
19	338/4.0/1465-06	Kommunikáció	0	0	36	36
20	338/5.0/1465-06	Idegen nyelv ismerete	106	0	0	106
Mindösszesen óra:			555	104	1041	1700

A fenti modulok a következő oktatási blokkokba kerültek beépítésre:

- Ételkészítési ismeretek elmélet 238 óra
- Ételkészítési ismeretek gyakorlat 238 óra
- Élelmiszer ismeretek 136 óra
- Gazdasági ismeretek 136 óra
- Informatika 68 óra
- Testnevelés 136 óra
- Idegen nyelv 136 óra

VI. Szőnyegszövő (31 215 02 0010 31 08)

Modul rendszerben-2 év

Azonosítószám: 31 215 02 0010 31 08 Megnevezés: Szőnyegszövő

Hozzárendelt FEOR szám: 3729

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben): van

Időtartama (évben vagy félévben): 1 év

Szintvizsga (iskolai rendszerben): nem szervezhető

Ha szervezhető, mikor: -

A képzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elméleti tananyag egységek oktatását a szakképző intézménynek kell ellátnia, amelyhez az alábbiak szükségesek: – tanterem – könyvtár – néprajzi gyűjteménnyel rendelkező múzeum – üzemlátogatás népi kismesternél – elágazásnak megfelelő tanműhely – természeti környezet – csipkekészítő szaktanterem – néprajzi múzeum – iparművészeti múzeum – tanműhely – megfelelő gyűjtőkörű múzeum – üzemlátogatás népi kézműves mestereknél – természetes környezet, terepen történő gyűjtés – néprajzi múzeum, megyei múzeum – néprajzi múzeum, szabadtéri néprajzi múzeum – fazekas szaktanterem – néprajzi múzeum stb. – üzemlátogatás egy fazekasműhelyben – kisüzemi termelőhely – üzemlátogatás kosárfonó üzemen – alapanyag-feldolgozásnak megfelelő tanműhely – szaktanterem gépi hímző tanműhely – néprajzi gyűjteménnyel is rendelkező múzeum – üzemlátogatás fűz vesszőt feldolgozó műhelyben – üzemlátogatás kosárfonó műhely készáruraktárában – kosárfonó tanműhely – üzemlátogatás fonottbútor készítő üzemen – szőnyegszövő tanműhely – takács tanműhely. A szakmai gyakorlati tananyag egységek oktatását a szakképző intézménynek kell ellátnia, amelyhez a következők szükségesek: – tanterem – könyvtár – néprajzi gyűjteménnyel rendelkező múzeum – természeti környezet – elágazásnak megfelelő tanműhely – csipkekészítő szaktanterem – tanműhely – fazekas tanműhely – alapanyag-feldolgozásnak megfelelő tanműhely – szaktanterem – gépi hímző tanműhely – kosárfonó tanműhely – üzemlátogatás kosárfonómester műhelyében – üzemlátogatás fűz vesszőt feldolgozó műhelyben – néprajzi gyűjteménnyel is rendelkező múzeum – üzemlátogatás kosárfonó-fonottbútor készítő műhelyben – üzemlátogatás népi kézműves mestereknél – szőnyegszövő tanműhely – takács tanműhely. Ennek hiányában a szakképző intézmény más intézményekkel, gazdálkodó szervezetekkel együttműködve – megállapodásban rögzített módon – gondoskodik a gyakorlati oktatás feltételeiről. A tanuló szerződés alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi és személyi feltételeit a gazdálkodó szervezetnél az illetékes területi gazdasági kamara – adott esetben a szakképző iskola bevonásával – ellenőrzi. Az illetékes területi gazdasági kamara ellenőrzési joga kiterjed a szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet közötti megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés feltételeinek ellenőrzésére is.

A 31 215 02 0010 31 08 azonosító számú, Szőnyegszövő megnevezésű elágazás szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek

A tananyagegység						
sorszáma	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
63	061/1.0/1004-06	Általános vizuális, művészeti alapismeretek	84	0	18	102
64	061/2.0/1004-06	Népi kézműves vállalkozási alapismeretek	70	0	0	70
65	061/3.0/1004-06	Népi kézműves szakmai elmélet	10	60	0	70
66	061/4.0/1004-06	Népi kézműves szakmai gyakorlat	0	78	30	108
67	061/5.0/1004-06	Népi kézműves szakmai munka- és környezetvédelmi ismeretei	0	18	0	18
68	061/1.0/1014-06	Szőnyegszövő vizuális alapismeretek	0	0	210	210
69	061/2.0/1014-06	Szőnyegszövő szakmai elmélet	0	0	24	24
70	061/3.0/1014-06	Szőnyegszövési technológiai folyamata	385	0	713	1098
Mindösszesen óra:			549	156	995	1700

VII. Bolti eladó-Élelmiszer- és vegyiáru-eladó (31 341 01 0010 31 02)

Modul rendszerben-2 év

I. Általános irányelvek

1. A képzés szabályozásának jogi háttere

A központi program

- a közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény,
- a szakképzésről szóló, többször módosított 1993. évi LXXVI. törvény,
- a gazdasági kamarákról szóló, többször módosított 1999. évi CXXI. törvény,

valamint

- a Kormány 133/2010. (IV. 22.) Korm. rendelete az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendje,
- a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről szóló 8/2006. (III. 23.) OM rendelet,
- az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló 4/2002. (II. 26.) OM rendelet,
- a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló módosított 20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet,
- a 31 341 01 Bolti eladó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó szakképesítésért felelős miniszteri rendelet

alapján készült.

A tanítási-tanulási folyamat szervezése során figyelembe kell venni a szakképző intézmény fenntartó helyi rendelkezéseit, az iskolaszék állásfoglalásait, a gyakorlati képzés megszervezésében közreműködő gazdálkodó szervezet igényeit.

A képzés megszervezéséhez a szakképzést folytató intézmény a jelen általános irányelvekben foglaltak, továbbá a központi programban a tananyagegységekre vonatkozóan leírtak alapján elkészíti a pedagógiai programjának részét alkotó szakmai programját és a meghatározott képzési időre vonatkozó megállapodást a gazdálkodó szervezettel. Ezen dokumentumokat a szakképző intézmény fenntartója hagyja jóvá.

2. A szakképesítés OKJ-ban szereplő és egyéb adatai

A szakképesítés azonosító száma: 31 341 01

A szakképesítés megnevezése: Bolti eladó

Szakképesítések köre:

Szakképesítés-elágazások:

Megnevezés: Élelmiszer- és vegyiáru-eladó

Azonosítószám: 31 341 01 0010 31 03

Hozzárendelt FEOR szám:	5112
Szakképzési évfolyamok száma:	2
Elmélet aránya:	30%
Gyakorlat aránya:	70%
(Az elmélet/gyakorlat arány az „előrehozott” szakképzés esetében a szakmai képzésre vonatkozik)	
Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben):	van
Időtartama (évben vagy félévben):	1 év
Szintvizsga (iskolai rendszerben):	nem szervezhető
Ha szervezhető, mikor:	-

3. A képzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

- szaktanterem
- tanbölt vagy egyéb üzemelő kereskedelmi egység
- tanterem
- demonstrációs terem
- számítógép-terem vagy taniroda

A 31 341 01 0010 31 02 azonosító számú, Élelmiszer- és vegyiáru-eladó megnevezésű szakképesítés-elágazás szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek 2 szakképző évfolyam esetén

A tananyagegység			
sor	azonosítója	megnevezése	óraszám

			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
16	309/1.0/0004-06	Általános áruismeret	48	0	0	48
17	309/2.0/0004-06	Áruforgalmi ismeretek I.	68	66	0	134
18	309/3.0/0004-06	Áruforgalmi ismeretek II.	30	130	0	160
19	309/4.0/0004-06	Áruforgalmi gyakorlat I.	0	0	118	118
20	309/5.0/0004-06	Áruforgalmi gyakorlat II.	0	0	64	64
21	309/6.0/0004-06	Kommunikáció idegen nyelven	108	0	0	108
22	309/1.0/0005-06	Üzleti levelezés	0	32	0	32
23	309/2.0/0005-06	Jogszabályok alkalmazása I.	36	104	40	180
24	309/3.0/0005-06	Jogszabályok alkalmazása II.	0	0	96	96
25	309/4.0/0005-06	Pénzforgalmi és nyilvántartási rendszerek	0	48	16	64
26	309/1.0/0007-06	Élelmiszerek és vegyiárak vásárláshelyi ösztönzésének gyakorlata I.	0	0	64	64
27	309/2.0/0007-06	Élelmiszerek és vegyiárak vásárláshelyi ösztönzésének gyakorlata II.	0	0	72	72
28	309/3.0/0007-06	Élelmiszerek és vegyiárak értékesítése idegen nyelven	64	64	0	128
29	309/4.0/0007-06	Élelmiszerek és vegyiárak áruismerete I.	96	0	0	96
30	309/5.0/0007-06	Élelmiszerek és vegyiárak áruismerete II.	96	0	0	96
31	309/6.0/0007-06	Élelmiszerek és vegyiárak eladási gyakorlata I.	0	0	144	144
32	309/7.0/0007-06	Élelmiszerek és vegyiárak eladási gyakorlata II.	0	0	96	96
Mindösszesen óra:			546	444	710	1700

VIII. Virágkötő berendező (33 215 02 0000 00 00)

Modul rendszerben-2 év

1. A képzés adatai:

Képzés maximális időtartama: 2 év

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 40%

Gyakorlat aránya: 60%

2. A képzés célja:

A virágkötő-berendező szakmai képzés célja széles körű általános műveltséggel és korszerű szakmai elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakemberek képzése.

Olyan szakemberek képzése, akik:

- a korszerű eladási technikák ismeretében önálló értékesítési munkát végeznek és végeztetnek;
- ismerik az eladásra kínált áruk választékát, tulajdonságait, áruvédelmét;
- a vásárlókkal becsületesek, udvariasak, előzékenyek, tapintatosak, figyelmesek;
- képesek a vevőkkel jó kapcsolatot kialakítani;
- a statisztikai számítási módszerek alkalmazásával képesek elemezni és értékelni a bolt gazdálkodási folyamatát;
- ismerik állampolgári, munkavállalói jogait, kötelességeiket, képesek beilleszkedni a munkahelyi szervezetbe;
- ismerik az érdekvédelmi szervezetek munkáját;
- munkájukat balesetmentesen végzik;
- önmagukra és a környezetükre igényesek;
- rendelkeznek olyan általános és szakmai felkészültséggel, kommunikációs és tanulási készséggel, hogy képesek követni a szakma fejlődésével járó új igényeket, illetve a munkaerő-piaci viszonyok változásait.

3. A képzés személyi és tárgyi feltételei:

Személyi feltételek:

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek:

A szakmai elméleti képzéshez:

Szaktantermek, a tantárgyi programokban részletezett felszereltséggel.

A szakmai gyakorlati képzéshez:

- Tanműhely a szakmai gyakorlat tantárgyi programjában részletezett felszereltséggel a gyakorlatok lebonyolításához.
- A fakultatív gyakorlat oktatásához a választott programnak megfelelő gyakorló terület, szerszámok, eszközök, gépek.

A szakképzés megkezdésének feltételei

Iskolai előképzettség: tizedik évfolyam elvégzésével tanúsított iskolai végzettség

Szakmai előképzettség: -

Előírt gyakorlat: -

Pályaalkalmassági követelmények: nem szükségesek

Szakmai alkalmassági követelmények: nem szükségesek

Szakmai alapképzés időtartama: 2 év

4. A szakképzés vizsgáztatási követelményei

A szakmai vizsgáztatásra vonatkozó előírások:

A szakmai vizsga szervezésének és általános kérdéseinek szempontjaira a szakmai vizsga általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet az irányadó.

A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

Iskolai rendszer szakképzés esetén:

Az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése, amely egyenérték a modulzáró vizsga eredményes letételével

A 8. vizsgarész megkezdésének feltétele a vizsgarészben meghatározott témában, minimum 10, maximum 30 oldal terjedelemben elkészített szakdolgozat beadása a vizsgát megelőzően 30 nappal

Iskolarendszeren kívüli képzés esetén:

Modulzáró vizsga eredményes letétele

A képzési programban elírt gyakorlat teljesítéséről szóló igazolás

A 8. vizsgarész megkezdésének feltétele a vizsgarészben meghatározott témában, minimum 10, maximum 30 oldal terjedelemben elkészített szakdolgozat beadása a vizsgát megelőzően 30 nappal.

A 33 215 01 0000 00 00 azonosító számú, Virágkötő, -berendező, virágkereskedő megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek

A tananyagegység						
sorszám	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet-igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
1	334/1.0/0001-06	Vállalkozási ismeretek	16	28	0	44
2	334/2.0/0001-06	Vállalkozások gazdálkodása	32	20	0	52
3	334/1.0/0002-06	Marketing ismeretek	32	48	0	80
4	334/1.0/0003-06	Áruforgalom tervezése	17	0	0	17
5	334/2.0/0003-06	Az áruforgalmi tevékenység eredményessége	15	0	0	15
6	334/3.0/0003-06	Forgalom- és eredményelemzés	0	0	48	48
7	334/4.0/0003-06	Vezetési ismeretek	16	0	0	16
8	334/1.0/0004-06	Általános áruismeret	12	0	0	12
9	334/2.0/0004-06	Áruforgalmi ismeretek	60	0	21	81
10	334/3.0/0004-06	Áruforgalmi gyakorlat	0	0	84	84
11	334/4.0/0004-06	a 33 215 01 0000 00 00 Virágkötő, -berendező, virágkereskedő szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit	0	0	21	21
12	334/1.0/0005-06	Üzleti levelezés	0	22	0	22
13	334/2.0/0005-06	Jogszabályok alkalmazása	54	14	0	68
14	334/3.0/0005-06	Pénzforgalmi és nyilvántartási rendszerek	0	36	0	36
15	334/1.0/0406-06	Disznővényismeret	144	0	126	270
16	334/1.0/0407-06	Virágkötészet	126	0	180	306
17	334/1.0/0408-06	Térberendezés	80	0	160	240
18	334/2.0/0408-06	Tervkészítés	32	0	0	32
19	334/3.0/0408-06	Művészeti ismeretek	48	0	0	48
20	334/4.0/0408-06	Műszaki és építészeti ismeretek	32	0	64	96
21	334/5.0/0408-06	Rajz	0	0	112	112
Mindösszesen óra:			716	168	816	1700

IX. Számítógép szerelő (33 523 01 1000 00 00) **Modul rendszerben-2 év**

1. A képzés adatai:

Képzés maximális időtartama: 2 év
Szakképzési évfolyamok száma: 2
Elmélet aránya: 40%
Gyakorlat aránya: 60%

2. A képzés célja:

A szakképesítés munkaterületéhez tartozó legjellemzőbb munkakörök, foglalkozások betöltéséhez szükséges kompetenciák elsajátíttatása.

A cél elérése érdekében el kell sajátíttatni a munkakörben elvégzendő feladatokat, ki kell alakítani az azokhoz szükséges tulajdonságokat (alkalmazott szakmai ismeretek, szakmai készségek, képességek, személyes, társas és módszerkompetenciák).

3. A képzés személyi és tárgyi feltételei:

Személyi feltételek:

Az elméleti és gyakorlati képzést a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ában szabályozott feltételekkel rendelkező pedagógus és egyéb szakember láthatja el.

Tárgyi feltételek:

A szakmai elméleti képzéshez:

- Szaktantermek, a tantárgyi programokban részletezett felszereltséggel.

A szakmai gyakorlati képzéshez:

A szakmai gyakorlati tananyag egységek oktatását a szakképző intézménynek kell ellátnia, amelyhez a következők szükségesek:

- számítógép-terem
- hardvertechnikai mérőszoba
- demonstrációs terem
- hálózati laboratórium

4. A tanulók felvételének feltételei:

- Iskolai előképzettség: tizedik évfolyam elvégzése
- Szakmai előképzettség: -
- Előírt gyakorlat: -
- Pályaalkalmassági követelmények: nem szükségesek
- Szakmai alkalmassági követelmények: nem szükségesek
- Egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges
- Szakmai alapképzés időtartama: 2 év

5. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A szakmai vizsgáztatásra vonatkozó előírások:

A szakmai vizsga szervezésének és általános kérdéseinek szempontjaira a szakmai vizsga általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet az irányadó.

A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az utolsó szakképző évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány

A 33 523 01 1000 00 00 azonosító számú, Számítógép-szerelő, -karbantartó megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek

A tananyagegység						
sorszám	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
1	171/1.0/1142-06	Informatikai alapismeretek	103	0	131	234
2	171/2.0/1142-06	Munkatervezés és -szervezés	41	0	0	41
3	171/1.0/1173-06	Hardvertechnika	50	0	109	159
4	171/2.0/1173-06	Szoftverismeretek	100	0	108	208
5	171/3.0/1173-06	Hálózatok	99	0	108	207
6	171/4.0/1173-06	Számítógép és hálózatfelügyelet	51	0	0	51
7	171/5.0/1173-06	Számítógép és hálózatfelügyelet	0	0	100	100
8	171/1.0/1174-06	Számítógépes architektúrák	160	0	160	320
9	171/2.0/1174-06	Haladó számítógép és hálózatfelügyelet	118	0	262	380
Mindösszesen óra:			722	0	978	1700

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netevreses.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

X. Irodai asszisztens (33 346 01 1000 00 00) **Modul rendszerben 2 év**

Szakképzési évfolyamok száma: 2

Elmélet aránya: 30 %

Gyakorlat aránya: 70 %

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatását és a szakképző iskolában folyó gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszervezni, amelyhez az alábbiak biztosítása szükséges:

- számítógépterem
- tanterem
- taniroda
- gyakorlóterem
- iroda látogatás

A tanulók felvételének feltételei

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:

Bemeneti kompetenciák: a képzés megkezdhető a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit kiadó rendelet 3. számú mellékletében az ügyvitel szakmacsoportra meghatározott kompetenciák birtokában. E kompetenciák megszerezhetőek a szakképzést előkészítő évfolyam keretében is.

Iskolai előképzettség: tizedik évfolyam elvégzésével tanúsított iskolai végzettség vagy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 27. § (4) bekezdése szerint – kizárólag szakképzési évfolyamon megszervezett szakiskolai nevelésben és oktatásban részt vevő tanulók esetében – a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

A 33 346 01 1000 00 00 azonosító számú, Irodai asszisztens megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek 2 szakképző évfolyam esetén

A tananyagegység						
sorszám	azonosítója	megnevezése	óraszám			
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	összes
1	300/1.0/1617-06	Gépirás és iratkészítés	46	0	126	172
2	300/2.0/1617-06	Számítástechnikai alkalmazások	61	0	14	75
3	300/3.0/1617-06	Ügyviteli eszközök	0	0	8	8
4	300/1.0/1618-06	Dokumentumkezelés	26	0	0	26
5	300/2.0/1618-06	Számítástechnikai alkalmazások	54	0	94	148
6	300/3.0/1618-06	Dokumentumkészítés	27	18	36	81
7	300/1.0/1611-06	A kommunikáció alapismeretei	9	62	18	89
8	300/2.0/1611-06	Hivatali kommunikáció	34	0	0	34
9	300/3.0/1611-06	A nyelvi kifejezés eszközei	38	28	18	84
10	300/4.0/1611-06	Személyiségfejlesztés	26	0	22	48
11	300/1.0/1612-06	Elektronikus írástechnika	18	0	0	18
12	300/2.0/1612-06	A szövegfeldolgozás elektronikus módja	49	18	0	67
13	300/3.0/1612-06	Elektronikus levelezés	40	0	22	62
14	300/4.0/1612-06	Elektronikus írástechnika	0	0	108	108
15	300/1.0/1613-06	Iroda és információ	36	0	0	36
16	300/2.0/1613-06	Információs folyamatok az irodában	53	0	114	167
17	300/3.0/1613-06	Információ- és adathasználat	54	0	64	118
18	300/4.0/1613-06	Elektronikus információcsere	0	19	0	19
19	300/1.0/1614-06	Gazdasági és jogi alapismeretek	91	73	0	164
20	300/2.0/1614-06	Hivatali protokoll	36	0	72	108
21	300/3.0/1614-06	A számítástechnika alkalmazása a hivatali protokollban	16	0	52	68
Mindösszesen óra:			714	218	768	1700

A tananyagegységekhez javasolt és a szakmai kompetenciák fejlesztésére fordítható egyéb időkeretet úgy kell kialakítani, hogy az feleljen meg a hatályos szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott elmélet/gyakorlat aránynak.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.es.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

XI. Vállalkozási ügyintéző (52 344 02 0000 00 00) **Modul rendszerben 2 év**

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:
Iskolai előképzettség: érettségi vizsga

Tárgyi feltételek

A szakmai elméleti tananyagegységek oktatását a szakképző intézménynek kell ellátnia, amelyhez az alábbiak szükségesek:

- **tanterem,**
- **látogatás egy helyi biztosító-társasághoz,**
- **taniroda,**
- **számítógépterem.**

A szakmai gyakorlati tananyagegységek oktatását a szakképző intézménynek kell ellátnia, amelyhez a következők szükségesek:

- **taniroda,**
- **számítógépterem,**
- **tanterem,**
- **üzemlátogatás egy környékbeli nagyvállalatnál,**
- **látogatás az MNB látogató központjába, és egy helyi hitelintézetbe,**
- **látogatás egy vállalkozás pénzügyi osztályán,**
- **látogatás a helyi APEH kirendeltségnél,**
- **látogatás egy vállalkozás számviteli osztályán,**
- **látogatás egy könyvelőirodában.**

Az 52 344 02 0000 00 00 azonosító számú, Vállalkozási ügyintéző megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek

A tananyagegység						
sorszám a	azonosítója	megnevezése	óraszám			összes
			elméleti	elmélet- igényes gyakorlati	gyakorlati	
1.	294/1.0/1968-06	Közgazdaságtan- Mikroökonómiai ismeretek	32	0	0	32
2.	294/2.0/1968-06	Közgazdaságtan- Makroökonómiai ismeretek	40	0	0	40
3.	294/3.0/1968-06	Gazdasági jog	36	18	0	54
4.	294/4.0/1968-06	Marketing alapjai	36	0	0	36
5.	294/5.0/1968-06	Az üzleti vállalkozás működése	70	34	0	104
6.	294/1.0/1969-06	A vállalkozások általános pénzügyei	68	0	0	68
7.	294/2.0/1969-06	Vállalkozások finanszírozása	79	0	0	79
8.	294/3.0/1969-06	Adózási ismeretek	95	0	0	95
9.	294/4.0/1969-06	Pénzügyi feladatok a gyakorlatban	0	72	0	72
10.	294/5.0/1969-06	Adózás a gyakorlatban	0	64	0	64
11.	294/1.0/1972-06	Számviteli alapismeretek	24	0	0	24
12.	294/2.0/1972-06	Gazdasági események könyvelése	144	0	0	144
13.	294/3.0/1972-06	Zárlati munkálatok	24	0	0	24
14.	294/4.0/1972-06	Számviteli alapismereti gyakorlatok	0	20	0	20
15.	294/5.0/1972-06	Könyvvizelési gyakorlat	0	100	0	100
16.	294/6.0/1972-06	Pénzforgalmi gyakorlat	0	32	0	32
17.	294/1.0/1973-06	Munkaerő-gazdálkodás	54	0	0	54
18.	294/2.0/1973-06	Társadalombiztosítási ismeretek	32	0	0	32
19.	294/3.0/1973-06	Munkaerő-gazdálkodási gyakorlatok	0	16	0	16
20.	294/1.0/1974-06	Irodai ügyviteli alapok	0	36	0	36
21.	294/2.0/1974-06	Statisztikai alapismeretek	54	0	0	54
22.	294/3.0/1974-06	Statisztika alapismereti gyakorlatok	0	70	0	70
23.	294/4.0/1974-06	Statisztikai elemzés	34	16	0	50
24.	294/5.0/1974-06	Tervezési gyakorlatok	0	34	0	34
25.	294/1.0/1980-06	Ügyintézői feladatok	18	34	0	52
26.	294/2.0/1980-06	Általános információ technológia	4	14	0	18
		Mindösszesen óra	844	560	0	1404

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

XII. Vendéglős (52 811 02 1000 00 00)
Modul rendszerben 2 év

HEFOP 3.1.3.

A képzés megkezdésének szükséges feltételei:
Iskolai előképzettség: érettségi vizsga
Szakképzési évfolyamok száma: 2
Elmélet aránya: 40%
Gyakorlat aránya: 60%
Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben): van
Időtartama (évben vagy félévben): 1 év
Szintvizsga (iskolai rendszerben): szervezhető
Szervezésének időpontja: a képzési idő felét követően

Vendéglős szakképesítés							
Szakmai követelménymodul/Tananyag egység		Óraszám				Képzési helyszín	Értékelési időpont
		1/13. évfolyam		2/14. évfolyam			
azonosítója	megnevezése	e	gy	e	gy		
6273-11	Vendéglátó gazdálkodási tevékenységek	90		64		Tanterem	Szakmai vizsga
1.0/6273-11	Gazdasági alapfogalmak	48				Tanterem	
2.0/6273-11	Vendéglátó tevékenység jellemzői	24		16		Tanterem	
3.0/6273-11	Szakmai számítások	18		48		Tanterem	
6274-11	Vendéglátó tevékenység alapjai	90		80		Tanterem/ Szaktanterem	Szakmai vizsga
1.0/6274-11	Élelmiszerek általános alapismeretei	24				Tanterem	
2.0/6274-11	Vendéglátó tevékenység követelményei	20		14		Tanterem	
3.0/6274-11	Élelmiszerek csoportjai, jellemzői	46		51		Tanterem/ Szaktanterem	
4.0/6274x-11	Fogyasztóvédelem			15		Tanterem	
6275-11	Szakmai idegen nyelvi kommunikáció	72		32	32	Tanterem/ Tankonyha/ Tanterem	Szakmai vizsga
1.0/6275-11	Szakmai kommunikáció	36				Tanterem	
2.0/6275-11	Vendéglátó technológiai szakkifejezések idegen nyelven	36				Tanterem	
3.0/6275-11	Speciális idegen nyelvű szakmai szókincs bővítése			32	32	Tanterem/ Tankonyha/ Tanterem	
6278-11	Felhasználás I.	36	333	40	266	Tanterem/ Gazdálkodó szervezet	Szakmai vizsga

1.0/6278-11	Munkavédelem, szakmai elvárások, követelmények, HACCP	3	18	2	11	Tanterem/ Gazdálkodó szervezet	
2.0/6278-11	Vendéglátó üzlet kialakításának feltételei	3	20		7	Tanterem/ Gazdálkodó szervezet	
3.0/6278-11	Értékesítés előkészítése	5	40	4	34	Tanterem/ Gazdálkodó szervezet	
4.0/6278-11	Értékesítés folyamata	5	68	4	41	Tanterem/ Gazdálkodó szervezet	
5.0/6278-11	Ételek felszolgálása	12	126	18	126	Tanterem/ Gazdálkodó szervezet	
6.0/6278-11	Italok felszolgálása	8	61	12	47	Tanterem/ Gazdálkodó szervezet	
6280-11	Ételkészítés I.	36	423	64	320	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	Szakmai vizsga
1.0/6280-11	Munkavédelem, szakmai elvárások, követelmények, HACCP	4	31	4	16	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	
2.0/6280-11	Technológiai alapismeretek	7	49	4	16	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	
3.0/6280-11	Alapkészítmények-saláták és öntetek	2	21	2	16	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	
4.0/6280-11	Alapkészítmények-köreték, főzelékek	2	24	2	16	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	
5.0/6280-11	Alapkészítmények-hagyományos ételekhez tartozó mártások, pecsenyelevek	4	32	2	23	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	
6.0/6280-11	Alapkészítmények-levesek, levesbetétek	2	45	6	32	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	
7.0/6280-11	Alapkészítmények-meleg előételek	2	42	4	25	Tankönyv/ Gazdálkodó szervezet	

8.0/6280-11	Alapkészítmények-halak és egyéb hidegvérű állatokból készíthető ételek	2	32	4	25	Tankonyha/ Gazdálkodó szervezet	
9.0/6280-11	Alapkészítmények-házi származású állatokból készíthető ételek	2	42	4	25	Tankonyha/ Gazdálkodó szervezet	
10.0/6280-11	Alapkészítmények-vágóállatokból készíthető ételek	6	70	6	30	Tankonyha/ Gazdálkodó szervezet	
11.0/6280-11	Alapkészítmény-vadhúsokból készíthető ételek			6	22	Tankonyha/ Gazdálkodó szervezet	
12.0/6280-11	Alapkészítmények-éttermi meleg tészták			6	44	Tankonyha/ Gazdálkodó szervezet	
13.0/6280-11	Egyszerűen elkészíthető menü összeállításának alapszabályai			6	8	Tankonyha/ Gazdálkodó szervezet	
14.0/6280-11	Munkaszervezés I.	3	35	8	22	Tankonyha/ Gazdálkodó szervezet	
6283-11	Vendéglátó üzletvezetési tevékenységek	162		160		Tanterem/ Számtech.	Szakmai vizsga
1.0/6283-11	Üzleti jogi ismeretek	18				Tanterem	
2.0/6283-11	Vendéglátó vállalkozási ismeretek	36				Tanterem	
3.0/6283-11	Üzleti eredményszámítások			32		Tanterem	
4.0/6283-11	Üzleti marketing	36		48		Tanterem	
5.0/6283-11	Üzleti kommunikáció	18				Tanterem	
6.0/6283-11	Üzleti adminisztráció			32		Tanterem/ Számtech.	
7.0/6283-11	Kínálat összeállítási ismeretek	54		32		Tanterem/ Számtech.	
8.0/6283-11	Rendezvényszervezési ismeretek			16		Tanterem	
Összesen:		486	756	440	618		

Iskola rendszerű képzéseknél az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 180 óra

Konyhai gyakorlat: 90 óra

Felhasználási gyakorlat: 90 óra

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eres.t.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

Végezetül

Az iskola 1990-ben született, egyidős a rendszerváltással. Az alternatív pedagógiai programok hirtelen kivirágzása idején egy volt a sok között. Nem fordította fel a pedagógiai gyakorlatot se az oktatási tartalmak, se a számonkérés, de még a nevelés tekintetében sem, mégis paradigmaváltást valósított meg saját körében azáltal, hogy következetesen befogadja, vállalja a lecsúszó, a kirekesztett, a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került embereket, és megpróbálja felfedezni értékeiket. Az iskola pedagógiai programját az iskola közössége alkotta meg 2003-ban, a Hétszínvirág Általános Iskola és a Külvárosi Tankör pedagógiai programjait, valamint az alapító dr. Kövessi Erzsébet e tárgyú írásait figyelembe véve.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.eresz.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

E/ ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Érvényesség, felülvizsgálat, módosítás

A szakértői véleményezés és a fenntartó jóváhagyása után a Pedagógiai Program a 2012/2013-es tanévre, a Budapest Főváros Kormányhivatala Oktatási Főosztály által érvényesített „működési engedély” kiadásának napján lép hatályba.

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. A szakmai munkaközösségek esetenként a tanév végén értékelhetik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és értékek megvalósulását. Az érvényességet vezetői szinten is évente felül kell vizsgálni, és a törvények, rendeletek változása esetén a szükséges korrekciókat el kell végezni.

A módosítást kezdeményezheti az igazgató, a nevelőtestület bármely tagja (ebben az esetben akkor válik érvényessé a javaslat, ha a testület 51%-a jóváhagyta), vagy a fenntartó.

Nyilvánosságra hozatal

A jóváhagyott Pedagógiai Program mindenki számára nyilvános, hozzáférhető. Egy példány a fenntartónál, egy az iskola irattárában, egy az igazgatói irodában, egy a tanári szobában, egy a könyvtárban, egy pedig az iskola számítógépes hálózatán megtekinthető.

Elfogadás, jóváhagyás

Az ESÉLY Kövessi Erzsébet Szakiskola és Gimnázium Pedagógiai Programját az intézményben lévő szervezetek megismerték.

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

OM azonosító: 038245-1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. · Tel./Fax: 283-0951, 284-2662

E-mail: esely@netev.es.hu · honlap: www.esely-szakkepzo.hu

HEFOP 3.1.3.

A Pedagógiai Program elfogadásának nyilatkozata

Az iskola nevelőtestülete a Pedagógiai Programot és mellékleteit 2012. augusztus 31-i ülésén megtárgyalta és elfogadta, világnézetével és értékrendjével egyetért, tananyagkövetésében figyelembe veszi.

Ezt a tényt a nevelőtestület képviselőjeként Donka Zsoltné és Túri Zoltán választott jegyzőkönyv hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Donka Zsoltné
Túri Zoltán
jegyzőkönyv hitelesítők

Az iskola diákönkormányzat, képviselőjében és felhatalmazása alapján Légrádi Nikolett aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai Programban és mellékleteiben foglaltakkal egyetértünk, illetőleg az pedagógiai program és mellékletei elkészítéséhez az előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Király Sztrunga Edina
DÖK segítő tanár
Légrádi Nikolett
DÖK vezető tanuló

A Szülői Szervezet képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai programmal és mellékleteivel egyetértünk, illetőleg a Pedagógiai Program és mellékletei elkészítéséhez az előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Szilágyi Mária
Szülői Szervezet elnöke

A Pedagógiai Programot és mellékleteit a nevelőtestület tagjai, munkaközösségei által kidolgozott részek után összeállította az iskola igazgatója a fenntartó felkérésére.

Budapest, 2012. augusztus 31.

.....
Ötvös Mária
igazgató

A Pedagógiai Programot és mellékleteit a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy mint fenntartó elfogadta és jóváhagyta.

Budapest, 2012. augusztus 31.

.....
Tóth Mária Magdolna
fenntartó